DET KONGELIGE
JUSTIS- OG BEREDSKAPSDEPARTEMENT

Prop. 56 L

(2025–2026)

Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak)

Endringer i konkursloven mv. (rekonstruksjonsforhandling)

DET KONGELIGE
JUSTIS- OG BEREDSKAPSDEPARTEMENT

Prop. 56 L

(2025–2026)

Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak)

Endringer i konkursloven mv. (rekonstruksjonsforhandling)

Innhold

1 Proposisjonens hovedinnhold 7

2 Bakgrunnen for lovforslaget 11
2.1 Rekonstruksjonsloven 11
2.2 Nærmere om mandatet for utredningen «Rekonstruksjon i turbulente tider» 11
2.3 Rekonstruksjons- og insolvensdirektivet 13
2.4 Utenlandsk rett 14
2.5 Evaluering av den midlertidige loven og innspill til permanente regler 15
2.5.1 Bakgrunn og gjennomføring 15
2.5.2 Tilbakemeldinger om den midlertidige loven og innspill til permanente regler 15
2.6 Samfunnsøkonomisk analyse av regler om rekonstruksjon 16
2.6.1 Bakgrunn og mandat 16
2.6.2 Funn og anbefalinger i rapporten 16
2.7 Høringen 17
2.7.1 Høringsnotatet 13. januar 2023 17
2.7.2 Høringsnotatet 20. mars 2024 18
2.8 Møter med berørte aktører i etterkant av høringene 19

3 Nye rekonstruksjonsregler i konkursloven 20

4 Rekonstruksjonsreglenes virkeområde 21
4.1 Skillet mellom frivillig rekonstruksjon og rekonstruksjon med tvangsakkord 21
4.1.1 Gjeldende rett 21
4.1.2 Rekonstruksjons- og insolvensdirektivet 21
4.1.3 Forslaget i høringsnotatet 21
4.1.4 Høringsinstansenes syn 21
4.1.5 Departementets vurdering 22
4.2 Hvilke skyldnere det skal kunne åpnes rekonstruksjonsforhandling for 22
4.2.1 Gjeldende rett 22
4.2.2 Rekonstruksjons- og insolvensdirektivet 23
4.2.3 Forslaget i høringsnotatet 23
4.2.4 Høringsinstansenes syn 24
4.2.5 Departementets vurdering 25

5 Åpning av rekonstruksjonsforhandling 26
5.1 Vilkår for åpning av en rekonstruksjonsforhandling 26
5.1.1 Gjeldende rett 26
5.1.2 Rekonstruksjons- og insolvensdirektivet 26
5.1.3 Forslaget i høringsnotatet 26
5.1.4 Høringsinstansenes syn 27
5.1.5 Departementets vurdering 27
5.2 Krav til begjæringen 28
5.2.1 Gjeldende rett 28
5.2.2 Rekonstruksjons- og insolvensdirektivet 28
5.2.3 Forslaget i høringsnotatet 29
5.2.4 Høringsinstansenes syn 29
5.2.5 Departementets vurdering 29
5.3 Sikkerhet 30
5.3.1 Gjeldende rett 30
5.3.2 Rekonstruksjons- og insolvensdirektivet 30
5.3.3 Forslaget i høringsnotatet 30
5.3.4 Høringsinstansenes syn 30
5.3.5 Departementets vurdering 31

6 Oppnevning av rekonstruktør 32
6.1 Skal det alltid oppnevnes rekonstruktør? 32
6.1.1 Gjeldende rett 32
6.1.2 Rekonstruksjons- og insolvensdirektivet 32
6.1.3 Forslaget i høringsnotatet 32
6.1.4 Høringsinstansenes syn 32
6.1.5 Departementets vurdering 34
6.2 Kompetansekrav til rekonstruktøren 35
6.2.1 Gjeldende rett 35
6.2.2 Rekonstruksjons- og insolvensdirektivet 35
6.2.3 Forslaget i høringsnotatet 35
6.2.4 Høringsinstansenes syn 36
6.2.5 Departementets vurdering 37

7 Konkursbeskyttelse og beskyttelse mot enkeltforfølgende fordringshavere under rekonstruksjonsforhandlingen 38
7.1 Gjeldende rett 38
7.2 Rekonstruksjons- og insolvensdirektivet 38

7.3 Forslaget i høringsnotatet 39
7.4 Høringsinstansenes syn 40
7.5 Departementets vurderinger 41

8 Finansiering under rekonstruksjonsforhandling 44
8.1 Gjeldende rett 44
8.2 Rekonstruksjons- og insolvens-direktivet 44
8.3 Forslaget i høringsnotatet 44
8.4 Høringsinstansenes syn 47
8.5 Departementets vurderinger 49
8.5.1 Omfanget av superprioritets-pantet 49
8.5.2 Fortrinnsrett for eksisterende panthavere 51
8.5.3 Vilkår for låneopptaket. Dokumentasjonskrav 52
8.5.4 Rettens vurdering av låneopptaket 53
8.5.5 Forholdet til Grunnloven og EMK 54

9 Verdsettelsen av skyldnerens eiendeler 57
9.1 Prinsippene for verdsettelsen 57
9.1.1 Gjeldende rett 57
9.1.2 Rekonstruksjons- og insolvens-direktivet 58
9.1.3 Forslaget i høringsnotatet 58
9.1.4 Høringsinstansenes syn 59
9.1.5 Departementets vurdering 62
9.2 Innsigelser mot verdsettelsen av pantsatte eiendeler 63
9.2.1 Gjeldende rett 63
9.2.2 Rekonstruksjons- og insolvens-direktivet 64
9.2.3 Forslaget i høringsnotatet 64
9.2.4 Høringsinstansenes syn 64
9.2.5 Departementets vurdering 65

10 Fordringer som kan omfattes av rekonstruksjonsplanen 67
10.1 Innledning 67
10.2 Fordringer med sikkerhetsrett 67
10.2.1 Gjeldende rett 67
10.2.2 Rekonstruksjons- og insolvens-direktivet 67
10.2.3 Forslaget i høringsnotatet 68
10.2.4 Høringsinstansenes syn 69
10.2.5 Departementets vurdering 72
10.3 Fortrinnsberettigede fordringer ... 74
10.3.1 Gjeldende rett 74
10.3.2 Rekonstruksjons- og insolvens-direktivet 75
10.3.3 Forslaget i høringsnotatet 75
10.3.4 Høringsinstansenes syn 76
10.3.5 Departementets vurdering 79
10.4 Usikrede og etterprioriterte fordringer 80
10.4.1 Gjeldende rett 80
10.4.2 Rekonstruksjons- og insolvens-direktivet 81
10.4.3 Forslaget i høringsnotatet 81
10.4.4 Høringsinstansenes syn 81
10.4.5 Departementets vurdering 81
10.5 Adgangen til å holde fordringer utenfor rekonstruksjonsplanen 82
10.5.1 Gjeldende rett 82
10.5.2 Rekonstruksjons- og insolvens-direktivet 82
10.5.3 Forslaget i høringsnotatet 82
10.5.4 Høringsinstansenes syn 82
10.5.5 Departementets vurdering 82

11 Eiernes stilling i en rekonstruksjon 84
11.1 Gjeldende rett 84
11.2 Forslaget i høringsnotatet 84
11.3 Høringsinstansenes syn 86
11.4 Departementets vurdering 87

12 Utforming av rekonstruk-sjonsplanen 90
12.1 Skyldnerens utarbeidelse av rekonstruksjonsplanen 90
12.1.1 Gjeldende rett 90
12.1.2 Rekonstruksjons- og insolvens-direktivet 90
12.1.3 Forslaget i høringsnotatet 90
12.1.4 Høringsinstansenes syn 91
12.1.5 Departementets vurdering 92
12.2 Tiltak som kan foreslås i en rekonstruksjonsplan 92
12.2.1 Gjeldende rett 92
12.2.2 Rekonstruksjons- og insolvens-direktivet 93
12.2.3 Forslaget i høringsnotatet 93
12.2.4 Høringsinstansenes syn 94
12.2.5 Departementets vurdering 98
12.3 Adgangen til å gi fordringshavere med samme prioritet ulike løsninger i rekonstruksjons-planen 101
12.3.1 Innledning 101
12.3.2 Gjeldende rett 101
12.3.3 Rekonstruksjons- og insolvens-direktivet 102
12.3.4 Forslaget i høringsnotatet 102
12.3.5 Høringsinstansenes syn 103

12.3.6 Departementets vurdering 104
12.4 Klasseinndeling 105
12.4.1 Gjeldende rett 105
12.4.2 Rekonstruksjons- og insolvens-direktivet 105
12.4.3 Forslaget i høringsnotatet 106
12.4.4 Høringsinstansenes syn 107
12.4.5 Departementets vurdering 109
12.5 Innsigelser mot klasse-inndelingen 111
12.5.1 Gjeldende rett 111
12.5.2 Rekonstruksjons- og insolvens-direktivet 111
12.5.3 Forslaget i høringsnotatet 112
12.5.4 Høringsinstansenes syn 112
12.5.5 Departementets vurdering 112

13 Avstemning 114
13.1 Stemmerett 114
13.1.1 Gjeldende rett 114
13.1.2 Rekonstruksjons- og insolvens-direktivet 114
13.1.3 Forslaget i høringsnotatet 114
13.1.4 Høringsinstansenes syn 115
13.1.5 Departementets vurdering 115
13.2 Stemmerettstvister 116
13.2.1 Gjeldende rett 116
13.2.2 Rekonstruksjons- og insolvens-direktivet 116
13.2.3 Forslaget i høringsnotatet 116
13.2.4 Høringsinstansenes syn 118
13.2.5 Departementets vurdering 119
13.3 Rettens kompetanse til å avgjøre fordringstvister med endelig virkning 120
13.3.1 Gjeldende rett 120
13.3.2 Rekonstruksjons- og insolvens-direktivet 121
13.3.3 Forslaget i høringsnotatet 121
13.3.4 Høringsinstansenes syn 122
13.3.5 Departementets vurdering 123
13.4 Flertallskrav for tilslutning fra klassene 125
13.4.1 Gjeldende rett 125
13.4.2 Rekonstruksjons- og insolvens-direktivet 126
13.4.3 Forslaget i høringsnotatet 126
13.4.4 Høringsinstansenes syn 126
13.4.5 Departementets vurdering 127

14 Stadfestelse 129
14.1 Innledning 129
14.2 Krav til tilslutning fra klassene for at en rekonstruksjonsplan kan stadfestes 129
14.2.1 Gjeldende rett 129
14.2.2 Rekonstruksjons- og insolvens-direktivet 129
14.2.3 Forslaget i høringsnotatet 130
14.2.4 Høringsinstansenes syn 134
14.2.5 Departementets vurdering 136
14.3 Øvrige vilkår for stadfestelse 139
14.3.1 Gjeldende rett 139
14.3.2 Rekonstruksjons- og insolvens-direktivet 140
14.3.3 Forslaget i høringsnotatet 141
14.3.4 Høringsinstansenes syn 142
14.3.5 Departementets vurdering 143

15 Hvem rekonstruksjonsplanen er bindende for 146
15.1 Gjeldende rett 146
15.2 Rekonstruksjons- og insolvens-direktivet 146
15.3 Forslaget i høringsnotatet 146
15.4 Høringsinstansenes syn 146
15.5 Departementets vurdering 147

16 Frister for saksbehandlingen. Ankefrister 148
16.1 Gjeldende rett 148
16.2 Forslaget i høringsnotatet 148
16.3 Høringsinstansenes syn 149
16.4 Departementets vurdering 150

17 Skyldnerens avtaler 153
17.1 Virkningen for skyldnerens avtaler av at det åpnes rekonstruksjons-forhandling 153
17.1.1 Gjeldende rett 153
17.1.2 Forslaget i høringsnotatet 153
17.1.3 Høringsinstansenes syn 155
17.1.4 Departementets vurdering 156
17.2 Skyldnerens adgang til å avslutte kontraktsforholdet som følge av rekonstruksjonsforhandlingene ... 157
17.2.1 Gjeldende rett 157
17.2.2 Forslaget i høringsnotatet 157
17.2.3 Høringsinstansenes syn 157
17.2.4 Departementets vurdering 158
17.3 Avtalemotpartens rett til å kreve oppfyllelse, sikkerhet eller heving under rekonstruksjons-forhandlingen 160
17.3.1 Gjeldende rett 160
17.3.2 Forslaget i høringsnotatet 161
17.3.3 Høringsinstansenes syn 161
17.3.4 Departementets vurdering 162
17.4 Medkontrahentens krav på vederlag og erstatning 162

17.4.1 Gjeldende rett 162
17.4.2 Forslaget i høringsnotatet 162
17.4.3 Høringsinstansenes syn 163
17.4.4 Departementets vurdering 163

18 Forholdet til reglene om offentlig støtte 164

19 Forenklet rekonstruksjonsforhandling 166
19.1 Gjeldende rett 166
19.2 Rekonstruksjons- og insolvensdirektivet 166
19.3 Forslaget i høringsnotatet 166
19.4 Høringsinstansenes syn 167
19.5 Departementets vurdering 168

20 Tvangsakkord under konkurs 169

21 Økonomiske og administrative konsekvenser 172

22 Merknader til de enkelte bestemmelsene 174
22.1 Til endringene i konkursloven 174
22.2 Til endringene i panteloven 201
22.3 Til endringene i dekningsloven 201
22.4 Til endringen i arveloven 204
22.5 Til endringene i rekonstruksjonsloven 204
22.6 Til del VI til XXVII – endringer i diverse andre lover 204
22.7 Til del XXVIII – ikrafttredelse og overgangsregler 205

Forslag til lov om endringer i konkursloven mv. (rekonstruksjonsforhandling) 206

DET KONGELIGE
JUSTIS- OG BEREDSKAPSDEPARTEMENT

Prop. 56 L

(2025–2026)

Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak)

Endringer i konkursloven mv. (rekonstruksjonsforhandling)

Tilråding fra Justis- og beredskapsdepartementet 27. mars 2026, godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Støre)

1 Proposisjonens hovedinnhold

Justis- og beredskapsdepartementet legger i denne proposisjonen frem et forslag til nye regler om rekonstruksjonsforhandling i konkursloven. Forslaget erstatter de eksisterende reglene om gjeldsforhandling i konkurslovens første del og reglene om rekonstruksjonsforhandling i den midlertidige rekonstruksjonsloven. Formålet med lovendringene er å gjøre rekonstruksjonsreglene mer effektive, slik at det legges til rette for gode rekonstruksjonsløsninger som kan redde levedyktige virksomheter fra konkurs.

En rekonstruksjonsforhandling er en forhandling med skyldnerens fordringshavere (kreditorer) med sikte på å oppnå en varig endring av skyldnerens gjeldsansvar. Forhandlingene gjennomføres i regi av retten. Reglene går ut på at skyldneren utarbeider en rekonstruksjonsplan med forslag til løsninger med fordringshaverne, for eksempel en prosentvis reduksjon av gjelden eller betalingsutsettelse. Fordringshaverne (og eventuelt eierne) stemmer over planen, og om det blir tilstrekkelig flertall for planen, kan de bli bundet av planens løsninger selv om de har stemt mot. Fordringshavernes interesser er ivaretatt blant annet ved at planen må stadfestes av retten for at fordringshaverne skal bli bundet av den.

Reglene retter seg først og fremst mot foretak, men også skyldnere som er fysiske personer, kan benytte seg av reglene. Etter forslaget i proposisjonen kan en vellykket rekonstruksjon gå ut på ulike tiltak for å lette skyldnerens gjeldsbyrde, og forslaget åpner for at skyldnerselskapets aksjeeiere kan bli berørt av en rekonstruksjonsplan ved at en vedtatt og stadfestet rekonstruksjonsplan på nærmere vilkår erstatter generalforsamlingens beslutning om kapitalforhøyelse, kapitalnedsettelse eller utstedelse av finansielle instrumenter. Sammen åpner reglene i lovforslaget for en *rekonstruksjon* av skyldnerens gjeld og virksomhet, slik at levedyktige virksomheter med alvorlige økonomiske problemer kan drive videre etter rekonstruksjonsforhandlingen og konkurs kan unngås.

Lovforslaget tar utgangspunkt i rekonstruksjonslovens regler og bygger videre på disse, men forslaget innebærer til dels store endringer både

av reglene om fremgangsmåten ved en rekonstruksjonsforhandling og bestemmelsene om innholdet i og virkningene av en rekonstruksjonsplan sammenlignet med rekonstruksjonslovens regler. Endringsforslagene har utspring blant annet i et ønske om regler som ligger tettere opp mot bestemmelsene i EUs rekonstruksjons- og insolvensdirektiv (direktiv (EU) 2019/1023), men er også begrunnet i et overordnet mål om å gjøre rekonstruksjonsreglene til et enda bedre verktøy for å redde levedyktige virksomheter fra konkurs.

Reglene om frivillig rekonstruksjon i rekonstruksjonsloven kapittel 6 er ikke foreslått videreført i lovforslaget i proposisjonen. Det innebærer at de nye reglene om rekonstruksjon tar sikte på forhandlinger der rekonstruksjonsplanen må vedtas og stadfestes mot noen fordringshavers vilje. Dette er omtalt i *punkt 4* i proposisjonen.

Det fremgår av samme punkt i proposisjonen at lovforslaget ellers viderefører rekonstruksjonslovens virkeområde. Dette innebærer at både foretak og fysiske skyldnere etter forslaget kan begjære at det åpnes rekonstruksjonsforhandling, og det er ikke noe vilkår at skyldneren driver næringsvirksomhet. Lovforslaget retter seg imidlertid særlig mot selskaper og gir selskaper tilgang til en rekke virkemidler for å få bukt med økonomiske problemer som truer mulighetene for videre drift.

Lovforslaget viderefører også i all hovedsak rekonstruksjonslovens regler om vilkår for å åpne rekonstruksjonsforhandling, krav til begjæringen, krav om oppnevning av rekonstruktør og kompetansekrav til rekonstruktøren. Dette er nærmere omtalt i proposisjonen *punkt 5 og 6*. Blant annet foreslås det som vilkår for at en skyldner skal kunne få åpnet rekonstruksjonsforhandling, at skyldneren har eller i overskuelig fremtid vil få alvorlige økonomiske problemer. Også fordringshavere kan etter forslaget begjære at det åpnes rekonstruksjonsforhandling. Vilkåret er da at skyldneren ikke kan oppfylle sine forpliktelser etter hvert som de forfaller. Videre foreslås det at det i alle rekonstruksjonsforhandlinger skal oppnevnes rekonstruktør, som skal bistå skyldneren under rekonstruksjonsforhandlingen og samtidig ivareta fordringshavernes felles interesser.

Også rekonstruksjonslovens regler om forbud mot kreditorforfølgning foreslås i all hovedsak videreført i proposisjonen *punkt 7*. Dette innebærer at skyldneren under rekonstruksjonsforhandlingen er vernet mot pågang fra fordringshavere som vil ta utlegg for eldre gjeld eller tvangsrealisere eiendeler, og et vern mot at det åpnes konkurs mens forhandlingene pågår. Dette sikrer ro under forhandlingene. Skyldneren bevarer etter lovforslaget rådigheten over virksomheten og eiendelene sine, men står under tilsyn av rekonstruksjonsutvalget, som består av rekonstruktøren og representanter fra fordringshaverne.

I *punkt 8* foreslås det å utvide adgangen til å ta opp lån med såkalt «superprioritet», det vil si at det for lån til finansiering av drift av virksomheten under rekonstruksjonsforhandlingen og til finansiering av selve rekonstruksjonsforhandlingen kan stiftes panterett i skyldnerens eiendeler med prioritet foran alle andre panteretter. Forslaget går ut på at det kan stiftes slik panterett i alle skyldnerens eiendeler. Etter rekonstruksjonsloven er adgangen til å ta opp lån med superprioritetspant begrenset til panterett i driftstilbehør, varelager og utestående fordringer. Forslaget vil legge til rette for at flere virksomheter kan ta opp lån med pant med superprioritet, og vil gi bedre tilgang på likviditet under forhandlingene.

Verdsettelsen av skyldnerens eiendeler står sentralt i en rekonstruksjonsforhandling og har stor betydning for hvilke rekonstruksjonsløsninger som kan tilbys partene i forhandlingen. I proposisjonen foreslås det fleksible regler om verdsettelse som skal sørge for en mest mulig tilpasset og effektiv verdsettelse av skyldnerens eiendeler, samtidig som at hensynet til fordringshaverne ivaretas. Det foreslås nye regler om løsning av tvister om verdsettelse av pantsatte eiendeler. Forslagene omtales i *punkt 9* i proposisjonen.

En viktig endring sammenlignet med gjeldende rett er at det i proposisjonen foreslås at pantesikrede og fortrinnsberettigede fordringer mot skyldneren kan inngå i rekonstruksjonsforhandlingen og bli bundet av skyldnerens rekonstruksjonsplan. Dette innebærer at fordringshavere med slike fordringer kan få sine fordringer redusert som følge av rekonstruksjonsforhandlingen. For fortrinnsberettigede fordringer gjelder dette bare fordringer med fortrinnsrett etter dekningsloven § 9-4 første ledd nr. 1, 3 og 4 (fortrinnsberettigede fordringer av «annen klasse» på formues- eller inntektsskatt, merverdiavgift og trygdeavgift). Hjemmelen for å gjøre unntak fra dekningslovens regler om fortrinnsrett for slike fordringer, som ble innført med den midlertidige rekonstruksjonsloven, er ikke foreslått videreført. Forslaget om hvilke fordringer som kan omfattes av rekonstruksjonsplanen, er omtalt i *punkt 10* i proposisjonen.

Etter forslaget som er omtalt i proposisjonen *punkt 11,* kan aksjeeierne i et skyldnerselskap berøres av en rekonstruksjonsplan ved at en vedtatt og stadfestet rekonstruksjonsplan på nær-

mere vilkår erstatter generalforsamlingens beslutning om kapitalforhøyelse, kapitalnedsettelse eller utstedelse av finansielle instrumenter. Som følge av forslaget gis samtidig aksjeeierne stemmerett over rekonstruksjonsplanen dersom rekonstruksjonsplanen går ut på slike beslutninger, men rekonstruksjonsplanen kan (på nærmere vilkår) stadfestes selv om eierne stemmer mot rekonstruksjonsplanen.

Spørsmål om rekonstruksjonsplanens innhold og utforming omtales i *punkt 12*. En nyvinning med forslaget til nye rekonstruksjonsregler er at fordringene deles inn i ulike stemmeklasser avhengig av hvilken stilling fordringene vil ha i en konkurs, og hvilke løsninger som tilbys for fordringene. Eventuelle aksjeeiere som skal delta i avstemmingen, plasseres i en egen stemmeklasse. Partene i forhandlingen (fordringshaverne og eierne) stemmer klassevis over rekonstruksjonsplanen. Dette er nødvendig for å sikre en demokratisk avstemning når rekonstruksjonsplanen kan omfatte parter med forskjellige interesser i utfallet av forhandlingen.

I proposisjonen *punkt 13* behandles reglene om avstemningen over rekonstruksjonsplanen. Som et utgangspunkt har alle parter som berøres av rekonstruksjonsplanens tiltak, stemmerett. Dette omfatter også aksjeeierne dersom rekonstruksjonsplanen går ut på tiltak som berører dem. Det foreslås at tvister om stemmerett i utgangspunktet avgjøres samtidig med rettens avgjørelse av om rekonstruksjonsplanen skal stadfestes, men det er åpnet for at skyldneren kan be retten avgjøre stemmerettstvister på et tidligere tidspunkt i forhandlingen. Det foreslås at en klasse med fordringer har gitt tilslutning til rekonstruksjonsplanen dersom fordringshavere som representerer minst halvparten av det samlede beløpet i den aktuelle klassen, har stemt for planen, alternativt at fordringshavere som representerer minst to tredeler av det samlede beløpet blant fordringshaverne som har deltatt i avstemningen i den aktuelle klassen, har stemt for. For klasser med pantesikrede fordringer er det foreslått et skjerpet flertallskrav ved at planen må ha fått tilslutning fra fordringshavere som representerer minst to tredeler av det samlede beløpet i den aktuelle klassen, eller minst tre firedeler av det samlede beløpet blant fordringshaverne som har deltatt i avstemningen i den aktuelle klassen.

I *punkt 14* omtales forslaget til regler om rettens behandling av spørsmålet om planen skal stadfestes. For at rekonstruksjonsplanen skal kunne stadfestes, må det for det første være oppnådd tilstrekkelig tilslutning til den blant partene i forhandlingen. Hovedregelen om vedtakelse er at alle klasser må ha gitt tilslutning til rekonstruksjonsplanen (etter flertallskravene som gjelder for den aktuelle klassen), for at den kan stadfestes. Dersom ikke alle klasser har gitt tilslutning til planen, kan den likevel i noen tilfeller stadfestes gjennom regler om såkalt «gjennomtvingelse». For at dette skal kunne skje, må mer enn halvparten av klassene ha gitt tilslutning til planen, herunder minst én klasse med fordringer som kan forvente dekning i konkurs. I tillegg må fordringer i klasser som ikke har sluttet seg til planen, behandles minst like fordelaktig som andre fordringer med lik prioritet og gis full dekning før fordringer med lavere prioritet gis dekning eller beholder noen rettigheter. Det kan på nærmere vilkår gjøres unntak fra dette kravet. I tillegg må ingen klasse få eller beholde mer enn den fulle verdien av sine fordringer eller rettigheter.

I tillegg til å kontrollere om kravene til tilslutning er oppfylt, skal retten kontrollere enkelte andre forhold i vurderingen av om planen kan stadfestes. Retten skal, enten på eget initiativ eller etter innsigelse fra partene i forhandlingen, blant annet kontrollere om reglene om fremgangsmåten ved rekonstruksjonsforhandlingen er fulgt, om klasseinndelingen oppfyller lovens krav, og at ingen fordringshaver stilles dårligere etter rekonstruksjonsplanen enn ved en konkursbehandling av skyldneren (eventuelt ved det alternative sannsynlige utfallet til konkurs dersom rekonstruksjonsforhandlingen ikke lykkes). I tillegg skal retten vurdere om det vil virke støtende å stadfeste rekonstruksjonsplanen, eller om den ikke er rimelig.

Dersom rekonstruksjonsplanen stadfestes, er den bindende for de partene (fordringshavere og eventuelt eiere) som omfattes av rekonstruksjonsplanens tiltak. Dette innebærer at fordringshaverne må akseptere de endringene i dekningen av kravet eller sikkerhetsretten for kravet som rekonstruksjonsplanen fastsetter for deres fordringer. Tilsvarende må eierne akseptere at rekonstruksjonsplanen erstatter generalforsamlingsbeslutning om kapitalforhøyelse, kapitalnedsettelse eller utstedelse av finansielle instrumenter etter reglene om dette i lovforslaget. Reglene om virkningen av en stadfestet rekonstruksjonsplan er behandlet i proposisjonen *punkt 15*.

For at rekonstruksjonsforhandlingen skal kunne gjennomføres effektivt og en stadfestet plan skal kunne iverksettes så raskt som mulig, er det i *punkt 16* foreslått at det settes korte frister for prosesshandlinger og for når retten skal treffe sine avgjørelser. Det foreslås blant annet en

vesentlig nedkorting av ankefristene ved rekonstruksjonsforhandlingen. Det foreslås et utgangspunkt om en ankefrist på en uke. For anke over kjennelser som stadfester rekonstruksjonsplanen, er det foreslått en ankefrist på ti dager.

I *punkt 17* i proposisjonen foreslås det enkelte endringer i bestemmelsene i dekningsloven kapittel 7 om skyldnerens løpende avtaler under rekonstruksjonsforhandlingen. Det foreslås blant annet en klargjøring av reglene om adgangen til å avslutte avtaleforhold under rekonstruksjonsforhandlingen og en del strukturelle og språklige endringer for å gjøre bestemmelsene lettere tilgjengelige.

I *punkt 18* omtales lovforslagets forhold til reglene om offentlig støtte i EØS-avtalen artikkel 61.

Forslaget til nye regler om rekonstruksjonsforhandling gir skyldneren en rekke nye muligheter sammenlignet med reglene i rekonstruksjonsloven og konkurslovens regler om gjeldsforhandling. Samtidig medfører disse nye verktøyene også et mer komplisert regelverk, blant annet på grunn av reglene om klasseinndeling, vedtakelse og stadfestelse. Det er et siktemål med lovforslaget at virksomheter fortsatt kan gjennomføre en rekonstruksjonsforhandling på en nokså enkel måte og tilsvarende en rekonstruksjonsforhandling etter rekonstruksjonsloven. Forslaget i proposisjonen åpner for dette ved at skyldneren kan velge hvilke fordringshavere som skal omfattes av forhandlingen (innenfor rammene av lovforslagets regler om likebehandling og respekt for prioritetsrekkefølgen). I *punkt 18* drøftes det om det likevel er behov for å innføre enklere regler for små foretak. Det foreslås ikke slike regler i proposisjonen, men det foreslås en forskriftshjemmel tilsvarende hjemmelen i rekonstruksjonsloven § 61 annet ledd til å gi enklere regler for små foretak.

I *punkt 20* foreslår departementet en videreføring av bestemmelsene om tvangsakkord under konkurs. For at bestemmelsene skal kunne virke ved siden av de nye reglene om rekonstruksjon, er det foreslått noen nødvendige endringer i bestemmelsene. Forslaget gir skyldnere som er fysiske personer, mulighet for en varig gjeldssanering av gjeld fra usikrede og etterprioriterte fordringer gjennom at det vedtas en tvangsakkord som ledd i konkursbehandlingen.

Det foreslås å videreføre forskriftshjemmelen i rekonstruksjonsloven § 61 tredje ledd om at det i forskrift kan gis særlige regler for tingrettens stedlige kompetanse i saker om rekonstruksjon.

Lovforslaget innebærer ellers at ved ikrafttredelsen av de nye reglene om rekonstruksjonsforhandling i konkursloven oppheves den midlertidige rekonstruksjonsloven.

2 Bakgrunnen for lovforslaget

2.1 Rekonstruksjonsloven

Regler om forhandling med fordringshaverne om rekonstruksjon med sikte på en frivillig ordning av gjelden eller tvangsakkord følger i dag av midlertidig lov 7. mai 2020 nr. 38 om rekonstruksjon for å avhjelpe økonomiske problemer som følge av covid-19 (rekonstruksjonsloven). Loven trådte i kraft 11. mai 2020. Så lenge rekonstruksjonsloven er i kraft, gjelder den istedenfor reglene om gjeldsforhandling i konkurslovens første del. Opprinnelig skulle loven oppheves 1. januar 2022, men ved lov 22. desember 2021 nr. 167 ble lovens virketid forlenget til 1. juli 2023. Loven ble deretter ytterligere forlenget ved lov 26. mai 2023 nr. 14 til 1. juli 2025 og lov 20. juni 2025 nr. 79 til 1. juli 2026.

Den midlertidige rekonstruksjonsloven har bakgrunn i dommer Leif Villars-Dahls utredning «Rekonstruksjon i turbulente tider – dynamiske virkemidler ved økonomiske problemer», som ble avgitt 29. februar 2016 og sendt på høring 29. juni 2016. Utrederen ble bistått av en referansegruppe bestående av leder i Konkursrådet, advokat Knut Ro, professor Nils-Henrik von der Fehr, advokat Ståle Gjengset og advokat Stine Snertingdalen. Forslagene i utredningen hadde som siktemål at reglene om gjeldsforhandling (rekonstruksjon) skulle bli mer brukt, og at man på den måten kunne hindre at levedyktige virksomheter slås konkurs. Det ble foreslått omfattende endringer i gjeldsforhandlingsreglene i konkursloven. For en nærmere omtale av hvilke høringsinstanser utredningen ble sendt til, og hvilke høringsinstanser som uttalte seg om utredningen, vises det til Prop. 75 L (2019–2020) punkt 2.3.

Blant annet på grunn av nye EU-regler var utredningen ennå ikke fulgt opp ved utbruddet av covid-19 i 2020. I denne situasjonen var det ønskelig med raske tiltak for å effektivisere regelverket på området, samtidig som det var begrenset tid til å gjøre inngående vurderinger av forslagene i utredningen. På denne bakgrunn ble det i Prop. 75 L (2019–2020) foreslått å følge opp de fleste av forslagene i Villars-Dahls utredning i en midlertidig lov, sammen med enkelte ytterligere endringer. Samtidig ble det uttalt at målet på sikt bør være å utrede permanente regler om rekonstruksjon som bygger på og videreutvikler løsningene i Prop. 75 L (2019–2020), og som erstatter både den midlertidige loven og gjeldsforhandlingsreglene i konkurslovens første del.

2.2 Nærmere om mandatet for utredningen «Rekonstruksjon i turbulente tider»

I mandatet som lå til grunn for Leif Villars-Dahls utredning «Rekonstruksjon i turbulente tider», omtales reglene om gjeldsforhandling i konkurslovens første del, bakgrunnen for behovet for utredning og rammene for utredningen. Det ble gitt følgende mandat:

> «1. Innledning
> Ved lov 3. september 1999 nr. 72, som trådte i kraft 1. januar 2000, ble gjeldsforhandlingsreglene i konkursloven endret. Bakgrunnen for endringene var at gjeldsforhandlingsinstituttet ikke hadde fungert etter sine intensjoner. Formålet med endringene var derfor å forenkle og effektivisere gjeldsforhandlingsprosedyrene for at det skulle blir mer aktuelt å benytte instituttet i praksis. Grunntrekkene i ordningen ble likevel opprettholdt. Til tross for revisjonen er det få vellykkede gjeldsforhandlinger som gjennomføres etter konkursloven. Det er derfor grunn til å vurdere om gjeldsforhandlingsreglene kan gjøres mer fleksible for å bidra til at bedrifter i større grad enn i dag kan reddes og arbeidsplasser og verdier sikres. Behovet for regelendringer må vurderes opp mot alternativene – på den ene siden konkurs og på den andre siden utenrettslig gjeldsordning og rekonstruksjon.
>
> 2. Nærmere om hva som skal utredes
> Utredningen skal inneholde en analyse av de norske gjeldsforhandlingsreglene og en vurdering om disse er effektive nok, og forslag til regelendringer der det anses å være behov for det. Hensynet til at virksomheten skal kunne

leve videre og hensynet til å beskytte fordringshaverne, for eksempel ved at det stilles krav til minimumsdividende for å kunne stadfeste en tvungen ordning, kan trekke i ulike retninger. Utrederen må søke å finne en fornuftig balanse i regelverket som stimulerer til videre drift hos virksomheter som har livets rett, og som samtidig i rimelig utstrekning ivaretar fordringshavernes interesser. I vurderingen kan inngå avveininger mellom bl.a. fortrinnsregler, vedtakelsesregler, krav til minimumsdividende, finansiering av drift under gjeldsforhandlingsperioden, konverteringsreglene om ansattes rettigheter.

Dagens gjeldforhandlingsordning forutsetter at skyldneren har eller får tilgang til en viss mengde likvider som kan finansiere gjeldsforhandlingen. I praksis betyr dette at gjeldsforhandlingsinstituttet er mest aktuelt for virksomheter med en viss økonomisk størrelse. Utrederen skal vurdere om det bør innføres forenklede gjeldsforhandlinger for små virksomheter.

En omfattende pantsettelsesadgang kan redusere mulighetene for en vellykket gjeldsforhandling. Dette må imidlertid veies opp mot blant annet næringslivets behov for å reise kreditt på sine varer og utestående fordringer. I Ot.prp. nr. 26 (1998–99) side 161 flg. ble et forslag om å oppheve varelager- og factoringpantet vurdert, men ikke fulgt opp, blant av hensyn til næringslivets behov for å reise kreditt. Det inngår ikke i mandatet her å vurdere begrensninger i pantsettelsesadgangen.

Utredningen skal særlig ta for seg følgende spørsmål:

Vedtakelsesreglene ved frivillig gjeldsordning

Forslaget til frivillig gjeldsordning må i dag godkjennes av samtlige fordringshavere hvis fordringer omfattes av forslaget, jf. konkursloven § 25. Det er bare kjente fordringer som omfattes av forslaget, jf. konkursloven § 23 annet ledd. Dessuten er det i liten grad adgang til å forskjellsbehandle fordringshavere i frivillige gjeldsordninger, noe som ofte gjøres i utenrettslige ordninger. I praksis kan disse forholdene vanskeliggjøre frivillige gjeldsordninger. I utredningen skal det vurderes om prosessen for vedtakelse bør endres slik at forslaget til frivillig gjeldsordning lettere kan vedtas.

Kravet til minimumsdividende og vedtakelse ved tvangsakkord

Av hensyn til fordringshaverne stiller konkursloven § 30 krav om en minimumsdividende på 25 % ved en alminnelig tvangsakkord. Samtidig kan dette medføre at selskaper som kunne ha vært reddet, i stedet går konkurs fordi det ikke er mulig å oppnå en gjeldsordning med så høy dekning. En konkurs kan resultere i at fordringshaverne får langt mindre enn 25 % dekning.

I NOU 1993: 16 side 23–25 ble det foreslått å åpne for at det på nærmere bestemte vilkår kunne gjøres unntak fra kravet om minimumsdividende på 25 % ved alminnelig tvangsakkord. Forslaget ble ikke fulgt opp i Ot.prp. nr. 26 (1998–99) side 42–43, blant annet av hensyn til fordringshaverne. Utrederen skal vurdere om det er grunn til å gjøre endringer i reglene om minimumsdividende ved tvangsakkord.

Utrederen skal også vurdere om reglene om vedtakelse av akkordforslaget bør endres, jf. konkursloven § 43.

Finansiering av drift under gjeldsforhandlingsperioden

En utfordring under gjeldsforhandling kan være mangelen på likvide midler til fortsatt drift. Dette kan skyldes at leverandører krever sikkerhet og/eller kontant betaling, og at virksomheten normalt har begrenset med likvide midler når gjeldsforhandlinger åpnes. Utrederen skal vurdere om det kan være hensiktsmessig å åpne for at lån skyldneren har tatt opp for å finansiere driften under gjeldsforhandlingsperioden gis prioritet foran andre panthavere (lån med såkalt «superprioritet»), og hvilke rettssikkerhetsgarantier som i så tilfelle skal sikre at panthaverne ikke blir utsatt for en urimelig risiko.

Kapitalforhøyelse ved konvertering av gjeld til egenkapital

En vellykket gjeldsforhandling vil ofte innebære behov for ny kapital i selskapet. Fordringshaverne kan være interessert i aksjer i selskapet, fremfor kanskje beskjeden dividendeutbetaling. Under utenrettslige gjeldsforhandlinger er det ikke uvanlig at foretaket rekonstrueres i form av en kapitalforhøyelse ved konvertering av gjeld til egenkapital.

Utrederen skal vurdere om en tvangsakkord bør kunne innebære en kapitalforhøyelse ved konvertering av gjeld til egenkapital istedenfor eller i tillegg til en vanlig dividendeutbetaling, og i så fall hvordan en slik tvangsakkord skal komme i stand.

Ansattes rettigheter

Under konkurs har de ansatte begrensede rettigheter og må, med unntak av den delen av krav på lønn og pensjon som er fortrinnsberettiget, finne seg i å være uprioriterte fordringshavere. Under gjeldsforhandling har imidlertid de ansatte alle arbeidsrettslige rettigheter i behold.

Utrederen skal vurdere om de ansattes rettigheter bør begrenses under gjeldsforhandling der det er behov for en nedbemanning for at bedriften skal kunne overleve.

Reglene om lønnsgaranti

Lønnsgarantiordningen kommer ikke til anvendelse ved gjeldsforhandlinger, jf. lønnsgarantiloven § 1. Dette har sammenheng med at lønnsforpliktelser forutsettes å bli dekket fullt ut av selskapet enten som fortrinnsberettigede fordringer av første klasse (dekningsloven § 9-3) eller som massekrav under gjeldsforhandlingen. Dette kan innebære et betydelig press på tilgjengelig likviditet under gjeldsforhandlingen.

I Danmark kan Lønsmottagernes Garantifond på nærmere bestemte vilkår yte lån i form av lønnsutbetalinger til ansatte dersom arbeidsgiver er tatt under «rekonstruktionsbehandling», jf. lov om Lønmottagernes Garantifond § 1 stk. 1 nr. 4.

Utrederen skal vurdere om det også i Norge bør åpnes for at lønnsgarantiordningen kan yte særskilt lån under gjeldsforhandling til dekning av lønnsforpliktelser. Et slikt lån kan tenkes å være formålsrettet for å sikre arbeidsplasser, og kan dessuten være tids- og beløpsavgrenset. Utrederen skal vurdere hvilken prioritet et slikt eventuelt lån bør ha i en eventuell konkursbehandling.

3. Utredningsoppdraget for øvrig

Utrederen skal omtale og vurdere løsninger som er valgt i Sverige og Danmark.

Det opprettes en referansegruppe bestående av inntil fire personer som skal bistå utrederen. Utrederen står fritt til å rådføre seg med andre aktører og interessegrupper.

Økonomiske, administrative og andre vesentlige konsekvenser skal utredes i samsvar med utredningsinstruksen. Minst ett forslag skal baseres på uendret ressursbruk.

Lovforslaget skal utarbeides i samsvar med retningslinjene i Justis- og beredskapsdepartementets veileder Lovteknikk og lovforberedelse (2000). Utredningen skal avgis innen 1. mars 2016.»

2.3 Rekonstruksjons- og insolvensdirektivet

EU vedtok 20. juni 2019 direktiv (EU) 2019/1023 om rammer for forebyggende rekonstruksjon, gjeldssanering og utelukkelse og om foranstaltninger med henblikk på mer effektive prosedyrer for rekonstruksjon, insolvensbehandling og gjeldssanering og om endring av direktiv (EU) 2017/1132 (rekonstruksjons- og insolvensdirektivet).

Direktivet har til formål å bidra til et velfungerende indre marked og fjerne hindringer for utøvelsen av grunnleggende friheter som skyldes nasjonale forskjeller i lovgivningen og prosedyrene for blant annet forebyggende rekonstruksjon og insolvensbehandling, jf. fortalen punkt 1. I fortalen punkt 2 fremheves blant annet følgende:

> «Rammerne for forebyggende rekonstruktion bør først og fremmest gøre det muligt for skyldnere at rekonstruere effektivt på et tidligt tidspunkt og med henblik på at undgå insolvens og derved begrænse unødig likvidation af levedygtige virksomheder. Disse rammer bør medvirke til at forhindre tab af arbejdspladser og tab af knowhow og kompetencer samt maksimere den samlede værdi for kreditorer i forhold til, hvad de ville modtage i tilfælde af likvidation af virksomhedens aktiver eller i tilfælde af det næstbedste alternativ i mangel af en plan, samt for ejere og økonomien som helhed.»

Samtidig understrekes det at virksomheter som ikke er levedyktige, og som ikke har utsikt til å kunne overleve, bør avvikles raskest mulig, jf. fortalen punkt 3. For slike virksomheter kan rekonstruksjonsforsøk resultere i raskere og større tap til skade for fordringshavere, arbeidstakere, andre interessenter og økonomien som helhet.

Bestemmelsene om rekonstruksjonsforhandling i rekonstruksjons- og insolvensdirektivet er ansett å ikke være relevant for inkorporering i EØS-avtalen. Departementet har i arbeidet med

lovforslaget tatt utgangspunkt i at det er ønskelig å harmonisere norske regler om rekonstruksjon med EU-direktivet, med mindre det skulle være gode grunner til noe annet. Nasjonale ulikheter i vilkårene og rammene for rekonstruksjon kan innebære økte kostnader for investorer som skal vurdere risiko, og for virksomheter som opererer i flere land og skal rekonstrueres, jf. også direktivets fortale punkt 7. Forskjeller kan også føre til ulike vilkår for tilgang til kreditt og til ulike grader av inndrivning mellom medlemsstatene, jf. fortalen punkt 8.

Etter innledende generelle regler om virkeområde og definisjoner (artikkel 1 og 2) gir direktivet først regler om tidlig varsling og tilgang til informasjon (artikkel 3). Deretter følger regler om rammer for forebyggende rekonstruksjon (artikkel 4 til 19). Disse omfatter overordnede regler om adgang til rammeverk for forebyggende rekonstruksjon (artikkel 4), nærmere regler om skyldnerens rådighet under rekonstruksjonsforhandling (artikkel 5) og begrensninger i adgangen til å åpne konkurs, ta utlegg og gjennomføre tvangsdekning under rekonstruksjonsforhandling (artikkel 6 og 7). Videre stilles krav til innholdet i en rekonstruksjonsplan (artikkel 8), og det gis regler om vedtakelse og stadfestelse av planen (artikkel 9 og 10). Direktivet har egne regler om gjennomtvingelse overfor kreditorklasser, såkalt «cross-class cramdown» (artikkel 11). Det gis også regler om eiere (artikkel 12) og arbeidstakere (artikkel 13). Deretter reguleres verdivurderinger utført av rettslig eller administrativ myndighet, virkningene av en rekonstruksjonsplan og anke over beslutninger om at en rekonstruksjonsplan skal stadfestes eller nektes stadfestet (artikkel 14 til 16). Videre gis regler om beskyttelse for ny finansiering, midlertidig finansiering og andre transaksjoner i forbindelse med rekonstruksjonen (artikkel 17 og 18) og særlige plikter for ledelsen (artikkel 19). Direktivet har også regler om gjeldssanering for entreprenører (artikkel 20 til 24). Endelig gis regler om blant annet tiltak for å øke effektiviteten av rekonstruksjons- og insolvensprosedyrer (artikkel 25 til 28) og om datainnsamling (artikkel 29).

Overordnet bemerkes at direktivet bygger på at forhandling om rekonstruksjon skal kunne innledes på et tidligere stadium enn når skyldneren står på konkursens rand, og at det skal kunne gis adgang til en form for «forebyggende» rekonstruksjon, der virkemidlene for en løsning på gjeldsproblemene skal være fleksible og tilgjengelige.

2.4 Utenlandsk rett

Rekonstruksjons- og insolvensdirektivet er gjennomført i Sverige ved lovendringer som trådte i kraft 1. august 2022, se lagen (2022:964) om företagsrekonstruktion, proposition 2021/22:215 En ny lag om företagsrekonstruktion og SOU 2021:12 Andra chans för krisande företag – En ny lag om företagsrekonstruktion.

I Danmark er direktivet gjennomført ved lovendringer som trådte i kraft 17. juli 2022, se lov nr. 896 af 21. juni 2022 om ændring af konkursloven (Indførelse af regler om forebyggende rekonstruktion og revision af reglerne om rekonstruktion og gældssanering, herunder implementering af rekonstruktions- og insolvensdirektivet) og lovforslag nr. L 181 med forslag til lov om ændring af konkursloven og betænkning nr. 1579 om revision af reglerne om rekonstruktion, herunder implementering af rekonstruktions- og insolvensdirektivet. De danske reglene åpner ikke for at sikrede fordringer kan omfattes av en rekonstruksjon.

I Danmark er det ved gjennomføringen av reglene valgt å vedta egne regler for såkalt «forebyggende» rekonstruksjon, se Afsnit IA i Lov nr. 896 af 21. juni 2022 om ændring af konkursloven og omtalen i betænkning nr. 1579 side 48 flg., som kommer i tillegg til bestemmelsene om rekonstruksjon i Afsnit IB i konkursloven. I Sverige har man derimot ikke valgt et slikt særskilt «spor», se Prop. 2021/22:215 side 117 flg.

I Nederland er direktivet gjennomført i loven om stadfestelse av private restruktureringsplaner (Wet homologatie onderhands akkoord, gjerne forkortet «WHOA»). Det kan nevnes at de nederlandske reglene åpner for at det ikke alltid oppnevnes rekonstruktør, men det kan da oppnevnes en observatør på vegne av kreditorfellesskapet.

Gjeldsforhandlingsreglene i Chapter 11 i den amerikanske Bankruptcy Code blir gjerne vist til som et eksempel på hvordan effektive rekonstruksjonsregler kan utformes. EU-direktivets regler bygger på mange av de samme virkemidlene som er tilgjengelige i den amerikanske Chapter 11-prosessen, blant annet adgangen til å inkludere ulike grupper av fordringer i forhandlingen, at eierne kan omfattes av rekonstruksjonsplanen, inndelingen av berørte parter i klasser, at skyldneren beholder rådighet over virksomheten under forhandlingen, samt beskyttelsen mot kreditorpågang mens forhandlingen pågår (såkalt «automatic stay»). Flere virksomheter med tilknytning til andre land enn USA benytter seg av de amerikanske rekonstruksjonsreglene.

2.5 Evaluering av den midlertidige loven og innspill til permanente regler

2.5.1 Bakgrunn og gjennomføring

I forbindelse med stortingsbehandlingen av den midlertidige rekonstruksjonsloven ga en samlet justiskomité føringer om at regjeringen må følge nøye med på hvordan loven virker underveis og komme med endringsforslag dersom det viser seg at loven ikke gir det ønskede resultatet, se Innst. 244 L (2019–2020) punkt 2.

Etter at den midlertidige loven trådte i kraft, har Justis- og beredskapsdepartementet på ulike måter innhentet informasjon om hvordan loven virker, og om hvilke endringer det kan være behov for i eventuelle nye regler.

I oktober 2020 ba departementet om innspill til nye regler om rekonstruksjon gjennom en generell oppfordring på regjeringens nettsider. Sentrale aktører ble samtidig kontaktet direkte ved brev. Departementet mottok svar fra elleve instanser, hvorav ni hadde realitetsmerknader.

I mars 2021 gjennomførte Justis- og beredskapsdepartementet i tillegg en evaluering av den midlertidige loven om rekonstruksjon. Formålet med evalueringen var dels å gi et grunnlag for å vurdere om den midlertidige loven virker i tråd med formålet om å redusere risikoen for unødige konkurser i levedyktige virksomheter, og dels om det er behov for justeringer i de midlertidige reglene. Et annet viktig formål var å gi grunnlag for vurderingen av nye, permanente regler om rekonstruksjon. Evalueringen ble gjennomført ved utsendelse av to standardiserte evalueringsskjemaer, utformet i samråd med Konkursrådet og Domstoladministrasjonen. Evalueringsskjema 1 inneholdt konkrete spørsmål om rekonstruksjonsforhandlinger som er gjennomført, og ble utformet i tre versjoner: en for rekonstruktører, en for domstoler og en for Skatteetaten. Rekonstruktører ble bedt om å fylle ut ett skjema per rekonstruksjon. Evalueringsskjema 2 inneholdt generelle spørsmål om rekonstruksjonsloven, hvordan loven har fungert, og hvilke endringer som bør foretas i en varig lov. Alle mottok den samme versjonen av evalueringsskjema 2. Departementet mottok 17 svar på evalueringsskjema 1 og 30 svar på evalueringsskjema 2 (hvorav 28 inneholdt innspill). I tillegg innga to instanser generelle merknader til evaluering av loven.

2.5.2 Tilbakemeldinger om den midlertidige loven og innspill til permanente regler

Et overordnet inntrykk etter innspills- og evalueringsrunden er at den midlertidige loven anses som en forbedring sammenlignet med de tidligere reglene om gjeldsforhandling. En rekke aktører ga uttrykk for at det bør vedtas permanente regler som bygger på den midlertidige loven.

I evalueringen av den midlertidige loven besvarte 30 respondenter evalueringsskjema 2, som inneholdt generelle spørsmål om rekonstruksjonsloven, hvordan loven har fungert, og hvilke endringer som bør foretas i en varig lov. Respondentene ble blant annet bedt om å liste opp de største styrkene ved den midlertidige rekonstruksjonsloven. De forholdene som ble fremhevet som styrker ved loven av flest respondenter, var følgende:

- det alminnelige flertallskravet (12)
- muligheten for tidlig igangsettelse av rekonstruksjonsforhandlingene (11)
- at det ikke er krav om minimumsdividende (10)
- beskyttelsen mot konkurs, utlegg og tvangsdekning (9)
- reglenes fleksibilitet (8)
- at skatt og merverdiavgift er uprioriterte krav (8)
- forenkling av regelverket (6)
- muligheten til å ta opp lån med superprioritet (5)
- muligheten til å konvertere gjeld til egenkapital (5)
- at loven gir et alternativ til konkurs som bevarer verdier (5)
- begrensninger i adgangen til å heve avtaler (3)

Tallene i parentes angir hvor mange respondenter som oppga hver av faktorene. Enkelte respondenter viste også til at reglene gir en arbeidsro som muliggjør løsninger, og at de kan være nyttige i utenrettslige prosesser.

I evalueringsskjemaet ble respondentene videre bedt om å peke på svakheter eller mangler ved den midlertidige loven. Her fremhevet flest respondenter følgende forhold:

- manglende mulighet til å reforhandle tyngende avtaler (10)
- regler om lønnsgaranti bør vurderes (10)
- regler om nedbemanning bør vurderes (8)
- rekonstruksjon er for kostbart (7)
- klasseinndeling bør vurderes (6)
- frister, herunder ankefrister, bør forkortes (5)
- manglende anerkjennelse i andre land (5)

- loven bør ha regler om arbeidstakeres rettigheter (ikke spesifisert hva slags rettigheter) (5)
- det bør åpnes for større forskjellsbehandling av fordringshavere (4)
- sikrede fordringshavere ivaretas i for stor grad (4)
- aksjeeierne bør i større grad bidra til en løsning (4)
- verdsettelsen av pantsatte eiendeler bør forbedres (3)
- rekonstruktørens rolle bør være mer aktiv (3)
- det bør innføres egne regler om rekonstruksjon i konsern (3)

På spørsmål om hva som etter respondentenes oppfatning er årsakene til at rekonstruksjon ikke velges, var det klart vanligste svaret at prosessen er for kostbar eller mangler finansering (13 respondenter). Andre årsaker som ble fremhevet, var at konkurs ble foretrukket (3), og at det ikke er lønnsgaranti (3). Årsaker som ble pekt på av færre respondenter, er at en utenrettslig løsning var foretrukket, manglende internasjonal anerkjennelse, manglende mulighet til å innløse sikret gjeld, for tidkrevende prosess, manglende nedbemanningsmulighet og risikoen for å mislykkes.

2.6 Samfunnsøkonomisk analyse av regler om rekonstruksjon

2.6.1 Bakgrunn og mandat

I november 2020 ga Justis- og beredskapsdepartementet førsteamanuensis Aksel Mjøs ved Institutt for Finans ved Norges Handelshøyskole i oppdrag å utarbeide en samfunnsøkonomisk analyse av etablering av nye regler for rekonstruksjon i konkursloven.

I arbeidet med utredningen har Mjøs latt seg bistå av Andreas Ravndal Kostø (assistant professor, Department of Economics, WP Carey School of Business, Arizona State University) og Ibrahim Pelja (PhD-student, Institutt for regnskap, revisjon og rettsvitenskap ved Norges Handelshøyskole).

I mandatet for oppdraget heter det blant annet at «[a]nalysen skal bidra til en helhetlig vurdering av hvordan eventuelle regler om rekonstruksjon bør utformes for å legge best mulig til rette for at formålene med regelverket kan oppnås. Videre skal analysen bidra til klarlegging og synliggjøring av virkningene av det kommende lovforslaget».

Det følger videre av mandatet at «[u]tredningen bør ha konkurslovgivningen før den midlertidige rekonstruksjonsloven som referansepunkt, og vurdere om en permanent lov om rekonstruksjon kan gi en samfunnsøkonomisk gevinst».

I mandatet pekte departementet på flere konkrete spørsmål som det ønsket at ble belyst, herunder

- virkningene av regler om finansiering med såkalt «superprioritet» og behovet for andre regler for å sikre finansiering under rekonstruksjonsforhandlinger
- konsekvenser av offentlig finansiering av lønn og betydningen av slike regler for vilkårene for å begjære rekonstruksjonsforhandling
- konsekvenser av å endre reglene om nedbemanning under rekonstruksjonsforhandlinger
- om hvorvidt prioritetsrekkefølgen for krav bør endres
- om det bør innføres særskilte regler om klasseinndeling av fordringshavere eller lignende løsninger
- om skyldnerens beskyttelse mot utlegg og tvangsdekning under rekonstruksjonsforhandlinger bør videreføres
- konsekvenser dersom kravet til minstedividende på 25 prosent ved tvangsakkord videreføres eller ikke videreføres
- konsekvenser av at loven fanger opp flere eller færre foretak, herunder at virkeområdene for reglene om forenklet forhandling for små foretak utvides eller innsnevres
- konsekvenser av økt eller svekket prioritering av skyldneres interesser sammenlignet med fordringshavernes interesser
- hvordan ulike løsninger vil endre aktørenes forhandlingsposisjoner og strategiske atferd
- konsekvenser av tilpasning eller manglende tilpasning til restrukturerings- og insolvensdirektivet
- hvordan det kan sikres data eller på annen måte legges til rette for hensiktsmessige vurderinger av om loven virker etter sitt formål

Analysen skulle leveres i form av en rapport, og fristen for arbeidet var 15. februar 2021.

2.6.2 Funn og anbefalinger i rapporten

I rapporten gjennomgås relevant forskning innenfor blant annet finans, regnskap og markedsøkonomi, supplert med egne analyser av norske forhold. Mjøs har også kontaktet relevante fagmiljøer og praktikere. På grunnlag av innsikten fra disse kildene kommer Mjøs med flere anbefalinger til utformingen av konkurslovens nye regler om rekonstruksjon.

For å sikre fortsatt drift av levedyktige virksomheter anbefales følgende:

- innføring av automatisk auksjon etter svensk modell i konkursprosesser, herunder beskyttelse mot fordringshavere og adgang til superprioritert finansiering
- beskyttelse av selskapets kjernevirksomhet under rekonstruksjon ved at selskapet ikke må betjene kapital, men kan betale kritiske leverandører
- innføring av lønnsgaranti eller generell statlig finansiering av rekonstruksjonsforhandlinger
- superprioritert finansiering som både dekker prosesskostnader og driftskostnader.

Når det gjelder anbefalingen om superprioritert finansiering (se om dette punkt 8), peker Mjøs på at hensikten med superprioritet er å forsikre at rekonstruktøren har midler nok til å drive selskapet og prosessen på en optimal måte. I analysen vises det til at data fra Brønnøysundregistrene viser at 90 prosent av alle konkursåpninger avsluttes på grunn av manglende midler. For å sikre en samfunnsmessig optimal løsning er det ifølge rapporten dessuten svært viktig å sikre mulighet til finansiering av den daglige driften av selskapet ettersom manglende finansiering av driften vil kunne føre til tap av nøkkelmedarbeidere, kunder og partnere og en generell forvitring av selskapets verdier.

I analysen pekes det også på potensielle ulemper med finansiering med superprioritet. Det vises til at andre fordringshaveres krav vannes ut, og slik finansiering kan dermed anses som mindre kreditorvennlig. For å kompensere for dette kan kredittmarkedet «ex ante begrense tilbud og/eller ta høyere pris». Hvorvidt nettoeffekten av økt sannsynlighet for fortsatt drift og redusert eller dyrere kreditt er positiv eller negativ fra et samfunnsøkonomisk perspektiv, er imidlertid uklart ifølge rapporten.

Videre argumenteres det i rapporten for at ansatte bør bære en del av kostnaden ved rekonstruksjon, blant annet for å redusere insentivene for å velge konkurs fremfor rekonstruksjon.

For å bidra til mer forutsigbare prosesser og kompetanse i å bevare verdiene i selskaper under rekonstruksjon anbefaler Mjøs spesialistdomstoler for rekonstruksjon og konkurs. Det anbefales også å styrke kompetansen blant de øvrige aktørene i prosessen, blant annet ved å åpne for at rekonstruktøren kan være en forretningskyndig person med støtte fra jurister.

I rapporten fremheves det videre at det er viktig å øke effektiviteten og redusere kostnadene i en rekonstruksjon. For å oppnå dette anbefales

- å gi adgang til å redusere eller droppe varslings- og kunngjøringsperiodene på nærmere vilkår
- å tilpasse stemmerettsreglene slik at de i større grad favoriserer en effektiv prosess og løsninger som flertallet foretrekker, med elementer av «cram-down»
- digitale løsninger for utveksling av informasjon, signaturer, møter mv.
- avlønningsmodeller for rådgivere som i større grad understøtter en effektiv prosess.

Utrederen anbefaler endelig å utrede om den reviderte rekonstruksjonsprosessen foreslått av Aghion, Hart og Moore (1992), som innebærer at alle krav umiddelbart konverteres til egenkapital i selskapet, kan være egnet i norsk rett.

2.7 Høringen

2.7.1 Høringsnotatet 13. januar 2023

På bakgrunn av innspillene som var kommet til den midlertidige loven om rekonstruksjon, det nye rekonstruksjons- og insolvensdirektivet og den samfunnsøkonomiske analysen utarbeidet Justis- og beredskapsdepartementet forslag til endringer i konkursloven, dekningsloven og panteloven med forslag til nye regler om rekonstruksjon. Forslaget ble sendt på høring 13. januar 2023 til følgende høringsinstanser:

Departementene

Brønnøysundregistrene
Datatilsynet
Domstoladministrasjonen
Eksportfinansiering Norge (Eksfin)
Finanstilsynet
Forbrukerrådet
Forbrukertilsynet
Forbruksforskningsinstituttet (SIFO)
Husbanken
Konkursrådet
NAV Innkreving (NAVI)
Norges Handelshøyskole
Norges institusjon for menneskerettigheter (NIM)
OsloMet – storbyuniversitetet
Regelrådet
Regjeringsadvokaten

Riksadvokaten
Sekretariatet for konfliktrådene
Sivilombudet
Skatteetaten
Statens innkrevingssentral
Statens lånekasse for utdanning
Statens pensjonskasse
Statsadvokatene
Universitetet i Bergen, Det juridiske fakultet
Universitetet i Oslo, Det juridiske fakultet
Universitetet i Tromsø, Det juridiske fakultet
Økokrim

Høyesterett
Lagmannsrettene
Tingrettene

Advokatforeningen
Arbeidsgiverforeningen Spekter
Den norske Dommerforening
Den norske Revisorforening
Econa
Finans Norge
Finansieringsselskapenes Forening
Finansklagenemnda
Gjeldsoffer-Alliansen GOA
Handelshøyskolen BI
Hovedorganisasjonen Virke
Huseiernes Landsforbund
Juridisk Rådgivning for Kvinner (JURK)
Juristforbundet
Jussbuss
Jussformidlingen
Jusshjelpa i Nord-Norge
Kreditorforeningene
Landsorganisasjonen i Norge
Næringslivets Hovedorganisasjon
Norges kemner- og kommuneøkonomers forbund
Regnskap Norge
Rettspolitisk forening
Skatterevisorenes Forening
SMB Norge
Virke Inkasso

Følgende høringsinstanser innga høringssvar med realitetsmerknader:

Arbeids- og velferdsdirektoratet
Brønnøysundregistrene
Domstoladministrasjonen
Konkursrådet
Oslo tingrett
Regelrådet
Skatteetaten
Advokatforeningen
Den norske Revisorforening
Finans Norge
Kvale Advokatfirma DA
Nordic Trustee AS
Regnskap Norge
SMB Norge

Følgende høringsinstanser har inngitt høringssvar uten realitetsmerknader eller har oppgitt at de avstår fra å inngi høringssvar:

Finansdepartementet
Forsvarsdepartementet
Klima- og miljødepartementet

Høyesterett
Borgarting lagmannsrett

Riksadvokatembetet

2.7.2 Høringsnotatet 20. mars 2024

Etter gjeldsforhandlingsreglene i konkursloven og den midlertidige rekonstruksjonsloven er sikrede og fortrinnsberettigede fordringshavere ikke bundet av henholdsvis en tvangsakkord eller en rekonstruksjon med tvangsakkord for den sikrede eller fortrinnsberettigede delen av kravet, jf. konkursloven § 55 og rekonstruksjonsloven § 54. Dette innebærer at disse fordringshaverne som utgangspunkt heller ikke har stemmerett over akkordforslaget, med mindre sikkerheten eller fortrinnsretten frafalles. I det nevnte høringsnotatet 13. januar 2023 (jf. punkt 2.7.1) ble det foreslått å videreføre gjeldende rett på dette punktet, slik at sikrede og fortrinnsberettigede fordringshavere i utgangspunktet ikke skulle kunne omfattes av en rekonstruksjonsplan for den sikrede eller fortrinnsberettigede delen av kravet.

På bakgrunn av høringen og en fornyet vurdering av direktivet og mulighetene for å utforme rekonstruksjonsregler som kan berøre sikrede fordringshavere, sendte departementet 20. mars 2024 på høring et nytt forslag til regler om hvilke fordringer som omfattes av en rekonstruksjon, hvem som kan berøres av og skal ha stemmerett over en rekonstruksjonsplan, samt regler om vedtakelse og gjennomtvingelse av planen. I det nye høringsnotatet ble det foreslått at pantesikrede fordringshavere på nærmere vilkår kan omfattes av en rekonstruksjonsplan. Forslaget ble sendt til følgende høringsinstanser:

Departementene

Brønnøysundregistrene
Datatilsynet
Domstoladministrasjonen
Eksportfinansiering Norge (Eksfin)
Finanstilsynet
Forbrukerrådet
Forbrukertilsynet
Forbruksforskningsinstituttet (SIFO)
Husbanken
Konkursrådet
Norges Handelshøyskole
Norges institusjon for menneskerettigheter (NIM)
OsloMet – storbyuniversitetet
Regelrådet
Regjeringsadvokaten
Riksadvokaten
Sekretariatet for konfliktrådene
Sivilombudet
Skatteetaten
Skattedirektoratet
Statens innkrevingssentral
Statens lånekasse for utdanning
Statens pensjonskasse
Statsadvokatene
Universitetet i Bergen, Det juridiske fakultet
Universitetet i Oslo, Det juridiske fakultet
Universitetet i Tromsø, Det juridiske fakultet
Økokrim

Høyesterett
Lagmannsrettene
Tingrettene

Advokatforeningen
Arbeidsgiverforeningen Spekter
Den norske Dommerforening
Den norske Revisorforening
Econa
Finans Norge
Finansieringsselskapenes Forening
Finansklagenemnda
Gjeldsoffer-Alliansen GOA
Handelshøyskolen BI
Hovedorganisasjonen Virke
Huseiernes Landsforbund
Juridisk Rådgivning for Kvinner (JURK)
Juristforbundet
Jussbuss
Jussformidlingen
Jusshjelpa i Nord-Norge
Kreditorforeningen
Landsorganisasjonen i Norge
Næringslivets Hovedorganisasjon
Norges kemner- og kommuneøkonomers forbund
Regnskap Norge
Rettspolitisk forening
Skatterevisorenes Forening
SMB Norge
Virke Inkasso

Følgende høringsinstanser innga høringssvar med realitetsmerknader:

Eksportfinansiering Norge
Husbanken
Innovasjon Norge
Konkursrådet
Oslo tingrett
Regelrådet
Skattedirektoratet

Advokatforeningen
Finans Norge

Følgende høringsinstanser har inngitt høringssvar uten realitetsmerknader eller har oppgitt at de avstår fra å inngi høringssvar:

Finansdepartementet
Forsvarsdepartementet
Klima- og miljødepartementet
Kommunal- og distriksdepartementet
Høyesterett
Borgarting lagmannsrett
Brønnøysundregistrene

2.8 Møter med berørte aktører i etterkant av høringene

Departementet har under arbeidet med proposisjonen hatt flere møter med Konkursrådet, som har kommet med innspill til arbeidet med de nye rekonstruksjonsreglene. Konkursrådet har også invitert advokater som har håndtert større rekonstruksjonsforhandlinger, til å dele sine erfaringer med departementet. Departementet hadde videre et møte 10. juni 2024 med Finans Norge om forslaget i høringsnotatet 20. mars 2024 om å inkludere pantesikrede fordringer i rekonstruksjonsforhandlinger. Finans Norge ga i tillegg utdypende innspill til departementet i e-post 4. juli 2024 i etterkant av møtet.

3 Nye rekonstruksjonsregler i konkursloven

I forslaget til nye rekonstruksjonsregler i konkurslovens første del har departementet tatt utgangspunkt i rekonstruksjonslovens regler, men forslaget bygger i stor grad også på bestemmelsene i EUs rekonstruksjons- og insolvensdirektiv (direktiv (EU) 2019/1023). Direktivet er ikke bindende for Norge, jf. punkt 2.3 foran, men departementet har lagt til grunn at det er ønskelig å harmonisere norske regler om rekonstruksjon med EU-direktivets regler så langt ikke gode grunner skulle tilsi noe annet.

De største endringene som foreslås, er at pantesikrede og fortrinnsberettigede fordringshavere kan omfattes av en rekonstruksjonsplan, at det åpnes for klassevis avstemning med mulighet for at rekonstruksjonsplanen kan stadfestes selv om ikke alle klasser har gitt tilslutning til planen, en utvidet adgang til å etablere pant med såkalt «superprioritet» for lån under rekonstruksjonsforhandlingen og at det som ledd i rekonstruksjonen kan besluttes kapitalforhøyelse, kapitalnedsettelse eller utstedelse av finansielle instrumenter etter aksjeloven eller allmennaksjeloven kapittel 10, 11 eller 12 uten generalforsamlingsbeslutning, slik at en vedtatt og stadfestet rekonstruksjonsplan erstatter ellers nødvendige generalforsamlingsbeslutninger hos skyldneren. Lovforslaget har som siktemål å gjøre de norske rekonstruksjonsreglene til et effektivt og fleksibelt verktøy for å løse gjeldsproblemer med sikte på at konkurs kan unngås i ellers levedyktige virksomheter.

En grunnforutsetning for at en rekonstruksjonsplan kan stadfestes etter forslaget, er at ingen av fordringene stilles dårligere etter rekonstruksjonsplanen enn det fordringshaveren kan forvente å få av dekning for fordringen ved en konkursbehandling av skyldneren (eller eventuelt ved et annet relevant utfall enn konkurs dersom rekonstruksjonsforhandlingen mislykkes). Dette prinsippet følger også av rekonstruksjons- og insolvensdirektivet.

Departementet foreslår ikke endringer i bestemmelsene om ansattes rettigheter under en rekonstruksjonsforhandling. Endringer i de ansattes stilling bør vurderes i sammenheng med spørsmålet om det skal innføres en lønnsgaranti også under rekonstruksjon, slik man har ved konkurs, og disse spørsmålene ligger utenfor rammene for dette proposisjonsarbeidet.

Det midlertidige unntaket fra fortrinnsrett for fordringer på formues- eller inntektsskatt, merverdiavgift og trygdeavgift, jf. dekningsloven § 9-4 første ledd nr. 1, 3 og 4, som ble innført med rekonstruksjonsloven og forskrift 11. mai 2020 nr. 974, foreslås ikke videreført. Departementet foreslår i stedet at slike fordringer kan omfattes av en rekonstruksjonsplan, men da som fortrinnsberettigede og ikke som usikrede fordringer, se nærmere om dette i punkt 10.3.

Rekonstruksjons- og insolvensdirektivet inneholder en del bestemmelser ut over bestemmelsene som omhandler selve rekonstruksjonsforhandlingen, blant annet om krav til tidlige varslingsmekanismer som kan avdekke forhold som kan medføre sannsynlighet for insolvens, bestemmelser om gjeldsforhandling for fysiske personer som driver eller har drevet virksomhet, og krav til domstoler mv. som håndterer saker innenfor direktivets virkeområde. Disse delene av direktivet behandles ikke i denne proposisjonen.

4 Rekonstruksjonsreglenes virkeområde

4.1 Skillet mellom frivillig rekonstruksjon og rekonstruksjon med tvangsakkord

4.1.1 Gjeldende rett

I rekonstruksjonsloven skilles det ikke mellom frivillig gjeldsordning og tvangsakkord i forhandlingsfasen, men det skilles mellom disse i reglene om forslag og vedtakelse. I konkurslovens gjeldsforhandlingsregler skilles det mellom frivillig gjeldsforhandling og tvangsakkord allerede fra starten av forhandlingene.

Et forslag til frivillig rekonstruksjon anses vedtatt når det er godkjent av samtlige fordringshavere med fordringer som omfattes av forslaget, jf. rekonstruksjonsloven § 29. Rekonstruktøren skal sende forslaget til alle fordringshaverne med fordringer som er omfattet av forslaget, med en frist på minst to uker, men ikke mer enn tre uker, til å underrette rekonstruktøren om de vedtar forslaget. Er svarfristen utløpt uten at noen av fordringshaverne har forkastet forslaget, anses det for vedtatt hvis det er godtatt av fordringshavere som til sammen representerer minst tre firedeler av det samlede pålydende av de fordringene som forslaget omfatter, jf. rekonstruksjonsloven § 29 annet ledd. Regelen innebærer en forenkling sammenlignet med konkurslovens gjeldsforhandlingsregler, hvor gjeldsnemnda først måtte sende en oppfordring til fordringshaverne med to ukers frist.

Konkurslovens regler om frivillig gjeldsforhandling har regler om likebehandling av fordringshaverne på nærmere vilkår, jf. konkursloven § 23 annet til fjerde ledd. I rekonstruksjonsloven ble disse reglene sløyfet. Dette må sees i sammenheng med at et forslag til frivillig rekonstruksjon ikke vil bli vedtatt hvis en av fordringshaverne som omfattes av det, ikke godtar forslaget.

4.1.2 Rekonstruksjons- og insolvensdirektivet

Rekonstruksjons- og insolvensdirektivet utelukker ikke at rekonstruksjonsforslag som er fremforhandlet gjennom prosedyrene i direktivet, kan gjøres til gjenstand for frivillige ordninger, men det fastsetter at enkelte rekonstruksjonsforslag må stadfestes gjennom prosedyrene i direktivet for å bli bindende, jf. artikkel 10 nr. 1. Det gjelder blant annet rekonstruksjonsforslag som påvirker fordringene eller interessene til berørte parter som ikke samtykker til planen.

4.1.3 Forslaget i høringsnotatet

I *høringsnotatet 13. januar 2023* foreslo departementet at reglene om frivillig rekonstruksjon skulle videreføres, og at endringene som ble innført ved rekonstruksjonsloven, også skulle videreføres. Departementet viste til at selv om reglene er lite i bruk i praksis, er det få ulemper ved å beholde muligheten til frivillig rekonstruksjon for domstolene.

Høringsnotatet 20. mars 2024 omfattet kun regler om rekonstruksjon med tvangsakkord (bare omtalt som rekonstruksjon). Departementet uttalte i høringsnotatet at det kan være aktuelt å sløyfe reglene om frivillig rekonstruksjon i det endelige lovforslaget. Departementet viste til at frivillig rekonstruksjon krever enighet blant alle fordringshaverne, og at det da er lite behov for et eget regelsett for dette. Det ble uttalt at det i stedet kan være aktuelt å innføre enkelte regler om virkningen av at det er inngått avtale om rekonstruksjon underveis i rekonstruksjonsforhandlingen.

4.1.4 Høringsinstansenes syn

I høringen av høringsnotatet 13. januar 2023 har *Advokatforeningen* tatt til orde for at reglene om frivillig rekonstruksjon tas ut av loven.

Advokatforeningen uttaler:

> «Advokatforeningen kan ikke se noe praktisk behov for å ha regler om frivillig rekonstruksjon, særlig ikke når begrensningene i hva et forslag om tvangsakkord kan innebære, i praksis foreslås fjernet i høringsnotatet (hvilket støttes av Advokatforeningen). Sml. her utkastet § 37 som fastslår at et forslag til tvangsak-

kord nå kan gå ut på «de tiltak som anses nødvendige for å avhjelpe skyldnerens økonomiske vanskeligheter og sikre at skyldnerens virksomhet helt eller delvis skal kunne videreføres av skyldneren eller noen andre».

Frivillig rekonstruksjon forutsetter enstemmighet blant kreditorene, som i praksis er et krav om at ingen stemmer mot, og at minst tre firedeler stemmer for forslaget (jf. utkastet § 32 som tilsvarer rekonstruksjonsloven § 29). Hvis det foreligger slik enstemmighet, vil man enklere (og gjerne billigere) kunne gjennomføre rekonstruksjonen utenrettslig, basert på rent avtalerettslige løsninger. Det er typisk når man ikke har lyktes i oppnå slik enighet, at rekonstruksjon kan fremstå som et egnet alternativ. Da sier det seg selv at det bare er den tvungne ordningen – rekonstruksjon med tvangsakkord – som kan løse problemet. Det kan tenkes tilfeller der man har behov for virkemidlene i rekonstruksjonsprosessen, og tid og arbeidsro uten pågang fra kreditorene for å få til en løsning som alle er enige i. Advokatforeningen kan imidlertid ikke se at det skulle være noe i veien for at man likevel er i en forhandling om tvangsakkord som ender med en plan som ingen av kreditorene stemmer mot.»

4.1.5 Departementets vurdering

Departementet foreslår at reglene om frivillig rekonstruksjon ikke videreføres. Det innebærer at loven kun vil inneholde ett regelsett om vedtakelse av rekonstruksjonsplaner. Departementet er enig med *Advokatforeningen* i at det ikke er behov for egne regler for en frivillig ordning. Selv om vernet mot kreditorforfølgning under rekonstruksjonsforhandlingen vil kunne påvirke muligheten for å inngå en avtale, er departementet enig i at dette ikke i seg selv kan begrunne et eget regelsett som det må antas at i liten grad vil bli benyttet. En rekonstruksjonsforhandling kan, slik Advokatforeningen peker på, i stedet ende med en plan alle fordringshaverne stemmer for. Bestemmelsene om innstilling i lovforslaget § 55 tredje ledd første punktum åpner for at forhandlingen kan innstilles dersom skyldneren godtgjør solvens, på samme måte som etter rekonstruksjonsloven. Det foreslås også at forhandlingen kan innstilles dersom skyldneren har skriftlig samtykke fra samtlige kjente fordringshavere, jf. lovforslaget § 55 tredje ledd annet punktum. Samlet ser departementet etter dette ikke behov for å videreføre reglene om frivillig rekonstruksjon.

Departementet foreslår for øvrig enkelte endringer i utformingen av konkursloven § 145 på bakgrunn av at skillet mellom frivillig rekonstruksjon og rekonstruksjon med tvangsakkord i første ledd foreslås opphevet. Dette er omtalt i merknaden til bestemmelsen.

4.2 Hvilke skyldnere det skal kunne åpnes rekonstruksjonsforhandling for

4.2.1 Gjeldende rett

Rekonstruksjonslovens regler gjelder for både fysiske og juridiske personer og uavhengig av om skyldneren er næringsdrivende. Med unntak av særregelen i § 163 om utenlandske hovedinsolvensbehandlingers virkning i Norge skiller heller ikke konkursloven mellom fysiske og juridiske personer eller mellom næringsdrivende og andre skyldnere.

Det følger imidlertid av særlovgivningen at enkelte rettssubjekter ikke kan begjære åpning av gjeldsforhandling eller tas under konkursbehandling. Dette gjelder tilsvarende for rekonstruksjonsforhandlinger, jf. rekonstruksjonsloven § 62.

Finansforetaksloven § 20-2 fastsetter at gjeldsforhandling eller konkurs etter konkursloven ikke kan åpnes i banker og kredittforetak, samt nærmere bestemte verdipapirforetak, holdingforetak eller andre morselskap i finanskonsern og finansieringsforetak. Det samme gjelder etter § 21-8 første punktum for forsikringsforetak, pensjonsforetak og holdingforetak som ikke er omfattet av § 20-1 første ledd bokstav b. Heller ikke i foretak som er satt under offentlig administrasjon etter lovens § 21-11 annet ledd, kan det åpnes gjeldsforhandlinger eller konkurs, se § 21-8 annet punktum.

Det følger videre av verdipapirsentralloven at gjeldsforhandling eller konkurs ikke kan åpnes i verdipapirsentraler som har tillatelse etter loven, jf. § 10-3.

Kommuner og fylkeskommuner kan heller ikke tas under konkursbehandling eller begjære åpning av gjeldsforhandling etter konkursloven, jf. kommuneloven § 29-1 annet ledd. Det samme gjelder helseforetak, jf. helseforetaksloven § 5 tredje ledd første punktum, forvalterselskap etter petroleumsloven § 11-2, jf. petroleumsloven § 11-3 annet ledd, interkommunale selskaper, jf. IKS-loven § 23 annet punktum og Finnmarkseiendommen, jf. Finnmarksloven § 14 annet ledd.

Trossamfunnsloven § 14 syvende ledd fastslår at et sokn, som er den grunnleggende enheten i

Den norske kirke, ikke kan tas under konkursbehandling eller begjære åpning av gjeldsforhandling etter konkursloven.

Fysiske personer med gjeldsproblemer har i tillegg til å kunne begjære åpning av rekonstruksjonsforhandling, adgang til å søke om gjeldsordning etter reglene i gjeldsordningsloven. Loven gjelder imidlertid ikke for skyldnere som har gjeld knyttet til egen næringsvirksomhet, med mindre næringsvirksomheten har opphørt, og det ikke gjenstår vesentlige uavklarte forhold, eller gjelden som er knyttet til næringsvirksomheten, utgjør en forholdsvis ubetydelig del av den samlede gjelden, jf. gjeldsordningsloven § 1-2 første ledd.

4.2.2 Rekonstruksjons- og insolvensdirektivet

Etter rekonstruksjons- og insolvensdirektivet artikkel 1 nr. 2 bokstav h er fysiske personer som ikke er «iværksættere», unntatt fra direktivets virkeområde, jf. artikkel 1 nr. 2 bokstav h. Med «iværksætter» menes «en fysisk person, som driver forretning eller virksomhed eller udøver et fag eller erhverv», jf. artikkel 2 nr. 1 punkt 9.

Det følger av direktivet artikkel 1 nr. 2 at direktivet ikke får anvendelse for skyldnere som nevnt i bokstav a til h i bestemmelsen. Unntakene omfatter blant annet bestemte typer finansielle foretak og institusjoner, slik som forsikrings- og gjenforsikringsforetak, kredittinstitusjoner og investeringsforetak, samt offentlige organer. I tillegg åpner direktivet for å unnta andre finansielle tjenesteytere som er underlagt tilsvarende offentlig kontroll, jf. artikkel 1 nr. 3.

4.2.3 Forslaget i høringsnotatet

I høringsnotatet 13. januar 2023 foreslo departementet å videreføre reglene om hvilke subjekter som kan være gjenstand for en rekonstruksjonsforhandling.

Departementets forslag gikk for det første ut på at både fysiske og juridiske personer kan begjære rekonstruksjon. Departementet uttalte i høringsnotatet at også fysiske personer bør tilbys et rettslig alternativ til konkurs, og viste til at gjeldsordningsloven i utgangspunktet ikke gjelder for skyldnere som har gjeld knyttet til egen næringsvirksomhet. Etter rekonstruksjons- og insolvensdirektivet er det valgfritt for medlemsstatene om de ønsker å begrense reglene om forebyggende rekonstruksjon til kun å gjelde for juridiske personer, jf. artikkel 1 nr. 4.

For det andre innebar forslaget at rekonstruksjon også kan begjæres av skyldnere som ikke driver næringsvirksomhet. Etter rekonstruksjons- og insolvensdirektivet artikkel 1 nr. 2 bokstav h er fysiske personer som ikke er «iværksættere», unntatt fra direktivets virkeområde, jf. artikkel 1 nr. 2 bokstav h. Departementet uttalte følgende i høringsnotatet:

> «I forslaget til midlertidige regler om rekonstruksjon ble det vurdert om adgangen til rekonstruksjon bør begrenses til aktive næringsdrivende, se Prop. 75 L (2019–2020) side 21. En mulig begrunnelse for et slikt krav for fysiske personer kan være at reglene ellers vil kunne benyttes til å oppnå en akkord som er gunstigere enn en gjeldsordning. I utredningen ble det imidlertid tatt til orde for at eventuelle problematiske begjæringer i stedet bør håndteres gjennom en mulighet til å avslå begjæringen eller nekte stadfestelse av tvangsakkord når det vil virke støtende å stadfeste forslaget eller forslaget ikke er rimelig og rettferdig overfor fordringshaverne. Departementet så i Prop. 75 L (2019–2020) ikke grunn til å fravike utrederens vurdering av spørsmålet.
>
> I evalueringen av den midlertidige loven har det ikke kommet innvendinger mot at også andre fysiske personer enn næringsdrivende kan begjære rekonstruksjon. Selv om slike personer ikke faller inn under direktivets virkeområde, går departementet ut fra at direktivet ikke er til hinder for at reglene likevel gis anvendelse, se tilsvarende den danske betænkning nr. 1579 side 31 og det danske lovforslaget nr. L 181 side 27. Departementet kan heller ikke se at det er avgjørende hensyn som taler mot å la de norske reglene om rekonstruksjon få anvendelse for fysiske personer som ikke driver næring. Tvert imot vil det innebære en innsnevring sammenliknet med reglene om gjeldsforhandling i konkursloven dersom virkeområdet avgrenses på denne måten. Dersom det stilles krav om at skyldneren er næringsdrivende, må det vurderes om vilkåret er oppfylt, noe som etter omstendighetene kan reise tvil. Det kan hevdes at det er mer hensiktsmessig å rette ressursene mot vurderingen av om skyldneren skal få innvilget tvangsakkord.
>
> Hensynet til lik regulering på tvers av EU/EØS-området kunne tilsi at det avgrenses mot fysiske personer som ikke er næringsdrivende. Det er imidlertid i første rekke hensynet til virksomheter som opererer på tvers av lande-

grensene, som i denne sammenhengen er av betydning. Departementet kan ikke se at hensynet til like regler da veier særlig tungt når det gjelder privatpersoners adgang til å begjære rekonstruksjon.

Departementet antar i likhet med utrederen at det er svært lite praktisk at privatpersoner som ikke driver næring, begjærer rekonstruksjon. Departementet ser likevel ikke grunn til å stenge for denne muligheten. En eventuell fare for misbruk av rekonstruksjonsreglene i tilfeller der personen i stedet bør undergis gjeldsordning, bør etter departementets syn heller håndteres gjennom muligheten til å nekte stadfestelse av tvangsakkord. Det vises til lovforslaget § 52 nr. 1.»

For det tredje ble det i høringsnotatet ikke foreslått endringer i adgangen til å åpne rekonstruksjonsforhandling i blant annet finansforetak og ulike offentlige organer mv. Høringsinstansene ble likevel oppfordret til å komme med innspill til om det er behov for slike endringer. Det følger av direktivet artikkel 1 nr. 2 at direktivet ikke får anvendelse for skyldnere som nevnt i bokstav a til h i bestemmelsen. Unntakene omfatter blant annet bestemte typer finansielle foretak og institusjoner, slik som forsikrings- og gjenforsikringsforetak, kredittinstitusjoner og investeringsforetak, samt offentlige organer. I tillegg åpner direktivet for å unnta andre finansielle tjenesteytere som er underlagt tilsvarende offentlig kontroll, jf. artikkel 1 nr. 3.

4.2.4 Høringsinstansenes syn

Det er kun *Konkursrådet*, *Oslo tingrett* og *Skatteetaten* som har uttalt seg om spørsmålet om reglenes virkeområde.

Konkursrådet støtter departementets forslag og uttaler:

«Konkursrådet slutter seg til departementets forslag om at også fysiske personer skal ha mulighet til å benytte seg av forhandlinger om rekonstruksjon. Konkursrådet er også enig med departementet i at fysiske personer som ikke er næringsdrivende skal kunne benytte seg av rekonstruksjon. I og med at rekonstruksjon medfører betydelige kostnader, vil det nok ikke være så mange personer som benytter seg av dette, men det er likevel ikke grunn nok til å sperre for muligheten. Den såkalte testen om fordringshaverens beste interesse gjelder også for fysiske personer. Det innebærer at også fremtidig inntektsevne hos skyldner bør komme inn i denne vurderingen.»

Verken *Oslo tingrett* eller *Skatteetaten* uttaler at de er imot departementets forslag, men de gir uttrykk for at det bør sees helhetlig på hvilket gjeldssaneringsinstitutt som skal gjelde for fysiske personer.

Skatteetaten uttaler blant annet:

«Etter ikrafttredelsen av den midlertidige rekonstruksjonsloven har Skatteetaten mottatt flere henvendelser om rekonstruksjonsforhandlinger fra fysiske personer. En del av personene er uten aktiv næringsvirksomhet. Kjennetegnet ved flere av disse, er at de er relativt ressurssterke, og de er gjerne bistått av profesjonell rådgiver. Skatteetaten opplever at antallet fysiske personer uten næringsvirksomhet som viser interesse for å gjennomføre rekonstruksjon etter den midlertidige loven, er vesentlig høyere enn antallet som tidligere har søkt tvangsakkord.

Etter gjeldende rett gjelder gjeldsordningsloven for fysiske personer. Loven gjelder ikke personer med gjeld fra egen næringsvirksomhet, med mindre denne er avsluttet og det ikke foreligger noen uavklarte forhold, eller næringsgjelden utgjør en ubetydelig andel av totalgjelden. I Barne- og familiedepartementets høringsnotat av 11. oktober 2021 fremgår:

'Det kan være gode grunner til å se nærmere på om den relativt strenge avgrensingen mot aktive næringsdrivende bør opprettholdes, og om det eventuelt bør innføres egne regler som medfører at en virksomhet kan drives videre samtidig som det etableres en ordning for gjelden. Dette vil imidlertid utgjøre en stor reform som det ikke er lagt opp til ved denne revisjonen. Departementet vil følge med på utviklingen og vurdere et mulig fremtidig behov for dette.'

Høringssaken er per i dag under behandling.

Skatteetaten mener det er god grunn til å se helhetlig på hvilket gjeldssaneringsinstitutt som skal gjelde for fysiske personer med aktiv næring, fysiske personer med næringsgjeld uten aktiv næring og fysiske personer uten aktiv næring eller næringsgjeld. Det må ikke være slik at noen «faller mellom to stoler», og ikke kan nyttiggjøre seg hverken gjeldsordningsinstituttet eller rekonstruksjonsinstituttet. På den annen side er det heller ikke ønskelig med overlappende regelsett, der de ressurs-

sterke kan velge rekonstruksjon, mens de mindre ressurssterke må velge gjeldsordning. Det skal imidlertid nevnes at etter hva Skatteetaten er kjent med, har per i dag ingen fysiske personer fått stadfestet forslag til rekonstruksjon, og kun to har fått åpnet forhandlinger.

For fysiske personer vil heller ikke kravet til at fordringshaver skal stilles bedre enn ved konkurs passe helt godt, da gjelden ikke slettes ved en konkurs. Etter vår mening bør forarbeidene gi noe veiledning om hvordan vurderingen opp mot konkursalternativet skal foretas for fysiske personer.

Det synes å være gjeldsordningsloven som er mest egnet for gjeldssanering for personlige skyldnere uten aktiv næring. Muligheten til å nekte stadfestelse av tvangsakkord gjennom lovforslaget § 52 nr. 1 vil kunne hindre at fysiske personer uten næringsvirksomhet får rekonstruksjon. Dersom man mener at rekonstruksjonsinstituttet ikke er ment for fysiske personer uten aktiv næringsvirksomhet, vil imidlertid en presisering i ordlyden innebære at skyldner og domstolsapparatet unngår å bruke unødvendige ressurser på å forsøke rekonstruksjon, der gjeldsordning er mer hensiktsmessig.»

Oslo tingrett uttaler:

«I høringsnotatet er det lagt til grunn at reglene om rekonstruksjon også får anvendelse for fysiske personer enten de driver næringsvirksomhet eller ikke. Oslo tingrett har for så vidt ingen bemerkninger til dette, men peker på at reglene ikke er særlig egnet for fysiske personer som ikke driver næring, eller som driver næringsvirksomhet av beskjedent omfang.

Oslo tingrett er av den oppfatning at det er behov for nye, egne regler for personlige skyldnere som driver næringsvirksomhet ettersom de har personlig ansvar for gjelden, og gjelden ikke bortfaller ved en konkurs. Personlig næringsdrivende er således særlig utsatte og det bør gis regler som kan gi en åpning for å løse deres gjeldsproblemer for eksempel i gjeldsordningsloven.»

4.2.5 Departementets vurdering

Departementet foreslår å følge opp forslaget i høringsnotatet om at reglene om rekonstruksjon skal gjelde både for juridiske og fysiske personer. Dette følger av § 1 i lovforslaget som slår fast at en «skyldner» etter nærmere vilkår kan begjære åpnet rekonstruksjonsforhandling. Så lenge gjeldsordningsloven hovedsakelig gjør unntak for fysiske personer med gjeld knyttet til egen næringsvirksomhet, er det etter departementets syn behov for et alternativ til konkurs for disse skyldnerne. Departementet viser for øvrig til punkt 20 om tvangsakkord under konkurs, der det foreslås å videreføre muligheten for fysiske personer til å oppnå tvangsakkord når det er åpnet konkurs.

Videre ser departementet ikke grunn til å begrense reglene til kun å gjelde for fysiske personer som driver næringsvirksomhet. Det vises generelt til begrunnelsen gitt i høringsnotatet. Som nevnt i høringsnotatet kan det oppstå tvil om vilkåret om at skyldneren er næringsdrivende, er oppfylt, noe det virker lite hensiktsmessig å bruke tid og ressurser på å ta stilling til under rekonstruksjonsforhandlingen. Departementet antar at det i de fleste tilfeller vil være gunstigere for en skyldner å velge gjeldsordning fremfor rekonstruksjon. Departementet viser her særlig til at rekonstruksjon er en kostbar prosess, og at tvungen gjeldsordning kan vedtas uten fordringshavernes samtykke og normalt ikke skal vare mer enn fem år, jf. gjeldsordningsloven §§ 5-2 og 5-4. Ved tvungen gjeldsordning skal skyldneren være fri for annen gjeld som er omfattet av gjeldsordningen enn gjeld som nevnt i gjeldsordningsloven § 4-8 bokstav a første ledd og bokstav b første ledd ved utløpet av gjeldsordningsperioden, jf. § 5-2 fjerde ledd. Departementet foreslår derfor ingen begrensning i adgangen til å begjære rekonstruksjon for fysiske personer som ikke har gjeld knyttet til næringsvirksomhet.

I høringsnotatet ba departementet om tilbakemeldinger på om det er behov for å foreslå endringer i adgangen til å åpne rekonstruksjonsforhandlinger i tilfeller der det følger av særlovgivningen at det ikke kan åpnes gjeldsforhandling og dermed heller ikke rekonstruksjon, jf. rekonstruksjonsloven § 62 (blant annet finansforetak og ulike offentlige organer mv.). Det er ikke kommet noen innspill angående dette i høringsrunden, og departementet foreslår ingen endringer i gjeldende rett på dette punktet.

5 Åpning av rekonstruksjonsforhandling

5.1 Vilkår for åpning av en rekonstruksjonsforhandling

5.1.1 Gjeldende rett

Rekonstruksjonsforhandlinger åpnes av retten etter begjæring fra skyldneren eller en fordringshaver, jf. rekonstruksjonsloven § 5 fjerde ledd, jf. § 2 første ledd. Vilkårene for åpning av rekonstruksjonsforhandling avhenger av hvem som fremsetter begjæringen.

Der skyldneren fremsetter begjæringen, er det tilstrekkelig for å åpne rekonstruksjonsforhandling at skyldneren «har eller i overskuelig fremtid vil få alvorlige økonomiske problemer», jf. rekonstruksjonsloven § 2 første ledd første punktum. I motsetning til etter reglene om gjeldsforhandling i konkursloven stilles det ikke krav om at skyldneren må være illikvid, sml. konkursloven § 1 a.

En fordringshaver kan begjære åpnet rekonstruksjonsforhandling hos skyldneren hvis skyldneren «ikke kan oppfylle sine forpliktelser etter hvert som de forfaller», jf. rekonstruksjonsloven § 2 første ledd annet punktum. Vilkåret for å begjære rekonstruksjonsforhandling etter begjæring fra en fordringshaver er med andre ord strengere enn der skyldneren selv fremsetter en slik begjæring.

Rekonstruksjonsloven innebærer en utvidelse sammenlignet med konkurslovens regler, som ikke gir fordringshaverne mulighet til å begjære åpning av gjeldsforhandlinger. Fordringshaverens begjæring skal imidlertid forelegges skyldneren, som kan motsette seg rekonstruksjonsforhandling når begjæringen er fremsatt av en fordringshaver. I så fall skal tingretten avslå begjæringen, jf. § 5 første ledd nr. 4.

5.1.2 Rekonstruksjons- og insolvensdirektivet

Rekonstruksjons- og insolvensdirektivet pålegger medlemsstatene å etablere rammer for forebyggende rekonstruksjon som skal være tilgjengelig for skyldnere «i finansielle vanskeligheder» når det er «sansynlighed for insolvens», jf. artikkel 1 nr. 1 bokstav a og artikkel 4 nr. 1. Direktivet åpner samtidig for at medlemsstatene kan utvide virkeområdet for reglene til å omfatte situasjoner der skyldneren står overfor ikke-økonomiske problemer, forutsatt at problemene innebærer en «reel og alvorlig trussel mod en skyldners aktuelle eller fremtidige evne til at betale sin gæld, efterhånden som den forfalder», jf. fortalen punkt 28.

Det tas ikke sikte på å innføre en harmonisert definisjon av «insolvens» eller «sannsynlighet for insolvens» i rekonstruksjons- og insolvensdirektivet. Begrepene skal i stedet forstås i tråd med definisjonen i nasjonal rett, jf. artikkel 2 nr. 2 bokstav a og b.

5.1.3 Forslaget i høringsnotatet

Departementet foreslo i høringsnotatet 13. januar 2023 å videreføre rekonstruksjonslovens vilkår om at en skyldner kan begjære åpnet rekonstruksjonsforhandling dersom skyldneren «har eller i overskuelig fremtid vil få alvorlige økonomiske problemer». Det vil si at det ikke stilles krav om at skyldneren må være illikvid for å kunne begjære rekonstruksjon.

Det ble vist til at det er en utfordring at rekonstruksjonsforhandlinger ofte blir åpnet sent, noe som reduserer muligheten for å oppnå rekonstruksjon. Forslaget skulle derfor legge til rette for at det kan åpnes rekonstruksjonsforhandling på et tidligere tidspunkt enn etter reglene om gjeldsforhandling i konkursloven. Det ble vist til utredningen «Rekonstruksjon i turbulente tider», hvor det på side 32 flg. påpekes at det ofte vil være vanskelig å gjennomføre en rekonstruksjonsforhandling når skyldneren ikke har likvide midler. Departementet bemerket at det i juridisk teori er reist spørsmål ved om utredningen bygger på en riktig forståelse av illikviditetsvilkåret i konkursloven når det legges til grunn at bare mer nært forestående fremtidige betalingsmislighold oppfyller vilkåret. Departementet fant likevel ikke grunn til å gå nærmere inn på spørsmålet, da det ikke var avgjørende for forslaget i høringsnotatet. Departementet viste videre til at vilkåret om at skyldneren

«har eller i overskuelig fremtid vil få alvorlige økonomiske problemer», synes godt egnet til å ivareta rekonstruksjons- og insolvensdirektivets formål om tidlig tilgang til et rammeverk for rekonstruksjon.

Departementet foreslo å videreføre rekonstruksjonslovens adgang for fordringshavere til å begjære rekonstruksjonsforhandling, og foreslo også en videreføring av vilkårene for dette. Departementet foreslo ikke å tillate at også representanter for de ansatte skal kunne begjære åpning av rekonstruksjonsforhandlinger, selv om direktivet åpner for en slik løsning, jf. artikkel 4 nr. 8 annet punktum. I begrunnelsen viste departementet til at det verken i dansk eller svensk rett er åpnet for dette.

5.1.4 Høringsinstansenes syn

Det er kun *Konkursrådet* og *Skatteetaten* som har uttalt seg om forslaget om å videreføre vilkåret for at skyldneren kan begjære åpning av rekonstruksjonsforhandling. Begge høringsinstansene uttaler at de støtter departementets forslag om å videreføre rekonstruksjonslovens vilkår.

Konkursrådet uttaler at det er rådets erfaring at skyldnerne ofte venter for lenge med å begjære rekonstruksjon. Videre uttales det at en «tidlig rekonstruksjonsprosess er kostnadseffektivt og øker sannsynligheten for at prosessen får et positivt utfall», og at [d]et er liten risiko for at noen går inn i denne prosessen uten at det er behov for det».

Skatteetaten uttaler:

> «Rekonstruksjon kan i dag åpnes når skyldner har eller i overskuelig fremtid vil få alvorlige økonomiske problemer. Slik Skatteetaten ser det, vil det være lite aktuelt å igangsette rekonstruksjon på et tidligere stadium enn det som forstås å falle inn under åpningsvilkåret i lovforslagets § 1 («har eller i overskuelig fremtid vil få alvorlige økonomiske problemer»). Videre ser Skatteetaten det også slik at de reglene som er foreslått, passer både der selskapet i overskuelig fremtid får alvorlige økonomiske problemer, og der et selskap er nær å bli insolvent. Lovforslaget ivaretar i tilstrekkelig grad departementets siktemål med å skape større fleksibilitet i gjennomføringen av rekonstruksjonsforhandlingene, og i denne sammenheng noterer vi oss at departementet foreslår å videreføre hjemmelen for å gi forenklede regler for små foretak i forskrift til loven. Et formelt skille mellom rekonstruksjon og forebyggende rekonstruksjon, slik man har i Danmark, fremstår imidlertid som mer tungrodd og mer ressurskrevende å følge opp. Etter vårt syn vil det derfor ikke være hensiktsmessig med et slikt tosporet system.»

Ingen av høringsinstansene går imot forslaget om å videreføre rekonstruksjonslovens adgang for fordringshaverne til å begjære åpning av rekonstruksjonsforhandlinger.

Nordic Trustee mener at skyldneren bare bør ha anledning til å motsette seg åpning av rekonstruksjonsforhandlinger dersom det foreligger «saklig grunn» for slik motsettelse. Om et slikt saklighetsvilkår uttaler Nordic Trustee:

> «Ved vurdering av om det foreligger saklig grunn til motsettelse bør det blant annet kunne legges vekt på om begjæringen kommer fra en stor fordringshaver som antas å kunne bli betydelig rammet av skyldnerens manglende økonomiske evne, typisk fordringshavere med en stor andel av skyldnerens usikrede gjeld.
>
> Vi har erfart at skyldneren og pantesikrede fordringshavere forsøker å påtvinge usikrede kreditorer en utenrettslig løsning, med trussel om at alternativet er konkurs. I slike tilfeller vil retten til å kunne begjære en rettslig styrt rekonstruksjon være et viktig og rimelig verktøy.
>
> Saklig grunn for skyldneren til å motsette seg åpning bør f.eks. kunne være at selskapet kan sannsynliggjøre positiv egenkapital. Der skyldneren er i en prosess med å sikre refinansiering som vil kunne redde skyldneren, bør retten kunne sette en rimelig frist (f.eks. 2 – 4 uker) for å avklare dette før rekonstruksjon åpnes. For mindre selskaper kan en nektelse være saklig der hovedeier, styret og ledelsen er helt avgjørende for videre drift, og hvor en rekonstruksjon derfor vanskelig kan gjennomføres uten deres samarbeidsvilje.»

Finans Norge uttaler i høringen av *høringsnotatet 20. mars 2024* at det ved åpningen av rekonstruksjonsforhandlingen må oppstilles et vilkår om at virksomheten er levedyktig, slik at ikke rekonstruksjon misbrukes til å utsette uunngåelige konkurser.

5.1.5 Departementets vurdering

I motsetning til de gjeldende reglene om gjeldsforhandling i konkursloven krever ikke rekonstruksjonsloven at skyldneren må være illikvid for å

kunne begjære rekonstruksjon. Formålet er å legge til rette for at rekonstruksjonsforhandlinger kan iverksettes på et tidlig tidspunkt. I evalueringen av den midlertidige loven ble vilkåret fremhevet som en styrke ved loven. I høringen gis det uttrykk for at det er en utfordring at rekonstruksjonsforhandlinger blir åpnet for sent, og at rekonstruksjonslovens vilkår derfor bør videreføres. Ingen høringsinstanser har gått imot forslaget.

Departementet går etter dette inn for å følge opp forslaget i høringsnotatet om å videreføre rekonstruksjonslovens vilkår for å åpne rekonstruksjon etter begjæring fra skyldneren, jf. § 1 i lovforslaget. Det er i tråd med det departementet oppfatter som et av hovedhensynene bak rekonstruksjons- og insolvensdirektivet, som er å tilrettelegge for at rekonstruksjonsforhandlinger kan iverksettes på et tidlig tidspunkt og før skyldneren er insolvent.

I utgangspunktet bør det være opp til skyldneren å begjære åpning av rekonstruksjon, da det er skyldnerens virksomhet som skal rekonstrueres. Det vil være vanskelig å gjennomføre en vellykket rekonstruksjon uten skyldnerens aktive medvirkning. Samtidig bør fordringshaverne gis anledning til å ivareta sine interesser der skyldneren ikke selv forstår alvoret i tide. Dette er bakgrunnen for at det i rekonstruksjonsloven ble åpnet for at fordringshaverne kunne begjære rekonstruksjon.

Departementet går inn for å videreføre adgangen for fordringshavere til å begjære rekonstruksjon dersom skyldneren ikke kan oppfylle sine forpliktelser etter hvert som de forfaller. Det vises til begrunnelsen i høringsnotatet og at det ikke har kommet innvendinger mot forslaget i høringsrunden. En slik løsning er også i samsvar med rekonstruksjons- og insolvensdirektivet, hvor det åpnes opp for at medlemsstatene kan tillate at begjæring fremsettes av fordringshavere og av representanter for de ansatte, dersom skyldneren samtykker, jf. artikkel 4 nr. 8.

Videre mener departementet at skyldneren må samtykke til at det åpnes rekonstruksjonsforhandlinger. Som nevnt vil det i mange tilfeller være vanskelig å gjennomføre en vellykket rekonstruksjon hvis ikke skyldneren medvirker aktivt. Ettersom åpning av rekonstruksjon ikke er betinget av at skyldneren er insolvent, taler også dette for at skyldnerens samtykke bør være en forutsetning for åpning av rekonstruksjon.

Departementet foreslår ikke at representanter for de ansatte skal kunne begjære rekonstruksjon. Det er etter departementets syn tilstrekkelig at fordringshavere har denne adgangen.

Når det gjelder innspillet fra *Finans Norge* om at det bør oppstilles et vilkår om levedyktighet for å åpne rekonstruksjonsforhandlinger, viser departementet til at det i lovforslaget § 4 første ledd nr. 5 er foreslått en bestemmelse som skal forhindre misbruk av rekonstruksjonsinstituttet.

5.2 Krav til begjæringen

5.2.1 Gjeldende rett

En begjæring om åpning av rekonstruksjonsforhandling skal fremsettes skriftlig for tingretten, jf. rekonstruksjonsloven § 3 første ledd. Hva begjæringen skal inneholde, følger av § 3 annet ledd for begjæringer som er fremsatt av en skyldner, og av tredje ledd for begjæringer som er fremsatt av en fordringshaver.

Rekonstruksjonsloven stiller noe mer omfattende krav til innholdet i en begjæring om åpning av rekonstruksjonsforhandling enn reglene om gjeldsforhandling i konkursloven. Konkursloven stiller krav om at skyldneren skal redegjøre for årsakene til betalingsproblemene, hvordan gjelden tenkes ordnet, og hvordan registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger er innrettet, samt at tingretten skal gis en oppgave over eiendeler og gjeld. Rekonstruksjonsloven krever i tillegg at skyldneren redegjør for hvordan rekonstruksjonen skal gjennomføres, og for hvordan driften av virksomheten under rekonstruksjonsforhandlingen skal finansieres.

Der det er en fordringshaver som fremsetter begjæringen, hviler dokumentasjonsbyrden på fordringshaveren. Det skal også i slike tilfeller gis en redegjørelse for hvordan rekonstruksjonen skal gjennomføres, hvordan gjelden tenkes ordnet, samt hvordan driften av virksomheten skal finansieres. I tillegg må fordringshaveren angi de omstendigheter begjæringen grunnes på, og sannsynliggjøre sitt krav mot skyldneren og at skyldneren ikke kan oppfylle forpliktelsene etter hvert som de forfaller. Det kreves naturlig nok ikke en oppgave over skyldnerens eiendeler og gjeld der det er en fordringshaver som begjærer rekonstruksjonsforhandling.

5.2.2 Rekonstruksjons- og insolvensdirektivet

Rekonstruksjons- og insolvensdirektivet inneholder ikke krav til hva en begjæring om rekonstruksjonsforhandling skal inneholde.

5.2.3 Forslaget i høringsnotatet

Forslaget i høringsnotatet 13. januar 2023 innebar i all hovedsak en videreføring av rekonstruksjonslovens krav til begjæring om rekonstruksjonsforhandlinger.

Departementet viste til at det overordnede kravet om å sikre at prosedyrene for rekonstruksjon kan håndteres effektivt og raskt, tilsier at det ikke bør stilles for omfattende og detaljerte krav til begjæringen. På den annen side bør skyldneren ha et bevisst forhold til rekonstruksjonen og til hvordan problemene skal løses.

For å ta høyde for forslaget i høringsnotatet om at det ikke automatisk skal oppnevnes rekonstruktør, jf. punk 6.1.3, foreslo departementet visse tilpasninger i kravene til en begjæring om rekonstruksjonsforhandling.

Etter rekonstruksjonsloven er det ikke krav om at det skal fremgå av begjæringen om det begjæres frivillig rekonstruksjon eller tvangsakkord. Et slikt krav følger derimot av konkurslovens gjeldsforhandlingsregler, jf. § 2 første ledd annet punktum. At dette kravet til begjæringen ikke er videreført i rekonstruksjonsloven, må sees i sammenheng med at loven ikke skiller mellom frivillig rekonstruksjon og tvangsakkord på forhandlingsstadiet. I høringsnotatet foreslo departementet å videreføre rekonstruksjonslovens ordning. Departementet viste til at det ikke hadde kommet innspill som tilsier at det bør kreves at man i begjæringen skal ta stilling til hva slags forhandlinger som skal åpnes.

5.2.4 Høringsinstansenes syn

Av høringsinstansene gir *Skatteetaten* uttrykk for at etaten støtter departementets forslag.

Skatteetaten foreslår at det stilles krav om at virksomheter fremlegger en oppdatert skatteattest. Skatteetaten uttaler:

> «Skatteetatens erfaring fra perioden hvor den midlertidige loven har fungert, er at en andel av selskapene som fremsetter begjæring om rekonstruksjonsforhandlinger, i realiteten burde begjært oppbud. Skatteetaten har videre erfart tilfeller av at retten åpner rekonstruksjonsforhandlinger hos skyldner, hvor det etter vårt syn er rimelig klart at utfallet ikke blir stadfestelse av forslag. Der begjæring om rekonstruksjonsforhandlinger fremsettes etter inngitt konkursbegjæring, kan det i enkelte tilfeller fremstå som en ren trenering av konkurspågangen.
>
> Det er sentralt at retten prøver realismen i skyldners redegjørelse for hvordan gjelden er tenkt ordnet. Det er videre ønskelig at retten benytter sitt handlingsrom til å innhente opplysninger fra skyldner og kreditorer, herunder drøfter begjæringen med kreditorene, slik at retten har tilstrekkelig faktagrunnlag før åpning eventuelt besluttes.
>
> Skatteetaten slutter seg til departementets forslag om krav til innhold i skyldners begjæring, men vil likevel foreslå en tilføyelse. Skattemyndighetene representerer for mange virksomheter den største gjeldsbyrden, og som dokumentasjon på skatte- og avgiftsgjelden bør virksomhetene fremlegge en oppdatert skatteattest. En slik attest kan enkelt innhentes gebyrfritt via Altinn. Der skatteattesten viser betydelig gjeld til Skatteetaten, herunder forskuddstrekkrestanser, vil retten da bli gjort oppmerksom på dette. Forskuddstrekkrestanser vil være en indikasjon på mangelfull forretningsførsel og straffbare forhold i økonomisk virksomhet. Ved behov vil retten kunne ta kontakt med Skatteetaten for avklaringer. Etter Skatteetatens syn vil vårt forslag kunne bidra til å begrense antallet uhensiktsmessige åpninger.
>
> En innvending mot forslaget om krav til fremleggelse av skatteattest kan være at departementets forslag til regulering allerede krever at selskapet skal gi en oversikt over sin gjeld, og at en skatteattest da fremstår overflødig. Imidlertid er det ikke alle selskap som har fullstendig ajourførte regnskaper og tilstrekkelig oversikt over egen gjeldssituasjon. Dette gjelder spesielt for virksomhetene som i realiteten ikke er egnede kandidater for rekonstruksjon. Skatteetaten vil derfor anse krav om fremleggelse av skatteattest som en ønsket mekanisme for å gjøre retten oppmerksom på skattegjeld, og da særlig skattegjeld som ikke anses bundet av en eventuell tvangsakkord.»

Nordic Trustee bemerker på sin side at «en fordringshaver ikke nødvendigvis besitter all den påkrevde informasjonen, slik at kravene ikke bør tolkes for strengt».

5.2.5 Departementets vurdering

En begjæring om åpning av rekonstruksjonsforhandling skal særlig tilrettelegge for to forhold. Det første er at domstolen kan ta stilling til om forutsetningene for å åpne rekonstruksjonsforhandling er til stede, herunder om det er

sannsynlig at skyldneren vil kunne oppnå en rekonstruksjon. Det andre er at skyldneren har et bevisst og gjennomtenkt forhold til rekonstruksjonen og hvordan problemene skal løses. Samtidig er det ofte avgjørende for å kunne oppnå en vellykket rekonstruksjon at rekonstruksjonsprosessen allerede fra begjæringen sendes inn, foregår raskt og effektivt. Det er derfor av sentral betydning at kravene til begjæringen om rekonstruksjonsforhandling ikke er for omfattende eller detaljerte.

Etter departementets syn balanseres disse hensynene godt i rekonstruksjonsloven, og departementet går inn for å videreføre kravene som stilles til begjæringen. Det vises til § 2 i lovforslaget.

I høringsnotatet foreslo departementet som nevnt visse justeringer av kravene som følge av at det ble foreslått at det ikke automatisk skal oppnevnes rekonstruktør. Ettersom departementet i proposisjonen ikke går inn for at det skal være valgfritt å oppnevne rekonstruktør, se punkt 6.1.5, er disse justeringene ikke lenger relevante.

I høringen har *Skatteetaten* foreslått at det stilles krav om at det skal sendes inn en oppdatert skatteattest. Etaten viser til at den har erfaring med at det åpnes rekonstruksjonsforhandling i tilfeller hvor det i realiteten fremstår som klart at det ikke vil være mulig å oppnå rekonstruksjon, og at skattemyndighetene ofte representerer den største gjeldsbyrden. Etter etatens syn vil et krav om oppdatert skatteattest kunne bidra til å begrense antallet uhensiktsmessige åpninger. Departementet foreslår å følge opp Skatteetatens innspill. Selv om attesten i noen tilfeller kan være overflødig, vil det være nyttig ved begjæring om rekonstruksjon i selskaper som ikke har fullstendig ajourførte regnskaper. Et slikt krav vil heller ikke være særlig byrdefullt. Departementet foreslår etter dette at det i § 2 annet ledd føyes til et krav om at skyldneren skal legge ved oppdatert skatteattest ved begjæring om rekonstruksjonsforhandling.

5.3 Sikkerhet

5.3.1 Gjeldende rett

Det følger av rekonstruksjonsloven § 4 første ledd første punktum at retten kan kreve at den som begjærer åpning av rekonstruksjonsforhandling, skal innbetale et passende forskudd eller stille sikkerhet for omkostningene ved rekonstruksjonsforhandlingen som ikke dekkes av rettsgebyr. En fordringshaver som begjærer rekonstruksjonsforhandling, kan dermed bli pålagt å stille sikkerhet for omkostningene ved forhandlingene. Fordringshaverens ansvar er imidlertid begrenset til forskudd eller sikkerhet som det ikke finnes dekning for i skyldnerens midler, jf. annet punktum.

Etter konkurslovens regler om gjeldsforhandling er det bare skyldneren som kan begjære gjeldsforhandling, jf. konkursloven § 1 a. Det er dermed også bare skyldneren som kan pålegges å betale forskudd eller stille sikkerhet, jf. § 3 første ledd.

Det følger av rekonstruksjonsloven § 4 tredje ledd at staten plikter å dekke omkostninger som skyldneren ikke kan betale, eller som ikke dekkes av forskudd eller sikkerhetsstillelse. I forarbeidene er det presisert at det dreier seg om en snever unntaksregel, og at retten og rekonstruktøren må påse at det ikke påløper omkostninger under rekonstruksjonsforhandlingen som overstiger det forskuddet, sikkerheten eller skyldnerens øvrige midler kan dekke, jf. Prop. 75 L (2019–2020) punkt 5.6 (side 23).

5.3.2 Rekonstruksjons- og insolvensdirektivet

Rekonstruksjons- og insolvensdirektivet inneholder ikke regler om forskudd eller sikkerhetsstillelse for omkostningene ved rekonstruksjonsforhandlinger. Slike regler finnes imidlertid i både svensk og dansk rett. I Sverige stilles det krav om forskudd for kostnadene ved rettens behandling når skyldneren begjærer forhandling om rekonstruksjonsplanen (planförhandling), se företagsrekonstruktionslagen 4 kap. 2 §. I Danmark kan retten etter begjæring, ved åpning av forebyggende rekonstruksjonsforhandlinger, bestemme at det skal stilles passende sikkerhet for omkostningene til rekonstruktøren og en eventuell tillitsmann, se konkursloven § 9 b stk. 4 og § 11a stk. 6.

5.3.3 Forslaget i høringsnotatet

I høringsnotatet foreslo departementet i hovedsak å videreføre rekonstruksjonslovens regler om forskudd og sikkerhetsstillelse, men med noen justeringer for å tilpasse bestemmelsen til forslaget om at det ikke automatisk skal oppnevnes rekonstruktør.

5.3.4 Høringsinstansenes syn

Skatteetaten støtter i sitt høringssvar videreføringen av reglene om forskudd og sikkerhetsstillelse og mener at retten som den klare hovedregel bør

kreve forskudd til dekning av kostnadene. Skatteetaten viser til uttalelsene i Prop. 75 L (2019–2020) om at bestemmelsen om statens ansvar i § 4 tredje ledd er ment som en snever unntaksregel, og forutsetter at det samme vil gjelde etter de nye reglene.

SMB Norge er derimot kritisk til forslaget og mener at kravet om innbetaling av forskudd kan utgjøre et hinder for at konkurstruede bedrifter kan benytte rekonstruksjon som alternativ. SMB Norge mener derfor at kravet om innbetaling av forskudd bør tilpasses bedriftens størrelse. I sitt høringssvar uttaler organisasjonen:

> «I den gjeldende, midlertidige rekonstruksjonslovens § 4 første ledd første punktum, kan retten kreve at den som begjærer rekonstruksjonsforhandling åpnet, skal innbetale et passende forskudd eller stille sikkerhet for omkostningene ved rekonstruksjonsforhandlingen som ikke dekkes av rettsgebyr.
>
> SMB Norge registrerer at dette også videreføres i det nye forslaget som permanente regler for rekonstruksjon. Riktig nok med mindre justeringer. Dette mener vi er svært uheldig. Etter vår oppfatning er dette et av de største hindrene for at konkurstruede bedrifter kan benytte rekonstruksjon som alternativ. I en situasjon der en bedrift har eller i overskuelig fremtid vil få alvorlige økonomiske problemer, er det urealistisk å ha dette som krav når «kassa er tom» i bedriften.
>
> Derfor vil SMB Norge anbefale at kravet om innbetaling av «et passende forskudd eller stille sikkerhet for omkostningene» for å kunne gjennomføre rekonstruksjonsforhandlingene, ytterligere tilpasses bedriftens størrelse. Etter vårt syn bør det offentlige garantere for omkostningene for å gjennomføre rekonstruksjonsforhandling for små og mellomstore bedrifter. Ved vellykkede rekonstruksjoner kan det etterskuddsvis kreves en egenandel fra bedriften til et fastsatt maksimumsbeløp under dagens beløp på kr 37 500. Det er vår vurdering at dette vil være mer samfunnsøkonomisk lønnsomt enn å la bedrifter gå konkurs.»

5.3.5 Departementets vurdering

Når det åpnes rekonstruksjonsforhandling, vil det alltid være en risiko for at man ikke lykkes i å komme i mål med forhandlingene, selv om retten ved åpningen skal vurdere sjansene for at rekonstruksjonsforhandlingen vil føre frem, jf. lovforslaget § 4 første ledd nr. 4. Forhandlingene er kostnadskrevende, og skyldneren skal samtidig drive virksomheten videre i forhandlingsfasen. Det er derfor normalt nødvendig at det innbetales et forskudd eller stilles sikkerhet for kostnadene til gjennomføring av rekonstruksjonsforhandlingene ettersom forhandlingene ellers ville drives på fordringshavernes risiko. Dersom det er klart at skyldneren har så betydelige frie midler at forskudd eller sikkerhetsstillelse ikke er nødvendig, kan retten beslutte at det ikke skal innbetales forskudd eller stilles sikkerhet.

Når det gjelder høringsuttalelsen fra *SMB Norge*, er departementet enig i at et krav om forskuddsbetaling eller sikkerhet i noen tilfeller vil kunne utgjøre et hinder for selskaper som ellers kunne ha oppnådd vellykket rekonstruksjon. Departementet mener likevel at bestemmelsen bør videreføres. Et slikt krav fremstår etter departementets syn normalt som både rimelig og fornuftig. Det er en utfordring at rekonstruksjonsforhandlinger ikke begjæres tidlig nok, og et krav om forskuddsbetaling eller sikkerhet bidrar til at begjæringen må fremmes mens skyldneren fortsatt har tilgang på kapital. Kreves det ikke forskudd eller sikkerhet, risikerer man at skyldnere venter enda lenger med å begjære åpning av rekonstruksjonsforhandling.

Departementet går etter dette inn for å videreføre reglene om forskuddsbetaling og sikkerhet, se lovforslaget § 3.

6 Oppnevning av rekonstruktør

6.1 Skal det alltid oppnevnes rekonstruktør?

6.1.1 Gjeldende rett

Ved rekonstruksjonsforhandling etter rekonstruksjonsloven skal det oppnevnes en rekonstruktør og, som hovedregel, et kreditorutvalg, jf. rekonstruksjonsloven § 8. Oppnevningen skal skje straks etter at retten har avsagt kjennelse om åpning av rekonstruksjonsforhandling, jf. rekonstruksjonsloven § 8 første ledd. Rekonstruktøren skal være en advokat med erfaring fra insolvensbehandling, jf. § 8 tredje ledd.

Ved gjeldsforhandling etter konkursloven skal det etter § 7 oppnevnes en gjeldsnemnd, som skal bestå av en leder og fra ett til tre andre medlemmer fra fordringshaverne.

6.1.2 Rekonstruksjons- og insolvensdirektivet

Rekonstruksjons- og insolvensdirektivet stiller i artikkel 5 krav til oppnevning av en rekonstruktør ved forebyggende rekonstruksjon etter direktivet. Utgangspunktet er at det vurderes fra sak til sak om det er nødvendig å oppnevne rekonstruktør, jf. artikkel 5 nr. 2. Det skal imidlertid alltid oppnevnes en rekonstruktør dersom individuell kreditorforfølgning suspenderes.

Direktivet angir i artikkel 5 nr. 3 visse tilfeller der medlemsstatene skal fastsette at det alltid skal oppnevnes en rekonstruktør, blant annet der en judisiell eller administrativ myndighet bestemmer at det skal gjelde en generell suspensjon av individuell forfølgning, og retten finner det nødvendig med en rekonstruktør for å beskytte partenes interesser, eller der planen vedtas ved gjennomtvingelse overfor kreditorklasser, såkalt «cross-class cram-down», jf. artikkel 11.

6.1.3 Forslaget i høringsnotatet

Departementet la i høringsnotatet 13. januar 2023 til grunn at dersom norske regler skal harmoniseres med direktivets krav, bør det åpnes for at det ikke alltid skal oppnevnes en rekonstruktør, og at det ikke kan gjelde et automatisk forbud mot kreditorforfølgning. Med formål om å harmonisere de norske reglene med reglene i rekonstruksjons- og insolvensdirektivet foreslo departementet derfor at det ikke lenger skal være obligatorisk med rekonstruktør i alle rekonstruksjonssaker. Departementet foreslo at det alltid skal oppnevnes rekonstruktør dersom skyldneren anmoder om at det nedlegges et forbud mot kreditorforfølgning (beskyttelse mot at det åpnes konkurs, og forbud mot at det tas utlegg eller tvangsdekning i skyldnerens eiendeler under rekonstruksjonsforhandlingen), dersom rekonstruksjonsplanen skal vedtas ved en gjennomtvingelse overfor kreditorklasser, og dersom et flertall av fordringshaverne begjærer det. Departementet foreslo også at det skal være en forutsetning for opptak av lån med såkalt superprioritet, se punkt 8, at det er oppnevnt en rekonstruktør.

I høringsnotatet antok departementet at mange skyldnere vil ønske å oppnå beskyttelsen som ligger i et forbud mot kreditorforfølgning, og at det dermed vil oppnevnes rekonstruktør i mange saker. Departementet pekte på at det kan være kostnadsbesparende for skyldneren dersom det ikke oppnevnes rekonstruktør, og at skyldneren vil gis en større frihet til selv å forhandle med fordringshaverne i den innledende fasen.

6.1.4 Høringsinstansenes syn

Høringsinstansene er delt i synet på forslaget i høringsnotatet om at det ikke alltid skal oppnevnes rekonstruktør.

Forslaget får støtte fra *SMB Norge*. SMB Norge uttaler at organisasjonen får tilbakemeldinger fra selskaper og rådgivere som har jobbet med mulige rekonstruksjoner, om at kostnadene har vært et unødvendig hinder for flere for å kunne gjennomføre rekonstruksjonsforhandlinger.

Regelrådet fremhever at departementet har utredet muligheten for å forenkle saksbehandlingsreglene, samtidig som skyldnernes og fordringshavernes behov ivaretas, og at dette er positivt.

Skatteetaten uttaler at en adgang til å åpne en rekonstruksjonsforhandling uten rekonstruktør vil kunne bidra til å holde kostnadene nede, og at det særlig fremstår aktuelt der skyldneren allerede har en rådgiver som har bistått i prosessen. Skatteetaten peker samtidig på at det kan innebære en risiko hvis det ikke er oppnevnt en rekonstruktør som fører tilsyn med skyldneren og leder prosessen. Videre uttales det at de foreslåtte begrensningene om manglende beskyttelse mot enkeltforfølgning, ingen gjennomtvingelse overfor kreditorklasser og manglende adgang til opptak av lån med superprioritet når det ikke er oppnevnt rekonstruktør, synes helt avgjørende for at en slik ordning kan aksepteres. Skatteetaten peker også på at rettens adgang til å avslå åpning av rekonstruksjonsforhandling, eller til å avslutte en pågående forhandling der det anses utilrådelig, representerer en viktig sikkerhetsmekanisme.

Konkursrådet, Oslo tingrett, Advokatforeningen og *Kvale Advokatfirma* går imot eller er skeptiske til forslaget i høringsnotatet.

Konkursrådet uttaler:

> «Konkursrådet er usikker på om det bør åpnes opp for at rekonstruksjon kan åpnes uten at retten oppnevner en rekonstruktør. En slik regel kan etter Konkursrådets oppfatning være uheldig for tilliten til rekonstruksjonsprosessen og fordelene av en slik regel vil være begrenset. En av rekonstruktørens viktigste oppgaver er å våke over prosessen og bygge tillit til rekonstruksjonsprosessen. Uten rekonstruktør vil overvåkingen av prosessen være begrenset. Dette vil igjen svekke tilliten til prosessen blant kreditorene og allmenheten for øvrig. Selv om det er mulig å oppnevne en rekonstruktør etter en stund, er det etter lovutkastet fortsatt skyldneren som må be om dette.
>
> Konkursrådet utelukker ikke at det kan etableres en (separat) tidlig-prosess uten rekonstruktør. Den ordningen det legges opp i forslaget, med to-sporede regler parallelt gjennom rekonstruksjonsprosessen, fungerer imidlertid ikke. Måten dette er forsøkt løst på i lovutkastet, gjør reglene mer kompliserte og mindre tilgjengelige.
>
> Konkursrådet er kjent med at for eksempel i andre jurisdiksjoner som Nederland har regler for rekonstruksjon uten rekonstruktør. De nederlandske reglene legger imidlertid opp til at kreditorene kan kreve oppnevnt insolvenseksperter eller observatører som ivaretar tilsyns- og kontrollrollen.
>
> En eventuell (separat) tidlig-prosess i Norge uten rekonstruktør, krever nærmere utredning og en annen type tilnærming lovteknisk.
>
> Det er positivt at departementet søker å harmonere norsk insolvensrett med EU-direktivet, men en slik harmonering må tilpasses reglenes egnethet opp mot norske forhold. Dersom man skulle tillate prosesser uten rekonstruktør, vil domstolene måtte ta en langt mer aktiv rolle i rekonstruksjonsprosessen enn ved dagens ordning og som det er tradisjon for i slike prosesser i Norge. Dette fordrer at dommerne blir mer spesialiserte og at de får mengdetrening gjennom et tilstrekkelig tilfang av saker.»

Konkursrådet peker videre på at det er prinsipielt uheldig at det er opp til skyldneren å velge om det skal oppnevnes rekonstruktør eller ikke, og at en skyldner som har til hensikt å skjule transaksjoner foretatt forut for rekonstruksjonen, men ønsker å benytte verktøyene loven åpner opp for, kan ha en nærliggende interesse i at det ikke oppnevnes rekonstruktør. Rådet peker videre på at det vil være utfordrende for borevisor å følge opp identifiserte kritikkverdige forhold dersom det ikke er oppnevnt rekonstruktør.

Konkursrådet mener også at det i praksis er tidsbruken i prosessen som ofte er det mest likviditetskrevende for skyldneren, og at en prosess uten rekonstruktør vil kunne medføre en lengre prosess, selv om kostnadene ved å oppnevne rekonstruktør spares.

Oslo tingrett mener en rekonstruksjonsprosess uten rekonstruktør ikke vil gi tilstrekkelig tillit til prosessen blant kreditorene og andre involverte, og uttaler:

> «Oslo tingrett viser til at det er vesentlig at kreditorene og øvrige involverte har tillit til prosessen med rekonstruksjon. Kreditorene skal bl.a. ha tillit til at alle aktiva tas med til riktig verdi, og at eventuelle omstøtelige eller erstatningsbetingende forhold avdekkes. At skyldner der det ikke er oppnevnt rekonstruktør skal verdsette pantsatte aktiva jf. utkastet § 40, og at skyldner skal organisere og kontrollere avstemningen blant kreditorene, se § 30 flg. er ikke tillitsskapende. Det er heller ikke tillitsskapende at skyldner selv, slik som foreslått i § 29, skal gjennomgå egne regnskaper og utarbeide uttømmende oversikt over eiendeler og forpliktelser. Det er lite betryggende at skyldner i forhandlingsperioden skal drive virksom-

het uten tilsyn av rekonstruktøren og rekonstruksjonsutvalget.

Skyldnere skal etter rekonstruksjonen ha en reell og realistisk mulighet til å drive virksomheten med overskudd og kunne utbetale den lovede dividende og betjene lån etter de avsluttede forhandlinger. For skyldner vil det være vanskelig å vurdere dette objektivt. For å skape den nødvendige tillit må det derfor komme inn en utenforstående som kan gjennomgå virksomheten og bistå med å utarbeide et realistisk forslag til rekonstruksjon.

I de tilfeller hvor kreditorene og andre aktører har tilstrekkelig tillit til skyldner og skyldners rådgivere antar Oslo tingrett at skyldneren i stor grad vil komme langt med utenrettslige forhandlinger. Etter en slik forhandling kan det oppstå situasjoner der et mindretall av kreditorene motsetter seg en frivillig avtale (som krever enstemmighet). For å få gjennomført en slik avtale, må den vedtas i form av en tvangsakkord. I et slikt tilfelle vil det viktigste først og fremst være en kvalitetssikring av forslaget til avtale og en avstemning. Dette bør skje i regi av noen som er uavhengig av skyldner. Norske domstoler har ikke et egnet apparat til å gjennomføre/organisere dette. Det vil også lett kunne føre til en rolleblanding, fordi retten samtidig skal ta stilling til om avstemningen er skjedd på riktig måte.

Selv om rekonstruktør og borevisor skal ha en godtgjørelse, vil ikke de totale kostnadene ved rekonstruksjonsforhandlinger begrenses nevneverdig om rekonstruktør ikke oppnevnes. Uten oppnevnt rekonstruktør vil skyldner få økte kostnader til egne rådgivere. Disse må ha tillit hos kreditorene og ha god kunnskap om slike prosesser.

Oslo tingrett mener det ikke er et realistisk alternativ at domstolen skal føre ekstra tilsyn med skyldner der det ikke oppnevnes rekonstruktør. Norske domstoler, i motsetning til f.eks. amerikanske domstoler, er lite egnet til å gjennomføre slikt tilsyn eller kunne gripe inn i driften av virksomheten.

Forslaget om ikke å ha rekonstruktør gir ikke skyldner vern mot at det åpnes konkurs eller foretas enkeltforfølgning med utlegg mv., og det kan heller ikke opptas lån med superprioritet. For de fleste skyldnere vil det i en slik situasjon være enklere med utenrettslige forhandlinger.

Selv om Norge som utgangspunkt bør følge reglene i EU-direktivet, mener Oslo tingrett at det ikke bør innføres rekonstruksjon uten rekonstruktør. Det vises til at Sverige og Danmark praktiserer dette ulikt.»

Advokatforeningen mener at ordningen, slik den er foreslått, ikke vil fungere i praksis. Advokatforeningen utelukker ikke at det kan innføres modeller i Norge som kan fungere uten at det oppnevnes rekonstruktør, men mener dette må utredes nærmere.

Advokatforeningen uttaler:

«Etter Advokatforeningens syn fungerer ikke denne løsningen. Å åpne for rekonstruksjoner som håndteres av skyldneren alene, uten en rettsoppnevnt rekonstruktør, vil være en betydelig endring i norsk rett. Man mister dermed den vesentlige tilsynsrollen som rekonstruktør/rekonstruksjonsutvalg ellers vil ha. Slike rekonstruksjoner bør i så fall etableres som en separat prosess, for eksempel som en forenklet prosess for visse type saker, eller som en prosess som kommer i forkant av en vanlig rekonstruksjon med rekonstruktør. Om man vever dette inn i selve rekonstruksjonsprosessen, bør man vurdere å endre strukturen i rekonstruksjonsprosessen mer helhetlig (jf. bl.a. slik dette er løst i de nederlandske WHOA-prosessene).»

Kvale Advokatfirma mener en prosess uten oppnevning av rekonstruktør må utredes bedre og gjøres klarere for at den skal kunne innføres, og at forslaget nå gjør loven mer kompleks og uoversiktlig.

Nordic Trustee støtter kravet om at det alltid må oppnevnes rekonstruktør i de tilfeller som var omfattet av forslaget i høringsnotatet.

6.1.5 Departementets vurdering

Forslaget i høringsnotatet 13. januar 2023 bygger på reglene i rekonstruksjons- og insolvensdirektivet, som synes å bygge på et system der oppnevning av rekonstruktør ikke er obligatorisk annet enn i visse tilfeller, blant annet der skyldneren innvilges et forbud mot kreditorforfølgning. Den samme løsningen som skisseres i høringsnotatet, er innført i Danmark, mens Sverige har valgt en løsning der det alltid skal oppnevnes rekonstruktør, samtidig som at det alltid skal gjelde en suspensjon av adgangen til kreditorforfølgning. I høringsnotatet ble det lagt til grunn at en rekonstruksjonsforhandling uten rekonstruktør kan være kostnadsbesparende i noen tilfeller.

I høringen har flere av instansene som uttaler seg om spørsmålet, gått imot løsningen som var skissert i høringsnotatet. Det blir blant annet vist til at det er lite praktisk behov for en slik mulighet, at det kompliserer regelverket, at skyldnere kan misbruke ordningen, og at tilliten til rekonstruksjonsforhandlingene kan svekkes. *SMB Norge* har på den annen side støttet forslaget og viser til at kostnadene har vært et unødvendig hinder for flere selskaper for å kunne gjennomføre en rekonstruksjon.

Departementet er enig i at det i de fleste rekonstruksjonsprosesser vil være nødvendig at det oppnevnes en uavhengig person som fører tilsyn og kontroll med rekonstruksjonsforhandlingen. Videre vil det neppe være aktuelt å velge bort rekonstruktør i mer komplekse rekonstruksjonsforhandlinger, fordi det da vil være helt avgjørende å oppnå beskyttelse mot kreditorforfølgning. En rekonstruksjonsforhandling uten rekonstruktør ville derfor i praksis være forbeholdt små, oversiktlige rekonstruksjonsforhandlinger. Dersom skyldneren forsøker å misbruke fordringshavernes tillit i et tilfelle der det ikke er oppnevnt rekonstruktør, kan fordringshaverne svare med å forfølge kravene sine gjennom tvangsdekning. Skyldneren vil dermed være nokså avhengig av å gå frem på en måte som skaper tillit til prosessen hos fordringshaverne.

Samtidig er departementet enig med Konkursrådet i at det ikke umiddelbart er lett å se større fordeler som kan oppnås med et slikt «spor» uten rekonstruktør. Dette skyldes i all hovedsak at de aller fleste skyldnere vil ha behov for beskyttelse mot kreditorforfølgning underveis i prosessen, og at forhandlinger uten dette like gjerne kan gjøres utenfor domstolene.

På bakgrunn av høringen mener departementet at det kan være nyttig å se hen til blant annet erfaringene fra Danmark over noe tid før det eventuelt foreslås regler i konkursloven som åpner for at det ikke alltid er nødvendig å oppnevne rekonstruktør i en rekonstruksjonsforhandling. Departementet utelukker ikke at det kan være fordeler ved å åpne for en slik forenkling av prosessen. Slike regler kan imidlertid tenkes utformet på forskjellige måter, der direktivets rammeregelverk er én mulighet. Departementet følger derfor ikke nå opp forslaget fra høringsnotatet om at det ikke alltid skal oppnevnes rekonstruktør. Dette innebærer også at forslagene i høringsnotatet om endringer i skyldnerens rådighet avhengig av om det er oppnevnt rekonstruktør eller ikke, ikke foreslås fulgt opp. Det vises til lovforslaget § 7 første ledd første punktum.

6.2 Kompetansekrav til rekonstruktøren

6.2.1 Gjeldende rett

Etter rekonstruksjonsloven skal rekonstruktøren være en advokat med erfaring fra insolvensbehandling, jf. § 8 tredje ledd. Etter gjeldsforhandlingsreglene i konkursloven skal den som oppnevnes som leder av gjeldsnemnda, «som regel» være en advokat, jf. konkursloven § 7 tredje ledd.

6.2.2 Rekonstruksjons- og insolvensdirektivet

Direktivet oppstiller i artikkel 25 til 27 krav til aktørene i en rekonstruksjonsforhandling. En «saksbehandler» som utpekes i forbindelse med rekonstruksjonsbehandling, skal etter direktivet ha passende utdannelse og nødvendig ekspertise. Medlemsstatene skal sikre at betingelsene for utvelgelsen er klare, gjennomsiktige og rettferdige, og at det tas hensyn til erfaring og ekspertise og sakens omstendigheter ved utvelgelsen av saksbehandleren til en bestemt sak. Skyldneren eller fordringshaverne skal ha adgang til å fremme innsigelse mot oppnevningen eller be om at saksbehandleren erstattes av en annen.

6.2.3 Forslaget i høringsnotatet

Departementet la i høringsnotatet 13. januar 2023 til grunn at direktivet ikke gir grunnlag for endringer i reglene om rekonstruktørens kompetanse i norsk rett, men ba om høringsinstansenes syn på om kretsen av yrkesgrupper som kan oppnevnes som rekonstruktør, bør utvides. I høringsnotatet fremgår følgende:

> «I høringen til Villars-Dahls utredning ga Finans Norge uttrykk for at personkretsen for hvem som kan oppnevnes som rekonstruktør, bør utvides til også å omfatte statsautoriserte revisorer og statsautoriserte regnskapsførere. I høringen av forskriften om forenklet rekonstruksjonsforhandling for små foretak uttalte flere høringsinstanser at rollen som rekonstruktør også burde kunne gis til andre yrkesgrupper enn advokater.
>
> Direktivet forutsetter at den som oppnevnes som rekonstruktør, har tilstrekkelig og nødvendig ekspertise og utdanning til et slikt oppdrag. Dersom man skal utvide kretsen av yrkesutøvere som kan inneha en slik rolle, bør retten gjøre en konkret vurdering av om ved-

kommende har den tilstrekkelige kompetansen til rekonstruktørrollen. Direktivet forutsetter også at den som oppnevnes som rekonstruktør, er underlagt passende tilsyns- og reguleringsordninger. Departementet antar at det i praksis i de aller fleste sakene vil være en advokat med erfaring fra insolvensbehandling som bør oppnevnes som rekonstruktør. Departementet ønsker likevel høringsinstansenes syn på om statsautoriserte revisorer og statsautoriserte regnskapsførere bør kunne oppnevnes som rekonstruktør.»

6.2.4 Høringsinstansenes syn

Høringsinstansene er delt i synet på hvem som bør kunne oppnevnes som rekonstruktør.

Konkursrådet, Oslo tingrett og *Advokatforeningen* mener at det kun er advokater med erfaring fra insolvensbehandling som bør kunne oppnevnes som rekonstruktør.

Konkursrådet uttaler at det etter rådets oppfatning ikke bør åpnes for at statsautoriserte revisorer og statsautoriserte regnskapsførere kan oppnevnes som rekonstruktør. Konkursrådet viser til at kompetanse innen finans og regnskap alltid ivaretas av en borevisor i større saker, mens rollen som rekonstruktør er en mer overordnet overvåkning av prosessen og vurderinger av ulike rettsregler.

Oslo tingrett viser til at rekonstruktøren skal behandle og ta stilling til juridiske problemstillinger, i tillegg til vurderingen av om forslaget er økonomisk realistisk, og at advokater med erfaring fra insolvensbehandling vil ha særlig kompetanse på dette området. Oslo tingrett viser videre til at en rekonstruktør normalt også vil være bistått av en borevisor. Oslo tingrett påpeker at det er av stor betydning for domstolene at en rekonstruktør har adekvat erfaring og kompetanse om rettsreglene, ivaretar hensynet til en god prosess og ivaretar alle involvertes rettssikkerhet. Oslo tingrett viser videre til at det i Norge i praksis bare er advokater som blir oppnevnt som bostyrere, mens det i enkelte europeiske land er statsautoriserte revisorer som er bostyrere.

Advokatforeningen viser til at en rekonstruktør må ha juridisk kompetanse, særlig når de foreslåtte reglene om klasseinndeling er komplekse og krever god juridisk kunnskap. Advokatforeningen uttaler:

> «Advokatforeningen støtter forslaget i utkastet § 7 første ledd om at rekonstruktør alltid skal være en advokat med erfaring med insolvensbehandling. Rekonstruksjonsforhandlinger vil alltid måtte gjennomføres med insolvensrettslige regler som et sentralt og avgjørende bakteppe. Særlig reglene som nå foreslås om klassing av krav mv. (jf. punkt 10 nedenfor), er både nye, svært komplekse og krever god juridisk kunnskap. At rekonstruksjonsreglene nødvendigvis må inneholde en del utpregede rettslige standarder («vesentlig forringelse», «støtende», «urimelig», mv.), tilsier også et behov for juridisk kunnskap og erfaring med anvendelsen av slike rettslige standarder.
>
> Ved behov for særskilt økonomisk og regnskapsmessig kompetanse, sikres dette gjennom oppnevnelsen av borevisor, medlemmer til kreditorutvalget og/eller innleie av spesialkompetanse til for eksempel ulike typer verdsettelser. Advokatforeningens inntrykk er for øvrig at det har vært oppnevnt borevisor i de fleste rekonstruksjoner etter rekonstruksjonsloven.
>
> Advokatforeningen er kjent med at revisorer også oppnevnes som ledere av rekonstruksjonsprosesser i jurisdiksjoner med angloamerikansk rett, som for eksempel i USA og Storbritannia. I disse jurisdiksjonene er imidlertid domstolen en reell og aktiv juridisk leder av forhandlingene, og det avholdes hyppige rettsmøter underveis i prosessen hvor de ulike aktørene bistås av hver sin juridiske rådgiver for å avklare økonomiske og juridiske spørsmål. I de kontinentaleuropeiske jurisdiksjonene har imidlertid ikke domstolen en like fremtredende rolle, og etter det Advokatforeningen forstår er det i disse landene oftest advokater som oppnevnes som ledere av insolvensprosessene.»

Skatteetaten, Den norske Revisorforening, Nordic Trustee og *SMB Norge* mener på sin side at andre enn advokater bør kunne oppnevnes som rekonstruktør.

Den norske Revisorforening viser til at direktivet forutsetter at den som oppnevnes som rekonstruktør, har tilstrekkelig og nødvendig ekspertise og utdanning til et slikt oppdrag og er underlagt passende tilsyns- og reguleringsordninger. Etter foreningens syn oppfyller statsautoriserte revisorer alle disse vilkårene og viser til at de i tillegg har særlig kompetanse innenfor regnskap, kontroll og økonomistyring.

Også *Nordic Trustee* mener at andre enn advokater bør kunne være rekonstruktør og viser til at det er andre vurderinger som ligger til grunn for en rekonstruksjon, enn en konkurs.

Nordic Trustee uttaler:

> «Vår erfaring er at det å inneha insolvenskompetanse som advokat ikke nødvendigvis er en tilstrekkelig kvalifikasjon for å vurdere rimeligheten i et rekonstruksjonsforslag og videre drift. Dette kan i minst like stor grad utføres av for eksempel en finansiell rådgiver eller en statsautorisert revisor. Vi kan ikke se grunnlag for at det skal være et lovfestet krav at rekonstruktøren skal være advokat. Ofte vil det være mer finansiell og økonomisk kompetanse som vil være avgjørende for å skape den nødvendige tilliten, hvor den nødvendige juridiske kompetansen kan etableres som en støttefunksjon for rekonstruktør.»

Også *SMB Norge* mener at statsautoriserte revisorer bør kunne oppnevnes som rekonstruktør, og uttaler:

> «Vi støtter for øvrig Den norske Revisorforenings forslag om at også statsautoriserte revisorer bør kunne oppnevnes som rekonstruktør. Derfor mener SMB Norge at en ny og permanent rekonstruksjonslov bør åpne for dette. Det bør også vurderes hvorvidt autoriserte regnskapsførere bør kunne oppnevnes som rekonstruktører.»

Skatteetaten understreker at det ved rekonstruksjon av større virksomheter bør oppnevnes en erfaren bostyrer som rekonstruktør, dersom det åpnes for at andre enn advokater kan være rekonstruktør.

Regnskap Norge uttaler følgende:

> «Regnskap Norge er først og fremst opptatt av at regnskapsfører normalt sitter på inngående og relevant kompetanse i slike saker som kan være vesentlig for et godt resultat og for å begrense kostnadene ved rekonstruksjonen. Samtidig er det advokatene med erfaring innenfor konkurs/insolvens som besitter den juridiske kompetansen.»

6.2.5 Departementets vurdering

Departementet registrerer at det er ulike syn i høringen på hvilken kompetanse rekonstruktøren bør ha. De nye reglene som foreslås om rekonstruksjonsforhandlinger, er komplekse, noe som stiller høye krav til rekonstruktørens kunnskap og kompetanse. Når EU-direktivet åpner for at flere yrkesgrupper kan oppnevnes som rekonstruktør, må dette sees i sammenheng med at det kan være ulike rettstradisjoner for hvilken grad av involvering i og tilsyn med rekonstruksjonsprosessen som er lagt til domstolene. I andre land kan domstolene være tillagt en langt mer aktiv rolle enn i Norge, noe som gjør det vanskelig å trekke direkte på erfaringer fra andre land som tillater at andre yrkesgrupper oppnevnes som rekonstruktør. *Oslo tingrett* har i høringen fremhevet at det er nødvendig for domstolene at rekonstruktøren har adekvat erfaring med rettsreglene og kan ivareta en god prosess og med rettssikkerhet for alle involverte. Dette må etter departementets syn tillegges betydelig vekt.

Etter departementets vurdering er det nødvendig at rekonstruktøren har tilstrekkelig juridisk kunnskap og erfaring. I større saker vil rekonstruktøren i tillegg normalt være bistått av en borevisor. Departementet foreslår på bakgrunn av dette å videreføre kravet fra rekonstruksjonsloven om at rekonstruktøren skal være en advokat med erfaring fra insolvensbehandling, se lovforslaget § 7 første ledd annet punktum.

7 Konkursbeskyttelse og beskyttelse mot enkeltforfølgende fordringshavere under rekonstruksjonsforhandlingen

7.1 Gjeldende rett

Beskyttelsen mot åpning av konkurs og gjennomføring av tvangsdekning under rekonstruksjonsforhandling ble styrket i rekonstruksjonsloven sammenlignet med det som følger av konkursloven §§ 16 og 17.

Rekonstruksjonsloven § 17 tredje ledd slår fast at dersom det blir åpnet rekonstruksjonsforhandling, kan skyldnerens bo ikke tas under konkursbehandling etter begjæring av en fordringshaver hvis fordring skriver seg fra tiden før åpningen av rekonstruksjonsforhandlingen. Det skilles ikke mellom forhandling om frivillig rekonstruksjon og forhandling om rekonstruksjon med tvangsakkord. Etter konkurslovens regler om gjeldsforhandling kan konkurs åpnes etter tre måneder der det er åpnet frivillig gjeldsforhandling, jf. konkursloven § 16 tredje ledd annet punktum. Etter konkursloven § 16 fjerde ledd er adgangen til å åpne konkurs under forhandling om tvangsakkord svært begrenset.

Etter begge lover har fordringshavere som til sammen representerer en tilstrekkelig stor andel av de kjente dividendeberettigede fordringenes samlede beløp, likevel en adgang til i fellesskap å begjære konkurs. Det følger av rekonstruksjonsloven § 17 fjerde ledd at minst tre dividendeberettigede fordringshavere som representerer minst en halvdel av de kjente dividendeberettigete fordringenes samlede beløp, må fremsette konkursbegjæringen. Etter konkursloven § 16 femte ledd må fordringshaverne representere minst to femdeler av de kjente dividendeberettigete fordringenes samlede beløp. Rekonstruksjonslovens regel har sammenheng med regelen i lovens § 42 om at en tvangsakkord skal kunne vedtas med simpelt flertall. Da skal heller ikke et mindretall av fordringshaverne kunne stanse rekonstruksjonsforhandlingen ved å begjære konkurs. Rekonstruksjonslovens regler om beskyttelse mot konkursåpning under rekonstruksjonsforhandling er i samsvar med forslaget i utredningen.

Når det gjelder adgangen til å ta utlegg eller gjennomføre tvangsdekning mv. under rekonstruksjonsforhandlingen, er forbudet i konkursloven § 17 første ledd mot at det tas utlegg i skyldnerens eiendeler for gjeld som skriver seg fra tiden før gjeldsforhandlingen ble åpnet, videreført i rekonstruksjonsloven § 18 første ledd. Videre fastsetter rekonstruksjonsloven § 18 annet ledd at tvangsdekning i skyldnerens eiendeler etter tvangsfullbyrdelsesloven kapittel 8 til 12 ikke kan gjennomføres uten samtykke fra rekonstruktøren. Dette gjelder i hele perioden med rekonstruksjonsforhandling, og ikke bare i de første seks månedene som etter den tilsvarende bestemmelsen i konkursloven § 17 annet ledd. Det er rekonstruktøren – og ikke hele gjeldsnemnda som etter konkurslovens regler – som kan gi samtykke etter bestemmelsen i rekonstruksjonsloven § 18 annet ledd. Det er forutsatt i forarbeidene at eventuelle kontroversielle spørsmål likevel bør forelegges kreditorutvalget som ledd i en god saksbehandling, jf. Prop. 75 L (2019–2020) side 66. Endringene fulgte opp forslaget i utredningen.

7.2 Rekonstruksjons- og insolvensdirektivet

Det følger av rekonstruksjons- og insolvensdirektivet artikkel 6 at medlemsstatene i utgangspunktet skal sørge for at skyldneren kan oppnå utsettelse av forfølgning av fordringshavernes krav under rekonstruksjonsforhandlingen. I direktivets forstand omfatter dette at skyldneren skal beskyttes mot at enkeltforfølgende fordringshavere kan ta utlegg eller tvangsrealisere skyldnerens eiendeler til dekning for sitt krav. Suspensjonen omfatter i tillegg retten til å beslaglegge eller utenrettslig realisere skyldnerens aktiva eller virksomhet. Dessuten innebærer direktivets regler om utsettelse av adgangen til kreditorforfølgning at behandling av eventuelle konkursbegjæringer som et utgangspunkt utsettes så lenge utsettelsen av forfølgningen varer, og at skyldneren selv ikke har noen plikt til å begjære seg selv konkurs i denne perioden.

Direktivet fastsetter at varigheten av suspensjonen i utgangspunktet skal være begrenset til maksimalt fire måneder, men at suspensjonen kan forlenges eller gis på nytt dersom dette er tilstrekkelig begrunnet.

Medlemsstatene skal sørge for at suspensjonen på nærmere vilkår kan oppheves av en judisiell eller administrativ myndighet. Etter direktivets artikkel 6 nr. 9 gjelder dette hvis suspensjonen ikke lenger oppfyller formålet med å støtte forhandlingene om rekonstruksjonsplanen, hvis skyldneren eller rekonstruktøren anmoder om det, hvis suspensjonen etter nasjonal rett kan oppheves dersom en eller flere av fordringshaverne eller klasser av fordringshavere vil eller ville lide urimelig skade som følge av suspensjonen, eller hvis suspensjonen etter nasjonal rett kan oppheves dersom den fører til at en fordringshaver blir insolvent. Medlemsstatene kan begrense muligheten til å oppheve suspensjonen til å omfatte situasjoner hvor fordringshaverne ikke har hatt mulighet til å bli hørt før suspensjonen trådte i kraft eller før perioden ble forlenget. Medlemsstatene kan fastsette en minimumsperiode, som ikke overstiger fire måneder, der suspensjon av individuell kreditorforfølgning ikke kan oppheves. Den samlede varigheten av suspensjonen kan ikke overstige tolv måneder. Direktivet åpner for visse unntak fra suspensjonen av individuell forfølgning med hensyn til å begrense suspensjonen til visse typer fordringshavere eller krav. Arbeidstakeres krav på lønn mv. kan omfattes av en suspensjon dersom kravene er garantert som et ledd i forebyggende rekonstruksjon «på et tilsvarende beskyttelsesnivå», jf. artikkel 6 nr. 5.

7.3 Forslaget i høringsnotatet

Departementets forslag i høringsnotatet 13. januar 2023 bygger på rekonstruksjons- og insolvensdirektivets regler om kreditorforfølgning.

Departementet la i høringsnotatet til grunn at det er uklart om direktivet åpner for en løsning der det alltid skal gjelde en suspensjon av individuell forfølgning under rekonstruksjonen. På bakgrunn av dette ble det foreslått at det ikke automatisk skal inntre beskyttelse mot enkeltforfølgende fordringshavere eller konkursbeskyttelse, men at slik beskyttelse må begjæres. Samtidig følger det av direktivet at det alltid skal oppnevnes rekonstruktør dersom det begjæres beskyttelse mot enkeltforfølgning og konkursbeskyttelse, se punkt 6.1. Forslaget avviker dermed fra det som i dag følger av konkurslovens regler og reglene i rekonstruksjonsloven. I samsvar med reglene i direktivet ble det også foreslått tidsbegrensninger i vernet mot forfølgning på fire måneder, men åpning for at fristen kan forlenges i maksimalt tolv måneder.

Departementet foreslo at retten skal oppheve forbudet mot enkeltforfølgning hvis skyldneren eller rekonstruktøren begjærer det, og hvis forbudet ikke lenger oppfyller formålet med å støtte forhandlingene. Det ble videre foreslått at forbudet ikke skulle kunne oppheves de første fire månedene det gjelder.

Direktivet åpner for å unnta bestemte typer fordringer eller grupper av fordringshavere fra beskyttelsen mot enkeltforfølgning, men departementet foreslo at beskyttelsen skulle gjelde generelt, med samme unntak som følger av rekonstruksjonsloven § 18 og særlovgivningen i dag.

I samsvar med rekonstruksjonsloven og konkursloven innebar forslaget etter dette at beskyttelsen mot enkeltforfølgning skulle omfatte tvangsdekning etter tvangsfullbyrdelsesloven kapittel 8 til 12. Det ble lagt til grunn at direktivet ikke krever at utenrettslig beslagleggelse eller realisasjon skal omfattes, jf. artikkel 2 nr. 14. I samsvar med konkursloven og rekonstruksjonsloven ville beskyttelsen ikke omfatte krav som ikke må tvangsfullbyrdes gjennom namsmyndighetene, jf. tvangsfullbyrdelsesloven § 1-3 annet ledd annet til femte punktum.

Det ble videre foreslått at dersom en konkursbegjæring fremsettes av så mange fordringshavere at det må anses klart at de vil kunne motsette seg vedtakelsen av et rekonstruksjonsforslag etter reglene som var foreslått om dette, ville begjæringen kunne fremsettes uavhengig av de nevnte reglene om konkursbeskyttelse.

Arbeidstakeres krav ble vurdert spesielt. Departementet foreslo at heller ikke slike krav skal unntas fra forbudet mot individuell kreditorforfølgning. Det ble blant annet vist til at disse kravene etter norsk rett er sikret full dekning dersom rekonstruksjonsforhandlingen er vellykket, og at det vil være viktig å sikre skyldneren ro under forhandlingene dersom det begjæres et forbud mot enkeltforfølgning.

Det ble pekt på at arrest i pengekrav og midlertidig sikring ikke er omfattet av forbudet mot individuell forfølgning i rekonstruksjonsloven og konkursloven, og det ble vist til at det i praksis er lite behov for at dette omfattes, ettersom skyldneren står under rekonstruktørens og eventuelt rekonstruksjonsutvalgets tilsyn så lenge det gjelder et forbud mot forfølgning.

7.4 Høringsinstansenes syn

Oslo tingrett, Skatteetaten og Advokatforeningen har uttalt seg om forslaget om kreditorforfølgning.

Advokatforeningen uttaler:

> «Slik forslaget nå er presentert, mener Advokatforeningen at man […] skal videreføre dagens ordning med alltid å oppnevne en rekonstruktør. Konsekvensen av dette må samtidig bli at skyldneren automatisk får kreditorbeskyttelse ved åpning av rekonstruksjonsforhandling, slik som i rekonstruksjonsloven § 17 og § 18.
>
> Advokatforeningen kan ikke se noe behov for at man skal operere med et to-sporet system; rekonstruksjoner med og uten kreditorbeskyttelse, og hvor retten underveis i rekonstruksjonsforhandlingen kan beslutte slik kreditorbeskyttelse som ikke har gjeldt tidligere under forhandlingene. Etter Advokatforeningens syn vil skyldnere i praksis alltid ha behov for beskyttelse mot kreditorpågang. All erfaring med rekonstruksjonene som har vært åpnet etter rekonstruksjonsloven, tilsier således at en av de viktigste grunnene (om ikke den viktigste) for at skyldnere begjærer rekonstruksjon, nettopp er å oppnå kreditorbeskyttelse.
>
> Advokatforeningen mener at dette i normaltilfellene vil være helt avgjørende for at man kan lykkes med rekonstruksjonen. I det hele tatt mener Advokatforeningen at det er lite realistisk å tro at det i praksis vil være behov for å åpne rekonstruksjonsforhandlinger uten denne automatiske beskyttelsen mot kreditorpågang.
>
> Advokatforeningen mener videre at en ordning hvor det først på et senere tidspunkt i forhandlingene besluttes forbud mot kreditorpågang, kan medføre uklarheter med hensyn til kravsforhold og disposisjoner som er foretatt i mellomperioden. Dette unngår man helt hvis kreditorbeskyttelsen inntrer automatisk ved åpningen. En ytterligere fordel er at retten slipper å treffe en separat beslutning om spørsmålet. Prosedyrene som utkastet § 16 annet ledd foreskriver hvis det senere begjæres forbud mot kreditorpågang – innkalling til eget fordringshavermøte osv. – kan i seg selv forsinke prosessen og dermed redusere sjansene for å lykkes med rekonstruksjonen. På dette punktet medfører således ikke lovutkastet en forenkling av reglene som kan bidra til flere vellykkede rekonstruksjoner. Uten automatisk kreditorbeskyttelse kan det også tenkes at kreditorer fremsetter hastige og uønskede utleggsbegjæringer og konkursbegjæringer før retten har truffet sin beslutning, noe som igjen kan vanskeliggjøre gjennomføringen av rekonstruksjonsforhandlingen. […] Dersom departementet likevel skulle gå videre med forslaget om at det ikke alltid skal oppnevnes rekonstruktør, mener Advokatforeningen at skyldneren –i tilfellene hvor det ikke oppnevnes rekonstruktør –ikke skal ha rett til kreditorbeskyttelse. Advokatforeningen er således enig med departementet i at kreditorbeskyttelse alltid må være betinget av det er oppnevnt rekonstruktør.»

Til spørsmålet om det er behov for å utvide virkningene av kreditorbeskyttelsen, uttaler Advokatforeningen følgende:

> «Advokatforeningen ser ikke behov for at hindringsvirkningen ved rekonstruksjon også skal omfatter arrest og midlertidig sikring. Advokatforeningen antar at det i praksis vil være vanskelig å sannsynliggjøre en sikringsgrunn når en tilsyns- og kontrollfunksjon er opprettet i form av en rettslig prosess med en rekonstruktør, og at arrest og midlertidig sikring av denne grunn sjelden vil være aktuelt under rekonstruksjon. Det kan imidlertid ikke utelukkes at det i enkelttilfeller kan foreligge sikringsgrunn også under rekonstruksjon. Dersom departementet deler Advokatforeningens syn på at terskelen for å sannsynliggjøre sikringsgrunn normalt vil være svært høy under rekonstruksjon, bør det kommenteres i forarbeidene til permanente regler.»

Advokatforeningen har også merknader til enkelte deler av bestemmelsene om enkeltforfølgning og konkursforbud. Advokatforeningen uttaler blant annet at henvisningen i bestemmelsen om forbud mot enkeltforfølgning til tvangsdekning etter tvangsfullbyrdelsesloven kapittel 8 til 12 bør utvides til også å gjelde tvangsdekning av tilsvarende eiendeler i utlandet:

> «Når det her vises uttrykkelig til spesifikke bestemmelser i den norske tvangsfullbyrdelsesloven, er det naturlig å forstå bestemmelsen slik at kreditorer ikke forbys å gjennomføre tvangsdekning av tilsvarende eiendeler i utlandet.

> Advokatforeningen ser ingen grunn for at forbudet mot tvangsdekning under en norsk rekonstruksjon skal være begrenset til tvangsdekning av eiendeler i Norge. Når det gjelder konkursboets legalpant (jf. panteloven § 6-4) er det for eksempel lagt til grunn at legalpantet også omfatter pantsatte eiendeler som måtte befinne seg i utlandet. Advokatforeningen foreslår etter dette at det presiseres i lovteksten at forbudet mot tvangsdekning også skal gjelde for eventuelle eiendeler i utlandet.
>
> […]
>
> En annen sak er at det kan oppstå problemer å få håndhevet forbudet når eiendelene befinner seg i utlandet. Men dette bør ikke hindre at det oppstilles et slikt forbud for norske rekonstruksjoner.»

Oslo tingrett uttaler at reglene i rekonstruksjonsloven §§ 17 og 18 om begrensning av adgangen til å åpne konkurs og adgang til å ta utlegg bør videreføres. Oslo tingrett uttaler:

> «Forslaget om at kreditorbeskyttelse må besluttes særskilt etter begjæring fra skyldner, vil lett kunne få uheldige konsekvenser dersom skyldner glemmer å fremsette slik begjæring. Beskyttelse mot enkeltforfølgning og konkursåpning er i kjernen av hensikten med rekonstruksjonsforhandlinger som skal «frede» skyldneren i en periode for å gjennomføre forhandlinger med kreditorene. Hvis forslaget om at skyldner kan be om at rekonstruktør ikke oppnevnes blir opprettholdt, er Oslo tingrett enig i at kreditorbeskyttelse bare skal inntre når rekonstruktør er oppnevnt, fordi kreditorbeskyttelse må motsvares av at skyldneren underlegges tilsyn/kontroll fra en rekonstruktør. Oslo tingrett mener også at det bør være adgang for retten til å beslutte at forbudet mot enkeltforfølgning og konkurs skal kunne forlenges ut over tolv måneder i særlige tilfeller.»

Oslo tingrett uttaler videre at det kan være behov for at motparter kan begjære arrest og midlertidig forføyning mot skyldneren, og at en innledet rekonstruksjonsforhandling ikke er tilstrekkelig grunnlag for at det skal være forbud mot slik midlertidig sikring. Oslo tingrett uttaler på bakgrunn av dette at dagens regler bør beholdes på dette punktet.

Skatteetaten stiller spørsmål om hvorfor departementet har foreslått at varigheten av suspensjonen i utgangspunktet skal være begrenset til maksimalt fire måneder, og etterlyser en bredere vurdering av om hensynet til rekonstruktørens og skyldnerens behov for arbeidsro kan ivaretas på andre måter. Skatteetaten mener retten uansett bør gis en mulighet til ved skjønn å sette en kortere suspensjonsperiode, både ved det første forbudet og ved en eventuell forlengelse. Skatteetaten er ikke imot en unntaksregel som tillater forhandling utover 12 måneder, så lenge det er tale om en snever unntaksregel som retten kun benytter seg av der det er konkrete utsikter til en stadfestelse av forslaget innen rimelig kort tid.

Skatteetaten har videre uttalt seg om spørsmålet om det er behov for at arrest omfattes av forfølgningsforbudet, og mener det ikke er hensiktsmessig at dette omfattes. Skatteetaten uttaler:

> «Av høringsnotatet fremgår at det i praksis er lite behov for arrest, ettersom skyldner står under rekonstruktørens tilsyn så lenge det gjelder et forbud mot enkeltforfølgning. Skatteetaten antar at det bare unntaksvis vil være behov for å begjære arrest, men anser det likevel hensiktsmessig at det finnes en slik adgang som en sikkerhetsventil. Kreditor og rekonstruktør kan ha ulik oppfatning av en situasjon, herunder tolkning av faktum og rettsstilling. Det kan derfor ikke utelukkes at det oppstår situasjoner hvor en kreditor har en berettiget frykt for at tvangsfullbyrdelse av kravet vil bli forspilt eller vesentlig vanskeliggjort, eller må skje utenfor riket. Det må også tas høyde for at kreditor besitter opplysninger utover de rekonstruktør besitter, slik som der Skatteetaten avholder et bokettersyn hos skyldner eller en sfære rundt skyldner, og er kjent med at det kommer større skattekrav som følge av skatteunndragelser.»

Skatteetaten er videre positiv til forslaget om at dersom en konkursbegjæring fremsettes av så mange fordringshavere at det må anses klart at de vil kunne motsette seg vedtakelsen av et rekonstruksjonsforslag, vil begjæringen kunne fremsettes uavhengig av reglene om konkursbeskyttelse

7.5 Departementets vurderinger

Forslaget i høringsnotatet om at det ikke automatisk skal inntre beskyttelse mot kreditorforfølgning, må sees i sammenheng med forslaget om at det ikke alltid skal oppnevnes en rekonstruktør under rekonstruksjonsforhandlingen. Disse forslagene har igjen bakgrunn i reglene i rekon-

struksjons- og insolvensdirektivet. I punkt 6.1.5 vurderer departementet det slik at forslaget om å åpne for rekonstruksjonsforhandling uten rekonstruktør ikke bør følges opp på nåværende tidspunkt.

Som det er påpekt av *Advokatforeningen* og *Oslo tingrett* under høringen, er beskyttelse mot enkeltforfølgning og mot konkursbegjæringer helt sentralt under rekonstruksjonsforhandlinger. Når det ikke foreslås å åpne for en adgang til rekonstruksjonsforhandling uten rekonstruktør, mener departementet at det heller ikke bør foreslås at beskyttelse mot enkeltforfølgende fordringshavere og konkursbeskyttelse må begjæres av skyldneren. Reglene i den midlertidige rekonstruksjonsloven om at slik beskyttelse inntrer automatisk ved åpningen, bør etter dette videreføres i de permanente reglene. Departementet viser til at det for de aller fleste skyldnere vil være lite aktuelt å åpne rekonstruksjonsforhandling uten at det samtidig oppnås beskyttelse mot kreditorforfølgning.

Siden det ikke legges opp til at reglene i direktivet om begjæring av beskyttelse mot kreditorforfølgning skal innføres i Norge, er det heller ikke noen særlig grunn til å følge opp direktivets særregler om varigheten av beskyttelsen mv., med mindre disse reglene gir en bedre regulering av spørsmålene enn det som i dag følger av den midlertidige rekonstruksjonsloven. Vernet mot kreditorforfølgning ble utvidet ved rekonstruksjonsloven sammenlignet med gjeldsforhandlingsreglene i konkursloven. Utvidelsen ble begrunnet med at skyldneren trenger ro i perioden forhandlingene pågår. Samtidig begrenses vernet tidsmessig av begrensningene for hvor lenge rekonstruksjonsforhandlingen kan vare. Det vises her særlig til lovforslaget § 55 første ledd nr. 2, som viderefører rekonstruksjonsloven § 58 første ledd nr. 3, og som fastsetter at retten skal innstille rekonstruksjonsforhandlingen og åpne konkurs i skyldnerens bo dersom forhandlingen ikke er avsluttet innen seks måneder. Etter søknad fra rekonstruksjonsutvalget kan retten riktignok bestemme at forhandlingstiden skal utvides, men departementet legger til grunn at retten da må ta med i vurderingen hva en forlengelse av forbudet mot kreditorforfølgning vil bety for fordringshaverne. Videre vises det til at det er en åpning for tvangsrealisasjon av noen av skyldnerens eiendeler underveis i rekonstruksjonsforhandlingen med samtykke fra rekonstruktøren, jf. § 17 annet ledd i lovforslaget. Etter departementets syn gir disse reglene en balansert regulering av skyldnerens beskyttelse mot kreditorforfølgning. Departementet har ut fra dette også kommet til at det ikke synes å være tilstrekkelig grunn til å innføre en hjemmel for at retten kan bringe vernet mot kreditorbeskyttelse til opphør, slik det var foreslått i høringsnotatet. Når det gjelder varigheten av forbudet, vil det etter departementets syn gi retten unødvendig arbeid dersom forhandlingen i utgangspunktet skal avsluttes etter fire måneder. Departementet foreslår derfor å videreføre regelen om at forhandlingen skal innstilles dersom den ikke er avsluttet innen seks måneder.

Reglene om konkursbeskyttelse og beskyttelse mot enkeltforfølgende fordringshavere er inntatt som §§ 16 og 17 i lovforslaget.

Rekonstruksjonsloven § 18 annet ledd omfatter i utgangspunktet tvangsdekning i alle typer eiendeler. Det følger imidlertid en begrensning av at bestemmelsen bare omfatter tvangsdekning etter tvangsfullbyrdelsesloven kapittel 8 til 12. Enkelte panteretter kan realiseres utenfor reglene i tvangsfullbyrdelsesloven, jf. tvangsfullbyrdelsesloven § 1-3 annet ledd annet til femte punktum. Panterett i enkle pengekrav kan realiseres etter reglene i panteloven § 4-6 første ledd. For verdipapirer som er notert på et regulert marked, og fondsaktiver kan det inngås forhåndsavtale om salg gjennom en uavhengig megler. For finansiell sikkerhetsstillelse kan det inngås skriftlig avtale om realisasjon, jf. lov om finansiell sikkerhetsstillelse § 7. Det samme gjelder for pant som nevnt i panteloven §§ 4-11 og 4-13, jf. panteloven § 4-17, som gjelder panteretter i immaterielle rettigheter. For disse panterettene er det med andre ord adgang til realisasjon under rekonstruksjonen uten hinder av forbudet mot tvangsdekning i rekonstruksjonsloven § 18 annet ledd.

Det ble som nevnt ikke foreslått noen endring av denne begrensningen i høringsnotatet. Formålet med de gjeldende reglene om forbud mot enkeltforfølgning i konkursloven § 17 annet ledd og rekonstruksjonsloven § 18 annet ledd er å muliggjøre videre drift. Dersom eiendeler som er av betydning for selskapets virksomhet, kan tvangsrealiseres under rekonstruksjonen, vil det kunne umuliggjøre en vellykket rekonstruksjon, se Ot.prp. nr. 50 (1980–81) side 72. Ut fra dette formålet synes det ikke å være grunn til å vurdere endringer av reglene slik at forbudsbestemmelsen også omfatter panteretter som nevnt i tvangsfullbyrdelsesloven § 1-3 annet ledd annet til femte punktum. Med forbehold for immaterielle eiendeler omfatter bestemmelsen eiendeler som typisk ikke har betydning for muligheten til å drive selskapet videre. Et forbud mot realisering av denne typen eiendeler synes dessuten vanskelig å hånd-

heve siden realiseringen ikke skjer gjennom namsmyndighetene. Når det gjelder pant i enkle pengekrav, er det også et poeng at panthaverens sikkerhet bare består så lenge pengekravet består. Beholder skyldneren kreditorposisjonen (som et forbud mot tvangsdekning ville innebære, jf. panteloven § 4-6), og den som er skyldner for kravet (debitor cessus), betaler til skyldneren, har panthaveren, i motsetning til panthavere med pant i andre typer eiendeler, mistet sikkerheten for sitt krav.

På grunn av forslaget i § 32 om at også pantesikrede fordringshavere kan bli omfattet av rekonstruksjonsplanen (se punkt 10.2), får de nevnte begrensningene etter forslaget i proposisjonen betydning også utover det nevnte formålet om mulighet for videre drift. Det følger av § 32 at fordringshavere med pantesikkerhet som nevnt i tvangsfullbyrdelsesloven § 1-3 annet ledd annet til femte punktum kan blir bundet av planen på samme måte som andre fordringshavere med pantesikkerhet. Som følge av unntakene som følger av tvangsfullbyrdelsesloven § 1-3 annet ledd, vil det imidlertid ikke være noe i veien for at disse panthaverne realiserer pantet og dermed – uavhengig av hva planen går ut på – vil kunne oppnå full dekning for kravet. Dette innebærer at det kan være mindre aktuelt å la disse fordringshaverne være omfattet av planen.

Departementet ser på bakgrunn av høringen ikke grunn til å utvide virkningen av forbudet mot enkeltforfølgning til å omfatte arrest i pengekrav og midlertidig sikring. Som det fremgår av høringsnotatet, er det i praksis riktignok lite behov for at dette omfattes, ettersom skyldneren står under rekonstruktørens og eventuelt rekonstruksjonsutvalgets tilsyn så lenge det gjelder et forbud mot forfølgning. Dersom det til tross for dette tilsynet skulle foreligge en sikringsgrunn, bør adgangen til å gjennomføre slik midlertidig sikring likevel fortsatt stå åpen.

Det foreslås heller ikke særlige regler for arbeidstakeres krav på lønn mv. Etter lovforslaget § 32 annet punktum nr. 1 omfattes ikke lønnskrav med fortrinnsrett etter dekningsloven § 9-3 av rekonstruksjonsforhandlingen, og ved konkurs kommer reglene i lønnsgarantiloven til anvendelse. Det er også et viktig hensyn å sikre skyldneren ro under forhandlingene.

Advokatforeningen har i høringen tatt til orde for at forbudet mot tvangsdekning utvides til også å omfatte eiendeler i utlandet. Departementet er enig i at det kan være en fordel for rekonstruksjonen at også eiendeler i utlandet er beskyttet mot tvangsdekning under rekonstruksjonsforhandlingen. Som det pekes på i høringsuttalelsen, vil et slikt forbud riktignok kunne være uten realitet i og med at utenlandske namsmyndigheter ikke er underlagt norsk lov og dermed ikke vil måtte forholde seg til et forbud i den norske konkursloven. Det er likevel mulig at fordringshaverne vil innrette seg etter et slikt forbud, og departementet kan ikke se avgjørende innvendinger mot at bestemmelsen endres slik Advokatforeningen går inn for. Det foreslås etter dette en tilføyelse om eiendeler i utlandet i § 17 annet ledd annet punktum.

8 Finansiering under rekonstruksjonsforhandling

8.1 Gjeldende rett

For å bedre skyldnerens likviditet under rekonstruksjonsforhandlingen er det i rekonstruksjonsloven § 19 gitt regler om at det for lån til finansiering av drift av virksomheten under rekonstruksjonsforhandlingen, og til finansiering av selve rekonstruksjonsforhandlingen, kan stiftes panterett i driftstilbehør, varelager og utestående fordringer etter panteloven §§ 3-4, 3-8 til 3-11 og 4-10 med prioritet foran eksisterende panthavere, såkalt superprioritet. Slik finansiering er etter den midlertidige bestemmelsen i panteloven § 6-5 også sikret ved legalpant innenfor tilsvarende rammer som gjelder etter reglene i panteloven § 6-4 om legalpant for nødvendige boomkostninger under konkursbehandling. Legalpanteretten etter § 6-4 utgjør etter dette fem prosent av eiendelens beregnede verdi eller av det et salg av eiendelen innbringer, men maksimalt 700 ganger rettsgebyret i hvert realregistrerte pantobjekt.

Opptak av slike lån skal godkjennes av rekonstruksjonsutvalget. Et samtykke fra utvalget kan etter begjæring fra eksisterende panthavere overprøves av retten, som kan nekte godkjenning hvis pantsettelsen fører til at eksisterende panthaveres sikkerhet blir vesentlig forringet. Rettens kontroll skal avverge mulige urimelige utslag av reglene for eksisterende panthavere i enkelttilfeller, jf. Prop. 75 L (2019–2020) side 34.

For øvrig kan skyldneren under en gjeldsforhandling etter konkurslovens første del og rekonstruksjonsforhandling etter rekonstruksjonsloven ikke stifte gjeld eller pantsette sin faste eiendom, sine forretningslokaler eller noen formuesgjenstand av vesentlig betydning uten gjeldsnemndas eller kreditorutvalgets samtykke, jf. konkursloven § 14 annet ledd første punktum og rekonstruksjonsloven § 15 annet ledd. Etter dekningsloven § 9-2 annet ledd nr. 2 vil eventuelle lån som gis for å finansiere fortsatt drift i gjeldsforhandlingsperioden, være massekrav av annen klasse ved en senere konkurs. Eventuelle pantsettelser som foretas i gjeldsforhandlingsperioden, vil imidlertid ha prioritet bak andre, tidligere etablerte pantsettelser.

8.2 Rekonstruksjons- og insolvensdirektivet

Rekonstruksjons- og insolvensdirektivet inneholder i kapittel 4 regler om beskyttelse av ny og midlertidig finansiering. Ny finansiering er i artikkel 2 nr. 7 definert som «enhver ny finansiel bistand, der tilvejebringes af en eksisterende eller ny kreditor for at gennemføre en rekonstruktionsplan, og som er omfattet af den pågældende rekonstruktionsplan». Midlertidig finansiering er i artikkel 2 nr. 8 definert som «enhver ny finansiel bistand, der tilvejebringes af en eksisterende eller ny kreditor, og som mindst omfatter finansiel bistand under suspension af individuel kreditorforfølgning og er rimelig og umiddelbart nødvendig for, at skyldners virksomhed kan fortsætte sin drift eller for at bevare eller øge værdien af denne virksomhed». Direktivet åpner i artikkel 17 nr. 4 uttrykkelig for at medlemsstatene kan bestemme at de som yter ny eller midlertidig finansiering, gis fortrinnsrett foran andre fordringshavere som ellers ville hatt høyere prioritet.

8.3 Forslaget i høringsnotatet

I høringsnotatet 13. januar 2023 skisserte departementet to ulike forslag om adgang til å ta opp lån med pant med såkalt superprioritet til finansiering under rekonstruksjonsforhandlingen og ba om høringsinstansenes syn på de to alternativene. Det ene alternativet var en utvidelse av adgangen til å ta opp lån sikret med pant med superprioritet til å omfatte pant i alle skyldnerens pantsatte eiendeler. Det andre alternativet var en videreføring av adgangen til å ta opp lån sikret med pant med superprioritet i skyldnerens varelager, driftstilbehør og utestående fordringer etter den midlertidige bestemmelsen i rekonstruksjonsloven § 19 sammen med en videreføring av legalpanteretten etter den midlertidige bestemmelsen i panteloven § 6-5, jf. rekonstruksjonsloven § 19.

I høringsnotatet heter det:

«Panteloven åpner for en omfattende pantsettelsesadgang. I praksis kan næringsdrivende i dag pantsette samtlige aktiva av noe økonomisk betydning. Å utvide pantsettelsesadgangen var et av siktemålene med pantelovrevisjonen i 1980, se Ot.prp. nr. 39 (1977–78) side 9. En sterk realkreditt har viktige funksjoner, men har også virkninger for de usikrede fordringshaverne. Videre påvirker omfanget av pantsettelse tilgangen på likvide midler til rekonstruksjonsforhandlingen. Falkanger-utvalget, som ble nedsatt for å foreta en etterkontroll av konkurslovgivningen, foreslo i NOU 1993: 16 å begrense pantsettelsesadgangen av hensyn til senere bobehandling og for å bedre de usikrede fordringshavernes stilling, se NOU 1993: 16, særlig side 144 flg. Utvalget mente at den omfattende pantsettelsesadgangen blant annet kunne synes å være en medvirkende faktor til at gjeldsforhandlingsreglene etter konkursloven ble lite brukt. Utvalget pekte på at en omfattende pantsettelsesadgang gjør det vanskelig eller tilnærmet umulig å skaffe tilstrekkelige midler for i det hele tatt å gjennomføre en gjeldsforhandling. En måte å skaffe flere midler til finansiering av rekonstruksjonsforhandlinger på kan derfor være å vurdere begrensninger i pantsettelsesadgangen. Falkanger-utvalget foreslo begrensninger i adgangen til å pantsette varelageret. Et flertall foreslo å avskaffe muligheten til å pantsette varelageret og sterke begrensninger i adgangen til salgspant. Et samlet utvalg 51 foreslo å fjerne muligheten for factoringpant. Forslagene om innskrenkninger i pantsettelsesadgangen ble ikke fulgt opp, med unntak for endringene om salgspant, jf. Ot.prp. nr. 26 (1998–99).

Når eiendelene til en skyldner i stor grad er beheftet med pant, vil en annen måte å fremskaffe midler til finansiering av rekonstruksjonsforhandlingen på være å gi mulighet for pant med prioritet foran eksisterende panthavere (såkalt «superprioritet»). Dette berører panthaverne i mindre grad enn endringer i selve pantsettelsesadgangen, og må antas å ha mer begrensede virkninger på tilgangen på kreditt.

I den midlertidige loven om rekonstruksjon ble det åpnet for å etablere pantesikkerhet for lån til fortsatt drift i rekonstruksjonsperioden med superprioritet i driftstilbehør, varelager og utestående fordringer og med legalpant innenfor tilsvarende rammer som gjelder etter reglene i panteloven § 6-4 om legalpant for nødvendige boomkostninger under konkursbehandling. I høringen av utredningen til Leif Villars-Dahl ble forslaget om en utvidet mulighet for finansiering av rekonstruksjonsperioden med sikkerhet i varelager mv. med såkalt superprioritet møtt med støtte, men det ble også fremsatt noe kritikk mot forslaget. Enkelte høringsinstanser etterlyste regler som i større grad åpner for pantsetting med superprioritet, mens andre høringsinstanser ga uttrykk for at forslaget allerede gikk for langt på bekostning av eksisterende panthavere.

Departementet har i innspillsrunden og evalueringen av den midlertidige rekonstruksjonsloven ikke mottatt innspill som tilsier at superprioritetsadgangen i den midlertidige loven har påvirket kredittmarkedene på en måte som skulle tilsi at adgangen bør snevres inn. Derimot har flere tatt til orde for at adgangen til å yte kreditt mot superprioritet bør utvides, slik at flere eiendeler kan pantsettes for å gi sikkerhet for slik gjeld. Det har også kommet tilbakemelding fra Konkursrådet om at man har sett uheldige utslag av at legalpantet spiser av boets legalpantmidler ved en etterfølgende konkursbehandling. Konkursrådet uttaler i innspillsrunden at det har fått tilbakemelding om at det i enkelte saker kan være slik at bostyreren i en etterfølgende konkurs ikke lenger har legalpantemidler til rådighet som følge av at lån er gitt med sikkerhet med superprioritet, og at rekonstruksjonen går over i konkurs før rekonstruktøren og borevisoren har hatt anledning til å gjøre særlige undersøkelser av selskapets økonomiske disposisjoner. Dette reiser spørsmål om adgangen til å gi slik sikkerhet bør videreføres.

Departementet vil peke på at en adgang for pant med superprioritet i varelager, driftstilbehør og utestående fordringer, men ikke i andre eiendeler, i praksis avskjærer en del virksomheter fra pant med superprioritet utover legalpantet etter § 6-5, som er begrenset i omfang. For virksomheter som hovedsakelig har sine verdier i realregistrerte formuesgoder, og ikke i varelager og driftstilbehør, vil muligheten for å tilby slik sikkerhet være begrenset. Selv om virksomheter med verdier i realregistrerte formuesgoder vil kunne oppnå en ikke ubetydelig sikkerhet i medhold av legalpanteretten, kan det likevel være behov for større sikkerhet enn legalpantet kan tilby i en del tilfeller.

Et alternativ til superprioritetspanteretten i varelager, driftstilbehør og utestående fordringer og legalpanteretten etter den midlertidige bestemmelsen i panteloven § 3-1 a, § 6-5 og rekonstruksjonsloven § 19 kan derfor være å innføre en adgang til å oppnå superprioritetspant i noen eller alle av skyldnerens pantsatte eiendeler. En slik utvidelse er imidlertid ikke ubetenkelig, og flere hensyn må veies mot hverandre i vurderingen.

En adgang til å gi lån med superprioritet i allerede pantsatte eiendeler vil nødvendigvis svekke realkreditorenes stilling noe, samtidig som det vil kunne sikre mer midler til rekonstruksjonsforhandlingen. En sterk realkreditt har flere viktige funksjoner. Pantsettelsesadgangen virker kredittskapende, og dersom kreditorene blir mer varsomme med å tilby kreditt fordi verdien av pantet blir mer usikkert, kan dette føre til en lavere kredittilgang. Det kan også påvirke prisingen av kreditt, da en svekkelse av sikkerheten vil kunne føre til høyere prising. Samtidig vil en begrenset superprioritetsadgang som etter rekonstruksjonsloven, der det gis adgang til lån med superprioritet i enkelte eiendeler, kunne påvirke kredittfordelingen mellom ulike næringer. Videre vil en superprioritetsadgang for alle pantsatte eiendeler kunne gjøre at risikoutsatte virksomheter vil kunne bli mindre attraktive som låntakere dersom sikkerheten som kan tilbys, vil kunne måtte vike i en eventuell rekonstruksjonsforhandling. Alle disse potensielle virkningene må ses i sammenheng når man vurderer reglene om en superprioritetsadgang.

Dersom superprioritetspantet skal gjelde flere eiendeler, utover adgangen til å benytte legalpanteretten etter panteloven § 6-5, vil dette i større grad enn etter rekonstruksjonsloven gå ut over eksisterende panthaveres sikkerhet. Som nevnt kan dette igjen påvirke prisingen og tilbudet av kreditt i markedet. Blir det vanskeligere eller dyrere å få kreditt, kan dette få betydning for mange bedrifter – også dem som senere havner i en rekonstruksjonsforhandling. I den samfunnsøkonomiske analysen departementet har innhentet, gis det på den ene siden uttrykk for at adgangen til å stifte ny gjeld der sikkerheten har en særskilt prioritet, er svært viktig for rekonstruksjonsforhandlingen, men samtidig at det er vanskelig å fastslå den samfunnsøkonomiske effekten på kredittmarkedet, og at dette ikke minst vil gjelde ved en utvidelse av ordningen. Muligheten for å kunne sikre videre drift, med de fordeler dette har for arbeidstakere, leverandører og ikke minst virksomheten selv, må dermed veies mot de potensielle effektene på kredittmarkedet og muligheten for redusert eller dyrere kreditt. Dette gjelder særlig når pantsettelsesadgangen i norsk rett er vid, og de fleste av skyldnerens eiendeler i stor utstrekning vil være beheftet med pant.

Både i høringen av utredningen til Leif Villars-Dahl og i evalueringen av rekonstruksjonsloven er det fremhevet av flere instanser at en utstrakt superprioritetsadgang krever grundig utredning. Det er imidlertid neppe mulig å utrede seg frem til et endelig svar på den samfunnsøkonomiske virkningen av en utvidet superprioritetsadgang. En sentral faktor vil være hvordan en utvidelse påvirker kredittytternes adferd, noe som ikke kan fastlegges sikkert på forhånd. Departementet har ikke mottatt tilbakemeldinger som tyder på at superprioritetsadgangen som ble innført ved den midlertidige loven, har påvirket kredittmarkedet. Det er et begrenset antall rekonstruksjonsforhandlinger som åpnes årlig, og effekten av slike regler må i lys av dette anses å være nokså begrenset. Samtidig kan det ikke utelukkes at en utvidelse av adgangen til superprioritetspantsettelse under rekonstruksjonsforhandlinger vil kunne påvirke kredittmarkedet noe, i tråd med momentene som er drøftet ovenfor, og dermed også kunne føre til flere rekonstruksjonsforhandlinger. En utvidelse av adgangen vil på den annen side fjerne skjevheten som ligger i at superprioritetspantet etter rekonstruksjonsloven i dag ikke kommer alle skyldnere til gode.

På bakgrunn av overveielsene foran ønsker departementet høringsinstansenes syn på et forslag til hvordan en utvidelse av adgangen til å tilby pant med superprioritet kan tenkes utformet. I lovforslaget § 20 er det utformet et forslag som går ut på at det kan stiftes panterett i alle skyldnerens pantsatte eiendeler med superprioritet (alternativ 1), og et forslag som innebærer en videreføring av reglene om superprioritet som følger av den midlertidige loven (alternativ 2). Det bes om høringsinstansenes syn på om adgangen bør utvides til å omfatte flere av eller alle skyldnerens pantsatte eiendeler. Høringsinstansene bes samtidig om å ta i betraktning de potensielle negative virkningene for tilgangen på kreditt i slike innspill.»

Departementet viste videre til at det i innspillsrunden var tatt til orde for at den faste bankforbindelsen eller eksisterende panthavere bør ha fortrinnsrett til å tilby superprioritetsfinansiering, og ba om høringsinstansenes syn på dette.

8.4 Høringsinstansenes syn

Følgende høringsinstanser støtter alternativ 1 i høringsnotatet om at det kan stiftes panterett i alle skyldnerens pantsatte eiendeler med superprioritet: *Konkursrådet, Oslo tingrett, Advokatforeningen, Kvale Advokatfirma* og *Nordic Trustee.*

Konkursrådet viser til at en vellykket rekonstruksjon skal gi en bedre løsning for fordringshaverne, og at også fordringshavere som har pantesikkerhet, som regel vil ha en fordel av at rekonstruksjonen lykkes. Ofte vil de pantsatte eiendelene ha en høyere verdi om selskapet lykkes, enn om de blir solgt under konkurs. Konkursrådet viser videre til at en utvidelse av de eiendeler som kan stilles som pantesikkerhet for et lån med superprioritet, vil likestille ulike virksomhetstyper i større grad enn dagens regler. Konkursrådet tror også at en utvidelse av hvilke eiendeler som kan benyttes som sikkerhet for et lån, vil gjøre det enklere å få til en nødvendig finansiering av driften.

Oslo Tingrett uttaler at en utvidelse av adgangen til å tilby lån med pant med superprioritet trolig vil øke muligheten for å lykkes med en rekonstruksjonsforhandling for flere virksomheter. Oslo tingrett er enig i at det bør være en forutsetning for slik pantsettelse at det er oppnevnt rekonstruktør, og at avtale om slik pantsettelse bare kan inngås med rekonstruksjonsutvalgets samtykke.

Advokatforeningen gir i tillegg til sin støtte til alternativ 1 uttrykk for at det er viktig at det fremgår klart av loven hvilke forhold rekonstruksjonsutvalget skal vektlegge når det skal ta stilling til om finansieringen skal tillates. Advokatforeningen tar til orde for at det bør foreligge et likviditetsbudsjett som viser at foretaket med rekonstruksjonslånet vil ha tilstrekkelig likviditet til å drifte og dekke sine kostnader gjennom hele rekonstruksjonsperioden, og en grovskisse til en rekonstruksjonsplan. Videre må skyldneren ha uttømt andre finansieringsmuligheter slik at finansiering med superprioritet er helt nødvendig for å unngå konkurs. Advokatforeningen mener også det er viktig «at lovtekst og/eller forarbeider bidrar til en viss klargjøring og forutsigbarhet knyttet til hvordan vilkåret «vesentlig forringelse» skal forstås, både av hensyn til eksisterende panthaver og skyldneren, men også fordi et slikt vilkår ellers kan bli tolket forskjellig av ulike tingretter/rekonstruksjonsutvalg».

Om dette heter i høringsuttalelsen:

> «Advokatforeningen antar at det ved vurderingen av om panthavers sikkerheter blir vesentlig forringet, er verdien av vedkommende panthavers totale sikkerhetspakke som må vurderes. Advokatforeningen antar videre at vurderingen vil måtte gjøres med en tilnærming som likner bankenes kredittvurderinger. Departementet bør videre vurdere om man kan tolerere en større «forringelse» der verdien på pantet vil svekkes vesentlig i en konkurs. Altså: Kan man tillate et større inngrep i eksisterende pant i tilfellene hvor panthaver har en betydelig interesse i å unngå konkurs, enn i tilfellene hvor panthaver vil komme (like) godt ut ved en konkurs? Skal slike avbøtende tiltak som endrede finansieringsvilkår som nevnt i U.S Chapter 11 § 361 hensyntas? Skal vurderingen være strengere der det «tvinges inn» en ny panthaver mot eksisterende panthaveres vilje, enn der eksisterende panthaver selv tilbyr å stille slik finansiering? Vedrørende (real)kausjoner og garantier panthaver har fått fra tredjepart: Skal slike sikkerheter hensyntas i vurderingen av om sikkerhetspakken blir «vesentlig forringet»?»

For øvrig mener Advokatforeningen at ankefristen for rettens avgjørelse av panthaverens klage bør settes til maksimalt syv dager, og at rettens avgjørelse ikke bør være gjenstand for anke, alternativt at ankefristene i alle instanser settes til maksimalt syv dager per instans.

Også *Kvale Advokatfirma* mener det bør fremgå klarere av lovteksten hvilke vurderingskriterier rekonstruksjonsutvalget skal vektlegge ved beslutningen av om det skal gi samtykke til finansieringen.

Også *Nordic Trustee* støtter som nevnt alternativ 1 i høringsnotatet om å utvide adgangen til pantsettelse for lån med superprioritet, men mener pant som beskrevet i alternativ 2 bør tilbys først.

Brønnøysundregistrene uttaler at hjemmelen for hvilke pantobjekter som kan tinglyses med superprioritet, må være klar, slik at det ikke er tvil om at pantet kan tinglyses med en slik prioritet eller ikke.

Finans Norge støtter alternativ 2 i høringsnotatet, det vil si at adgangen til å ta opp lån med pant med superprioritet fortsatt begrenses til

skyldnerens varelager, driftstilbehør og utestående fordringer etter panteloven §§ 3-4, 3-8, 3-9, 3-10, 3-11 og 4-10. Finans Norge uttaler at lovforslaget ikke ser tiltakene for å sikre finansering og hvordan disse påvirker eksisterende panthavere, i sammenheng. I høringsuttalelsen vises det også til at finansforetakene allerede i stor utstrekning bidrar med finansering av både utenrettslige og rettslige restruktureringer, forutsatt at virksomheten vurderes som levedyktig:

> «Bankene bidrar også allerede med finansering av rekonstruksjonsprosesser på frivillig grunnlag. Det kan være flere årsaker til at eksisterende långivere ikke er villig til å stille med likviditet for å finansiere en rettslig eller utenrettslig restrukturering. Det klare utgangspunkt er imidlertid at det er egenkapital, og ikke fremmedkapital, som bør redde en virksomhet ut av en situasjon som denne. Sannsynligheten for en gjenvinning av det investerte beløpet er normalt relativt sett lav, dvs. at den iboende risikoen er høyere enn det som normalt vil aksepteres for fremmedkapitalinvestorer. Egenkapitalen som ev. stilles til rådighet, vil vanne ut eksisterende egenkapital, og i tillegg kreve hele eller deler av eventuell avkastning som genereres dersom virksomheten overlever.
>
> Långiverne beslutter om det likevel skal stilles fremmedkapital til rådighet basert på en grundig kredittvurdering. Bankene har lang erfaring med, og god kompetanse på, å gjøre kredittvurderinger. I en situasjon hvor kunden har økonomiske problemer, er hovedformålet med kredittvurderingen å vurdere ulike scenarioer og hvilket scenario som gir långiveren størst sjanse for å gjenvinne sine kreditter. I de fleste tilfellene er sjansen for gjenvinning størst ved at virksomheten videreføres. Det er dermed normalt i långiverens interesse å bidra med finansering. Alt annet medfører normalt et betydelig tap som bankene motvillig tar i de tilfellene hvor banken etter en grundig vurdering mener at virksomheten ikke er tilstrekkelig levedyktig eller at risikoen for et negativt resultat av rekonstruksjonsprosessen rett og slett er for høy til at det kan forsvares å stille midler til rådighet. Videreføres adgangen til lån med superprioritet fra tredjeparter, risikerer man at denne antatt rasjonelle vurderingen overprøves av aktører med andre interesser og/eller lite egnede incentiver (eksempelvis eiere, kredittytere herunder spesialiserte kredittfond og rekonstruktører). Dette kan gi uheldige utslag og bør hensyntas når lovgiver skal utforme permanente rekonstruksjonsregler.»

Videre mener Finans Norge at de nye reglene bør inneholde tydeligere kriterier for i hvilke tilfeller rekonstruktøren skal samtykke til finanseringen, samt saksbehandlingsregler som beskriver hvordan skyldneren og rekonstruksjonsutvalget skal gå frem når finanseringen med superprioritet skal etableres. Finans Norge mener at dersom skyldneren og rekonstruksjonsutvalget pålegges å gjøre en grundigere vurdering av om vilkårene for å etablere finanseringen er oppfylt, vil det redusere risikoen for at eksisterende panthavere vil benytte seg av adgangen til å påklage beslutningen til tingretten. Når det gjelder rekonstruksjonsutvalgets saksbehandling, uttaler Finans Norge:

> «Rekonstruksjonsutvalget bør pålegges å gjøre en konkret vurdering av hvorvidt vilkårene er oppfylte og nedfelle sine vurderinger i en protokoll. Det er også hensiktsmessig at rekonstruksjonsutvalget vurderer sannsynligheten for at skylderen lykkes med rekonstruksjonen. Som illustrert ovenfor under punkt 0 vil en superprioritetsfinansering som regel påføre eksisterende panthaver et tap. Terskelen for å etablere slik finansering må derfor være høy og bør være forbeholdt de sakene hvor rekonstruksjonsutvalget mener at utsiktene til å lykkes er gode. Rekonstruksjonsutvalget bør også vurdere om selskapet har tilgang på andre finansieringskilder. I tillegg bør rekonstruksjonsutvalget legge en plan for ivaretakelse av panthaverinteressen. Sentrale momenter vil kunne være om det er aktuelt å akseptere salg av pantsatte eiendeler iht. lovforslagets § 18 fjerde ledd, i hvor stor utstrekning eksisterende panthaver blir fortrengt, om eksisterende panthaver kan tilbys tilleggssikkerheter eller om det kan tenkes andre tiltak for å sikre at eksisterende panthaver ikke kommer dårligere ut ved en rekonstruksjon sammenlignet med en konkurs. Planen må foreligge før rekonstruksjonsutvalget beslutter om det skal samtykke til lånet, og eksisterende panthaver bør få anledning til å uttale seg.»

Finans Norge mener ellers at fordringshavere som ufrivillig bidrar med fravikelse av sikkerheter til finansieringen, må få adgang til å fremme et alternativt forslag til rekonstruksjonsplan.

For det tilfellet at skyldneren gis adgang til å etablere lån sikret med pant med superprioritet,

mener Finans Norge «at dagens ordning med at slik finansering sikres med legalpant iht. panteloven's § 6-4 må videreføres. Dersom lovgiver åpner for at det både kan etableres lån med superprioritet under en rekonstruksjon, samt at bostyrer kan kreve legalpant i en etterfølgende konkurs, vil det i for stor grad fortrenge eksisterende panthavers sikkerhet». Det vises til at långiveren da blir pålagt både å delvis finansiere selskapets forsøk på å redde virksomheten og den etterfølgende konkursbehandlingen. Ut fra begrunnelsen som gis, forstår departementet det slik at Finans Norge her mener å ta til orde for at § 6-4 *ikke* bør videreføres.

Finans Norge uttaler også at lån gitt under rekonstruksjonsforhandlingen med pant med superprioritet må anses som en midlertidig finansiering, og at det bør gis regler om at den midlertidige finanseringen må innfris i forbindelse med stadfestelsen av rekonstruksjonen.

Finans Norge mener dessuten at det er helt avgjørende at panthavere som fra før har sikkerhet i pantobjektet, gis fortrinnsrett til å tilby rekonstruksjonsfinansiering som er sikret med superprioritet, og viser til at dette vil bidra til mer effektive prosesser. Finans Norge begrunner dette slik:

> «Bankene kjenner ofte kundene og de forskjellige markedssegmentene godt, i tillegg til at de mestrer kreditthåndverket. Dette tilsier at eksisterende långiver med pant under enhver omstendighet bør gis fortrinnsrett til å yte superprioritert finansiering. I tillegg unngår man mulige utfordringer ved en etterfølgende realisasjon av sikkerhetene ved at det ikke har kommet inn en ny långiver på bedre prioritet. Finans Norge understreker at dette er et svært viktig tiltak for å ivareta eksisterende panthavers interesse. Så lenge kreditten tilbys på markedsmessige vilkår, kan ikke Finans Norge se at en slik fortrinnsrett har noen negative konsekvenser for verken skyldneren eller andre kreditorer.»

Regler om fortrinnsrett for eksisterende panthavere støttes også av *Konkursrådet, Advokatforeningen* og *Nordic Trustee*. Også disse høringsinstansene har som forutsetning at lånet tilbys på markedsmessige vilkår. *Nordic Trustee* mener videre at dersom berørte panthavere ikke ønsker å benytte fortrinnsretten, bør fortrinnsretten gå videre til de usikrede fordringshaverne prorata-risk. Dette begrunnes med at en superprioritet vil «spise» av pantet, «noe som normalt innebærer at usikret gjeld økes, fordi pantet ikke nødvendigvis lenger dekker panthavers krav fullt ut. Videre innebærer det at eksisterende usikrede fordringer får dårligere dekningsmuligheter fordi det da er flere som skal dele på de gjenværende upantsatte verdier».

8.5 Departementets vurderinger

8.5.1 Omfanget av superprioritetspantet

Det klare flertallet av høringsinstanser som uttaler seg om spørsmålet, støtter at adgangen til å etablere pant med såkalt superprioritet (prioritet foran andre panthavere) utvides til å omfatte alle eller de fleste av skyldnerens pantsatte eiendeler. *Finans Norge* er den eneste høringsinstansen som går imot en utvidelse av pantsettelsesadgangen. Ingen høringsinstanser har tatt til orde for å avskaffe adgangen til å etablere pant med superprioritet for lån til finansiering av drift av virksomheten under rekonstruksjonsforhandling og til finansiering av selve rekonstruksjonsforhandlingen. Denne ordningen ble som nevnt innført med den midlertidige rekonstruksjonsloven.

Flere høringsinstanser har innspill til hvordan fremgangsmåten ved etablering av sikkerhet med superprioritet bør være, og til hvem som skal ha adgang til å tilby finansiering med slik sikkerhet. *Finans Norge* har også innspill til pantobjekter som ikke bør benyttes til slik sikkerhetsstillelse.

Problemer med å sikre tilstrekkelig finansiering av rekonstruksjonsforhandlingen har vært trukket frem som en av svakhetene ved gjeldsforhandlingsreglene i konkursloven. Det ble derfor foreslått regler om pant med såkalt superprioritet i Villars-Dahls utredning. I den midlertidige rekonstruksjonsloven ble det åpnet for å etablere pant med superprioritet i driftstilbehør, varelager og utestående fordringer og med legalpant innenfor tilsvarende rammer som gjelder etter reglene i panteloven § 6-4 om legalpant for nødvendige boomkostninger under konkursbehandling. Som nevnt under punkt 8.3 har en innvending mot reglene i rekonstruksjonsloven vært at de forskjellsbehandler virksomheter som hovedsakelig har sine verdier i realregistrerte formuesgoder, og virksomheter som har verdier i varelager og driftstilbehør. Selv om virksomheter med verdier i realregistrerte formuesgoder vil kunne oppnå en ikke ubetydelig sikkerhet i medhold av legalpanteretten, kan det likevel være behov for større sikkerhet enn det legalpantet kan tilby i en del tilfeller.

Samtidig vil en utvidelse av reglene om pant med superprioritet nødvendigvis gå på bekostning av realkreditorenes stilling slik det er beskrevet i høringsnotatet gjengitt i punkt 8.3. Som det fremgår der, har en sterk realkreditt flere viktige funksjoner. Pantsettelsesadgangen virker kredittskapende, og dersom kreditorene blir mer varsomme med å tilby kreditt fordi verdien av pantet blir mer usikkert, kan dette føre til en lavere kredittilgang. Videre vil en svekkelse av sikkerheten kunne føre til høyere prising, og risikoutsatte virksomheter vil kunne bli mindre attraktive som låntakere. Samtidig vil en slik mer begrenset regel om pant med superprioritet som i dag gjelder etter rekonstruksjonsloven, der det gis adgang til pant med superprioritet i enkelte eiendeler, kunne påvirke kredittfordelingen mellom ulike næringer.

Finans Norge uttaler i høringen at finansforetakene allerede i stor utstrekning bidrar med finansiering av både utenrettslige og rettslige restruktureringer, forutsatt at virksomheten vurderes som levedyktig, og at det av den grunn er et begrenset behov for lån sikret med pant med superprioritet. Det er imidlertid ikke bare finansforetak som kan bidra med finansiering av rekonstruksjonsforhandlingen. I den grad det er behov for ytterligere finansiering, og det kan oppstilles vilkår for slike lån som gjør at eksisterende panthavere beskyttes tilfredsstillende, bør lovgivningen etter departementets syn legge til rette for dette.

Finans Norge gir også uttrykk for at egenkapitalen må bidra før det tas opp lån sikret med pant med superprioritet. Departementet peker i denne forbindelse på at eierne indirekte kan bli tvunget til å bidra til finansieringen av selve rekonstruksjonen gjennom konvertering av gjeld til egenkapital og ved kapitalforhøyelse. Dette vil utvanne eksisterende aksjeeiere. I tillegg vil det ofte bli tatt inn som en forutsetning for rekonstruksjonsplanen at eierne bidrar med friske midler. Det er dermed ikke slik at det bare er fremmedkapital som bidrar i en rekonstruksjon.

Departementet foreslår etter en samlet vurdering at de nåværende reglene om finansiering sikret med pant med superprioritet utvides til generelt å omfatte alle pantsatte eiendeler. Det vises til § 28 i lovforslaget. Departementet legger betydelig vekt på at en slik utvidelse kan medvirke til at flere virksomheter vil kunne lykkes med rekonstruksjonsforhandlingene. Dette gjelder særlig for virksomheter som i liten grad har varelager eller driftstilbehør, men derimot først og fremst har sine verdier i realregistrerte formuesgoder. Departementet viser for øvrig til begrunnelsen for forslaget i høringsnotatet som er gjengitt i punkt 8.3. En slik utvidelse av pantsettelsesadgangen har fått tydelig støtte i høringen, og også i innspillsrunden og evalueringen var det flere som tok til orde for en slik løsning.

Et unntak er likevel foreslått for formuesgoder som inngår i en finansiell sikkerhetsstillelse etter lov 26. mars 2004 nr. 17 om finansiell sikkerhetsstillelse, se tredje ledd i § 28 og merknaden til denne bestemmelsen.

Forslaget vil i større grad enn etter rekonstruksjonslovens regel gå ut over eksisterende panthaveres sikkerhet. Departementet foreslår imidlertid at det i loven inntas enkelte nye vilkår for låneopptaket som vil kunne bidra til en bedre ivaretakelse av de eksisterende panthaverne enn det som er tilfellet etter gjeldende lov. Disse reglene behandles nærmere i punkt 8.5.2 og 8.5.3.

Når det foreslås at reglene om lånefinansiering med pant med superprioritet ikke lenger skal begrenses til panterett i driftstilbehør og utestående fordringer etter panteloven § 3-4 og §§ 3-8 til 3-11, er det ikke behov for bestemmelsen om lovbestemt pant i panteloven § 6-5 i tillegg. Panteretten etter § 28 vil da uansett være mer omfattende. Det foreslås derfor at panteloven § 6-5 oppheves. Departementet foreslår også å oppheve § 3-1 a og § 4-10 fjerde ledd i panteloven da disse bestemmelsene bør avløses av en mer generell regel i panteloven som ikke bare knytter seg til de eiendeler som omfattes av dagens bestemmelse om pant med superprioritet. Det er særlig forholdet mellom konkurslovens bestemmelse om pant med superprioritet og pantelovens prioritetsregler det kan være behov for å avklare i panteloven. Departementet foreslår ut fra dette en tilføyelse i panteloven § 1-13 om at de prioritetsreglene som følger av denne bestemmelsen, ikke gjelder hvis annet følger av lov. Den gjeldende bestemmelsen tar kun forbehold om at annet kan følge av avtale eller reglene om rettsvern. Det foreslås dessuten en presisering i panteloven § 6-4 om prioritetsrekkefølgen mellom legalpant etter denne bestemmelsen og pant etter § 28, se nærmere i merknaden til § 28 om dette.

Det følger av bestemmelsen om legalpant i panteloven § 6-5 at dersom panteretten etter denne paragrafen benyttes, reduseres boets panterett etter § 6-4 tilsvarende. Panteloven § 6-5 foreslås som nevnt opphevet, men det kan reises spørsmål om en tilsvarende bestemmelse om konsekvenser for legalpanteretten etter § 6-4 bør inntas også i konkursloven § 28 om superprioritetspant. En slik bestemmelse ville innebære at dersom det er tatt opp lån med superprioritetspant etter § 28, og forhandlingen ikke lykkes slik at det

hele ender med konkurs, vil konkursboets legalpanterett etter panteloven § 6-4 være redusert tilsvarende det som er benyttet som superprioritetspant. *Finans Norge* har i høringen gitt uttrykk for at en adgang til både å etablere lån med superprioritetspant under en rekonstruksjonsforhandling og en adgang for konkursboet til å kreve legalpant i en etterfølgende konkurs, i for stor grad vil fortrenge andre panthaveres sikkerhet. En regel om at superprioritetspantet reduserer konkursboets legalpant, vil imidlertid kunne bety at det ikke er midler igjen til bobehandlingen i konkursboet som er sikret med legalpant etter panteloven § 6-4. *Konkursrådet* har pekt på at dette i tilfelle vil innebære «at boet ikke har midler til å kunne ettergå skyldnerens forretningsførsel, avdekke mulige omstøtelseskrav og straffbare forhold, som legalpantmidlene iht. panteloven § 6-4 er ment å finansiere». Det vises også til omtalen av Konkursrådets uttalelser om dette i innspillsrunden i høringsnotatet som er gjengitt i punkt 8.3. Departementet viser videre til at det i forslaget til § 28 første ledd annet punktum nr. 1 er inntatt et vilkår om at det må være sannsynlig at det vil kunne oppnås en vellykket rekonstruksjon for at skal kunne ytes lån med superprioritetspant etter § 28. Dette vil redusere risikoen for at det vil bli aktuelt både med superprioritetspant etter konkursloven § 28 og legalpant etter panteloven § 6-4 til fortrengsel for øvrige panthavere.

8.5.2 Fortrinnsrett for eksisterende panthavere

I høringsnotatet reiste departementet spørsmål om panthavere som fra før har panterett i pantobjektet, bør ha fortrinnsrett til å tilby lån sikret med pant med superprioritet. Flere høringsinstanser støtter et slikt forslag. *Advokatforeningen* uttaler at «den panthaveren hvis sikkerheter forringes som følge av superprioritetspantet, bør få fortrinnsrett til å stille sikkerhet for rekonstruksjonsfinansieringen med sikkerhet på superprioritet, forutsatt at vedkommende tilbyr markedsmessige vilkår som samsvarer med de vilkår skyldneren ellers kunne oppnådd». Departementet er enig i at eksisterende panthavere på visse vilkår bør få adgang til å tilby lån med superprioritet foran andre mulige långivere. Departementet foreslår at eksisterende panthavere gis en førsterett til å tilby slike lån, se § 28 annet ledd i lovforslaget. Departementet foreslår dermed ikke en fortrinnsrett til å tre inn i et allerede fremlagt tilbud. Etter forslaget gis eksisterende panthavere rett til å inngi et lånetilbud før andre tilbydere innen en fastsatt frist som ikke kan være kortere enn ti dager. En slik ordning vil være tidsbesparende ved at skyldneren ikke må ut i markedet og innhente tilbud på finansiering.

Eksisterende panthavere vil ikke alltid ha anledning til å tilby kreditt på samme vilkår som enhver annen aktør. Departementet mener at eksisterende panthavere likevel bør ha mulighet til å tilby lånet, så lenge lånet er på markedsmessige vilkår. Dette er ikke ment å innebære at tilbudet må være det gunstigste man kan oppnå i markedet. Det må gjøres en konkret vurdering av lånetilbudet med vilkår. Aktuelle sammenligningsgrunnlag er hva som er vanlige vilkår for lån med en slik sikkerhet, men andre faktorer som risiko og for eksempel rammevilkår som eksisterende långivere må forholde seg til, må også kunne vektlegges. At lånet skal være på markedsmessige vilkår, følger av § 28 første ledd annet punktum nr. 2, jf. annet ledd, i lovforslaget. Oppfyller tilbudet vilkårene i § 28, må skyldneren akseptere tilbudet.

I motsetning til Advokatforeningen mener departementet at alle reelt sikrede panthavere bør ha førsterett, og ikke kun panthavere som får sin sikkerhet forringet. Slik departementet ser det, bør også en fortsatt fullsikret panthaver med første prioritet ha rett til å tilby lånet. Departementet foreslår videre at førsteretten skal følge prioritetsrekkefølgen blant panthaverne, slik at panthaveren med førsteprioritet har rett før panthaveren med andreprioritet osv. Etter departementets forslag er det likevel kun panthavere som det må antas at har en reell sikkerhet i objektet, som gis en førsterett til å tilby lån med superprioritetspant. Reelt usikrede panthavere vil dermed ikke ha samme rett, selv om de har en panterett i objektet.

Nordic Trustee har i høringen tatt til orde for at også usikrede fordringshavere bør gis en fortrinnsrett til å tilby finansiering med superprioritetspant, men da etter de sikrede fordringshaverne. En slik ordning vil etter departementets vurdering komplisere prosessen med opptak av lån med superprioritet og gjøre den mer tidkrevende. Dersom alle usikrede fordringshavere skal kunne inngi tilbud om finansiering, vil prosessen med opptak av lån kunne trekke ut i tid og dermed gjøre selve rekonstruksjonsforhandlingen mer kostbar. Selv om usikrede fordringshavere kan påvirkes av et opptak av lån med superprioritetspant, mener departementet at hensynet til en rask og håndterlig prosess må gå foran hensynet til de usikrede fordringshaverne, som uansett ikke påvirkes av låneopptaket på samme måte som reelt sikrede fordringshavere.

Departementet foreslår derfor ikke en fortrinnsrett for usikrede fordringshavere til å tilby lån med superprioritetspant.

8.5.3 Vilkår for låneopptaket. Dokumentasjonskrav

I samsvar med innspillene i høringen mener departementet at det bør oppstilles tydelige vilkår for låneopptaket og for rekonstruksjonsutvalgets samtykke. Departementet foreslår at vilkårene for låneopptaket samles i første ledd i § 28. Rekonstruksjonsutvalget vil bare kunne samtykke til låneopptaket hvis disse vilkårene er oppfylt. Er vilkårene ikke oppfylt, vil det ikke være hjemmel for å gi lånet førsteprioritet.

Vilkårene for at det skal kunne tas opp lån med pant med superprioritet, er etter dette inntatt i § 28 første ledd annet punktum i lovforslaget. Det foreslås enkelte nye vilkår som ikke går direkte frem av gjeldende lov.

Det foreslås for det første et vilkår om at det er sannsynlig at det vil kunne oppnås en vellykket rekonstruksjon, og at lånet anses nødvendig for å oppnå dette. I nødvendighetsvilkåret ligger at skyldneren trenger lånet for å finansiere driften og forhandlingene, og at det ikke er andre finansieringsmuligheter som kan benyttes. Hvis rekonstruksjonen kan gjennomføres med et godt resultat uten ny finansiering med superprioritetspant, er nødvendighetsvilkåret ikke oppfylt.

Det foreslås også et vilkår om at lånet må være på markedsmessige vilkår. Dette vil likevel selvsagt ikke være til hinder for at lånet tilbys på gunstigere vilkår enn det som er gjengs pris i markedet.

Finans Norge har i høringen gitt uttrykk for at lån som er gitt under rekonstruksjonsforhandlingen med superprioritetspant, må anses som en midlertidig finansiering, og at den midlertidige finanseringen må innfris i forbindelse med stadfestelsen av en rekonstruksjonsplan. Departementet er enig i synspunktet. På grunn av superprioritetspantet bør lånets løpetid ikke være for lang. Som det fremgår av punkt 14.3.5, foreslår departementet likevel ikke et krav i loven om at lånet skal innfris ved eller før selve stadfestelsen av planen. I § 46 nr. 4 foreslås det i stedet en bestemmelse som innebærer at rekonstruksjonsplanen må angi hvordan lånet skal innfris, og at dette skal skje «ved iverksettelsen av rekonstruksjonsplanen». Som det også fremgår av punkt 14.3.5, er det en forutsetning at dette skjer så snart som mulig etter at forhandlingene er avsluttet og rekonstruksjonsplanen skal settes ut i live.

I likhet med kravet som følger av § 19 annet ledd femte punktum i rekonstruksjonsloven, foreslås det dessuten et vilkår som skal beskytte sikkerheten for panthavere som fra før har panterett i pantobjektet. Departementet har foreslått en noe sterkere beskyttelse av eksisterende panthavere enn vilkåret etter rekonstruksjonsloven om at eksisterende panthaveres sikkerhet ikke må bli vesentlig forringet. I stedet foreslås det et vilkår om at eksisterende panthaveres sikkerhet bare i begrenset grad kan bli forringet. Dette har bakgrunn i at lovforslaget som helhet innebærer vesentlige endringer i pantesikrede fordringers stillinger under rekonstruksjonsforhandlingen. Etter departementets syn kan det i lys av dette være grunn til noe varsomhet når adgangen til å stifte pant med superprioritet foreslås utvidet til alle skyldnerens eiendeler.

Rekonstruksjonsutvalget må etter forslaget samtykke til opptak av lån med superprioritetspant, jf. § 29 første ledd første punktum. Dette er i samsvar med rekonstruksjonsloven. I § 29 første ledd annet punktum foreslås en bestemmelse som uttrykkelig fastslår at samtykke bare kan gis dersom vilkårene i § 28 er oppfylt. En nyhet sammenlignet med rekonstruksjonslovens bestemmelse er også at skyldneren skal legge frem dokumentasjon på en rekke forhold som har betydning for om vilkårene for at det skal kunne tas opp lån med superprioritetspant, er oppfylt, og som må foreligge før rekonstruksjonsutvalget treffer sin beslutning. Samlet vil disse dokumentasjonskravene gi rekonstruksjonsutvalget et godt grunnlag for vurderingen av om vilkårene etter § 28 første ledd er oppfylt.

De nevnte dokumentasjonskravene følger av § 29 første ledd tredje punktum nr. 1 til 7.

Skyldneren må naturlig nok for det første legge frem lånetilbudet. Dessuten skal også eventuelle andre inngitte tilbud av konkurrerende tilbydere legges frem. Det som er sagt i punkt 8.5.2 om at det ikke er lagt opp til at skyldneren må ut i markedet og innhente tilbud på finansiering og deretter velge den finansieringen som har de gunstigste vilkårene, gjelder generelt, ikke bare når det aktuelle lånetilbudet er gitt av en eksisterende panthaver. At rekonstruksjonsutvalget gjøres kjent med eventuelle andre konkurrerende tilbud, gir det likevel et grunnlag for å vurdere om lånet er gitt på markedsmessige vilkår. Om det finnes bedre lånetilbud som skyldneren har valgt bort, kan også være av interesse for rekonstruksjonsutvalgets helhetsvurdering av finansieringen.

Videre skal skyldneren legge frem et likviditetsbudsjett for driften som viser at låneopptaket er nødvendig. Budsjettet vil måtte vise at lånet kan betjenes. Budsjettet skal være kontrollert av borevisor, dersom borevisor er oppnevnt, jf. § 29 første ledd tredje punktum nr. 2. Skyldneren skal også presentere en skisse til rekonstruksjonsplan. Det er ikke nødvendig at det fremlegges noe mer enn en skisse til plan, men det må stilles noe strengere krav til denne skissen enn til skissen som inngis ved åpningen av rekonstruksjonsforhandling etter lovforslaget § 2 annet ledd nr. 3 ettersom det er interessene til eksisterende panthavere som skal beskyttes ved vurderingen av om det skal gis samtykke til låneopptaket. Videre må skyldneren fremlegge en plan for hvordan lånet skal tilbakebetales.

I samsvar med innspillet fra Finans Norge i høringen foreslås det at berørte panthaveres uttalelser om lånets betydning for deres sikkerhet skal legges frem for rekonstruksjonsutvalget. Bestemmelsen forutsetter at de berørte panthaverne er gitt anledning til å uttale seg før låneavtalen legges frem for rekonstruksjonsutvalget. Foreleggelsesplikten omfatter bare berørte panthavere. Den omfatter ikke panthavere som har så dårlig prioritet at de uansett ikke har sikkerhet for kravet.

I tillegg skal det legges frem en vurdering av om det finnes andre tilfredsstillende finansieringsmuligheter. I dette ligger for det første en vurdering av om man med eventuelle andre finansieringsmuligheter kan oppnå tilstrekkelig likviditet, og/eller om vilkårene for slik finansiering er hensiktsmessige (for eksempel et låneopptak uten sikkerhet med dårlige betingelser).

Dessuten skal skyldneren legge frem en vurdering av om lånet og pantsettelsen oppfyller vilkårene i første ledd. I den grad noen av vilkårene er dekket opp av annen dokumentasjon, er det ikke nødvendig med en ytterligere vurdering av dette.

Den nevnte dokumentasjonen må legges til grunn for rekonstruksjonsutvalgets vurdering av om det skal gis samtykke. Når det gjelder vilkåret om at lånet må anses nødvendig, bør rekonstruksjonsutvalget blant annet vurdere om eksisterende fordringshavere eller eiere kan bidra med finansiering før det gis samtykke til låneopptaket med superprioritetspant. Dersom skyldneren har frie midler til å finansiere forhandlingene og driften på annen måte, må disse midlene som utgangspunkt benyttes. Samtidig må det tas hensyn til at skyldneren kan ha behov for noen frie midler. I vilkåret om at lånet må anses nødvendig, ligger det også et premiss om at skyldneren må tilby eventuelle ubeheftede eiendeler som pant før det kan innvilges lån med superprioritetspant, med mindre særlige hensyn skulle tale imot dette.

I rekonstruksjonsutvalgets vurdering av vilkåret om at eksisterende panthaveres sikkerhet bare i begrenset grad blir forringet, vil spørsmålet være hvordan låneopptaket vil påvirke eksisterende panthaveres stilling. Hva som skal til for at en panthavers sikkerhet må anses å bli mer enn i begrenset grad forringet, må vurderes konkret. Hvis panthaveren går fra å være sikret til usikret, må det blant annet vurderes hvor stor del av kravet som går fra sikret til usikret, om panthaveren har sikkerhet i flere objekter, og hvilken prioritet panthaveren har i objektet. Det kan godtas større inngrep i panthaverens posisjon dersom skyldneren kan tilby annen beskyttelse av panthaverens rettigheter, for eksempel i form av alternativ sikkerhet. Det vil også være et moment hvor usikker sikkerheten i pantobjektet er, for eksempel om det er store svingninger i verdien av objektet over tid.

8.5.4 Rettens vurdering av låneopptaket

Dersom rekonstruksjonsutvalget kommer til at vilkårene for opptak av lån med superprioritetspant er oppfylt, og samtykker til låneopptaket, kan berørte panthavere fremme begjæring for retten om at rekonstruksjonsutvalgets samtykke skal omgjøres, se lovforslaget § 29 annet ledd. Begjæringen må fremsettes innen en uke etter at rekonstruktøren har underrettet panthaverne. Dersom retten finner at vilkårene for rekonstruksjonsutvalgets samtykke ikke er oppfylt, skal retten omgjøre samtykket. Disse bestemmelsene er i samsvar med reglene i rekonstruksjonsloven. Departementet foreslår også at rettens avgjørelse skal treffes ved kjennelse. Dette fremgår ikke av gjeldende lov. Nytt i lovforslaget er også at det foreslås en frist for rettens avgjørelse. Avgjørelsen skal etter forslaget treffes snarest mulig. Av hensyn til fremdriften i rekonstruksjonsforhandlingen foreslås det også at rettens avgjørelse ikke skal kunne ankes. Hensynet til de eksisterende panthaverne er ivaretatt ved at det er strenge dokumentasjonskrav og vilkår for opptak av slike lån, og ved at tingretten kan overprøve rekonstruksjonsutvalgets samtykke.

Departementet foreslår i § 46 nr. 3 at opptak av lån med superprioritetspant etter § 28 bare kan prøves av retten etter reglene i § 29 annet ledd. Retten skal dermed ikke gjøre noen vurdering av om vilkårene for låneopptaket er oppfylt i forbin-

delse med stadfestelseskjennelsen. Det vil dermed være for sent for berørte panthavere å fremme innsigelser mot låneopptaket dersom det ikke er gjort innen fristen på en uke etter reglene i § 29 annet ledd annet punktum. Og er innsigelsene fremmet, men uten at det har ført til at retten har omgjort rekonstruksjonsutvalgets samtykke, er spørsmålet om låneopptaket endelig avgjort. Siden det er av vesentlig betydning for panthaverne at de er kjent med konsekvensene av ikke å fremme eventuelle innsigelser innen fristen, foreslås det at rekonstruktøren skal opplyse om dette i underretningen om at det er gitt samtykke. Det er også gitt mulighet til å begjære oppfriskning dersom fristen oversittes, se merknaden til § 29.

8.5.5 Forholdet til Grunnloven og EMK

En utvidelse av reglene om pant med superprioritet til sikkerhet for lån under rekonstruksjonsforhandling slik at de omfatter flere typer sikringsobjekter, reiser spørsmål om forholdet til forbudet mot tilbakevirkende lover i Grunnloven § 97, eiendomsrettsvernet i Grunnloven § 105 og vernet av eiendomsretten etter den europeiske menneskerettskonvensjonen første tilleggsprotokoll artikkel 1.

Når det gjelder forbudet mot tilbakevirkende lover i Grunnloven § 97, har Høyesterett oppstilt ulike normer for grunnlovsvurderingen avhengig av hvor sterkt tilbakevirkningselementet er. Regulering som knytter tyngende rettsvirkninger til tidligere hendelser («egentlig tilbakevirkning»), er ikke tillatt med mindre det foreligger sterke samfunnsmessige hensyn som begrunner inngrepet. Regulering som gjelder utøvelsen av en etablert rettsposisjon («uegentlig tilbakevirkning»), er derimot normalt tillatt med mindre den er særlig eller klart urimelig eller urettferdig, jf. Rt. 1996 side 1415 (Borthen) og Rt. 2013 side 1345 (strukturkvote). Forslaget om å utvide adgangen til å ta opp lån med sikkerhet i form av pant med superprioritet til å omfatte alle skyldnerens pantsatte eiendeler vil føre til at eksisterende panthaveres sikkerhet kan fortrenges med det beløpet som panteretten med superprioritet skal sikre, men kun i den perioden lånet består. Det vises her til at lån til finansiering av rekonstruksjonsforhandlingen er et midlertidig lån som skal innfris ved iverksettelsen av rekonstruksjonsplanen, jf. lovforslaget § 46 nr. 4. Eksisterende panteretter påvirkes dessuten bare dersom den nye panteretten med superprioritet fører til at hele eller deler av et sikret krav går fra sikret til usikret. Forslaget innebærer med andre ord en noe større usikkerhet for panthaveren når det gjelder hvilket beløp panteretten vil tjene som sikkerhet for, dersom rekonstruksjonsforhandlingen ikke skulle lykkes. Forslaget til regulering har et tilbakevirkende element ved at det får virkning for allerede etablerte panteretter, men bare fremover i tid. Vurderingstemaet som normalt anvendes i slike tilfeller, er om inngrepet etter en helhetsvurdering utgjør særlig urimelig eller urettferdig tilbakevirkning, jf. Rt. 1996 side 1415 (Borthen) og Rt. 2013 side 1345 (strukturkvote). I Rt. 2007 side 1281 (Øvre Ullern), som gjaldt inngrep i et løpende rettsforhold mellom to private parter, foretok Høyesterett i grunnlovsvurderingen en tilsynelatende friere avveining mellom festerens og bortfesterens motstridende interesser. I HR-2016-389-A avsnitt 77 fremhever Høyesterett at grunnlovsvurderingen, uavhengig av hvilken norm som får anvendelse, vil bero på en nærmere interesseavveining:

> «Jeg konstaterer videre at det uavhengig av normvalg må skje en avveining mellom de vernede interesser på den ene siden, og de samfunnsmessige hensynene på den annen. Vurderingen må skje konkret for dem som er parter i saken, men det må kunne tas hensyn til helheten ved lovreguleringen, se avsnitt 155 i rederiskattedommen. Ved vurderingen har det betydning hvilke rettigheter eller posisjoner inngrepet gjelder, hvilket grunnlag den enkelte eller en gruppe har for sine forventninger, om inngrepet er plutselig og betydelig, og om fordelingen av byrdene rammer den enkelte eller en gruppe særlig hardt, jf. Borthen-dommen og strukturkvotedommen. De samfunnsmessige hensynene må holdes opp mot dette. Jeg vil utdype dette når jeg kommer tilbake til den konkrete avveiningen.»

I avgjørelsen bygget Høyesterett deretter på «Borthen-normen» under henvisning til at tilbakevirkningselementet var lite fremtredende.

Forslaget om at det kan etableres pant med superprioritet, endrer den etablerte prioritetsrekkefølgen for eksisterende panteretter til ulempe for panthaverne og til fordel for skyldneren. Det er imidlertid ikke bare hensynet til skyldneren som taler for å legge til rette for vellykkede rekonstruksjonsforhandlinger. En rekonstruksjon har også positive økonomiske virkninger for andre, som arbeidstakere og kreditorer, og mer overordnet for samfunnet ved at en rekonstruksjon kan bidra til å redde levedyktige bedrifter. Situasjonen er dermed noe annerledes enn der lovgivningen griper inn i kontraktsforholdet mellom to private

parter med motstridende interesser, som i Rt. 2007 side 1281 (Øvre Ullern). Departementet mener det er naturlig å vurdere lovforslaget etter «Borthen-normen», altså om inngrepet etter en helhetsvurdering utgjør særlig eller klart urimelig eller urettferdig tilbakevirkning. Etter departementets syn vil imidlertid konklusjonen bli den samme også dersom normen som legges til grunn, baseres på en friere interesseavveining mellom skyldnerens interesser og konsekvensene for panthaverne, slik som i Rt. 2007 side 1281 (Øvre Ullern).

I den konkrete vurderingen viser departementet for det første til at selv om en panterettighet nok ofte vil være forbundet med en forventning om at sikkerhetsretten er nokså stabil, vil verdien av et pantobjekt fluktuere, og en panterett i seg selv vil dermed sjelden kunne gi en absolutt sikkerhet for et bestemt beløp. Hvilket type panteobjekt det er etablert sikkerhet i, vil ha mye å si for hvor sikker eller usikker panteretten må anses å være. En del pantobjekter vil ikke kunne gi grunn til en forventing om en særlig sikker dekning, mens andre objekter, som for eksempel fast eiendom, ofte vil ha en mer stabil verdi. Likevel vil ytre omstendigheter, som markedsforhold og tidspunkt for og omstendigheter rundt realisasjonen (for eksempel om det skjer i forbindelse med konkursbehandling), påvirke hvilken dekning pantet gir. Videre innebærer bestemmelsene om legalpanterett i panteloven kapittel 6 at panthavere må akseptere en viss usikkerhet om pantets verdi. Både den midlertidige bestemmelsen i panteloven § 6-5 og bestemmelsen om konkursboets legalpanterett i § 6-4 innebærer at panthavere må ta høyde for en mulig reduksjon av sikkerhetens verdi på fem prosent. Samlet innebærer reglene i panteloven §§ 6-4 og 6-5 og den gjeldende bestemmelsen i rekonstruksjonsloven § 19 at eksisterende panthavere allerede kan få sin sikkerhet noe redusert i forbindelse med rekonstruksjonsforhandling og konkursbehandling. Her skal det riktignok nevnes at dersom rekonstruksjonsforhandlingen ender med at det åpnes konkurs, vil superprioritetspantet komme i tillegg til boets legalpanterett etter panteloven § 6-4.

I tillegg må lånet godkjennes av rekonstruksjonsutvalget, og i lovforslaget oppstilles det en rekke vilkår for et slikt samtykke. Det må blant annet være sannsynlig at rekonstruksjonsforhandlingen kan lykkes, lånet må være nødvendig, det må fastsettes i planen hvordan lånet skal innfris ved iverksettelsen av rekonstruksjonsplanen, og låneopptaket kan ikke føre til at eksisterende panthaveres sikkerhet blir mer enn i begrenset grad forringet. Godkjenner rekonstruksjonsutvalget lånet, vil berørte panthavere kunne fremme begjæring for retten om at samtykket skal omgjøres. Retten vil etter dette kunne avverge at de nye reglene anvendes på en slik måte at de i enkelttilfeller gir urimelige utslag for eksisterende panthavere. Eksisterende panthavere er også gitt fortrinnsrett til å tilby lånet.

I vurderingen av forholdet til Grunnloven § 97 må det dessuten legges betydelig vekt på at lovforslaget kan gi bedre muligheter for en vellykket gjennomføring av rekonstruksjonsforhandlinger. Formålet er som nevnt å legge bedre til rette for at konkurs kan avverges i levedyktige virksomheter og dermed videre drift av virksomheten. Dette er generelt positivt for de pantesikrede fordringshaverne og næringslivet generelt og av stor samfunnsmessig betydning. Dersom det ikke kan fremskaffes midler til forhandlingen, vil alternativet i det fleste tilfeller være konkurs. Dette vil medføre en risiko for lavere dekning også for pantesikrede fordringshavere.

I Prop. 75 L (2019–2020) ble det i forbindelse med vurderingen av den nåværende bestemmelsen i rekonstruksjonsloven reist spørsmål om det av hensyn til Grunnloven § 97 burde settes en prosentvis begrensning for størrelsen på pantet med superprioritet (side 34 i proposisjonen). Departementet så det imidlertid ikke som hensiktsmessig, eller nødvendig av hensyn til Grunnloven § 97, å foreslå en slik begrensning. Det ble vist til at det vil variere hvor stort låneopptak som kan være akseptabelt for den enkelte virksomhet, og at vurderingen av om den aktuelle pantsettelsen er akseptabel sett opp mot øvrige pantesikrede fordringshaveres stilling, bør høre under den kontrollen rekonstruksjonsutvalget, og eventuelt retten, skal foreta ved godkjenningen av lånet. Disse synspunktene gjør seg gjeldende også for lovforslaget i proposisjonen her.

Departementet nevner for øvrig at dersom lovforslaget om adgang til å etablere pant med superprioritet skulle få virkning kun for pantsettelser foretatt etter at loven trer i kraft, slik at pantet får prioritet *etter* panteretter som er stiftet før lovens ikrafttredelse, ville det innebære at det ville gå lang tid før lovforslaget kunne få noen reell betydning som finansieringskilde for rekonstruksjonsforhandlingen.

Det er etter dette departementets konklusjon at en eventuell utvidelse av hvilke pantobjekter det kan tas opp lån med sikkerhet med superprioritet i, ikke er i strid med Grunnloven § 97.

Departementet legger til grunn at vurderingen etter Grunnloven § 97 vil være dekkende også

for vurderingen av inngrepet etter Grunnloven § 105, slik at § 105 i et tilfelle som dette ikke vil gi noe vern utover det som følger av § 97. Som fremholdt av Høyesterett i Rt. 1996 side 1440 (Tunheim) er det en nær forbindelse mellom bestemmelsene i § 97 og § 105. Skulle det ha vært grunnlag for en supplerende vurdering etter Grunnloven § 105, ville det ikke være tale om avståelse, idet panteretten ikke overføres til et annet rettssubjekt. Verdien av panteretten kan forringes, men det vil etter Grunnloven § 105 eventuelt være tale om en form for rådighetsinnskrenkning som normalt er lovlig. De hensynene som er fremhevet foran om at lovforslaget kan gjøre det mulig å gjennomføre vellykkede rekonstruksjoner i flere tilfeller enn i dag, og at dette kan komme også eksisterende pantesikrede fordringshavere til gode og være i samfunnets interesse, innebærer samtidig at man ikke står overfor en situasjon der rådighetsinnskrenkninger unntaksvis er i strid med Grunnloven. En eventuell supplerende vurdering opp mot Grunnloven § 105 vil dermed uansett ikke gi panthaverne et sterkere vern enn det som følger av § 97.

Departementet finner etter dette at verken Grunnloven § 97 eller Grunnloven § 105 er til hinder for at de nye reglene om pant med superprioritet gis virkning også for panterettigheter som stiftes før lovens ikrafttredelse.

Departementet har også vurdert forslaget opp mot vernet av eiendomsretten etter den europeiske menneskerettskonvensjonen første tilleggsprotokoll artikkel 1 (heretter EMK P1-1). Etter menneskerettsloven § 2 gjelder EMK P1-1 som norsk lov. Ved motstrid skal bestemmelsen gå foran annen lovgivning, jf. Grunnloven § 92 og menneskerettsloven § 3. Bestemmelsen inneholder tre regler: «prinsippregelen» i første ledd første punktum om at enhver har rett til å nyte sin eiendom i fred, «avståelsesreglen» i første ledd annet punktum, som setter rammer for tvungen eiendomsavståelse, og «kontrollregelen» i annet ledd, som anerkjenner det offentliges behov for å fastsette generelle regulerende tiltak for å ivareta fellesskapsinteresser. De tre reglene må ses i sammenheng, og det er ikke klare skiller mellom reglene i praksis. Departementet antar at det er naturlig å vurdere lovforslaget etter «kontrollregelen» i annet ledd. Inngrep i eierens rettighetsutnyttelse må oppfylle tre vilkår for ikke å komme i strid med EMK P1-1 Tiltaket må være hjemlet i lov, det må forfølge et legitimt formål, og det må være forholdsmessig. Departementet finner det klart at lovforslaget forfølger et legitimt formål. Lovforslaget tar som nevnt sikte på å gi bedre muligheter for vellykket gjennomføring av rekonstruksjonsforhandlinger, å avverge konkurs og å sikre videre drift av virksomheter. Det er dermed forholdsmessighetsvurderingen som vil være det sentrale for spørsmålet om hvorvidt et inngrep vil være i strid med EMK P1-1.

Forholdsmessighetskravet innebærer at det må være en rimelig balanse mellom interessene som begrunner inngrepet, og de grunnleggende rettighetene det gripes inn i, se blant annet dom 26. september 2023 Yordanov og andre mot Bulgaria (sak nr. 265/17 og nr. 26473/18) avsnitt 56. Statene har en vid skjønnsmargin med hensyn til hva som utgjør nødvendige og forholdsmessige tiltak. Inngrepet vil være uforholdsmessig, og dermed konvensjonsstridig, dersom eieren må bære «an individual and excessive burden», se blant annet EMDs dom 14. april 2015 Chinnici mot Italia (sak nr. 22432/03) avsnitt 32. Inngrepet må ikke være vilkårlig eller uforutsigbart, jf. for eksempel EMDs storkammerdom 19. juni 2006 Hutten-Czapska mot Polen (sak nr. 35014/97).

Mange av de samme momentene gjør seg gjeldende her som ved vurderingen etter Grunnloven § 97. Departementet viser til at tiltaket er egnet til å føre til flere vellykkede rekonstruksjonsforhandlinger. Det anses viktig å skaffe likviditet til kostnadene under rekonstruksjonsforhandlingene. Det er et vilkår for samtykke at det er sannsynlig at det vil kunne oppnås en vellykket rekonstruksjon. Skyldneren må legge frem dokumentasjon som underbygger dette i forbindelse med låneopptaket. Etter lovforslaget skal retten som nevnt dessuten sette en beslutning om opptak av lån sikret med pant med superprioritet til side dersom eksisterende panthaveres sikkerhet vil bli mer enn i begrenset grad forringet. Retten skal derfor påse at etablering av pantet med superprioritet ikke slår urimelig ut i det enkelte tilfellet for eksisterende panthavere. Departementet viser også til at muligheten for å gjennomføre vellykkede rekonstruksjoner i flere tilfeller enn i dag vil komme hele kreditorfellesskapet og samfunnet til gode. Etter en samlet vurdering finner departementet at en utvidelse av superprioritetsadgangen ikke er i strid med EMK P1-1.

9 Verdsettelsen av skyldnerens eiendeler

9.1 Prinsippene for verdsettelsen

9.1.1 Gjeldende rett

Under en rekonstruksjonsforhandling skal skyldnerens eiendeler verdsettes. Verdsettelsen har stor betydning for innholdet i rekonstruksjonsplanen. Den danner grunnlaget for vurderingen av hvordan planen vil slå ut sammenlignet med det alternative scenariet for skyldneren, som som regel vil være konkurs. Konkursloven § 20 annet ledd og rekonstruksjonsloven § 24 annet ledd gir i all hovedsak like regler om verdsettelse. Etter konkursloven er det gjeldsnemnda som skal foreta verdsettelsen, mens i rekonstruksjonsloven er oppgaven lagt til rekonstruktøren.

Konkursloven § 20 og rekonstruksjonsloven § 24 gir uttrykk for to verdsettelsesprinsipper: det skal angis den verdien skyldnerens eiendeler antas å ville ha dersom skyldnerens virksomhet fortsetter (bruksverdien av eiendelene), og den verdien eiendelene, samlet eller delt, kan antas å ville innbringe ved salg (salgsverdien). Prinsippene for verdsettelse er utdypet i NOU 1972: 20 side 78 flg. Der fremgår det at hvilket av de to vurderingstemaene som skal velges, vil avhenge av den konkrete situasjonen:

> «For det første skal man angi det som kan kalles eiendelenes bruksverdi, d.v.s. gjenstandenes verdi under forutsetning av at skyldnerens virksomhet blir fortsatt, det være seg av skyldneren selv eller av en annen, f.eks. av et nytt aksjeselskap som dannes for å overta bedriften. Utgangspunktet for beregningen av bruksverdien er den nytte, resp. den avkastning vedkommende aktiver kan ventes å ville gi hvis det lykkes å holde bedriften gående. (…) Hvis bedriften ikke kan holdes gående, har bruksverdien ingen direkte interesse. Skyldnerens eiendeler må da realiseres, og det blir følgelig salgsverdien som blir aktuell. Salgsverdien vil normalt ligge under bruksverdien, men den vil kunne være høyst forskjellig alt etter den måten salget finner sted på; ved auksjonssalg eller ved underhåndssalg, ved en bloc salg eller ved salg enkeltvis. Underhåndssalg vil som regel gi bedre resultat enn auksjonssalg, men for enkelte aktivers vedkommende, f.eks. en malerisamling, kan forholdene tenkes å ligge annerledes an. Ved salg av en varebeholdning kan stykksalg tenkes å ville gi bedre utbytte enn en bloc salg i tilfelle hvor skyldneren har et godt utbygget salgsapparat. I andre tilfelle, f.eks. hvor det gjelder maskineri og annet industrielt utstyr, kan det være at man ved å selge maskinene enkeltvis får langt mindre for dem enn om de var blitt solgt en bloc sammen med fabrikkbygning, goodwill etc. (…) Forskjellen mellom bruksverdien og salgsverdien vil gi en idé om hvilke verdier fordringshaverne må regne med vil gå tapt ved at skyldnerens bedrift stanses.»

Etter rekonstruksjonsloven § 54 og konkursloven § 55 er en tvangsakkord ikke bindende for fordringer som er sikret ved panterett eller annen sikkerhetsrett i skyldnerens eiendeler, i den utstrekning fordringen faller innenfor pantets antatte verdi. Dette innebærer at fordringshavere med sikkerhetsrett ikke har stemmerett over tvangsakkorden for den sikrede delen av fordringen. Men en tvangsakkord kan likevel ha betydning for panthavernes rettigheter. Pantheftelser som ligger utenfor pantets antatte verdi, faller bort ved en tvangsakkord, jf. rekonstruksjonsloven § 36 første ledd og konkursloven § 31 første ledd. Det betyr at panthaverens rett til å søke dekning i pantet for den personlige fordringen bortfaller for det beløpet som overstiger verdsettelsen. Rekonstruksjonsutvalget foretar verdsettelsen av pantet med virkning for disse spørsmålene, jf. rekonstruksjonsloven § 36 annet ledd. Ved gjeldsforhandling er det tilsvarende gjeldsnemnda som foretar verdsettelsen, jf. konkursloven § 31. Retningslinjene for verdsettelsen skal etter forarbeidene til bestemmelsen i konkursloven § 31 følge prinsippene i konkursloven § 20, jf. rekonstruksjonsloven § 24.

9.1.2 Rekonstruksjons- og insolvensdirektivet

Direktivet inneholder ikke regler om verdsettelsesprinsippene som skal legges til grunn i en rekonstruksjonsforhandling. I artikkel 14 i direktivet er det gitt enkelte regler om avgjørelser om verdsettelsen av skyldnerens virksomhet. Direktivet fastsetter at det kun skal treffes avgjørelse om verdsettelsen av skyldnerens virksomhet av en judisiell eller administrativ myndighet dersom det er fremmet innsigelse av en berørt part som har stemt mot planen, og dette er begrunnet i kriteriet om «fordringshavernes beste interesse» etter direktivet artikkel 10 nr. 2 bokstav d, eller i vilkårene for gjennomtvingelse av rekonstruksjonsplanen overfor kreditorklassene. Samtidig fremgår det av fortalen til direktivet punkt 63 at dette «bør ikke forhindre medlemsstaterne i at foretage værdiansættelser i anden sammenhæng i henhold til national ret». Medlemsstatene skal sikre at innsigelser kan fremmes i forbindelse med behandlingen av spørsmålet om rekonstruksjonsplanen skal stadfestes, jf. artikkel 14 nr. 3. Medlemsstatene skal i tillegg sikre at det i forbindelse med avgjørelser om verdsettelse kan oppnevnes kvalifiserte sakkyndige, jf. artikkel 13 nr. 2.

I fortalen til direktivet punkt 44 fremgår det at medlemsstatene bør kunne fastsette at sikrede krav kan deles inn i sikret og usikret del basert på en verdsettelse av sikkerheten.

9.1.3 Forslaget i høringsnotatet

I *høringsnotatet 13. januar 2023* ble det ikke foreslått endringer i reglene om hvordan skyldnerens eiendeler skal verdsettes. Departementet uttalte at prinsippene for verdsettelse ga tilstrekkelig og nødvendig fleksibilitet. Departementet foreslo imidlertid en enklere prosess for løsning av tvister om verdsettelse av pantsatte aktiva, som er omtalt i punkt 9.2.

I *høringsnotatet 20. mars 2024* ble det heller ikke foreslått endringer i verdsettelsesreglene, men departementet omtalte hvordan bestemmelsene om verdsettelse må tilpasses forslaget om å inkludere pantesikrede fordringshavere i rekonstruksjonsforhandlingen. I høringsnotatet ble det uttalt følgende:

> «Bestemmelser om verdsettelse omfattes ikke av lovforslaget i dette høringsnotatet. Skyldnerens eiendeler må verdsettes både med virkning for klasseinndelingen og bortfall av pantheftelser etter rekonstruksjonsforhandlingen og med tanke på testen av fordringshavernes beste interesse (konkurstesten). Verdsettelsen vil ta utgangspunkt i de eksisterende verdsettelsesbestemmelsene i rekonstruksjonsloven, som likevel må tilpasses noe med tanke på at pantesikrede fordringshavere foreslås omfattet av rekonstruksjonsplanen. Eiendelene og pantet må verdsettes med tanke på to ulike scenarier: eiendelenes og pantets verdi gitt rekonstruksjonsplanens løsning og verdien i en konkurssituasjon. Departementet tar utgangspunkt i at verdien gitt rekonstruksjonsplanens løsning skal legges til grunn for klasseinndelingen og oppdeling av sikrede krav i sikret og usikret del, se også om verdsettelse ved klasseinndeling nedenfor i punkt 6. Verdien av eiendelene ved avvikling/salg vil måtte legges til grunn for vurderingen av om fordringshaveren kommer dårligere ut enn ved en konkurs. Ved vurderingen av konkursverdien bør verdsettelsen etter departementets syn gjøres med utgangspunkt i skyldnerens eiendeler og gjeld på tidspunktet for vedtakelsen av rekonstruksjonsplanen. Det kan innvendes at det er noe ulogisk å dele panthaverens krav inn i sikret og usikret del basert på verdien av pantobjektet gitt rekonstruksjonsplanens løsning, dersom planen likevel kan gå ut på at panthaverens sikrede krav reduseres under denne verdien. Samtidig er poenget i denne forbindelse å fastslå omfanget av stemmeretten, ikke å ta stilling til hva som er den reelt sikrede delen av kravet. Dersom verdien i stedet settes til konkursverdien med virkning for inndelingen i sikret og usikret del, vil dette være mindre gunstig for panthaveren.
>
> Ved stadfestelse av rekonstruksjonsplanen må retten ved begjæring fra en panthaver vurdere om verdsettelsen er riktig, jf. forslaget i departementets høringsnotat 13. januar 2023. Departementet foreslår at panthavere gis samme mulighet til å fremme innsigelse mot verdsettelsen av pantet i en konkurssituasjon som ved verdsettelsen av pantet som gjøres med virkning for bortfall av pantheftelser, jf. forslaget til § 40 annet ledd i høringsnotatet 13. januar 2023. Dette vil presiseres i bestemmelsene om verdsettelse. Ved utformingen av rekonstruksjonsplanen må skyldneren uansett ta høyde for usikkerheten ved verdsettelsen av pantet for å ha mulighet til å sikre et kvalifisert flertall for planen blant de pantesikrede fordringshaverne.»

9.1.4 Høringsinstansenes syn

Konkursrådet, Oslo tingrett, Advokatforeningen og *Nordic Trustee* har uttalt seg om verdsettelse av skyldnerens eiendeler i høringen av departementets *høringsnotat 13. januar 2023*.

Når det gjelder bestemmelsene om verdsettelse av skyldnerens eiendeler og av pant, uttaler *Advokatforeningen*:

> «Det følger av utkastet § 25 første ledd at rekonstruktøren skal gjennomgå skyldnerens regnskaper og forretningsførsel og søke å utarbeide en uttømmende oversikt over eiendeler og gjeld. Eiendelene skal dessuten verdsettes av rekonstruktør med eventuell bistand fra sakkyndig, jf. rekonstruksjonsloven § 25 annet ledd. Av § 25 annet ledd følger at «[s]å vidt mulig, angis den verdien som eiendelene antas å ville ha dersom skyldnerens virksomhet fortsetter, og hva eiendelene, samlet eller delt, kan antas å ville innbringe ved salg.» Hensikten med denne gjennomgangen er å gi rekonstruktøren og kreditorene et best mulig beslutningsgrunnlag for å vurdere om et forslag om rekonstruksjon som fremsettes av skyldneren, skal anbefales av rekonstruktøren eller vedtas av kreditorene. Den relevante sammenligningen for både rekonstruktør og kreditor vil da være salgsverdien i det alternative scenariet – avvikling/konkurs – og om skyldnerens forslag til rekonstruksjon er bedre enn dette alternativet. Etter Advokatforeningens oppfatning bør det enten i ordlyden i utkastet § 25 annet ledd eller i premissene reflekteres at det med «innbringe ved salg», siktes til salg i den alternative situasjonen, dvs. (som oftest) konkursscenarioet.
>
> Verdsettelse av pantsatte eiendeler har også stor betydning for panthaveres deltagelse og posisjon i en rekonstruksjon. En vedtatt tvangsakkord er i dag ikke bindende for kreditorer med fordringer som er sikret med panterett «innenfor pantets antatte verdi», jf. rekonstruksjonsloven § 58. Etter lovens § 40 første ledd vil «panteheftelser som ligger utenfor pantets antatte verdi», bortfalle. Videre vil en panthaver kun ha stemmerett for «den del av fordringen som sikkerheten antas ikke å ville gi dekning for», jf. § 45 annet ledd. Ordlyden i sistnevnte bestemmelse tilsier at det er den antatte tvangsdekningsverdien av sikkerheten som er avgjørende ved vurderingen av omfanget av panthavers stemmerett. Etter Advokatforeningens oppfatning er det imidlertid noe uklart hva som er vurderingstemaet etter §§ 58 og 40 første ledd som viser til «pantets antatte verdi», herunder om det er en annen vurdering/verdi som skal legges til grunn enn ved stemmerett. Disse bestemmelsene kan med fordel klargjøres i det videre arbeidet, med hensyn til om de skal baseres på verdsettelse i et tvangsdekningsscenario eller verdsettelse basert på at rekonstruksjonsplanen lykkes. En slik klargjøring vil kunne skape forutberegnelighet og redusere potensialet for uenighet om hvilke prinsipper for verdsettelse som skal gjelde for de ulike spørsmålene.»

Konkursrådet uttaler:

> «Når det gjelder prinsippene for verdsettelsen av pantsatte eiendeler, for å skille mellom hvilken del av kravet som er sikret og hvilket som er usikret, støtter Konkursrådet departementets videreføring av gjeldene regel inntatt i lovforslaget § 25 andre ledd. Det er etter Konkursrådets oppfatning viktig at reglene er fleksible og at det i lovteksten ikke inntas ufravikelige verdsettelsesprinsipper. I de aller fleste tilfeller vil eiendelene bli verdsatt basert på at virksomheten skal videreføres. Dersom virksomheten skal avvikles eller eiendeler selges som del i rekonstruksjonsplanen må eiendelene verdsettes basert på en tenkt realisasjon innenfor den tidsramme som er relevant. Rekonstruktørens verdsettelse etter lovforslaget § 25 tar sikte på å vurdere om rekonstruksjonsforslaget er bedre enn konkurs. Dette bør komme tilstrekkelig til utrykk i lovforslaget § 25 andre ledd uten at dette går på bekostning av behovet for fleksibilitet i verdsettelsen som vil måtte tilpasse det aktuelle saksforholdet og alternativer for realisering av aktiva.»

Nordic Trustee uttaler følgende om prinsippene for verdsettelse:

> «Vi vil først bemerke at det er stor forskjell på verdsettelse av aktiva i et «videre drift scenario» enn ved et såkalt «brannsalg», jf. også høringsnotatet s. 143 nederst. Kriteriene bør her tydeliggjøres slik at man kan få redusert konfliktene knyttet til dette, og innhentet verdivurderinger som er basert på de gjeldende kriterier. For både å gi de riktige incentiver til løsning, og å unngå konkurs og urimelig formuesforskyvning fra fordringshaverne til aksjonærene, bør verdsettelsen baseres på kriterier som gir en høyere verdi enn ved brann-

> salg / konkurs. Dette fordi rekonstruksjonsinstituttet nettopp er basert på videre drift og ikke likvidasjon.»

I høringen av *høringsnotatet 20. mars 2024* har *Konkursrådet*, *Finans Norge* og *Innovasjon Norge* uttalt seg om verdsettelse.

Konkursrådet uttaler:

> «Det at det skal benyttes to ulike verdsettelsesprinsipper ved hhv. i) verdsettelse av pantet når et pantekrav skal fordeles mellom hhv. sikret og usikret prioritet, som baserer seg på situasjonen dersom rekonstruksjonen lykkes, og ii) verdsettelsen av pantet i en konkurs, kan med fordel komme klart frem i lovteksten.»

Finans Norge uttaler at det er et sentralt spørsmål hvordan verdsettelse av pantobjekter og andre sikkerheter skal foretas i forbindelse med en rekonstruksjon, og at i praksis er dette spørsmålet ofte gjenstand for krevende forhandlinger mellom selskapet/eierne og kreditorene og mellom ulike kreditorgrupper. Videre gis det uttrykk for at forslaget i høringsnotatet «ikke [fremstår] med noen samlet og enhetlig løsning av verdsettelsesproblemet», og at «[d]ette problemet er blitt mye viktigere med en økt involvering av panteretter i rekonstruksjon».

Finans Norge gir i høringsuttalelsen deretter en oversikt over situasjoner der det skal foretas verdsettelse etter forslagene i høringsnotatene, og viser til at det kan ligge an til at verdsettelse av pant kan skje med seks ulike verdier avhengig av situasjonen. Det gis uttrykk for at dette ikke er en god løsning på et så viktig spørsmål, og at verdsettelse må reguleres på en klarere og bedre måte.

Finans Norge viser også til at etter forslagene i høringsnotatene er det mange forskjellige aktører som er gitt i oppgave å foreta verdsettelser: både rekonstruktøren, sakkyndige medhjelpere, rekonstruksjonsutvalget, skyldneren og uavhengige verdsettere i tillegg til at det er gitt regler om skiftetakst etter arveloven § 106. Finans Norge uttaler at forslaget om hvem som skal foreta verdsettelse, ikke et tilfredsstillende, og at det vil «være en åpenbar interessekonflikt med eier/skyldners interesse som er uheldig». I den forbindelse gis det uttrykk for følgende:

> «Når skyldner gis innflytelse på verdsettelsen ved forslaget 2023 § 40, vil interessen gå i retning av å få etablert en så lav verdi som mulig. Det er en reell fare for at all oppside etter verdsettelsen vil gå til eier – både utsatt oppfyllelse (lav nåverdi) og fremtidig verdistigning vil tilfalle eier. En nærliggende konsekvens av for lav verdi vil føre til at de sikrede kreditorer stemmer imot rekonstruksjonsforslaget, slik at interessekonflikten ikke kan drives for langt. Det samme kan muligens være tilfelle ved gjennomtvingning.
>
> Hvis disse prinsippene også skal gjelde ved fastleggelse av «konkurstesten» i en mulig mellomløsning, (se e og f over), vil det gi eier en uheldig innflytelse på verdsettelser. Det samme gjelder om den samme verdsettelsen skal tillegges avgjørende betydning ved skjønnsmessige vilkår ved gjennomtvingning av rekonstruksjonsforslaget i § g annet ledd. Det vises her til «nødvendig», «rimelig», «nå målene med rekonstruksjonsforslaget» og ikke «ikke urimelig skader de berørte partenes rettigheter og interesser».
>
> Forslagene vurderer ikke sakkyndige verdsettelse eller bruk av verdivurderinger som allerede foreligger. Etter loven § 24 annet ledd og forslaget i 2023 § 25 annet ledd skal sakkyndige bare benyttes til verdsettelse i forbindelse med rekonstruktørens forretningsmessige gjennomgang av skyldnerens virksomhet og ikke på et senere tidspunkt da de avgjørende beslutninger tas (klasseinndeling, bortfall av panteheftelser i rekonstruksjonsplanen, konkurstesten og ved eventuell gjennomtvingning).
>
> I fasen med klasseinndeling, bortfall av panteheftelser i rekonstruksjonsplanen, konkurstesten og ved eventuell gjennomtvingning, skal skyldner ha en betydelig innflytelse. Kostnader ved overprøving veltes over på sikrede kreditorer og rettssikkerheten er svak ved en partsoppnevnt verdsettelse. Bruk av rettsmidler forutsetter at det innhentes en skiftetakst etter arvelovens regler. Skiftetakst kan være en god løsning for verdsettelse av fysiske personers eiendeler (bolig, hytte, innbo, bil, verdipapirer etc.) fordi det skal løse verdi og fordelingsspørsmål når en person går bort.
>
> Rekonstruksjon vil på grunn av kostnader og interesser kunne omfatte større virksomheter som involverer næringseiendom, skip, borerigger, varelager, driftstilbehør og fordringer. Dette krever en annen kompetanse og fagkyndighet enn den som ligger til grunn for arvelovens regler om verdsettelse av avdøde personers eiendeler.
>
> Det er heller vurdert eller hensyntatt den verdsettelse som skal gjennomføres i den løpende drift av en virksomhet. Det vil kunne

være verdsettelse til virkelig verdi etter regnskapslovens regler, skattetakster i forbindelse med ulike typer av beskatning som bygger på virkelige verdier og det skal etter reglene om kapitaldekning etter finansforetaksloven §§ 14-1 og 14-2 og kapitalkravsforskriften (forskrift av 14. desember 2006) foretas en individuell verdsettelse av større og viktige panteobjekter som næringseiendom, skip, borerigger mv. med jevne mellomrom. Dette vil kunne være selvstendige momenter i en verdsettelse.»

Finans Norge mener at det er lite veiledning å finne i høringsnotatene om hvordan verdsettelse skal skje. Det uttales at innretningen på reglene er at verdsettelse skal gjøres enklere, mindre tidkrevende, delvis overlatt til partene og med betydelig innslag av innflytelse fra skyldneren. Videre heter det i høringsuttalelsen:

«Finans Norge ønsker å belyse at det i praksis vil være utfordrende å vurdere hvordan sikrede kreditorer vil komme ut ved konkurs ved den såkalte «konkurstesten». Mens det for usikrede ofte vil være forholdsvis uproblematisk å vurdere hvorvidt kreditorene vil motta dividende ved en konkurs, vil det kunne være stor usikkerhet knyttet til verdien av sikrede eiendeler.

Sikrede kreditorer kan velge ulike realisasjonsmåter. Kreditor kan velge å akseptere driften i boets regi for eksempel for å sikre at utestående fordringer betales. Det kan avholdes opphørssalg, foretas virksomhetsoverdragelser eller sikrede kreditor kan velge å overta eierskap til pantsatte eiendeler selv. Valg av realisasjonsmåte og rådende markedsforhold vil kunne gi store utslag på hvor stor andel av den pantesikrede gjelden sikrede kreditor lykkes med å gjenvinne.»

Når det gjelder tidspunktet for verdsettelsen, mener Finans Norge at reglene må være strammere og klarere, og uttaler:

«Verdsettelse skal i utgangspunktet skje med utgangspunkt i tidspunkt for klasseinndeling/gjennomføring av rekonstruksjonsplan. Det er åpning for endring av rettigheter og forpliktelser knyttet til fordringer som omfattes av rekonstruksjonsplanen, jf. § b). Det vil typisk kunne være forholdet med langsiktige panteavtaler, for eksempel ved at avdrag eller forfall utsettes i (lang) tid. Finans Norge har her foreslått tre år som en absolutt øvre grense, men i alle tilfeller kommer det opp spørsmål om endringer i verdi:

a) sikrede eiendeler faller i verdi.
b) sikrede eiendeler øker i verdi.
c) sikrede eiendeler selges med (betydelig) gevinst for eier (eller andre kreditorer).

I det siste tilfellet bør en realisert gevinst tilfalle (helt eller delvis) en sikret kreditor som har fått redusert sin panteverdi. Det vil være et tilfelle som ligner på situasjonen som er regulert i panteloven § 1-15 og som åpner for et etteroppgjør.

Den permanente loven bør ha klare frister for når verdsettelsene skal foreligge. Dersom verdsettelsene først foreligger når rekonstruksjonsforslaget sendes til avstemming, kan det bli vanskelig for de sikrede kreditorene å angripe verdsettelsen. Det er kostnads- og ressurskrevende for virksomheter å være under rekonstruksjon og i de fleste sakene er det viktig at rekonstruksjonsforhandlingene ikke pågår over for lang tid. Det er dermed viktig at verdsettelsene foreligger på et så tidlig tidspunkt i forhandlingene at sikrede kreditor har en reell mulighet til å angripe verdsettelsen.»

Finans Norge mener at følgende prinsipper må legges til grunn for verdsettelsen:

«a. Samlet regulering av verdsettelse i loven,
b. Klarere prinsipper for verdsettelse enn et bredt skjønn,
c. Solid innslag av uavhengig fagkyndighet,
d. Bruksverdi /omsetningsverdi legges til grunn ved rekonstruksjon (klasseinndeling, vedtak av rekonstruksjonsplan og gjennomtvingning),
e. Betryggende rettssikkerhet for sikrede kreditorer gjennom fullstendig ankemuligheter for verdsettelse.»

Videre gir Finans Norge uttrykk for at det i høringsnotatet bare er vist til at sikrede kreditorer kommer bedre ut ved en rekonstruksjonsforhandling enn ved konkurs, slik at regelen ikke vil påvirke tilgangen på kreditt, og uttaler:

«Finans Norge kan ikke se at det er foretatt en samlet vurdering av konsekvensene av usikkerhet rundt bruk av pant til finansiering, reduksjon av panteverdier, verdsettelse og utsettelse i lang tid med oppfyllelse.

Det kan muligens opprettholdes som et generelt synspunkt ved langsiktige kreditter til

foretak, men vi mener reglene kan påvirke tilgang på pantesikret kreditt og vilkårene kreditten tilbys på (rente, varighet, avtalevilkår etc.). Dette er kommentert innledningsvis. To øvrige aspekter som ikke er blitt trukket frem, er spørsmålet om mer kortsiktige kreditter som ytes til foretak med økonomiske utfordringer og eventuell finansiering til (delvis) oppfyllelse av rekonstruksjonsplanen. Dersom reglene er for usikre, lite forutberegnelige og vilkårlige vil konkursrisikoene for slike foretak vesentlig øke. Da vil rekonstruksjonsloven få den motsatte effekt av lovens formål.»

Innovasjon Norge uttaler følgende:

«Vi anser det som vesentlig at panteverdiene vurderes basert på «going concern» da formålet med rekonstruksjonen må antas å være videre drift. Det synes derfor urimelig å legge salgs- eller slakteverdi til grunn ved verdifastsettelsen. Dette vil være spesielt aktuelt i de tilfeller hvor virksomheten også ved en konkurs må antas å bli solgt med henblikk på videre drift. I slike tilfeller vil en verdifastsettelse basert på salgsverdi/slakteverdi kunne bety at i realiteten pantekreditorene stilles dårligere enn ved en konkurs. Ved å benytte en «going concern vurdering» vil man sikre at pantekreditorene kommer bedre (eller ikke dårligere) ut enn ved en konkurs. Dermed vil pantekreditorene ha insitament til å stemme for en rekonstruksjonsplan og et evt. mindretall få en viss beskyttelse.»

9.1.5 Departementets vurdering

Verdsettelsen av skyldnerens eiendeler står sentralt i rekonstruksjonsforhandlingen. Verdien av skyldnerens eiendeler har stor betydning for hvilke løsninger skyldneren kan tilby fordringshaverne. Verdsettelsen vil etter forslaget utgjøre grunnlaget for å avgjøre hvilke tiltak rekonstruksjonsplanen kan gå ut på, for inndelingen av pantesikrede krav i en sikret og en usikret del og for vurderingen av om testen av fordringshavernes beste interesse (se punkt 12.2 og 14.3, samt nedenfor), er oppfylt. Ettersom verdsettelsen har så stor betydning for rekonstruksjonsplanens innhold, er det viktig at lovens regler om verdsettelse gir tydelige føringer for fremgangsmåten ved verdsettelsen og hvilke prinsipper verdsettelsen skal bygge på. Samtidig må verdsettelsesreglene gi nok fleksibilitet til at de blir anvendelige på mange ulike situasjoner.

Etter rekonstruksjonsloven er det rekonstruksjonsutvalget som foretar verdsettelsen av et pant, jf. rekonstruksjonsloven § 36 annet ledd, mens rekonstruktøren verdsetter skyldnerens eiendeler etter § 24 annet ledd. I konkurslovens regler om gjeldsforhandling er det gjeldsnemnda som verdsetter eiendeler og pant, jf. konkursloven § 20 annet ledd og § 31 annet ledd. Departementet vurderer det som hensiktsmessig at rekonstruktøren verdsetter alle eiendelene, også de som er beheftet med pant, og foreslår at dette blir ordningen etter de nye reglene, se lovforslaget § 22 første ledd første punktum. For eiendeler som er pantsatt, foreslås det at panthaverne kan fremlegge en verdivurdering før rekonstruktøren foretar verdsettelsen, se omtale av dette nedenfor. Dersom verdsettelsen krever særskilt sakkyndighet eller andre grunner taler for at rekonstruktøren ikke selv utfører den, foreslår departementet, på samme måte som etter gjeldende lov, at rekonstruktøren kan oppnevne en eller flere kvalifiserte sakkyndige medhjelpere til å foreta verdsettelsen, se lovforslaget § 22 annet ledd annet punktum.

Departementet foreslår videre at når skyldnerens eiendeler skal verdsettes, skal det settes to verdier for eiendelene: den verdien som eiendelene antas å ha hvis rekonstruksjonsforhandlingen lykkes, og den verdien eiendelene antas å ha hvis rekonstruksjonsforhandlingen ikke lykkes. I det sistnevnte alternativet vil verdien som regel settes til verdien eiendelene antas å ha dersom skyldneren tas under konkursbehandling. Lovforslaget åpner imidlertid for at verdien av eiendelene også kan vurderes etter det direktivet omtaler som det «relevante» eller «nestbeste» alternativet til at rekonstruksjonsplanen blir vedtatt, dersom det ikke er konkurs som er det relevante alternativet til en vellykket rekonstruksjonsforhandling. Som regel vil en rekonstruksjonsforhandling som ikke lykkes, føre til at det åpnes konkurs hos skyldneren. Men siden det ikke er noe vilkår om insolvens for å åpne rekonstruksjonsforhandling, er det ikke gitt at konkurs i alle tilfeller er det sannsynlige utfallet dersom rekonstruksjonsplanen ikke blir vedtatt og stadfestet. For eksempel kan et alternativ til en umiddelbar konkurs være at den aktuelle eiendelen kan selges før en eventuell konkursbehandling, fordi skyldneren har likviditet til å drive virksomheten videre og selge deler av den over noe tid. Loven bør etter departementets vurdering derfor åpne for et alternativt sammenligningsgrunnlag dersom dette er det mest sannsynlige utfallet av en rekonstruksjonsforhandling som ikke lykkes.

Departementet foreslår ut fra dette at begge grunnlagene bør fremgå av loven, men på en måte som tydeliggjør at konkurs er det forventede utfallet i normaltilfellene. Det vises til § 22 første ledd annet punktum nr. 2 i lovforslaget.

Reglene om verdsettelsen av skyldnerens eiendeler må her sees i sammenheng med vilkåret i lovforslaget § 33 tredje ledd om at rekonstruksjonsplanen ikke kan stille en fordring dårligere enn det som kan forventes ved en konkurs eller ved det alternative sannsynlige utfallet dersom rekonstruksjonsforhandlingen ikke lykkes, og med lovforslaget § 46 nr. 5 om at retten (etter innsigelse) skal nekte å stadfeste rekonstruksjonsplanen dersom rekonstruksjonsplanen ikke oppfyller dette vilkåret (i direktivet omtalt som testen av «fordringshavernes beste interesse»). Verdsettelsen vil få betydning for rettens vurdering av om disse vilkårene er oppfylt, når den skal ta stilling til om rekonstruksjonsplanen skal stadfestes, og det blir da av betydning hvilket sammenligningsgrunnlag vurderingen skal bygges på. Kravet i direktivet om at rekonstruksjonsplanen må oppfylle kriteriet om fordringshavernes beste interesse er nærmere definert i artikkel 2 nr. 6, som viser til at kriteriet skal anses oppfylt hvis

> «ingen kreditor, der ikke samtykker, vil blive stillet ringere i en rekonstruktionsplan, end en sådan kreditor ville blive, hvis den normale prioritetsrækkefølge i en likvidation i henhold til national ret var blevet anvendt, enten i tilfælde af likvidation, uanset om der er tale om en gradvis afvikling eller frasalg som en going concern, eller i tilfælde af det næstbedste alternativ, hvis rekonstruktionsplanen ikke var blevet stadfæstet.»

Testen om fordringshavernes beste interesse beskytter hver enkelt fordringshaver, i motsetning til vilkåret om absolutt prioritet, som beskytter klassene (se punkt 14.2).

Hvilken verdi den enkelte eiendel antas å ha dersom rekonstruksjonsforhandlingen lykkes, må vurderes konkret ut fra hva som er rekonstruksjonsplanens løsning for den aktuelle eiendelen. Legger rekonstruksjonsplanen opp til videre drift av skyldneren, vil dette kunne ha betydning for eiendelens verdi. Legger planen opp til at eiendelen skal selges, er det salgsverdien som må legges til grunn. Det kan settes alternative verdier for ulike scenarier gitt en vellykket rekonstruksjon dersom det på verdsettelsestidspunktet ikke er endelig bestemt hva planen kommer til å gå ut på.

Når det gjelder verdien av eiendelene dersom rekonstruksjonsforhandlingen ikke lykkes, må det vurderes konkret hva det må antas at vil bli eiendelenes skjebne ved en konkursbehandling av skyldneren eller eventuelt det relevante alternativet til konkurs dersom rekonstruksjonsforhandlingen ikke lykkes.

De samme verdsettelsesprinsippene skal benyttes uavhengig av om eiendelen er pantsatt eller ikke. Dette innebærer at et pantobjekt skal verdsettes både med tanke på pantets verdi gitt rekonstruksjonsplanens løsning og verdien i konkursalternativet eller det alternative sannsynlige utfallet. For klasseinndelingen ved oppdeling av kravet i en sikret og en usikret del foreslås det at verdien av eiendelene gitt rekonstruksjonsplanens løsning skal legges til grunn, jf. lovforslaget § 35 tredje ledd.

I lovforslaget § 23 foreslås det enkelte særregler for pantsatte eiendeler. Verdsettelsen av skyldnerens eiendeler er av stor betydning for panthaverne, ettersom verdsettelsen avgjør inndelingen av det sikrede kravet i en sikret og en usikret del dersom sikkerheten ikke dekker hele kravet. Videre vil verdsettelsen ha betydning for i hvilken grad det pantesikrede kravet kan berøres i rekonstruksjonsplanen, samt for bortfall av pantheftelser etter gjennomført rekonstruksjon. Når en eiendel er beheftet med pant, foreslår departementet derfor at skyldneren og panthaveren eller panthaverne skal gis mulighet til å fremlegge en verdivurdering før rekonstruktøren (eventuelt oppnevnte sakkyndige) foretar verdsettelsen. Departementet foreslår videre at verdsettelsen av pantsatte eiendeler skal sendes panthaverne så raskt som mulig etter at den foreligger. Det vises til lovforslaget § 23 første ledd. Det foreslås også regler om tvister om verdsettelsen av pantsatte eiendeler, se om dette nedenfor i punkt 9.2.

9.2 Innsigelser mot verdsettelsen av pantsatte eiendeler

9.2.1 Gjeldende rett

Dersom det oppstår tvist om verdsettelsen av en pantsatt eiendel, kan en panthaver med sikkerhet utenfor pantets antatte verdi bringe verdsettelsen inn for retten med begjæring om at det avholdes skiftetakst, jf. konkursloven § 31 annet ledd og rekonstruksjonsloven § 36 annet ledd.

9.2.2 Rekonstruksjons- og insolvensdirektivet

Direktivet artikkel 14 begrenser muligheten til å gi regler som gir den judisielle eller administrative myndigheten adgang til å treffe avgjørelse om verdsettelsen av en skyldners virksomhet. Etter direktivet skal retten bare kunne treffe en slik avgjørelse hvis en berørt part som ikke samtykker, fremmer innsigelse mot et rekonstruksjonsforslag på grunnlag av enten kriteriet om fordringshavernes beste interesse eller vilkårene for gjennomtvingelse overfor kreditorklasser. Nasjonale regler må sikre at berørte parter som ikke samtykker, gis adgang til å fremme slike innsigelser, jf. artikkel 14 nr. 3. Det kan fastsettes at innsigelsen kan fremmes i forbindelse med en klage over en avgjørelse om stadfestelse av en rekonstruksjonsplan. Det skal ellers sikres at retten i forbindelse med verdsettelse kan utpeke eller høre tilstrekkelig kvalifiserte sakkyndige, jf. artikkel 14 nr. 2.

I direktivets fortale punkt 63 fremgår det også at dersom det skal treffes avgjørelse om verdsettelse, bør medlemsstatene kunne fastsette særlige regler som skiller seg fra de alminnelige sivilprosessuelle reglene, for å sikre at avgjørelsen kan treffes raskt.

9.2.3 Forslaget i høringsnotatet

I *høringsnotatet 13. januar 2023* foreslo departementet en enklere prosess for løsning av tvister om verdsettelse av pantsatte aktiva, der lovforslaget la opp til en fremgangsmåte for innhenting av en uavhengig, bindende verdsettelse. Departementet foreslo at en verdsetter skulle utpekes av partene i fellesskap. For det tilfellet at de ikke blir enige, foreslo departementet at skyldneren og panthaveren innen tre uker skulle utpeke hver sin verdsetter, som i fellesskap skulle utpeke en tredje verdsetter. Etter forslaget skulle verdsetterne deretter med alminnelig flertall fastsette verdien av pantet innen en frist som retten bestemmer. Dersom fristene ikke ble overholdt, foreslo departementet at reglene om skiftetakst fortsatt skulle gjelde.

I *høringsnotatet 20. mars 2024* foreslo ikke departementet konkrete endringer i bestemmelsene om verdsettelse, men skisserte følgende om adgangen for en panthaver til å fremme innsigelse mot verdsettelsen:

> «Ved stadfestelse av rekonstruksjonsplanen må retten ved begjæring fra en panthaver vurdere om verdsettelsen er riktig, jf. forslaget i departementets høringsnotat 13. januar 2023. Departementet foreslår at panthavere gis samme mulighet til å fremme innsigelse mot verdsettelsen av pantet i en konkurssituasjon som ved verdsettelsen av pantet som gjøres med virkning for bortfall av pantheftelser, jf. forslaget til § 40 annet ledd i høringsnotatet 13. januar 2023. Dette vil presiseres i bestemmelsene om verdsettelse. Ved utformingen av rekonstruksjonsplanen må skyldneren uansett ta høyde for usikkerheten ved verdsettelsen av pantet for å ha mulighet til å sikre et kvalifisert flertall for planen blant de pantesikrede fordringshaverne.»

9.2.4 Høringsinstansenes syn

Konkursrådet, Oslo tingrett, Advokatforeningen og *Nordic Trustee* har uttalt seg om forslaget til nye regler om løsning av tvister om verdsettelse av pant. Høringsinstansene støtter i all hovedsak forslaget.

Advokatforeningen mener retten bør kunne sette kortere, men tilstrekkelige, frister for å sikre fremdrift og uttaler:

> «I utkastet § 40 tredje ledd annet punktum foreslås at verdsettelsen foretas av en verdsetter partene blir enige om, men det sies ingenting om at retten skal sette frist for å oppnå enighet om en verdsetter eller frist for når eventuell felles verdsettelse skal foreligge. Det bør retten kunne gjøre, og det bør fremgå av lovteksten. Blir partene ikke enige om en felles verdsetter, legges det opp til at hver av partene utpeker en verdsetter og at disse to deretter utpeker den tredje verdsetter. Etter Advokatforeningens syn bør det settes en vesentlig kortere frist enn tre uker for å få på plass verdsettere, f.eks. én uke. Med forslaget i høringsnotatet vil det kunne gå fire uker fra det (udefinerte) tidspunkt hvor det kan konstateres at partene ikke kan bli enige om en felles verdsetter, uten at arbeid med selve verdsettelsen er påbegynt. Hvis partsoppnevnte verdsettere ikke er oppnevnt innen den frist retten har fastsatt, bør retten selv kunne avgjøre spørsmålet om verdi etter fri bevisbedømmelse, og hvor partene kan føre sakkyndige vitner og retten eventuelt kan oppnevne sakkyndige. En slik prosess kan følge reglene om skiftetvist i konkursloven § 145. Det bør følgelig være unødvendig å innhente skiftetakst etter arveloven § 106, som neppe er raskere og rimeligere enn om verdien

fastsettes av retten som håndterer rekonstruksjonsprosessen.»

Også *Konkursrådet* støtter departementets forslag til nye regler om løsning av tvister om verdsettelse av pant, men med enkelte endringsforslag:

«I praksis synes de fleste verdsettelsesspørsmålene å finne sin løsning uten tvist. Rekonstruksjonsutvalget og skyldneren vil i mange tilfeller ha en dialog med panthaver for å søke og avklare en omforent panteverdi.

Ved uenighet om pantets verdi slutter Konkursrådet seg til departementets forslag i lovforslaget § 40 tredje ledd. Det bør likevel vurderes om partenes frist for å bli enig om en verdsetter bør kortes ned fra tre til to uker, jf. lovforslaget § 40 tredje ledd, tredje setning.

Dersom partene ikke lykkes i å utpeke verdsettere bør det vurderes om retten selv – om retten finner det hensiktsmessig og forsvarlig – kan avsi bindende avgjørelse om verdien basert på fri bevisbedømmelse etter at partene har fremlagt sitt syn. Konkursrådet mener at denne muligheten i mange tilfeller vil være et godt alternativ til skiftetakst.

Et annet alternativ kan være at tingretten oppnevner en uavhengig verdsetter som gir en bindende vurdering. Det at en uavhengig verdsetter oppnevnes vil trolig redusere risikoen for at det oppstår tvist om resultatet. Noen ganger kan det haste med en avgjørelse selv om det foreligger stor usikkerhet. Det kan i slike tilfeller være viktigere for rekonstruksjonsprosessen å få en akseptabel avklaring, enn en grundig verdsettelse.»

Oslo tingrett støtter i utgangspunktet høringsnotatets forslag til regler om løsning av tvister om verdsettelse av pant, men mener forslaget ikke i tilstrekkelig grad ivaretar behovet for en rask fremdrift, som er nødvendig for at rekonstruksjonsforhandlingene ikke skal stoppe opp. Oslo tingrett uttaler i den forbindelse følgende:

«[D]et må settes en kort frist (f.eks. en uke) for panthaver til å fremsette krav om en uavhengig verdsettelse, etter mottak av verdsettelsen. Begjæringen fra panthaver bør fremsettes til rekonstruktøren, og ikke retten. Forhandlinger mellom rekonstruksjonsutvalget og panthaver om verdsettelsen, og om hvem som skal utpekes som uavhengig verdsetter (takstmann), eventuelt at hver side utpeker hver sin verdsetter, bør foretas raskt og uten forsinkelse. Dersom de to partsoppnevnte verdsetterne ikke innen en uke blir enige om en tredje verdsetter, skal det straks meddeles retten, som oppnevner den tredje verdsetteren.

Oslo tingrett vil påpeke at verdsettelse ved skiftetakst (jf. arveloven § 106) ikke er egnet ved rekonstruksjon. Gjennomføring av skiftetakst tar for lang tid og blir lett kostbart, og reguleres av egne regler i skjønnsprosessloven. Dersom partene og de oppnevnte verdsetterne ikke klarer å fastsette en verdi innen en frist retten fastsetter, bør det vurderes om et alternativ kan være at retten ved skiftetvist avgjør verdsettelsen etter fri bevisbedømmelse hvor partene kan føre sakkyndige vitner, og retten eventuelt kan oppnevne sakkyndige. Denne prosessen vil retten kunne gjennomføre raskt.»

9.2.5 Departementets vurdering

Departementet foreslår å videreføre adgangen for en panthaver med sikkerhet utenfor pantobjektets antatte verdi til å fremme innsigelse mot verdsettelsen. Rekonstruksjons- og insolvensdirektivet legger opp til at retten kun skal ta stilling til verdsettelsen av skyldnerens eiendeler dersom en berørt part ved stadfestelsen fremmer innsigelse om at planen ikke oppfyller testen av fordringshavernes beste interesse, eller dersom planen skal stadfestes ved gjennomtvingelse. For å få avklart uenighet om verdsettelse så tidlig som mulig mener departementet at retten bør kunne ta stilling til verdsettelsen av skyldnerens pantsatte eiendeler på et tidligere tidspunkt enn ved stadfestelsen av rekonstruksjonsplanen. Departementet foreslår at panthaveren skal kunne fremme innsigelse mot verdsettelsen innen en uke etter at panthaveren mottok verdsettelsen fra rekonstruktøren, se lovforslaget § 23 første ledd annet punktum og annet ledd første punktum. For øvrige eiendeler kan retten bare prøve verdsettelsen som ledd i prøving av innsigelser etter lovforslaget § 46 nr. 5, se punkt 14.3.5.

Dersom en panthaver fremsetter innsigelse mot verdsettelsen av en pantsatt eiendel, skal en ny verdsettelse foretas av en eller flere verdsettere som panthaveren og skyldneren blir enige om, innen en frist rekonstruktøren setter, jf. lovforslaget § 23 annet ledd annet punktum. Oversittes fristen, foreslår departementet, i samsvar med innspillene i høringen, at retten ved kjennelse fastsetter verdien av pantet. Rettens behandling vil da følge reglene i konkursloven § 149. Dette er en forenkling sammenlignet med forslaget til tviste-

løsning i høringsnotatet 13. januar 2023, der det ble foreslått at retten i slike tilfeller skulle avgjøre spørsmålet om verdsettelse ved skiftetakst.

Det vil etter lovforslaget være retten som i utgangspunktet bestemmer omfanget av bevisføringen etter en vurdering både av hensynet til progresjonen i rekonstruksjonsforhandlingen og hensynet til en forsvarlig løsning av tvisten. Retten må vurdere om spørsmålene som tvisten reiser, er av en slik art at det er behov for å avholde rettsmøte før avgjørelse treffes. Departementet antar at de fleste parter vil komme til enighet om verdsettelsen uten at det er behov for å bringe spørsmålet inn for retten.

Dersom verdien av eiendelen endrer seg mye i løpet av rekonstruksjonsforhandlingen, kan verdsettelsen gi urimelige utslag. Samtidig kan tvister om verdsettelse være tidkrevende. En adgang til å kreve endringer i verdsettelsen senere i forhandlingen kan derfor gjøre det vanskelig å gjennomføre rekonstruksjonsforhandlingen. Ettersom verdifastsettelsen vil bero på et skjønn, foreslår departementet en sikkerhetsventil for pantsatte eiendeler i lovforslaget § 46 nr. 6. Etter denne bestemmelsen skal retten, etter innsigelse fra en panthaver, nekte å stadfeste rekonstruksjonsplanen dersom det er overveiende sannsynlig at verdien av den pantsatte eiendelen har endret seg så mye sammenlignet med verdien som er satt i verdsettelsen, at det åpenbart vil være urimelig å legge denne til grunn. Dette forslaget er også omtalt i punkt 14.3. Verdsettelsen av enkelteiendeler er som nevnt av størst betydning for panthaverne, og departementet foreslår ikke en tilsvarende innsigelsesadgang for andre berørte parter. Derimot vil de øvrige fordringshaverne kunne fremme innsigelse mot stadfestelsen av rekonstruksjonsplanen etter vilkårene i lovforslaget § 46 nr. 5. Departementet foreslår også en oppgjørsregel dersom en pantsatt eiendel blir solgt som en del av rekonstruksjonsplanen. I slike tilfeller kan panthaveren eller skyldneren kreve at kjøpesummen blir lagt til grunn for oppgjøret etter rekonstruksjonsplanen. Dette fremgår av lovforslaget § 23 femte ledd.

10 Fordringer som kan omfattes av rekonstruksjonsplanen

10.1 Innledning

Både i rekonstruksjonsloven og i konkurslovens regler om gjeldsforhandling er det gitt regler om hvilke fordringer som bindes av en tvangsakkord. Verken fordringer som har lovbestemt fortrinnsrett, sikrede fordringer i den utstrekning fordringen faller innenfor pantets antatte verdi, eller fordringer som kan kreves avgjort ved motregning, i den utstrekning de dekkes av motkravet, bindes av tvangsakkorden etter disse reglene. At fordringene bindes, innebærer at fordringshaveren kun har krav på det oppgjøret tvangsakkorden fastsetter for fordringen. Fordringshaveren kan med andre ord ikke lenger kreve dekning for sitt fulle krav mot skyldneren dersom akkorden gir anvisning på en lavere dekning, uavhengig av om fordringshaveren stemte for eller imot akkorden. I tillegg kan fordringen bindes til en annen oppgjørsmåte enn det fordringshaveren opprinnelig hadde krav på. På samme måte som etter rekonstruksjonsloven må det i forslaget til nye rekonstruksjonsregler gis bestemmelser om hvilke typer av fordringer en rekonstruksjonsplan kan omfatte, og som dermed kan bindes til det oppgjøret rekonstruksjonsplanen fastsetter. Spørsmål knyttet til det underliggende rettsforholdet mellom fordringshaveren og skyldneren avgjøres imidlertid ikke i og med stadfestelsen. Det er altså ikke slik at en stadfestet rekonstruksjonsplan fastsetter at det foreligger en fordring mot skyldneren. Planen fastsetter kun det tiltaket en slik fordring vil omfattes av. Dette er omtalt nærmere i punkt 15.

10.2 Fordringer med sikkerhetsrett

10.2.1 Gjeldende rett

En vedtatt og stadfestet tvangsakkord er i utgangspunktet bindende for alle fordringer som skriver seg fra tiden før åpningen av rekonstruksjonsforhandlingen, jf. rekonstruksjonsloven § 54. Dette gjelder likevel ikke for fordringer som har lovbestemt fortrinnsrett, fordringer sikret med panterett eller annen sikkerhetsrett i skyldnerens eiendeler, i den utstrekning fordringen faller innenfor pantets antatte verdi, og fordringer som kan kreves avgjort ved motregning, i den utstrekning de dekkes av motkravet, jf. rekonstruksjonsloven § 54 første ledd annet punktum nr. 1 til 3. Det er i forskrift 11. mai 2020 nr. 974 gjort midlertidig unntak fra fortrinnsretten for fordringer på formues- eller inntektsskatt, merverdiavgift og trygdeavgift, jf. dekningsloven § 9-4 første ledd nr. 1, 3 og 4, se nærmere om dette i punkt 10.3. Pantheftelser som ligger utenfor pantets antatte verdi, bortfaller ved rekonstruksjon med tvangsakkord, jf. rekonstruksjonsloven § 36 første ledd. Tilsvarende begrensing av virkningen av en tvangsakkord følger av gjeldsforhandlingsreglene i konkursloven, jf. konkursloven §§ 55 og 31.

Dette innebærer at det ikke er stemmerett for sikrede og fortrinnsberettigede fordringer over akkordforslaget, med mindre pantesikkerheten eller fortrinnsretten frafalles. Pantesikrede fordringshavere vil ha stemmerett og kunne berøres for en eventuell usikret del av kravet som skyldes at pantesikkerheten ikke dekker hele kravet.

10.2.2 Rekonstruksjons- og insolvensdirektivet

Rekonstruksjons- og insolvensdirektivet forutsetter at sikrede fordringer kan berøres av rekonstruksjonsplanen, og fastsetter at sikrede fordringshavere alltid skal utgjøre en egen klasse, jf. direktivet artikkel 9 nr. 4. Adgangen til å berøre sikrede fordringer etter rekonstruksjons- og insolvensdirektivet begrenses likevel, som for alle andre fordringshavere, av den såkalte testen av «fordringshavernes beste interesse», jf. direktivet artikkel 10 nr. 2 bokstav d. Bestemmelsen innebærer at ingen fordringshaver som stemmer mot planen, kan komme dårligere ut etter planen enn hva resultatet ville blitt for fordringshaveren ved skyldnerens konkurs, eventuelt etter det «nestbeste» alternativet til vedtakelse av rekonstruksjonsplanen, dersom det ikke er konkurs som er det relevante alternativet om rekonstruksjonsforhandlingen ikke lykkes. Regelen beskytter særlig mindretallet i klasser av fordringshavere som

stemmer for planen. I tillegg gir direktivet regler om når en rekonstruksjonsplan kan stadfestes selv om ikke alle klasser har gitt tilslutning til den. I korthet innebærer disse reglene at dersom det ikke blir flertall for rekonstruksjonsplanen i en klasse med sikrede fordringer, vil planen bare kunne vedtas dersom enten de sikrede fordringene får full dekning (dersom lovreglene bygger på prinsippet om absolutt prioritet etter direktivet) før andre fordringer gis dekning eller beholder noen rettigheter etter rekonstruksjonsplanen, eller de sikrede fordringene får bedre dekning enn fordringer som er lavere i prioritetsrekkefølgen (dersom lovreglene bygger på prinsippet om relativ prioritet).

10.2.3 Forslaget i høringsnotatet

I *høringsnotatet 13. januar 2023* ble bestemmelsen i rekonstruksjonsloven § 54 i all hovedsak foreslått videreført, slik at en vedtatt og stadfestet rekonstruksjonsplan etter forslaget i utgangspunktet skal være bindende for samtlige fordringshavere med fordringer som skriver seg fra tiden før begjæringen om rekonstruksjonsforhandling. Det ble samtidig foreslått at sikrede og fortrinnsberettigede fordringshavere, som i dag, i utgangspunktet ikke skal kunne berøres av en rekonstruksjonsplan for den sikrede eller fortrinnsberettigede delen av kravet. Etter forslaget skulle sikrede og fortrinnsberettigede fordringshavere deles inn i klasser, ha stemmerett og bli bundet av forslaget bare dersom de helt eller delvis gir avkall på sikkerhetsretten eller fortrinnsretten, eller, for sikrede fordringshavere, for den delen av kravet som ellers overstiger sikkerheten. I høringsnotatet ble det lagt til grunn at direktivet i liten grad åpner for at sikrede fordringshavere kan berøres av rekonstruksjonsplanen. Det ble vektlagt at gitt de sikrede fordringshavernes stilling i en konkurs vil en rekonstruksjonsplan som begrenser sikrede fordringshaveres rettigheter, i de fleste tilfeller gi et dårligere utfall for den enkelte fordringshaver enn ved konkurs. Fordringshaveren kan i en slik situasjon motsette seg forslaget. Det ble antatt at det bare i særlige tilfeller vil være mulig at fordringshaveren kan komme bedre ut av å bli berørt av en rekonstruksjonsplan enn ved konkurs.

I høringen ga flere høringsinstanser uttrykk for at det var en svakhet ved forslaget at det ikke åpner for at rekonstruksjonsplanen kan gå ut på tiltak som berører også de sikrede fordringshaverne. På bakgrunn av høringen og en fornyet vurdering av direktivet og mulighetene for å utforme rekonstruksjonsregler som kan berøre sikrede fordringshavere, vurderte departementet det slik at det kunne være større rom for å la slike fordringshavere bli berørt på en måte som likevel sikrer en bedre løsning for dem enn konkurs, enn det som ble lagt til grunn i høringsnotatet 13. januar 2023. Departementet ønsket derfor å få høringsinstansenes syn på et forslag til regler som åpner for at sikrede fordringshavere på nærmere vilkår kan omfattes av en rekonstruksjonsplan.

Departementet sendte på bakgrunn av dette i *høringsnotatet 20. mars 2024* på høring et nytt forslag til regler om hvilke fordringer som kan omfattes av en rekonstruksjon, hvem som kan berøres av og skal ha stemmerett over en rekonstruksjonsplan, og regler om vedtakelse og gjennomtvingelse av planen. I det nye høringsnotatet ble det foreslått at pantesikrede fordringshavere på nærmere vilkår kan omfattes av en rekonstruksjonsplan. Departementet viste til at erfaringer fra utenrettslige rekonstruksjoner viser at det ofte er behov for å kunne inkludere også de pantesikrede fordringshaverne i rekonstruksjonen, og at det fremstår rimelig at også disse fordringshaverne, som ved en konkurs vil risikere å få lavere dekning av pantet enn ved fortsatt drift, må bidra i en rekonstruksjon for å gjøre fortsatt drift mulig. Det ville etter departementets syn være i de pantesikrede fordringshavernes interesse at det blir vedtatt en rekonstruksjonsplan som gir dem bedre dekning enn ved konkurs. Departementet viste også til at direktivet forutsetter at sikrede fordringer kan omfattes av rekonstruksjonsplanen, og at det fastsetter at sikrede fordringshavere alltid skal utgjøre en egen klasse, jf. direktivet artikkel 9 nr. 4. Departementet la til grunn at pantesikrede fordringshavere, innenfor rammene av direktivets regler om rekonstruksjon, kan berøres av rekonstruksjonsplanen gjennom ulike tiltak som for den enkelte pantesikrede fordringshaveren ikke er dårligere enn konkurs, jf. direktivet artikkel 10 nr. 2 bokstav d om testen av fordringshavernes beste interesse.

Departementet viste også til at en løsning som berører pantesikrede fordringshavere, etter forslaget i høringsnotatet krever at den sikrede klassen av fordringshavere stemmer for forslaget. Stemmer klassen mot, vil forslaget som regel kunne vedtas bare dersom de pantesikrede fordringshaverne får full dekning av den sikrede delen av kravet. Videre kan det oppstilles krav om kvalifisert flertall innad i klassen for at klassen skal anses å ha gitt sin tilslutning. Til gjengjeld vil den pantesikrede fordringshaveren få stemmerett også for den sikrede delen av kravet og gjen-

nom det kunne påvirke rekonstruksjonsplanens innhold.

Departementet la i høringsnotatet til grunn at pantesikrede fordringshavere kan berøres av en rekonstruksjonsplan ved at de må godta endringer i betingelsene for nedbetaling av lånet, som for eksempel betalingsutsettelse, rentejustering, bytte av sikkerhetsobjekt eller perioder med rente- eller avdragsfrihet. Slike løsninger kan innebære en økonomisk dårligere løsning for den sikrede fordringshaveren sammenlignet med å holdes uberørt av planen, men vil samtidig kunne være gunstigere enn konkurs.

Departementet drøftet deretter om adgangen til å berøre pantesikrede fordringer bør gå lenger enn dette, slik at fordringshaveren kan få lavere dekning av selve det sikrede kravet i rekonstruksjonsforhandlingen fordi verdien av pantet vurderes å være lavere i en konkurssituasjon enn ved en vellykket rekonstruksjonsforhandling.

Departementet foreslo at det kun er *pantesikrede* fordringshavere som vil kunne omfattes av en rekonstruksjonsplan. Fordringer som er sikret ved annen sikkerhetsrett enn panterett i skyldnerens eiendeler, som motregningsrett eller tilbakeholdsrett, skulle etter forslaget fortsatt holdes utenfor. Departementet viste også til at enkelte panteretter kan realiseres utenfor reglene i tvangsfullbyrdelsesloven, jf. tvangsfullbyrdelsesloven § 1-3 annet ledd. Forslaget i departementets høringsnotat utelukker ikke at en fordringshaver med slik pantesikkerhet omfattes av en rekonstruksjonsplan, men det vil i praksis ikke være noe til hinder for at panthaveren realiserer pantet på tross av åpningen av rekonstruksjonsforhandlingen.

10.2.4 Høringsinstansenes syn

I høringen av *høringsnotatet 13. januar 2023* ga flere høringsinstanser uttrykk for at forslaget burde åpne for at rekonstruksjonsplanen kan gå ut på tiltak som berører også de sikrede fordringshaverne. Blant annet *Konkursrådet* og *Advokatforeningen* uttaler i denne høringen at det er et behov for å inkludere flere enn bare usikrede fordringshavere i rekonstruksjonsforhandlingen. Begge høringsinstansene understreker at poenget med klasseinndeling undergraves dersom det bare er de usikrede fordringenes stilling som skal kunne påvirkes av rekonstruksjonsplanen.

Konkursrådet uttaler:

> «Om vi ser på dagens oppdeling av krav i norsk rett som en slags klasseinndeling, har selskapet i dag ingen mulighet til å foreslå for avstemming at prioriterte krav mottar noe annet enn full dekning. Det er heller ikke mulig å tvinge en panthaver til å tåle en reduksjon i sitt sikrede krav, endret nedbetalingstid eller lignende, selv om en slik løsning vil være bedre for panthaveren og alle øvrige panthavere ønsker denne. Det er kun panthaverens usikrede del av pantekravet som kan delta i løsning etter dagens regler, og da på helt lik linje med øvrige usikrede alminnelige krav.
>
> En tvangsakkord etter norsk rett vil derfor kun påvirke oppgjøret til uprioriterte krav (og skatte- og avgiftskrav som følge av unntaket fra fortrinnsretten jf. kapittel 15 over). Det er også kun denne «klassen» som har stemmerett og rett til å være med på en løsning i en demokratisk prosess.
>
> Dette er et paradoks, hensett at større utenrettslige restruktureringer ofte kun etter seg mot kapitalstrukturen, finanskreditorene og egenkapitalen, og lar skatte- og avgiftskrav og alminnelige kreditorer være uberørt – gjerne fordi man i slike saker starter prosessen såpass tidlig at sistnevnte kreditorer ikke er misligholdt og det følgelig er mindre naturlig å medta dem i en løsning.»

I uttalelsen fra *Advokatforeningen* gis det uttrykk for følgende:

> «Utkastet § 45 hindrer tidlige rettslige, finansielle restruktureringsprosesser som omtalt ovenfor, der en eller noen få pantekreditorer i dag kan stenge for en løsning som flertallet av pantekreditorene ønsker, og hvor pantekreditorene og eierne/egenkapitalen bidrar, men ikke leverandørene, forbrukerne og de øvrige alminnelige kreditorer ettersom disse ennå ikke er misligholdt/berørt. Lovutkastet legger kun til rette for det motsatte: Det er bare leverandørkreditorer, forbrukere og andre alminnelige kreditorer, og eventuelt eierne, som skal ta støyten for å redde selskapet, da planen kun kan berøre disse.»

Også *Kvale Advokatfirma* gir uttrykk for at det er viktig at også sikrede og prioriterte krav kan inngå i en rekonstruksjonsplan.

Finans Norge støtter på sin side departementets forslag i høringsnotatet 13. januar 2023.

I høringen av *høringsnotatet 20. mars 2024* avga *Husbanken, Innovasjon Norge, Konkursrådet, Oslo tingrett, Regelrådet, Skattedirektoratet, Advokatforeningen, Eksportfinans Norge* og *Finans*

Norge høringsuttalelse. I all hovedsak støttes forslaget om å inkludere pantesikrede fordringshavere i gruppen av fordringshavere som kan berøres av en rekonstruksjonsplan. Den eneste høringsinstansen som går imot forslaget, er *Innovasjon Norge*.

Finans Norge uttaler at forslaget om å inkludere sikrede fordringshavere kan bidra til flere vellykkede rekonstruksjoner ved at man øker muligheten for at flere virksomheter overlever. Finans Norge mener samtidig at høringsforslaget ikke i tilstrekkelig grad ivaretar sikrede fordringshaveres interesser:

> «Forslaget om å inkludere sikrede kreditor i rekonstruksjon er et vesentlig inngrep i sikrede kreditors interesse. Det er den kredittskapende effekten som begrunner panterettens sterke vern. En «vid» adgang til å inkludere sikrede kreditor i rekonstruksjonen, vil medføre et nytt usikkerhetsmoment som det må tas høyde for i kredittvurderingen. Avhengig av utformingen, kan det bli mer risikabelt å yte sikrede lån til virksomheter som kan resultere i høyere rentemarginer og mindre tilgang på kreditt fra bankene. Særlig må det antas å påvirke virksomheter som ikke har tilgang til kapitalmarkedene i kombinasjon med lokale hjørnesteinsbedrifter.
>
> Reglene må utformes på en måte som ivaretar de sikrede kreditorenes interesser som gir tilstrekkelig forutberegnelighet og et minimum av rettsikkerhetsgarantier. Høringsforslaget er ikke tilstrekkelig for å ivareta sikrede kreditor, og sikrede kreditors interesse burde hatt en tydeligere posisjon i lovforslaget.
>
> Regelverket og konsekvensene av at sikrede kreditor blir inkludert i rekonstruksjonen må sees i en helhet, og det kan være noe utfordrede i en delvis høring.»

Konkursrådet støtter at sikrede fordringshaveres stilling skal kunne berøres av en rekonstruksjonsplan, og uttaler at dette er i tråd med internasjonal insolvenslovgivning. Konkursrådet peker videre på at en utenrettslig restrukturering ofte kun vil berøre finanskreditorene og egenkapitalen, noe som tilsier at dette også bør være mulig i en rekonstruksjon etter konkurslovens regler, og at forslaget vil kunne gjøre at flere rekonstruksjoner lykkes og flere levedyktige virksomheter reddes fra konkurs. Konkursrådet mener forslaget også vil være i panthavernes interesse og uttaler:

> «Etter vårt syn er det ofte avgjørende å få panthaverne aktivt på banen for å få til gode løsninger for foretak som har gjeldsproblemer. Dette er også i panthavers egen interesse. Ofte vil de fleste eiendelene i et foretak være pantsatt og dermed vil det være nødvendig at også panthavere er inkludert i planen. I mange tilfeller vil det være helt avgjørende at panthaverne bidrar for å oppnå en vellykket rekonstruksjon.
>
> Dessuten vil et forslag som berører de sikrede fordringshaverne i mange tilfeller innebære en fordel for samme gruppe av sikrede fordringshavere, hvis man sammenlikner med hva panthaverne ville kunne oppnå i en konkurs. I tilfeller hvor panthaveren gir noe for å få en løsning, vil de ofte samtidig kunne sikre verdien av sine pant og komme styrket ut av rekonstruksjonen. Det er en kjensgjerning at verdiene i et foretak synker i en konkurs, der verdier skal selges raskt og det ofte er få interessenter og lav betalingsvilje. Dette kan føre til at panthaver ikke får sine krav dekket fult ut i en konkurs og at de i en rekonstruksjon oppnår en bedre løsning både på kort og lang sikt, selv om de «*gir noe*»/berøres i forhold til den pantesikrede delen av sitt krav.»

Oslo tingrett uttaler at det å inkludere pantesikrede fordringer i en rekonstruksjonsplan vil skape mer fleksibilitet og gi større spillerom for å finne gode løsninger. Oslo tingrett mener videre at fordringer som kan kreves gjort opp ved motregning, bør holdes utenfor rekonstruksjonene, slik som foreslått i høringsnotatet.

Skattedirektoratet uttaler at det å inkludere pantesikrede fordringshavere kan bidra til å redde levedyktige virksomheter i samsvar med rekonstruksjonslovens hensikt. Skattedirektoratet peker på at lovforslaget forutsetter at enkelte fordringer kan holdes utenfor rekonstruksjonsforhandlingene og uberørt av planen, og etterlyser at det i forarbeidene til loven gis noen føringer for hvilke typer fordringer eller fordringshavere som det normalt er akseptabelt at holdes uberørt. Skattedirektoratet uttaler videre at lovforslaget og høringsnotatet ikke sier noe om hva som blir situasjonen for fordringer som ikke blir inkludert i forhandlingen, men som av ulike grunner likevel ikke får oppgjør. Direktoratet mener at fordringer som ikke inkluderes i rekonstruksjonsforhandlingen, fremdeles bør kunne sikres ved utlegg.

Husbanken støtter departementets forslag om at pantesikrede fordringshavere kan omfattes av rekonstruksjonsplanen, og uttaler at rekonstruk-

sjonsforhandling på den måten kan bli et bedre verktøy for å hindre unødvendige konkurser.

Innovasjon Norge går som nevnt imot forslaget om at pantesikrede fordringer kan omfattes av en rekonstruksjonsplan. Innovasjon Norge mener konsekvensen av forslaget vil kunne være økte krav til sikkerhet ved låneopptak, for eksempel krav om personlige kausjoner, og/eller endrede lånebetingelser. Innovasjon Norge uttaler:

> «Vi er enige i at det kan være hensiktsmessig at også sikrede fordringshavere inngår i en rekonstruksjon, men ettersom sikrede fordringshavere ihht forslaget kun er garantert at de ikke kommer dårligere ut enn ved konkurs er det ikke sikkert de sikrede fordringshavere vil ha tilstrekkelig insitament til å stemme for en rekonstruksjonsplan. I en konkurs har pantekreditorene bedre kontroll på pantet og dermed flere muligheter til å finne løsninger som ivaretar pantekreditorens interesse. Det er også langt fra gitt at et salg ifm. konkurs ikke medfører et «samlet salg» / «salg som going concern». En rekonstruksjon i tråd med departementet forslag vil derfor ikke nødvendigvis være i pantekreditorenes interesse. Samme utfordringer vil, etter vår vurdering, ikke oppstå dersom det i stedet fastslås at sikrede fordringshavere, ved en rekonstruksjon, skal stilles bedre enn ved konkurs.
>
> I de tilfeller hvor et flertall av panthavere stemmer for rekonstruksjonsplanen fremgår det av høringsnotatet at departementet vurderer at «mindretallet er beskyttet ved at de ikke kan komme dårligere ut enn» ved en konkurs. Dette oppfatter vi ikke som en tilfredsstillende beskyttelse av mindretallet, jf. avsnittet ovenfor.
>
> Dersom pantekreditorene skal omfattes av reglene om rekonstruksjon foreslår vi at det bør stilles krav om at den enkelte pantekreditor skal komme bedre ut enn ved en konkurs. Derved vil pantekreditorene ha en egen interesse i at rekonstruksjon gjennomføres. Vårt prinsipale innspill er dog at man ikke svekker kreditors tiltro til egen sikkerhet, med alle de uoversiktlige konsekvenser det kan ha for kapitalmarkedene.»

Når det gjelder spørsmålet om fordringshavere med andre sikkerhetsretter enn panteretter skal kunne omfattes av en rekonstruksjonsplan, er alle høringsinstansene som uttaler seg om dette – *Konkursrådet, Oslo tingrett, Skattedirektoratet, Advokatforeningen* og *Finans Norge* – enig i at fordringer som er sikret ved motregningsrett, ikke bør kunne omfattes. Det vises blant annet til at motregningsretten som hovedregel er i behold ved konkurs.

Advokatforeningen uttaler:

> «Motregningsrett er sammenlignbar med tilbakeholdsrett i den forstand at den etablerer en sikkerhet for motkravet så langt kravene dekker hverandre. I motsetning til en panterett i skyldners eiendeler til sikkerhet for skyldners gjeld, vil motregningsretten innebære oppgjør for motregnerens egen betalingsforpliktelse. For så vidt kan motregningsretten ses på som en separatistrett i *egen gjeld* til skyldneren. Ved konkurs er hovedregelen at den annen part kan benytte motfordringen til motregning med dens fulle beløp, jf. dekningsloven §§ 8-1 flg. Begrunnelsen for å anerkjenne motregningsretten overfor skyldnerens konkursbo, er først og fremst at det ville være urimelig overfor fordringshaveren/motregneren om denne måtte innfri skyldners fordring fullt ut, og samtidig måtte nøye seg bare med en dividende av motfordringen. En vesentlig begrensning i motregningsretten i konkurs er tidligere blitt vurdert, men forkastet under henvisning til at motregningsretten overfor boet står sterkt i den alminnelige rettsbevissthet og dessuten er internasjonalt anerkjent (jf. NOU 1972 s. 328). Advokatforeningen mener de samme hensyn tilsier at motregningsretten heller ikke bør begrenses eller avskjæres i en rekonstruksjonsforhandling, i hvert fall er det ingen grunn for at motregningsretten skal være snevrere under rekonstruksjonsforhandling enn i konkurs. Advokatforeningen ser heller ikke at de hensyn som begrunner inkludering av de pantesikrede fordringshaverne i rekonstruksjonsplanen, gjør seg tilsvarende gjeldende overfor fordringshavere med motregningsrett. Dersom en aktør tvinges til å betale sin gjeld til selskapet under rekonstruksjon til tross for at denne *kunne vært* motregnet i en fordring mot selskapet, vil aktøren i praksis miste den sikkerhetsretten motregningsretten innebar, ettersom denne ikke har noen verdi etter at gjelden til selskapet under rekonstruksjon er oppgjort. Dette i motsetning til en kreditor med pant i en gjenstand, hvor sikkerheten vil være i behold selv om denne forhindres fra å tvangsrealisere pantet. Og dersom selskapet under rekonstruksjon selger panteobjektet under rekonstruksjonen, skal oppgjør som hovedregel betales til panthaver(ne).»

Konkursrådet peker på at så lenge det er adgang til motregning under konkurs, vil det være kunstig om ikke denne adgangen kan benyttes også under rekonstruksjonsforhandling. Dersom en fordringshaver hindres fra å motregne, og samtidig må betale sin gjeld til selskapet under rekonstruksjonsforhandlingen, vil fordringshaveren i realiteten miste sikkerhetsretten sin. Konkursrådet uttaler også at bestemmelsen om hvilke fordringer som omfattes av en rekonstruksjonsforhandling, bør ha en henvisning til at de samme begrensninger gjelder som ved motregning i konkurs, jf. dekningsloven § 8-1. Alternativt mener Konkursrådet det bør fremgå av forarbeidene at dekningslovens regler om motregning gjelder.

Skattedirektoratet støtter departementets forslag om at fordringer med motregningsrett ikke skal kunne omfattes av rekonstruksjonsplanen. Skattedirektoratet uttaler:

> «Slik Skattedirektoratet forstår det, reguleres motregningsadgangen ved rekonstruksjon i dag av deknl. § 8-1, jf. deknl. § 1-6. Motregningsretten innebærer en sikkerhetsrett for kreditor, og kan på et vis sammenlignes med panterett. Kreditor kan ha ytt kreditt overfor debitor, nettopp fordi motregningsadgangen gir sikkerhet for oppgjør. Departementet åpner nå for å inkludere pantsikrede fordringer i rekonstruksjonen. Fordringshavere med pant har et vern ved at den såkalte konkurstesten begrenser hvor store endringer de må akseptere. Det er uklart om departementet mener at konkurstesten skal gjelde ved avskjæring av motregningsadgangen. Dersom den gjelder, vil den trolig alltid hindre at motregning avskjæres der kreditor vil kunne motregne etter deknl. § 8-1 (1) i en eventuell konkurs. Dersom konkurstesten ikke skal gjelde, kommer kreditorer med motregningsadgang svært dårlig ut sammenlignet med kreditorer med pantesikkerhet. Dette taler mot at motregningsretten avskjæres.
>
> Skatteetatens har lovfestet motregningsadgang i sktbl. § 13-1. Skatteyter rapporterer selv skatter og avgifter, slik som f.eks. mva. Det kan sendes oppgaver som viser tilgodebeløp, eller krav som skal betales. Avskjæring av motregningsadgangen vil ha økonomisk betydning for Skatteetaten, og også åpne opp for tilpasninger fra skattyter hva gjelder valg av tidspunkt for innsending av tilgodeoppgaver oppimot skjæringspunkt for motregningsadgang.
>
> Vi ser så på situasjonen der motregningsadgangen stanses mens rekonstruksjonsforhandlingene pågår, og deretter vekkes til live når rekonstruksjonen stadfestes, eller avsluttes uten stadfestelse. Dersom skyldners krav mot kreditor er forfalt, oppstår spørsmålet om skyldner/rekonstruktør kan kreve inn beløpet mens forhandlingene pågår. I så tilfelle bortfaller motregningsadgangen, ettersom det ved avslutning av forhandlingene ikke lenger består noen fordring som fordringshaveren kan benytte til motregning. Dersom beløpet ikke kreves inn av rekonstruktør, er kreditor i mislighold dersom forfall inntrer. Disse spørsmålene illustrer den uklare situasjonen som oppstår for fordringen i perioden forhandlingene pågår, og motregningsadgangen er stanset. Dersom motregningsadgangen «pauses», er det også uklart hvilken virkning dette får oppimot avstemmingsreglene, dersom det er mulighet for å motregne etter forhandlingenes avslutning.»

Advokatforeningen uttaler seg også om fordringer sikret ved tilbakeholdsrett:

> «Advokatforeningen er enig i at det er vanskelig å se for seg hvordan rekonstruksjonsplanen på noen praktisk måte skal kunne omfatte fordringer med tilbakeholdsrett, for eksempel en reparatørs krav på tilbakehold av gjenstanden som sikkerhet for oppgjøret for reparasjonsarbeidene. Forholdet mellom kontraktspartene reguleres i dag av reglene om avtalers stilling under rekonstruksjon.»

Videre peker Advokatforeningen på at lovforslaget i høringsnotatet 20. mars 2024 om at «fordringer som er sikret ved annen sikkerhetsrett enn panterett i skyldnerens eiendeler» skal holdes utenfor, må forstås slik at krav mot skyldneren som bare er sikret med pant i tredjepersoners eiendeler, ikke skal omfattes av dette unntaket. Advokatforeningen uttaler at det er gitt at slike krav skal omfattes av rekonstruksjonen, men da som fullt ut usikrede, og ikke pantesikrede, krav.

10.2.5 Departementets vurdering

Departementet foreslår å følge opp forslaget i høringsnotatet 20. mars 2024 om å åpne for at fordringer sikret ved panterett på nærmere vilkår kan omfattes av en rekonstruksjonsplan. Forslaget har fått støtte i høringen. Etter departementets syn er det flere grunner som taler for at også pantesikrede fordringer bør kunne omfattes av en rekonstruksjonsplan. Det er rimelig at for-

dringshavere også for slike fordringer, som risikerer å få lavere dekning av pantet ved en konkurs, må bidra i en rekonstruksjon. Det vil som regel også være i de pantesikrede fordringshavernes interesse at det blir vedtatt en rekonstruksjonsplan som gir dem bedre dekning enn ved konkurs. Pantesikrede fordringshavere vil derfor ofte kunne gå med på løsninger på frivillig grunnlag, slik man ser i utenrettslige rekonstruksjoner. I dag er det imidlertid mulig for enkeltkreditorer med pantesikrede krav å motsette seg velbegrunnede løsninger for å presse gjennom en høyere dekning til sitt krav. Det er liten grunn til at pantesikrede fordringshavere skal kunne motsette seg en løsning som for dem ikke er dårligere enn konkurs, mens andre fordringshavere må ta et større tap i forhandlingen. Som det er påpekt av flere av høringsinstansene, vil rekonstruksjonsforhandling kunne bli et mer effektivt verktøy for å unngå unødvendige konkurser dersom også pantesikrede fordringer kan bli omfattet av rekonstruksjonsplanen.

En hovedinnvending mot å åpne for at pantesikrede krav skal kunne omfattes av en rekonstruksjonsplan, er den uforutsigbarheten dette vil innebære for disse fordringshavere. Dette kan igjen påvirke tilgangen på kreditt i markedet negativt. Særlig vil verdsettelsen av sikkerheten ha betydning for pantesikrede fordringshaveres stilling. Som det ble påpekt i høringsnotatet 20. mars 2024, har en rekonstruksjonsforhandling allerede visse virkninger for pantesikrede krav. Selv om en tvangsakkord ikke er bindende for fordringer som er sikret ved panterett eller annen sikkerhetsrett i skyldnerens eiendeler, faller pantheftelser som ligger utenfor pantets antatte verdi bort ved en tvangsakkord, jf. rekonstruksjonsloven § 36 og konkursloven § 31. Dette innebærer at panthaverens rett til å søke dekning i pantet for fordringen bortfaller for det beløpet som overstiger verdsettelsen. Så lenge rekonstruksjonsforhandlingen pågår, er panthaveren dessuten avskåret fra å søke tvangsdekning etter tvangsfullbyrdelsesloven kapittel 8 til 12 i pantet, jf. rekonstruksjonsloven § 18, med mindre rekonstruktøren samtykker. Tilsvarende gjelder under gjeldsforhandling, men likevel med en tidsbegrensning på seks måneder etter åpning, jf. konkursloven § 17. Ettersom panthaveren ikke kan realisere pantet så lenge skyldneren er under rekonstruksjonsforhandling, løper panthaveren en risiko for at pantet synker i verdi mens rekonstruksjonsforhandlingen pågår. Dersom forhandlingen ender med konkurs, vil dette begrense panthaverens dekningsmuligheter.

Det ligger videre alltid en risiko og usikkerhet for panthaveren ved tvangsrealisasjon av pantet, helt uavhengig av forhandlinger om rekonstruksjon. I mange tilfeller vil panthaveren være bedre tjent med videre drift av skyldneren enn med at pantet realiseres.

Dersom det åpnes for at pantesikrede fordringer kan omfattes av rekonstruksjonsplanen, gis de pantesikrede fordringshaverne samtidig direkte innflytelse på innholdet i planen ved at de får stemmerett for det sikrede kravet. I tillegg kan panthaverne beskyttes mot urimelige utfall av rekonstruksjonsplanen blant annet ved et grunnvilkår om at en fordring ikke kan stilles dårligere etter rekonstruksjonsplanen enn ved en konkurs, og ved skjerpede flertallskrav og beskyttelse ved gjennomtvingelse, se nærmere om dette under.

Innovasjon Norge har i høringen gitt uttrykk for at det bør stilles krav om at de pantesikrede fordringshaverne skal komme bedre ut etter rekonstruksjonsplanen enn ved en konkurs, og mener at dette vil gi de pantesikrede fordringshaverne en egeninteresse i at rekonstruksjonsforhandlingen lykkes. Etter departementets syn bør alle fordringer måles opp mot det samme kravet om at ingen fordring kan komme dårligere ut etter planen enn ved en konkurs (eller eventuelt det relevante alternativet til konkurs dersom rekonstruksjonsforhandlingen ikke lykkes). De pantesikrede fordringshaverne har allerede en særstilling ved en konkursbehandling sammenlignet med andre fordringshavere.

Pantesikrede fordringer kan etter forslaget bli berørt av en rekonstruksjonsplan blant annet ved endringer i betingelsene for nedbetaling av lånet, som for eksempel betalingsutsettelse av renter og avdrag, rentejustering, bytte av pantesikkerhetsobjekt eller perioder med rente- eller avdragsfrihet. I høringsnotatet drøftet departementet i hvilken grad pantesikrede krav bør kunne bli berørt på den måten at deler av det pantesikrede kravet skrives ned. Ettersom verdien av pantobjektet gitt rekonstruksjonsplanens løsning kan være høyere enn verdien av objektet ved en mislykket rekonstruksjon, som regel i form av en konkurs, vil det kunne være gunstigere for en pantesikret fordringshaver at rekonstruksjonsplanen blir vedtatt. Hvis rekonstruksjonsplanen går ut på videre drift av skyldnerens virksomhet, mens en konkursbehandling innebærer salg av skyldnerens eiendeler, kan verdien av pantet etter omstendighetene måtte vurderes forskjellig i de to situasjonene. I høringsnotatet drøftet departementet forholdet til forbudet mot tilbakevirkning og vernet av eiendomsrett i Grunnloven §§ 97 og 105 og EMK

første tilleggsprotokoll artikkel 1 for tilfeller der rekonstruksjonsplanen går ut på tiltak som griper inn i eksisterende panterettigheter og/eller pantesikrede krav. Departementet viser til at dersom planen medfører en endring i dekningen av en pantesikret fordring, følger det av § 33 tredje ledd og § 46 nr. 5 at løsningen ikke kan være dårligere for fordringshaveren enn det som vil være det relevante alternativet til at rekonstruksjonsplanen stadfestes. I tillegg kreves det etter lovforslaget § 41 første ledd at et kvalifisert flertall av pantesikrede fordringshavere i en klasse må ha stemt for forslaget for at det kan vedtas mot mindretallets vilje. Stemmer en pantesikret klasse mot rekonstruksjonsplanen, kan den dessuten bare stadfestes dersom de pantesikrede kravene får «full dekning» før andre fordringer uten pantesikkerhet får dekning eller beholder noen rettigheter, jf. lovforslaget § 45 annet ledd nr. 2 første punktum, jf. tredje ledd annet punktum. Retten skal i tillegg nekte å stadfeste planen dersom planen ikke er rimelig, eller dersom det vil virke støtende å stadfeste den, jf. lovforslaget § 46 nr. 8. Departementet mener, tilsvarende det som ble lagt til grunn i høringsnotatet, at det ut fra dette er vanskelig å se for seg tilfeller der en rekonstruksjonsplan vil gripe inn i etablerte rettsposisjoner på en måte som er i strid med Grunnloven eller EMK.

På samme måte som i høringsnotatet 20. mars 2024 foreslår departementet at det av de sikrede fordringene kun er fordringer som er sikret med *panterett,* som skal kunne omfattes av en rekonstruksjonsplan. Departementet har vanskelig for å se hvordan fordringshavere med tilbakeholdsrett på noen praktisk måte skal kunne bli omfattet. Når det gjelder fordringer som er sikret ved motregningsrett, er det betydelige hensyn som taler mot å avskjære motregningsretten under rekonstruksjonsforhandlingen. Høringen har også tydelig illustrert dette. Departementet foreslår derfor at fordringer som er sikret ved tilbakeholdsrett eller motregningsrett, ikke skal kunne omfattes av en rekonstruksjonsplan.

Enkelte panteretter kan realiseres utenfor tvangsfullbyrdelseslovens regler, jf. tvangsfullbyrdelsesloven § 1-3 annet ledd, og vil dermed ikke omfattes av forbudet mot tvangsdekning i lovforslaget § 17. Dette gjelder for det første panterett i enkle pengekrav og factoringpant, som kan realiseres etter reglene i panteloven § 4-6 første ledd. For verdipapirer som er notert på regulert marked, og fondsaktiver kan det inngås forhåndsavtale om salg gjennom uavhengig megler. For finansiell sikkerhetsstillelse kan det inngås skriftlig avtale om realisasjon, jf. lov om finansiell sikkerhetsstillelse § 7. Det samme gjelder for pant som nevnt i panteloven §§ 4-11 og 4-13, jf. panteloven § 4-17, som gjelder panteretter i immaterielle rettigheter. For disse panterettene er det adgang til realisasjon under rekonstruksjonsforhandlingen uten hinder av forbudet mot tvangsdekning etter lovforslaget § 17. Forslaget utelukker likevel ikke at fordringer med slik pantesikkerhet omfattes av en rekonstruksjonsplan.

Adgangen til å la pantesikrede fordringer omfattes av rekonstruksjonsplanen følger av lovforslaget § 32. *Skattedirektoratet* og *Oslo tingrett* har i høringen pekt på at det i lovforslaget kun indirekte fremgår at pantesikrede fordringer kan omfattes av rekonstruksjonsplanen, ved at det ikke er gjort unntak for slike fordringer. Disse høringsinstansene mener det bør fremgå direkte av lovteksten at det åpnes for å endre betingelsene for pantesikrede krav. Departementet ser at det kan ha pedagogiske fordeler å la dette fremgå direkte av lovteksten, men har kommet til at strukturen som er valgt i lovforslaget i høringsnotatet, bør beholdes. Dersom det skal fremgå direkte av bestemmelsen at pantesikrede krav skal kunne omfattes av en rekonstruksjonsplan, må alle andre fordringstyper som kan omfattes, også nevnes. Etter departementets syn gir det en enklere lovtekst å oppstille unntak fra utgangspunktet om at rekonstruksjonsplanen kan omfatte alle fordringer som skriver seg fra tiden før åpningen av rekonstruksjonsforhandlingen, enn omvendt.

10.3 Fortrinnsberettigede fordringer

10.3.1 Gjeldende rett

En rekonstruksjon med tvangsakkord kan i dag ikke binde fordringer som har lovbestemt fortrinnsrett, jf. rekonstruksjonsloven § 54 første ledd annet punktum nr. 1. Tilsvarende begrensning følger av konkursloven § 55 første ledd annet punktum nr. 1. Dekningsloven kapittel 9 gir regler om i hvilken rekkefølge fordringer skal dekkes ved konkurs. § 9-2 angir fordringer som skal dekkes foran all annen gjeld, og omfatter såkalte massefordringer. §§ 9-3 og 9-4 angir fordringer som er fortrinnsberettigede av henholdsvis første og annen klasse. Fortrinnsberettigede fordringer av første klasse omfatter visse krav på lønn mv. Disse fordringene skal dekkes etter de fordringene som omfattes av § 9-2. Fortrinnsberettigede fordringer av annen klasse omfatter visse krav på skatt og merverdiavgift mv., og disse skal dekkes under

forutsetning av at det er full dekning til prioriterte krav etter §§ 9-2 og 9-3.

Dekningsloven § 9-3 omfatter visse lønns- og feriepengekrav, pensjonskrav, erstatningskrav for tapt arbeidsvederlag og underholdsbidragskrav. Krav på lønn eller annet arbeidsvederlag har som utgangspunkt prioritet når fordringens forfallstid ikke ligger lenger tilbake i tid enn fire måneder før fristdagen. Fortrinnsretten er begrenset til lønn i seks måneder. Det gjelder enkelte unntak fra fortrinnsretten for vederlagskrav på grunn av fordringshaverens tilknytning til skyldneren, blant annet for arbeidstaker som har vært daglig leder, og arbeidstaker som har hatt en eierandel på minst 20 prosent.

Fordring på formues- og inntektsskatt, merverdiavgift og trygdeavgift, samt trekkpliktiges ansvar for skattetrekk, er fortrinnsberettigede fordringer etter § 9-4 når ordinært forfall ikke ligger lenger tilbake i tid enn seks måneder før fristdagen. For forskuddsskatt for personlige skattytere er fristen to år, og for forskuddsskatt for upersonlige skattytere er fristen ett år. Fortrinnsretten omfatter ikke skatt som er eller kunne vært fastsatt ved endring av skattefastsetting etter skatteforvaltningsloven kapittel 12.

Med rekonstruksjonsloven ble det inntatt en forskriftshjemmel i dekningsloven § 9-4 fjerde ledd til å gjøre midlertidig unntak fra fortrinnsretten for å avhjelpe negative konsekvenser som følge av utbruddet av covid-19. Finansdepartementet har fastsatt slike midlertidige unntak fra fortrinnsretten i forskrift 11. mai 2020 nr. 974 om midlertidig unntak fra prioritetsreglene under rekonstruksjon etter midlertidig lov om rekonstruksjon for å avhjelpe økonomiske problemer som følge av utbrudd av covid-19. I forskriften er det gjort unntak fra fortrinnsretten for fordringer på formues- eller inntektsskatt, merverdiavgift og trygdeavgift, jf. dekningsloven § 9-4 første ledd nr. 1, 3 og 4. (Dekningsloven § 9-4 første ledd nr. 5, som forskriften også viser til, ble opphevet ved lov 30. april 2021 nr. 28.) Forskriften innebærer at fortrinnsretten som ellers gjelder for disse fordringene, ikke gjelder ved rekonstruksjon som åpnes med hjemmel i den midlertidige loven om rekonstruksjon. Det er ikke gjort unntak for fortrinnsretten for trekkpliktiges ansvar for skattetrekk, jf. dekningsloven § 9-4 første ledd nr. 2.

I Prop. 75 L (2019–2020) punkt 4.4 (side 15) ble det lagt vekt på at forskriftshjemmelen skulle være midlertidig. I denne sammenhengen uttalte departementet:

> «Siden forskriftshjemmelen for unntak fra fortrinnsrett for krav på skatt og merverdiavgift mv. foreslås som et særskilt tiltak i forbindelse med utbruddet av covid-19, vil det ikke være aktuelt å videreføre forskriftshjemmelen ved eventuelle senere, permanente lovendringer. I et senere lovarbeid vil det være et eget spørsmål om endringer i fortrinnsreglene ved gjeldsforhandling bør utredes nærmere.»

10.3.2 Rekonstruksjons- og insolvensdirektivet

Rekonstruksjons- og insolvensdirektivet synes å forutsette at fortrinnsberettigede offentlige krav kan omfattes av en rekonstruksjonsplan og deles inn i separate klasser. I direktivets fortale punkt 52 uttales det at «[s]om følge af kriteriet om «kreditorenes bedste interesse» kan medlemsstaterne fastsætte, at planen, hvor offentlige institutionelle kreditorer har en priviligeret status i henhold til national ret, ikke kan pålægge disse kreditorer et fuldstændigt eller delvist bortfald af deres fordringer». I fortalen punkt 44 uttales det at medlemsstatene bør «kunne behandle typer kreditorer, der ikke har tilstrækkeligt ensartede interesser, i særskilte klasser, f.eks. skatte- eller socialsikringsmyndigheder».

10.3.3 Forslaget i høringsnotatet

I *høringsnotatet 13. januar 2023* foreslo departementet å videreføre gjeldende rett om at et rekonstruksjonsforslag ikke kan binde fordringer som har lovbestemt fortrinnsrett, med mindre fortrinnsretten frafalles. Det ble samtidig foreslått å videreføre hjemmelen til å gjøre unntak fra fortrinnsretten inntil videre. Departementet ga i høringsnotatet uttrykk for at det er usikkert hvilken betydning unntaket fra fortrinnsrett for skatte- og avgiftskrav har hatt å si for antallet vellykkede rekonstruksjoner etter den midlertidige loven, samt at det er usikkert hvilken virkning det ville ha for statens proveny dersom fortrinnsretten for skatte- og avgiftskrav skulle oppheves på permanent basis. Departementet tok på bakgrunn av dette til orde for en viss tilbakeholdenhet med å foreslå permanente løsninger for fortrinnsretten, og foreslo å videreføre en hjemmel i loven til å fastsette unntak fra fortrinnsretten i forskrift inntil videre. Det ble samtidig understreket at reglene om fortrinnsrett vil bli vurdert på et senere tidspunkt.

I *høringsnotatet 20. mars 2024* fremgikk følgende om fortrinnsberettigede fordringer:

«Forslaget i høringsnotatet her inneholder ikke regler om at fortrinnsberettigede fordringer kan omfattes av rekonstruksjonsplanen. Når det gjelder fordringer med lovbestemt fortrinnsrett etter dekningsloven kapittel 9, er det ikke ennå tatt stilling til om unntak fra fortrinnsrett for fordringer som omfattes av dekningsloven § 9-4 første ledd nr. 1, 3 og 4, jf. forskrift 11. mai 2020 nr. 974 om midlertidig unntak fra prioritetsreglene under rekonstruksjon etter midlertidig lov om rekonstruksjon for å avhjelpe økonomiske problemer som følge av utbrudd av covid-19, skal videreføres. Dersom det ikke skal videreføres et unntak fra fortrinnsrett permanent, er det naturlig å se på om disse fordringshaverne skal kunne omfattes av planen på annen måte. Disse spørsmålene vil ses i sammenheng og vurderes i det videre lovarbeidet.

Departementet anser det videre lite aktuelt å åpne for at fortrinnsberettigede fordringer på skattetrekk etter dekningsloven § 9-4 første ledd nr. 2 skal kunne omfattes av en rekonstruksjonsplan. Etter skattebetalingsloven § 5-12 første ledd tilhører forskuddstrekk og skattetrekk skatte- og avgiftskreditorene, og disse midlene skal plasseres på særskilt skattetrekkskonto. Dersom dette er oppfylt, vil skattekreditoren ha separatistrett til midlene på kontoen. Unnlatelse av å foreta eller sørge for at det blir foretatt beregning og trekk, herunder separering etter § 5-12, er straffbart etter skattebetalingsloven § 18-1. Når det gjelder lønnskrav mv. etter dekningsloven § 9-3, har departementet i høringsnotatet 13. januar 2023 lagt til grunn at endringer i rettighetene til arbeidstakere i en rekonstruksjon, herunder spørsmålet om det skal innføres lønnsgaranti under rekonstruksjon, må vurderes i en separat prosess.»

10.3.4 Høringsinstansenes syn

Konkursrådet, Oslo tingrett, Skatteetaten, Advokatforeningen, Den norske Revisorforening, Finans Norge, Kvale Advokatfirma og *SMB Norge* har uttalt seg om fortrinnsretten for skatte- og avgiftskrav i høringen av *høringsnotatet 13. januar 2023*.

Konkursrådet mener det midlertidige unntaket fra fortrinnsrett for skatte- og avgiftskrav bør videreføres i de permanente rekonstruksjonsreglene. Konkursrådet har i forbindelse med høringen gjennomført en undersøkelse av stadfestede rekonstruksjoner som er registrert i Brønnøysundregistrene fra rekonstruksjonslovens ikrafttredelse og frem til 25. april 2023. Konkursrådet uttaler:

«Det er for perioden registrert 22 stadfestede rekonstruksjoner iht. liste mottatt fra Brønnøysundregistrene. Undersøkelsen er gjennomført ved at de respektive rekonstruktører er tilskrevet og stilt spørsmål tilknyttet rekonstruksjonen. Konkursrådet har hatt begrenset tilgang til underliggende data og har ikke foretatt noen selvstendig vurdering eller analyse av de underliggende data i de respektive rekonstruksjonene. Resultatene er basert på de svarene Konkursrådet har mottatt i undersøkelsen. […] På spørsmål om rekonstruksjonen ville vært mulig å gjennomføre uten unntaket for fortrinnsrett for skatte- og avgiftskrav svarer 18 av 22 at rekonstruksjonen enten ikke ville latt seg gjennomføre, eller at det er tvilsomt om det ville vært mulig å gjennomføre rekonstruksjonen uten klasse II-unntaket.

Av de 4 rekonstruksjonene der det er opplyst at rekonstruksjonen ville latt seg gjennomføre, uten unntaket fra fortrinnsretten, oppgis det at dette skyldes at det ikke var offentlige krav i rekonstruksjonen eller at utestående offentlige skatter og avgifter var mindre beløp. På spørsmål om dividende ved konkurs oppgis det at det i 20 av 22 stadfestede rekonstruksjoner ville vært 0 % dividende utover klasse I.

Svarene i undersøkelsen viser at 80 % av stadfestede rekonstruksjoner ikke ville vært mulig eller tvilsomt ville latt seg gjennomføre uten unntaket for klasse II-krav og at det ved konkurs i 5 % av tilfellene ville vært utsikter til dividende for krav i klasse II. Staten har i disse sakene isolert sett, dersom det bare sees hen til klasse II-krav, kommet bedre ut av en rekonstruksjonsløsning enn ved en konkurs idet det bare i ett tilfelle ville vært utsikter til dividende til klasse II. Dividenden i de respektive rekonstruksjonssakene har vært mellom 5 – 100 % (3 tilfeller som ikke lar seg måle i dividendeprosent).

Antall stadfestede rekonstruksjoner er fortsatt begrenset, og det hefter av denne grunn fortsatt noe usikkerhet rundt erfaringsgrunnlaget. Gjennomgangen av svarene i undersøkelsen viser imidlertid at unntaket har hatt avgjørende betydning for å lykkes i et betydelig antall av stadfestede rekonstruksjoner.

Konkursrådet har ikke gjennomført en nærmere analyse av øvrige samfunnsmessige virkninger av rekonstruksjoner, men basert på de tilbakemeldinger Konkursrådet har mottatt

i undersøkelsen er det ikke grunn til å anta at statens samlede tap ved dette ikke øker, heller tvert imot. Vellykkede rekonstruksjonsløsninger innebærer videreføring av arbeidsplasser som bidrar til økning av statens inntekter m.v.

Det bør allerede nå vurderes å gjøre gjeldende ordning til en permanent ordning. Under alle omstendigheter bør det midlertidige unntaket fra fortrinnsretten for klasse II, forlenges tilsvarende forlengelsen av den midlertidige loven. Dette vil gi ytterligere erfaringsgrunnlag som basis for vurdering av en permanent ordning der fortrinnsretten oppheves.

Skatteetatens representanter i Konkursrådet, Rakel Ree Lilleholt og Anders Kløven, mener at målet om flere vellykkede rekonstruksjoner trolig kan oppnås uten at dagens unntak fra dekningsloven § 9-4 gjøres permanent ved rekonstruksjon. De samme hensyn som begrunner prioritet ved konkurs gjør seg også gjeldende ved rekonstruksjon, og Skatteetatens dekningsprivilegier bør derfor ikke reduseres i større utstrekning enn det som er nødvendig for å oppnå målet. I en permanent løsning bør det derfor vurderes om det er aktuelle reguleringer som sikrer det offentliges interesser som kreditor, samtidig som at andre kreditorer også kan oppnå dividende før Skatteetatens prioriterte krav er dekket fullt ut. Her kan det tenkes ulike mellomløsninger, som for eksempel kan være en delvis prioritet, begrensninger i adgangen til omstøtelse, eller tilpasninger i reglene om klasseinndeling og avstemming.

Denne uttalelsen fra Skatteetatens representanter i Konkursrådet gjelder også der prioritet for skattekrav eller adgang til å gjøre prioriterte krav til del av forslaget (og dermed gjenstand for avstemming innen sin klasse) kommenteres andre steder i dette høringssvaret.»

I forbindelse med høringsnotatets forslag om klasseinndeling har Konkursrådet enkelte kommentarer som gjelder fortrinnsberettigede kreditorer. Konkursrådet uttaler at dersom unntaket fra fortrinnsretten ikke blir videreført, er det viktig at fortrinnsberettigede krav etter dekningsloven § 9-4, eventuelt med unntak av skattetrekk, kan inkluderes i forslaget om at alle gir noe, slik at man kan åpne for at det stemmes blant disse kreditorene. Det kan da foreslås av selskapet at disse kreditorene skal få mindre enn full dekning, uten at de må sanere en like stor del av gjelden som uprioriterte krav.

Finans Norge uttaler at organisasjonens erfaring er at det midlertidige unntaket i forskriften fra prioritetsreglene for enkelte skatte- og avgiftskrav har vært viktig for å komme i mål med rekonstruksjonsforhandlinger, og at unntaket derfor bør videreføres i det permanente regelverket. Finans Norge gjentar dette synspunktet i sin høringsuttalelse om høringsnotatet 20. mars 2024. Finans Norge savner at det drøftes hvorfor skatte- og avgiftskrav ikke skal inngå i rekonstruksjonen.

Også *Advokatforeningen* mener at unntaket fra fortrinnsreglene bør videreføres i de nye, permanente rekonstruksjonsreglene. Foreningen mener også at en forskrift ikke gir tilstrekkelig forutberegnelighet. Foreningen viser videre til at erfaringene etter at rekonstruksjonsloven trådte i kraft, har vært meget gode. Advokatforeningen uttaler at departementet bør se hen til Danmark og Sverige, der unntak fra fortrinnsrett for skatte- og avgiftskrav er en permanent ordning. Advokatforeningen uttaler at dersom fortrinnsretten blir gjeninnført, vil det bidra til færre åpnede og vellykkede rekonstruksjoner, som vil medføre at flere ellers levedyktige virksomheter går konkurs.

Dersom unntaket fra fortrinnsrett ikke videreføres, peker Advokatforeningen på at skatte- og avgiftskravene bør kunne inngå i en rekonstruksjon på linje med andre krav. Advokatforeningen uttaler:

«For fortrinnsberettigede krav av annen klasse – skatte- og avgiftskravene – bør dette være uproblematisk. Det vil sjelden være slike krav fra andre enn Skatteetaten. Staten kan i så fall selv beslutte hvordan man skal stemme i den enkelte sak i tråd med interne instrukser/retningslinjer mv., for eksempel om staten skal akseptere ettergivelse av hovedstol og/eller renter og gebyrer, betalingsutsettelse e.l. Dette er en bedre løsning enn at lovgiver skal bestemme at staten ikke skal bidra i noen saker med mindre man frasier seg selve fortrinnsretten, og at staten dermed heller ikke gis stemmerett.»

Kvale Advokatfirma uttaler seg i samme retning som Advokatforeningen:

«Kvale mener det er helt sentralt for å fortsatt ha tilstrekkelig funksjonelle rekonstruksjonsregler at de kravene som er kategoriserte som fortrinnsberettigede iht. dekningsloven § 9-4 (foruten skattetrekk), også må kunne være gjenstand for akkord. Dette oppnås best ved å endre dekningsloven slik at denne type krav

ikke gis fortrinnsrett overhodet, slik vi forstår tilfellet er i våre naboland.

Alternativt, dersom unntaket fra fortrinnsretten mot formodning skulle oppheves, må prioriterte krav som nevnt kunne inkluderes i skyldnerens forslag og på den måten ha mulighet til å akseptere delvis dekning/akkord. F.eks. bør skyldneren kunne fremme et forslag om at prioritert krav av klasse to dekkes med 30 % (dvs. saneres med 70 %), mens uprioriterte krav dekkes med 15 % (dvs. saneres med 85 %). Det bør deretter være opp til klassen av prioriterte krav, i hovedsak Skatteetaten, å stemme for eller imot forslaget.»

Også *Den norske Revisorforening* og *SMB Norge* tar til orde for at fortrinnsretten for skatte- og avgiftskrav bør oppheves permanent.

SMB Norge uttaler i tillegg følgende:

«Erfaringene SMB Norge så langt har fått fra kontakt med selskaper og personer som har forsøkt å benytte seg av den midlertidige rekonstruksjonsloven, er at staten som kreditor ofte er det største hinderet for å kunne gjennomføre vellykkede rekonstruksjoner. SMB Norge har mottatt tilbakemeldinger om at Skatteetaten i flere tilfeller hvor det er inngitt begjæringer om eller fremsatt forslag til rekonstruksjon, har praktisert regelverket om ettergivelse av skatte- og avgiftskrav på en måte som er i strid med den midlertidige lovens intensjon. Dette har igjen vanskeliggjort vellykkede løsninger. Rekonstruksjonssaker vil kunne reise komplekse spørsmål av juridisk og kommersiell karakter. Derfor bør behandlingen av slike saker legges til en særskilt enhet i Skatteetaten. Dette vil igjen legge til rette for en (mer) forsvarlig og ensartet praksis.»

Når det gjelder fortrinnsberettigede krav av første klasse etter dekningsloven § 9-3 (lønnskrav mv.), uttaler *Advokatforeningen* følgende:

«Når det gjelder fortrinnsberettigede krav av første klasse – lønnskravene –, kan det være rasjonelt og ønskelig at også kreditorene for disse kravene, dvs. de ansatte, skal kunne stemme over å få bidra i en løsning. I en konkurs vil NAV lønnsgarantis dekning være begrenset til i hovedsak opptjent lønn, feriepenger og 30 dagers oppsigelseslønn, og dette vil først utbetales flere måneder etter at konkurs ble åpnet. Ut over dette vil den ansatte måtte søke dagpenger, som gir en lavere utbetaling enn full lønn. Dersom det ikke er midler i konkursboet til fortrinnsberettigede krav av første klasse (noe som ofte er situasjonen), vil dette være det eneste de ansatte får ved en konkurs. Således kan det være vesentlig bedre for de ansatte at de for eksempel aksepterer et forslag om en viss lønnsreduksjon i en begrenset periode, eller utsatt betaling av en mindre del av lønnen, fremfor at arbeidsgiver går konkurs. Da vil også flere av dem beholde sine arbeidsplasser. Om for eksempel 80 % av de ansatte ønsker en slik lønnsreduksjon – bør de ikke da kunne binde de resterende 20 %, så lenge denne løsningen for samtlige er bedre enn en konkurs? Advokatforeningen erkjenner samtidig at det kan være kontroversielt politisk å innføre en mulighet til å fremme forslag til avstemming for fortrinnsberettigede krav av første klasse, og for skattetrekk – som egentlig er en del av bruttolønnen som selskapet skal betale til staten på vegne av den ansatte. Det bør imidlertid ikke være kontroversielt at andre fortrinnsberettigede krav av annen klasse enn skattetrekk kan inkluderes i et rekonstruksjonsforslag og gis anledning til å stemme over dette, ettersom staten antakelig alltid vil ha flertall i denne klassen.»

Oslo tingrett uttaler at tingretten ikke har noen innsigelser mot at forskriftshjemmelen for å gjøre unntak fra prioritetsrekkefølgen videreføres, men at spørsmålet om i hvilken grad skatte- og avgiftskrav skal ha prioritet foran andre krav ved rekonstruksjon, må avgjøres av Finansdepartementet.

Skatteetaten uttaler at usikkerhet om eventuelle endringer av prioritetsreglene gjør det utfordrende å gi innspill til enkelte av endringsforslagene, slik som forslaget om at retten skal nekte stadfestelse dersom testen av fordringshavernes beste interesse ikke er oppfylt-

I høringen av *høringsnotatet 20. mars 2024* uttaler *Finans Norge* følgende:

«Finans Norge savner at det drøftes hvorfor skatte- og avgiftskrav ikke skal inngå i rekonstruksjonen, og mener at fortrinnsretten for skatte- og avgiftskrav etter dekningsloven § 9-4 første ledd nr. 1, 3 og 5 ikke bør gjelde ved rekonstruksjon. Det midlertidige under rekonstruksjon, har vært sentralt for å komme i mål med forhandlingene og et avgjørende middel for å få til vellykkede rekonstruksjoner.»

10.3.5 Departementets vurdering

Når det gjelder lønnskrav mv. som har fortrinnsrett etter dekningsloven § 9-3, ble det i høringsnotatet 13. januar 2023 lagt til grunn at endringer i rettighetene til arbeidstakere i en rekonstruksjon, herunder spørsmålet om det skal innføres lønnsgaranti under rekonstruksjon, må vurderes i en egen prosess. Spørsmålet om fortrinnsberettigede fordringer av første klasse skal kunne berøres av rekonstruksjonsplanen, bør blant annet sees i sammenheng med spørsmålet om lønnsgaranti. Departementet foreslår derfor ikke i proposisjonen her noen endring i stillingen til fordringshavere med fortrinnsberettigede fordringer etter dekningsloven § 9-3.

Fordringer etter lovgivningens bestemmelser om skattetrekk, jf. dekningsloven § 9-4 første ledd nr. 2, er ikke omfattet av det midlertidige forskriftsfastsatte unntaket fra fortrinnsrett ved rekonstruksjon etter rekonstruksjonsloven. Forskuddstrekk og skattetrekk tilhører skatte- og avgiftskreditorene, og disse midlene skal holdes tilbake i oppgjøret med skattyteren (arbeidstakeren), jf. skattebetalingsloven § 5-10. Unnlatelse av å foreta eller sørge for at det blir foretatt beregning og trekk, er straffbart etter skattebetalingsloven § 18-1. Departementet ser det som lite aktuelt å åpne for at fortrinnsberettigede fordringer på skattetrekk etter dekningsloven § 9-4 første ledd nr. 2 skal kunne omfattes av en rekonstruksjonsplan.

Som det fremgår av punkt 10.3.4, har flere høringsinstanser tatt til orde for at unntaket fra fortrinnsretten for fordringer på formues- eller inntektsskatt, merverdiavgift og trygdeavgift som følger av den midlertidige forskriften 11. mai 2020 nr. 974, gjøres permanent. Høringsinstansene viser til at unntaket kan ha bidratt til at flere rekonstruksjoner har lyktes enn hva som ville ha vært tilfelle dersom disse kravene hadde hatt fortrinnsrett, og viser også til at i land som Sverige og Danmark har denne typen krav ikke fortrinnsrett.

I høringsnotatet ble det fremhevet at det er usikkert hvilken virkning det vil ha for statens proveny dersom fortrinnsretten for slike skatte- og avgiftskrav ved rekonstruksjon oppheves på permanent basis. Spørsmålet om fortrinnsrett for skatte- og avgiftskrav er ikke uttrykkelig belyst i den samfunnsøkonomiske analysen som ble avgitt til departementet 15. februar 2021, som er omtalt i punkt 2.6. Det generelle spørsmålet om prioritetsrekkefølgen for krav bør endres, er bare kort kommentert med at «[f]orskning på kreditor og eiers rettigheter er diskutert, men etter vår beste vurdering mangler det empirisk støtte i litteraturen for endring i prioritetsrekkefølgen». Videre gir erfaringene med den midlertidige loven begrenset grunnlag for å vurdere hvilken betydning unntaket fra fortrinnsretten har hatt for antallet vellykkede rekonstruksjoner. Selv om antallet gjennomførte rekonstruksjoner har vært høyere enn tidligere år, dreier det seg om et begrenset antall forhandlinger. *Konkursrådet* har som en del av sin høringsuttalelse gjengitt en egen undersøkelse av rekonstruksjoner, der rådet trekker frem at rekonstruktører i 18 av 22 rekonstruksjoner som er undersøkt, svarer at rekonstruksjonen enten ikke ville ha latt seg gjennomføre, eller at det er tvilsomt om det ville vært mulig å gjennomføre rekonstruksjonen, uten unntaket fra fortrinnsrett for skatte- og avgiftskravene. Konkursrådets undersøkelse viser at etter rekonstruktørenes vurdering har unntaket fra prioritetsreglene hatt stor betydning i enkeltsaker, men en slik undersøkelse gir et begrenset grunnlag for å kunne si noe mer generelt om virkningen av unntaket. Det er også usikkert hvilken betydning fortrinnsretten har ved utenrettslige gjeldsforhandlinger. Det kan antas at fortrinnsretten bidrar til at staten lettere får aksept for at skatte- og avgiftskrav skal tilkjennes full dekning også i utenrettslige forhandlinger. Dette ble også vektlagt i Ot.prp. nr. 26 (1998–99) side 151, der det ble drøftet om det offentliges fortrinnsrett for skatte- og avgiftskrav bør oppheves.

Etter d e p a r t e m e n t e t s syn må fortrinnsrettens virkninger sees i et bredere perspektiv enn kun regnet i antall vellykkede rekonstruksjoner. Fortrinnsretten har betydning for den generelle betalingsviljen for skatte- og avgiftskrav. Fortrinnsrettsregler vil derfor ha innvirkning på andre sider av inndrivningsprosessen. Vernet av skatte- og avgiftskrav i lovgivningen viser seg ikke bare gjennom regler om prioritet ved konkurs og rekonstruksjonsforhandling, men ved ulike betalings- og ansvarsbestemmelser som er tilpasset de respektive lands skattesystemer. Behovet for beskyttelse gjennom prioritet vil bero på i hvilken grad skattekravene er sikret på andre måter, for eksempel gjennom tidlig forfall, og/eller at ubetalte krav i stor utstrekning kan drives inn hos andre enn skattesubjektet.

Det blir i debatten om norske prioritetsregler gjerne vist til at Norge er ett av få land som fortsatt opprettholder skattekravenes prioriterte stilling. Det er imidlertid flere EU-land som gir skatte- og avgiftskrav prioritet.

I høringen er det særlig vist til at det ikke er fortrinnsrett for skatte- og avgiftskrav i Danmark og Sverige under rekonstruksjon og konkurs. I Sverige og Danmark har man imidlertid regler som gir beskyttelse til skattekrav på annen måte enn ved fortrinnsrett. Enkelte av disse reglene gir etter det departementet forstår, et mer omfattende vern enn etter norsk rett. I Sverige gir for eksempel regler om företräderansvar (representantansvar) adgang til å holde en juridisk eller faktisk representant for et selskap ansvarlig for selskapets skatteplikt dersom representanten forsettlig eller grovt uaktsomt har unnlatt å betale skatt eller avgift ved forfall. Disse reglene synes å gjøre det lettere å holde tredjepersoner ansvarlige for skatte- og avgiftskrav enn etter norske regler. I tillegg er omstøtelsesreglene i Sverige annerledes for skatte- og avgiftskrav enn de norske reglene ved at det i Sverige ikke er adgang til å omstøte innbetalinger av skatt og avgift som har skjedd før åpning av konkurs. Danmark har på sin side et system for forskuddsinnbetaling av skatter, som alle som betaler skatt, er underlagt. At alle skattesubjekter er underlagt et forskuddssystem for betaling av skatt i inntektsåret, medfører at misligheld raskere avdekkes og kan håndteres før større restanser oppstår. I Danmark er det også regler om solidarheftelse for skatte- og avgiftskrav. Reglene om solidarheftelse legger, trolig i større grad enn i Norge, til rette for å administrativt kunne rette krav mot andre enn den primært ansvarlige. Eksemplene over viser at det kan være vanskelig å sammenligne fortrinnsretten i andre land med norsk rett uten å ta hensyn til andre sider av innkrevingsreglene i landet.

Det er dessuten vanskelig å vurdere fortrinnsretten under rekonstruksjonsforhandlinger uten å se dette i sammenheng med hva som gjelder i konkurs. Fortrinnsrettens stilling bør også sees i sammenheng med hvilke kompenserende tiltak, både på regelverksiden og for øvrig, som alternativt kunne innføres for å sikre tilstrekkelig betalingsevne- og vilje for skatte- og avgiftskrav. En slik utredning bør gjøres felles for både rekonstruksjon og konkurs og vil ligge utenfor rammene for dette lovarbeidet. Når det gjelder en eventuell videreføring av det midlertidige unntaket fra fortrinnsretten, ser departementet dette ikke som en god løsning. Selv om en slik videreføring kunne bidra til at man får et bedre grunnlag for å vurdere effekten av tiltaket når det gjelder antallet vellykkede rekonstruksjoner, mener departementet som nevnt at unntak fra fortrinnsretten bør vurderes i en bredere sammenheng. Departementet har på bakgrunn av dette kommet til at det ikke nå bør foreslås unntak fra fortrinnsretten for skatte- og avgiftskrav, verken midlertidig eller permanent.

Dette trenger imidlertid ikke å bety at disse kravene skal holdes uberørt av rekonstruksjonen, slik rettstilstanden var før innføringen av det midlertidige unntaket fra fortrinnsretten i forbindelse med rekonstruksjonsloven. På samme måte som sikrede krav vil krav med fortrinnsrett kunne få betydelig lavere dekning ved en konkurs enn hvis konkurs unngås. Hensynene som taler for at pantesikrede krav bør kunne omfattes av en rekonstruksjonsplan, jf. punkt 10.2, tilsier dermed at også fortrinnsberettigede krav bør kunne omfattes. Departementet foreslår i samsvar med dette at rekonstruksjonsplanen skal kunne gå ut på tiltak som berører også de fortrinnsberettigede kravene etter dekningsloven § 9-4 første ledd nr. 1, 3 og 4. I lovforslaget fremgår dette ved at de nevnte kravene ikke omfattes av § 32 annet punktum, som angir hvilke krav som må holdes utenfor rekonstruksjonsplanen. Skatte- og avgiftskreditorene vil på sin side være sikret gjennom den generelle regelen i § 33 tredje ledd om at kravene må gis en dekning som ikke er dårligere enn ved en konkurs eller det relevante alternativet til rekonstruksjonsplanens stadfestelse. Dersom rekonstruksjonsplanen stadfestes selv om ikke alle klasser har gitt tilslutning til den, jf. punkt 14.2 nedenfor, vil i tillegg regelen om absolutt prioritet i lovforslaget § 45 annet ledd nr. 2 ha betydning. Denne regelen innebærer at dersom en klasse av fortrinnsberettigede fordringshavere har stemt mot planen, må de fortrinnsberettigede fordringshaverne som hovedregel gis full dekning for kravene sine dersom klasser av lavere prioritet skal motta noe eller beholde rettigheter etter planen. Som det fremgår i punkt 14.2.5, kan det imidlertid på nærmere vilkår gjøres unntak fra dette kravet.

10.4 Usikrede og etterprioriterte fordringer

10.4.1 Gjeldende rett

En vedtatt og stadfestet tvangsakkord er bindende for alle fordringer som skriver seg fra tiden før åpningen av rekonstruksjonsforhandlingen, jf. rekonstruksjonsloven § 54 og konkursloven § 55, med de unntak som er beskrevet i punkt 10.2 og 10.3.

10.4.2 Rekonstruksjons- og insolvensdirektivet

Rekonstruksjons- og insolvensdirektivet forutsetter at usikrede krav kan omfattes av en rekonstruksjonsplan og deles inn i separate klasser, se direktivet artikkel 9 nr. 4.

10.4.3 Forslaget i høringsnotatet

I høringsnotatene ble det foreslått å videreføre adgangen til å la usikrede og etterprioriterte fordringer omfattes av rekonstruksjonsplanen. Det ble foreslått at rekonstruksjonsplanen, som i dag, skal kunne omfatte uanmeldte og ukjente fordringer.

10.4.4 Høringsinstansenes syn

Skattedirektoratet har i høringen av høringsnotatet 20. mars 2024 reist spørsmål om private underholdsbidrag og bøtekrav skal kunne omfattes av en rekonstruksjonsplan. Når det gjelder private underholdsbidrag, uttaler direktoratet følgende:

> «Skatteetaten ved innkrevingssentralen for bidrag- og tilbakebetalingskrav krever inn underholdsbidrag, jf. bidragsinnkrevingsloven. Det følger av deknl. § 9-3 første ledd nr. 4 at fordring på underholdsbidrag til ektefelle eller barn som gjelder de siste seks måneder før fristdagen, tilhører prioritetsklasse I. Slike krav vil dermed ikke kunne omfattes av rekonstruksjonsplanen, jf foreslått § a annet ledd nr. 1. Krav på underholdsbidrag som er eldre enn seks måneder er imidlertid ikke beskyttet på samme måte. Skatteetaten har ikke hjemmel til å ettergi kravene, og kan derfor ikke stemme for et forslag om rekonstruksjon som innebærer reduksjon av fordring på underholdsbidrag.
>
> Ved gjeldsordning etter gjeldsordningsloven skal krav fra bidragsmottaker som utgangspunkt gis full dekning, jf gol. § 4-8 første ledd bokstav d. Krav på underholdsbidrag står derfor i en svakere stilling ved rekonstruksjon enn ved gjeldsordning.
>
> Skattedirektoratet mener det bør vurderes om private underholdsbidrag i det hele tatt skal kunne berøres av rekonstruksjonsplanen, eventuelt om reguleringen for underholdsbidrag skal være mer lik reguleringen i gjeldsordningsloven.»

Skattedirektoratet ber også om at departementet vurderer hvordan bøtekrav skal kunne berøres. Skattedirektoratet uttaler:

> «Skatteetaten v/Statens innkrevingssentral krever inn bøter, jf. Straffeprosessloven § 456. Skatteetaten er av den oppfatning at bøter som er fastsatt i dom kun kan nedsettes gjennom et benådningsvedtak, jf. Grunnloven § 20. Vi mener også det kan stilles spørsmål ved om det er adgang til å nedsette bøter fastsatt i forelegg med bindende virkning i en rekonstruksjonsplan, jf. forslaget til § h. Dette siden det er påtalemyndigheten som kan oppheve forelegg etter straffeprosessloven § 258.
>
> I forslaget som nå er på høring åpnes det i § a for at enkelte fordringshavere skal holdes utenfor rekonstruksjonen, uten at bøtekrav nevnes eksplisitt. Departementet er samtidig, på side 14 i høringsnotatet, tydelige på at innholdet i en rekonstruksjonsplan vil kunne begrenses av regler som følger av annen lovgivning. Slik Skattedirektoratet ser det, vil det være en fordel at det kommer klart frem i loven eller forarbeidene om en rekonstruksjonsplan vil kunne berøre et bøtekrav med bindende virkning.
>
> Dersom bøtekrav skal kunne omfattes av rekonstruksjonsplanen, vil Skatteetaten ikke ha stemmerett for dette kravet, da det er en etterprioritert fordring, jf forslagets § c. Videre følger det av § a i lovforslaget at fordringer som ikke er anmeldt også kan bli berørt av planen. Skatteetaten vil dermed uten en begrensning i adgangen til å berøre bøtekrav normalt ikke ha mulighet til å forhindre at bøtekrav inkluderes i en rekonstruksjonsplan.
>
> Dersom departementet mener at bøtekrav skal kunne omfattes, bør det på samme måte som for underholdsbidrag, vurderes om kravene ved rekonstruksjon for personlige skyldnere skal ha en beskyttelse som tilsvarer det som følger av gjeldsordningsloven, jf. gjeldsordningsloven § 4-8 første ledd bokstav h.»

10.4.5 Departementets vurdering

Departementet foreslår å videreføre gjeldende rett når det gjelder adgangen til å la usikrede og etterprioriterte fordringer omfattes av en rekonstruksjonsplan.

Skattedirektoratet har i høringen reist spørsmål om private underholdsbidrag og bøtekrav skal kunne omfattes av en rekonstruksjonsplan. Departementet er enig i at samme unntak

som etter gjeldsordningsloven § 4-8 annet punktum bokstav d og h bør gjelde også under rekonstruksjonsforhandling, se lovforslaget § 32 annet punktum nr. 5. Siden det kan åpnes rekonstruksjonsforhandling for fysiske personer, bør unntakene etter gjeldsordningsloven gjelde også når det åpnes rekonstruksjonsforhandling etter konkursloven for fysiske personer. Det er hensyn som taler for at det samme bør gjelde for selskaper med begrenset ansvar, i og med at selskapet skal fortsette å eksistere etter rekonstruksjonsforhandlingen. Men ettersom dette reiser noen spørsmål ut over hensynet til likebehandling med gjeldsordningstilfellene, og en slik endring ikke har vært på høring, foreslår departementet i denne omgang at unntaket bare skal gjelde for skyldnere som er fysiske personer.

10.5 Adgangen til å holde fordringer utenfor rekonstruksjonsplanen

10.5.1 Gjeldende rett

Etter rekonstruksjonsloven § 54 første ledd første punktum bindes til tvangsakkorden alle fordringer på skyldneren som skriver seg fra tiden før åpningen av rekonstruksjonsforhandlingen. Dette gjelder likevel ikke fordringer som faller inn under unntakene for enkelte fordringstyper i første ledd annet punktum. Det er ikke adgang etter loven til å holde enkelte fordringer utenfor tvangsakkorden dersom de faller inn under § 54 første ledd første punktum. Tilsvarende gjelder ved gjeldsforhandling, jf. konkursloven § 55. I praksis er det likevel antatt at det er en snever adgang til å betale enkelte fordringshavere, slik som driftskritiske leverandører, fullt ut.

10.5.2 Rekonstruksjons- og insolvensdirektivet

Rekonstruksjons- og insolvensdirektivet bygger på at «berørte parter» har stemmerett over rekonstruksjonsplanen, og at disse berørte partene kan bindes av planen, jf. artikkel 2 nr. 1 underpunkt 2, artikkel 9 og artikkel 15. Direktivet åpner derfor for at skyldneren kan holde enkelte fordringshavere eller grupper av fordringshavere utenfor rekonstruksjonsplanen, med den virkning at kravene deres er uberørt av planen.

10.5.3 Forslaget i høringsnotatet

I *høringsnotatet 13. januar 2023* ble det foreslått å videreføre rekonstruksjonslovens regler om hvilke fordringer som bindes av rekonstruksjonsplanen.

I *høringsnotatet 20. mars 2024* foreslo departementet en annen regulering av hvilke fordringer som kan omfattes og bindes av en rekonstruksjonsplan. Forslaget lå tettere opp til direktivets regulering. Det ble foreslått at «berørte parter» har stemmerett og kan bli bundet av rekonstruksjonsplanen. Etter forslaget ville en part være «berørt» dersom rekonstruksjonsplanen endrer rettigheter eller forpliktelser knyttet til partens fordring eller interesse. Definisjonen omfattet både fordringshavere og aksjeeiere. Forslaget til stemmerettsbestemmelse gikk også ut på at skyldneren skulle kunne holde enkelte fordringshavere eller grupper av fordringshavere uberørt av planen. Departementet foreslo videre at berørte parter bindes av rekonstruksjonsplanen «i den utstrekning loven gir adgang til å berøre dem og på de vilkår som fremgår av rekonstruksjonsplanen».

10.5.4 Høringsinstansenes syn

I høringen av høringsnotatet 20. mars 2024 uttaler *Skattedirektoratet* at forarbeidene bør gi noen føringer for hvilke typer fordringer eller fordringshavere det normalt er akseptabelt at holdes uberørt.

10.5.5 Departementets vurdering

På samme måte som direktivet åpner departementets lovforslag for at skyldneren kan holde enkelte fordringer eller grupper av fordringer uberørt av rekonstruksjonsplanen. Dette fremgår av lovforslaget § 32, som fastsetter hvilke fordringer som *kan* omfattes av rekonstruksjonsplanen, samt av § 52 om virkningene av en stadfestet rekonstruksjonsplan, som fastsetter hvem planen er bindende for. Lovforslaget § 52 er nærmere omtalt i punkt 15. Systematikken etter lovforslaget er at det bare er fordringer som omfattes av planens tiltak etter § 33 første ledd nr. 1, som bindes av rekonstruksjonsplanen. Adgangen til å holde enkelte fordringer utenfor rekonstruksjonsplanen begrenses imidlertid av reglene om likebehandling av fordringshaverne, se nærmere om dette i punkt 12.3 og punkt 14.2.

Tilsvarende bindes aksjeeierne bare dersom planen går ut på tiltak etter § 33 første ledd nr. 2. Dette er nærmere omtalt i punkt 11 og punkt 12.2.

En adgang for skyldneren til å velge hvilke fordringshavere som skal omfattes av rekonstruksjonsplanen, gjør det mulig å gjennomføre for-

handlingen med én klasse av fordringshavere, som for eksempel kan bestå av en klasse med usikrede fordringshavere. Dersom færre parter omfattes av planen, vil forhandlingene kunne gjennomføres enklere og raskere. Skyldneren må uansett respektere begrensningene som følger av bestemmelsene om likebehandling og prioritetsrekkefølge i stadfestelsesbestemmelsene, jf. lovforslaget § 45 annet ledd nr. 2 og § 46 nr. 8 når fordringshavere holdes utenfor planen, jf. punkt 12.3 og 14. Muligheten for å tilpasse forhandlingen til den enkelte skyldnerens behov er ment å gjøre reglene fleksible og anvendelige for både store og små foretak og for ulike typer av skyldnere.

I høringsnotatet 20. mars 2024 ble det foreslått at fordringshaverne og eierne som omfattes av tiltak etter planen, skulle anses som «berørte parter» i rekonstruksjonsforhandlingen, og dette koblingsordet ble brukt i bestemmelsene om tiltak, klasseinndeling og bindingsbestemmelsen. I lovforslaget har departementet i stedet valgt å presisere at det for fordringenes vedkommende er fordringer som pålegges tiltak i planen, som skal deles inn i klasser, som gir stemmerett, og som bindes av planen. I og med at en fordringshaver kan ha flere fordringer mot skyldneren som omfattes av rekonstruksjonsplanen, og klasseinndelingen, stemmeretten og virkningen av en stadfestet plan er knyttet til den enkelte fordringen og ikke til fordringshaveren som sådan, gir dette en mer presis regulering. I lovforslaget brukes derfor ikke begrepet «berørte parter» om fordringshaverne og eierne.

11 Eiernes stilling i en rekonstruksjon

11.1 Gjeldende rett

I rekonstruksjonsloven er det åpnet for at en tvangsakkord kan gå ut på konvertering av gjeld til egenkapital, jf. § 34 første ledd nr. 3. I § 35 i loven er det fastsatt særlige flertallskrav for nødvendige beslutninger i generalforsamlingen i den forbindelse. Det følger av første ledd i bestemmelsen at dersom rekonstruksjonen går ut på at gjeld helt eller delvis skal omgjøres til egenkapital i et aksjeselskap eller allmennaksjeselskap, kan generalforsamlingsbeslutningen om forhøyelse av aksjekapitalen etter aksjeloven § 10-1 eller allmennaksjeloven § 10-1 treffes med tilslutning fra minst halvparten så vel av de avgitte stemmer som av den aksjekapitalen som er representert på generalforsamlingen. Nødvendige vedtektsendringer som følge av beslutningen og beslutning om fravikelse av fortrinnsretten etter aksjeloven § 10-5 og allmennaksjeloven § 10-5 kan treffes med samme flertall. Det samme flertallskravet gjelder etter § 35 annet ledd også for beslutninger etter aksjeloven og allmennaksjeloven kapittel 11 dersom rekonstruksjonen går ut på at det skal utstedes finansielle instrumenter etter disse reglene, og for beslutning etter aksjeloven § 12-1 første ledd nr. 1 og allmennaksjeloven § 12-1 første ledd nr. 1 om kapitalnedsettelse til dekning av tap dersom dette er en del av rekonstruksjonen.

Etter rekonstruksjonsloven er det med andre ord selskapet som skal fatte beslutningen etter aksjelovgivningens vanlige kompetanseregler, men etter et lempet flertallskrav sammenlignet med flertallskravene i aksjeloven og allmennaksjeloven § 5-17 første ledd og § 5-18 første ledd.

11.2 Forslaget i høringsnotatet

Adgangen til at en tvangsakkord kan gå ut på at gjeld konverteres til egenkapital i selskapet som er under rekonstruksjon, ble foreslått videreført i *høringsnotatet 13. januar 2023*. En endring sammenlignet med rekonstruksjonsloven var at vedtakelsen og stadfestelsen av rekonstruksjonsplanen etter forslaget skulle erstatte de nødvendige generalforsamlingsbeslutningene. Dette skulle gjelde i alle tilfeller der rekonstruksjonsplanen går ut på tiltak som forutsetter generalforsamlingsbeslutninger etter aksjeloven eller allmennaksjeloven kapittel 10, 11 eller 12.

Det ble videre foreslått at dersom rekonstruksjonsplanen går ut på slike tiltak etter aksjelovgivningen, skulle aksjeeierne til erstatning for stemmeretten de ville ha hatt på generalforsamlingen, i stedet ha rett til å stemme over rekonstruksjonsplanen. Aksjeeierne skulle etter forslaget som hovedregel stemme i en egen klasse. Dersom klassen av aksjeeiere stemmer mot planen, skulle den etter forslaget likevel kunne bli vedtatt dersom vilkårene for gjennomtvingelse var oppfylt. Forslaget åpnet dermed for at en rekonstruksjonsplan som går ut på tiltak som krever generalforsamlingsbeslutning etter aksjeloven eller allmennaksjeloven kapittel 10, 11 eller 12, kan vedtas selv om flertallet av aksjeeiere skulle stemme nei.

Forslagene ble begrunnet slik i høringsnotatet:

> «Samtidig innebærer de gjeldende reglene at aksjeeierne, med alminnelig flertall i generalforsamlingen, kan forhindre gjennomføringen av en rekonstruksjonsplan som omfatter konvertering av gjeld til egenkapital. Som innspillene i forbindelse med innspillsrunden og evalueringen viser, er det ikke opplagt at dette er rimelig. For insolvente skyldnere vil alternativet til rekonstruksjon normalt være konkurs, og i en konkurs vil aksjeeierne normalt ikke få noen dekning av sine innskudd i selskapet. Man kan se det slik at aksjonærinteressene derfor bør anses som mindre beskyttelsesverdige også i en rekonstruksjonsprosess, i alle fall hvis skyldneren er insolvent. I tillegg kan det fremstå som lite rimelig at eierne med alminnelig flertall skal kunne sikre seg at eierskapet overhodet ikke begrenses – og dermed at rettighetene til det fremtidige utbyttepotensialet i skyldneren beholdes fullt ut etter en rekonstruksjonsprosess – på bekostning av for-

dringshavernes rettigheter. Flere instanser har som nevnt tatt til orde for at eierne bør ta en større del av belastningen med å bringe skyldneren gjennom en rekonstruksjon.

Et alternativ til å videreføre de gjeldende reglene kan være regler om at en vedtatt og stadfestet rekonstruksjonsplan skal erstatte eventuelle nødvendige generalforsamlingsbeslutninger, jf. også lignende regler i svensk og dansk rett. Departementet antar at en slik regel i så fall bør kombineres med at eierne gis visse stemmerettigheter ved vedtakelsen av rekonstruksjonsforslaget. At eierne ikke skal ha noen rolle i forbindelse med et rekonstruksjonsforslag som kan innebære at rettighetene deres utvannes eller til og med innløses, kan fremstå som lite rimelig.

Stemmeberettigede etter direktivet er som nevnt «berørte» parter. Det kan hevdes at eiere alltid vil være berørt av en rekonstruksjonsplan, siden den har betydning for eiernes fremtidige utbyttepotensiale. Departementet antar likevel at eventuelle stemmerettigheter for eiere bør begrenses til tilfeller der rekonstruksjonsforslaget berører eierrettighetene mer direkte. Det foreslås derfor at grensen trekkes ved tiltak som forutsetter generalforsamlingsbeslutning etter aksjeloven eller allmennaksjeloven kapittel 10, 11 eller 12 (det vil si beslutning om kapitalforhøyelse, utstedelse av finansielle instrumenter eller kapitalnedsettelse). Stemmerettigheter utover disse tilfellene vil gi eierne større innflytelse over rekonstruksjonsforhandlingene enn de har i dag, noe som neppe er hensiktsmessig eller ønskelig.»

Det nevnte forslaget om at tiltak som forutsetter generalforsamlingsbeslutning etter aksjeloven eller allmennaksjeloven kapittel 10, 11 eller 12, skulle kunne gjennomtvinges overfor aksjeeierne, gjaldt ikke små og mellomstore foretak. I høringsnotatet ble det foreslått at klasseinndeling skulle være valgfritt for små og mellomstore foretak. Dersom skyldneren velger bort klasseinndeling, foreslo departementet at beslutningene etter aksjeloven eller allmennaksjeloven kapittel 10, 11 eller 12 skulle treffes av generalforsamlingen, men med et lempet flertallskrav tilsvarende det som nå gjelder etter rekonstruksjonsloven § 35. For små og mellomstore foretak ble det også foreslått å gi skyldneren en rett til å motsette seg gjennomtvingelse.

I høringsnotatet ble det vurdert om adgangen overfor store foretak til å tvinge gjennom tiltak som innebærer begrensninger i eksisterende aksjonærinteresser, vil kunne komme i konflikt med forbudet mot tilbakevirkning i Grunnloven § 97 og eiendomsrettsvernet i EMK første tilleggsprotokoll artikkel 1. Det ble konkludert med at forslagene er forenlige med Grunnloven § 97 og EMK P1-1.

Departementet drøftet også hvilke saksbehandlingsregler som skal gjelde når rekonstruksjonsplanen erstatter generalforsamlingens beslutninger. Det ble ikke foreslått egne regler om dette, men det ble blant annet lagt til grunn at pliktene som påligger styret i selskapet i forbindelse med innkalling til generalforsamling og dokumentasjon til aksjeeierne som grunnlag for beslutningene, skal oppfylles av den som utformer forslaget til rekonstruksjonsplan. Dette forslaget hadde sammenheng med forslaget om at rekonstruktøren skulle kunne fremme et eget forslag til rekonstruksjonsplan. Det ble også lagt til grunn at øvrige krav til generalforsamlingsbeslutninger etter aksjeloven og allmennaksjeloven kapittel 10, 11 og 12 må oppfylles som en del av rekonstruksjonsplanen.

I *høringsnotatet 20. mars 2024* ble det foreslått enkelte endringer i forslagene fra høringsnotatet 13. januar 2023. Departementet foreslo i det nye høringsnotatet at klasseinndeling ikke skulle være valgfritt for små og mellomstore bedrifter, se nærmere punkt 12.4.3. Som en følge av dette foreslo departementet at en vedtatt og stadfestet rekonstruksjonsplan skal tre i stedet for generalforsamlingsbeslutninger etter aksjeloven eller allmennaksjeloven kapittel 10, 11 eller 12 uavhengig av selskapets størrelse. Det ble også foreslått enkelte endringer i reglene om stadfestelse av planen der ikke alle klasser har gitt tilslutning. Videre ble det foreslått at eierne ikke skal inngå i prioritetsrekkefølgen etter prinsippet om absolutt prioritet.

I det samme høringsnotatet fremhevet departementet at etter forslaget vil det kun være eiere i aksjeselskaper og allmennaksjeselskaper som kan berøres av en rekonstruksjonsplan, ikke eiere i andre selskapsformer. Departementet uttalte at det er vanskelig å se at det er aktuelt med tilsvarende tiltak for andre eiere enn aksjeeiere, men ba om høringsinstansenes innspill dersom det er praktiske eksempler på måter andre eiere bør kunne berøres av en rekonstruksjonsplan med bindende virkning.

11.3 Høringsinstansenes syn

I høringen av *høringsnotatet 13. januar 2023* støtter *Konkursrådet, Advokatforeningen, Finans Norge* og *Nordic Trustee* departementets forslag om at en vedtatt og stadfestet rekonstruksjonsplan vil erstatte de nødvendige generalforsamlingsbeslutningene etter aksjeloven og allmennaksjeloven kapittel 10, 11 og 12, og at tiltak etter de nevnte kapitlene skal kunne gjennomføres selv om et flertall av eierne stemmer nei.

Konkursrådet uttaler:

> «Aksjeeiernes interesser i en rekonstruksjon hos en insolvent eller nær insolvent skyldner, er underordnet kreditorinteressene med mindre eierne finansielt aktivt bidrar til rekonstruksjonsløsningen.
>
> Alternativet til en vellykket rekonstruksjon vil i normaltilfellene være konkurs, noe som normalt innebærer at aksjene uansett vil miste sin verdi. Når selskapet er i en rekonstruksjonssituasjon, er aksjekapitalen i det vesentlige tapt. Hensett dette er det uheldig at aksjeeiere med mer enn 50 % skal kunne blokkere et rekonstruksjonsforslag som ellers sikrer en bedre løsning for kreditorene enn konkurs. I denne sammenheng må hensynet til aksjonærene vike for hensynet til kreditorene, videre drift og bevaring av arbeidsplasser.
>
> I små og mellomstore bedrifter er det erfaringsvis ikke uvanlig at aksjonærene kan ha egeninteresser utenfor selskapsinteressen. Dette kan f.eks. være aksjonærer som ønsker en konkurs for deretter å komme i posisjon til å kjøpe skyldnerens aktiva billig for å bruke dette i egen virksomhet eller etablere ny virksomhet på restene av konkursskyldnerens virksomhet. Slike interesser bør ikke være utslagsgivende for om en rekonstruksjonsløsing lykkes eller ikke.
>
> Aksjonærenes interesser er tilstrekkelig ivaretatt gjennom at aksjelovgivningen, det forhold at aksjonærene velger selskapets styre og derigjennom har indirekte innflytelse på selskapet, samt reglene som regulerer styrets handlingsrom og plikt til å ivareta selskapsinteressen. Det aksjonærvalgte styret vil være den enhet som fremmer rekonstruksjonsforslaget til avstemming, og de vil også kunne ta ut av rekonstruksjon ved å dokumentere solvens, jf. § 59a andre ledd. Videre er aksjeeiernes interesser ivaretatt gjennom den rettslige prøvingen som skal foretas før stadfestelse for å hindre urimelige løsninger og misbrukstilfeller, jf. §§ 50 – 53.
>
> Etter Konkursrådets oppfatning bør en vedtatt og stadfestet rekonstruksjonsplan erstatte generalforsamlingens beslutninger etter aksjeloven eller allmennaksjeloven kapittel 10, 11 eller 12, uavhengig av om aksjonærene gis stemmerett etter klasseinndeling eller ikke.»

Finans Norge uttaler at organisasjonen støtter hovedlinjene i departementets forslag. Det gis i høringsuttalelsen uttrykk for at egenkapitalen i prinsippet skal tapes før fremmedkapitalen, og at «[f]or å sikre at eierne ikke får en uberettiget fordel ved å gjennomføre en rekonstruksjon, bør den permanente loven ha verktøy som åpner for at eierne tvinges til å bidra». Finans Norge gir samtidig uttrykk for at det er uløste spørsmål knyttet til klasseinndeling og stemmerettsspørsmål mv. Finans Norge mener aksjeeierne ikke bør ha stemmerett der planen går ut på tiltak som innebærer beslutninger etter aksjeloven eller allmennaksjeloven kapittel 10, 11 eller 12. Videre uttaler Finans Norge at også ansvarlige selskaper, kommandittselskaper og samvirkeforetak bør omfattes av reglene om at rekonstruksjonsplanen trer i stedet for selskapsbeslutninger i generalforsamlingen.

Etter *Advokatforeningens* syn er det en uheldig konsekvens av reglene i rekonstruksjonsloven «at flertallet av aksjeeierne i praksis har en vetorett». Advokatforeningen drøfter i sin høringsuttalelse også om eierne i det hele tatt bør gis stemmerett over en rekonstruksjonsplan og uttaler om dette:

> «Det legges til grunn at selskapsinteressen er selskapets interesse i å skape og bevare verdier, i samsvar med kreditorenes dekningsinteresse og aksjeeiernes avkastningsinteresse. Når verdiene har gått tapt eller er i ferd med å gå tapt, er det, sett hen til at aksjeeiernes avkastningsinteresse er en residualinteresse slik at kreditorene har første prioritet, i utgangspunktet dekningsinteressen som er styrende for selskapsinteressen. På den annen side forutsetter altså en rekonstruksjon at virksomheten skal drives videre og at dette alt i alt er det beste for kreditorene og selskapets øvrige interessenter. I alle fall der aksjeeierne ikke skal utraderes helt ut, er det relevant å se hen til også deres interesser. Etter Advokatforeningens oppfatning betyr det likevel ikke at aksjeeierne nødvendigvis skal ha stemmerett. Også her kan eierinteressene anses ivaretatt ved misbruksreglene.»

Advokatforeningen uttaler at dersom eierne skal gis stemmerett, er foreningen enig i departementets forslag om at stemmerettigheter for eierne uansett må begrenses til tilfeller der rekonstruksjonsforslaget berører eierne mer direkte, slik at grensen trekkes ved tiltak som kapitalforhøyelse, beslutning om kapitalnedsettelse og beslutning om utstedelse av finansielle instrumenter. Det gis uttrykk for at forslaget om at skyldneren kan velge bort klasseinndeling i små og mellomstore virksomheter, vil kunne innebære at skyldneren vil være tilbakeholden med å samtykke til klasseinndeling der eierne vil unngå at rekonstruksjonsplanen kan gjennomtvinges. Etter Advokatforeningens syn bør det være større rom for å tvinge gjennom et rekonstruksjonsforslag uten samtykke fra skyldneren, også for små og mellomstore foretak.

Advokatforeningen støtter forslaget til endringer i saksbehandlingsregler når rekonstruksjonsplanen skal gå ut på tiltak etter kapittel 10, 11 eller 12 i aksjeloven og allmennaksjeloven.

Nordic Trustee mener det «er helt vesentlig at eierne ikke kan forhindre vedtakelsen av et rekonstruksjonsforslag», og gir også støtte til Finans Norges uttalelse.

I høringen av *høringsnotatet 20. mars 2024* uttaler *Advokatforeningen* at foreningen ikke ser behov for å regulere eiernes rettsstilling i forbindelse med rekonstruksjonsforhandling i andre sammenslutningsformer enn aksjeselskaper og allmennaksjeselskaper. *Oslo tingrett* og *Konkursrådet* gir uttrykk for tilsvarende synspunkter.

11.4 Departementets vurdering

Departementet følger opp forslaget i høringsnotatet om at det som ledd i rekonstruksjonen kan besluttes kapitalforhøyelse, kapitalnedsettelse eller utstedelse av finansielle instrumenter etter aksjeloven eller allmennaksjeloven kapittel 10, 11 eller 12 uten generalforsamlingsbeslutning, slik at en vedtatt og stadfestet rekonstruksjonsplan erstatter ellers nødvendige generalforsamlingsbeslutninger hos skyldneren.

Rekonstruksjonsplanen vil etter forslaget etter dette kunne gå ut på at det skal foretas en kapitalforhøyelse ved nytegning av aksjer i selskapet etter aksjeloven eller allmennaksjeloven kapittel 10. Det vil da typisk være fordringshavere som tegner de nye aksjene mot at fordringene benyttes som aksjeinnskudd (konvertering av gjeld til egenkapital), eller at aksjer tegnes av noen som er villige til å skyte inn frisk kapital i selskapet. Kapitalforhøyelsen vil videre kunne kombineres med en kapitalnedsettelse til dekning av tap der de gamle aksjene slettes, jf. kapittel 12 i aksjeloven og allmennaksjeloven. Dessuten kan man tenke seg at det etter kapittel 11 i de to lovene utstedes finansielle instrumenter som gir fordringshavere eller andre mulige investorer rett til å tegne aksjer på et senere tidspunkt.

Slike beslutninger etter kapittel 10, 11 eller 12 skal (med mindre det foreligger styrefullmakt) etter aksjelovens og allmennaksjelovens regler vedtas av selskapets generalforsamling og med kvalifisert flertall siden de på ulike måter kan påvirke aksjeeiernes interesser i selskapet, for eksempel ved at utbyttepotensialet reduseres, eller ved at aksjene bortfaller. Også i forbindelse med en rekonstruksjon skal beslutningene etter gjeldende lov treffes av generalforsamlingen, men rekonstruksjonsloven fastsetter et redusert flertallskrav.

Dette innebærer som nevnt at eierne vil kunne forhindre at det vedtas en rekonstruksjonsplan med slike tiltak som er beskrevet foran. Selv om flertallskravet er redusert, vil tiltakene ikke bli vedtatt hvis et flertall av eierne stemmer nei på generalforsamlingen. Som det ble påpekt i høringsnotatet og i høringen, kan det virke mindre rimelig at eierne på denne måten vil kunne ivareta sine eierinteresser, samtidig som at fordringshaverne kan bli pålagt å måtte tåle til dels betydelige inngrep i sine rettigheter. Departementet nøyer seg her med å vise til det som uttales i høringsnotatet og av høringsinstansene om at det ikke bare er fordringshaverne som bør kunne tvinges til å bidra til rekonstruksjonen, men at også eierne bør ta sin del av belastningen. Hvis aksjenes verdi er tapt eller så godt som tapt, gir det ikke god mening at eierne ved å stemme nei på generalforsamlingen kan sikre sitt eierskap, mens fordringshaverne kan måtte ta hele regningen for at selskapet skal kunne reddes og verdier sikres.

Departementet foreslår etter dette at rekonstruksjonsplanen kan gå ut på at det som ledd i rekonstruksjonen besluttes kapitalforhøyelse, kapitalnedsettelse eller utstedelse av finansielle instrumenter etter aksjeloven eller allmennaksjeloven kapittel 10, 11 eller 12 uten generalforsamlingsbehandling, men som en del av vedtakelsen av rekonstruksjonsplanen. I lovforslaget § 34 er det i samsvar med dette tatt inn en regel om at en stadfestet rekonstruksjonsplan erstatter de nødvendige generalforsamlingsbeslutningene etter de nevnte kapitlene i aksjelovene. Skyldnerens generalforsamling vil dermed ikke kunne blok-

kere at rekonstruksjonsplanen går ut på tiltak som vil ha betydning for eierinteressene. Ordlyden i lovforslaget § 33 første ledd nr. 2 presiserer at tiltaket i rekonstruksjonsplanen som det her er aktuelt å pålegge eierne, er at de nevnte beslutningene kan vedtas på den måten som beskrives i § 34. Eierne kan med andre ord ikke pålegges tiltak som er en *forutsetning for* slike beslutninger, slik som for eksempel å skyte inn ny egenkapital i selskapet.

Spørsmålet som da reiser seg, er om aksjeeierne i stedet skal kunne delta i avstemningen over rekonstruksjonsplanen. Som det fremgår av høringsuttalelsene til *Konkursrådet*, *Advokatforeningen* og *Finans Norge*, kan det argumenteres for at aksjeeierne ikke bør gis stemmerett. Departementet har likevel kommet til at også aksjeeierne bør ha stemmerett når planen går ut på beslutninger som ellers ville kreve generalforsamlingsbeslutning etter aksjeloven og allmennaksjeloven kapittel 10, 11 eller 12. Det vises til § 38 første ledd annet punktum i lovforslaget og merknaden til denne bestemmelsen. Slike beslutninger kan utvanne eierinteressene, eventuelt utslette dem, og det fremstår da som mest rimelig at også aksjeeierne kan delta i avstemningen. Departementet legger her blant annet vekt på at det ikke er et vilkår for å kunne få åpnet rekonstruksjonsforhandling at skyldneren er insolvent, jf. lovforslaget § 1. Noe av verdiene kan dermed være i behold selv om det er åpnet rekonstruksjonsforhandling.

Departementet foreslår i likhet med forslaget i høringsnotatet at aksjeeierne alltid skal deles inn i en egen klasse, jf. lovforslaget § 35 annet ledd. Hva som skal til for at klassen med aksjeeierne skal regnes for å ha gitt sin tilslutning til forslaget, er regulert i § 41 tredje ledd. Det følger av denne bestemmelsen at minst halvparten av de avgitte stemmene og aksjekapitalen som har deltatt i avstemningen, må ha stemt for rekonstruksjonsplanen, se punkt 13.4.5 om dette. Dersom klassen av eiere stemmer nei til rekonstruksjonsplanen, vil den ikke være vedtatt etter hovedregelen om vedtakelse av rekonstruksjonsplanen, jf. § 45 første ledd. Den kan imidlertid bli stadfestet selv om ikke alle klassene har gitt sin tilslutning til den, dersom vilkårene for såkalt gjennomtvingelse etter § 45 annet ledd, jf. også tredje ledd, er oppfylt, se punkt 14.2 om dette. Departementet foreslår, i samsvar med forslaget i høringsnotatet 20. mars 2024, at eierne ikke skal inngå i prioritetsrekkefølgen etter prinsippet om absolutt prioritet i lovforslaget § 45 annet ledd nr. 2. Dette innebærer at det ikke er noe vilkår for gjennomtvingelse at eierne ikke beholder noen eierinteresser dersom «foranstående» klasser ikke får full dekning. Men siden en rekonstruksjonsplan etter forslaget kan tvinges gjennom overfor aksjeeierne dersom et flertall av øvrige klasser har stemt for forslaget (og en av klassene er en klasse av fordringshavere som ville fått betalt i en konkurs), kan aksjeeierne bli tvunget til å akseptere begrensninger i sine rettigheter som en del av rekonstruksjonsplanen, til tross for at klassen av aksjeeiere stemmer nei.

I samsvar med forslaget i høringsnotatet 20. mars 2024 foreslår departementet at klasseinndeling ikke skal være valgfritt for små og mellomstore bedrifter, se nærmere punkt 12.4.5. Som følge av dette vil reglene om at vedtakelsen og stadfestelsen av rekonstruksjonsplanen trer i stedet for generalforsamlingsbeslutningen, og de omtalte avstemningsreglene gjelde for samtlige aksjeselskaper og allmennaksjeselskaper, ikke bare for de store selskapene.

Som det fremgår, er det etter forslaget bare i aksjeselskaper og allmennaksjeselskaper at eierne skal kunne berøres av rekonstruksjonsplanen og dermed gis stemmerett. Departementet kan ikke se at det er særlig praktisk med tilsvarende løsninger for andre sammenslutningsformer. Høringen har i stor grad bekreftet dette inntrykket. En utvidelse til å omfatte andre sammenslutningsformer ville dessuten komplisere reglene betydelig.

Siden en adgang til å tvinge gjennom tiltak som innebærer en begrensning i eksisterende eierinteresser, vil gjelde også for eksisterende aksjeeiere, reiser det seg et spørsmål om forholdet til Grunnloven § 97 og eiendomsrettsvernet i EMK første tilleggsprotokoll artikkel 1. I høringsnotatet ble det som nevnt lagt til grunn at de foreslåtte reglene er forenlige med kravene som følger av Grunnloven og EMK. Dette er fortsatt departementets vurdering.

Departementet antar at det ved vurderingen av om inngrepet er forenlig med Grunnloven § 97, er naturlig å ta utgangspunkt i om inngrepet etter en helhetsvurdering utgjør særlig urimelig eller urettferdig tilbakevirkning, jf. Rt. 1996 side 1415 (Borthen) og Rt. 2013 side 1345 (strukturkvote), se drøftelsen i punkt 8.5.5 av hvilken norm som bør legges til grunn for grunnlovsvurderingen. Departementet viser for det første til at alternativet til en vellykket rekonstruksjon ofte vil være konkurs. Ved konkurs er aksjeeiernes eierskap uten verdi. Departementet viser også til at den enkelte aksjeeier etter forslaget ikke må finne seg i noe annet eller mer enn det reglene i aksjeloven og allmennaksjeloven kapittel 10, 11 og 12 alle-

rede legger til rette for. Forslaget innebærer kun en endring av avstemningsreglene, ikke av hvilke beslutninger som kan treffes for selskapet med konsekvenser for eierinteressene. En aksjeeier kan etter forslaget for eksempel ikke pålegges å skyte inn ny kapital mot sin vilje, se punkt 12.2.5 om dette. Når det gjelder mulighetene for gjennomtvingelse hvis aksjeeierne stemmer nei, vises det til at rekonstruksjonsforhandlingen kan innstilles med tilbakelevering til skyldneren dersom skyldneren kan godtgjøre å være solvent, jf. § 55 tredje ledd. Eiere som kontrollerer flertallet av stemmene i et solvent selskap, vil dermed kunne instruere styret om å avslutte rekonstruksjonsforhandlingene dersom det ligger an til vedtak om tiltak som disse er imot. Og er selskapet insolvent, har eierskapet i selskapet uansett ingen beskyttelsesverdig verdi. Mindretallet vil dessuten ha et vern gjennom misbruksregelen i aksjeloven og allmennaksjeloven § 5-21, jf. i den forbindelse merknaden til § 34.

Når det gjelder den europeiske menneskerettskonvensjonen første tilleggsprotokoll artikkel 1, kan det reises spørsmål om den typen begrensninger i eierinteressene det her dreier seg om, i det hele tatt omfattes av vernet etter artikkel 1, se tilsvarende SOU 2021: 12 side 410 med videre henvisninger. Forutsatt at reglene i forslaget er å regne som en begrensning i eiendomsretten som faller inn under bestemmelsen, og da sannsynligvis under den såkalte «kontroll-regelen», jf. punkt 8.5.5 ovenfor, må et eventuelt inngrep være i samsvar med loven og ikke være vilkårlig, inngrepet må forfølge et legitimt formål, og det må være forholdsmessig. Etter departementets syn er det klart at lovforslaget forfølger et legitimt formål, i og med at det kan gi bedre muligheter for vellykket gjennomføring av rekonstruksjonsforhandlinger, avverge konkurs i levedyktige virksomheter og sikre videre drift, noe som er positivt for aksjeeierne og også ellers er av positiv samfunnsmessig betydning. Inngrepet må også være forholdsmessig. Det må foretas en helhetsvurdering som bærer likhetstrekk med vurderingen etter Grunnloven § 97. Departementet viser for det første til at forslaget er egnet til å føre til flere vellykkede rekonstruksjoner. Dersom skyldneren er insolvent, vil alternativet til en vellykket rekonstruksjon som regel være konkurs, noe som innebærer at aksjene vil være uten verdi. Og selv om det vil kunne være tyngende å påtvinge aksjeeierne et tiltak som innebærer betydelig utvanning av eierskapet, innebærer det etter departementets syn ikke en byrde som står i misforhold til de fordeler forslaget medfører, og som vil komme hele kreditorfellesskapet til gode. Etter en samlet vurdering finner departementet at forslaget ikke er i strid med EMK P1-1.

Aksjeloven og allmennaksjeloven har i kapittel 10, 11 og 12 omfattende saksbehandlingsregler for beslutninger om kapitalforhøyelse, utstedelse av finansielle instrumenter og kapitalnedsettelse. I de nevnte kapitlene er det gitt regler både om dokumentasjon som skal foreligge før generalforsamlingen treffer sin beslutning, hva beslutningen skal og kan gå ut på, og den påfølgende gjennomføringen av beslutningen. Formålet med disse reglene er blant annet å sikre at aksjeeierne gis tilstrekkelig informasjon til å kunne ta stilling til forslaget når det skal behandles på generalforsamlingen, og ved kapitalforhøyelse at de verdiene som det er oppgitt at skal skytes inn som aksjeinnskudd, virkelig blir tilført selskapet. Med en regel om at rekonstruksjonsplanen trer i stedet for generalforsamlingsbeslutningen, reiser det seg et spørsmål om rollefordelingen mellom rekonstruksjonslovens saksbehandlingsregler og aksjelovens og allmennaksjelovens saksbehandlingsregler. For å unngå uklarhet om dette foreslår departementet i lovforslaget § 34 en mer utførlig regulering av forholdet mellom disse lovene enn det som var foreslått i høringsnotatet. Departementet har lagt vekt på at aksjeeierne skal gis tilgang til samme informasjon, at det skal utarbeides samme dokumentasjon, og at rekonstruksjonsplanen skal ha samme innhold som det som kreves for beslutninger etter de alminnelige reglene i aksjeloven og allmennaksjeloven. Forslaget går i hovedtrekk ut på at forslaget til rekonstruksjonsplan erstatter styrets forslag til generalforsamlingsbeslutning etter aksjelovgivningen, og at det i rekonstruksjonsplanen må inntas de samme bestemmelsene som det som kreves etter aksjelovene. Videre må styret utarbeide de samme dokumentene som etter aksjelovene, og de skal følge som vedlegg til forslaget til rekonstruksjonsplan i stedet for til innkallingen til generalforsamlingen. Forslaget med vedlegg skal etter lovforslaget § 37 første ledd sendes aksjeeierne i forkant av avstemningen tilsvarende det som ville ha blitt gjort hvis beslutningen skulle treffes på generalforsamlingen. Stemmereglene i rekonstruksjonsloven erstatter dessuten regler i aksjeloven og allmennaksjeloven kapittel 5 om innkalling til, avholdelse av og flertallskrav på generalforsamlingen. For nærmere detaljer vises til spesialmerknaden til § 34.

12 Utforming av rekonstruksjonsplanen

12.1 Skyldnerens utarbeidelse av rekonstruksjonsplanen

12.1.1 Gjeldende rett

Etter gjeldende rett er det skyldneren som utformer et første utkast til rekonstruksjonsplan. Skyldneren skal fremlegge utkastet på fordringshavermøtet, hvis det avholdes, jf. rekonstruksjonsloven § 22 tredje ledd. Beslutter retten at det ikke skal holdes fordringshavermøte, eller utsettes beslutningen, skal rekonstruktøren sende skyldnerens utkast til rekonstruksjon til fordringshaverne innen fire uker fra innledning av rekonstruksjonsforhandlingen.

Finner rekonstruksjonsutvalget på grunnlag av drøftelsene på fordringshavermøtet og de opplysninger som ellers er skaffet til veie, at det er utsikt til at skyldneren vil kunne oppnå rekonstruksjon, skal rekonstruksjonsutvalget bistå skyldneren med å utarbeide et forslag til rekonstruksjon, jf. § 26 første ledd første punktum.

Når rekonstruksjonsutvalget har skaffet seg nødvendig oversikt over skyldnerens forhold og finner at det er utsikt til at skyldneren vil kunne oppnå rekonstruksjon, skal rekonstruktøren utarbeide en redegjørelse etter de nærmere kravene som følger av rekonstruksjonsloven § 25.

12.1.2 Rekonstruksjons- og insolvensdirektivet

Etter rekonstruksjons- og insolvensdirektivet skal skyldneren ha rett til å fremlegge et rekonstruksjonsforslag, uansett hvem som har søkt om forebyggende rekonstruksjon, jf. artikkel 9 nr. 1. I tillegg åpner direktivet for at det i nasjonal rett kan fastsettes at fordringshavere og rekonstruktører har rett til å fremlegge rekonstruksjonsforslag, og i så fall på hvilke vilkår.

Direktivet oppstiller i artikkel 8 detaljerte krav til innholdet i en rekonstruksjonsplan. Kravene er nærmere omtalt i merknaden til § 31.

12.1.3 Forslaget i høringsnotatet

I *høringsnotatet 13. januar 2023* ble adgangen for skyldneren til å legge frem et utkast til rekonstruksjonsplan foreslått videreført. Det samme ble reglene om at rekonstruksjonsutvalget skal bistå skyldneren med å utarbeide forslaget, dersom det på grunnlag av drøftelsene på fordringshavermøtet og de opplysninger som er skaffet til veie, finner at det er utsikt til at skyldneren vil kunne oppnå rekonstruksjon. I høringsnotatet ble det også drøftet om også rekonstruktøren bør kunne fremlegge et rekonstruksjonsforslag:

> «Selv om det åpnes for at rekonstruktøren kan fremme et alternativt forslag til rekonstruksjon, vil fremleggelse av rekonstruksjonsforslaget, på samme måte som i Sverige, fortsatt ofte forutsette at skyldneren stiller seg bak det. At det ikke alltid vil være en forutsetning at skyldneren stiller seg bak forslaget, vil samtidig kunne heve skyldnerens terskel for å begjære rekonstruksjonsforhandling. I tillegg vil vissheten om at rekonstruktøren kan fremme et alternativt forslag, kunne gjøre at presset på fordringshaverne til å slutte seg til et forslag fra skyldneren kan bli mindre. Dette kan igjen forlenge forhandlingene og være kostnadsdrivende.
>
> På den annen side vil vissheten om at rekonstruktøren kan fremme et alternativt rekonstruksjonsforslag, kunne hindre at fordringshaverne tvinges til å akseptere et rekonstruksjonsforslag som – selv om det gir et bedre utfall enn de ville ha oppnådd ved en konkurs – ikke anses å fordele byrdene i forslaget på beste måte. Videre kan det øke skyldnerens insentiver til god og åpen dialog med fordringshaverne og til å utforme et forslag som fordeler byrdene ved rekonstruksjonen på en rettferdig måte.»

I innspillsrunden før høringsnotatet tok *DNB Bank ASA, Finans Norge* og *Nordic Trustee* til orde for at det åpnes for at fordringshaverne skal kunne fremme alternative forslag til rekonstruk-

sjon. Departementet foreslo ikke en slik adgang for fordringshaverne, men foreslo at der skyldnerens forslag ikke får tilstrekkelig tilslutning, skulle rekonstruktøren, med rekonstruksjonsutvalgets anbefaling, gis adgang til å fremme et alternativt forslag.

I *høringsnotatet 20. mars 2024* ga departementet uttrykk for at det ikke anses aktuelt å følge opp forslaget fra høringsnotatet 13. januar 2023 om at rekonstruktøren kan fremme et alternativt rekonstruksjonsforslag. I høringsnotatet ble det uttalt om dette:

> «Det er skyldneren som må kunne oppfylle og leve med konsekvensene av rekonstruksjonsplanen etter at den er vedtatt, og det er skyldnerens styre som har ansvaret for selskapet. Departementet ser det ikke som forenlig med dette at rekonstruktøren på egen hånd skal kunne fremme et eget rekonstruksjonsforslag. Slik departementet ser det, vil det være tilstrekkelig at rekonstruktøren eller rekonstruksjonsutvalget må samtykke til at et nytt rekonstruksjonsforslag legges frem, dersom skyldnerens første rekonstruksjonsforslag ikke oppnår det nødvendige flertall.»

Uttalelsen ble gitt i forbindelse med omtalen av forslaget i høringsnotatet om at det ikke skal gjelde noe krav til samtykke fra skyldneren for gjennomtvingelse av et forslag til rekonstruksjonsplan. Krav om samtykke ble foreslått i høringsnotatet 13. januar 2023, og bakgrunnen for forslaget var forslaget om at rekonstruktøren kunne fremme et eget forslag til rekonstruksjonsplan.

12.1.4 Høringsinstansenes syn

I høringen av *høringsnotatet 13. januar 2023* uttaler *Oslo tingrett, Advokatforeningen*, *Finans Norge* og *Nordic Trustee* seg om departementets forslag om at også rekonstruktøren, med rekonstruksjonsutvalgets anbefaling, kan fremme et eget forslag til rekonstruksjonsplan dersom skyldnerens forslag ikke blir vedtatt. *Oslo tingrett, Finans Norge* og *Nordic Trustee* støtter forslaget. *Finans Norge* viser til at organisasjonen tidligere, i innspillsrunden før høringsnotatet 13. januar 2023, tok til orde for at fordringshaverne kan fremme et alternativt forslag til rekonstruksjon, og viser til følgende uttalelse i den forbindelse:

> «Egenkapitalen skal i prinsippet tapes før fremmedkapitalen. For å sikre at eierne ikke får en uberettiget fordel ved å gjennomføre en rekonstruksjon, bør den permanente loven ha verktøy som åpner for at eierne tvinges til å bidra. Som et minimum bør loven åpne for at kreditorene kan fremme alternative forslag til rekonstruksjon. Et alternativt forslag fra kreditorene kan for eksempel innebære at eierne må akseptere en emisjon. EN slik løsning vil kunne gi kreditorene som bidrar i redningsaksjonen anledning til å ta del i en mulig oppside i fremtiden. Motsatt må nåværende eier vike plass dersom de ikke bidrar.»

Finans Norge uttaler at selv om departementet ikke har tatt dette innspillet videre, er det indirekte hensyntatt, og at departementets løsning vil gi den nødvendige dynamikk i rekonstruksjonsprosessene.

Advokatforeningen er på sin side skeptisk til departementets forslag. Advokatforeningen uttaler:

> «En rekonstruksjonsprosess er en forhandlingsprosess som er drevet frem av skyldneren med bistand fra rekonstruktøren og hvor det i utgangspunktet er overlatt til skyldneren med bistand fra rekonstruktøren å utarbeide og fremsette et forslag til rekonstruksjon. Skyldneren må kunne oppfylle, ha eierskap til og leve med forslaget, også etter at dette er vedtatt. Hvis det opprinnelige forslaget ikke vedtas, følger det av utkastet § 47 første ledd første og annet punktum at skyldneren kan fremme et nytt forslag såfremt rekonstruktør/rekonstruksjonsutvalget anbefaler det. Rekonstruktøren har følgelig betydelig påvirkning på utformingen av forslaget, gjennom sin rolle som veileder og den muligheten rekonstruksjonsutvalget har til å stanse et nytt forslag ved å ikke anbefale dette. Advokatforeningen ser dermed ingen grunn til at man i tillegg skal ha en ordning hvor rekonstruktøren skal kunne fremme et eget forslag, jf. § 47 første ledd tredje punktum. Dette vil fort kunne fremstå som et konkurrerende forslag som rokker ved hele forutsetningen om at rekonstruksjonsprosessen skal drives av skyldneren selv. Advokatforeningen mener derfor at ordningen i § 47 første ledd tredje punktum bør utgå.»

I høringen av *høringsnotatet 20. mars 2024*, der departementet gikk bort fra forslaget om at rekonstruktøren skulle kunne fremme et alternativt rekonstruksjonsforslag, uttaler *Konkursrådet* at det er positivt at departementet har gått bort fra

dette forslaget. Konkursrådet viser til at ettersom det nye lovforslaget innebærer at det alltid er skyldneren som utformer rekonstruksjonsplanen, påhviler pliktene styret i selskapet.

12.1.5 Departementets vurdering

Departementet foreslår i hovedsak å videreføre de gjeldende reglene om skyldnerens utarbeidelse av rekonstruksjonsplanen, men med enkelte endringer som fremgår av lovforslaget § 30. Departementet foreslår regler som samlet sett tar sikte på å gi skyldneren større fleksibilitet i utarbeidelsen av planen enn det som følger av de gjeldende reglene i rekonstruksjonsloven. Det foreslås i § 30 første ledd at skyldneren skal utarbeide et forslag til rekonstruksjonsplan, som skal drøftes med rekonstruksjonsutvalget. Etter lovforslaget kan det holdes et innledende fordringshavermøte i tillegg til et møte før avstemningen over rekonstruksjonsplanen, jf. § 19 første ledd og § 36. Formålet med det innledende møtet er å starte skyldnerens og fordringshavernes dialog om rekonstruksjonsplanen og mulige løsninger, men det stilles ikke noe krav om at skyldneren skal fremlegge et forslag til rekonstruksjonsplan i forkant av eller på dette innledende møtet.

Departementet går ikke inn for at andre enn skyldneren skal kunne legge frem et forslag til rekonstruksjonsplan. Det er skyldneren som må kunne oppfylle og leve med konsekvensene av rekonstruksjonsplanen, og det er skyldnerens styre som har ansvaret for selskapet. Departementet har vanskelig for å se at rekonstruktøren eller fordringshaverne har forutsetninger for å kunne utarbeide et forslag til rekonstruksjonsplan uten medvirkning fra skyldneren selv. Selv om man stiller krav om at skyldneren må samtykke til at rekonstruksjonsplanen legges frem for avstemning, vil det være en fare for at et slikt forslag blir et «blindspor» i forhandlingen, som i tillegg vil stjele verdifull tid. Departementet har forståelse for synspunktene i høringen om behovet for å øke fordringshavernes innflytelse på rekonstruksjonsforhandlingen. Departementet foreslår derfor at skyldnerens forslag til rekonstruksjonsplan skal drøftes på et fordringshavermøte før avstemningen, slik at fordringshaverne kan gjøre seg kjent med andre fordringshaveres syn på forslaget, se lovforslaget § 36. Dette vil gi fordringshavere som har innvendinger mot forslaget, mulighet til å fremlegge sine synspunkter og alternative løsninger for de øvrige fordringshaverne, uten at selve rekonstruksjonsplanen utarbeides av fordringshaverne eller rekonstruktøren. I tillegg foreslår departementet at fordringshaverne gis anledning til å spille inn forslag til medlemmer av kreditorutvalget på et tidlig tidspunkt i forhandlingen, se lovforslaget § 6 første ledd annet punktum og § 7 annet ledd annet punktum. Forslaget til rekonstruksjonsplan skal etter lovforslaget § 30 drøftes med rekonstruksjonsutvalget. Dersom det første forslaget til rekonstruksjonsplan ikke oppnår det nødvendige flertallet for stadfestelse ved avstemningen over planen, kan skyldneren bare legge frem et nytt forslag dersom rekonstruksjonsutvalget finner å kunne anbefale det nye forslaget. Dette fremgår av lovforslaget § 42 første ledd. Departementet antar at disse forslagene samlet vil ivareta hensynet til fordringshavernes behov for innflytelse på og medvirkning under rekonstruksjonsforhandlingen på en god måte.

Det foreslås en ny bestemmelse med krav til innholdet i rekonstruksjonsplanen i lovforslaget § 31, som i hovedsak bygger på direktivets krav til innhold i planen. Bestemmelsen er nærmere omtalt i merknaden til bestemmelsen.

12.2 Tiltak som kan foreslås i en rekonstruksjonsplan

12.2.1 Gjeldende rett

Rekonstruksjonsloven § 34 første ledd angir hva en rekonstruksjon med tvangsakkord innholdsmessig kan gå ut på. Dette omfatter betalingsutsettelse (tvungent moratorium), prosentvis reduksjon av gjelden (alminnelig tvangsakkord), at gjelden helt eller delvis omgjøres til egenkapital (tvangsakkord ved konvertering), overdragelse av hele eller deler av skyldnerens virksomhet og eiendeler til en ny eier uten at skyldnerens virksomhet blir likvidert (rekonstruksjonsoverdragelse), overdragelse og avvikling av hele eller deler av skyldnerens virksomhet og eiendeler mot at skyldneren frigjøres for den delen av gjelden som ikke dekkes ved likvidasjonen (tvungen likvidasjonsakkord), og en kombinasjon av disse ordningene. I annet ledd er det presisert at en tvangsakkord kan gå ut på at enhver fordringshavers samlede krav skal dekkes fullt ut opptil en viss sum. Reglene i første ledd gjelder i så fall for den overskytende delen av fordringene. Listen over tiltak en rekonstruksjonsplan kan gå ut på, er utvidet sammenlignet med konkurslovens regler om gjeldsforhandling, som lister opp tvungent moratorium, alminnelig tvangsakkord, tvungen likvidasjonsakkord og/eller en kombinasjon av disse ordningene, jf. konkursloven § 30 første ledd.

Som hovedregel kan en ordning med omgjøring av gjeld til egenkapital bare omfatte fordringshavere som samtykker til dette, jf. rekonstruksjonsloven § 34 tredje ledd. Loven åpner likevel for at retten ved kjennelse kan beslutte at ordningen skal omfatte samtlige fordringshavere når tungtveiende hensyn taler for det, og når den eller de av fordringshaverne som har nektet samtykke, åpenbart ikke har rimelig grunn til dette.

Etter konkurslovens gjeldsforhandlingsregler er det stilt krav om minimumsdividende ved tvangsakkord, jf. konkursloven § 30 annet ledd. En alminnelig tvangsakkord må etter denne bestemmelsen gå ut på betaling av minst 25 prosent av de alminnelige fordringshavernes tilgodehavender. Unntak gjelder dersom «akkordforslaget vedtas av samtlige kjente stemmeberettigede fordringshavere, eller hvis skyldnerens insolvens skyldes uhell som ikke kan tilregnes ham», jf. § 30 fjerde ledd. I rekonstruksjonsloven er kravet om minimumsdividende fjernet, jf. § 34. Dette var i samsvar med forslaget til utreder Leif Villars-Dahl i utredningen «Rekonstruksjon i turbulente tider», som rekonstruksjonsloven bygger på.

I rekonstruksjonsloven ble det åpnet for at eierne kan berøres av en tvangsakkord ved at flertallskravet for enkelte selskapsbeslutninger lempes dersom beslutningen inngår som en del av en tvangsakkord, jf. ovenfor om at en tvangsakkord kan gå ut på at gjelden helt eller delvis omgjøres til egenkapital. Aksjeeiere eller andre eiere har ikke stemmerett etter rekonstruksjonsloven. Omfatter rekonstruksjonen konvertering av gjeld til egenkapital, forutsetter imidlertid gjennomføringen av planen også selskapsrettslige beslutninger etter aksjeloven eller allmennaksjeloven. Rekonstruksjonsloven § 35 gjør unntak fra aksjelovens og allmennaksjelovens regler slik at kapitalforhøyelse, nødvendige vedtektsendringer og beslutning om fravikelse av fortrinnsretten, jf. kapittel 10 i de to lovene, kan besluttes av selskapets generalforsamling med alminnelig flertall, og tilsvarende der rekonstruksjonen går ut på at det skal utstedes finansielle instrumenter etter reglene i aksjeloven og allmennaksjeloven kapittel 11 eller nedsetting av aksjekapitalen etter kapittel 12.

12.2.2 Rekonstruksjons- og insolvensdirektivet

Rekonstruksjon er i rekonstruksjons- og insolvensdirektivet vidt definert i artikkel 2 nr. 1 underpunkt 1 som:

> «foranstaltninger med sigte på at rekonstruere skyldners virksomhed, som indebærer en ændring af sammensætningen af, vilkårene for eller strukturen i skyldners aktiver og passiver eller af enhver anden del af skyldners kapitalstruktur, såsom salg af aktiver eller dele af virksomheden og, hvis dette er foreskrevet i national ret, frasalg af virksomheden som en going concern samt eventuelle nødvendige driftsændringer, eller en kombination af disse elementer».

Det er fremhevet at rammene for forebyggende rekonstruksjon først og fremst bør gjøre det mulig for skyldnere å rekonstruere effektivt på et tidlig tidspunkt og med sikte på å unngå insolvens og dermed begrense unødig konkurs i levedyktige virksomheter, jf. fortalen punkt 2. Rammene bør medvirke til å forhindre tap av arbeidsplasser og tap av know-how og kompetanse. De bør også medvirke til å maksimere den samlede verdien for fordringshaverne sammenlignet med det de ville ha mottatt ved likvidasjon, eller det som i direktivet er omtalt som «det næstbedste alternativ i mangel af en plan», samt for eiere og økonomien som helhet.

En begrensning for hvilke tiltak en rekonstruksjonsplan kan gå ut på, følger av direktivet artikkel 10 nr. 2 bokstav d, jf. artikkel 2 nr. 1 underpunkt 6 om testen av «fordringshavernes beste interesse», som viser til at kriteriet skal anses oppfylt hvis

> «ingen kreditor, der ikke samtykker, vil blive stillet ringere i en rekonstruktionsplan, end en sådan kreditor ville blive, hvis den normale prioritetsrækkefølge i en likvidation i henhold til national ret var blevet anvendt, enten i tilfælde af likvidation, uanset om der er tale om en gradvis afvikling eller frasalg som en going concern, eller i tilfælde af det næstbedste alternativ, hvis rekonstruktionsplanen ikke var blevet stadfæstet».

Testen av fordringshavernes beste interesse er også omtalt i punkt 9 og punkt 14.3.

12.2.3 Forslaget i høringsnotatet

I *høringsnotatet 13. januar 2023* foreslo departementet en åpen regulering av hva en rekonstruksjon med tvangsakkord kan gå ut på, sammenlignet med rekonstruksjonsloven og gjeldsforhandlingsreglene i konkursloven. Etter forslaget kunne en rekonstruksjon med tvangsakkord gå ut

på alle de tiltak som anses nødvendige for å avhjelpe skyldnerens økonomiske vanskeligheter og sikre at skyldnerens virksomhet helt eller delvis skal kunne videreføres av skyldneren eller noen andre. Forslaget innebar også en videreføring av opphevelsen av kravet til minimumsdividende.

Begrensningene i hva et forslag kan gå ut på med bindende virkning, vil etter forslaget i stedet følge av andre regler. Partene må for det første respektere begrensninger som følger av annet regelverk, og at loven heller ikke vil gi partene rett til å fravike avtalefestede forpliktelser med mindre det følger av andre særlige regler i loven. For det andre vil begrensninger følge av reglene om stemmerett, stadfestelse av rekonstruksjonsplanen og virkningen av stadfestelsen. Reglene om virkningen av en stadfestet rekonstruksjonsplan vil innebære at det ikke kan inntas noe i planen med bindende virkning for tredjeparter.

Departementet foreslo å videreføre regelen om at omgjøring av gjeld til egenkapital som hovedregel bare kan omfatte fordringshavere som samtykker til dette, med henvisning til begrunnelsen om at det for noen fordringshavere vil være lite forenlig med deres virksomhet å være aksjeeiere i skyldnerselskapet. Sikkerhetsventilen hvor retten gis adgang til å beslutte at ordningen med omgjøring av gjeld til egenkapital likevel skal omfatte samtlige fordringshavere, ble foreslått videreført.

I *høringsnotatet 20. mars 2024* ble bestemmelsen om hvilke tiltak en rekonstruksjonsplan kan gå ut på, formulert litt annerledes enn i høringsnotatet 13. januar 2023. Formålet var for det første å tydeliggjøre hvilke tiltak som får bindende virkning for alle planen berører, inkludert de som stemmer imot. I tillegg gjorde enkelte andre forslag i høringsnotatet det nødvendig med enkelte endringer, blant annet regler om at skyldneren kan velge å holde enkelte fordringshavere uberørt av en rekonstruksjonsplan, og at en vedtatt og stadfestet rekonstruksjonsplan alltid skal tre i stedet for generalforsamlingsbeslutninger etter aksjeloven eller allmennaksjeloven kapittel 10, 11 eller 12.

Det ble foreslått at rekonstruksjonsplanen, dersom det anses nødvendig for å avhjelpe skyldnerens økonomiske vanskeligheter, kan binde parter som er berørt av rekonstruksjonsplanen, til følgende:

1. tiltak som endrer rettigheter og forpliktelser knyttet til fordringer som kan omfattes av rekonstruksjonsplanen, og
2. tiltak etter aksjeloven eller allmennaksjeloven kapittel 10, 11 eller 12.

Departementet ba om høringsinstansenes syn på om det er behov for at det i loven gis eksempler på hvilke tiltak som er tillatt, eventuelt om det bør gis en uttømmende oversikt over tiltak som kan foreslås i planen, slik som etter gjeldende rett. Departementet ba særskilt om høringsinstansenes syn på om adgangen til å endre rettigheter og forpliktelser for pantesikrede fordringshavere bør spesifiseres nærmere i lovteksten, og i så fall hvilke former for endringer som bør kunne pålegges de pantesikrede fordringshaverne.

Departementet foreslo videre at det ved konvertering av gjeld til egenkapital ikke lenger skal kreves samtykke fra fordringshaverne, men heller at fordringshavere som ikke ønsker gjeldskonvertering, aktivt må motsette seg det. Formålet med forslaget var å gjøre det klart at det ikke kreves eksplisitt samtykke fra fordringshaverne.

12.2.4 Høringsinstansenes syn

I høringen av *høringsnotatet 13. januar 2023* uttaler *Oslo tingrett* at reguleringen for frivillig rekonstruksjon og tvangsakkord bør være lik, og at reglene om tvangsakkord bør angi hva en rekonstruksjon kan gå ut på, slik som i rekonstruksjonsloven § 34.

Skatteetaten stiller seg positiv til at det kreves samtykke fra kreditor for at gjeld skal omdannes til egenkapital, og uttaler:

> «Departementet legger til grunn at offentlige organer normalt vil ha rimelig grunn til å motsette seg en ordning med konvertering av gjeld. Skatteetaten støtter dette og kan selv ikke se tilfeller hvor vi som offentlig organ ikke skulle ha rimelig grunn til å motsette oss at gjeld konverteres til aksjer.»

Nordic Trustee uttaler følgende om at rekonstruksjonsplanen kan gå ut på tiltak som anses nødvendige for å avhjelpe skyldnerens økonomiske vanskeligheter:

> «Etter § 37 kan en tvangsakkord gå ut på de tiltak som anses nødvendige. Videre skal tiltakene også sikre at virksomheten kan drives videre av skyldneren eller noen andre.
>
> Dette må sees i sammenheng med oppfyllelse av testen om fordringshavernes beste interesser, som er et minimumskrav som angir

nedre grense for hva et akkordforslag skal kunne gå ut på.

Men det er også viktig at løsningen ikke er unødig byrdefull for fordringshaverne. All gjeld som skrives ned innebærer en formuesoverføring fra fordringshaverne til aksjonærene. I stedet for å skyte inn penger i et selskap som trenger likviditet, vil aksjonærene gjennom en rekonstruksjon kunne skrive ned mer av gjelden enn det som er nødvendig, for deretter å skyte inn kapital i et selskap med mindre gjeld.

En slik situasjon er ikke rimelig og vil svekke tilliten til rekonstruksjonsinstituttet. Nødvendighetsbegrepet i § 37 må derfor tolkes slik at dette forhold hensyntas. Det skal altså ikke saneres mere gjeld enn det som er nødvendig for videre drift. Dette er et høyere nivå enn hva som er beskrevet som minimumet etter «beste-interesse testen». Videre bør det ikke kunne skje noen nedskrivning og/eller konvertering av gjeld til aksjer, uten at gamle aksjer nedskrives.»

Nordic Trustee uttaler seg også om konvertering av gjeld til egenkapital:

«Skyldneren har ofte også behov for ny frisk kapital, og den mest hensiktsmessige måte å skaffe dette på er normalt ved en aksjeemisjon. Det er eksisterende aksjonærer som har fortrinnsrett til tegning av nye aksjer. Dette har en klar oppside for dem gjennom muligheten til å kunne tegne ny egenkapital i en rekonstruert skyldner fremfor før rekonstruksjonen hvor skyldneren hadde en høyere gjeldsgrad. Denne fordelen er da gitt til eksisterende aksjonærer på bekostning av de fordringshaverne som har nedskrevet sin gjeld.

Konvertering av gjeld til egenkapital vil kunne avbøte denne ubalansen, ved at de berørte fordringshaverne får mulighet til å tegne aksjer i egenskap av å være innkonverterte aksjonærer. Men etter vår erfaring foretas tildeling av nye aksjer før konverteringen skjer, slik at fordringshaverne kun blir tildelt aksjer som blir utvannet ved tegningen av ny aksjekapital. Urimeligheten vi ofte ser er også at skyldneren kun inviterer utpekte tredjeparter (ofte kun enkelte eksisterende aksjonærer og utpekte nye aksjonærer) til å tegne ny kapital. På denne måten mister fordringshaverne muligheter til å dekke inn sine tap gjennom å delta i mulig oppside i selskapet, og ubalansen er fortsatt klart i favør av aksjonærene.

Grunnen til at dette skjer er at tegning av nye aksjer i skyldneren ikke er en del av rekonstruksjonsforslaget, til tross for at det hører naturlig sammen med dette.

At fordringshaverne skal kunne delta i den mulige oppsiden som deres gjeldssanering har bidratt til, bør være uavhengig av om man velger en løsning med konvertering av gjeld til egenkapital eller bare nedskrivning av gjeld. Dette innebærer blant annet mekanismer for at de berørte fordringshaverne skal kunne få tilgang til aksjer, både i forbindelse med nedskrivning av gjeld, konvertering og utstedelse av ny kapital, må vurderes som en del av rekonstruksjonsforslaget. Det bør da tas hensyn til størrelsen av nedskrevet eller konvertert gjeld sammenholdt med restverdien av aksjekapitalen før nedskriving eller konvertering av gjeld. Retten til tegning av ny aksjekapital må ha minst samme prioritet som øvrige aksjonærer før konverteringen. Aksjonærer og kreditorer bør tilbys denne retten før andre tredjeparter.

Dette er etter vår mening et viktig prinsipp som får betydning i flere sammenhenger, og vi foreslår det inntatt som en del av lovteksten.»

I høringen av *høringsnotatet 20. mars 2024* uttaler *Konkursrådet*, *Oslo tingrett, Skattedirektoratet, Advokatforeningen* og *Husbanken* seg om hvordan bestemmelsen om hvilke tiltak en rekonstruksjonsplan kan gå ut på, bør utformes.

Advokatforeningen har merknader til formuleringen «tiltak som endrer rettigheter og forpliktelser knyttet til fordringer som omfattes av rekonstruksjonsplanen», og uttaler:

«Advokatforeningen legger til grunn at bestemmelsen ikke er ment å åpne for en alminnelig revisjon av fordringer, enten disse er basert på avtale eller ikke. Advokatforeningen viser i den forbindelse til høringsnotatet 13. januar 2023 punkt 10 hvor man oppfatter at departementet ikke ønsket å innføre en slik alminnelig revisjonsmekanisme. Men spørsmålet blir da hvilke nærmere typer «rettigheter og forpliktelser knyttet til fordringer» som er ment omfattet av nevnte bestemmelse. Advokatforeningen går ut fra at man med «fordringer» bare sikter til pengekrav og ikke krav på naturalytelser (for eksempel en kjøpers krav på å få levert salgsgjenstanden fra skyldneren/selgeren). Videre antas at fordringsbegrepet skal omfatte alle typer pengekrav, uavhengig av om de er basert på avtale (for eksempel en låneavtale) eller annet rettsgrunnlag (for

eksempel alminnelige erstatningsregler utenfor kontrakt). Advokatforeningen mener at avgrensningen av hva som omfattes av formuleringen «rettigheter og forpliktelser knyttet til fordringer», bør klargjøres nærmere i motivene.»

Når det gjelder formuleringen «å avhjelpe skyldnerens økonomiske vanskeligheter», uttaler Advokatforeningen:

«Det avgjørende/retningsgivende for hva en rekonstruksjonsplan skal kunne gå ut på, bør ikke være «å avhjelpe skyldnerens økonomiske vanskeligheter». Advokatforeningen legger til grunn at mange skyldnere fortsatt kan forventes å ha «økonomiske vanskeligheter» selv om man lykkes med en rekonstruksjon. Formuleringene bør i stedet knyttes opp til det som er hovedformålet med rekonstruksjonsinstituttet – å bidra til at ellers levedyktige virksomheter kan overleve – uten at man derved nødvendigvis skal ha avhjulpet alle skyldnerens økonomiske vanskeligheter.»

Konkursrådet uttaler følgende:

«Bestemmelsen åpner for å gjøre endringer i rettigheter som for eksempel låneavtaler som er tilpasset hver enkelt rekonstruksjon og gruppe av kreditorer. Dette er positivt, men det bør sies noe i forarbeidene om grensedragningen mot avtalerevisjon.»

Husbanken uttaler i høringen at en åpen regulering av hvilke tiltak en rekonstruksjonsplan kan gå ut på, kan utfordre Husbankens regelverk. Husbanken uttaler følgende:

«Husbanken har hjemmel til å delta i gjeldsforhandlinger jf. husbankloven § 8. Vi antar at denne vil være dekkende hjemmel også for å kunne delta i en rekonstruksjon, siden rekonstruksjon er ment å erstatte gjeldsforhandling i konkurs. Vi står imidlertid ikke helt fritt mht. virkemidler/tiltak vi kan tilby vår låntaker ved betalingsproblemer. Dette er regulert i husbankloven med forskrifter, samt retningslinjer og veiledere som utdyper regelverket. Spesielle vilkår og begrensninger for lån/tilskudd som er gitt, fremkommer dessuten av tilsagnsbrev og kreditt-/tilskuddsavtalen.

Det vil f.eks. ikke være mulig for Husbanken å omgjøre gjeld til egenkapital, og vi kan bare ettergi gjeld helt eller delvis om den er «uerholdelig». Andre eksempler er begrensninger mht. forlengelse av lånets løpetid og i hvilken grad forfalte renter kan omgjøres til lån. Siden forslaget legger opp til en åpen regulering av tiltak/virkemidler som kan foreslås, kan Husbankens regelverk her bli utfordret.»

Det er ulike syn blant høringsinstansene på spørsmålet om lovteksten bør inneholde eksempler på tiltak en rekonstruksjonsplan kan gå ut på. *Konkursrådet* og *Oslo tingrett* mener lovteksten bør inneholde slike eksempler. *Advokatforeningen* og *Skattedirektoratet* mener på sin side at lovteksten ikke bør inneholde eksempler på tiltak en rekonstruksjonsplan kan gå ut på.

Advokatforeningen uttaler:

«Advokatforeningen mener at loven bør inneholde en «åpen regulering», altså at loven ikke uttrykkelig og spesifikt angir hva en rekonstruksjonsplan kan gå ut på. Advokatforeningen synes heller ikke at lovteksten behøver å gi eksempler på hva en rekonstruksjonsplan kan gå ut på. En slik eksemplifisering kan dessverre fort bli oppfattet som en uttømmende angivelse av hva rekonstruksjonsplanen kan gå ut på (selv om det fremgår av lovteksten at oppregningen bare utgjør eksempler som ikke er ment å være uttømmende), med den risiko at man kan miste ønsket fleksibilitet ved utformingen av rekonstruksjonsforslag. Men Advokatforeningen mener samtidig at det er viktig at forarbeidene gir eksempler på hva en rekonstruksjonsplan kan gå ut på.»

Skattedirektoratet uttaler:

«En uttømmende oversikt kan gi forutsigbarhet og redusere antallet konflikter. På samme måte som for de pantsikrede kreditorene, mener Skattedirektoratet at bestemmelsen ikke bør liste opp aktuelle tiltak. Vi vektlegger da at en uttømmende liste kan begrense kreative løsninger til beste for videre drift og kreditorfellesskapet.»

Konkursrådet uttaler:

«I en rekonstruksjonsprosess handler det om å få til gode løsninger som er tilpasset det enkelte foretak. Da er det avgjørende å ha stor fleksibilitet i hvilke løsninger og tiltak som kan benyttes i rekonstruksjonsprosessen. Det kan være hensiktsmessig at lovteksten av pedagogiske grunner eksemplifiserer generelle typer

tiltak som kan inngå i en rekonstruksjonsplan. Dersom departementet velger å foreslå at det gis eksempler på tiltak i lovbestemmelsen, er det imidlertid viktig at det tydelig fremgår at listen ikke er uttømmende, det vil si med utgangspunkt i den lovtekst som departementet nå har foreslått, etterfulgt av «for eksempel …».»

Oslo tingrett uttaler:

> «Når det gjelder hvilke tiltak som kan foreslås i en rekonstruksjonsplan er Oslo tingrett av den oppfatning at det bør fremgå av lovteksten hvilke tiltak som er mulige, slik som i dagens lov i § 34, men uten at listen gjøres uttømmende. En uttømmende liste vil begrense muligheten for å finne kreative løsninger. På den annen side er det etter vår mening viktig at loven gir veiledning om hva som skal kunne foreslås i en rekonstruksjonsplan.»

Flere høringsinstanser har også uttalt seg særskilt om lovteksten bør spesifisere nærmere hvilke former for endringer som bør kunne pålegges de pantesikrede fordringshaverne.

Oslo tingrett gir uttrykk for følgende:

> «Etter vår oppfatning bør det i lovteksten spesifiseres/eksemplifiseres hvilke former for endringer som skal kunne pålegges de pantesikrede fordringshaverne. Det er imidlertid viktig at en slik oppregning ikke gjøres uttømmende eller bidrar til å snevre inn det mulighetsrommet man har for å finne løsninger. Etter Oslo tingretts mening vil en slik utforming av lovteksten gi god veiledning for dem som skal anvende loven.»

Advokatforeningen uttaler:

> «Advokatforeningen antar at det kan bli utfordrende å spesifisere nærmere i lovteksten hvordan panthavere skal kunne berøres av et rekonstruksjonsforslag. Det vil her være vanskelig å overskue de mange ulike situasjonene som i praksis kan oppstå i fremtidige rekonstruksjonsforhandlinger. Den kredittgivning som ytes av private finansforetak (banker og forsikringsselskaper) samt statlige parter som Innovasjon Norge og Eksfin, er underlagt et omfattende regelverk. Advokatforeningen utelukker ikke at særlige hensyn kan gjøre seg gjeldende i enkelte situasjoner som kan utelukke visse typer løsningsforslag. Advokatforeningen antar imidlertid at de nevnte panthaverne selv er nærmest til å redegjøre for slike særlige forhold i denne høringsrunden. I den grad rekonstruksjonsloven skal åpne for løsninger som vil kunne bryte med det regelverket sikrede kreditorer er underlagt eller få særlig byrdefulle virkninger for disse kreditorene på grunn av slikt regelverk, bør departementet uansett vurdere om det er behov for å presisere dette, enten i rekonstruksjonsloven eller i det aktuelle regelverket (lov eller forskrift) som i så fall skal kunne fravikes for vedkommende part.
>
> Hvis man velger å ikke angi presist og spesifikt i lovteksten hvordan sikrede kreditorer skal kunne berøres av et rekonstruksjonsforslag, mener Advokatforeningen uansett at det er viktig at det gis konkrete eksempler i forarbeidene på hvordan panthaverne skal kunne berøres. Mulige eksempler her kan her være utsatt betaling av renter og avdrag, nedsettelse av rentesats, ettergivelse av deler av hovedstol, lettelser i finansielle lånevilkår/»covenants», mv.»

Konkursrådet mener det ikke er nødvendig at lovteksten spesifiserer adgangen til å endre rettigheter og forpliktelser for fordringshaverne nærmere, men at forarbeidene til loven bør gi veiledning om hva som ligger i dette. Konkursrådet uttaler:

> «Det kunne være eksemplifisert i forarbeidene hvilke endringer departementet ser for seg: som endring av avdragstid og -frihet på lån, renteutsettelse eller rentefritak, endring av rentesats og løpetid på kreditten, reduksjon av hovedstol og sikkerhet, samt ombytte av pant.»

Finans Norge mener adgangen til å gjøre endringer i betingelser og vilkår for sikrede kreditorer må tidsbegrenses og ikke gjelde for mer enn tre år, og uttaler:

> «En slik regulering vil gi en viss forutberegnelighet for sikrede kreditor. Det vil være kostbart for sikrede kreditor å nedskrive og være i en rekonstruksjonsforhandling over flere år, og innebære en vesentlig kapitalbinding.»

Skattedirektoratet gir uttrykk for følgende:

> «Skattedirektoratet ser det ikke som nødvendig å uttømmende liste opp hvilke tiltak det er adgang til å inkludere i planen, men ser det som en fordel at forarbeidene gir eksempler på

aktuelle tiltak, ettersom dette er nytt i norsk rett. Skattedirektoratet ser det også som en fordel om forarbeidene gir noen føringer for hvilke momenter som er relevante når man vurderer hvorvidt kreditor må tåle bytte av panteobjekt. Det antas at flere forhold enn pantets verdi vil måtte hensyntas, slik som volatilitet og hvor lett omsettelig et panteobjekt er.

Ved utleggspant gjelder saksbehandlingsreglene i kapittel 5 og 6 i tvangsfullbyrdelsesloven. Skatteetaten stiller spørsmål ved om dette i gitte tilfeller kan påvirke adgangen til å endre pantobjekt. Dette gjelder særlig når rekonstruksjon gjennomtvinges overfor utleggspantehaver som utgjør mindretallet i sin klasse.»

Innovasjon Norge uttaler:

«Dersom departementet ønsker å innføre bestemmelser knyttet til endringer i lånebetingelsene er det Innovasjon Norges vurdering at det er lite hensiktsmessig med en spesifisering av hvilke endringer som sikrede fordringshavere kan pålegges, derimot bør det presiseres at endringene ikke må påføre pantekreditorene en urimelig eller uforholdsmessig byrde/kostnad, at endringene må være av kortere varighet og at de sikrede fordringshavere, tross de endrede betingelser, må stilles bedre enn ved konkurs.»

Innovasjon Norge bemerker for øvrig at løsninger som innebærer endringer i lånebetingelsene, kan være mindre gunstige enn konkurs for sikrede fordringshavere, og uttaler:

«Eksempelvis vil et pålagt rentefritak på lån under vår lavrisikolån-ordning påføre Innovasjon Norge en merkostnad da vi, uavhengig av om debitor betaler renter, må betale en innlånsrente, mens en løsning som innebærer renteakkumulering vil øke tapspotensialet. En løsning som innebærer rentefritak eller renteakkumulering – spesielt over en lenger periode – vil dermed kunne stille Innovasjon Norge i en dårligere situasjon enn en konkurs.»

Finans Norge har i høringen gitt uttrykk for at lovreglene må balansere forholdet mellom eierne og kreditorene på en god måte, og at det blant annet kan gjøres ved at kreditorene får adgang til å fremme alternative forslag til rekonstruksjonsplan, eller at kreditorene får fortrinnsrett til å tegne seg i nye emisjoner. Finans Norge mener at dersom rekonstruksjonsforslaget innebærer at kreditorene skal ta et tap, mens eksisterende egenkapital skal videreføres, bør det stilles krav om at dette skal omtales og begrunnes i rekonstruksjonsplanen.

12.2.5 Departementets vurdering

Formålet med å regulere hvilke tiltak en rekonstruksjonsplan kan gå ut på, er å fastsette hvilke tiltak fordringshaverne og eierne kan pålegges dersom rekonstruksjonsplanen stadfestes. Tiltaksbestemmelsen setter en ramme for hva mindretallet kan bindes til mot sin vilje.

En rekonstruksjonsplan inneholder ofte en beskrivelse av flere tiltak enn de tiltakene partene kan bindes til gjennom stadfestelsen. Det kan for eksempel forutsettes i rekonstruksjonsplanen at eksisterende aksjeeiere skal bidra med frisk egenkapital, at virksomheten skal selges til nye eiere som skal bidra med ny egenkapital, at det skal innhentes ny egenkapital gjennom emisjoner eller utstedelse av obligasjonslån eller andre lignende betingelser. Det er ingenting i veien for at slike tiltak tas med i rekonstruksjonsplanen og er betingelser som må være oppfylt for at rekonstruksjonsplanen skal være bindende. Partene i rekonstruksjonsforhandlingen (og tredjeparter) kan imidlertid ikke pålegges slike forpliktelser utelukkende gjennom stadfestelsen av rekonstruksjonsplanen. For eksempel kan ikke en aksjeeier pålegges å skyte inn ny egenkapital mot sin vilje, jf. i den forbindelse aksjeloven og allmennaksjeloven § 1-2 annet ledd, og en tredjepart kan ikke pålegges å kjøpe virksomheten etter rekonstruksjonen. Slike forpliktelser krever et annet rettslig grunnlag, for eksempel en selvstendig avtale.

I rekonstruksjonsloven § 34 listes det som nevnt opp hva en rekonstruksjon med tvangsakkord innholdsmessig kan gå ut på, og opplistingen er uttømmende. I høringsnotatet 13. januar 2023 ble det foreslått en langt åpnere angivelse av hva en rekonstruksjonsplan kan gå ut på. Med en slik regulering ville begrensningene for hva et forslag med bindende virkning kan gå ut på, følge av annet regelverk eller avtalefestede forpliktelser.

Selv om en åpen regulering kan gi et større rom for kreative løsninger i rekonstruksjonsplanen, kan det samtidig oppstå tolkningstvil og uklarhet om hvilke tiltak som kan fastsettes med bindende virkning uten annet rettsgrunnlag. Slik departementet ser det, bør det derfor settes noen rammer for hvilke tiltak som kan vedtas med bindende virkning i rekonstruksjonsplanen. Ved å sette noen slike rammer trekkes grensene mot forutsetninger og betingelser for rekonstruk-

sjonsplanen som må inngås på avtalemessig grunnlag, tydeligere opp. Samtidig trenger ikke dette å bety at aktuelle tiltak må listes opp i loven, slik det er gjort i gjeldende lov.

Departementet foreslår på bakgrunn av dette i hovedsak å følge opp forslaget til bestemmelse om hvilke tiltak rekonstruksjonsplanen kan gå ut på, slik dette var utformet i høringsnotatet 20. mars 2024. I lovforslaget § 33 første ledd nr. 1 foreslås det at fordringshaverne kan pålegges at det gjøres endringer i rettigheter eller forpliktelser «knyttet til dekning av eller sikkerhet for fordringer som kan omfattes av rekonstruksjonsplanen etter § 32».

Som det fremgår, er tiltaksbestemmelsen begrenset til de fordringer som kan omfattes av planen etter § 32. Planen kan etter dette fastsette endringer i rettigheter og forpliktelser knyttet til fordringer som skriver seg fra tiden før åpningen av rekonstruksjonsforhandlingen, med mindre fordringen faller inn under unntaket i § 32 annet punktum.

Med «endrer rettigheter og forpliktelser» menes at rekonstruksjonsplanen gjør endringer i fordringshaverens rettigheter eller plikter knyttet til den fordringen som omfattes av rekonstruksjonsplanen etter lovforslaget § 32. Endringen kan gjelde *hva* fordringshaveren har krav på i oppgjøret, *hvordan* oppgjøret skal skje, og *når* oppgjøret skal skje, eller den kan gjelde endringer i sikkerheten for fordringen. Typisk vil endringene gjelde retten til å få full betaling av fordringen, renteendringer, utsatt betalingstid eller bytte av panteobjekt. Når det gjelder oppgjørsmåte, begrenser lovforslaget ikke oppgjøret til oppgjør i penger. Det vil være stadfestelsesreglene, samt lovforslaget § 33 annet ledd om at et tiltak ikke kan stride mot annen lovgivning, se nedenfor, som setter begrensningene for hvilken oppgjørsform som kan godtas.

Bestemmelsen gir ikke noen generell rett til å fravike avtalefestede forpliktelser. Det kan etter departementets syn være grunn til å tydeliggjøre i lovteksten at det er betalingsforpliktelsen til skyldneren og sikkerheten for pantesikrede krav rekonstruksjonsplanen kan endre med virkning for fordringene som er omfattet av planen. Departementet foreslår å presisere dette ved at det i lovteksten er tatt inn at det er rettigheter og forpliktelser knyttet til «dekning av eller sikkerhet for» fordringene som kan endres.

Når det gjelder rekonstruksjonsplanens virkninger for eierne, foreslår departementet at planen kan gå ut på at det som ledd i rekonstruksjonen besluttes kapitalforhøyelse, kapitalnedsettelse eller utstedelse av finansielle instrumenter etter aksjeloven eller allmennaksjeloven kapittel 10, 11 eller 12 uten generalforsamlingsbehandling, slik at en vedtatt og stadfestet rekonstruksjonsplan erstatter de nødvendige generalforsamlingsbeslutningene for slike tiltak, jf. lovforslaget § 33 første ledd nr. 2 og § 34. Det vises her også til omtalen i punkt 11.

Fordringer som omfattes av tiltak etter lovforslaget § 33 første ledd nr. 1, gir stemmerett ved avstemningen over rekonstruksjonsplanen, jf. lovforslaget § 38. Fordringene bindes også til rekonstruksjonsplanens tiltak gjennom lovforslaget § 52. Tilsvarende vil eierne ha stemmerett over rekonstruksjonsplanen etter lovforslaget § 38 hvis det foreslås tiltak etter § 33 første ledd nr. 2, og de vil bindes av tiltakene etter lovforslaget § 52.

I høringen ba departementet som nevnt om synspunkter på om lovteksten bør gi eksempler på konkrete tiltak en rekonstruksjonsplan kan gå ut på for fordringshaverne. Etter departementets syn er det både fordeler og ulemper med en slik eksemplifisering. Eksempler er et pedagogisk hjelpemiddel som vil gi en oversikt over tiltak en rekonstruksjonsplan vanligvis vil kunne inneholde. Samtidig er det, som flere høringsinstanser har pekt på, en fare for at opplistingen likevel vil oppfattes som uttømmende og virke som et hinder for andre løsninger i rekonstruksjonsplanen. I høringsnotatet ble det særskilt drøftet om det bør spesifiseres i lovteksten hvilke endringer i de pantesikredes stilling som rekonstruksjonsplanen kan gå ut på. Høringsinstansene er delt i synet på dette. Departementet har kommet til at lovteksten ikke bør inneholde eksempler på hvordan pantesikrede fordringer eller andre fordringer kan berøres. Det er mange ulike tiltak som kan være aktuelle i en rekonstruksjonsplan, og det gir ikke nødvendigvis noen verdi å liste opp enkelte av disse. Ettersom det fremgår av lovforslaget at endringene må angå dekningen av eller sikkerheten for fordringen, settes det uansett nokså tydelige rammer for hvilke tiltak som omfattes.

Etter rekonstruksjonsloven § 34 første ledd nr. 4 kan en rekonstruksjon med tvangsakkord gå ut på at skyldnerens virksomhet helt eller delvis overdras til en ny eier uten at skyldnernes virksomhet blir likvidert (rekonstruksjonsoverdragelse). Det er noe uklart hva som er ment regulert gjennom bestemmelsen, slik den er utformet. Bestemmelsen i § 34 om hva en rekonstruksjon med tvangsakkord kan gå ut på, må sees i sammenheng med rekonstruksjonsloven § 54 om hvilke fordringer akkorden er bindende for. Bestemmelsen i § 34 kan ikke regulere andre

sider av en virksomhetsoverdragelse enn forholdet til fordringshavere med fordringer som skriver seg fra tiden før åpningen av rekonstruksjonsforhandlingen, ettersom det er disse som har stemmerett over tvangsakkorden og blir bundet av den. Forholdet til kontraktsmotparter i løpende kontraktsforhold (annet enn for fordringer som skriver seg fra tiden før åpningen), eller forholdet til eierne, omfattes ikke av bestemmelsen. En mulig måte å forstå bestemmelsen på, er at fordringshavere med fordringer som skriver seg fra tiden før åpningen av rekonstruksjonsforhandlingen, og som bindes av akkorden etter rekonstruksjonsloven § 54 første ledd første punktum, bindes til å akseptere et eventuelt debitorskifte ved virksomhetsoverdragelsen. Denne virkningen er imidlertid begrenset. Akkorden binder ikke de fordringshaverne som omfattes av § 54 første ledd annet punktum, og det er ikke gitt bestemmelser om hva som er rettsvirkningen av en virksomhetsoverdragelse for fremtidige forpliktelser for skyldnerens løpende avtaleforhold.

Departementet tar ikke stilling til hvordan den gjeldende bestemmelsen i rekonstruksjonsloven § 34 første ledd nr. 4 skal forstås. Når det gjelder lovforslaget, vil det falle inn under ordlyden i § 33 første ledd nr. 1 at det i rekonstruksjonsplanen fastsettes at fordringer som etter § 32 kan omfattes av rekonstruksjonsplanen, det vil si eldre gjeld, skal gjøres opp ved tvungent debitorskifte. Dersom det skal åpnes for at en stadfestet rekonstruksjonsplan skal kunne gå ut på virksomhetsoverdragelse med den virkningen at alle skyldnerens kontraktsmotparter må akseptere tvungent debitorskifte, må reglene utformes annerledes. Man kunne i og for seg se for seg regler om virksomhetsoverdragelse som berører alle (eller de fleste) av skyldnerens fordringshavere, slik at alle som berøres av overdragelsen, har stemmerett, og ved at det inntas bestemmelser i kapittel 7 i dekningsloven om virkningen av virksomhetsoverdragelse for skyldnerens løpende kontrakter. Departementet foreslår imidlertid ikke slike mer omfattende regler om virksomhetsoverdragelse nå. Slike regler vil gripe inn i bestående avtaleforhold og har heller ikke vært på høring.

Skattedirektoratet har i høringen reist spørsmål om hvilke momenter som er relevante for vurderingen av når en pantesikret fordringshaver må tåle bytte av pantobjekt (se i den forbindelse punkt 10.2). Skattedirektoratet peker på at flere forhold enn pantets verdi vil måtte hensyntas, slik som volatilitet og hvor lett omsettelig et pantobjekt er. Departementet er enig i dette. Vurderingen må nødvendigvis bli konkret, både med tanke på om det gjelder begrensninger i adgangen til å bytte pantobjekt etter øvrig regelverk, og om et bytte vil gi fordringshaveren tilsvarende sikkerhet som med det opprinnelige pantobjektet. Ved vurderingen av hva som utgjør tilsvarende sikkerhet, vil både omsetteligheten av pantobjektet og hvor utsatt objektet er for verdisvingninger, måtte hensyntas.

Finans Norge har i høringen tatt til orde for at tiltakene som berører pantesikrede fordringshavere i en rekonstruksjonsplan, bør tidsbegrenses til inntil tre år fra vedtakelsen av rekonstruksjonsplanen. Finans Norge peker på at en slik regulering vil gi en viss forutberegnelighet for disse fordringshaverne. Også *Innovasjon Norge* viser til at varigheten av tiltakene har betydning for hva som kan godtas. Departementet er enig i at varigheten av tiltakene vil ha betydning for vurderingen av hvordan pantesikrede fordringshavere kommer ut etter rekonstruksjonsplanen. Det vil på den annen side være lite fleksibelt å fastsette en absolutt tidsbegrensning i loven. Dersom kravet for eksempel skal nedskrives, vil en tidsbegrensning ikke gi noen mening. Videre må varigheten av tiltaket uansett vurderes opp mot vilkåret etter § 33 tredje ledd i lovforslaget om at en fordring ikke kan komme dårligere ut etter rekonstruksjonsplanen enn det som kan forventes ved en konkurs eller ved det sannsynlige alternative utfallet dersom rekonstruksjonsforhandlingen ikke lykkes. Dette setter en skranke for hvilke tiltak rekonstruksjonsplanen kan gå ut på. *Innovasjon Norge* mener også at det bør presiseres at endringene ikke må påføre de pantesikrede fordringshaverne en urimelig eller uforholdsmessig byrde eller kostnad. Departementet viser her til at det følger av lovforslaget § 46 nr. 8 at retten etter begjæring fra en fordringshaver som er omfattet av tiltak etter § 33 første ledd nr. 1, ikke kan stadfeste en rekonstruksjonsplan som ikke er rimelig.

Departementet foreslår i samsvar med forslaget i høringsnotatet 20. mars 2024 at tiltakene som foreslås i rekonstruksjonsplanen, må være nødvendige for å avhjelpe skyldnerens økonomiske vanskeligheter. *Advokatforeningen* har i høringen gitt uttrykk for at det avgjørende for hva en rekonstruksjonsplan skal kunne gå ut på, i stedet bør være «det som er hovedformålet med rekonstruksjonsinstituttet – å bidra til at ellers levedyktige virksomheter kan overleve – uten at man derved nødvendigvis skal ha avhjulpet alle skyldnerens økonomiske vanskeligheter». Departementet viser i denne forbindelse til at vilkåret om at tiltakene skal være nødvendige for å

avhjelpe skyldnerens økonomiske vanskeligheter, ikke innebærer at alle skyldnerens vanskeligheter må avhjelpes gjennom tiltakene. Men tiltakene må være målrettede for å avhjelpe noen av skyldnerens økonomiske problemer.

Øvrige begrensinger for hvilke tiltak som kan foreslås i en rekonstruksjonsplan, fremgår av lovforslaget § 33 annet til fjerde ledd.

I annet ledd fremgår det at en fordring ikke kan omfattes av tiltak etter første ledd dersom dette vil stride mot annen lov eller forskrift gitt i medhold av lov. En tilsvarende regel følger også av lovforslaget § 52, som fastsetter at en fordring ikke kan bindes til tiltak dersom dette vil stride mot annen lov eller forskrift gitt i medhold av lov. Bestemmelsen er nærmere omtalt i punkt 15.1.5.

Departementet foreslår i tredje ledd et krav om at en fordring ikke kan komme dårligere ut etter rekonstruksjonsplanen enn det som kan forventes ved en konkurs eller eventuelt ved det alternative sannsynlige utfallet dersom rekonstruksjonsforhandlingen ikke lykkes, med mindre fordringshaveren samtykker til dette. I direktivet omtales dette som testen av «fordringshavernes beste interesse» og følger av artikkel 10 nr. 2 bokstav d, jf. artikkel 2 nr. 1 underpunkt 6. Ved testen av om fordringshavernes beste interesse er oppfylt, er det verdien av eiendelene i et tenkt konkursscenario som må legges til grunn, eventuelt verdien av eiendelene ved det alternative sannsynlige utfallet til konkurs dersom rekonstruksjonsforhandlingen ikke lykkes, se nærmere om dette i punkt 9 og punkt 14.3.

I fjerde ledd foreslås det å følge opp forslaget i høringsnotatet om en videreføring av bestemmelsen i rekonstruksjonsloven 34 tredje ledd om at en fordringshaver ikke kan tvinges til å akseptere et tiltak som går ut på at fordringen konverteres til egenkapital, men likevel slik at det ikke lenger skal være et krav om samtykke. Fordringshavere som ikke ønsker gjeldskonvertering, må etter lovforslaget aktivt motsette seg dette.

Finans Norge gir i høringen uttrykk for at dersom rekonstruksjonsplanen innebærer at kreditorene skal ta et tap, mens eksisterende egenkapital skal videreføres, bør det stilles krav om at dette skal omtales og begrunnes i forslaget til rekonstruksjonsplan. Departementet foreslår ikke et spesifikt begrunnelseskrav om forholdet mellom kreditorinteressene og eierinteressene, men det vil likevel være naturlig at dette omtales og begrunnes i rekonstruksjonsplanen. Begrunnelsen vil ha betydning for rettens vurdering av om planen skal stadfestes, se nærmere om dette i punkt 14. Reglene om flertallskrav, gjennomtvingelse og øvrige vilkår for stadfestelse skal sørge for at rekonstruksjonsplanen gir en rimelig fordeling av byrdene mellom partene i forhandlingen.

I femte ledd er det presisert at rekonstruksjonsplanen kan gå ut på at enhver fordringshavers samlede krav skal dekkes opp til en bestemt sum. Dette er en videreføring av rekonstruksjonsloven § 34 annet ledd med enkelte endringer. Bestemmelsen er nærmere omtalt i merknaden til § 33.

12.3 Adgangen til å gi fordringshavere med samme prioritet ulike løsninger i rekonstruksjonsplanen

12.3.1 Innledning

I hvilken grad skyldneren har adgang til å tilby fordringshavere med samme prioritet tiltak som går ut på ulike løsninger i rekonstruksjonsplanen, er et tema som henger tett sammen med reglene om hvordan det skal stemmes over planen. En inndeling i ulike stemmeklasser gjør det mulig å tilby ulike grupper av fordringshavere – også fordringshavere som har samme stilling i en konkurs – ulike løsninger. I dag må alle, som den klare hovedregelen, tilbys de samme løsningene, ettersom fordringshaverne stemmer samlet og flertallet kan binde mindretallet. En inndeling i klasser gjør det mulig å differensiere hvilke løsninger skyldneren tilbyr ulike grupper av fordringshavere. Dette gir mer fleksibilitet og gjør det mulig å oppnå gode rekonstruksjonsløsninger. Samtidig vil en åpen adgang for skyldneren til å tilby fordringer av samme prioritet ulike løsninger, åpne for press fra fordringshavere om å bli stilt bedre. I tillegg kan det være vanskeligere å oppnå tilstrekkelig tilslutning i kreditorfellesskapet til en plan som legger opp til stor grad av forskjellsbehandling.

I punkt 12.3 drøftes det om skyldneren skal ha adgang til å tilby fordringshavere av samme prioritet ulike løsninger. I punkt 12.4 omtales forslaget til regler om klasseinndeling.

12.3.2 Gjeldende rett

Etter gjeldsforhandlingsreglene i konkursloven gjelder det et krav om likebehandling av fordringshavere både ved frivillig løsning og ved tvangsakkord, jf. konkursloven § 23 annet ledd og § 48 nr. 3. I rekonstruksjonsloven ble kravet til likebehandling fjernet for frivillig rekonstruksjon og lempet for rekonstruksjon med tvangsakkord ved at likebehandlingskravet i stadfestelsesbe-

stemmelsen i konkursloven § 48 nr. 3 ikke ble videreført. I Prop. 75 L (2019–2020) side 73 vises det i spesialmerknaden til den tilsvarende bestemmelsen i rekonstruksjonsloven til utredningen «Rekonstruksjon i turbulente tider», der endringen er begrunnet i behovet for mer fleksibilitet i løsningene ved tvangsakkord. Hovedregelen er imidlertid fortsatt likebehandling, og retten skal ifølge merknaden vurdere om et forslag om å fravike likebehandlingsregelen er «rimelig og rettferdig» for fordringshaverne etter rekonstruksjonsloven § 48 første ledd nr. 1.

12.3.3 Rekonstruksjons- og insolvensdirektivet

Direktivets regler om klasseinndeling forutsetter at berørte parter ved avstemningen over rekonstruksjonsplanen skal deles inn i klasser som «afspejler et tilstrækkeligt interessesammenfald baseret på verificerbare kriterier i overensstemmelse med national ret», jf. artikkel 9 nr. 4. Inndelingen i klasser har til formål å sikre at rettigheter som i det alt vesentlige ligner hverandre, behandles likt, og at rekonstruksjonsforslag kan vedtas «uden urimelig skade for de berørte parters rettigheder», jf. fortalen punkt 44. Bestemmelsene stenger etter dette ikke for at berørte parter kan tilbys ulike løsninger, men parter i samme klasse skal behandles likt.

12.3.4 Forslaget i høringsnotatet

Høringsnotatet 13. januar 2023 inneholder ikke noen eksplisitt omtale av spørsmålet om adgangen til å tilby fordringshaverne ulike løsninger, men problemstillingen berøres i omtalen av kriteriene for klasseinndeling. I notatet foreslo departementet at fordringshavere som etter kontrollerbare kriterier har tilstrekkelig sammenlignbare interesser, skal plasseres i samme klasse. Fordringshavere med sikrede fordringer, fordringshavere med fortrinnsberettigede fordringer, fordringshavere med usikrede fordringer og aksjeeiere skulle som et minimum deles inn i ulike klasser. Forslaget er også omtalt i punkt 12.4.3. I høringsnotatet fremgår følgende:

> «Klasseinndeling bør eventuelt gjennomføres på en måte som sikrer at rettigheter som i det alt vesentlige ligner hverandre, behandles likt, og at rekonstruksjonsforslag kan vedtas uten urimelig skade for de berørte partenes rettigheter. For at fordelene ved slik inndeling skal kunne utnyttes på en god måte, antar departementet at det i utgangspunktet bør foreslås fleksible regler hvor antallet klasser og den nærmere inndelingen kan vurderes konkret så lenge inndelingen avspeiler tilstrekkelig sammenfallende interesser basert på kontrollerbare kriterier. Fleksibiliteten må sees i sammenheng med forslaget til regler om stadfestelse, som blant annet innebærer at retten kan nekte stadfestelse av et rekonstruksjonsforslag som ikke er rimelig og rettferdig overfor fordringshaverne. Fleksibiliteten må også sees i sammenheng med forslaget om at retten skal prøve klasseinndelingen.»

Samtidig ble det i høringsnotatet foreslått at klasseinndelingen skulle være valgfri for små og mellomstore virksomheter, se nærmere omtale i punkt 12.4.3.

I tillegg ble det foreslått et krav til likebehandling ved gjennomtvingelse. Klasser som ikke gir tilslutning til planen, måtte etter forslaget som hovedregel behandles minst like fordelaktig som andre klasser med lik prioritet.

I *høringsnotatet 20. mars 2024* foreslo departementet en litt annen utforming av klasseinndelingsreglene enn i høringsnotatet 13. januar 2023. Dette er nærmere omtalt i punkt 12.4.3. I forbindelse med forslaget til regler om klasseinndeling foreslo departementet at det i tiltaksbestemmelsen i lovforslaget skulle fremgå retningslinjer for når fordringshavere med samme prioritet skulle kunne tilbys ulik løsning. Det ble foreslått at slik forskjellsbehandling måtte begrunnes i felles interesser hos de relevante fordringshaverne. I tillegg innebar forslaget at forskjellsbehandlingen må være nødvendig for å oppnå formålet med rekonstruksjonsforhandlingen. Forslaget inneholdt også en bestemmelse om at en fordringshaver har rett til å få tilbud om samme løsning etter rekonstruksjonsplanen som andre fordringshavere med tilstrekkelig sammenlignbare interesser.

I tillegg foreslo departementet regler om adgangen til å forskjellsbehandle fordringshavere av samme prioritet i reglene om gjennomtvingelse. I høringsnotatet fremgår følgende:

> «Det er liten grunn til å forby forskjellsbehandling som har tilslutning fra alle klasser. Forskjellsbehandling som er gunstig for kreditorfellesskapet, vil etter dette kunne godtas ved at flertallet i klassen samtykker til planen gjennom reglene for vedtakelse. Et mindretall i klassen kan dermed ikke motsette seg forskjellsbehandling mellom fordringshavere av

lik prioritet dersom flertallet (beregnet etter reglene for den enkelte klassen) mener forskjellsbehandlingen er akseptabel. Tilsvarende gjelder for avvik fra prioritetsrekkefølgen som innebærer at fordringshavere med høyere prioritet får lavere dekning enn en klasse av lavere prioritet. Rene misbrukssituasjoner kan imidlertid retten forhindre selv om klassene har gitt tilslutning til forslaget gjennom reglene om stadfestelse (som ikke er en del av dette høringsnotatet).»

12.3.5 Høringsinstansenes syn

I høringen av *høringsnotatet 13. januar 2023* pekte Oslo tingrett på at regler om klasseinndeling åpner for at fordringshavere og grupper av fordringshavere kan tilbys ulike løsninger, men at dette reiser spørsmål om hva som vil være saklig og rimelige grunner for forskjellsbehandling.

Oslo tingrett uttaler:

> «En klasseinndeling vil kunne gi større fleksibilitet for løsninger og innholdet i en rekonstruksjonsplan fordi forskjellige kreditorgrupper og andre berørte parter kan gis forskjellig løsning/dekning. Forskjellen kan ligge i at visse kreditorgrupper gis full dekning opp til et visst beløp, klassene kan gis forskjellig dividende, og krav fra nærstående kan få en dårligere dekning enn andre kreditorer. Videre kan visse kreditorgrupper – som f. eks. obligasjonseiere og andre langsiktige långivere – få sine krav konvertert til aksjekapital, mens andre, som staten (Skatteetaten), banker og småkreditorer, kan få dividende på forskjellig tidspunkt.»

Også *Advokatforeningen* uttaler seg om at regler om klasseinndeling kan åpne for større adgang til å tilby ulike løsninger til fordringshaverne. Advokatforeningen viser til direktivets fortale punkt 44 om klasseinndeling og uttaler at foreningen forstår direktivet slik at klasseinndelingen skal oppfylle i hvert fall to formål:

> «(i) Gi økt fleksibilitet til i større grad å kunne forhandle frem skreddersydde løsninger for ulike kreditorer, basert på en erkjennelse av at ulike kreditorer har ulike interesser og foretrekker ulike type løsninger, men slik at disse likebehandles innenfor klasser av likeartede kreditorer, og
>
> (ii) forhindre at et fåtall kreditorer skal kunne ødelegge for en løsning som et flertall kreditorer med samme interesser ønsker, så lenge løsningen er bedre enn konkurs, hvilket fordrer at hver klasse må få muligheten til å delta i en demokratisk prosess innenfor sin klasse.»

Konkursrådet etterlyser i høringen en nærmere beskrivelse av i hvilken grad man kan foreslå ulike løsninger for de enkelte klassene:

> «Høringsnotatet inneholder ikke noen beskrivelse av hva man skal oppnå med en klasseinndeling, og det er heller ikke noen uttalelser om i hvor stor grad man kan foreslå forskjellige løsninger for de enkelte klassene uten at det blir sett på som forskjellsbehandling. Dessuten er beskrivelsen av temaet i høringsnotatet svært vanskelig tilgjengelig.
>
> Konkursrådet tenker at formålet med å velge en klasseinndeling er å gi større fleksibilitet i typer av løsninger og at dette vil bidra til at rekonstruksjonsforslaget kan bli vedtatt. Klasseinndeling handler også om en demokratisk prosess der flertallet av berørte kreditorer binder et mindretall ulikeartede krav. Konkursrådet mener det er et grunnleggende prinsipp ved klasseinndeling at alle klasser/ kreditorgrupper må få ta del av forslaget og stemme over dette innenfor sine klasser/grupper.»

I høringen av *høringsnotatet 20. mars 2024* har *Innovasjon Norge* uttalt seg om adgangen til å forskjellsbehandle kreditorer.

Innovasjon Norge uttaler:

> «Vi anser det som problematisk med forskjellsbehandling av kreditorer med samme prioritet også selv om dette skal begrunnes i «felles interesse hos de relevante fordringshavere». Vi antar at det vil være krevende å fastslå en felles interesse for fordringshaverne. F.eks. vil Innovasjon Norge og de kommersielle bankene som regel være pantekreditorer og man kan anta at vår interesse er felles - men vi er underlagt forskjellig regelverk, noe som kan gjøre at vår interesse likevel ikke er felles. Hvordan har departementet tenkt å definere en «felles interesse»? Etter vår vurdering bør kravet om likebehandling av fordringshavere med lik prioritet videreføres, evt. supplert med et unntak som legger til rette for at fordringshavere, som på objektivt grunnlag vurderes som helt avgjørende for selskapets videre drift, kan samles i en egen klasse.»

12.3.6 Departementets vurdering

I en rekonstruksjonsforhandling kan det være gode grunner for å tilby enkelte fordringshavere en annen løsning enn øvrige fordringshavere med samme prioritet. Ofte vil ulike løsninger kunne begrunnes i at fordringshaverne ikke kan nyttiggjøre seg løsningene på samme måte, slik at det er i fordringshavernes interesse at de tilbys en annen løsning enn andre, men av tilsvarende verdi. I noen tilfeller kan det også være grunn til å tilby enkelte fordringshavere en bedre løsning enn øvrige fordringshavere. Det kan for eksempel være fordi det er tvingende nødvendig å dekke enkelte krav for å kunne drive virksomheten videre i forhandlingsperioden. Det kan også være nødvendig å stille enkelte fordringshavere, slik som kunder, bedre med tanke på den videre driften etter at planen er stadfestet. Også slik forskjellsbehandling kan være i kreditorfellesskapets interesse, ettersom alternativet til at planen blir stadfestet, som regel vil være konkurs. Samtidig vil forskjellsbehandling av fordringshavere med samme prioritet kunne ha flere ulemper. Det åpner for press mot skyldneren om å stilles bedre enn øvrige fordringshavere, og usaklig begrunnet forskjellsbehandling kan føre til at fordringshaverne mister tillit til rekonstruksjonsprosessen.

Etter departementets syn bør lovforslaget åpne for at fordringshavere med samme prioritet kan tilbys tiltak som går ut på ulike løsninger, men adgangen bør være begrenset til tilfeller der det er et saklig behov for slik forskjellsbehandling. Departementet har vurdert om lovforslaget § 33 bør inneholde regler om adgangen til å tilby ulike løsninger til fordringshavere med samme prioritet, basert på et utgangspunkt om likebehandling, men departementet har i stedet valgt en regulering som legger kontrollen med forskjellsbehandling av fordringshaverne til stadfestelsesvilkårene. Dette er i samsvar med vurderingene i utredningen «Rekonstruksjon i turbulente tider – dynamiske virkemidler ved økonomiske problemer», der utrederen foreslo å oppheve likebehandlingskravet i konkursloven § 48 nr. 3 og i stedet la det avgjørende være om rekonstruksjonsplanen ved rettens kontroll ved stadfestelsen fremstår «rimelig og rettferdig overfor fordringshaverne», jf. forslaget i utredningen § 49 nr. 1. Utrederen begrunner dette slik på side 89 i utredningen:

> «For å få til rekonstruksjonsløsninger som kan vinne tilslutning blant et bredt flertall av kreditorene og som kan legge grunnlag for god drift etter gjennomført rekonstruksjon, må det være rom for å kunne gi noen grupper av kreditorer en bedre løsning enn dagens regler om absolutt likebehandling av alle uprioriterte krav, og at det ikke skal kunne ytes noe til etterprioriterte krav. Hovedregelen bør dog fremdeles være likebehandling og det må foreligge særskilte grunner for å fravike dette.»

Forslaget ble fulgt opp i rekonstruksjonsloven, der likebehandlingskravet er fjernet og erstattet av stadfestelsesregelen i § 48 første ledd nr. 1, se omtalen av forslaget på side 73 i Prop. 75 L (2019–2020).

Departementet foreslår å videreføre et lempet likebehandlingskrav i de nye reglene om rekonstruksjonsforhandling. Departementet foreslår derfor en løsning der det i utgangspunktet er opp til skyldneren å bestemme hvilke løsninger som skal tilbys de ulike fordringshaverne, forutsatt at planen stadfestes etter hovedregelen i lovforslaget § 45 første ledd om at alle klasser gir tilslutning til forslaget. At fordringshavere med ulik prioritet kan tilbys ulike løsninger, er selvsagt. Lovforslaget åpner imidlertid også for at fordringshavere med samme prioritet kan tilbys ulike løsninger. Forskjellsbehandling som alle klasser slutter seg til, må i utgangspunktet antas å være i kreditorfellesskapets interesse. Dette må ses i sammenheng med at de som stemmer i samme klasse, må forutsettes å være i sammenlignbare posisjoner. Det vises her til kravet i § 35 om at fordringer med samme prioritet som tilbys samme løsning, skal deles inn i samme klasse, se punkt 12.4.5. Mindretallet innad i de enkelte klassene vil dessuten ha et vern mot usaklig forskjellsbehandling ved at det kan fremmes innsigelse om at rekonstruksjonsplanens fordeling ikke er rimelig, se lovforslaget § 46 nr. 8, merknaden til bestemmelsen og omtalen i punkt 14.3.5. Dette tilsvarer regelen i rekonstruksjonsloven § 48 første ledd nr. 1. Retten bør for eksempel nekte stadfestelse dersom klassesammensetningen og tildelingen av løsninger fremstår fordelt ut fra et ønske om å manipulere frem et flertall innenfor hver klasse på en måte som ikke er rimelig overfor mindretallet i klassen.

Dersom rekonstruksjonsplanen skal kunne stadfestes uten tilslutning fra alle klasser, foreslås det i § 45 annet ledd nr. 2 et likebehandlingskrav for fordringer i klasser som ikke har sluttet seg til planen. Fordringer i slike klasser har i så fall krav på å behandles minst like gunstig som fordringer av samme prioritetsklasse (eventuelt som fordringer med samme sikkerhetsrett for pantesikrede

fordringer), se lovforslaget § 45 annet ledd nr. 2 og omtalen av dette i punkt 14.2.5. Det kan på visse vilkår gjøres unntak fra dette likebehandlingskravet etter lovforslaget § 45 tredje ledd. På samme måte gjelder det ved stadfestelse etter § 45 annet ledd også en hovedregel om at fordringer i klasser som ikke har sluttet seg til planen, skal ha full dekning før fordringer med lavere prioritet får dekning eller beholder rettigheter etter rekonstruksjonsplanen, jf. annet ledd nr. 2. På den måten sikres det også at fordringer lavere i prioritetsrekkefølgen ikke får høyere dekning enn fordringer høyere opp i prioritetsrekkefølgen.

Et krav om begrunnelse for forskjellsbehandling vil følge implisitt av vilkårene for stadfestelse. For det første vil en saklig begrunnelse være en forutsetning for å få tilstrekkelig flertall for rekonstruksjonsplanen i hver klasse. I tillegg vil en saklig begrunnelse for forskjellsbehandlingen være en nødvendig forutsetning for at unntaket fra § 45 annet ledd nr. 2 ved gjennomtvingelse etter § 45 tredje ledd skal være oppfylt, og for rettens vurdering av om behandlingen av fordringshaverne i rekonstruksjonsplanen fremstår som rimelig, jf. lovforslaget § 46 nr. 8. I høringsnotatet 20. mars 2024 ble det foreslått et begrunnelseskrav dersom skyldneren tilbyr fordringshavere med samme prioritet ulike løsninger i rekonstruksjonsplanen. Departementet foreslår at det skal fremgå av rekonstruksjonsplanen om det foreslås tiltak som går ut på ulik løsning for fordringer med samme prioritet eller sikkerhetsrett, eller om det er fordringer som skal holdes uberørt av planen, og i så fall begrunnelsen for dette, se lovforslaget § 31 nr. 6 bokstav b.

Når det gjelder pantesikrede fordringer, må det ved anvendelsen av reglene som er beskrevet foran, tas i betraktning at det kan være større grunn til å foreslå tiltak som går ut på ulik løsning for disse fordringene, fordi pantesikkerhetens stilling i konkurs kan være forskjellig for de ulike fordringene. Dette vil da kunne begrunne ulike løsninger, uten at dette innebærer en urimelig forskjellsbehandling.

Etter lovforslaget er rettens kontroll med om fordringshaverne er tilbudt løsninger som ikke innebærer usaklig og urimelig forskjellsbehandling, som nevnt lagt til behandlingen av spørsmålet om stadfestelse av rekonstruksjonsplanen. Et argument som taler mot denne løsningen, er at det kan være en risiko for at fordringshavere da stemmer nei til rekonstruksjonsplanen selv om forskjellsbehandlingen er saklig begrunnet og vilkårene for stadfestelse av rekonstruksjonsplanen er oppfylt. Ut fra dette ville det være en fordel om avklaringen om forskjellsbehandling kunne finne sted før avstemningen. Dersom retten skal kunne ta stilling til slike innsigelser før avstemningen, antar departementet imidlertid at partene bør gis anledning til å anke avgjørelsen. Dette vil forsinke prosessen. Og dersom det skal gjøres endringer i planen, må skyldneren forelegge planen på nytt for rekonstruksjonsutvalget, og partene kan da ha nye innsigelser mot den endrede planen. Etter lovforslaget § 37 annet ledd vil skyldneren bli kjent med innsigelsene mot rekonstruksjonsplanen før stadfestelsen og har etter § 42 mulighet til å endre planen som følge av innsigelsene. Dersom skyldneren velger å opprettholde planen uendret til tross for innsigelsene, er det etter departementets syn ikke urimelig at skyldneren har risikoen for om planen vil føre frem. Skyldneren har dessuten adgang til å anke rettens avgjørelse dersom planen ikke blir stadfestet. Departementet har etter dette kommet til at det mest hensiktsmessige for gjennomføringen av rekonstruksjonsforhandlingen er at retten tar stilling til disse spørsmålene som en del av spørsmålet om stadfestelse av rekonstruksjonsplanen, se lovforslaget § 45 og § 46 nr. 8 og omtalen av disse i punkt 14.2.5 og 14.3.5.

12.4 Klasseinndeling

12.4.1 Gjeldende rett

Regler om inndeling av fordringshavere i klasser i forbindelse med at det skal stemmes over rekonstruksjonen, finnes verken i rekonstruksjonsloven eller i gjeldsforhandlingsreglene i konkursloven. Alle stemmeberettigede stemmer dermed samlet.

12.4.2 Rekonstruksjons- og insolvensdirektivet

Direktivets hovedregel er at berørte parter ved avstemningen over rekonstruksjonsplanen skal deles inn i klasser som «afspejler et tilstrækkeligt interessesammenfald baseret på verificerbare kriterier i overensstemmelse med national ret», jf. artikkel 9 nr. 4. Inndelingen i klasser har til formål å sikre at rettigheter som i det alt vesentlige ligner hverandre, behandles likt, og at rekonstruksjonsforslag kan vedtas «uden urimelig skade for de berørte parters rettigheder», jf. fortalen punkt 44.

Som et minimum skal fordringshavere med sikrede og usikrede krav deles i separate klasser. Det kan også stilles krav om inndeling i flere klasser, som forskjellige klasser av usikrede eller sik-

rede fordringshavere og klasser av fordringshavere med etterpriorterte krav, jf. fortalen punkt 44. Ulike typer fordringshavere som ikke har tilstrekkelig ensartede interesser, som skattemyndigheter, kan også behandles i særskilte klasser. Sikrede krav kan deles inn i sikrede og usikrede deler basert på en verdsettelse av sikkerheten. Det kan også fastsettes at arbeidstakeres fordringer skal behandles i en særskilt klasse.

Direktivet åpner for at medlemsstatene kan fastsette at mikroforetak og små og mellomstore foretak kan velge å ikke behandle berørte parter i særskilte klasser. Unntaket er begrunnet i slike virksomheters «forholdsvis enkle kapitalstruktur», jf. fortalen punkt 45. Reglene åpner kun for at slike virksomheter kan gis mulighet til å velge bort klasseinndeling, og ikke for at det kan gis generelle unntak fra reglene om klasseinndeling. Velger virksomheten å ha kun én avstemningsklasse, og denne klassen stemmer mot rekonstruksjonsforslaget, bør skyldneren kunne fremme et nytt forslag etter hovedreglene med klasseinndeling.

Den nærmere avgrensningen av hvilke foretak som skal anses som mikroforetak og små og mellomstore foretak, er i utgangspunktet overlatt til nasjonal rett, jf. artikkel 2 nr. 2 bokstav c. Samtidig fremgår det av direktivets fortale at man i definisjonen bør «tage behørigt hensyn til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2013/34/EU eller Kommissionens henstilling af 6. maj 2003 om definitionen af mikrovirksomheder, små og mellemstore virksomheder», jf. fortalen punkt 18. Definisjonen i direktiv (EU) 2013/34 omfatter foretak som ikke overstiger minst to av henholdsvis (i) balansesum på EUR 20 000 000, (ii) nettoomsetning på EUR 40 000 000 og (iii) gjennomsnittlig antall ansatte gjennom regnskapsåret på 250. Definisjonen i Kommisjonens anbefaling 6. mai 2003 om definisjonen av mikroforetak og små og mellomstore foretak omfatter foretak som har mindre enn 250 ansatte, og som har en årlig omsetning som ikke overstiger EUR 50 millioner eller en samlet årlig balanse som ikke overstiger EUR 43 millioner, jf. artikkel 2.

Etter direktivet skal det innføres «passende foranstaltninger til at sikre, at klasseinddelingen sker med særligt henblik på beskyttelse af sårbare kreditorer såsom små leverandører», jf. artikkel 9 nr. 4. Det stilles ikke nærmere krav til hva slike foranstaltninger skal gå ut på.

Stemmerettigheter og klasseinndelingen skal etterprøves av en judisiell eller administrativ myndighet når et rekonstruksjonsforslag begjæres stadfestet, jf. artikkel 9 nr. 5. Det kan stilles krav om etterprøving og stadfestelse av stemmerettighetene og klasseinndelingen også på et tidligere tidspunkt.

12.4.3 Forslaget i høringsnotatet

I *høringsnotatet 13. januar 2023* foreslo departementet å innføre regler om klasseinndeling. Departementet pekte på både fordeler og ulemper ved rekonstruksjons- og insolvensdirektivets regler om klasseinndeling, men viste til at slike regler er etterspurt av en rekke instanser i rundene med innspill til og evaluering av den midlertidige loven. Departementet antok også at det er en fordel med europeisk harmonisering på dette punktet. I høringsnotatet fremgår følgende:

> «Klasseinndeling kan dessuten bidra til økt fleksibilitet, legge til rette for større grad av skreddersydde rekonstruksjonsforslag og øke sjansene for å nå frem med en vellykket rekonstruksjonsplan. I tillegg inneholder de samlede reglene i direktivet flere sikkerhetsmekanismer for å motvirke urimelige resultater og sikre at de ulike berørte partenes interesser ivaretas på en betryggende måte. Det antas derfor at det bør foreslås regler om inndeling og avstemning i klasser som samsvarer med direktivets regler.»

I høringsnotatet ble det foreslått som hovedregel at «[f]ordringshavere som etter kontrollerbare kriterier har tilstrekkelig sammenliknbare interesser, skal plasseres i samme klasse». Formuleringen tilsvarer artikkel 9 nr. 4 i direktivet.

Som et minimumskrav ble det foreslått at fordringshavere med sikrede fordringer, fordringshavere med fortrinnsberettigede fordringer, fordringshavere med usikrede fordringer og aksjeeiere skal deles inn i ulike klasser. Etter forslaget i høringsnotatet skulle fordringshavere og eiere bare deles inn i klasser dersom de har stemmerett. Etterprioriterte fordringer ble ikke foreslått inndelt i noen klasse fordi de ikke har stemmerett etter forslaget.

I høringsnotatet foreslo departementet at det skulle være valgfritt for små og mellomstore skyldnere å benytte seg av klasseinndeling, slik også rekonstruksjons- og insolvensdirektivet artikkel 9 nr. 4 åpner for. I høringsnotatet fremgår følgende begrunnelse:

> «I motsetning til i Sverige antar departementet at det kan være fordeler ved å gjøre klasseinndeling valgfritt for små og mellomstore skyld-

nere, slik også direktivet åpner for. Selv om klasseinndeling innenfor lovforslagets minimumskrav neppe er veldig tyngende, antas valgfrihet å være noe forenklende. Regler om klasseinndeling er nytt i norsk rett og kan fremstå som komplisert. Det kan heller ikke utelukkes at klasseinndeling kan føre til noe økte kostnader i en rekonstruksjonsforhandling, for eksempel fordi det kan oppstå tvister om inndelingen. For små og mellomstore skyldnere vil gjennomtvingelse av et rekonstruksjonsforslag overfor kreditorklasser som ikke gir tilslutning, uansett forutsette skyldnerens samtykke, se nærmere nedenfor. Departementet ser da liten grunn til å gjøre klasseinndeling ufravikelig.»

Når det gjelder hvilke virksomheter som bør ha valgfrihet, foreslo departementet å benytte definisjonen i Kommisjonens anbefaling 6. mai 2003 om definisjonen av mikroforetak og små og mellomstore foretak. Unntaksadgangen ville med dette omfatte foretak som har mindre enn 250 ansatte, og som har en årlig omsetning som ikke overstiger EUR 50 millioner eller en samlet årlig balanse som ikke overstiger EUR 43 millioner. Departementet viste i høringsnotatet til at denne definisjonen er brukt ellers i lovverket og i svensk rett. Ifølge tall fra Statistisk sentralbyrå var 99,7 prosent av samtlige foretak i Norge omfattet av denne definisjonen per 7. september 2022.

Departementet foreslo videre, i samsvar med direktivet artikkel 9 nr. 5, at retten skal kunne etterprøve klasseinndelingen. Det ble vist til at inndelingen av stemmeberettigede parter og fordringer i klasser blant annet vil ha betydning for muligheten til å tvinge et rekonstruksjonsforslag igjennom mot én eller flere kreditorklassers vilje og for hvilken beskyttelse som ligger i vilkårene for stadfestelse av et rekonstruksjonsforslag. Departementet foreslo at rettens etterprøving av klasseinndelingen skal skje i forbindelse med stadfestelsen av rekonstruksjonsplanen.

I *høringsnotatet 20. mars 2024* foreslo departementet enkelte endringer i reglene om klasseinndeling sammenlignet med forslaget i høringsnotatet 13. januar 2023. Departementet foreslo at parter som berøres av rekonstruksjonsplanen, og som dermed har stemmerett, skal deles inn i klasser. Fordringshavere med pantesikrede fordringer, fordringshavere med usikrede fordringer og eiere skulle etter forslaget alltid deles inn i ulike klasser (forutsatt at slike fordringshavere og/eller eiere berøres av rekonstruksjonsplanen). Videre ble det foreslått at disse skulle deles inn i ytterligere klasser dersom noen innad i de nevnte klassene tilbys ulik løsning etter rekonstruksjonsplanen. Etter forslaget ville det ikke være adgang til å tilby ulik løsning til noen innenfor samme klasse. Synspunktet var at siden flertallet i klassen binder et mindretall, må fordringshaverne i samme klasse både ha et sammenlignbart utgangspunkt og tilbys det samme for at avstemmingen skal være rettferdig og demokratisk.

Lovforslaget baserer seg på en antakelse om at fordringshavere med samme prioritet har tilstrekkelig sammenlignbart utgangspunkt til å kunne stemme i samme klasse, slik at det avgjørende for ytterligere klasseinndeling kun er hvilken løsning de tilbys. Departementet drøftet i høringsnotatet om det kan være behov for en mulighet til å dele inn pantesikrede fordringshavere basert på andre kriterier enn kun hvilken løsning de tilbys i rekonstruksjonen, og ba om høringsinstansenes innspill til om det for pantesikrede fordringshavere bør åpnes for ytterligere klasseinndeling, for eksempel basert på hvilket pantobjekt fordringshaverne har sikkerhet i.

Departementet foreslo også at klasseinndeling gjøres obligatorisk i alle rekonstruksjoner. Begrunnelsen i høringsnotatet var at dersom et flertall skal binde et mindretall, må fordringshaverne ha et sammenlignbart utgangspunkt og tilbys det samme etter rekonstruksjonsplanen, uavhengig av om selskapet er lite eller stort. Departementet understreket at det vil være mulig å operere med kun én klasse, slik at hensynet til en enkel kapitalstruktur eller ønske om en enkel rekonstruksjonsforhandling kan ivaretas også innenfor dette forslaget. For rekonstruksjoner som kun omfatter fordringshavere med lik prioritet, der alle tilbys samme løsning, vil rekonstruksjonsplanen vedtas med flertall innad i den ene klassen. Dette gjelder etter forslaget både dersom det bare finnes fordringshavere med lik prioritet, og dersom rekonstruksjonen bare omfatter fordringshavere med samme prioritet fordi det er besluttet å holde de øvrige fordringshaverne utenfor rekonstruksjonsplanen.

12.4.4 Høringsinstansenes syn

I høringen av *høringsnotatet 13. januar 2023* fikk forslaget om å innføre klasseinndeling i norsk rett stor støtte blant høringsinstansene. Samtidig var flere høringsinstanser kritiske til at sikrede og fortrinnsberettigede fordringshavere bare skal deles inn i klasser (og ha stemmerett) dersom sikkerheten eller fortrinnsretten frafalles. Dette henger sammen med spørsmålet om hvilke fordringsha-

vere som skal kunne omfattes av en rekonstruksjonsforhandling, som er omtalt i punkt 10 foran.

Konkursrådet, Oslo tingrett, Skatteetaten, Advokatforeningen og *Nordic Trustee* gir alle uttrykk for at reglene om klasseinndeling kan være vanskelig tilgjengelige.

Oslo tingrett uttaler i tillegg følgende:

> «En klasseinndeling kan (…) gi klare fordeler gjennom større fleksibilitet og mulighet til å behandle forskjellige grupper på ulik måte. Ulempen er at regelverket er komplisert og kan være vanskelig å praktisere. En utfordring vil være hvordan klassene skal inndeles, og hva som vil være en saklig og rimelig forskjellsbehandling. I tillegg kan de forslåtte avstemmingsreglene by på utfordringer. Regelverket i EU-direktivet og i lovutkastet er preget av mange skjønnsmessige kriterier, og kan derfor gi opphav til konflikter. Det vil for både skyldneren, rekonstruktøren og domstolene være utfordrende å praktisere et slikt regelverk, og det vil fordre at aktørene har særlig kompetanse og forståelse for regelverket og de underliggende forhold i den enkelte virksomhet.»

Det vises for øvrig til omtalen av *Konkursrådets* og *Oslo tingretts* høringsuttalelser i punkt 12.3.5.

Konkursrådet, Finans Norge og *SMB Norge* støtter at klasseinndeling gjøres valgfritt for små og mellomstore bedrifter.

Nordic Trustee uttaler at spørsmålet om skyldnerens adgang til å gjøre klasseinndeling valgfritt for mindre selskaper, henger sammen med terskelverdien for skillet mellom store og små selskaper. Nordic Trustee mener den foreslåtte terskelverdien i praksis vil medføre at klasseinndeling vil være frivillig, og foreslår at skillet mellom store og små foretak heller tar utgangspunkt i regnskapslovens regler.

Nordic Trustee uttaler også at rekonstruktøren, og ikke skyldneren, bør foreslå hvilke klasser fordringshaverne skal deles inn i.

I høringen av *høringsnotatet 20. mars 2024* uttaler enkelte høringsinstanser seg om forslaget om å gjøre klasseinndeling obligatorisk. *Oslo tingrett* har ikke innvendinger mot at klasseinndelingen gjøres obligatorisk, så lenge det er mulig å operere med kun én klasse. *Konkursrådet* mener det bør fremgå klart av lovteksten at man kan operere med kun én klasse, som kun kan inneholde krav med samme prioritet etter dekningsloven.

Finans Norge mener klasseinndelingen bør være valgfritt for små og mellomstore virksomheter og viser til at enklere regler for små virksomheter er i tråd med lovens overordnede formål om å gi større fleksibilitet i rekonstruksjonsforhandlingen, og samtidig bidra til å redusere kostnader og øke sjansene for en vellykket rekonstruksjon.

Når det gjelder spørsmålet om det bør være adgang til å dele pantesikrede fordringshavere inn i flere klasser, gir *Husbanken, Konkursrådet, Oslo tingrett, Skattedirektoratet, Advokatforeningen* og *Finans Norge* alle uttrykk for at det bør være adgang til dette.

Konkursrådet uttaler:

> «Som nevnt bør det etter Konkursrådets syn åpnes for at ulike pantesikrede krav kan deles inn i ulike klasser. Det er avgjørende å ha fleksibilitet til å finne målrettede løsninger tilpasset den enkelte sak når selskapet skal plassere kreditorene i klasser. De sikrede fordringshaverne kan ha ulike interesser. For eksempel er det forskjeller mellom krav sikret med utleggspant og krav sikret med avtalefestet pant. Det kan også være store ulikheter mellom krav sikret i en fordringsmasse og krav sikret i en fast eiendom.
>
> Slik Konkursrådet ser det er det først og fremst et poeng å sette de pantesikrede fordringshaverne i ulike klasser, dersom de skal tilbys ulike løsninger. Den faktiske og rettslige stilling kan imidlertid være ulik for ulike pantekategorier og kan foranledige behov for ulike løsninger og klasser. Det kan derfor også være grunn til å plassere de sikrede fordringshaverne i ulike klasser dersom løsningen vil berøre de vesentlig ulikt. Dersom de sikrede fordringshaverne skal tilbys samme løsning, vil det være naturlig å plassere de i samme klasse. Vi mener at det er en fordel å ha muligheten til å plassere de pantesikrede fordringshaverne i ulike klasser.»

Skattedirektoratet gir uttrykk for følgende:

> «Det nye lovforslaget er basert på en antagelse om at fordringshavere med samme prioritet har tilstrekkelig sammenlignbart utgangspunkt til å kunne stemme i samme klasse. Samtidig legger loven opp til at man ikke kan gi forskjellig tilbud til kreditorer i samme klasse, og konkurstesten forutsetter at ingen av kreditorene kan tvinges til en løsning som er verre for dem enn en konkurs. Dersom begge disse forutsetningene skal innfris, ser Skatteetaten det slik at pantesikrede fordringer ofte vil måtte deles i ulike klasser.

Type panteobjekt kan gjøre det nødvendig å dele opp panthaverne i ulike klasser. Videre kan ulike klasser være hensiktsmessig der enkelte kreditorer har pant i eiendeler som fortsatt skal inngå i skyldnerens virksomhet, mens andre kreditorer har pant i eiendeler som foreslås realisert. Tilsvarende kan gjelde der det foreligger fellespant, jf. panteloven § 1-12. Kreditoren er da i en kvalitativ annen situasjon enn de andre kreditorene med pant i det rekonstruerte selskapets eiendeler.

Det er også mulig det kan være aktuelt å plassere kreditorer i ulike klasser ut ifra hvilken prioritet de har. Den som har førsteprioritet og sikker dekning for sitt krav, er reelt sett er i en annen posisjon enn den som er lenger ned i prioritetsrekkefølgen og kun mest sannsynlig har dekning for sitt krav.

I tillegg til at typen panteobjekt og muligens prioritetsrekkefølge kan påvirke klasseringen, vil også typen pant kunne ha betydning. Det er forskjell på en kreditor som frivillig aksepterer pant som sikkerhet for en løpende, ikke misligholdt forpliktelse, og en kreditor som har søkt utleggspant for sitt krav fordi debitor har vært i mislighold. Ved sikkerhet for løpende forpliktelse, har ikke kreditor forventinger om å realisere pantet umiddelbart, men nøyer seg med å motta de for eksempel månedlige avdragene som er avtalt. Det er kun dersom mislighold inntrer, at denne kreditoren har forventning om realisasjon av pantet. Annerledes er det for kreditoren som har skaffet utleggspant. Det kan være naturlig å tilby banken en mer langsiktig løsning enn kreditoren med utlegg. Dersom de skal tilbys forskjellig løsning, må de stemme i ulik klasse.»

Finans Norge uttaler på sin side:

> «Finans Norge mener at sikrede fordringer må deles opp i flere klasser basert på de generiske egenskapene og markedsforhold for de enkelte panteobjektene. For sikrede kreditorer har tilstrekkelig sammenlignbart grunnlag til å stemme i samme klasse, er ikke treffende. Kreditorer kan ha sikkerhet i ulike objekter som vil ha ulike verditap i en konkurssituasjon.»

Husbanken reiser spørsmål om hvordan Husbanken er tenkt plassert utover at det er sammen med andre fordringshavere med pant i skyldners eiendeler. Det vises til at bankens formål og virkemidler som statlig bank og forvaltningsorgan ikke nødvendigvis er sammenfallende med banker som ikke har den boligsosiale rollen som Husbanken har. Det vises også til at en forskjell mellom Husbanken og andre fordringshavere er valgfriheten når det gjelder virkemidler i en situasjon hvor det oppstår betalingsproblemer.

Konkursrådet og *Oslo tingrett* gir uttrykk for at reglene om klasseinndeling med fordel kan gjøres enklere og mer pedagogiske.

12.4.5 Departementets vurdering

Etter rekonstruksjonsloven og konkurslovens gjeldsforhandlingsregler er det i praksis bare fordringshavere med usikrede og fordringshavere med etterprioriterte fordringer som kan bindes av en rekonstruksjonsplan, og som hovedregel gjelder det et krav om likebehandling av fordringshavere med samme prioritet. I en rekonstruksjonsforhandling der det i praksis bare er fordringshavere med usikrede fordringer som er i en forhandlingsposisjon, og disse må behandles likt, er det ikke urimelig at flertallet binder mindretallet av fordringshavere gjennom stemmegivningen. Dette blir annerledes med regler som åpner for at rekonstruksjonsplanen kan være bindende for fordringer som har ulik prioritet, og som vil gi krav på ulike utbetalinger i en konkurs. Da vil en felles avstemning gi en lite demokratisk prosess. Dersom et flertall skal kunne binde et mindretall, er det en forutsetning at flertallet og mindretallet er i sammenlignbare posisjoner. En annen fordel med klasseinndeling, som det er pekt på i punkt 12.3, er at klasseinndeling gjør det mulig å tilby ulike grupper av fordringshavere – også fordringshavere som har samme stilling i en konkurs – ulike løsninger i rekonstruksjonsplanen. I dag må alle, som den klare hovedregelen, tilbys de samme løsningene, ettersom fordringshaverne stemmer samlet og flertallet kan binde mindretallet.

Samtidig vil klasseinndeling gjøre regelverket mer komplisert, og av hensyn til partene må retten kontrollere at klassene er inndelt i samsvar med reglene. Departementet ser det likevel slik at regler om klasseinndeling er nødvendig for en rettferdig avstemning når det nå foreslås at flere prioritetsklasser av fordringer skal kunne omfattes av rekonstruksjonsforhandlingen. Også rekonstruksjons- og insolvensdirektivet bygger på at partene skal deles inn i klasser. Etter direktivet skal parter som omfattes av rekonstruksjonsplanen, deles inn i klasser som avspeiler et «tilstrekkelig interessesammenfall» basert på verifiserbare kriterier i overensstemmelse med nasjonal rett. Departementet foreslår regler om klasseinndeling som ivaretar direktivets krav om at parter

med tilstrekkelig sammenlignbare interesser stemmer i samme klasse og kan binde hverandre. Departementet foreslår likevel en utforming av reglene som ikke bygger direkte på et vilkår om tilstrekkelig sammenlignbare interesser, men som tar sikte på å gi klarere veiledning om hvordan et slikt kriterium skal forstås og anvendes ved klasseinndelingen.

Reglene om klasseinndeling fremgår av lovforslaget § 35 og går ut på at fordringer som gir stemmerett etter lovforslaget § 38, skal deles inn i én eller flere stemmeklasser. Hvis stillingen fordringene har i en konkurs, er forskjellig, skal fordringene deles inn i forskjellige klasser. Det samme gjelder hvis det tilbys ulike løsninger for fordringene i rekonstruksjonsplanen. Det vises til § 35 første ledd første og annet punktum.

Dette innebærer for det første at fordringene alltid skal deles inn i ulike klasser dersom fordringenes stilling i konkurs er forskjellig. Det typiske eksempelet på fordringer med forskjellig stilling i konkurs er pantesikrede fordringer, fortrinnsberettigede fordringer og usikrede fordringer, jf. også § 35 første ledd tredje punktum som fastsetter at disse «gruppene» av fordringer alltid skal deles i ulike klasser. Dette tilsvarer forslaget i høringsnotatet 20. mars 2024. I utgangspunktet skal fordringer innenfor den samme «prioritetsgruppen» etter forslagets første ledd første punktum som tilbys den samme løsningen, stemme i samme klasse, men ordlyden åpner for inndeling i ytterligere klasser dersom stillingen i en konkurs er ulik blant fordringene innenfor prioritetsgruppen. Dette vil bare være aktuelt for pantesikrede fordringer, der enkelte forhold knyttet til panteretten, slik som typen av panteobjekt eller prioritet, kan ha betydning for fordringens stilling i konkurs. Eksemplene i høringen på når pantesikrede fordringer bør deles inn i ytterligere klasser, synes å knytte seg til enten at pantesikkerhetens stilling i konkurs er ulik (i betydningen at det kan være mer eller mindre usikkert hvilken dekning pantet vil gi), eller at panthaverne er i en slik stilling at det er naturlig å tilby ulike løsninger for fordringene for å oppnå flertall for rekonstruksjonsplanen. Med unntak for pantesikrede fordringer åpner lovforslaget etter dette ikke for at fordringer innenfor samme «prioritetsgruppe» kan deles inn i ytterligere klasser, med mindre fordringene tilbys ulike løsninger, se nedenfor. Departementet har vanskelig for å se at det er hensyn som skulle begrunne en ytterligere oppdeling av disse prioritetsgruppene hvis fordringene ikke tilbys forskjellige oppgjør i rekonstruksjonsplanen.

Begrunnelsen for denne delen av forslaget er at det er stillingen i konkurs som fremstår som det mest relevante sammenligningsgrunnlaget for hvilke interesser som skal være styrende for klasseinndelingen. Forslaget bygger på et synspunkt om at fordringshavere med fordringer med samme stilling i en konkurs som regel har tilstrekkelig sammenlignbart utgangspunkt til å kunne stemme over rekonstruksjonsplanen i samme klasse. Motsatt har fordringshavere med fordringer med ulik stilling ikke tilstrekkelig sammenlignbare interesser til at de bør stemme i samme klasse ettersom utfallet i en konkurs kan være vidt forskjellig. Når det gjelder andre interesser hos fordringshaverne, som for eksempel ulik grad av interesse i videre drift hos skyldneren (faste leverandører vs. fordringshavere med enkeltstående krav) eller ulike rettslige grunnlag for fordringen, viser departementet til at heller ikke etter de nåværende reglene har denne typen interesser begrunnet at fordringshaverne skal inndeles i forskjellige stemmeklasser ved avstemningen over en tvangsakkord.

Lovforslaget § 46 nr. 5, jf. § 22, legger opp til at testen av fordringshavernes beste interesse i enkelte tilfeller ikke skal gjøres opp mot konkurs som alternativet til en vellykket rekonstruksjon, men mot det alternative sannsynlige utfallet dersom rekonstruksjonsforhandlingen ikke lykkes. Departementet foreslår imidlertid ikke at klasseinndelingen skal ta hensyn til det sistnevnte alternativet. Det ville gjøre inndelingskriteriene unødvendig kompliserte, og dekningsrekkefølgen i konkurs antas uansett å være tilstrekkelig relevant for å fastslå hvilke fordringshavere som har tilstrekkelige sammenlignbare interesser med tanke på inndeling i stemmeklasser.

For det andre skal fordringer innenfor disse «prioritetsgruppene» etter lovforslaget som nevnt deles inn i ytterligere klasser dersom det i rekonstruksjonsplanen tilbys forskjellige løsninger for fordringene. Fordringshavere som tilbys forskjellige løsninger, er ikke i en sammenlignbar posisjon og kan dermed ikke stemme sammen. I hvilke tilfeller skyldneren kan tilby fordringshavere med samme prioritet ulike løsninger, er omtalt i punkt 12.3.

Når det gjelder hva som utgjør samme eller ulik løsning i rekonstruksjonsplanen, så sikter dette til tiltak som går ut på både kvalitativt og kvantitativt like eller ulike løsninger. Der en gruppe fordringshavere får tilbud om gjeldskonvertering og en annen får tilbud om dividende, eller to grupper tilbys oppgjør i forskjellige typer eiendeler, er tilbudene kvalitativt ulike. Der løs-

ningene er kvalitativt like, men av ulik verdi relativt til kravet, for eksempel der en gruppe fordringshavere tilbys dekning av 80 prosent av kravet og en annen gruppe dekning av 60 prosent, er løsningene kvantitativt ulike og utgjør dermed ikke samme løsning. At kvalitativt like løsninger gir ulikt resultat målt i absolutt verdi for fordringshaverne, innebærer imidlertid ikke at fordringshaverne tilbys ulik løsning i relasjon til bestemmelsen. En gruppe fordringshavere med samme prioritet som tilbys dekning av 60 prosent av sine respektive krav, er dermed behandlet likt, selv om tapet de lider, er beløpsmessig ulikt. Enhver minimal forskjell i løsning er ikke nødvendigvis tilstrekkelig for at noe skal anses som ulike løsninger som begrunner oppdeling i ulike klasser. Det må være en realitetsforskjell mellom løsningene som tilbys, for at de skal kunne anses som ulike løsninger. Inndeling i klasser basert på ulike løsninger som fremstår som manipulert kun for å oppnå et bestemt flertall, må kunne nektes stadfestet etter lovforslaget § 46.

Når det gjelder eierne, foreslås det i § 35 annet ledd at disse alltid skal plasseres i en egen stemmeklasse dersom det i rekonstruksjonsplanen foreslås tiltak etter § 33 første ledd nr. 2. Departementet følger ikke opp forslaget i høringsnotatene om at eierne skal deles inn i flere klasser dersom de ikke vil ha tilstrekkelig sammenlignbare interesser til å stemme sammen. Ettersom måten eierne kan bli berørt av en rekonstruksjonsplan på, er ved at enkelte beslutninger som ellers krever generalforsamlingsbeslutning, i stedet treffes ved stadfestelse av rekonstruksjonsplanen (se punkt 11.4), er det etter departementets syn vanskelig å se for seg relevante forskjeller i eierinteressene som begrunner en oppdeling av eierne i ytterligere klasser. Tiltak etter lovforslaget § 33 første ledd nr. 2 anses alltid som samme løsning for eierne, se merknaden til § 33 om dette.

I samsvar med høringsnotatet 20. mars 2024 foreslås det at klasseinndeling gjøres obligatorisk i alle rekonstruksjoner. Det er etter departementets syn ikke forenlig med hensynet til en rettferdig avstemningsprosess at nesten alle foretak skal kunne velge bort klasseinndeling, slik forslaget i høringsnotatet 13. januar 2023 i praksis ville innebære. Hensynet til en enkel avstemningsprosess for bedrifter med en enkel kapitalstruktur kan ivaretas på andre måter. Ved å velge få klasser og tilby fordringshavere med samme prioritet samme løsning kan klasseinndelingen gjennomføres på en nokså enkel måte. Lovforslaget åpner også for å operere med bare én klasse, for eksempel én klasse av pantesikrede fordringer eller én klasse av usikrede fordringer, og holde øvrige fordringer utenfor rekonstruksjonsforhandlingen. Dette følger av forslaget om at bare fordringer som omfattes av tiltak etter § 33 første ledd nr. 1, bindes av rekonstruksjonsplanen, se lovforslaget § 52. Dermed kan rekonstruksjonsforhandlingen gjennomføres på en måte som i stor grad svarer til dagens forhandling etter rekonstruksjonsloven.

Departementet vil i den forbindelse peke på at vilkårene for gjennomtvingelse etter § 45 annet ledd nr. 2 (jf. punkt 14.2) ikke kan omgås ved på denne måten å holde hele prioritetsgrupper utenfor rekonstruksjonsplanen. Likebehandlingskravet og kravet til absolutt prioritet etter den nevnte bestemmelsen begrenser mulighetene for stadfestelse gjennom at fordringer i en klasse som stemmer mot planen, sammenlignes ikke bare med fordringer som omfattes av planen, men også med fordringer som holdes utenfor planen.

Forslaget ivaretar samlet sett det grunnleggende formålet med klasseinndelingen: parter som er tilstrekkelig like, skal stemme sammen og skal behandles likt. For at det skal være rimelig at et flertall skal kunne binde et mindretall, må de som stemmer sammen (og som dermed kan binde hverandre), være i sammenlignbare posisjoner. For at situasjonen skal være sammenlignbar, må partene både ha sammenfallende interesser i konkurs og få tilbud om den samme løsningen.

12.5 Innsigelser mot klasseinndelingen

12.5.1 Gjeldende rett

Ettersom det ikke er regler om klasseinndeling i rekonstruksjonsloven og konkurslovens regler om gjeldsforhandling, har disse lovene heller ikke regler om innsigelser mot og løsning av tvister om klasseinndeling.

12.5.2 Rekonstruksjons- og insolvensdirektivet

Direktivet stiller krav om at stemmerettigheter og klasseinndelingen skal kunne etterprøves av en judisiell eller administrativ myndighet når et rekonstruksjonsforslag begjæres stadfestet, jf. artikkel 9 nr. 5, alternativt på et tidligere tidspunkt. Direktivet synes å kreve at retten alltid skal kontrollere klasseinndelingen, ikke bare når dette begjæres av en fordringshaver eller eier som berøres av planen. Direktivet gir ellers medlemsstatene relativt stor valgfrihet ved utformingen av saksbehandlingsreglene ved rekonstruksjonsfor-

handlinger. Det er imidlertid et overordnet formål med direktivet å sikre tilgang til effektive prosedyrer for rekonstruksjon, og særlig å redusere forhandlingenes varighet. Dette kommer til uttrykk flere steder, se blant annet fortalen punkt 1, 6 og 16.

12.5.3 Forslaget i høringsnotatet

I høringsnotatet 13. januar 2023 viste departementet til at rekonstruksjons- og insolvensdirektivet krever at retten etterprøver klasseinndelingen uavhengig av om det begjæres særskilt av en fordringshaver, og departementet antok at det samme bør foreslås i Norge. Departementet foreslo at etterprøvingen av klasseinndelingen skulle skje samtidig med behandlingen av stemmerettstvister, det vil si når retten behandler spørsmålet om stadfestelse av rekonstruksjonsplanen.

12.5.4 Høringsinstansenes syn

I tillegg til at flere høringsinstanser uttaler generelt at tvister bør kunne løses på et tidlig tidspunkt i rekonstruksjonsforhandlingene, trekker *Konkursrådet* og *Oslo tingrett* i høringen spesielt frem behovet for at det kan tas stilling til tvister om klasseinndelingen på et tidligere tidspunkt enn ved stadfestelsen.

Konkursrådet uttaler:

> «For stemmerettstvister og etterprøving av klasseinndeling, vil det trolig for de fleste krav være tilstrekkelig å avgjøre disse sammen med stadfestelsen, slik lovforslaget legger opp til. Konkursrådet er enig med departementet i at det er ressursbesparende at retten i utgangspunktet bare tar stilling til stemmerettstvister i den utstrekning det er nødvendig for å fastslå utfallet av avstemningen.
>
> I noen tilfeller vil imidlertid avklaring av et slikt forhold være av vesentlig betydning eller helt avgjørende for om rekonstruksjonsforhandlingene vil kunne føre frem, eventuelt for hvilken retning forhandlingene skal ta. Rekonstruksjonsloven bør derfor åpne for at stemmerettstvister og spørsmål om innplassering i klasser kan avgjøres tidligere i prosessen enn ved stadfestelsen (f.eks. der skyldner begjærer det og rekonstruktøren samtykker i at retten tar stilling til spørsmålet på et tidlig stadium).
>
> I de tilfellene der avgjørelse av spørsmålet om stemmerett og evt. klasseinndeling er av vesentlig betydning eller helt avgjørende for om rekonstruksjonsforhandlingene lykkes, vil man ellers risikere å komme i en situasjon der arbeid og kostnader under forhandlingene er pådratt forgjeves, om man utelukkende kan få avklart disse spørsmålene sammen med stadfestelsen. Denne ulempen oppveies ikke av at skyldneren eller rekonstruktøren kan fremme et nytt forslag etter utkastet til § 47 dersom forslaget ikke får tilstrekkelig flertall. Snarere tvert imot vil dette føre til at rekonstruksjonen blir dyrere og tar mer tid.»

Oslo tingrett uttaler:

> «Oslo tingrett foreslår at skyldneren (med rekonstruktørens samtykke) på et tidligere tidspunkt enn ved stadfestelsen bør kunne be retten ta stilling til tvist om klasseinndeling og stemmerett, da dette kan være avgjørende for utformingen av forslag til rekonstruksjon, og det gir bedre forutberegnelighet. Vi mener slike tvister ikke i særlig grad vil forsinke fremdriften i rekonstruksjonsforhandlingene, men heller bidra til nødvendig klargjøring på et tidligere tidspunkt. Dersom slik tvist bare kan reises av skyldner med rekonstruktørens samtykke, vil man ha kontroll med at det bare er de nødvendige tvister som blir reist på et tidligere tidspunkt.»

12.5.5 Departementets vurdering

Departementet har vurdert på hvilket tidspunkt i forhandlingen det er mest hensiktsmessig at retten tar stilling til innsigelser mot klasseinndelingen. I høringen har *Konkursrådet* og *Oslo tingrett* som nevnt tatt til orde for at tvister om klasseinndeling bør kunne avgjøres av retten på et tidligere tidspunkt enn ved stadfestelsen av rekonstruksjonsplanen. Begrunnelsen er at det vil være ressursbesparende å få avklart slike tvister tidligere i forhandlingen, slik at forhandlingene ikke ender med at rekonstruksjonsplanen nektes stadfestet fordi klasseinndelingen ikke oppfyller lovens vilkår. Departementet er enig i at det er hensiktsmessig at uenigheter under rekonstruksjonsforhandlingen løses så tidlig som mulig. Dette er bakgrunnen for forslaget om at stemmerettstvister kan løses på et tidligere tidspunkt enn stadfestelsen, se punkt 13.2 og lovforslaget § 39 annet ledd, og at tvister om verdsettelse skal løses i forbindelse med utsendelsen av verdsettelsen, se punkt 9.2 og lovforslaget § 23. Når det gjelder klasseinndelingen, er det imidlertid begrenset hvor tidlig i forhandlingen det er mulig for retten å ta stilling til om den oppfyller lovens krav. Innde-

lingen av fordringene og eierne i klasser vil først være klar når rekonstruksjonsplanen er utarbeidet. For at fordringshaverne skal kunne fremme innsigelser mot klasseinndelingen, må klasseinndelingen (og dermed rekonstruksjonsplanen) i tillegg være sendt ut til partene som er berørt av rekonstruksjonsplanen. Det tidligste tidspunktet det kan åpnes for at retten avgjør innsigelser mot klasseinndelingen, vil dermed være nokså nært opp til avstemningen over planen.

Dersom retten skal kunne ta stilling til innsigelser mot klasseinndelingen før avstemningen, antar departementet, på samme måte som ved innsigelser om forskjellsbehandling, se punkt 12.3.6, at partene må gis anledning til å anke avgjørelsen, at skyldneren eventuelt må forelegge planen på nytt for rekonstruksjonsutvalget, osv. Etter departementets syn er dette lite hensiktsmessig, og det vises til begrunnelsen i punkt 12.3.6, som gjør seg tilsvarende gjeldende her. I tillegg legger lovforslaget opp til nokså klare kriterier for klasseinndelingen. For fordringene skal klasseinndelingen i utgangspunktet baseres på «prioritetskategorier» i konkurs og på hvilke løsninger rekonstruksjonsplanen legger opp til for de ulike fordringene. Departementet har etter dette kommet til at det mest hensiktsmessige for gjennomføringen av rekonstruksjonsforhandlingen er at retten tar stilling til klasseinndelingen som en del av spørsmålet om stadfestelse av rekonstruksjonsplanen, se lovforslaget § 46 nr. 2 og omtalen av denne i punkt 14.3.5.

13 Avstemning

13.1 Stemmerett

13.1.1 Gjeldende rett

Utgangspunktet etter rekonstruksjonsloven er at alle kjente fordringshavere har stemmerett. Det gjelder også fordringer som ikke er meldt til rekonstruktøren, jf. § 41 første ledd første punktum. Fra dette utgangspunktet gjør imidlertid loven flere unntak, og følgende fordringer gir ikke stemmerett etter § 41 første ledd annet punktum:

- fordring som akkorden ikke vil bli bindende for etter lovens § 54, det vil si fordringer med lovbestemt fortrinnsrett i den utstrekning fortrinnsretten ikke er frafalt, sikrede fordringer i den utstrekning fordringen faller innenfor pantets eller sikkerhetens antatte verdi og sikkerhetsretten ikke er frafalt, og fordringer som kan kreves avgjort ved motregning i den utstrekning de dekkes av motkravet
- fordring som er avhengig av en betingelse som ennå ikke er inntrådt
- fordring som er overdratt til fordringshaveren etter at rekonstruksjonsforhandlingen ble åpnet, med enkelte unntak som følger av § 41 tredje ledd
- fordring som tilhører skyldnerens nærstående
- fordring eller del av fordring som skal dekkes fullt ut etter akkordforslaget
- etterprioritert fordring som faller bort ved akkorden.

Aksjeeiere og andre eiere har ikke stemmerett etter rekonstruksjonsloven. En rekonstruksjonsplan i et aksjeselskap eller allmennaksjeselskap som går ut kapitalforhøyelse, utstedelse av finansielle instrumenter eller nedsettelse av aksjekapitalen (jf. aksjeloven og allmennaksjeloven kapittel 10, 11 og 12), krever imidlertid samtykke fra selskapets generalforsamling. I slike tilfeller oppstiller rekonstruksjonsloven § 35 lempeligere flertallskrav enn det som normalt følger av aksjelovens og allmennaksjelovens regler.

Gjeldsforhandlingsreglene i konkursloven oppstiller tilsvarende regler om stemmerett, jf. § 42, men disse reglene åpner ikke for beslutninger om kapitalforhøyelse, utstedelse av finansielle instrumenter eller nedsettelse av aksjekapitalen som ledd i gjeldsforhandlingen.

13.1.2 Rekonstruksjons- og insolvensdirektivet

Etter rekonstruksjons- og insolvensdirektivet er hovedregelen at «berørte parter» har stemmerett, jf. artikkel 9 nr. 2. Parter som ikke er «berørt» av et rekonstruksjonsforslag, har ikke stemmerett ved vedtakelsen av den aktuelle planen.

«Berørt part» er i artikkel 2 nr. 1 underpunkt 2 definert som:

> «kreditorer, herunder, hvis det er relevant i henhold til national ret, arbejdstagere, eller kreditorklasser og, hvis det er relevant i henhold til national ret, kapitalejere, hvis fordringer henholdsvis interesser berøres direkte af en rekonstruktionsplan».

«Kapitaleiere» er igjen i samme artikkel punkt 3 definert som «en person, som har en ejendomsinteresse i en skyldner eller en skyldners virksomhed, herunder en aktionær, for så vidt den pågældende person ikke er kreditor».

Fra utgangspunktet om at alle berørte parter har stemmerett, åpner direktivet for at enkelte nærmere angitte parter kan utelukkes fra retten til å stemme, jf. artikkel 9 nr. 3. Dette omfatter eiere, etterprioriterte fordringshavere og nærstående til skyldneren eller skyldnerens virksomhet med en interessekonflikt.

13.1.3 Forslaget i høringsnotatet

I *høringsnotatet 13. januar 2023* foreslo departementet å videreføre de gjeldende reglene om hvilke fordringer som gir stemmerett. Forslaget innebar at alle kjente fordringshavere med fordringer som rekonstruksjonsplanen har betydning for, i utgangspunktet ville ha stemmerett. Fordringer som etter rekonstruksjonsplanen skal dekkes fullt ut, ville etter forslaget ikke ha stemmerett. Dette er i samsvar med hovedregelen

i rekonstruksjons- og insolvensdirektivet, som angir at berørte parter, og kun disse, skal ha stemmerett, jf. artikkel 9 nr. 2.

Ettersom det i høringsnotatet 13. januar 2023 ble foreslått at sikrede og fortrinnsberettigede fordringshavere ikke skulle kunne berøres av rekonstruksjonsplanen, ble det foreslått at de i utgangspunktet ikke skulle ha stemmerett. Det ble foreslått at sikrede og fortrinnsberettigede fordringer skulle gi stemmerett bare i den utstrekning sikkerheten ikke dekker fordringen, eller sikkerheten eller fortrinnsretten frafalles.

Fra utgangspunktet om at berørte fordringshavere skulle ha stemmerett, ble det foreslått visse unntak som svarte til unntakene som følger av rekonstruksjonsloven § 41 første ledd.

Departementet foreslo ikke at eierne generelt skulle ha stemmerett over rekonstruksjonsforslaget. Forslaget i høringsnotatet la imidlertid opp til medvirkning fra eierne dersom skyldneren er et aksjeselskap eller allmennaksjeselskap og rekonstruksjonsplanen forutsetter beslutning i selskapets generalforsamling etter aksjeloven eller allmennaksjeloven kapittel 10, 11 eller 12. For tilfeller der de stemmeberettigede skal deles inn i klasser ved avstemningen, foreslo departementet at eierne skulle deles inn i en egen klasse eller egne klasser som gis stemmerett. En vedtatt og stadfestet rekonstruksjonsplan skulle etter forslaget da erstatte de nødvendige generalforsamlingsbeslutningene for slike tiltak. Dersom de stemmeberettigede ikke deles inn i klasser, foreslo departementet at de nevnte beslutningene skulle treffes av generalforsamlingen etter reglene i aksjeloven eller allmennaksjeloven, men slik at det ville være tilstrekkelig med tilslutning fra minst halvparten av de avgitte stemmene og av den aksjekapitalen som er representert på generalforsamlingen. Nødvendige vedtektsendringer skulle etter forslaget treffes med samme flertall.

I *høringsnotatet 20. mars 2024* foreslo departementet noen endringer i reglene om stemmerett på bakgrunn av at det i samme høringsnotat ble foreslått å åpne for at pantesikrede krav skulle kunne omfattes av rekonstruksjonsplanen. Det ble dermed foreslått at slike fordringer skulle gi stemmerett for den sikrede delen av kravet. I høringsnotatet foreslo departementet også at klasseinndeling skulle være obligatorisk. Dette innebærer at eierne etter forslaget alltid skulle deles inn og stemme i klasser dersom de berøres av rekonstruksjonsplanen ved tiltak som nevnt i aksjeloven og allmennaksjeloven kapittel 10, 11 eller 12.

13.1.4 Høringsinstansenes syn

I høringen av *høringsnotatet 13. januar 2023* gjelder høringsuttalelsene om stemmerett først og fremst spørsmålet om sikrede og fortrinnsberettigede fordringshavere bør kunne omfattes av en rekonstruksjonsplan og dermed stemme for den sikrede eller fortrinnsberettigede delen av kravet. *Konkursrådet*, *Advokatforeningen* og *Kvale Advokatfirma* fremhever at sikrede fordringshavere bør gis anledning til å stemme over forslaget. *Finans Norge* og *Nordic Trustee* støtter på sin side departementets forslag om å videreføre de gjeldende reglene om hvilke fordringshavere som har stemmerett.

I høringen av *høringsnotatet 20. mars 2024* er det ingen høringsinstanser som uttaler seg om forslaget om stemmerett.

13.1.5 Departementets vurdering

Departementet foreslår at alle kjente fordringer som er berørt av planens tiltak etter § 33 første ledd nr. 1, skal gi stemmerett, se lovforslaget § 38 første ledd første punktum. Dette gjelder uavhengig av om fordringene er meldt til rekonstruktøren. Ettersom departementet i punkt 10 foreslår at pantesikrede og enkelte fortrinnsberettigede fordringer skal kunne omfattes av rekonstruksjonsplanen, innebærer lovforslaget at også slike fordringer vil gi rett til å stemme over rekonstruksjonsforslaget for den pantesikrede eller fortrinnsberettigede delen av kravet når de er omfattet av planen.

Videre følger det av § 38 første ledd annet punktum at eierne vil ha stemmerett dersom rekonstruksjonsplanen går ut på tiltak etter lovforslaget § 33 første ledd nr. 2. I disse tilfellene vil alle aksjeeierne ha stemmerett, også de som ikke skal tegne aksjer eller på annen måte er gitt direkte rettigheter eller forpliktelser i forbindelse med slike beslutninger, se nærmere merknaden til bestemmelsen.

Departementet foreslår videre at unntakene for når en fordring likevel ikke gir stemmerett etter rekonstruksjonsloven § 41 første ledd annet punktum nr. 2 til 6, videreføres, se § 38 annet ledd i lovforslaget. Fordring som er avhengig av en betingelse som ennå ikke er inntrådt, fordring som tilhører skyldnerens nærstående, fordring eller del av fordring som dekkes fullt ut, og etterprioritert fordring vil dermed ikke ha stemmerett. I konkursloven og rekonstruksjonsloven gjelder unntaket fra stemmerett for etterprioriterte fordringer kun for etterprioriterte fordringer som faller bort

ved akkorden. Selv om det neppe er særlig praktisk at noen etterprioriterte fordringer ikke skal falle bort ved rekonstruksjonsplanen, ser ikke departementet at det er grunn til å la etterprioriterte fordringer som ikke faller bort ved akkorden, ha et sterkere vern i form av stemmerett enn de fordringene som faller bort. Departementet foreslår derfor at etterprioriterte fordringer generelt ikke skal gi stemmerett. At fordringer rekonstruksjonsplanen ikke er bindende for, ikke gir stemmerett, følger av første ledd om at det kun er fordringer som er omfattet av tiltak som nevnt i § 33 første ledd nr. 1, som har stemmerett.

Fordringer som er overdratt til fordringshaveren etter at rekonstruksjonsforhandlingen ble åpnet, vil etter forslaget ikke ha stemmerett. I samsvar med gjeldende lov foreslås det likevel et unntak i § 38 tredje ledd for de situasjoner der fordringshaveren ved ervervelsen av fordringen ikke var kjent med begjæringen om rekonstruksjon, eller fordringen er overtatt i samsvar med en tidligere forpliktelse.

13.2 Stemmerettstvister

13.2.1 Gjeldende rett

For å få fastslått utfallet av avstemningen over en rekonstruksjon med tvangsakkord er det nødvendig at eventuelle uklarheter eller tvister om hvorvidt en fordring gir stemmerett, og i tilfelle for hvilket beløp, avklares. Tingretten som behandler rekonstruksjonen, er etter rekonstruksjonsloven § 46 første ledd derfor gitt kompetanse til å avgjøre spørsmålet så langt det er nødvendig for dette formålet. Avgjørelsen tas i forbindelse med avgjørelsen av spørsmålet om stadfestelse av rekonstruksjonsplanen.

Avgjørelsen har ikke virkning utover spørsmålet om fordringshaverens stemmerett. En fordringshaver som mener seg berettiget til et større beløp enn det som er lagt til grunn for avstemningen, kan fortsatt fremme krav om dividende for hele beløpet. Tvisten må i så fall avgjøres ved alminnelig søksmål, og fordringshaveren kan eventuelt kreve avsetning etter § 46 annet ledd for å oppnå sikkerhet for kravet inntil det er rettskraftig avgjort.

Den nevnte bestemmelsen i § 46 annet ledd går ut på at dersom det er uklarhet eller tvist om en fordrings eksistens eller omfang, kan retten etter krav fra fordringshaveren sette dividenden som faller på den omtvistede fordringen, eller på den omtvistede delen av fordringen, på en separat konto som disponeres av rekonstruktøren.

13.2.2 Rekonstruksjons- og insolvensdirektivet

Direktivet stiller krav om at stemmerettigheter skal kunne etterprøves av en judisiell eller administrativ myndighet når et rekonstruksjonsforslag begjæres stadfestet, alternativt på et tidligere tidspunkt, jf. artikkel 9 nr. 5. Direktivet gir medlemsstatene relativt stor valgfrihet ved utformingen av saksbehandlingsreglene for rekonstruksjonsforhandlinger. Det er imidlertid et overordnet formål med direktivet å sikre tilgang til effektive rekonstruksjonsprosedyrer, og særlig å redusere forhandlingenes varighet. Dette kommer til uttrykk flere steder, se blant annet fortalen punkt 1, 6 og 16.

13.2.3 Forslaget i høringsnotatet

I rundene med evaluering av og innspill til den midlertidige rekonstruksjonsloven var det flere instanser som tok til orde for at tvister om stemmerettigheter og klasseinndeling bør kunne avklares tidlig i prosessen. I høringsnotatet 13. januar 2023 drøftet departementet spørsmålet, men landet på at vurderingene bør foretas i forbindelse med stadfestelsen. I høringsnotatet fremgår følgende:

> «Departementet har merket seg innspillene om at det er ønskelig med en raskere avklaring av tvister om stemmerett, men er i tvil om det bør legges opp til en fremgangsmåte der stemmerettstvister avgjøres uavhengig av og tidligere enn avgjørelsen om stadfestelse av forslaget.
>
> Spørsmålet bør trolig vurderes i sammenheng med spørsmålet om rettens etterprøving av inndelingen av stemmeberettigede parter og fordringer i klasser. Etter rekonstruksjons- og insolvensdirektivet skal retten etterprøve klasseinndelingen uavhengig av om det begjæres særskilt av en fordringshaver, og departementet antar at det samme bør foreslås i Norge. Etterprøving bør skje senest i forbindelse med stadfestelse. I tillegg bør det vurderes om det er grunn til å åpne for etterprøving på et tidligere tidspunkt, slik også *Advokatfirmaet BAHR AS* reiser spørsmål om.
>
> Uenighet om klasseinndelingen kan skyldes tvist om hvorvidt et pant gir tilstrekkelig dekning eller ikke, dvs. hvorvidt en fordringshaver skal anses som sikret eller bare delvis sikret i forbindelse med klasseinndelingen. I slike tilfeller vil tvisten løses gjennom reglene i

lovforslaget § 40. Uenighet om klasseinndelingen kan videre skyldes tvist om hvorvidt vilkåret om inndeling på grunnlag av tilstrekkelig sammenlignbare interesser er oppfylt. Uenighet kan imidlertid også skyldes tvist om hvorvidt man er nærstående eller ikke, og andre stemmerettstvister. Rettens prøving av klasseinndelingen og av stemmerettstvister bør derfor trolig skje samlet. Dette antas også å ha prosessuelle fordeler.

En tidlig avklaring av stemmerettstvister og etterprøving av klasseinndeling vil kunne bidra til større forutberegnelighet og minske sjansene for senere innsigelser. Samtidig kan en utstrakt adgang til å prøve tvister om bl.a. stemmerettigheter før stadfestelsen føre til at arbeidet med rekonstruksjonsplanen forsinkes i påvente av slike avklaringer, og det kan være kostnadsdrivende. Slik departementet ser det, kan det bidra til å opprettholde fremdriften i forhandlingene at disse spørsmålene ikke avgjøres før ved stadfestelsen.

Ulempen med dette er at det kan være usikkert om et forslag får nødvendig flertall all den tid det relative forholdet mellom fordringshavernes stemmerettigheter og innplasseringen i klasser kan være uavklart. For stemmerettsspørsmål er en slik usikkerhet imidlertid vanskelig å unngå også dersom de avklares på et tidligere tidspunkt og før avstemningen over forslaget, fordi fordringshaverne da ikke kjenner detaljene i forslaget det skal stemmes over. Departementet viser også til at det er ressursbesparende at retten tar stilling til stemmerettstvister bare i den utstrekning det er nødvendig for å fastslå utfallet av avstemningen. Hvilke tvister det er nødvendig å avgjøre, vil man ikke vite noe om før avstemningen er gjennomført og stemmefordelingen er på det rene. Får forslaget ikke det nødvendige flertallet, åpnes det for at skyldneren eller rekonstruktøren kan fremsette et nytt forslag, jf. § 47 og omtalen i punkt 11. På bakgrunn av disse hensynene foreslår departementet ikke endringer i reglene om avgjørelse av stemmerettstvister. Videre foreslås det at rettens etterprøving av klasseinndeling knyttes sammen med disse reglene. Det vises til § 50 i lovforslaget.»

I likhet med etter gjeldende rett foreslo departementet at retten kan beslutte at den dividenden som faller på en omtvistet fordring eller på den omtvistede delen av en fordring, skal settes på en separat konto. Departementet foreslo samtidig endringer i bestemmelsen for å klargjøre i hvilken utstrekning slik avsetning skal tillates, og hvilke momenter retten skal legge vekt på ved avgjørelsen. Etter forslaget skulle retten kunne ta stilling til et krav om avsetning tidligere enn ved stadfestelsen. I høringsnotatet heter det:

«Det kan videre reises spørsmål om terskelen for å gi fordringshaverne medhold i et krav om at det skal settes av dividende til en omtvistet fordring, bør heves, slik *Oslo byfogdembete* tar til orde for. Departementet er i tvil om dette spørsmålet. Som nevnt vil retten etter departementets syn også etter gjeldende rett måtte foreta en vurdering av kravet, og det er ingen automatikk i at det skal tas til følge. Departementet er ikke kjent med hvor ofte retten bestemmer at det skal settes av dividende til omtvistede krav. Innspillene i evalueringen av loven kan imidlertid være en indikasjon på at det i praksis er en utfordring at skyldneren må sette av betydelige midler til slike krav. Det er departementets foreløpige vurdering at et vilkår om at avsetning bare skal skje i «særlige tilfeller» e.l., likevel vil gå for langt i å nedprioritere hensynet til den aktuelle fordringshaveren. Departementet foreslår i stedet at det skal fremgå av lovteksten at det ved vurderingen av om og i tilfelle i hvilket omfang det skal settes av midler på en egen konto til dekning for et omstridt krav, skal legges vekt på sannsynligheten for at fordringshaveren har et krav, innholdet i akkorden, fordringshaverens behov for sikkerhet for sitt krav og hvilken belastning slik avsetning vil medføre for skyldneren. Forslaget er ment å tydeliggjøre at det ikke skal være noen automatikk i at slik avsetning bestemmes, men at det må foretas en konkret helhetsvurdering.

Når det gjelder tidspunktet for rettens behandling av krav om avsetning til omtvistede fordringer, viser departementet til at spørsmålet må sees i sammenheng med rettens avgjørelse av stemmerettstvister. Der tvisten også har betydning for utfallet av avstemningen, jf. § 50 første ledd, må retten ta stilling til for hvilket beløp en fordring skal gi stemmerett. Departementets foreløpige vurdering er at stemmerettstvister bør avgjøres ved stadfestelsen, se punkt 25.2 og lovforslaget 50 første ledd. Et spørsmål er om retten bør kunne avgjøre spørsmålet om avsetning til omtvistede krav på et tidligere tidspunkt enn dette. Departementet har merket seg innspillene fra flere aktører om at det er behov for rask avklaring av hvor mye som skal settes av til dividende for

omtvistede krav. Slik departementet forstår disse innspillene, er begrunnelsen i første rekke at det vil kunne bidra til å skape forutberegnelighet i rekonstruksjonsforhandlingene. I utgangspunktet antar departementet at det er ressursbesparende at retten avgjør spørsmålet om avsetning til omtvistede krav i forbindelse med stadfestelsen. Departementet vurderer likevel om det bør åpnes for at fordringshaveren kan kreve spørsmålet om avsetning avgjort på et tidligere tidspunkt.

Forutsetningen må være at det treffes en rimelig balanse mellom hensynet til rask avklaring og hensynet til at retten har tilstrekkelig grunnlag for sin avgjørelse. Også partenes mulighet til å uttale seg før det treffes en avgjørelse, jf. konkursloven § 149 fjerde ledd, må tas i betraktning. Sakenes kompleksitet vil kunne variere, og departementet finner det derfor ikke riktig å foreslå en absolutt frist for rettens behandling av slike krav. For å understreke behovet for en rask avklaring foreslår departementet en regel om at rettens avgjørelse skal treffes «snarest mulig» og «normalt innen fire uker» etter at fordringshaverens krav er fremsatt. Selve avsetningen kan derimot først skje etter at stadfestelsen er blitt rettskraftig, siden det vil bero på innholdet i akkorden hvilket beløp som skal settes av. Hvis retten avgjør spørsmålet om avsetning før dette, vil avgjørelsen måtte gå ut på å ta stilling til for hvilket beløp en omtvistet fordring skal tilkjennes dividende til avsetning.

Siden det i forslaget åpnes for tvangsakkord uten at det er oppnevnt rekonstruktør, oppstår også spørsmålet om hvem som da skal disponere kontoen. Departementet antar at beløpet bør settes på en separat konto som verken skyldneren eller fordringshaveren kan disponere over på egen hånd, og at skyldneren bør sørge for dette, se forslaget § 50 annet ledd annet punktum.

Departementet antar videre at det er behov for en tydelig hjemmel for at retten kan innhente ytterligere informasjon før den tar standpunkt, slik § 50 første ledd angir ved tvister om stemmerett. Det vises til lovforslaget § 50 tredje ledd annet punktum.

Det kan reises spørsmål om også skyldneren bør kunne anmode om at retten avgjør spørsmålet om avsetning, selv om departementet antar at det normalt vil være fordringshaveren som har interesse i å kreve dette. Det bes om høringsinstansenes syn på om også skyldneren bør kunne fremsette krav etter § 50 annet ledd.

Departementet er i tvil om det er hensiktsmessig å åpne for å fremskynde tidspunktet for rettens avgjørelse av spørsmålet om avsetning, slik det foreløpig er lagt opp til i forslaget. Det bes om høringsinstansenes innspill, også hva gjelder den foreslåtte fristen for rettens avgjørelse.»

13.2.4 Høringsinstansenes syn

Konkursrådet, *Oslo tingrett*, *Advokatforeningen* og *Kvale Advokatfirma* uttaler i høringen at det er behov for regler som gir retten adgang til å ta stilling til tvister om stemmerett tidligere enn ved stadfestelsen.

Advokatforeningen uttaler:

«Når departementet ikke har foreslått endringer i reglene om stemmerettstvister, har man fremholdt behovet for fremdrift og vektlagt at en utstrakt prøvingsadgang vil kunne være kostnadsdrivende (jf. høringsnotatet side 135). Ifølge departementet «*kan det bidra til å opprettholde fremdriften i forhandlingene at disse spørsmålene ikke avgjøres før ved stadfestelsen*». Dette er relevante hensyn. Advokatforeningen mener imidlertid at behovet for forutberegnelighet for skyldneren, rekonstruktøren og kreditorer med hensyn til å avklare *om* en løsning er mulig å oppnå på et tidligere tidspunkt, taler for at det ved behov også bør være mulig å avklare stemmerettstvister av vesentlig betydning for utfallet av avstemmingen tidligere under rekonstruksjonsforhandlingen, før stadfestelsestidspunktet. Det er uansett i skyldnerens interesse å sikre fremdrift og holde kostnader på et akseptabelt nivå. Da bør også skyldneren gis muligheten til å vurdere om det i det konkrete tilfellet er hensiktsmessig å få avklart spørsmål om stemmerett forut for stadfestelse. Etter Advokatforeningens vurdering er det dessuten nærliggende å tro at en tvist vil være like kostnadskrevende uavhengig av når tvisten behandles, men det øvrige (og muligens unødvendige) kostnadspådraget vil kunne stanses ved tidligere prøving. Et krav om samtykke fra rekonstruktøren til slik forhåndsavklaring, vil kunne motvirke bekymring for at en slik adgang vil medføre en vesentlig økning av antall prosesser. Av denne grunn vil Advokatforeningen ikke foreslå at *kreditorer* skal kunne få avgjort stemmerettstvister forut for stadfestelse.

> Etter utkastet § 41 skal rekonstruktøren, eller skyldneren der det ikke er oppnevnt rekonstruktør, uten opphold underrette en fordringshaver dersom en anmeldt fordring helt eller delvis blir bestridt. Kreditor får derved en oppfordring til å grunngi kravet ytterligere. Dersom skyldneren fastholder sin posisjon, og det er nødvendig med en avklaring, mener Advokatforeningen at *skyldneren* bør gis anledning til å bringe spørsmålet inn for retten. Konkursloven § 149 fjerde ledd sikrer kontradiksjon forut for rettens avgjørelse.»

Når det gjelder de foreslåtte reglene om avsetning til omtvistede fordringer, og at retten skal kunne ta stilling til en begjæring om dette tidligere enn ved stadfestelsen, gir *Konkursrådet*, *Oslo tingrett* og *Advokatforeningen* alle uttrykk for at de støtter departementets forslag.

Advokatforeningen uttaler:

> «Advokatforeningen er enig i at hovedregelen bør være at avsetningsspørsmålet avgjøres sammen med stemmerettsspørsmålet, og at utgangspunktet bør være at spørsmålet avklares ved stadfestelse. Imidlertid bør skyldneren på samme måte som for avklaring av stemmerett (jf. punkt 11.2 ovenfor), gis anledning til å få avklart spørsmålet om avsetning på et tidligere tidspunkt dersom dette er av vesentlig betydning for rekonstruksjonsplanen, slik at dette kan hensyntas i skyldnerens arbeid med forslaget til rekonstruksjonsplan.
>
> […]
>
> Advokatforeningen støtter for øvrig forslaget om å presisere hva som skal vektlegges ved vurderingen av om det skal avsettes for omtvistede krav, og at det skal kunne avsettes for dividendeutbetaling av et lavere beløp enn kreditors pretenderte krav (utkastet § 50 tredje ledd). Slik regelen nå er utformet, kan en kreditor med en stor pretendert, men omstridt, fordring lett velte en rekonstruksjon ved å kreve et stort sikkerhetsbeløp som ellers kunne vært benyttet til dividende.»

Både *Konkursrådet* og *Oslo tingrett* tar til orde for at også skyldneren med rekonstruktørens samtykke bør kunne be retten ta stilling til spørsmålet om dividende. *Konkursrådet* uttaler:

> «Etter Konkursrådets syn bør imidlertid også skyldneren (evt. med rekonstruktørens samtykke) kunne fremsette krav om at retten avgjør spørsmål om avsetning. Det er ikke grunn til å tro at dette vil forsinke prosessen, og avgjørelsen kan ha vesentlig – og til og med avgjørende – betydning for hva forslaget om rekonstruksjon kan gå ut på og om rekonstruksjonen i det hele tatt er mulig å få til. For eksempel gjelder dette der den omtvistede fordringen er meget betydelig i forhold til summen av øvrige anmeldte krav.»

13.2.5 Departementets vurdering

Spørsmålet om en fordring gir stemmerett, eller for hvor stort beløp den gir stemmerett, kan være av stor betydning for utfallet av en rekonstruksjonsforhandling. Som det er pekt på i høringen, vil det i en del tilfeller være kostnadsbesparende å få avgjort tvister om dette tidligere i rekonstruksjonsforhandlingen enn det som er tilfellet etter gjeldende rett. Det kan for eksempel være fordi det da blir klart at det ikke vil være mulig å oppnå rekonstruksjon, eller fordi utfallet av tvisten vil ha avgjørende betydning for utformingen av forslaget. Samtidig er rekonstruksjonslovens og konkurslovens regler om at stemmerettstvister løses sammen med spørsmålet om stadfestelse, en ordning som er godt begrunnet blant annet i hensynet til tids- og ressursbruk under rekonstruksjonsforhandlingen. Det vil være tidkrevende dersom mange tvister skal løses på et tidlig stadium. Når retten avgjør stemmerettstvister sammen med spørsmålet om stadfestelse av rekonstruksjonsplanen, trenger retten bare ta stilling til de tvistene som det er nødvendig å løse for å fastslå utfallet av avstemningen. I tillegg vil løsning av stemmerettstvister på et tidligere tidspunkt i forhandlingen innebære at det må gis ankeadgang i alle slike tvister, i stedet for at stemmerettsspørsmålet kun kan ankes sammen med spørsmålet om stadfestelse. At stemmerettstvister skal løses tidligere enn stadfestelsen, vil i tillegg aktualisere ansvar for sakskostnader i større grad enn når slike tvister løses i forbindelse med stadfestelsen. Departementet har derfor vært i tvil om det bør åpnes for at stemmerettstvister kan løses på et tidligere tidspunkt enn sammen med avgjørelsen av stadfestelsesspørsmålet.

Departementet foreslår at hovedregelen fortsatt skal være at retten tar stilling til innsigelser om stemmerett i forbindelse med spørsmålet om stadfestelse av rekonstruksjonsplanen, og at avgjørelsen bare kan ankes sammen med avgjørelsen om stadfestelse, se lovforslaget § 39 første ledd. Som etter rekonstruksjonsloven skal retten bare ta stilling til stemmerettstvister så langt det er nødvendig for å fastslå utfallet av avstemnin-

gen. Avgjørelsen har bare betydning for spørsmålet om fordringshaverens stemmerett.

Departementet foreslår samtidig at det åpnes for en begrenset adgang til å få en tidligere avgjørelse av tvisten. Hensynet til forutberegnelighet for skyldneren taler for at stemmerettstvister av stor betydning for forhandlingen kan avklares på et tidligere tidspunkt enn ved stadfestelsen. Dette bør etter departementets syn kreve samtykke fra rekonstruktøren. Departementet foreslår på bakgrunn av dette at retten kan ta stilling til tvister om stemmerett tidligere, men da kun etter begjæring fra skyldneren og med rekonstruktørens samtykke. En bestemmelse om dette er inntatt i lovforslaget § 39 annet ledd.

Det vil kunne ramme fordringshaverne nokså tilfeldig at skyldneren kan velge ut enkelte stemmerettstvister for avklaring før stadfestelsen, blant annet med tanke på risiko for sakskostnadsansvar for motparten. Departementet foreslår derfor at det bare kan gis samtykke til en slik tidlig løsning av stemmerettstvister dersom det er nødvendig for gjennomføringen av den videre rekonstruksjonsforhandlingen.

Ved avgjørelsen av stemmerettstvister i forbindelse med stadfestelsen skal tvisten som nevnt bare løses i den grad det er nødvendig for å fastslå utfallet av avstemningen. Skal stemmerettstvisten løses før avstemningen, kan man ikke oppstille et slikt vilkår. Dette vilkåret er derfor ikke tatt med i lovforslaget § 39 annet ledd, og retten kan ta stilling til stemmerettstvisten uten denne begrensningen. Når stemmerettstvister skal prøves etter § 39 annet ledd, er det etter forslaget videre slik at rettens avgjørelse fortsatt bare vil ha virkning for stemmegivningen. Spørsmålet om det skal åpnes for prøving av tvist om fordringer med endelig virkning, omtales i punkt 13.3.

Departementet foreslår at dersom retten skal avgjøre stemmerettstvisten tidligere enn stadfestelsen, skal dette skje ved kjennelse så snart som mulig og normalt innen tre uker etter at kravet er fremsatt, jf. lovforslaget § 39 annet ledd annet punktum. På samme måte som etter gjeldende lov foreslår departementet at retten gis adgang til å innhente ytterligere opplysninger for sin behandling av tvisten, se lovforslaget § 39 tredje ledd. Retten må vurdere om spørsmålene tvisten reiser er av en slik art at det er behov for å avholde rettsmøte før avgjørelse treffes.

Når det gjelder reglene om avsetning av dividende til omtvistede fordringer, foreslår departementet at hovedregelen skal være at en fordringshaver kan kreve slik avsetning ved stadfestelsen av rekonstruksjonsplanen, jf. lovforslaget § 40 første ledd. Departementet foreslår samtidig, på samme måte som for stemmerettstvister, en regel om at skyldneren med rekonstruktørens samtykke kan be retten avgjøre spørsmål om avsetning av dividende på et tidligere tidspunkt enn stadfestelsen, dersom det er nødvendig for gjennomføringen av rekonstruksjonsforhandlingen, se lovforslaget § 40 annet ledd.

Når det ellers gjelder utformingen av reglene om avsetning av dividende til omtvistede fordringer, foreslår departementet at disse i hovedsak utformes i samsvar med forslaget i høringsnotatet 13. januar 2023.

Som i høringsnotatet foreslår departementet at ved vurderingen av om og for hvilket beløp det skal settes av dividende, skal retten legge vekt på sannsynligheten for at fordringshaveren har et krav, fordringshaverens behov for sikkerhet for kravet, hvilken belastning slik avsetning vil medføre for skylderen, og innholdet i rekonstruksjonsforhandlingen, se lovforslaget § 40 første ledd annet punktum. Det er med andre ord ingen automatikk i at det besluttes avsetning av dividende.

13.3 Rettens kompetanse til å avgjøre fordringstvister med endelig virkning

13.3.1 Gjeldende rett

I konkursloven § 145 angis tingrettens saklige kompetanse i saker etter konkursloven. Tingretten har ved behandlingen av slike saker bare den kompetansen som er tillagt den etter bestemmelsen. Tingretten som behandler en begjæring om åpning av gjeldsforhandling, har etter konkursloven § 145 første ledd første punktum nr. 1 kompetanse til å avgjøre spørsmål om åpning og innstilling av forhandling om frivillig gjeldsforhandling og andre spørsmål om gjeldsforhandling som loven har lagt til den. Etter første ledd første punktum nr. 2 har tingretten også kompetanse til å avgjøre «alle spørsmål som gjelder åpning og gjennomføring av akkordforhandling og konkurs». Bestemmelsen gjelder også ved rekonstruksjonsforhandling, jf. rekonstruksjonsloven § 62.

Om formuleringen «alle spørsmål som gjelder åpning og gjennomføring av akkordforhandling og konkurs», uttales det i NOU 1972: 20 side 224 at dette «legger alle de beføyelser som er nødvendige for gjennomføringen av akkordforhandlingen eller konkursen til skifteretten». Videre uttales det at «dette gjelder uten hensyn til om avgjørel-

sen etter tradisjonell terminologi er av judisiell eller administrativ art», og at uttrykket «gjennomføring av offentlig akkordforhandling og konkurs» omfatter «dog alene de tvister som direkte skyldes bobehandlingen og som det er nødvendig å løse for at denne kan bli brakt til sin avslutning». Dette innebærer at spørsmål utover dette – som søksmål fra gjeldsnemnda mot skyldneren eller en tredjeperson (for eksempel omstøtelse) og søksmål mot skyldneren eller gjeldsnemnda – reguleres av de alminnelige vernetingsreglene og de alminnelige prosessreglene.

I § 145 første ledd annet punktum nr. 3 og 4 utvides tingrettens kompetanse i enkelte spørsmål.

Etter § 145 første ledd annet punktum nr. 3 hører det under den tingretten som har behandlet begjæring om åpning etter nr. 1 eller 2, å avgjøre tvist om hvorvidt en anmeldt masse- eller konkursfordring skal godkjennes, og om dens størrelse og prioritet. En avgjørelse etter denne bestemmelsen har bare rettskraftvirkning overfor konkursboet, slik at fordringshaveren kan gå til alminnelig søksmål mot skyldneren om samme spørsmål, se for eksempel NOU 1972: 20 side 189.

I § 145 første ledd annet punktum nr. 4 er tingretten under gjeldsforhandling gitt kompetanse til å avgjøre «tvist om hvorvidt en fordring vedrører en gjeldsforhandling, forutsatt at gjeldsnemnda har samtykket i at tingretten avgjør tvisten».

I de saker der retten har kompetanse etter § 145, gjelder saksbehandlingsreglene i § 149. Reglene i § 149 innebærer at saksbehandlingen i stor grad er overlatt til dommerens skjønn, og det er lagt opp til en effektiv avgjørelse av tvister etter en enklere prosessform enn det som følger av tvistelovens regler.

13.3.2 Rekonstruksjons- og insolvensdirektivet

Rekonstruksjons- og insolvensdirektivet inneholder ikke bestemmelser som pålegger medlemsstatene å ha regler om løsning av tvister om fordringer ut over at stemmerettigheter og klasseinndelingen skal kunne etterprøves av en judisiell eller administrativ myndighet når en rekonstruksjonsplan begjæres stadfestet, jf. artikkel 9 nr. 5. Direktivet gir medlemsstatene relativt stor valgfrihet ved utformingen av saksbehandlingsreglene ved rekonstruksjonsforhandlinger. Som det fremgår av punkt 13.2.2, er det imidlertid et overordnet formål med direktivet å sikre tilgang til effektive rekonstruksjonsprosedyrer, og særlig å redusere forhandlingenes varighet.

13.3.3 Forslaget i høringsnotatet

I høringsnotatet 13. januar 2023 vurderte departementet om det skal åpnes for at retten under rekonstruksjonsforhandlingen kan avgjøre fordringstvister med endelig virkning, det vil si ut over virkningen for stadfestelsen av rekonstruksjonsplanen, men endte med å ikke foreslå slike regler. Departementet uttalte:

> «Som påpekt i evalueringen av den midlertidige loven kan det være krevende å finansiere en tvangsakkord dersom skyldneren må sette av betydelige midler til dividende for omtvistede fordringer. Flere aktører tar derfor til orde for at det bør gis regler for å løse slike tvister underveis i rekonstruksjonsforhandlingene, og at det bør vurderes å innføre en tidsbegrensning ved beregningen av dividende for krav knyttet til langsiktige kontrakter – typisk leiekontrakter.
>
> Departementet viser til at utgangspunktet er at rettstvister skal avgjøres av de alminnelige domstolene i tråd med de prosessuelle reglene som gjelder for den aktuelle sakstypen. Rettens enekompetanse til å avgjøre tvister om fordringer etter konkursloven § 145 første ledd nr. 3 må sees i sammenheng med at formålet med konkursbehandlingen er å fordele alle skyldnerens midler mellom fordringshaverne, og at aksjeselskap og andre sammenslutninger med begrenset ansvar opphører å eksistere etter avslutningen av bobehandlingen. Ved rekonstruksjon er formålet derimot at virksomheten skal drives videre. Som et utgangspunkt er det ikke samme behov for å avgjøre tvister om fordringer som ledd i selve rekonstruksjonsforhandlingen.
>
> Det som likevel kan tale for å gi retten kompetanse til å avgjøre slike tvister, er at det kan bidra til å redusere usikkerheten knyttet til det totale omfanget av krav. I evalueringen av den midlertidige loven argumenterer flere instanser langs disse linjene. Det som særlig fremheves, er at prøving av omtvistede fordringer kan frigjøre midler skyldneren ellers må avsette til dividende. Det kan igjen øke muligheten for en vellykket rekonstruksjon.
>
> Departementet er enig i at en bør unngå at det settes av større beløp til dividende for omtvistede krav enn det som er det reelle omfanget av slike krav, men er likevel i tvil om det er tilstrekkelig grunn til å gå bort fra utgangspunktet om at rettstvister skal prøves for de alminnelige domstolene.

[…]

Dersom retten skal avgjøre slike krav med bindende virkning som ledd i rekonstruksjonsbehandlingen, kan det virke fordyrende og forsinkende for rekonstruksjonsprosessen. Selv om en skulle legge opp til en forenklet saksbehandling – som etter reglene i konkursloven § 145 første ledd nr. 3, jf. § 149 – kan slik forenklet behandling neppe være annet enn et utgangspunkt. For å sikre en forsvarlig behandling av kravet måtte det være en forutsetning at saken behandles etter reglene for allmennprosess dersom rettsspørsmålets art eller bevissituasjonen tilsier det, jf. konkursloven § 154. Det dreier seg om materielle rettstvister, og rettens avgjørelse må kunne påankes.

Departementet er derfor foreløpig ikke overbevist om at det bør foreslås regler som gir retten kompetanse til å avgjøre omtvistede krav med bindende virkning som ledd i rekonstruksjonsforhandlingen. Det vises i denne sammenhengen også til at det ikke er innført slike regler i Sverige eller Danmark.»

13.3.4 Høringsinstansenes syn

I høringen gir *Konkursrådet*, *Oslo tingrett*, *Advokatforeningen* og *Kvale Advokatfirma* uttrykk for at retten, på nærmere betingelser, bør gis kompetanse til å avgjøre spørsmål om omstridte fordringer med endelig virkning.

Advokatforeningen uttaler:

«Advokatforeningen mener i alle tilfeller at skyldneren (men ikke andre parter), med rekonstruktørens samtykke, bør gis adgang til å avklare omtvistede krav med endelig virkning også i en rekonstruksjonsprosess såfremt en slik avklaring er nødvendig for gjennomføring av rekonstruksjonen. Det er ikke behov for å innføre regler om fordringsprøvelse av alle krav, men kun å gi skyldneren muligheten til å avklare eksistensen og størrelsen på omtvistede krav i den utstrekning det er nødvendig for utarbeidelsen og fremsettelsen av rekonstruksjonsforslaget.

I høringsnotatet side 140 vises det videre til at det ikke er samme behov for å avgjøre tvister om fordringer under rekonstruksjonsforhandlinger som ved konkurs hvor alle skyldnerens midler skal fordeles, fordi formålet med rekonstruksjon er at virksomheten skal drives videre.

Advokatforeningen er uenig i dette synspunktet. Nettopp det forhold at skyldnerens virksomhet skal drives videre basert på en restrukturert balanse, tilsier at det er viktig å avklare størrelsen på skyldnerens gjeld. For både skyldneren og kreditor vil det være viktig å avklare skyldnerens gjeldsbetjeningsevne også etter en rekonstruksjon, og det vil da også være relevant å avklare størrelsen på skyldnerens gjeld og det totale omfanget av krav. Dessuten vil avklaring av størrelsen på gjelden også være vesentlig for å avklare hvilken dividende som kan tilbys kreditorene.

Uten en slik avklaring under rekonstruksjonsforhandlingen kan skyldneren bli tvunget til å legge til grunn et vesentlig høyere krav enn det skyldneren mener kreditor er berettiget til. Skyldneren vil derfor ved utarbeidelse av rekonstruksjonsforslaget i praksis måtte ta høyde for «worst case»-situasjonen ved beregning av gjelden. Uklarhet omkring dette vil få konsekvenser for dividenden som tilbys (øvrige kreditorer) i akkorden, og øvrige kreditorer vil derved bli stilt dårligere enn om skyldneren kunne ha tilbudt en høyere dividende som følge av en forutgående avklaring av det omtvistede kravet. Det er ikke sannsynlig eller praktisk at «gevinsten», altså det som kunne vært tilbudt, i etterkant kan tilfalle kreditorene i form av en etterutlodning. Alternativt må skyldneren søke å oppnå enighet med kreditor for det omtvistede kravet. Manglende mulighet for avklaring tidlig i prosessen kan lede til at skyldneren får en svært dårlig forhandlingsposisjon og i praksis må akseptere «ethvert» forlik eller gå konkurs. Dette kan medføre at vedkommende kreditor i realiteten får en vesentlig bedre løsning enn andre kreditorer. Dette strider mot likebehandlingsprinsippet, dvs. prinsippet om at alle kreditorer skal bidra forholdsmessig omtrent like mye (hensett sin prioritet) i en rekonstruksjonsløsning. Selv en begrenset og snever hjemmel til rettslig prøving vil imidlertid kunne bidra til et nødvendig «ris bak speilet» slik at forhandlingene blir mer balanserte.

Advokatforeningen mener det er viktig at også slike tvister tillates løst i en forenklet rettsprosess forut for stadfestelse. Det vises til det som er sagt i punkt 11.2 om saksbehandling, frister for avgjørelse og anke.»

Advokatforeningen uttaler også:

«Etter Advokatforeningens oppfatning bør det (…) vurderes å gi regler som tillater at skyldneren får avklart/fastsatt størrelsen på (betin-

gede) erstatningskrav gjennom en forenklet rettslig prosess.

De mest praktiske tilfellene er erstatningskrav som oppstår som en konsekvens av at skyldneren må tre ut av langvarige avtaler. Slike erstatningskrav kan bli vesentlige i forhold til annen usikret gjeld som inngår i rekonstruksjonsplanen. Det kan følgelig være avgjørende for selskapets utsikter til å lykkes og for forslagets utforming (herunder dividendeprosenten), hvor stort beløp som må utbetales eller avsettes for et slikt krav.

I høringsnotatet side 143 er det sagt at denne type utmålingsspørsmål neppe skiller seg fra andre utmålingsspørsmål domstolen regelmessig tar stilling til. Utmålingen vil blant annet bero på en sannsynlighetsvurdering av fremtidig utvikling, for eksempel når man får leid ut lokaler, maskiner eller skip på nytt, prisutviklingen mv. Partene må føre bevis for sine syn på sannsynlig tap, og en domstol må utøve skjønn for søke å identifisere det sannsynlige tapet.

Advokatforeningen foreslår at denne type spørsmål avklares som skiftetvist med endelig virkning mellom partene i henhold til prosessreglene i konkursloven § 145. For å unngå stort press på domstolen, kan det vurderes regler hvor slike saker kun skal kunne igangsettes av skyldneren, og eventuelt med samtykke fra rekonstruktøren. Se nærmere om dette i punkt 11.4 nedenfor.»

Konkursrådet gir uttrykk for følgende:

> «En omtvistet eller betinget fordring som grunner seg på et omfattende og komplekst saksforhold vil trolig ikke egne seg for en avgjørelse under rekonstruksjonsforhandlingene, idet det normalt vil kreve en saksbehandling som vil forsinke forhandlingene. Konkursrådet vil imidlertid påpeke at i alle fall fordringstvister med enklere tvistetema kan være hensiktsmessig og prosessøkonomisk heldig å få avgjort med endelig virkning under rekonstruksjonsforhandlingen.
>
> En fordringstvist som behandles som en skiftetvist etter konkursloven § 145 kan avgjøres etter skriftlig behandling, men retten kan også innkalle partene til rettsmøte og eventuelt mekle mellom partene, slik at det oppnås forlik. En tilsvarende adgang under rekonstruksjon vil kunne spare partene for en etterfølgende og kostbar prosess, og skape forutberegnelighet. For tilfeller der det antas å ikke forsinke forhandlingene, bør loven åpne for at fordringstvister skal kunne avgjøres som skiftetvister under rekonstruksjonsforhandlingen, med en ukes ankefrist. Konkursrådet mener det bør være opp til (rekonstruktøren og) retten å vurdere om saken egner seg for en slik forenklet behandling, og at det dermed i utgangspunktet bør være unødvendig å sette som krav at partene samtykker til en slik prosess.»

Oslo tingrett uttaler:

> «Tvister under rekonstruksjonsforhandling, som øvrige tvister etter konkurslovens regler, er skiftetvister. Dette er en enklere og raskere prosessform enn allmennprosess, med stor mulighet for skriftlig og hurtig behandling. Erfaringsmessig kan mange tvister forlikes ved at partene, med rettens hjelp, blir enige om en løsning. Å få løst tvister med endelig virkning vil være prosessøkonomisk gunstig for partene.»

Et annet sted i sitt høringssvar peker Oslo tingrett på at en endelig avgjørelse av hvilket beløp skyldneren skal betale, vil bidra til økt grad av forutberegnelighet for den fremtidige driften av skyldnerens virksomhet. Deretter uttaler tingretten:

> «Oslo tingrett er av den oppfatning at behandling av en tvist om fordringens størrelse som skiftetvist (og ikke allmennprosess) vil være forsvarlig. Konkurslovens regler om skiftetvister er en enklere og raskere prosessform enn allmennprosess, med stor mulighet for skriftlig behandling og med mulighet for rask saksbehandling.»

Også *Kvale Advokatfirma* gir uttrykk for at det er behov for regler om håndtering av tvister underveis i forhandlingen.

13.3.5 Departementets vurdering

Tvister om fordringer under en rekonstruksjonsforhandling, typisk tvister om fordringens størrelse, kan påvirke mulighetene for å lykkes med forhandlingen. Slike tvister kan ha betydning for hvilken utbetaling fordringshaverne har krav på i rekonstruksjonsplanen, og for fordringshavernes, og eventuelt tredjeparters, vilje til å bidra i rekonstruksjonen. For den som vurderer å bidra med frisk egenkapital i et foretak under rekonstruksjon, eller for en fordringshaver som vurde-

rer å akseptere gjeldskonvertering, vil det naturlig nok være av betydning at det ikke hefter stor usikkerhet om skyldnerens økonomiske situasjon etter rekonstruksjonen. På bakgrunn av dette er det reist spørsmål om enkelte fordringstvister bør kunne avgjøres med endelig virkning under rekonstruksjonsforhandlingen, det vil si med rettskraftig virkning mellom partene, og ikke kun med prejudisiell virkning for spørsmålet om rekonstruksjonsplanen skal stadfestes. Det er i høringen tatt til orde for at slike tvister – i hvert fall de med enklere bevistema – bør kunne avgjøres med endelig virkning etter de forenklede prosessuelle reglene i konkursloven.

Tingrettens saksbehandling i tvister under rekonstruksjonsforhandlinger og konkurs etter konkursloven er regulert på en kortfattet måte og med henvisning til at bestemmelsene i tvistelovens første, fjerde, femte og sjette del, kapittel 8 og §§ 9-6, 9-11 og 9-16 får «tilsvarende anvendelse så langt de passer», jf. konkursloven § 149 første ledd første punktum. Bestemmelsene i tvistelovens tredje del om allmennprosess og småkravprosess gjelder ikke for tingrettens saksbehandling etter konkursloven. Dette innebærer at hovedregelen om muntlig hovedforhandling mv. i tvisteloven §§ 9-14 og 9-15 ikke gjelder. Saksbehandlingen er derimot i stor grad overlatt til dommerens skjønn. Det kan velges mellom skriftlig og muntlig behandling, og det er lagt opp til hurtige avgjørelser med korte ankefrister. Ved avgjørelse av tvister skal retten likevel «så vidt mulig gi partene anledning til å uttale seg, muntlig eller skriftlig», jf. § 149 fjerde ledd. Prosessformen etter konkursloven gir mulighet for en effektiv avgjørelse av tvister, men tvistene behandles samtidig etter enklere regler, slik at de ikke nødvendigvis kan få like omfattende behandling som etter tvistelovens regler. Rettens avgjørelser treffes ved kjennelse eller beslutning.

De tvistene retten tar stilling til etter konkursloven, er som regel tvister som det prejudisielt må tas stilling til for å avgjøre spørsmål om bobehandlingen eller rekonstruksjonsforhandlingen. I tillegg har retten etter konkursloven § 145 første ledd annet punktum nr. 3 kompetanse til å avgjøre tvist om hvorvidt en anmeldt masse- eller konkursfordring skal godkjennes, og om dens størrelse og prioritet. Denne kompetansen må sees i sammenheng med at formålet med konkursbehandlingen er å fordele skyldnerens midler mellom fordringshaverne. Domstolen som behandler konkursen, har kompetanse til å avgjøre slike spørsmål med rettskraftig virkning overfor konkursboet. Spørsmål om fordringens omfang og prioritet blir imidlertid ikke avgjort i forholdet mellom skyldneren og fordringshaveren, og fordringshaveren kan gå til alminnelig søksmål mot skyldneren om spørsmålet. I en rekonstruksjon er det derimot skyldneren som vil være motpart både i fordringstvisten under rekonstruksjonsforhandlingen og i et alminnelig søksmål om den samme fordringen.

Etter § 145 første ledd annet punktum nr. 4 har retten med gjeldsnemndas samtykke også kompetanse til å avgjøre tvist om «hvorvidt en fordring vedrører en gjeldsforhandling». Det er uklart hvilken kompetanse denne bestemmelsen gir retten.

Selv om det kan være behov for å få avgjort enkelte fordringstvister på en rask måte underveis i en rekonstruksjonsforhandling, må det vurderes om prosessformen etter konkursloven er egnet til å avgjøre fordringstvister mellom fordringshaveren og skyldneren med rettskraftvirkning under forhandlingen.

Avgjørelsesformen etter konkursloven skiller seg fra det som vanligvis gjelder når rettstvister avgjøres med rettskraftig virkning mellom partene. Avgjørelse av krav som er tvistegjenstand i søksmål, treffes ved dom, jf. tvisteloven § 19-1 første ledd bokstav a. Rettens avgjørelser av tvister etter konkursloven treffes som hovedregel ved kjennelse, jf. konkursloven § 150. Både dommer og kjennelser skal begrunnes, jf. tvisteloven § 19-6 fjerde ledd, og virkningene av avgjørelsen er den samme når det gjelder rettskraft og tvangskraft etter tvisteloven kapittel 19 avsnitt V. Ankereglene er imidlertid annerledes for kjennelser enn for dommer ved at kompetansen ved videre anke til Høyesterett der en anke til lagmannsretten er avgjort ved kjennelse, er begrenset, jf. tvisteloven § 30-6. Det vil dermed være en mer begrenset overprøvingsadgang dersom tingrettens avgjørelse i en fordringstvist treffes ved kjennelse under en rekonstruksjonsforhandling enn dersom den avgjøres ved dom etter søksmål.

Den europeiske menneskerettskonvensjonen (EMK) artikkel 6 stiller krav til at saker som faller innenfor bestemmelsens virkeområde, skal være gjenstand for en rettferdig og offentlig rettergang innen rimelig tid. Kravet om en offentlig rettergang innebærer blant annet i utgangspunktet en rett til muntlig forhandling, men dette er ikke absolutt. Om det foreligger forhold som gjør at retten til muntlig forhandling ikke gjelder, avhenger av karakteren av de spørsmålene retten skal avgjøre. I Kjølbro: Den Europæiske Menneskerettighedskonvention – for praktikere, 5. utgave (2020) side 638 flg. vises det som eksempel til

saker der retten kun skal foreta en abstrakt fortolkning av en rettsregel, men ikke ta stilling til bevisspørsmål eller vurdere troverdighet eller omtvistede faktiske forhold. Som eksempel vises det også til saker som gjelder svært tekniske forhold, eller saker der faktum må anses som tilstrekkelig opplyst, og hvor saken ikke reiser spørsmål som ikke kan avgjøres på grunnlag av en vurdering av rettsreglene i saken. Det samme gjelder saker som kun reiser tekniske og rettslige spørsmål av begrenset karakter. Den europeiske menneskerettsdomstolen har anerkjent at nasjonale myndigheter tar hensyn til en effektiv og økonomisk behandling av saker, og at det som følge av dette ikke avholdes muntlig forhandling, se dom 23. november 2006 *Jussila mot Finland* (sak nr. 73053/01) avsnitt 42.

Departementet er enig i at det vil kunne gjøre gjennomføringen av rekonstruksjonsforhandlingen enklere dersom enkelte fordringstvister kan løses raskt av retten underveis i forhandlingen. At alternativet til en vellykket rekonstruksjon som regel er konkurs, taler for at dette bør være mulig. Hensynet til en rask avgjørelse av tvister under forhandlingen taler for at de kan avgjøres i et enklere spor. Samtidig er det ikke noe vilkår etter lovforslaget at skyldneren er insolvent, noe som innebærer at solvente skyldnere med en slik adgang vil gis mulighet til å avklare fordringstvister mot seg etter en forenklet prosessform. Etter departementets syn bør det utredes nærmere om de gjeldende prosessreglene i konkursloven gir en tilfredsstillende regulering dersom retten skal ta stilling til fordringstvister under rekonstruksjonsforhandlingen med rettskraftvirkning mellom partene. Dette gjelder selv om man inntar begrensninger i reglene om hvilke typer tvister som kan prøves. Det vil være av betydning om prosessen som helhet fremstår som rettferdig, særlig sett hen til hvilken behandlingsmåte slike tvister vanligvis underlegges etter tvistelovens alminnelige regler. Dersom det er behov for mer detaljerte prosessuelle rettigheter, vil dette reise spørsmål om det er mulig å gjennomføre tvisteløsningen så raskt og effektivt som det vil være behov for under en rekonstruksjonsforhandling. Dersom det eventuelt skal foreslås regler om at omtvistede krav kan avgjøres med rettskraftvirkning mellom partene under en rekonstruksjonsforhandling, bør problemstillingene dette reiser utredes nærmere og et forslag til slike regler sendes på høring. Departementet foreslår derfor ikke regler om dette nå, men utelukker ikke at det kan være aktuelt å vurdere spørsmålet på nytt på et senere tidspunkt.

Som det fremgår av punkt 13.2.5, foreslås det imidlertid at det åpnes for at stemmerettstvister kan prøves på et tidligere tidspunkt i forhandlingen enn ved stadfestelsen. Muligheten for å få rettens vurdering av fordringstvisten kan i praksis bidra til å dempe behovet for å løse tvisten ved søksmål, selv om rettens avgjørelse etter lovforslaget § 39 annet ledd kun har virkning for stemmerettsspørsmålet.

Departementet foreslår at gjeldende bestemmelse i § 145 første ledd annet punktum nr. 4 oppheves. *Advokatforeningen* har i høringen reist spørsmål om bestemmelsen gir hjemmel for en snever fordringsprøvelse under en rekonstruksjonsforhandling med virkning mellom partene. Tingrettens kompetanse etter § 145 første ledd annet punktum nr. 4 kom inn i loven ved endringslov 3. september 1999 nr. 72. Forarbeidene til endringen er svært knappe og gir ingen veiledning for forståelsen av bestemmelsens ordlyd. Hvor langt kompetansen til å avgjøre tvister om fordringer strekker seg etter bestemmelsen, fremstår som svært uklart. For øvrig viser departementet til begrunnelsen foran om hvorfor det ikke foreslås regler om avgjørelse av fordringstvister under rekonstruksjonsforhandlingen nå.

Departementet foreslår enkelte endringer i utformingen av § 145 på bakgrunn av at skillet mellom frivillig rekonstruksjon og rekonstruksjon med tvangsakkord i første ledd foreslås opphevet. Dette er omtalt i merknaden til bestemmelsen.

13.4 Flertallskrav for tilslutning fra klassene

13.4.1 Gjeldende rett

Rekonstruksjonsloven og gjeldsforhandlingsreglene i konkursloven har ikke regler om at fordringshaverne skal deles inn i klasser. Alle stemmer derfor samlet. Aksjeeiere stemmer ikke over planen, men må samtykke til visse selskapsrettslige beslutninger, jf. rekonstruksjonsloven § 35. Et forslag om rekonstruksjon med tvangsakkord anses vedtatt når fordringer som representerer minst en halvdel av det samlede beløpet som har stemmerett, har stemt for forslaget, jf. rekonstruksjonsloven § 42. En ordning med omgjøring av gjeld til egenkapital kan likevel som hovedregel bare omfatte fordringshavere som samtykker til dette, jf. § 34 tredje ledd. En slik ordning krever også nødvendige generalforsamlingsbeslutninger, som kan treffes med alminnelig flertall, jf. § 35.

Flertallskravet ved rekonstruksjon med tvangsakkord ble endret i rekonstruksjonsloven sammenlignet med konkurslovens regler om gjeldsforhandling. Etter konkursloven gjaldt krav om henholdsvis tre femdels flertall og tre firedels flertall avhengig av hva akkordforslaget gikk ut på, jf. konkursloven § 43. Flertallskravet gjaldt også både for antallet fordringshavere som har deltatt i avstemningen, og for andelen av det samlede beløpet som gir stemmerett.

13.4.2 Rekonstruksjons- og insolvensdirektivet

Rekonstruksjons- og insolvensdirektivets hovedregel er at et rekonstruksjonsforslag vedtas av de berørte partene hvis det oppnås et bestemt flertall av størrelsen av kravene eller interessene i hver klasse, jf. artikkel 9 nr. 6. Medlemsstatene kan dessuten kreve at det må oppnås et flertall av antallet av berørte parter i hver klasse.

Hvilket flertall som skal kreves for vedtakelse innen hver klasse, er etter direktivet i utgangspunktet opp til medlemsstatene. Flertallskravet kan imidlertid ikke være strengere enn 75 prosent av størrelsen av kravene eller interessene i hver klasse eller eventuelt av antallet av berørte parter i hver klasse.

Dersom rekonstruksjonsforslaget ikke oppnår tilstrekkelig flertall etter direktivets hovedregel, har direktivet også regler som gir grunnlag for at forslaget på nærmere vilkår kan tvinges igjennom mot en kreditorklasses eller flere kreditorklassers vilje – såkalt «cross-class cram-down», jf. direktivet artikkel 11. Dette er omtalt i punkt 14.2.2.

13.4.3 Forslaget i høringsnotatet

I *høringsnotatet 13. januar 2023* foreslo departementet, i samsvar med direktivets regulering, at et rekonstruksjonsforslag skal kunne vedtas med tilslutning fra et flertall i samtlige stemmeklasser. Departementet foreslo at flertallskravet skal anses oppfylt dersom fordringer som representerer minst en halvdel av det samlede stemmeberettigede beløpet innen hver klasse, har stemt for forslaget.

Videre ble det foreslått at klasseinndeling skulle være valgfritt for små og mellomstore bedrifter. I de tilfellene hvor de stemmeberettigede ikke blir delt inn i klasser, foreslo departementet å videreføre det gjeldende flertallskravet for vedtakelse av et rekonstruksjonsforslag. Det innebærer at forslaget skulle kunne vedtas med alminnelig flertall av det samlede stemmeberettigede beløpet.

I *høringsnotatet 20. mars 2024* ble det foreslått flere endringer i reglene om vedtakelse av rekonstruksjonsplanen, både på bakgrunn av forslaget om at pantesikrede fordringer kan omfattes av rekonstruksjonsplanen, innspill i høringen av høringsnotatet 13. januar 2023 og en fornyet vurdering av hva som vil gi hensiktsmessige vedtakelsesregler.

Etter forslaget skulle rekonstruksjonsplanen anses som vedtatt dersom alle klassene har gitt tilslutning til den.

Når det gjelder flertallskravet innen den enkelte klasse, ble det for en klasse av pantesikrede fordringshavere foreslått et skjerpet flertallskrav. For at en klasse av pantesikrede fordringshavere skal anses å ha gitt sin tilslutning til rekonstruksjonsplanen, ble det foreslått et krav om to tredels flertall av det samlede beløpet blant fordringshaverne som har deltatt i avstemningen i den aktuelle klassen. Departementet foreslo at kravet skulle beregnes blant de som faktisk har deltatt i stemmegivningen, ettersom flertallskravet var skjerpet.

For øvrige fordringshavere ble det foreslått at den enkelte klasse skulle anses for å ha gitt sin tilslutning til planen dersom fordringshavere som representerer minst halvparten av det samlede beløpet i den aktuelle klassen, har stemt for, eller dersom fordringshavere som representerer minst to tredeler av det samlede beløpet blant fordringshavere som har deltatt i avstemningen i den aktuelle klassen, har stemt for. Forslaget åpnet dermed for at kun de som har deltatt i avstemningen, kan utgjøre et flertall som gir tilslutning til planen, men da med et kvalifisert flertallskrav.

Det ble foreslått at en klasse av aksjeeiere anses å ha gitt sin tilslutning til planen dersom minst halvparten av de avgitte stemmene og aksjekapitalen som har deltatt i avstemningen, har stemt for forslaget.

13.4.4 Høringsinstansenes syn

I høringen av *høringsnotatet 13. januar 2023* ga flere høringsinstanser innspill om at kravet til flertall i alle klasser er strengt.

Konkursrådet uttaler:

> «Dette er et strengere krav enn om man stemmer uten å dele inn i klasser, men kun følger dekningslovens prioritetsregler. Ved klasseavstemmingen kan en liten klasse velte lasset, selv om de som har stemt for forslaget repre-

senterer mer enn halvparten av det samlede beløp som har stemmerett. F.eks. dersom (i) en av klassene har krav som utgjør en beskjeden del av gjelden og denne klassen stemmer nei, mens de øvrige klassene utgjør det meste av den samlede gjelden og stemmer ja, og (ii) dersom reglene for å gjennomtvinge førstnevnte klasse ikke kan anvendes, vil det medføre at et forslag med langt over 50 % flertall likevel ikke oppnår tilstrekkelig flertall etter reglene.»

Oslo tingrett uttaler seg i samme retning og sier seg ellers enig i at et flertall skal beregnes ut fra fordringens beløp og ikke antall fordringshavere.

Advokatforeningen gir uttrykk for følgende:

«Advokatforeningen mener videre at man bør beholde stemmeterskelen på 50 % for uprioriterte krav, eiere og etterprioriterte krav. Dersom det tillates at også kreditorer for sikrede og/eller prioriterte krav kan stemme over et forslag som berører dem (slik Advokatforeningen foreslår, jf. ovenfor), kan terskelen eventuelt settes høyere for disse, for eksempel til 2/3 flertall, ettersom disse kravene har særretter gjennom pantsettelse eller ved lov. Dersom stemmeterskelen heves, og for enhver situasjon der stemmeterskelen er høyere enn 50 %, mener Advokatforeningen at det er viktig at kun de som avgir stemme telles med, slik at de som avstår fra å stemme holdes utenfor opptellingen istedenfor å bli talt som nei-stemmer.»

Finans Norge støtter forslaget i høringsnotatet.

I høringen av *høringsnotatet 20. mars 2024* har enkelte høringsinstanser uttalt seg om justeringene i vedtakelsesbestemmelsen som ble foreslått der.

Oslo tingrett støtter utformingen av lovforslaget i høringsnotatet.

Skattedirektoratet støtter forslaget om at et flertall på to tredeler av det samlede beløpet som faktisk har stemt, skal kunne utgjøre tilstrekkelig flertall til at en klasse skal anses å ha stemt for planen.

Finans Norge mener flertallskravet i klasser av pantesikrede fordringshavere bør settes til tre firedeler av det samlede beløpet av fordringshavere som har deltatt i avstemningen i klassen.

13.4.5 Departementets vurdering

Ettersom fordringshavere med ulik prioritet og eiere skal stemme over rekonstruksjonsplanen, foreslår departementet i punkt 12.4.5 at avstemningen skal gjennomføres ved inndeling i klasser. Innenfor hver klasse skal et flertall kunne binde et mindretall. Departementet foreslår at i klasser av usikrede eller fortrinnsberettigede fordringer skal klassen anses å ha gitt sin tilslutning enten dersom fordringer som representerer minst halvparten av det samlede beløpet i den aktuelle klassen, har stemt for planen, eller dersom fordringer som representerer minst to tredeler av det samlede beløpet blant fordringshavere som har deltatt i avstemningen i den aktuelle klassen, har stemt for. Dette fremgår av lovforslaget § 41 annet ledd og tilsvarer flertallskravene som ble foreslått for usikrede fordringer i høringsnotatet 20. mars 2024. Forslaget har fått tilslutning i høringen. Forslaget åpner for at et flertall kan beregnes kun blant de som har deltatt i avstemningen, men da med et kvalifisert flertallskrav. Dette kan gjøre det lettere å få vedtatt et forslag dersom mange fordringshavere avholder seg fra å stemme over rekonstruksjonsplanen, for eksempel fordringshavere som av ulike grunner ikke ønsker å delta i avstemningen, men likevel ikke nødvendigvis er imot planen.

I høringsnotatet 20. mars 2024 foreslo departementet at i en klasse av pantesikrede fordringer skal klassen anses å ha gitt sin tilslutning til planen dersom to tredeler av det samlede beløpet blant fordringshaverne som har deltatt i avstemningen i den aktuelle klassen, stemmer for. Ettersom dette er et skjerpet flertallskrav for pantesikrede fordringer, ble det foreslått at kravet skal beregnes bare blant de som faktisk har deltatt i stemmegivningen. I høringen har *Finans Norge* tatt til orde for at flertallskravet blant pantesikrede fordringer bør skjerpes ytterligere, fra to tredeler til tre firedeler av det samlede beløpet blant fordringshaverne som har deltatt i avstemningen i den aktuelle klassen. Hvor strengt flertallskravet skal settes, er ikke opplagt. Blir kravet for strengt, vil mindretallet få stor innflytelse på utfallet av rekonstruksjonsforhandlingen. Det gjelder særlig når de pantesikrede fordringene kan deles inn i flere klasser. Ettersom pantesikrede fordringshavere har en særlig beskyttet dekningsrett, og verdsettelsen av pantet i en rekonstruksjon vil avhenge av et skjønn, er det likevel rimelig at det er en viss terskel for at pantesikrede fordringshavere kan binde et mindretall til å godta løsninger som er bedre enn konkurs. Etter en avveining av disse hensynene foreslår departementet to ulike flertallskrav i klasser for pantesikrede fordringer, som beregnes på to ulike måter: enten tilslutning fra fordringshavere som representerer minst to tredeler av det samlede beløpet i den

aktuelle klassen, eller fordringshavere som representerer minst tre firedeler av det samlede beløpet blant fordringshavere som har deltatt i avstemningen i den aktuelle klassen, se lovforslaget § 41 første ledd.

Når det gjelder flertallskravet for en klasse av eiere, ble det i høringsnotatet 20. mars 2024 foreslått at klassen har gitt tilslutning dersom minst halvparten av de avgitte stemmene og aksjekapitalen som har deltatt i avstemningen, har stemt for forslaget. Dette tilsvarer flertallskravet for generalforsamlingsbeslutninger etter rekonstruksjonsloven § 35. Ettersom en rekonstruksjonsplan etter lovforslaget kan stadfestes selv om ikke alle klassene har gitt tilslutning til den, jf. punkt 14.2, kan det reises spørsmål om det er rimelig å videreføre flertallskravet fra rekonstruksjonsloven for eierne, eller om flertallskravet etter aksjelovgivningen i stedet bør gjelde. (Se i den forbindelse aksjeloven og allmennaksjeloven § 5-18 første ledd.) Etter departementets vurdering bør ikke flertallskravet skjerpes sammenlignet med rekonstruksjonslovens regler, ettersom dette vil kunne gjøre det for vanskelig å få gjennom en rekonstruksjonsplan. Departementet foreslår derfor at klassen av aksjeeiere anses å ha gitt sin tilslutning til planen dersom minst halvparten av de avgitte stemmene og aksjekapitalen som har deltatt i avstemningen, har stemt for, se lovforslaget § 41 tredje ledd.

Dersom rekonstruksjonsplanen får tilslutning fra alle klassene, kan den stadfestes av retten dersom øvrige vilkår for stadfestelse er oppfylt, jf. lovforslaget § 45 første ledd. Dersom planen ikke får det nødvendige flertall i alle klassene, foreslår departementet at den likevel vil kunne stadfestes hvis visse tilleggsvilkår er oppfylt, jf. § 45 annet og tredje ledd. Dette omtales nærmere i punkt 14.2.

14 Stadfestelse

14.1 Innledning

For at en tvangsakkord (eller en rekonstruksjonsplan etter lovforslaget) skal binde fordringene som er omfattet av den, eventuelt også eierinteressene, er det ikke tilstrekkelig at den er vedtatt med tilstrekkelig flertall. Både etter gjeldsforhandlingsreglene i konkursloven og etter den midlertidige rekonstruksjonsloven har retten en sentral rolle ved at den skal vurdere om tvangsakkorden oppfyller lovens krav, og i så fall avsi en kjennelse som stadfester den. Denne kontrollen fra domstolens side sikrer at fordringshavernes interesser blir tilstrekkelig ivaretatt både i forholdet til skyldneren og i forholdet fordringshaverne imellom. Dette er en forutsetning for at et flertall av fordringshaverne kan binde et mindretall, og for de tiltakene fordringshaverne dermed kan pålegges. Krav om rettens stadfestelse er et selvsagt element i reguleringen av rekonstruksjoner som kan gjennomføres med tvang overfor fordringshaverne og i regi av domstolene, og dette foreslås videreført i kapittel VIII i lovforslaget i proposisjonen.

Som det fremgår av punkt 12.4, foreslår departementet at avstemningen om rekonstruksjonsplanen skal gjennomføres på den måten at fordringene og eventuelt eierne deles inn i stemmeklasser. Dette er nytt sammenlignet med gjeldende lov. Forslaget om klasseinndeling reiser to spørsmål om krav til stemmeflertallet: For det første reiser det seg et spørsmål om hva som skal til for at den enkelte klasse skal anses å ha gitt sin tilslutning til planen. Dette er behandlet i punkt 13.4. For det andre reiser det seg et spørsmål om hvor mange klasser som må gi tilslutning til planen. Dette siste er i lovforslaget i proposisjonen utformet som ett av flere vilkår som inngår i rettens vurdering av om planen kan stadfestes, noe som igjen har sammenheng med reglene om «gjennomtvingelse» overfor fordringshavere og eiere.

I det følgende behandles kravet til tilslutning fra klassene for at planen skal kunne stadfestes, og vilkårene for at planen kan gjennomtvinges selv om den ikke har fått tilstrekkelig tilslutning blant klassene, i punkt 14.2. Ytterligere vilkår for stadfestelse, som blant annet gjelder en rettferdig og rimelig behandling av fordringene og at prosessen har vært gjennomført i samsvar med loven, behandles i punkt 14.3.

14.2 Krav til tilslutning fra klassene for at en rekonstruksjonsplan kan stadfestes

14.2.1 Gjeldende rett

Rekonstruksjonsloven og gjeldsforhandlingsreglene i konkursloven har ikke regler om at fordringshaverne skal deles inn i klasser. Alle stemmer derfor samlet. Reglene om hva som skal til for at planen skal anses vedtatt, er nærmere behandlet i punkt 13.4.1.

14.2.2 Rekonstruksjons- og insolvensdirektivet

Direktivets hovedregel er at et rekonstruksjonsforslag vedtas av de berørte partene hvis det oppnås et flertall av størrelsen av kravene eller interessene i hver klasse, se nærmere punkt 13.4.2.

Dersom et rekonstruksjonsforslag ikke får tilstrekkelig flertall i samtlige klasser, har direktivet også regler som gir grunnlag for at forslaget på nærmere vilkår kan tvinges igjennom mot en kreditorklasses eller flere kreditorklassers vilje – såkalt «cross-class cram-down». Dette er regulert i artikkel 11.

Forslaget må i så fall oppfylle følgende vilkår:

i. Forslaget må oppfylle vilkårene for stadfestelse.
ii. Forslaget må få tilstrekkelig oppslutning, se nedenfor.
iii. Forslaget må sikre at klasser som ikke samtykker, enten behandles minst like gunstig som enhver annen klasse av samme rangorden og gunstigere enn enhver klasse med lavere prioritet (relativ prioritet), alternativt at fordringer i en kreditorklasse som ikke samtykker, skal tilgodeses fullt ut på samme eller tilsvarende måte, hvis en lavere prioritert klasse skal tilgo-

deses eller bevare eventuelle interesser etter forslaget (absolutt prioritet).

iv. Ingen klasse av berørte parter kan i henhold til rekonstruksjonsforslaget få eller bevare mer enn det fulle beløp av sine fordringer eller interesser.

Tilstrekkelig oppslutning etter underpunkt ii kan etter direktivet oppnås på to måter, nærmere bestemt hvis forslaget får tilslutning av

> «et flertal af afstemningsklasserne af berørte parter, forudsat at mindst én af disse klasser er en klasse af sikrede kreditorer eller har forrang for klassen af ordinære usikrede kreditorer, eller, hvis dette ikke er tilfældet, af mindst én afstemningsklasse af berørte parter eller, hvis dette er foreskrevet i national ret, skadelidte parter, der ikke er en klasse af kapitalejere, eller enhver anden klasse, som efter værdiansættelse af skyldner som en going concern ikke ville blive fyldestgjort eller bevare eventuelle interesser, eller som, hvis dette er foreskrevet i national ret, med rimelighed kan antages ikke at ville blive fyldestgjort eller bevare eventuelle interesser, hvis den normale prioritetsrækkefølge i en likvidation fandt anvendelse i henhold til national ret».

Gjennomtvingelse etter direktivets regler forutsetter med andre ord tilslutning fra enten et flertall av stemmeklassene, hvorav minst én må være en klasse av sikrede fordringshavere eller fordringshavere med prioritet foran ordinære usikrede fordringshavere, eller minst én stemmeklasse som består av fordringshavere som må antas å ville få dekning enten etter en verdsettelse av skyldneren som et «going concern» eller ved en konkurs.

Medlemsstatene kan øke minimumsantallet av klasser som må tiltre planen etter det andre alternativet. Dette kan gjøres «uden nødvendigvis at kræve, at alle disse klasser efter en værdiansættelse af skyldner som en going concern fyldestgøres eller bevarer eventuelle interesser i henhold til national ret», jf. fortalen punkt 54 hvor det samtidig uttales:

> «Medlemsstaterne bør imidlertid ikke kræve samtykke fra alle klasser. Hvis der kun er to kreditorklasser, bør samtykke fra mindst én klasse følgelig betragtes som fyldestgørende, hvis de øvrige betingelser for anvendelsen af en mekanisme til gennemtvingelse over for alle kreditorklasser er opfyldt.»

I stedet for vilkåret om «relativ prioritet» åpner direktivet for at det kan stilles vilkår om at fordringer i en kreditorklasse som ikke samtykker, skal tilgodeses fullt ut på samme eller tilsvarende måte, hvis en lavere prioritert klasse skal tilgodeses eller bevare eventuelle interesser etter forslaget (det såkalte prinsippet om «absolutt prioritet»), jf. artikkel 11 nr. 2. Vilkåret om absolutt prioritet hindrer at en lavere prioritert klasse får dekning hvis en klasse med bedre prioritet, som motsetter seg rekonstruksjonsforslaget, ikke får full dekning. Når det gjelder den nærmere utformingen av vilkåret, er det i direktivets fortale punkt 55 pekt på følgende:

> «Medlemsstaterne bør overlades et skøn ved gennemførelsen af konceptet med fuld betaling, herunder for så vidt angår tidspunktet for betaling, så længe hovedkravet og, i tilfælde af sikrede kreditorer, sikkerhedsstillelsens værdi beskyttes. Medlemsstaterne bør også kunne fastsætte, med hvilke tilsvarende midler den oprindelige fordring kan fyldestgøres fuldt ud.»

Velger man alternativet absolutt prioritet, åpner direktivet også for at det kan gis regler som fraviker regelen hvis det er nødvendig for å nå målene med rekonstruksjonsforslaget, og hvis forslaget ikke urimelig skader eventuelle berørte parters rettigheter eller interesser, jf. direktivet artikkel 11 nr. 2. I fortalen punkt 56 er det pekt på at slike regler kan anses ønskelig

> «f.eks. når det skønnes rimeligt, at kapitalejere bevarer visse interesser i henhold til planen, selv om en højere prioriteret klasse er forpligtet til at acceptere en nedsættelse af sine krav, eller at væsentlige leverandører, der er omfattet af bestemmelsen om suspension af individuel kreditorforfølgning, betales før højere prioriterede kreditorklasser. Medlemsstaterne bør kunne vælge, hvilken af de ovennævnte beskyttelsesmekanismer de vil indføre».

14.2.3 Forslaget i høringsnotatet

I *høringsnotatet 13. januar 2023* foreslo departementet, i samsvar med direktivets regulering, at en rekonstruksjonsplan skulle kunne anses vedtatt selv om den ikke hadde oppnådd tilstrekkelig flertall i samtlige stemmeklasser. Dette omtales som vedtakelse ved «gjennomtvingelse» i høringsnotatet.

Departementet drøftet i høringsnotatet om gjennomtvingelse burde forutsette samtykke fra skyldneren. Dette hadde bakgrunn i et forslag i det samme høringsnotatet om at rekonstruktøren skulle ha adgang til å fremme et alternativt rekonstruksjonsforslag. I punkt 12.1.5 konkluderer departementet med at det ikke bør åpnes for at rekonstruktøren skal kunne legge frem et eget rekonstruksjonsforslag. Det nevnte spørsmålet om samtykke fra skyldneren for gjennomtvingelse av rekonstruksjonsplanen behandles derfor ikke nærmere her.

Rekonstruksjons- og insolvensdirektivet stiller krav om at et tilstrekkelig antall av de øvrige klassene må ha stemt for forslaget for at et forslag til rekonstruksjonsplan skal kunne tvinges gjennom overfor en klasse som ikke samtykker.

Når det gjelder hvor stor tilslutning som skal kreves innenfor den enkelte klasse for at den samlet skal anses å ha sluttet seg til gjennomtvingelse av rekonstruksjonsforslaget, ga departementet i høringsnotatet uttrykk for tvil om hvilken løsning som ville være best. Departementet endte med å foreslå et annet flertallskrav ved gjennomtvingelse enn flertallskravet ved «alminnelig» vedtakelse. Forslaget gikk ut på et krav om to tredels flertall. Departementet uttalte:

> «Det kan være at det bør stilles krav om alminnelig flertall også her. Et krav om alminnelig flertall vil dels bidra til å øke sannsynligheten for vellykkede rekonstruksjoner, og dels hindre at et mindretall innenfor den enkelte klassen kan forhindre en plan som flertallet støtter. I tillegg vil det gi enklere regler dersom flertallskravet for tilslutning innad i hver klasse er likt ved vedtakelse etter hovedregelen om flertall i samtlige klasser og ved gjennomtvingelse.
>
> Regler om gjennomtvingelse overfor kreditorklasser er samtidig en nyvinning i norsk rett, og et krav om alminnelig flertall innen hver klasse er relativt lavt. Departementet ser det som usikkert om kombinasjonen av dette vil innebære en for stor vekting av hensynet til flertallet av fordringshaverne på mindretallets bekostning. Etter en foreløpig vurdering er departementet derfor tilbøyelig til å anta at det bør stilles et krav om to tredels flertall innen hver klasse for at den skal kunne anses å ha sluttet seg til en gjennomtvingelse av rekonstruksjonsforslaget. Dette fremgår av lovforslaget § 46 tredje ledd nr. 1. Det er noe uklart om rekonstruksjons- og insolvensdirektivet åpner for en slik differensiering av stemmekravene, men det synes ikke å være uttrykkelige bestemmelser til hinder for en slik løsning.»

Departementet foreslo at det for gjennomtvingelse av en rekonstruksjonsplan skal kreves tilslutning fra et flertall av klassene, hvorav minst én av klassene er en klasse med sikrede eller fortrinnsberettigede fordringshavere, eller minst halvparten av klassene, hvorav alle med rimelighet kan antas å ville få dekning ved konkurs.

Departementet uttalte i høringsnotatet:

> «Når det gjelder det første alternativet, gjør departementet oppmerksom på sammenhengen med spørsmålet om hvem som gis stemmerett, se punkt 16. Slik lovforslaget er utformet, vil det være en forutsetning for gjennomtvingelse etter dette alternativet at det finnes sikrede eller fortrinnsberettigede fordringshavere som er villige til å akseptere en eller annen form for begrensning av sine krav eller rettigheter i rekonstruksjonsforslaget. Først da vil de være stemmeberettiget og kunne gi tilslutning til forslaget.
>
> Når det gjelder det andre alternativet, innebærer forslaget at det stilles krav om tilslutning fra klasser som utgjør minst halvparten av det samlede antall klasser, noe som er et strengere krav enn direktivets minimumskrav om tilslutning fra minst én klasse. Minst halvparten av det samlede antallet klasser må også, i tillegg til å gi tilslutning, med rimelighet kunne antas å ville få dekning ved konkurs. Også dette er strengere enn direktivets minimumskrav. Avhengig av antallet klasser kan det samtidig være et mindre strengt krav enn i svensk rett. I dansk rett gjelder det ikke en tilsvarende kvalifikasjon.
>
> Forslaget reflekterer at departementet foreløpig vurderer det slik at direktivets minimumskrav går noe langt i å åpne for gjennomtvingelse av et rekonstruksjonsforslag mot en eller flere kreditorklassers vilje. Det er riktignok flere mekanismer både i vilkårene for gjennomtvingelse for øvrig og i vilkårene for stadfestelse som skal sikre mot urimelige utfall også for disse fordringshaverne. Klasseinndeling og regler om gjennomtvingelse er likevel noe nytt i norsk rett. Det reiser seg et spørsmål om en adgang til gjennomtvingelse med støtte kun fra én kreditorklasse, uavhengig av hvor mange kreditorklasser som finnes, vil innebære en for stor vektlegging av hensynet til å kunne oppnå en rekonstruksjon sammenholdt

med hensynet til fordringshavere som motsetter seg dette.

Samtidig ser departementet visse betenkeligheter med å foreslå et fast høyere tall, slik som i Sverige. For det første har dette sammenheng med forslaget om at det kun er der partene faktisk er berørt av et forslag, at de vil ha stemmerettigheter. Avhengig av hvordan et forslag er utformet, kan man da se for seg rekonstruksjonsforhandlinger hvor det er færre stemmeklasser enn lovens minimumskrav fordi det ikke er stemmeberettigede fordringshavere i alle klassene. For det andre synes dette vanskelig å forene med direktivets føringer om at det bør være tilstrekkelig med tilslutning fra minst én klasse dersom det kun er to kreditorklasser. Et krav om tilslutning fra minst halvparten av klassene synes å ligge nærmere direktivets regler.

Forslaget innebærer for øvrig å bruke antatt dekning ved konkurs som alternativ, og ikke antatt dekning ved en verdsettelse av skyldneren som en «going concern». Det vises til at alternativet til en rekonstruksjon normalt vil være konkurs. Tilsvarende alternativ er også benyttet i Sverige.

Departementet ber om innspill fra høringsinstansene til forslaget, og er særlig i tvil om hvor mange og hvilke klasser det bør stilles krav om tilslutning fra.»

Departementet foreslo også at et rekonstruksjonsforslag bare kan tvinges gjennom overfor kreditorklasser så lenge ingen klasse får eller bevarer mer enn det fulle beløpet av sine fordringer eller interesser.

Departementet foreslo videre i samsvar med direktivet å stille som vilkår for gjennomtvingelse et krav om absolutt prioritet, men med visse unntak. Etter departementets forslag skulle klasser som ikke gir tilslutning til rekonstruksjonsforslaget, som hovedregel behandles minst like fordelaktig som andre klasser med lik prioritet og gis full dekning før en klasse med lavere prioritet gis dekning eller beholder noen rettigheter. Fra den foreslåtte hovedregelen ble det foreslått flere unntak. Unntaksadgangen gjaldt både kravet til full dekning før en lavere prioritert klasse gis dekning eller beholder noen rettigheter og kravet til minst like fordelaktig behandling som andre klasser med lik prioritet. Departementet uttalte:

«For det første foreslås det i lovforslaget § 46 fjerde ledd annet punktum et unntak om at et forslag kan gå ut på at enhver fordringshavers samlede tilgodehavende skal dekkes fullt opp til en viss sum. Regelen viderefører gjeldende § 34 annet ledd. Samtidig vil retten etter lovforslaget kunne nekte stadfestelse dersom rekonstruksjonsplanen ikke fremstår som rimelig og rettferdig. Departementet antar at dette vil gi tilstrekkelig sikkerhet mot urimelige utfall.

For det andre foreslås det at vilkåret ikke skal være til hinder for at det kan foreslås rimelige endringer i tidspunktet for innfrielse av en fordring og hvilke betalingsmidler en fordring kan innfris med. Kravet om «rimelighet» er ment å tydeliggjøre at det må foretas en konkret vurdering av om slike justeringer får urimelige konsekvenser for fordringshaveren. Forslaget har bakgrunn i direktivets fortale punkt 55 og har til hensikt å sikre en viss fleksibilitet. Unntaket vil blant annet etter omstendighetene kunne åpne for en viss differensiering mellom fordringshavere med lik prioritet, for eksempel mellom driftskritiske fordringshavere og andre.

For det tredje foreslås det i § 46 fjerde ledd tredje punktum et mer generelt og skjønnsmessig unntak der dette anses nødvendig eller rimelig for å nå målene med rekonstruksjonsforslaget og forslaget ikke urimelig skader de berørte partenes rettigheter eller interesser. Unntaksadgangen der dette antas nødvendig, samsvarer med direktivets regler, mens en eventuell unntaksadgang også der det anses rimelig, vil gå noe lenger.

Forslaget må på dette punktet sees i sammenheng med spørsmålet om eiernes innflytelse på rekonstruksjonsforhandlingene, se punkt 18. Det vurderes her om det bør foreslås at en rekonstruksjonsplan med tiltak som krever generalforsamlingsbeslutning etter aksjeloven eller allmennaksjeloven kapittel 10, 11 eller 12, skal kunne tvinges gjennom overfor aksjeeierne og erstatte nødvendige generalforsamlingsbeslutninger. Dette vil eventuelt være en stor endring i norsk rett, som kan fremstå som inngripende for aksjeeierne. Foreslås det slike regler, vil en unntaksfri regel om absolutt prioritet i samsvar med rekonstruksjons- og insolvensdirektivet samtidig være til hinder ikke bare for at lavere prioriterte fordringshavere gis dekning før høyere prioriterte fordringshavere gjør det, men også at for at aksjeeierne kan beholde eierinteresser med mindre alle klasser med bedre prioritet gis full dekning – noe de normalt ikke vil.

Departementet antar at dette vil gå for langt i å vektlegge fordringshavernes interesser

over eiernes, selv om skyldneren er insolvent og eiernes aksjekapital ville vært tapt i en konkurs. Regelverket bør trolig legge til rette for en rimelig fordeling av byrdene ved en rekonstruksjon, og det fremstår ikke nødvendigvis rimelig at eierinteressene under enhver omstendighet skal stå tilbake for fordringshaverne. Ikke minst kan en unntaksfri regel om absolutt prioritet innebære at skyldneren, og dermed også eierne, får få insentiver til å innlede rekonstruksjonsforhandlinger eller til å gå med på en løsning med gjennomtvingelse, jf. også lignende vurderinger i SOU 2021:12 på side 479 og 480. Behovet for å la eierne beholde eierinteresser synes også å være en av grunnene til at det i direktivet er åpnet for visse unntak fra regelen om absolutt prioritet, jf. artikkel 11 nr. 2.

Mellom fordringshaverne legges det til grunn at adgangen til å gjøre unntak der dette anses nødvendig eller rimelig for å nå målene med rekonstruksjonsforslaget, og forslaget ikke urimelig skader de berørte partenes rettigheter eller interesser, bør være snever og anvendes med forsiktighet. Departementet ber samtidig om høringsinstansenes innspill til hvor snever adgangen bør være.»

Departementet foreslo at samtlige flertallskrav skal beregnes ut fra fordringens beløp, og ikke antall fordringshavere. Om dette uttalte departementet:

«Dette vil gi økt beskyttelse for mindre fordringshavere der skyldneren har én eller flere store fordringshavere, men det hever samtidig terskelen for å kunne nå frem med en vellykket rekonstruksjon. I lovforslaget er det siste hensynet tillagt mest vekt på dette punktet, men høringsinstansene bes om innspill til avveiningen. Det vises i den forbindelse til at flere andre land stiller krav om flertall også blant antallet fordringshavere.»

På bakgrunn av innspill som var kommet i departementets innspills- og evalueringsrunder, tok departementet opp spørsmålet om flertallskravet bør beregnes utfra den gruppen som aktivt har stemt over rekonstruksjonsforslaget, eller om fordringshavere som av ulike grunner avstår fra å stemme, også skal telles med. Departementet stilte seg skeptisk til at flertallskravet skal beregnes kun utfra de aktive fordringshaverne. I høringsnotatet heter det:

«Etter forslaget beregnes flertallskravene ut fra hvor mange som aktivt har stemt for rekonstruksjonsforslaget. Departementet har merket seg at Konkursrådet, Advokatforeningen, Advokatfirmaet BAHR og Kvale Advokatfirma tar til orde for alternative løsninger, men departementet ser visse betenkeligheter med dette. Riktignok hadde man i dansk rett tidligere en slik alternativ løsning, men dette er endret ved gjennomføringen av direktivet. I utredningen til Villars-Dahl er det også tatt til orde for at de danske reglene, slik de lød da utredningen ble avgitt, kan synes å gå for langt, se side 50 flg. Kravet om alminnelig flertall er allerede relativt lavt, og det er kort tid siden det ble senket ved de midlertidige reglene i rekonstruksjonsloven. I lys av de øvrige endringene i avstemningsreglene som foreslås i høringsnotatet, og særlig reglene om gjennomtvingelse, antar departementet at flertallskravene fortsatt bør beregnes basert på aktive stemmer.»

I *høringsnotatet 20. mars 2024* foreslo departementet enkelte endringer i bestemmelsene om vedtakelse (gjennomtvingelse) der ikke alle klasser samtykker, sammenlignet med høringsnotatet 13. januar 2023. Dette hadde bakgrunn både i forslaget om at pantesikrede og enkelte fortrinnsberettigede fordringer skulle kunne omfattes av rekonstruksjonsplanen, innspill i høringen av høringsnotatet 13. januar 2023 og en fornyet vurdering av hva som vil gi hensiktsmessige vedtakelsesregler.

Når det gjelder spørsmålet om hvor stor andel av klassene som må ha stemt for forslaget, foreslo departementet etter en fornyet vurdering at det bør være tilstrekkelig å kreve at det oppnås flertall fra flere enn halvparten av klassene, hvorav minst én omfatter fordringshavere som kan forventes å få betalt ved en konkurs. Departementet viste til at de øvrige vilkårene for gjennomtvingelse vil beskytte fordringshaverne og aksjeeierne fra urimelige resultater. Ved avgjørelsen av om en klasse har gitt tilslutning, ble det foreslått at de samme reglene skulle gjelde ved gjennomtvingelse som ved alminnelig vedtakelse, med andre ord ikke et skjerpet flertallskrav.

Departementet vurderte om det bør kreves at sikrede og/eller fortrinnsberettigede klasser alltid må ha stemt for forslaget dersom det skal kunne vedtas ved gjennomtvingelse. Med henvisning til at prinsippet om absolutt prioritet vil gjelde ved gjennomtvingelse, mente departementet at en slik regel ikke er nødvendig.

Departementet ba om høringsinstansenes syn på om det bør spesifiseres i lovteksten hva som vil utgjøre «full dekning» ved gjennomtvingelse, særlig for pantesikrede krav.

Departementet foreslo videre at regelen om absolutt prioritet begrenses til fordringshavere. Det innebærer at det ikke skulle være et hinder for gjennomtvingelse overfor en klasse av fordringshavere som har stemt mot planen, at aksjeeierne beholder noen rettigheter etter rekonstruksjonsplanen. Departementet antok etter en fornyet vurdering at et utgangspunkt om at alle andre klasser må få full dekning før aksjeeierne kan beholde noen verdier, ikke er hensiktsmessig. En bestemmelse som går ut på at aksjeeierne omfattes av regelen om absolutt prioritet, ville normalt innebære at aksjekapitalen skrives ned til null i rekonstruksjonsforhandlingen. Unntak fra dette måtte da følge av unntaket fra regelen om absolutt prioritet, noe som etter departementets syn fremstod som en tungvint løsning.

Departementet drøftet i høringsnotatet hvilke krav til likebehandling som burde gjelde i en rekonstruksjonsforhandling. Departementet foreslo at adgangen til å forskjellsbehandle fordringshavere med samme prioritet når det gjelder hvilken verdi løsningen de tilbys etter rekonstruksjonsplanen skal ha, skulle følge av reglene om gjennomtvingelse. I høringsnotatet fremgår følgende:

> «I en rekonstruksjon kan det være behov for å gi enkelte fordringshavere en bedre løsning enn andre fordringshavere. Bestemmelsen i lovforslaget § g første ledd nr. 2 begrenser adgangen til å gjøre dette. Fordringshavere i klasser som har stemt mot rekonstruksjonsplanen, kan i utgangspunktet ikke stilles dårligere enn andre fordringshavere med samme prioritet. Fordringshavere i klasser som stemmer mot, kan som utgangspunkt heller ikke behandles mindre gunstig enn fordringshavere av lavere prioritet. Bestemmelsen krever dermed at den eller de klassene av fordringshavere som stilles mindre gunstig enn andre fordringshavere av samme eller lavere prioritet, samtykker til dette ved å stemme for rekonstruksjonsplanen. Departementets forslag er utformet slik at fordringshavere i klassen som har stemt mot, skal sammenliknes både med fordringshavere som berøres av planen, og fordringshavere som holdes uberørt av planen.»

Lovforslaget åpnet imidlertid også for at det skulle kunne gjøres visse unntak fra vilkårene om likebehandling og dekningsrekkefølge ved gjennomtvingelse. Departementet viste til at dette kan være nødvendig for å kunne forhindre urimelige resultater og ikke stenge for gode rekonstruksjonsløsninger. Etter forslaget kunne det gjøres unntak i den utstrekning dette anses nødvendig eller rimelig for å nå målene med rekonstruksjonsplanen. Departementet viste til at det for eksempel kan være nødvendig å holde enkelte fordringshavere utenfor planen eller stille dem gunstigere enn andre fordringshavere etter planen for å oppnå formålet med rekonstruksjonen, for eksempel ved at kunder gis bedre dekning enn øvrige usikrede fordringshavere der dette er nødvendig for skyldnerens videre drift, eller der driftskritiske fordringshavere holdes uberørt av planen fordi dette er nødvendig for å kunne drive skyldnerens virksomhet videre under rekonstruksjonen. Departementet uttalte videre at etter departementets forslag ville ikke adgangen til å gjøre unntak fra prinsippet om at fordringshavere av høyere prioritet som stemmer mot planen, må gis full dekning før fordringshavere av lavere prioritet gis dekning eller beholder noen rettigheter, ha så stor betydning i praksis, ettersom fortrinnsberettigede fordringshavere etter forslaget ikke skulle kunne være omfattet av rekonstruksjonsplanen. Departementet uttalte at dersom fortrinnsberettigede fordringshavere skal inkluderes i prioritetsrekkefølgen, vil denne adgangen likevel kunne få større praktisk betydning.

Det ble foreslått at det ikke skulle kunne gjøres unntak fra vilkårene for gjennomtvingelse for pantesikrede fordringshavere.

14.2.4 Høringsinstansenes syn

I høringen av *høringsnotatet 13. januar 2023* har flere høringsinstanser merknader til reglene om vedtakelse som knytter seg til forslaget i dette høringsnotatet om at sikrede og fortrinnsberettigede fordringer ikke kan omfattes av rekonstruksjonsplanen. Disse innvendingene fremgår i all hovedsak av punkt 10.2.4. For øvrig har høringsinstansene følgende merknader:

Advokatforeningen gir i høringen uttrykk for at forslaget til avstemningsregler er vanskelig tilgjengelig, og har en rekke detaljmerknader til utformingen av bestemmelsen. Foreningen uttaler at reglene om gjennomtvingelse bør vurderes nærmere, og at vilkårene man til slutt velger å foreslå, bør begrunnes ut fra hvordan disse vil fungere i praksis i de typiske rekonstruksjonene man har og vil se fremover i Norge.

Konkursrådet uttaler at så lenge forslaget til rekonstruksjonsplan tåler testen av fordringshavernes beste interesse (konkurstesten) for fordringshavere som har stemt mot rekonstruksjonsplanen, er det ingen grunn til å stille høye krav til stemmeflertall ved gjennomtvingelse. Konkursrådet mener at hvis løsningen er bedre for alle enn konkurs, er det liten grunn til at forslaget ikke bør kunne stadfestes.

Kvale Advokatfirma uttaler at reglene om gjennomtvingelse ikke vil fungere slik de er formulert i høringsnotatet, særlig så lenge sikrede og prioriterte krav ikke skal omfattes av rekonstruksjonsplanen og dermed ikke ha stemmerett. Kvale Advokatfirma mener for øvrig at det bør gjelde en stemmeterskel på 50 prosent også ved gjennomtvingelse, og at dersom det innføres høyere stemmeterskler enn 50 prosent for enkelte typer avstemminger eller prioriteter, bør flertallet kun regnes ut fra de som stemmer. Kvale Advokatfirma uttaler også at et rekonstruksjonsforslag bør kunne stadfestes av retten så snart forslaget har nådd 50 prosent flertall, selv om stemmefristen ikke har utløpt.

Skatteetaten uttaler følgende om departementets forslag til reglene om gjennomtvingelse i høringsnotatet 13. januar 2023:

> «Direktivet legger opp til at man kan tvinge gjennom en rekonstruksjon dersom man har støtte i minst én klasse som blir berørt av rekonstruksjonen. I § 46 tredje ledd andre alternativ foreslår Departementet som vilkår for gjennomtvingelse av et rekonstruksjonsforslag overfor kreditorklasser forutsette tilslutning fra «minst halvparten av klassene, hvorav alle med rimelighet kan antas å ville få dekning ved konkurs.» Hva som ligger i denne formuleringen er uklart, og vilkårene for gjennomtvingelse etter de ulike alternativene kan leses på flere måter. Vi mener dette med fordel bør gjøres mer tydelig i endelig lovforslag. Om departementet har truffet rett balanse når det gjelder vilkår for gjennomtvingelse, er derfor vanskelig å vurdere for Skatteetaten.
>
> En regulering som i noe grad åpner opp for gjennomtvingelse fremstår fornuftig for å oppå målet om en økt grad av vellykkede rekonstruksjonsplaner.»

I høringen av *høringsnotatet 20. mars 2024* uttaler *Finans Norge* at foreningen er bekymret for at sikrede fordringshaveres beskyttelse og prioritet i en rekonstruksjon foreslås uthulet ytterligere til fordel for egenkapitalen. Finans Norge uttaler:

> «Ved at det gjøres unntak for regelen om absolutt prioritet for eierne, samtidig som det åpnes for at sikrende kreditorer kan berøres av et rekonstruksjonsforslag, er forholdet mellom eier- og kreditorinteressen ubalansert.»

Advokatforeningen, Finans Norge og *Skattedirektoratet* har merknader til spørsmålet om det bør spesifiseres i lovteksten hva som utgjør «full dekning» ved gjennomtvingelse.

Advokatforeningen uttaler:

> «Advokatforeningen er skeptisk til at man i lovteksten skal forsøke å spesifisere og beskrive nærmere hva som menes med «full dekning». Men forarbeidene bør gi veiledning om hvordan begrepet skal forstås.
>
> Slik Advokatforeningen oppfatter høringsnotatet, mener departementet at et krav fortsatt vil anses å få «full dekning» så lenge hovedstolen og rentesats ikke reduseres, og det bare gis utsettelser på betaling av renter og/eller avdrag. Advokatforeningen antar at vurderingen av om forslaget gir «full dekning» må baseres på en sammenligning med hva som ville vært vedkommende kreditors stilling uten rekonstruksjonsforhandling. Går forslaget ut på å redusere en løpende, avtalt rentesats, må dette klart innebære at vedkommende kreditor ikke får full dekning, dette selv om hovedstolen ikke justeres. Hvis rekonstruksjonsforslaget går ut på at det bare gis utsettelser på betaling av avdrag og renter i et låneforhold, kan man også si at långiver i mange tilfeller vil få en redusert og ikke full dekning som følge av at långiver da (forutsetningsvis) ikke vil få dekket de høyere forsinkelsesrentene man ellers kunne krevd ved betalingsmisligholdet. Det vil også alltid være økonomisk mer belastende og dyrere for en kreditor å måtte vente på betaling og gå glipp av løpende avdrag og renter, særlig hensett rentekostnad/kapitalkostnad det vil ha for kreditoren å utsette løpende betalinger av kreditten. Advokatforeningen vil anta at en långiver/panthaver vil mene at man må kompenseres for dette for å anses å ha fått «full dekning», dvs. stilles som om man fikk betalt iht. avtalen. Advokatforeningen antar at departementet har ment at en kreditor som kun får utsatt renter og avdrag skal anses å få «full dekning». Etter Advokatforeningens syn bør ovennevnte forhold uansett vurderes og omtales/klargjøres i motivene til bestemmelsen.
>
> For krav hvor det allerede løper forsinkelsesrenter pr. tidspunktet for åpning av

rekonstruksjonsforhandlingen, antar Advokatforeningen at kreditor ikke kan anses å få full dekning dersom forslaget nettopp går ut på å redusere denne rentesatsen. Dette må gjelde uavhengig av om det tidligere har løpt en avtalt rente på det underliggende kravet (slik som i vanlige låneforhold), eller om det ikke har påløpt en slik avtalt rente (for eksempel ved erstatningskrav).»

Finans Norge gir uttrykk for følgende:

«Finans Norge mener at det vil være en klar fordel dersom lovteksten spesifiserer hva som ligger i vilkåret. Spørsmålet vil også ha en side mot kapitaldekningsregelverket. En rekonstruksjon vil ofte medføre at långivere som er underlagt kapitaldekningsregelverket, er forpliktet til å klassifisere engasjementet som misligholdt. Det innebærer at långiveren er forpliktet til å sette av mer kapital som igjen medfører at kapitalkostnaden for långiveren øker betydelig. Dersom rekonstruksjonsforslaget pålegger långiveren å gi lettelser, for eksempel avdragsutsettelser, vil engasjementet iht. kapitaldekningsregelverket anses misligholdt frem til lettelsene utløper med tillegg av et år. For långiveren vil det i praksis bety at man blir påført kostnader/tap utover det selve reduksjonen av rentesatsen utgjør. Det må hensyntas i den permanente loven.»

Skattedirektoratet uttaler:

«Skattedirektoratet er blant annet usikre på i hvilken grad Skatteetaten kan bli påtvunget løsninger med lengre betalingsutsettelser/avdragsordninger med den risikoen det innebærer for manglende oppgjør på et senere tidspunkt. Det er ønskelig at begrepet «full dekning» tydeliggjøres i forarbeider eller lovtekst.»

Skattedirektoratet uttaler for øvrig at det bør stilles krav om to tredels flertall innad i hver klasse for gjennomtvingelse, og at hensynet til mindretallsvern bør veie tyngre enn hensynet til forenkling.

Konkursrådet har en merknad til vilkåret om at minst én av klassene som har stemt for rekonstruksjonsplanen, må omfatte fordringshavere som kan forvente å få noe i en konkurs. Konkursrådet uttaler:

«Det er et vilkår for gjennomtvingelse at minst én av klassene som har stemt for, omfatter fordringshavere som kan forvente å få noe i en konkurs. Departementet foreslår at loven fortsatt skal gi mulighet for at alminnelige uprioriterte krav er den eneste berørte prioriteten, og at denne prioriteten av krav kan deles inn i ulike klasser. I de fleste konkursboer er det slik at det blir null dividende til de uprioriterte. […] vilkåret [bør] bare gjelde dersom det faktisk er slik at noen av de berørte kravene (i motsetning til fordringshaverne) vil få noe ved en konkurs. Om man for eksempel har fem berørte klasser som alle er alminnelige krav, bør fire av klassene kunne gjennomtvinge den femte klassen, selv om ingen av de fem klassene vil få noe ved en konkurs.»

14.2.5 Departementets vurdering

Departementet foreslår i all hovedsak å følge opp forslaget i høringsnotatet 20. mars 2024, med enkelte endringer.

I høringsnotatet foreslo departementet to bestemmelser om vedtakelse av rekonstruksjonsplanen: en om alminnelig vedtakelse dersom alle klasser har stemt for rekonstruksjonsplanen, og en om vedtakelse ved såkalt «gjennomtvingelse», det vil si vedtakelse selv om ikke alle klasser har gitt tilslutning til rekonstruksjonsplanen. Som det fremgår av punkt 14.1, foreslår departementet en noe annen systematikk i reglene om vedtakelse og stadfestelse enn det forslaget i høringsnotatet gikk ut på, ved at det foreslås en bestemmelse om hvilket flertall som kreves for at hver klasse skal anses å ha gitt tilslutning til rekonstruksjonsplanen, og en bestemmelse om hvilken tilslutning blant klassene som må til for at retten kan stadfeste rekonstruksjonsplanen. Dette svarer i større grad til systematikken i direktivet. Forslaget henger også sammen med at reglene om gjennomtvingelse forutsetter at retten vurderer om gjennomtvingelse kan skje, og dette gjøres ved stadfestelsen av planen.

Departementet foreslår i lovforslaget § 45 første ledd at rekonstruksjonsplanen kan stadfestes dersom alle klassene har stemt for planen i samsvar med kravene til tilslutning innad i hver klasse, jf. lovforslaget § 41 og omtalen i proposisjonen punkt 13.4.

I tillegg foreslår departementet i § 45 annet ledd at rekonstruksjonsplanen på visse vilkår kan stadfestes selv om ikke alle klasser har gitt tilslutning til den. Dette tilsvarer forslaget om «vedtakelse av rekonstruksjonsplanen dersom ikke alle

klasser samtykker» i høringsnotatet. Departementet foreslår, på samme måte som i høringsnotatet, at en rekonstruksjonsplan kan stadfestes etter dette alternativet dersom det oppnås flertall fra flere enn halvparten av klassene, hvorav minst én klasse omfatter fordringshavere som kan forventes å få betalt ved en konkurs, jf. § 45 annet ledd nr. 1. Departementet ser ikke grunn til å stille krav om at noen av klassene må bestå av sikrede eller fortrinnsberettigede fordringer, eller at alle klassene må antas å ville få dekning ved konkurs. Dette vil gjøre det vanskeligere å få stadfestet en rekonstruksjonsplan ved gjennomtvingelse. Departementet viser her til at direktivets minstekrav for gjennomtvingelse er at kun én klasse som består av fordringshavere som må antas å ville få dekning enten etter en verdsettelse av skyldneren som et «going concern», eller ved en konkurs, har gitt tilslutning til planen. De øvrige vilkårene for å få stadfestet en rekonstruksjonsplan selv om ikke alle klasser har gitt tilslutning til planen, vil også beskytte partene fra urimelige resultater.

Ved avgjørelsen av om en klasse har sluttet seg til planen, foreslår departementet samme krav som ved alminnelig vedtakelse der alle klasser har sluttet seg til planen, jf. lovforslaget § 41 og punkt 13.4. Dette er i samsvar med forslaget i høringsnotatet 20. mars 2024. I høringsnotatet 13. januar 2023 ble det oppstilt et krav om kvalifisert flertall innad i klassene ved gjennomtvingelse. *Skattedirektoratet* har i høringen av høringsnotatet 20. mars 2024 uttalt at det bør stilles krav om to tredels flertall innad i hver klasse for gjennomtvingelse. Etter departementets syn vil ulike flertallskrav komplisere reglene unødig, og partene er beskyttet av de øvrige vilkårene for gjennomtvingelse, som omtales nedenfor.

For at planen skal kunne stadfestes ved gjennomtvingelse, må som nevnt én av klassene som har stemt for, være en klasse som kan forventes å få betalt ved en konkurs, se lovforslaget § 45 annet ledd nr. 1 annet punktum. *Konkursrådet* har i høringen av høringsnotatet 20. mars 2024 uttalt at dette vilkåret bare kan gjelde dersom det faktisk er slik at noen av de berørte kravene vil få noe ved en konkurs. Konkursrådet viser til at loven fortsatt skal gi mulighet for at alminnelige uprioriterte krav er den eneste berørte prioriteten, og at denne prioriteten av krav kan deles inn i ulike klasser. Departementet er enig i dette og foreslår at det presiseres i ordlyden at vilkåret bare gjelder dersom noen av klassene kan forventes å få betalt noe ved en konkurs.

Departementet har vurdert om det bør kreves at klasser med pantesikrede fordringer alltid må ha stemt for forslaget dersom rekonstruksjonsplanen skal kunne stadfestes uten at alle klasser har gitt tilslutning til den. Departementet foreslår i stedet at i slike tilfeller skal pantesikrede fordringshavere som ikke har gitt tilslutning til rekonstruksjonsplanen, som regel ha full dekning for den sikrede delen av kravet. Dette er omtalt nærmere nedenfor.

Departementet foreslår å følge opp forslaget i høringsnotatet 20. mars 2024 om at fordringer i klasser som har stemt mot planen, skal gis «full dekning» før fordringer med lavere prioritet kan gis dekning eller beholder rettigheter etter planen. Dette omtales som prinsippet om «absolutt prioritet» i direktivet og fremgår av lovforslaget § 45 annet ledd nr. 2. I annet ledd nr. 2 brukes ikke begrepet «prioritet» i omtalen av de pantesikrede fordringshaverne. Det er fordi pantesikrede fordringshavere har en sikkerhetsrett ved konkurs som gir dem en særskilt dekningsadgang, og ikke en prioritet etter dekningsloven kapittel 9. De pantesikrede fordringshaverne er likevel øverst i «prioritetsrekkefølgen» etter bestemmelsen, ved at de skal dekkes foran alle fordringer som ikke er sikret ved panterett, jf. lovforslaget § 45 annet ledd nr. 2 første punktum. Den foreslåtte regelen om absolutt prioritet er i samvar med forslaget i høringsnotatet 20. mars 2024 etter lovforslaget begrenset til en sammenligning med andre fordringshavere. Det innebærer at det ikke er et hinder for gjennomtvingelse overfor en klasse av fordringshavere som har stemt mot planen, at aksjeeierne beholder noen rettigheter etter rekonstruksjonsplanen. Det vil regelmessig kunne være behov for at aksjeeierne beholder noen verdier, selv om ikke alle høyere prioriterte klasser får full dekning. Som det ble lagt til grunn i høringsnotatet, vil det å åpne for dette gjennom unntaket fra absolutt prioritet i tredje ledd, være en noe tungvint løsning. Departementet antar at de fleste skyldnere vil være tjent med å fordele tapet i rekonstruksjonsforhandlingen mellom fordringshaverne og skyldneren på en rimelig måte, for å få tilstrekkelig tilslutning til rekonstruksjonsplanen. For øvrig skal retten etter lovforslaget § 46 nr. 8 nekte å stadfeste rekonstruksjonsplanen dersom den ikke er rimelig. Departementet legger til grunn at denne bestemmelsen i særlige tilfeller vil kunne ramme rekonstruksjonsplaner som innebærer en urimelig fordeling av tapet mellom aksjeeierne og fordringshaverne i rekonstruksjonsplanen.

I § 45 tredje ledd første punktum åpnes det for at det kan gjøres visse unntak fra kravet i § 45 annet ledd nr. 2 om absolutt prioritet. Det kan

etter forslaget gjøres unntak dersom dette «anses nødvendig for å nå målene med rekonstruksjonsplanen, og rekonstruksjonsplanen ikke urimelig skader de berørte fordringshavernes rettigheter eller interesser». Unntaksadgangen bygger på direktivets formulering, jf. artikkel 11 nr. 2.

En slik adgang til å gjøre unntak fra prinsippet om absolutt prioritet er etter departementets vurdering nødvendig for å forhindre urimelige resultater og for å muliggjøre gode rekonstruksjonsløsninger. Det bør etter departementets syn for eksempel kunne være aktuelt å gjøre unntak der en fordringshaver med fortrinnsrett etter dekningsloven § 9-4 første ledd nr. 1, 3 eller 4 vil få liten eller ingen dekning i en konkurs, mens det ikke vil være mulig å oppnå en vellykket rekonstruksjon dersom fordringen får full dekning i rekonstruksjonen. Det kan etter omstendighetene fremstå urimelig dersom fortrinnsberettigede fordringer skal få full dekning når alternativet er konkurs (med en lavere dekning), mens usikrede fordringshavere, som for eksempel kunder, vil få svært lav eller ingen dekning. De nevnte vilkårene om nødvendighet og rimelighet innebærer likevel at det må gjøres en vurdering av hvor mye det er nødvendig og rimelig at høyerestående fordringshavere i prioritetsrekkefølgen må gi avkall på. Det vil for eksempel kunne være rimelig at fortrinnsberettigede fordringer får en høyere dekning enn den forventede konkursdekningen (men ikke full dekning) dersom usikrede fordringshavere skal gis mer enn den forventede konkursdekningen for sine fordringer. Rene forsøk på press fra usikrede fordringshavere om å få like mye som de fortrinnsberettigede kravene uten at dette har noen saklig begrunnelse, vil ikke kunne føre frem.

Ved anvendelsen av regelen om absolutt prioritet i annet ledd nr. 2 skal fordringer i en klasse som stemmer mot planen, sammenlignes med fordringer som omfattes av planen, men også fordringer som holdes utenfor planen. Det vil si at dersom en gruppe usikrede fordringer holdes utenfor planen, mens fortrinnsberettigede fordringer ikke holdes utenfor, så må dette begrunnes etter unntaket i tredje ledd.

Unntaksregelen i tredje ledd omfatter ikke kravet om at pantesikrede fordringer skal ha full dekning før fordringer uten pantesikkerhet får dekning, jf. tredje ledd annet punktum. Pantesikrede fordringer skal dermed alltid ha full dekning før fordringer som ikke er sikret med panterett, får dekning eller beholder noen rettigheter etter planen. De pantesikrede fordringene skal imidlertid ikke nødvendigvis ha krav på full dekning dersom det bare er pantesikrede fordringer som får dekning eller beholder rettigheter i planen. Dette er naturlig når de pantesikrede fordringene ikke nødvendigvis har utsikter til den samme dekningen i konkurs, se nedenfor om unntaket fra likebehandlingskravet for de pantesikrede fordringene.

I høringsnotatet 20. mars 2024 ble det for vedtakelse ved gjennomtvingelse foreslått et krav om at fordringer i klasser som har stemt mot planen, skal behandles minst like fordelaktig som andre fordringer med samme prioritet. Departementet foreslår å følge opp forslaget i høringsnotatet om at dersom rekonstruksjonsplanen skal stadfestes ved gjennomtvingelse, må fordringer i klasser som har stemt mot planen, i utgangspunktet behandles minst like fordelaktig som andre fordringer med samme prioritet, se lovforslaget § 45 annet ledd nr. 2. For pantesikrede krav er dette formulert som at pantesikrede fordringer skal behandles minst like fordelaktig som andre pantesikrede fordringer. Det kan imidlertid på visse vilkår gjøres unntak fra dette likebehandlingskravet etter § 45 tredje ledd.

Etter rekonstruksjonsloven skal forskjellsbehandling av fordringshavere med samme prioritet vurderes etter stadfestelsesreglenes bestemmelse om at rekonstruksjonsplanen må være «rimelig og rettferdig overfor fordringshaverne», jf. § 48 første ledd nr. 1. Lovforslaget i proposisjonen knytter også likebehandlingsvilkåret til stadfestelsen. I en rekonstruksjon kan det være et legitimt behov for å stille enkelte fordringer bedre enn andre fordringer med samme prioritet, se nærmere om dette i punkt 12.3. Det vil generelt kunne være enkelte fordringer som det er i kreditorfellesskapets interesse å stille bedre enn øvrige fordringer av samme prioritet. Vilkårene for gjennomtvingelse vil imidlertid legge føringer som innebærer at skyldneren må tilby fordringshaverne løsninger som gir en rettferdig fordeling for at det skal oppnås tilstrekkelig tilslutning til planen, enten etter hovedregelen i § 45 første ledd eller ved gjennomtvingelse etter annet og tredje ledd. I tillegg kan fordringshavere som utgjør mindretallet i en klasse, fremme innsigelse mot planens rimelighet etter lovforslaget § 46 nr. 8 dersom de mener planens fordeling ikke er rimelig, se nærmere om dette i punkt 14.3.5. En saklig begrunnelse for forskjellsbehandlingen vil dermed være en nødvendig forutsetning både for at flertallet innad i klassene skal stemme for planen, for rettens vurdering av om vilkårene ved gjennomtvingelse etter lovforslaget § 45 tredje ledd er oppfylt, og for rettens vurdering av om behandlin-

gen av fordringshaverne i rekonstruksjonsplanen fremstår som rimelig etter § 46 nr. 8.

De samme vilkårene som for unntaket fra vilkåret om absolutt prioritet gjelder for unntaket fra likebehandlingskravet. Det innebærer at det kan gjøres unntak i den utstrekning det anses nødvendig for å nå målene med rekonstruksjonsplanen, og rekonstruksjonsplanen ikke urimelig skader de berørte fordringshavernes rettigheter eller interesser. Unntaket omfatter tilfeller der det er i kreditorfellesskapets interesse å tilby enkelte fordringer en bedre løsning enn øvrige fordringshavere av samme prioritet. Det kan gjøres unntak fra likebehandlingskravet også for de pantesikrede fordringene. For pantesikrede fordringer må det tas i betraktning at disse fordringenes stilling ikke trenger å være lik i konkurs, se nærmere om dette i punkt 12.3. Dersom det er forskjeller i stillingen i konkurs mellom de ulike klassene av pantesikrede fordringer, trenger det ikke være rimelig at pantesikrede fordringer i en klasse som stemmer mot, skal ha krav på lik løsning som en annen klasse av pantesikrede fordringer. Det må tas hensyn til dette ved anvendelsen av vilkårene i lovforslaget § 45 tredje ledd.

Kravet om likebehandling gjelder både i forholdet til fordringer som omfattes av rekonstruksjonsplanen, og i forholdet til fordringer som holdes uberørt av planen. Det innebærer at dersom en fordring holdes uberørt av planen, mens øvrige fordringer av samme prioritet omfattes av planen, må en slik forskjellsbehandling i så fall begrunnes i unntaksregelen i § 45 tredje ledd.

Et særskilt spørsmål er hva som skal til for at en fordringshaver anses å få «full dekning» ved gjennomtvingelse. I rekonstruksjons- og insolvensdirektivet er det i fortalen punkt 55 forutsatt at medlemsstatene har et skjønn ved fastsettelsen av hva som skal anses å utgjøre «full dekning», «herunder så vidt angår tidspunktet for betaling, så længe hovedkravet og, i tilfelle af sikrede kreditorer, sikkerhedsstillelsens værdi beskyttes». I høringen har enkelte høringsinstanser tatt til orde for at det spesifiseres i lovteksten hva som utgjør full dekning. Departementet foreslår ikke slike presiseringer i lovteksten, ettersom dette kan variere med omstendighetene.

Selv om fordringen etter vilkåret om absolutt prioritet skal ha «full dekning» før klasser lavere i prioritetsrekkefølgen får dekning, åpner ordlyden for en viss fleksibilitet i hvordan dette kan skje. Vilkåret er ikke til hinder for å foreslå endringer som betalingsutsettelse mot tilstrekkelig kompensasjon. Det må avgjøres konkret hva som vil utgjøre full dekning for den enkelte fordringen i den aktuelle situasjonen.

Departementet foreslår ikke noe krav om samtykke fra skyldneren for at retten skal kunne stadfeste rekonstruksjonsplanen selv om ikke alle klassene har gitt tilslutning til den, slik det ble foreslått i høringsnotatet 13. januar 2023. Begrunnelsen for å kreve skyldnerens samtykke etter forslaget i høringsnotatet var at rekonstruktøren skulle kunne fremme et alternativt rekonstruksjonsforslag, noe departementet ikke har foreslått å følge opp, se punkt 12.1.5. Som en konsekvens av dette ser departementet det heller ikke som hensiktsmessig at det stilles krav om samtykke fra skyldneren for at en rekonstruksjonsplan skal kunne gjennomtvinges.

14.3 Øvrige vilkår for stadfestelse

14.3.1 Gjeldende rett

Rekonstruksjonsloven skiller mellom tilfeller hvor stadfestelse skal nektes, tilfeller hvor stadfestelse kan nektes, og tilfeller hvor stadfestelse kan nektes etter begjæring, jf. rekonstruksjonsloven §§ 47, 48 og 49.

Retten skal etter § 47 nekte stadfestelse der reglene om fremgangsmåten ved rekonstruksjonsforhandling ikke har vært overholdt og retten finner det sannsynlig at feilen har hatt avgjørende betydning for rekonstruksjonsforslaget. Stadfestelse skal også nektes hvis forslaget ikke har fått nødvendig flertall. I tillegg skal retten nekte stadfestelse hvis det påvises nærmere angitte omstendigheter som ikke er meddelt fordringshaverne før avstemningen, og forholdet kan antas å ha hatt avgjørende innflytelse på utfallet. Omstendighetene som omfattes, er at akkorden er brakt i stand ved at en fordringshaver er blitt begunstiget eller har fått løfte om begunstigelse, eller at rekonstruksjonsforslaget og akkorden ikke stemmer med fordringshavernes felles interesser. Det siste kan være tilfelle blant annet fordi

i) den tilbudte dividenden står i vesentlig misforhold til skyldnerens betalingsmuligheter og særlig hvilken dekning som kan forventes ved konkurs
ii) forslaget går ut på at enhver fordringshavers samlede tilgodehavende skal dekkes fullt ut opptil en viss sum, og dette beløpet er så betydelig at det innebærer en urimelig forfordeling av fordringshaverne, eller
iii) det ikke er rimelige utsikter til at akkorden vil bli oppfylt.

Er vilkårene om at omstendighetene ikke er meddelt fordringshaverne før avstemningen, og at forholdet kan antas å ha hatt avgjørende innflytelse på utfallet, ikke oppfylt, gir de samme omstendighetene retten adgang til å kunne nekte stadfestelse etter begjæring fra rekonstruktøren, kreditorutvalget eller av en fordringshaver som i tilfelle vil bli bundet av akkorden, jf. § 49 første ledd nr. 2. Etter § 49 første ledd nr. 1 kan stadfestelse også nektes etter begjæring dersom det påvises at akkorden er brakt i stand ved at en fordringshaver er blitt begunstiget eller har fått løfte om begunstigelse, enten av skyldneren eller av tredjeperson.

Retten kan også, uten begjæring, nekte å stadfeste et forslag etter § 48 når

i) stadfestelse vil virke støtende, eller retten finner at rekonstruksjonsforslaget ikke er rimelig og rettferdig overfor fordringshaverne
ii) skyldneren vegrer seg for å gi de opplysningene retten trenger ved avgjørelsen, eller uten gyldig grunn uteblir fra rettsmøter i forbindelse med rekonstruksjonsbehandlingen, eller
iii) retten finner det godtgjort at skyldneren i de siste tre årene før åpningen av rekonstruksjonsforhandlingen eller senere har gjort seg skyldig i straffbare forhold i forbindelse med økonomisk virksomhet.

Dersom retten finner grunn til det, kan den sette som vilkår for stadfestelse at skyldneren underkaster seg tilsyn med oppfyllelse av rekonstruksjonsplanen med tvangsakkord, jf. § 50. På nærmere vilkår kan dette også bestemmes på et senere tidspunkt, jf. § 53.

Retten avgjør etter § 45 om det skal kalles inn til rettsmøte til behandling av spørsmålet om stadfestelse av rekonstruksjonsforslaget med tvangsakkord, eller om stadfestelse avgjøres ved skriftlig behandling. Rettsmøtet skal i tilfelle som hovedregel holdes innen tre uker etter at retten har mottatt rekonstruktørens redegjørelse for resultatet av avstemningen. Til møtet innkalles skyldneren, rekonstruktøren, kreditorutvalget og fordringshaverne. Skyldneren plikter å være til stede i møtet med mindre vedkommende har gyldig fravær eller har fått rettens tillatelse til å være fraværende.

Retten avgjør spørsmålet om stadfestelse ved kjennelse, jf. § 51. Det fremgår av loven at kjennelsen bør avsies innen en uke etter stadfestelsesmøtet, eller ved skriftlig behandling innen tre uker etter at retten har mottatt rekonstruktørens redegjørelse for resultatet av avstemningen.

Bestemmelsene om stadfestelse mv. svarer i stor grad til gjeldsforhandlingsreglene i konkursloven, med visse endringer, blant annet på bakgrunn av at kravet om minimumsdividende ble opphevet med rekonstruksjonsloven og fjerningen av vilkåret i § 48 nr. 3 om likebehandling av alle fordringshaverne for å gi større mulighet for fleksible løsninger.

14.3.2 Rekonstruksjons- og insolvensdirektivet

Direktivet stiller i utgangspunktet ikke krav om stadfestelse av enhver form for vedtatte rekonstruksjonsforslag. Medlemsstatene skal imidlertid etter artikkel 10 nr. 1 sikre at i det minste rekonstruksjonsplaner som berører fordringer eller interesser for parter som ikke samtykker, rekonstruksjonsplaner som innebærer ny finansiering, og rekonstruksjonsplaner som innebærer tap av mer enn 25 prosent av arbeidsstyrken (hvis et slikt tap er tillatt etter nasjonal rett), bare er bindende for partene hvis forslaget er stadfestet av en judisiell eller administrativ myndighet.

Direktivet stiller i artikkel 10 nr. 2 krav om at vilkårene for stadfestelse av et rekonstruksjonsforslag skal være klart definerte. Videre skal de minst omfatte krav om at forslaget er vedtatt i overensstemmelse med kravene i artikkel 9, at fordringshavere med tilstrekkelig interessefellesskap i samme klasse behandles likt og på en måte som står i forhold til deres fordringer, at rekonstruksjonsplanen er meddelt alle berørte parter i overensstemmelse med nasjonal rett, at rekonstruksjonsplanen i forhold til fordringshavere som ikke samtykker, oppfyller kriteriet om fordringshavernes beste interesse, og at eventuell ny finansiering er nødvendig for rekonstruksjonsforslagets gjennomføring og ikke skader fordringshavernes rettigheter på en urimelig måte.

Kravet om at rekonstruksjonsplanen oppfyller kriteriet om fordringshavernes beste interesse, skal bare prøves hvis det blir fremmet innsigelse mot rekonstruksjonsforslaget på dette grunnlaget. Hva som ligger i kriteriet, er nærmere definert i artikkel 2 nr. 6, som viser til at kriteriet skal anses oppfylt hvis:

> «ingen kreditor, der ikke samtykker, vil blive stillet ringere i en rekonstruktionsplan, end en sådan kreditor ville blive, hvis den normale prioritetsrækkefølge i en likvidation i henhold til national ret var blevet anvendt, enten i tilfælde af likvidation, uanset om der er tale om en gradvis afvikling eller frasalg som en going concern, eller i tilfælde af det næstbedste alterna-

tiv, hvis rekonstruktionsplanen ikke var blevet stadfæstet».

Testen om fordringshavernes beste interesse beskytter hver enkelt fordringshaver, i motsetning til vilkåret om absolutt prioritet, som beskytter klassene (se punkt 14.2).

I tillegg til kravene over skal medlemsstatene etter artikkel 10 nr. 3 sikre at stadfestelse kan nektes dersom rekonstruksjonsforslaget ikke har rimelige utsikter til å avverge skyldnerens insolvens eller sikre virksomhetens levedyktighet. Direktivet krever ikke at en slik vurdering må foretas på eget initiativ, jf. fortalen punkt 50. Ellers er det også adgang til å sette ytterligere vilkår for stadfestelse i nasjonal rett.

Direktivets artikkel 14 begrenser muligheten til å gi regler som gir den judisielle eller administrative myndigheten adgang til å treffe avgjørelse om verdsettelsen av en skyldners virksomhet. Etter direktivet skal retten bare kunne treffe en slik avgjørelse hvis en berørt part, som ikke samtykker, fremmer innsigelse mot et rekonstruksjonsforslag på grunnlag av enten kriteriet om fordringshavernes beste interesse eller vilkårene for gjennomtvingelse overfor kreditorklasser. Nasjonale regler må sikre at berørte parter som ikke samtykker, gis adgang til å fremme slike innsigelser, jf. artikkel 14 nr. 3. Det kan fastsettes at innsigelsen kan fremmes i forbindelse med klage over avgjørelsen om stadfestelse av rekonstruksjonsplanen. Det skal ellers sikres at retten i forbindelse med verdsettelse kan utpeke eller høre tilstrekkelig kvalifiserte sakkyndige, jf. artikkel 14 nr. 2.

14.3.3 Forslaget i høringsnotatet

I høringsnotatet 13. januar 2023 foreslo departementet at det skal gjelde et krav om stadfestelse for alle rekonstruksjonsplaner, uavhengig av innhold, på samme måte som etter rekonstruksjonsloven.

I høringsnotatet ble det lagt til grunn at enkelte av direktivets stadfestelsesvilkår er dekket av de gjeldende vilkårene i rekonstruksjonsloven, mens andre krever lovendring. I høringsnotatet uttales det:

> «Enkelte av direktivets stadfestelsesvilkår anses dekket av de gjeldende vilkårene etter rekonstruksjonsloven. Dette gjelder vilkårene i artikkel 10 nr. 2 bokstav a om at reglene om vedtakelse må være fulgt, og i artikkel 10 nr. 2 bokstav c om at rekonstruksjonsforslaget er meddelt alle stemmeberettigede. Vilkårene anses dekket av gjeldende § 47 første ledd nr. 1, som riktignok også oppstiller en kvalifikasjon om at retten må finne det sannsynlig at feilen har hatt avgjørende betydning for vedtakelsen av rekonstruksjonsforslaget. En tilsvarende kvalifikasjon fremgår ikke av direktivet, men norsk rett antas likevel å være i samsvar med direktivet. Det vises blant annet til at det er inntatt en lignende kvalifikasjon i den svenske företagsrekonstruktionslagen (2022:964), se 4 kap. 23 §.
>
> Andre av direktivets stadfestelsesvilkår går utover de gjeldende vilkårene for stadfestelse etter norsk rett. Departementet foreslås at disse inntas i norsk rett, se lovforslaget §§ 51, 52 og 53.
>
> Enkelte av de gjeldende vilkårene for stadfestelse går på den annen side lenger enn direktivets minimumskrav, og departementet foreslår at disse videreføres. Direktivet er som nevnt ikke til hinder for å foreslå ytterligere vilkår for stadfestelse.»

Forslaget i høringsnotatet gikk ut på at det fortsatt skal være slik at enkelte forhold *skal* føre til at retten nekter stadfestelse, mens enkelte forhold *kan* føre til det – enten etter begjæring eller uavhengig av begjæring. Kravet om at rekonstruksjonsplanen oppfyller kriteriet om fordringshavernes beste interesse, skal etter direktivet bare prøves hvis det blir fremmet innsigelse mot rekonstruksjonsforslaget på dette grunnlaget. På bakgrunn av dette ble det foreslått at retten *skal* nekte stadfestelse etter begjæring fra en fordringshaver som vil bli bundet av rekonstruksjonsforslaget og ikke har samtykket til det, dersom forslaget ikke oppfyller den såkalte testen om fordringshavernes beste interesse. Dette innebærer en skjerpelse sammenlignet med gjeldende § 49.

I forslaget i høringsnotatet ble alternativet om likvidasjon valgt ved utformingen av testen av fordringshavernes beste interesse fremfor kriteriet om «det næstbedste alternativ».

Når det gjelder rettens prøving av verdsettelsen av skyldnerens eiendeler, jf. omtalen av artikkel 14 i punkt 14.3.2, uttales følgende i høringsnotatet:

> «At stadfestelse skal forutsette at en fordringshaver som motsetter seg et rekonstruksjonsforslag og fremmer innsigelse mot det, ikke skal få en dårligere stilling ved det enn vedkommende ville fått ved en konkurs, forutsetter en vurdering av virksomhetens verdi ved

konkurs. Tilsvarende gjelder et av de alternative vilkårene for gjennomtvingelse av et rekonstruksjonsforslag, om tilslutning fra klasser som kan antas å ville få utdeling ved en konkurs. Også de gjeldende reglene forutsetter en vurdering av virksomhetens verdi ved konkurs, jf. særlig § 24, § 39 og § 49 første ledd nr. 2 bokstav a. Vilkårene for stadfestelse i lovforslaget, og skillet mellom når stadfestelse skal vurderes etter begjæring og uavhengig av begjæring, er utformet med formål om å samsvare med direktivets krav til når retten skal ta stilling til verdsettelsen av skyldnerens virksomhet. Når det gjelder behovet for å kunne oppnevne sakkyndige, antas gjeldende regler å være tilstrekkelig, jf. særlig tvisteloven § 25-2, jf. konkursloven § 149. Heller ikke for øvrig antas det å være behov for ytterligere endringer i denne sammenhengen.»

Departementet foreslo å videreføre den gjeldende regelen om at retten kan nekte å stadfeste rekonstruksjonsforslaget når det «vil virke støtende å stadfeste rekonstruksjonsforslaget skyldneren har fremsatt, eller retten finner at rekonstruksjonsforslaget ikke er rimelig og rettferdig overfor fordringshaverne». Regelen ble foreslått slått sammen med den gjeldende adgangen til å nekte stadfestelse etter begjæring når det påvises at rekonstruksjonsforslaget ikke stemmer med fordringshavernes felles interesser. Det ble understreket at formålet ikke var å frata fordringshaverne muligheten til å be retten om å nekte stadfestelse, men å slå sammen hjemlene for nekting av stadfestelse som gjelder rekonstruksjonsforslagets rimelighet. Regelen ble foreslått utvidet til også å omfatte aksjeeiernes interesser.

Departementet foreslo å videreføre adgangen for retten til å avgjøre om det skal kalles inn til rettsmøte, eller om stadfestelse avgjøres ved skriftlig behandling.

14.3.4 Høringsinstansenes syn

I høringen av *høringsnotatet 13. januar 2023* har *Oslo tingrett* følgende merknader til høringsnotatets omtale av om planen oppfyller testen av «fordringshavernes beste interesse»:

> «I utkastet § 53 første ledd nr. 2 er det bestemt at retten etter begjæring skal nekte stadfestelse «hvis fordringshaveren vil bli dårligere stilt etter forslaget enn vedkommende kan forventes å ville bli stilt ved en konkurs». Som det fremgår av høringsnotatet punkt 19.5 forutsetter dette vilkåret en vurdering av virksomhetens verdi ved konkurs. I høringsnotatet vises det til at også de gjeldende regler i §§ 24, 39 og 49 (1) nr. 2 a forutsetter slik verdsettelse.
>
> Oslo tingrett reiser spørsmål om vurderingstemaet etter § 53 første ledd nr. 2 er ment å være en videreføring, eller om forslaget innebærer en tilsiktet endring.
>
> Ordlyden i den foreslåtte § 53 første ledd nr. 2 peker i retning av en mer matematisk vurdering, der selv små utslag for begjærende kreditor vil kunne bli gjenstand for tvist. Selv om dagens lov §§ 24, 39 og 49 (1) nr. 2 a forutsetter en verdsettelse kommer det ved stadfestelse etter dagens lov ikke på spissen en slik tilnærmet matematisk vurdering. Eksempelvis skal retten etter § 49 (1) nr. 2 a vurdere om foreslått dividende står i vesentlig misforhold til den dekning en kan forvente ved en konkurs.
>
> Fordi det alltid vil være usikkerhet knyttet til den alternative utbetalingen ved en konkurs, antar Oslo tingrett at utkastet må forstås slik at retten må foreta et skjønn. Ordlyden «kan forventes» peker i den retning. Departementet bør vurdere behovet for § 53 første ledd nr. 2 ved siden av regelen i utkastet § 52 første ledd nr. 1, eventuelt vurdere en presisering av at retten har en viss skjønnsmargin ved anvendelsen av kriteriet.
>
> Den foreslåtte ordlyden kan etter vårt syn åpne for unødvendige tvister der forslaget alt i alt er i kreditorenes beste interesse, men der det for enkelte kreditorer kan være tvil om man ville blitt bedre stilt ved en konkurs.»

Oslo tingrett reiser også spørsmål om nødvendigheten av forslaget i høringsnotatet om at retten, uten at det er begjært, skal nekte stadfestelse hvis den finner «at ny finansiering ikke har vært nødvendig for rekonstruksjonsforslagets gjennomføring og er til urimelig skade for fordringshaverne». Oslo tingrett spør om dette kan dekkes av høringsnotatets § 52 eller § 53, og om dette bare bør være en ugyldighetsgrunn dersom en fordringshaver fremsetter innsigelse om det.

Konkursrådet uttaler at for fysiske personer bør fremtidig inntektsevne omfattes av vurderingen av testen om fordringshavernes beste interesse.

Nordic Trustee uttaler i høringen at rekonstruksjonsutvalget bør uttale seg om rimeligheten av rekonstruksjonsforslaget, herunder om prinsippet om at fordringshavernes interesse er ivaretatt. I denne forbindelse uttaler Nordic Trustee at dette omfatter at det ikke er skrevet ned mer av

fordringene enn nødvendig, og at det også bør tas hensyn til at fordringshavere som har fått nedskrevet deler av sin fordring, har fått en ny posisjon som aksjeeier gjennom konvertering av gjeld til aksjer og eventuell adgang til tegning av ny kapital.

Skatteetaten uttaler at for Skatteetatens del vil vernet etter testen om fordringshavernes beste interesse påvirkes av eventuelle endringer i prioritetsreglene. Videre peker Skatteetaten på at der skyldneren er en fysisk person, vil ikke kravet om at fordringshaverne skal stilles bedre enn ved konkurs passe helt godt, ettersom gjelden ikke slettes ved en konkursbehandling i slike tilfeller.

I høringen av *høringsnotatet 20. mars 2024* uttaler *Oslo tingrett* at grunnforutsetningen om at fordringshavere ikke skal komme dårligere ut enn ved konkurs, bør fremkomme i bestemmelsene som dette høringsnotatet omfatter, eventuelt ved henvisning til stadfestelsesbestemmelsen der dette fremgår.

Oslo tingrett påpeker også at lovforslaget inneholder flere skjønnsmessige kriterier som skal anvendes underveis i en rekonstruksjonsforhandling, herunder ved rettens stadfestelse av rekonstruksjonsplanen, og at det er ønskelig at forarbeidene peker på relevante momenter for skjønnsutøvelsen og gir eksempler på hvordan man i andre land med tilsvarende regelverk har tolket begreper som felles og sammenlignbare interesser, samt hvordan inndeling i klasser der har vært praktisert. *Konkursrådet* har en tilsvarende merknad.

14.3.5 Departementets vurdering

Departementet foreslår noen endringer og forenklinger i utformingen av bestemmelsene om stadfestelse sammenlignet med rekonstruksjonsloven og forslaget i høringsnotatet 13. januar 2023. Departementet foreslår to bestemmelser om stadfestelse: en bestemmelse i lovforslaget § 46 med grunner som alltid *skal* føre til at stadfestelse nektes, og en bestemmelse i lovforslaget § 47 med grunner som *kan* føre til at stadfestelse nektes etter en nærmere vurdering. Enkelte av de absolutte nektelsesgrunnene kan bare prøves etter begjæring, mens de øvrige skal prøves av retten av eget tiltak.

Lovforslaget § 46 angir i hvilke tilfeller stadfestelse alltid skal nektes, og oppfyller sammen med lovforslaget § 45 direktivets krav til hvilke vilkår som alltid skal prøves ved stadfestelsen, jf. direktivet artikkel 10 nr. 2.

Departementet foreslår for det første at stadfestelse skal nektes dersom reglene om fremgangsmåten ved rekonstruksjonsforhandlingen ikke har vært overholdt, se § 46 nr. 1. Bestemmelsen tilsvarer rekonstruksjonsloven § 47 nr. 1. På samme måte som etter rekonstruksjonslovens bestemmelse kreves det at retten finner det sannsynlig at feilen har hatt avgjørende betydning for vedtakelsen av rekonstruksjonsplanen. En tilsvarende begrensning følger ikke av direktivet, men det er liten grunn til å nekte stadfestelse dersom feilen har vært uten betydning for vedtakelsen. At «fremgangsmåten ved rekonstruksjonsforhandlingen ikke er overholdt», tar sikte på brudd på de prosessuelle bestemmelsene i lovforslaget, slik som kravet til utsendelse av forslaget til rekonstruksjonsplan, kunngjøring og lignende. Brudd på saksbehandlingsregler kan føre til at også enkelte av de øvrige nektelsesgrunnene etter lovforslaget § 46 foreligger, men for disse er det ikke et krav om at retten må finne det sannsynlig at feilen har hatt avgjørende betydning for vedtakelsen av planen. Rekonstruksjonsloven § 47 nr. 2 om at stadfestelse skal nektes hvis rekonstruksjonsforslaget ikke har blitt vedtatt med nødvendig flertall, jf. også direktivet artikkel 9 nr. 6, jf. artikkel 10 nr. 2 bokstav a, dekkes av henvisningen til § 45 i innledningen til lovforslaget § 46.

Nektelsesgrunnen etter lovforslaget § 46 nr. 2 er ny og innebærer at retten skal kontrollere klasseinndelingen som en del av behandlingen av om rekonstruksjonsplanen skal stadfestes, jf. også direktivet artikkel 10 nr. 2 bokstav b. Departementet foreslår i samsvar med direktivet at retten skal prøve dette spørsmålet uavhengig av om det er fremmet innsigelser fra partene mot klasseinndelingen.

Videre skal stadfestelse nektes etter § 46 nr. 3 dersom retten finner at ny finansiering ikke har vært nødvendig for rekonstruksjonsplanens gjennomføring eller er til urimelig skade for fordringshaverne. Bestemmelsen tilsvarer direktivet artikkel 10 nr. 2 bokstav e. Ny finansiering kan føre til at det blir mindre midler til fordeling på fortrinnsberettigede og usikrede fordringer i en etterfølgende konkurs. Det bør derfor samtykkes til dette bare dersom finansieringen er nødvendig for at rekonstruksjonsplanen kan gjennomføres. *Oslo tingrett* har i høringen reist spørsmål om bestemmelsen er nødvendig, eller om dette kan inngå i rettens vurdering av om rekonstruksjonsplanen er rimelig, jf. lovforslaget § 46 nr. 8. Etter departementets syn bør dette være en egen nektelsesgrunn, ettersom et slikt forhold ikke nødvendigvis vil falle inn under lovforslaget § 46 nr. 8. Departementet er imidlertid enig med Oslo tingrett i at nektelse av stadfestelse på dette grunnlaget bare

bør skje dersom en fordringshaver fremsetter innsigelse om det.

Når det gjelder midlertidig finansiering med såkalt superprioritetspant, jf. §§ 28 og 29 og punkt 8, kan rekonstruksjonsutvalget kun samtykke til slik finansiering hvis vilkårene i de nevnte bestemmelsene er til stede. Retten kan etter begjæring overprøve rekonstruksjonsutvalgets samtykke til finansieringen, og det er foreslått frister for å begjære overprøving av samtykket, jf. § 29 annet ledd. Dersom finanseringen med superprioritetspant er innvilget, bør ikke retten senere kunne nekte stadfestelse på grunn av finansieringen. Det foreslås derfor presisert i lovforslaget § 46 nr. 3 at låneopptak med superprioritetspant ikke omfattes av bestemmelsen. Departementet foreslår likevel i § 46 nr. 4 at stadfestelse skal nektes dersom det er tatt opp lån med superprioritetspant etter §§ 28 og 29 og rekonstruksjonsplanen ikke på en tilfredsstillende måte fastsetter hvordan lånet skal innfris ved iverksettelsen av rekonstruksjonsplanen. Lån med superprioritetspant er en midlertidig finansiering og skal ikke gis for lengre tid enn det rekonstruksjonsforhandlingen varer. Lånet må derfor innfris når rekonstruksjonsforhandlingen avsluttes. Ettersom lånet ofte vil være en del av «finansieringspakken» som ligger til grunn for rekonstruksjonsplanens løsninger, foreslås det ikke krav om at det må innfris på datoen for stadfestelsen av planen.

Lovforslaget § 46 nr. 5 gjennomfører direktivet artikkel 10 nr. 2 bokstav d, jf. artikkel 2 nr. 1 underpunkt 6, om den såkalte testen av «fordringshavernes beste interesse» som en nektelsesgrunn for stadfestelse. Kravet om at rekonstruksjonsplanen ikke kan gå ut på løsninger som stiller fordringen dårligere enn konkurs eller det sannsynlige alternative utfallet dersom rekonstruksjonsforhandlingen ikke lykkes, følger også av lovforslaget § 33 tredje ledd. Bestemmelsen viderefører delvis rekonstruksjonsloven § 49 nr. 2 bokstav a om at stadfestelse etter begjæring kan nektes dersom rekonstruksjonsplanen ikke samsvarer med fordringshavernes felles interesser fordi den tilbudte dividenden står i vesentlig misforhold til skyldnerens betalingsmuligheter og særlig til hvilken dekning som kan forventes ved en konkurs.

I høringen reiser *Oslo tingrett* spørsmål om bestemmelsen må forstås slik at retten har et skjønn ved vurderingen av den alternative utbetalingen ved en konkurs, og mener ordlyden kan åpne for unødvendige tvister der forslaget alt i alt er i fordringshavernes beste interesse, men der det for enkelte fordringshavere kan være tvil om man ville blitt bedre stilt ved en konkurs. Departementet viser til at direktivet legger opp til at hver enkelt fordringshaver skal være beskyttet av testen om fordringshavernes beste interesse, og at vilkåret er at fordringshaveren ikke blir dårligere stilt enn ved en konkurs. Det kreves ikke et «vesentlig misforhold» som etter rekonstruksjonsloven. Testen av fordringshavernes beste interesse er et grunnleggende element i direktivets regler om rekonstruksjonsplaner. I praksis antar departementet at det først og fremst er for panthaverne at verdsettelsen av de enkelte eiendelene er av stor betydning, mens det for de øvrige fordringshaverne ofte vil være nokså klart om rekonstruksjonsplanen utgjør et bedre alternativ enn en mislykket rekonstruksjonsforhandling.

Etter lovforslaget § 46 nr. 6 skal retten etter innsigelse fra en panthaver nekte å stadfeste rekonstruksjonsplanen dersom den finner at det er overveiende sannsynlig at verdien av pantet har endret seg så mye at det vil være urimelig å legge denne verdien til grunn for rekonstruksjonsplanen. Bestemmelsen er omtalt i punkt 9.2.5.

Lovforslaget § 46 nr. 7 viderefører rekonstruksjonsloven § 49 nr. 2 bokstav b om urimelig forfordeling av fordringshaverne når rekonstruksjonsforslaget går ut på at enhver fordringshavers samlede krav skal dekkes opp til en bestemt sum, jf. lovforslaget § 33 femte ledd. Det er også presisert i lovforslaget § 33 femte ledd at bestemmelsen om dekning av krav opp til en bestemt sum kun kan ha som formål å forenkle oppgjøret av fordringer som utgjør små beløp. Etter lovforslaget skal stadfestelse bare nektes på dette grunnlaget etter innsigelse fra en fordringshaver som har stemt mot rekonstruksjonsplanen eller ikke hadde stemmerett etter § 38.

Lovforslaget § 46 nr. 8 viderefører rekonstruksjonsloven § 48 første ledd nr. 1 med enkelte endringer. Departementet foreslår at retten skal nekte å stadfeste rekonstruksjonsplanen dersom det vil virke støtende å stadfeste den eller rekonstruksjonsplanen ikke er rimelig. Etter den tilsvarende bestemmelsen i rekonstruksjonsloven kan retten nekte stadfestelse dersom rekonstruksjonsplanen ikke anses «rimelig og rettferdig» overfor fordringshaverne. Departementet foreslår å slå dette sammen til ett vilkår om rimelighet. Det er vanskelig å se for seg hvordan en rekonstruksjonsplan som ikke er rettferdig, skal kunne anses som rimelig. I rekonstruksjonsloven er vurderingen av om stadfestelse skal nektes på dette grunnlaget, overlatt til rettens kan-skjønn. Etter departementets syn bør slike forhold føre til at stadfestelse alltid skal nektes, og foreslår at dette skal være en absolutt nektelsesgrunn for stadfestelse.

Når det gjelder kravet om at rekonstruksjonsplanen må være rimelig, vil hvilke tiltak en fordringshaver må akseptere, først og fremst måtte vurderes opp mot vilkårene i nr. 5. Det at fordringshaveren mener at den tilbudte løsningen ikke er god nok, er i utgangspunktet ikke tilstrekkelig for å anse rekonstruksjonsplanen som urimelig. Dersom flertallet i den aktuelle klassen av fordringshavere, som er i en sammenlignbar posisjon, har sluttet seg til planen, og løsningen som tilbys, er minst like god som konkurs, kan planen som et utgangspunkt ikke nektes stadfestet alene av den grunn at en enkelt fordringshaver i klassen mener at den ikke er rimelig. Men dersom rekonstruksjonsplanen for eksempel pålegger fordringshaveren tiltak som i praksis vil være svært byrdefulle, selv om fordringshaveren rent økonomisk kommer likt ut som ved en konkursbehandling (eller det relevante alternativet) etter testen av fordringshavernes beste interesse, kan vilkåret om at planen må være rimelig, likevel aktualiseres. Det samme gjelder der en fordringshaver tilbys en løsning som rammer vedkommende ulikt enn andre fordringshavere i samme klasse. Vilkåret kan også komme til anvendelse i tilfeller der flertallet for planen har kommet i stand ved at skyldneren har manipulert klassesammensetningen på en måte som gir flertall for planen på bekostning av mindretallet på en måte som ikke fremstår som rimelig. Det vises dessuten til omtalen i punkt 14.2.5 om tapsfordelingen mellom eierne og fordringshaverne i rekonstruksjonsplanen og betydningen av lovforslaget § 46 nr. 8.

I lovforslaget § 47 foreslås det regler om hvilke omstendigheter som gir retten grunnlag for å nekte å stadfeste rekonstruksjonsplanen etter en nærmere vurdering.

I § 47 første ledd nr. 1 videreføres rekonstruksjonsloven § 48 første ledd nr. 2. Bestemmelsen gir retten kompetanse til å nekte stadfestelse dersom skyldneren vegrer seg for å gi de opplysningene retten trenger ved avgjørelsen, eller uten gyldig grunn uteblir fra rettsmøter i forbindelse med rekonstruksjonsforhandlingen.

§ 47 første ledd nr. 2 viderefører rekonstruksjonsloven § 48 første ledd nr. 3. Etter denne bestemmelsen kan retten nekte stadfestelse dersom den finner det godtgjort at skyldneren i løpet av de tre siste årene før åpningen av rekonstruksjonsforhandlingen eller senere har gjort seg skyldig i straffbare forhold i forbindelse med økonomisk virksomhet.

Lovforslaget § 47 første ledd nr. 3 viderefører delvis rekonstruksjonsloven § 49 nr. 1 om begunstigelse, jf. også rekonstruksjonsloven § 47 nr. 3. Med begunstigelse menes her forhold som ikke fremgår av planen, og som ikke ligger innenfor rammene for forskjellsbehandling som er tillatt etter lovforslaget. Det er ikke oppstilt som vilkår for at retten kan nekte stadfestelse at det er fremsatt begjæring om dette, sml. rekonstruksjonsloven § 49.

Etter § 47 første ledd nr. 4 kan retten nekte stadfestelse hvis rekonstruksjonsplanen ikke gir rimelige utsikter til å avverge skyldnerens insolvens eller sikre virksomhetens levedyktighet. Bestemmelsen viderefører rekonstruksjonsloven § 49 nr. 2 bokstav c, og den oppfyller kravet i rekonstruksjons- og insolvensdirektivet artikkel 10 nr. 3. Det er ikke oppstilt vilkår om at stadfestelse kun kan nektes etter begjæring, slik som etter rekonstruksjonsloven.

Forslaget i § 47 annet ledd er en videreføring av rekonstruksjonsloven § 48 annet ledd om at straffbare forhold hos daglig leder eller styremedlem kan gi grunnlag for å nekte stadfestelse av rekonstruksjonsplanen for foretak.

Departementet foreslår noen endringer i bestemmelsen om stadfestelseskjennelsen, se lovforslaget § 49 og merknaden til denne bestemmelsen.

Departementet har vurdert om det bør åpnes for at skyldneren kan legge frem en endret rekonstruksjonsplan til avstemning dersom retten nekter å stadfeste den første rekonstruksjonsplanen, uten at det innledes en ny rekonstruksjonsforhandling. Det kan virke strengt at skyldneren bare har én sjanse til å få rekonstruksjonsplanen stadfestet. En adgang til å fremme en ny plan etter at retten har nektet stadfestelse, vil imidlertid reise spørsmål både om når ulike stadfestelsesspørsmål skal kunne ankes, og om virkningene av den første avgjørelsen for rettens senere vurdering av stadfestelsesspørsmålet ved behandlingen av den endrede planen. Skyldneren har uansett adgang til å endre planen på eget initiativ etter at skyldneren har blitt kjent med innsigelsene mot rekonstruksjonsplanen før rettens behandling av spørsmålet om stadfestelse, jf. lovforslaget § 42 første ledd. Skyldneren har i tillegg adgang til å anke rettens avgjørelse dersom planen ikke blir stadfestet. Departementet har på bakgrunn av disse hensynene kommet til at det ikke bør åpnes for en slik adgang til å legge frem en ny plan etter at retten har nektet stadfestelse. Dersom retten treffer avgjørelse om å nekte stadfestelse, skal den samtidig avsi kjennelse om innstilling av rekonstruksjonsforhandlingen, jf. lovforslaget § 55 første ledd nr. 3.

15 Hvem rekonstruksjonsplanen er bindende for

15.1 Gjeldende rett

Det følger av rekonstruksjonsloven § 54 første ledd første punktum at en vedtatt og stadfestet tvangsakkord som utgangspunkt er bindende for alle fordringshavere med fordringer som skriver seg fra tiden før åpningen av rekonstruksjonsforhandlingen. I annet punktum er det gjort unntak for fordringer som har lovbestemt fortrinnsrett, sikrede fordringer i den utstrekning fordringen faller innenfor pantets antatte verdi, og fordringer som kan kreves avgjort ved motregning, i den utstrekning de dekkes av motkravet.

15.2 Rekonstruksjons- og insolvensdirektivet

Rekonstruksjons- og insolvensdirektivet bygger på at «berørte parter» har stemmerett over rekonstruksjonsplanen, og at disse berørte partene kan bindes av rekonstruksjonsplanen, jf. artikkel 2 nr. 1 underpunkt 2, artikkel 9 og artikkel 15. Direktivet åpner derfor for at skyldneren kan holde enkelte fordringshavere eller grupper av fordringshavere utenfor rekonstruksjonsplanen, med den virkning at kravene deres er uberørt av rekonstruksjonsplanen.

15.3 Forslaget i høringsnotatet

I *høringsnotatet 13. januar 2023* ble rekonstruksjonslovens regler om hvilke fordringer som bindes av rekonstruksjonsplanen, foreslått videreført.

I *høringsnotatet 20. mars 2024* foreslo departementet en annen regulering av hvilke fordringer som kan omfattes og bindes av en rekonstruksjonsplan. Forslaget lå tettere opp til direktivets regulering. Det ble foreslått at «berørte parter» har stemmerett og kan bli bundet av rekonstruksjonsplanen. Etter forslaget ville en part være «berørt» dersom rekonstruksjonsplanen endrer rettigheter eller forpliktelser knyttet til partens fordring eller interesse. Definisjonen omfattet både fordringshavere og aksjeeiere. Forslaget til stemmerettsbestemmelse gikk også ut på at skyldneren skulle kunne holde enkelte fordringshavere eller grupper av fordringshavere uberørt av planen.

Departementet foreslo at berørte parter bindes av rekonstruksjonsplanen «i den utstrekning loven gir adgang til å berøre dem og på de vilkår som fremgår av rekonstruksjonsplanen». Også fordringshavere med ukjente fordringer som ville gitt rett til å delta i avstemningen, skulle bindes av planen. I høringsnotatet ble det foreslått at disse fordringshaverne skulle ha krav på samme løsning etter rekonstruksjonsplanen som fordringshavere med tilstrekkelig sammenlignbare interesser.

15.4 Høringsinstansenes syn

I høringen av høringsnotatet 20. mars 2024 uttaler *Advokatforeningen* at formuleringen «i den utstrekning loven gir adgang til å berøre dem», virker overflødig, og viser til at partene som kan berøres av en rekonstruksjonsplan, per definisjon bare kan være parter som loven tillater at kan berøres av planen. Advokatforeningen uttaler videre at formuleringen «har krav på samme løsning» ikke bør brukes om ukjente fordringshavere, da dette indikerer at disse fordringshaverne har en rett til å velge mellom om kravet skal omfattes av samme løsning, eller om kravet skal dekkes på annen måte (for eksempel at det skal være uberørt og gis full dekning). Foreningen mener det bør tydeliggjøres at slike fordringshavere *skal* ha samme løsning som øvrige fordringshavere med tilstrekkelig sammenlignbare interesser.

Skattedirektoratet uttaler at lovteksten med fordel kunne være tydeligere på at også annen lovgivning kan begrense muligheten til å binde en berørt part.

Husbanken peker på at Husbanken er bundet av lov- og forskriftskrav som ikke bør kunne fravikes gjennom en rekonstruksjonsplan.

15.5 Departementets vurdering

Departementet foreslår en noe annen utforming av bestemmelsen om hvilke fordringer en stadfestet rekonstruksjonsplan vil være bindende for, enn det som var foreslått i høringsnotatet 20. mars 2024. I § 52 første ledd første punktum foreslås det at en stadfestet rekonstruksjonsplan er bindende for alle fordringshavere med fordringer som er omfattet av planens tiltak etter § 33 første ledd nr. 1, og for eierne dersom planen går ut på tiltak etter § 33 første ledd nr. 2. En grunn til at den foreslåtte ordlyden i høringsnotatet ikke er fulgt opp, er at lovforslaget i proposisjonen ikke bruker «berørte parter» som et koblingsbegrep, slik det var foreslått i høringsnotatet 20. mars 2024, se punkt 10.5.5.

Bestemmelsen innebærer at fordringshaveren bindes til den løsningen som rekonstruksjonsplanen fastsetter for fordringen. Rekonstruksjonsplanen avgjør ikke det underliggende rettsforholdet mellom fordringshaveren og skyldneren, som fordringens eksistens eller størrelse. At fordringen anses å gi stemmerett i en rekonstruksjonsforhandling, er på sin side ikke avgjørende for om og i hvilken utstrekning rekonstruksjonsplanen binder fordringshaveren. Retten avgjør bare spørsmålet om stemmerett med virkning for spørsmålet om stemmerett.

Lovforslaget § 52 innebærer videre at rekonstruksjonsplanen ikke er bindende for fordringer som ikke berøres av tiltakene i planen etter § 33 første ledd nr. 1. Bestemmelsen åpner dermed for at enkelte fordringer eller grupper av fordringer kan holdes utenfor rekonstruksjonsplanen dersom det er behov for det, se i den forbindelse også § 32 og merknaden til denne bestemmelsen. Dette er i samsvar med forslaget i høringsnotatet.

Lovforslaget fastslår dessuten at partene bindes til rekonstruksjonsplanens løsning på de vilkår som fremgår av rekonstruksjonsplanen.

I første ledd annet punktum er det inntatt en bestemmelse om at planen ikke kan binde fordringshavere og eiere til løsninger som strider mot regler gitt i eller i medhold av annen lov. Departementet er enig i *Skattedirektoratets* uttalelse i høringen om at det bør fremgå at andre regler kan begrense muligheten til å binde en part. Tiltak i rekonstruksjonsplanen som strider mot annet regelverk som fordringshaverne er bundet av, for eksempel spesialregelverk som gjelder den aktuelle fordringshaveren, er ikke bindende for fordringshaveren. Lovforslaget § 33 annet ledd og § 52 første ledd annet punktum er ment å få anvendelse der det er noen holdepunkter for å forstå den andre bestemmelsen slik at den strider mot tiltaket som foreslås. Dersom det i lov eller forskrift for eksempel er gitt regler om betalingsvilkår eller lignende, må det være holdepunkter for å forstå reglene slik at dette også skal gjelde i en rekonstruksjonsforhandling dersom de skal gå foran bestemmelsene i konkurslovens første del. Dette skal imidlertid ikke forstås slik at det griper inn i anvendelsen av forrangsbestemmelser i lovgivningen, slik som EØS-loven § 2.

Rekonstruksjonsplanen kan heller ikke binde eierne på en måte som innebærer brudd på selskapsrettslige regler som ikke omfattes av særreglene i rekonstruksjonsloven. Bestemmelsen gjelder imidlertid ikke der rekonstruksjonslovens bestemmelser selv utgjør en spesialregulering av forholdet, for eksempel reglene om hva eierne kan pålegges gjennom rekonstruksjonsplanen, jf. lovforslaget § 33 første ledd nr. 2. Når det gjelder innsigelser om at planen er i strid med konkurslovens egne regler, nærmere bestemt regler om gjennomføringen av en rekonstruksjonsforhandling og krav til rekonstruksjonsplanens innhold, vises det til merknaden til § 52.

I § 52 annet ledd er det gitt regler om hva som skal gjelde for fordringshavere med fordringer som ikke var kjent på tidspunktet for rekonstruksjonsforhandlingen. Etter gjeldende rett omfattes uanmeldte og ukjente fordringer av tvangsakkorden, og departementet foreslår at dette videreføres i de nye reglene, jf. lovforslaget § 32 første punktum og merknaden til bestemmelsen. Siden de foreslåtte rekonstruksjonsreglene innebærer at fordringene skal deles inn i klasser, og at noen fordringer kan holdes utenfor planen, er det nødvendig å presisere hvilken løsning fordringshavere med ukjente fordringer skal ha krav på. I lovforslaget er det derfor inntatt en bestemmelse som slår fast at fordringshaveren skal ha krav på den løsningen som det er sannsynlig at rekonstruksjonsplanen ville ha gått ut på for denne fordringen hvis fordringen hadde vært kjent på tidspunktet for vedtakelsen av planen.

16 Frister for saksbehandlingen. Ankefrister

16.1 Gjeldende rett

Rekonstruksjonsloven fastsetter flere frister for ulike prosessuelle skritt underveis i en rekonstruksjonsforhandling. En del frister er skjønnsmessig angitt gjennom formuleringer som «snarest mulig», «straks» eller «uten opphold», se for eksempel § 8 første ledd, § 9 annet ledd og § 23 første ledd, mens andre frister er konkret angitt i antall dager eller uker, se for eksempel § 22 første og tredje ledd. Fristenes lengde varierer med hva slags prosessuelle skritt det dreier seg om.

Retten er etter rekonstruksjonsloven pålagt eller gitt kompetanse til å treffe en rekke ulike typer avgjørelser under rekonstruksjonsforhandlingen. De fleste avgjørelsene treffes ved beslutning, men noen treffes også ved kjennelse, jf. konkursloven § 150 og tvisteloven § 19-1.

Adgangen til og fristen for å anke de avgjørelsene retten treffer i en rekonstruksjonsforhandling, følger dels av reglene i rekonstruksjonsloven selv, og dels av de alminnelige reglene i konkurslovens tredje del. Den alminnelige ankefristen er en måned, jf. konkursloven § 153 første ledd. Det er imidlertid gjort enkelte unntak fra dette.

En kjennelse som tar til følge en begjæring fra skyldneren om å åpne rekonstruksjon, kan ikke angripes ved anke, jf. rekonstruksjonsloven § 5 tredje ledd. Avslås begjæringen, kan kjennelsen derimot ankes innen en uke fra avsigelsen.

Det er gitt særlige regler om adgangen til å anke rettens avgjørelser om stadfestelse. Rettens avgjørelse av om det skal avholdes rettsmøte til behandling av spørsmålet om stadfestelse, kan ikke ankes, se § 45 fjerde ledd. Heller ikke øvrige avgjørelser som gjelder behandlingen i rettsmøtet etter § 45 annet og tredje ledd, kan ankes.

Selve stadfestelsen av rekonstruksjonsforslaget er derimot gjenstand for anke etter § 51 annet ledd. En kjennelse som stadfester rekonstruksjonsplanen med tvangsakkord, kan ankes av skyldneren, av enhver fordringshaver som vil bli bundet av akkorden og har stemt mot forslaget, og av etterprioriterte fordringshavere som er berørt av forslaget. Det er den alminnelige ankefristen på en måned som gjelder for anke over stadfestelseskjennelsen.

For stemmerettstvister følger det av § 46 første ledd tredje punktum at rettens avgjørelse bare kan ankes sammen med avgjørelsen om stadfestelse.

For kjennelse om at skyldneren skal undergis tilsyn også etter stadfestelsen av akkorden, følger det av § 53 annet ledd at skyldneren kan anke en kjennelse som tar begjæringen til følge, innen tre dager. En kjennelse som avslår begjæringen, kan ikke ankes.

Ankefristen begynner som hovedregel å løpe fra tidspunktet når avgjørelsen er lovlig forkynt eller meddelt, jf. domstolloven § 147. Konkursloven § 153 annet ledd har imidlertid enkelte særregler om ankefristenes utgangspunkt. Fristene for anke over en avgjørelse som ikke skal forkynnes eller meddeles vedkommende, regnes fra den dagen avgjørelsen ble tatt. Skal avgjørelsen meddeles vedkommende, regnes fristen fra den dagen meddelelsen er avsendt. Videre følger det blant annet av bestemmelsen at for anke over kjennelse som nevnt i § 52 annet ledd, som svarer til stadfestelseskjennelsen etter rekonstruksjonsloven § 51, regnes fristen fra avsigelsen.

Hvilke avgjørelser som skal forkynnes, følger av tvisteloven § 19-5 første ledd, jf. konkursloven § 149 første ledd: Dommer og kjennelser samt beslutninger som avslutter saken, skal forkynnes for partene og eventuelle partshjelpere. Andre beslutninger skal meddeles dem.

16.2 Forslaget i høringsnotatet

Departementet viste i høringsnotatet 13. januar 2023 til at rettens plikt til aktiv saksstyring etter tvisteloven § 11-6 gjelder tilsvarende ved rekonstruksjonsforhandlinger, jf. konkursloven § 149. Videre ble det vist til at der ikke annet er bestemt, kan retten sette frister for prosesshandlinger underveis i rekonstruksjonsforhandlingene etter tvisteloven § 11-6 annet ledd. Departementet uttalte at mye taler for at det fortsatt i betydelig utstrekning bør overlates til retten å utvise skjønn

med hensyn til hvilke prosesshandlinger det settes en bestemt frist for, og ved fastsettelsen av fristens lengde.

For noen prosesshandlinger og avgjørelser fra retten mente departementet likevel at loven bør gi veiledning. Enkelte frister følger allerede av rekonstruksjonsloven, jf. blant annet § 5 annet ledd om rettens avgjørelse av om det skal åpnes rekonstruksjonsforhandling, § 8 om rettens oppnevning av rekonstruktør, § 11 annet ledd om begjæring om overprøving av vedtak og § 19 annet ledd om begjæring om omgjøring av rekonstruksjonsutvalgets samtykke til avtale om lån med såkalt superprioritet.

Departementet foreslo å videreføre disse fristene og foreslo i tillegg å fastsette frister direkte i loven også for enkelte andre prosesshandlinger. I bestemmelsen om verdsettelse av pantsatte eiendeler ble det foreslått frister på henholdsvis tre uker og en uke for partenes utpeking av verdsettere og utpeking av en tredje verdsetter. Det ble også foreslått en frist på en uke for innsigelser mot stadfestelse og anmodning om rettsmøte for behandling av spørsmålet om stadfestelse av rekonstruksjonsforslag med tvangsakkord. For rettens avgjørelse av om det skal settes av dividende til omtvistede fordringer, ble det foreslått at retten skal treffe sin avgjørelse snarest mulig og normalt innen fire uker.

Når det gjelder ankefrister, ble det i høringsnotatet vist til at flere aktører i evalueringen av loven hadde tatt til orde for at ankefristen over stadfestelseskjennelsen bør kortes ned. Departementet sluttet seg til dette og foreslo en ankefrist på en uke. Ut over dette ble det ikke foreslått endringer av ankefristene. Den alminnelige ankefristen på en måned etter konkursloven § 153, som gjelder for alle avgjørelser som det ikke er fastsatt noen særskilt ankefrist for, ble etter dette ikke endret. Heller ikke fristen på en uke etter gjeldende § 5 tredje ledd eller fristen på tre dager etter gjeldende § 53 annet ledd ble foreslått endret.

Departementet ba likevel om høringsinstansenes syn på om det kunne være grunn til å vurdere ytterligere endringer i reglene.

16.3 Høringsinstansenes syn

Konkursrådet uttaler at det «er viktig å legge til rette for en raskere og enklere behandling av rekonstruksjonsforhandlinger, og perioden forhandlingene varer bør være så kort som mulig». Videre mener Konkursrådet at en mindre omfattende og kompleks prosess vil være med på å øke suksessgraden og tilgjengeligheten for små og mellomstore foretak, og at en effektiv prosess vil holde kostnadene nede.

Konkursrådet støtter forslaget om at fristen for å anke en stadfestelseskjennelse kortes ned til en uke. Konkursrådet mener videre at det bør presiseres i lovteksten at ankefristen løper fra avsigelse av kjennelsen.

Konkursrådet mener også at det bør lovfestes en ankefrist på en uke fra avsigelse av alle avgjørelser fra retten som gjelder rekonstruksjonsbehandlingen, med mindre noe annet er særskilt bestemt. Konkursrådet uttaler at «[d]ette vil gi ensartede regler for alle de avgjørelser retten treffer under forhandlingene som kan ankes. Videre vil det redusere forhandlingenes varighet og sikre en god fremdrift i prosessen, hvilket igjen vil redusere kostnadene».

Oslo tingrett uttaler seg i samme retning:

> «Det er viktig at rekonstruksjonsprosessen går raskt og uten særlige forsinkelser. Driften av skyldners virksomhet er utfordrende, både fordi det er sterke begrensninger på opptagelse av gjeld mv., og fordi det er usikkerhet knyttet til den videre drift av virksomheten. Perioden fra forhandlinger er åpnet frem til en rekonstruksjonsplan kan iverksettes, bør derfor ikke være for lang. Dersom planen innebærer at det skal innhentes ny egenkapital, kan markedsforholdene raskt endre seg, slik at nye investorer kan trekke seg/unnlate å skyte inn kapital. Også av denne grunn må det ikke gå for lang tid fra tilbud/avtale inngås med de som skal skyte inn kapital til rekonstruksjonsplanen er stadfestet av retten.
>
> Prosessbestemmelsene i loven må være tilpasset behovet for rask fremdrift og ikke gi rom for at enkeltaktører, ved å forsinke behandlingen og prosessen, kan stanse en rekonstruksjon som kreditorfellesskapet og virksomheten er tjent med. Alle meddelelser og kommunikasjon bør skje elektronisk.»

Tingretten foreslår at det for alle rettslige avgjørelser i rekonstruksjonsprosessen settes en felles ankefrist på en uke fra rettens avsigelse av avgjørelsen. Eventuelle unntak fra dette utgangspunktet bør etter tingrettens syn særlig begrunnes og fremgå av den aktuelle bestemmelsen i loven. Videre uttaler Oslo tingrett:

> «Oslo tingrett kan ikke se at det skulle være særlige hensyn som taler mot en slik kortere

ankefrist. Det vises i den forbindelse til at det i lovutkastet § 57 annet ledd er fastsatt en frist på én uke for anke av rettens stadfestelseskjennelse. Den kreditor eller annen aktør som mener at det underveis i prosessen er begått vesentlige feil, kan alltid fremme dette som innsigelse mot stadfestelsen. Stadfestelseskjennelsen er den vesentlige beslutningen i en rekonstruksjonsprosess. Når det foreslås en ankefrist på en uke over denne kjennelsen, bør også alle andre rettslige beslutninger underveis kunne ha en like kort ankefrist. Noe annet vil medføre en stor usikkerhet for gjennomføring av prosessen.

Også anke over lagmannsrettens avgjørelser bør ha ankefrist på en uke.»

Oslo tingrett mener at ankefristen bør løpe fra rettens avsigelse av avgjørelsen og begrunner dette slik:

«For det første gir dette forutberegnelighet, da tidspunktet vil være uomtvistet. Å knytte ankefristens start til forkynnelse av avgjørelsen anses ikke hensiktsmessig. Forkynnelse av rettens beslutninger for kreditorene og øvrige interessenter, vil lett kunne ta lang tid. Forkynnelse kan skje for de ulike parter på ulik tid, slik at ankefristen for ulike parter utløper på forskjellig tidspunkt. I større selskaper vil ofte en ikke ubetydelig del av kreditorene og øvrige interessenter være utenlandske med de utfordringer det gir for forkynnelse. Retten vil dessuten ikke nødvendigvis ha oversikt over hvem som blir berørt av en rettslig avgjørelse.

En praktisk løsning vil være at retten umiddelbart etter avsigelse av en avgjørelse underretter rekonstruktøren, som igjen straks underretter kreditorer og andre interessenter ved elektronisk melding på betryggende måte. Ved bruk av Aktørportalen blir rekonstruktøren og andre involverte advokater umiddelbart underrettet når retten har fattet sin avgjørelse.»

Advokatforeningen tar også til orde for korte – eller ingen – ankefrister. I høringsuttalelsen uttales dette spesielt for rettens avgjørelse av panthavers klage i forbindelse med pant for lån til finansiering av virksomheten under rekonstruksjonsforhandlingen, stemmerettstvister og avsetninger for omtvistede fordringer.

Skatteetaten mener på den annen side at forslaget om at ankefristen for stadfestelseskjennelser reduseres til en uke, gir for kort frist, og foreslår i stedet to uker:

«Skatteetaten har forståelse for at hensynet til rask avklaring taler for en kortere ankefrist enn fristen på én måned som fremgår av kkl § 153. Vi ser imidlertid ulemper med at det foreslås en frist som er så kort som én uke.

Dersom retten/rekonstruktør sender kjennelsen med alminnelig postgang til Skatteetatens postmottak, er det stor sannsynlighet for at ankefristen er utløpt før henvendelsen i det hele tatt når frem til rett saksbehandler. En ankefrist på kun én uke vil stille krav til at vi i Skatteetaten innledningsvis i forhandlingene ber om at all kommunikasjon sendes oss per e-post, og at rekonstruktør er bevisst på å sende henvendelse rett til saksbehandler per e-post. Videre kreves at saksbehandler driver proaktiv oppfølging dersom vi ikke har hørt noe etter at avstemming er gjennomført. Selv med forholdsregler med sikte på elektronisk kommunikasjon direkte til saksbehandler, så fremstår det sårbart med ankefrist på én uke. Er saksbehandler borte fra kontoret et fåtall dager, kan det være ensbetydende med fristoverskridelse. Videre skal vi ikke bare motta kjennelsen, men også ta stilling til dens innhold og hvorvidt det er hensiktsmessig å anke. Vi vil anta at også andre kreditorer kan ha utfordringer knyttet til å gjøre en ankevurdering på så kort tid. Andre kreditorer har ikke nødvendigvis samme kjennskap til rekonstruksjonsregelverket og hvordan slike prosesser fungerer, og også dette kan tale for at de gis noe tid til å områ seg. En ankefrist på to uker kunne være en fornuftig mellomposisjon som balanserer kreditorenes ønske om tid til å områ seg, med skyldners ønske om snarlige avklaringer.»

16.4 Departementets vurdering

Det er et viktig hensyn at rekonstruksjonsforhandlinger ikke trekker unødig ut i tid. Korte frister for prosesshandlinger og for rettens avgjørelser underveis i forhandlingene vil kunne bidra til å redusere det totale tidsforløpet. Hensynet til en effektiv gjennomføring av forhandlingene må imidlertid veies mot hensynet til at de involverte partene kan ivareta sine interesser, og til at retten har et tilstrekkelig grunnlag for å treffe sine avgjørelser.

Departementet foreslår å følge opp forslaget i høringsnotatet om at det settes visse frister for

prosesshandlinger og for når retten skal treffe sine avgjørelser. Dette innebærer for det første i stor grad en videreføring av frister som allerede følger av gjeldende lov. I tillegg foreslås det blant annet en frist på en uke for innsigelser mot verdsettelse av pantet etter § 23 annet ledd. Etter § 23 annet ledd foreslås det også at rettens avgjørelse skal treffes snarest mulig og normalt innen tre uker etter at kravet ble fremsatt. Det samme gjelder for rettens avgjørelse etter § 39 annet ledd om stemmerettstvister mv. som kan avgjøres før stadfestelsen. I § 29 annet ledd foreslås det ikke en absolutt frist, men at retten skal treffe avgjørelse om omgjøring av rekonstruksjonsutvalgets samtykke til låneopptak med pant med superprioritet «så snart som mulig». Departementet legger til grunn at rettens avgjørelse av dette spørsmålet normalt bør kunne treffes raskere enn tre uker etter at kravet om omgjøring ble fremsatt.

For å legge til rette for at forhandlingene kan gjennomføres så raskt som mulig, foreslår departementet også en vesentlig reduksjon av ankefristene.

Som det fremgår av punkt 16.1, er ankefristen for de fleste avgjørelser etter rekonstruksjonsloven og gjeldsforhandlingsreglene i konkursloven en måned. I høringsnotatet ble det foreslått at fristen for å anke over stadfestelseskjennelsen kortes ned til en uke. Bakgrunnen for dette var at flere aktører i evalueringen av loven hadde tatt til orde for at ankefristen over stadfestelseskjennelsen bør kortes ned. I høringen har både *Konkursrådet* og *Oslo tingrett* også gitt uttrykk for dette. Departementet er enig i at en ankefrist på en måned vil kunne forsinke gjennomføringen av rekonstruksjonen på en uheldig måte, og at en så lang ankefrist ikke er godt i samsvar med ønsket om raske og effektive prosesser i saker der tidsforløpet kan være avgjørende for mulighetene til å oppnå en vellykket rekonstruksjon. Sett i sammenheng med bestemmelsen i konkursloven § 153 annet ledd fjerde punktum, som for stadfestelseskjennelser fastsetter at ankefristen regnes fra avsigelsen av kjennelsen, og ikke fra forkynnelsen, kan imidlertid en ankefrist på en uke være noe knapt. For de berørte vil kjennelsen om stadfestelse kunne være av stor betydning, og mulighetene for en berørt part til å kunne inngi en tilstrekkelig begrunnet anke, bør ha en realitet. Det vises i den forbindelse til høringsuttalelsen fra *Skatteetaten*. Departementet foreslår derfor en ankefrist på ti dager for anke over stadfestelseskjennelser, se lovforslaget § 49 annet ledd annet punktum.

Også en ankefrist på ti dager fra avsigelsen av kjennelsen kan riktignok oppfattes som kort, særlig i tilfeller der forkynnelsen tar noe tid. Departementet viser imidlertid her til at rekonstruktøren etter § 50 i lovforslaget (som svarer til § 52 første ledd i rekonstruksjonsloven) «straks» skal sende melding om stadfestelsen til alle som er berørt av rekonstruksjonsplanens tiltak etter § 33 første ledd. Departementet foreslår også en ny bestemmelse om at det i denne meldingen skal opplyses om ankefristen. De berørte vil dermed uavhengig av forkynnelsen, og i noen tilfeller da også på et tidligere tidspunkt enn forkynnelsen, bli gjort kjent med stadfestelsen og ankefristen. Departementet foreslår også nye bestemmelser i § 49 om at datoen for når ankefristen løper ut, skal angis i kjennelsen, og et pålegg om at retten straks skal sørge for at kjennelsen blir forkynt. Dette sikrer at fordringshavere og andre berørte parter blir gjort kjent med at det løper en kort ankefrist. Det vil også kunne innebære en bevisstgjøring av domstolen om ankefristens utløp i tilfeller der kjennelsen avsies rett før eller i rettsferien, i og med at fristen skal angis med en dato, ikke bare med dens lengde. Det vises her til domstolloven § 140 tredje ledd. Departementet viser videre til at ankeadgangen er forbeholdt skyldneren, parter som har stemt mot rekonstruksjonsplanen, og etterprioriterte fordringshavere. Dette er en krets som må antas å ha slik kjennskap til innholdet i rekonstruksjonsplanen når stadfestelseskjennelsen avsies, at en ankefrist på ti dager bør være tilstrekkelig.

Ut fra formålet om å redusere det totale tidsforløpet foreslår departementet dessuten at ankefristen for andre kjennelser og beslutninger som skal treffes av retten under rekonstruksjonsforhandlingene, reduseres til en uke, jf. forslaget til endring av konkursloven § 153 første ledd. Dette er i tråd med innspillene fra *Konkursrådet, Oslo tingrett* og *Advokatforeningen* i høringen.

Når det gjelder andre avgjørelser som skal treffes ved kjennelse enn stadfestelseskjennelsen, følger det av de alminnelige reglene i domstolloven § 147 at ankefristen løper fra forkynnelsen. Etter departementets vurdering vil en ankefrist på en uke da være tilstrekkelig. Dette vil gjelde spørsmål som den mulig ankende parten selv har begjært at retten skal treffe avgjørelse om, eller tvistespørsmål som parten har vært involvert i forut for avgjørelsen, og det må da kunne forventes at spørsmålet om anke kan håndteres raskt. Når det gjelder anke over kjennelse som avslår begjæringen om åpning av rekonstruksjonsforhandling etter § 4 i lovforslaget, er en frist på en

uke uansett en videreføring av § 5 tredje ledd i rekonstruksjonsloven. Departementet foreslår i § 51 også å videreføre ankefristen på tre dager etter rekonstruksjonsloven § 53 annet ledd. Denne bestemmelsen retter seg kun mot skyldneren, som det er særlig grunn til å forvente at må kunne forholde seg til knappe tidsfrister.

For avgjørelser som retten skal treffe som beslutning, jf. tvisteloven § 19-1 tredje ledd, regnes ankefristen etter konkursloven § 153 annet ledd fra dagen da avgjørelsen ble tatt eller avsendt. Slike beslutninger kan for eksempel gå ut på pålegg om å gi opplysninger, oppnevning av blant annet rekonstruktør og kreditorutvalg og gjennomføring av fordringshavermøte. Etter departementets vurdering bør en ankefrist på en uke holde også for de avgjørelser som retten treffer som beslutninger etter rekonstruksjonsloven. Her er det også av betydning at ankeadgangen er begrenset etter tvisteloven § 29-3 tredje ledd, jf. konkursloven § 149 første ledd.

17 Skyldnerens avtaler

17.1 Virkningen for skyldnerens avtaler av at det åpnes rekonstruksjonsforhandling

17.1.1 Gjeldende rett

Skyldnerens kontraktsmessige forpliktelser ved rekonstruksjon reguleres i dekningsloven kapittel 7, jf. dekningsloven § 1-6 annet ledd og rekonstruksjonsloven § 62.

I motsetning til ved konkurs, hvor konkursboet etter dekningsloven § 7-3 kan velge å tre inn i skyldnerens gjensidig tyngende avtaler dersom det anses gunstig, er utgangspunktet ved rekonstruksjon at skyldnerens avtaler løper videre etter åpning av rekonstruksjonsforhandlinger, jf. dekningsloven § 7-3 a første ledd første punktum. Det innebærer at skyldneren etter åpningen fortsetter å være forpliktet og berettiget etter avtalens vilkår, jf. dekningsloven § 7-4 a første ledd første punktum.

Hovedregelen er at åpningen i seg selv ikke gir den andre parten rett til å heve avtalen med skyldneren, og en avtalebestemmelse som gir avtalemotparten adgang til å heve på grunn av skyldnerens insolvens, er normalt ikke bindende, jf. § 7-3 a første ledd annet punktum og § 7-3 annet ledd annet punktum. For noen kontrakter kan avtalens art likevel gjøre at motparten har rett til å påberope insolvensen som opphørsgrunn, jf. § 7-3 a første ledd tredje punktum og § 7-3 annet ledd første punktum.

Ved rekonstruksjonsloven ble det innført en midlertidig regel om at heving på grunn av skyldnerens betalingsforsinkelse som er gjort gjeldende i de siste fire ukene før fristdagen, «ikke kan gjøres gjeldende under rekonstruksjonsforhandling med mindre den annen part har disponert i henhold til hevingen», jf. rekonstruksjonsloven § 63 annet ledd. Bestemmelsen bygger på forslaget i Villars-Dahls utredning.

Avtalemotparten kan imidlertid gjøre gjeldende mislighold fra skyldnerens side «som ikke står i direkte sammenheng med insolvensen», som hevingsgrunn etter de regler som gjelder for den aktuelle avtalen, jf. dekningsloven § 7-7 første ledd tredje punktum. Se nærmere omtale av dette i punkt 17.3.

Verken rekonstruksjonsloven eller konkursloven har regler som gir skyldnerens avtaleparter plikt til å akseptere at kontraktens vilkår kan reforhandles.

17.1.2 Forslaget i høringsnotatet

I høringsnotatet 13. januar 2023 foreslo departementet å videreføre regelen om at skyldners kontrakter løper videre ved åpning av rekonstruksjonsforhandlinger, jf. dekningsloven § 7-3 a første ledd første punktum.

Departementet foreslo også å beholde beskyttelsen mot heving av kontrakter, jf. dekningsloven § 7-3 a første ledd annet og tredje punktum, jf. § 7-3 annet ledd, men med visse justeringer. Departementet la vekt på at ved evalueringen av den midlertidige loven fremhevet flere beskyttelsen mot heving som en styrke. Departementet antok videre at reglene samsvarer med rekonstruksjons- og insolvensdirektivet artikkel 7 nr. 4.

Det følger av dekningsloven § 7-3 a første ledd annet punktum at åpning av gjeldsforhandling ikke i seg selv gir den annen part rett til å heve avtalen med skyldneren. Videre fastsetter § 7-3 annet ledd annet punktum, jf. § 7-3 a første ledd tredje punktum, et forbud mot avtalebestemmelser som gir den annen part adgang til å heve på grunn av skyldnerens «insolvens». I høringsnotatet foreslo departementet imidlertid at inngangsvilkåret for rekonstruksjonsforhandlinger ikke skulle knyttes til insolvens, men til «alvorlige økonomiske problemer». Det er en videreføring av rekonstruksjonsloven § 2, men en endring sammenlignet med gjeldsforhandlingsreglene, jf. § 1 a i konkursloven. Samtidig stiller rekonstruksjons- og insolvensdirektivet artikkel 7 nr. 5 krav om at medlemsstatene skal sikre at fordringshavere ikke har rett til å holde tilbake sin ytelse eller heve, fremskynde eller på annen måte endre gjensidig bebyrdende avtaler til skade for skyldneren, alene på grunn av følgende:

«a) en begæring om indledning av forebyggende rekonstruktion

b) en begæring om suspension af individuel kreditorforfølgning
c) indledning af forebyggende rekonstruktion eller
d) indrømmelse av suspension af individuel kreditorforfølgning som sådan».

Ettersom det skulle kunne åpnes rekonstruksjonsforhandling etter forslaget i høringsnotatet uten at skyldneren er insolvent, foreslo departementet å endre § 7-3 a slik at bestemmelsen bedre samsvarer med artikkel 7 nr. 5 i direktivet:

> «Dekningslovens regel i § 7-3 annet ledd om at avtalebestemmelser «som gir den annen part en videre adgang til å heve på grunn av skyldnerens insolvens», ikke er bindende ved rekonstruksjonsforhandlinger, viser etter sin ordlyd nettopp til «insolvens». Departementet antar at det kan være grunn til å klargjøre at bestemmelser som gir hevingsadgang alene på grunn av at det åpnes rekonstruksjonsforhandling, eller på grunn av en beskyttelse mot enkeltforfølgende fordringshavere, omfattes av forbudet. En slik klargjøring vil være i samsvar med rekonstruksjons- og insolvensdirektivet artikkel 7 nr. 5, og lignende bestemmelser er vedtatt i Sverige og Danmark.»

Videre foreslo departementet å videreføre forbeholdet om at avtalens art i noen tilfeller kan gi motparten rett til å heve, jf. § 7-3 annet ledd første punktum, jf. § 7-3 a første ledd tredje punktum. Slik som for hevingsforbudet foreslo imidlertid departementet å endre ordlyden som følge av endringen i åpningsvilkåret i § 1. Departementet uttalte:

> «Det gjeldende forbeholdet om at avtalens art kan gjøre at motparten har rett til å påberope insolvens som opphørsgrunn, jf. § 7-3 a og § 7-3 annet ledd, foreslås i utgangspunktet videreført. I lys av at inngangsvilkåret for rekonstruksjonsforhandlinger ikke foreslås knyttet til insolvens, men til «alvorlige økonomiske problemer», antar imidlertid departementet at henvisningen til «insolvens» i § 7-3 a bør endres tilsvarende, se også lovforslagets forslag til endringer i denne bestemmelsen. En videreføring av forbeholdet om avtalens art vil etter departementets oppfatning for øvrig ikke innebære noe avvik mellom de norske reglene og rekonstruksjons- og insolvensdirektivet. Også i Danmark har man som nevnt et forbehold for tilfeller der annet følger av «vedkommende retsforholds beskaffenhed».»

Adgangen etter rekonstruksjonsloven § 63 annet ledd til å «reetablere» en avtale som er hevet i perioden før rekonstruksjonsforhandlingen på grunn av skyldnerens betalingsforsinkelse, ble foreslått videreført i høringsnotatet. Departement uttalte:

> «Når det i dansk rett ikke er åpnet for dette ved såkalt forebyggende rekonstruksjon, er det riktignok med henvisning til at skyldneren her ikke nødvendigvis vil være insolvent, se den danske betænkning nr. 1579. Adgangen til reetablering etter den norske, midlertidige rekonstruksjonsloven gjelder til sammenligning uavhengig av om skyldneren er insolvent eller ikke, så lenge inngangsvilkåret om «alvorlige økonomiske problemer» er oppfylt, jf. § 2. I Danmark gjelder imidlertid en lignende regel om «reetablering» ved rekonstruksjon. I lys av at det i høringsnotatet her ikke foreslås noe tilsvarende tosporet system som i Danmark, er departementet ikke kjent med innspill eller andre forhold som skulle tilsi at den gjeldende adgangen ikke bør videreføres.»

Departementet foreslo ikke å innføre regler om adgang til å endre tyngende kontrakter:

> «Når det gjelder spørsmålet om det bør foreslås særlige regler om reforhandling eller endring av tyngende kontraktsforpliktelser, er departementet foreløpig tilbøyelig til å anta at det ikke bør foreslås slike regler. Som et utgangspunkt står skyldneren og avtalemotpartene fritt til å bli enige om reforhandling av avtalevilkårene. *Advokatforeningen* har i departementets innspillsrunde pekt på at en løsning med lovfestede reforhandlingsregler vil kunne gi mindre belastende utfall for kontraktsmotparten enn dersom skyldneren tvinges til å tre ut av avtaleforholdet. I slike tilfeller antar imidlertid departementet at avtaleparten selv vil se seg tjent med å bli enig med skyldneren om reforhandlede vilkår, selv om dette ikke skulle være særskilt regulert. Eventuelle lovregler om reforhandling eller justering av avtalevilkår vil dermed slik departementet ser det, måtte utformes under den forutsetning av at det dreier seg om endringer som avtalemotparten ikke ønsker.
>
> Foreløpig er departementet av den oppfatning at en ensidig rett for skyldneren til å endre

avtalevilkår med bindende virkning for motparten trolig vil være for inngripende. Spørsmålet om avtaleparter skal måtte akseptere ensidig endrede kontraktsvilkår med bindende virkning fremover, er prinsipielt annerledes enn spørsmålet om hvilke justeringer som må aksepteres i krav som allerede er pådratt. For fremtidige forpliktelser vil en avtalepart kunne ha mulighet til å finne andre enn skyldneren som er villige til å akseptere bedre vilkår. Det gjelder selv om avtalevilkårene ikke lenger anses å være markedsmessige, slik det pekes på i flere av innspillene. Departementet er i tvil om fordelene ved en ensidig endringsadgang kan veie opp for ulempene dette kan ha for avtalemotpartene. Som *Finans Norge* peker på i departementets innspillsrunde, vil regler om reforhandling av tyngende avtaler bidra til at også kontraktsmotparter bidrar i en helhetlig løsning. Det er imidlertid ikke opplagt at det er naturlig at et slikt bidrag pålegges også for forpliktelser som ligger fremover i tid. I vurderingen bør det dessuten tas høyde for at regler om ensidig endringsadgang vil kunne ha innvirkninger på kontraheringsvilligheten utenfor rekonstruksjonsforhandlinger, selv om omfanget av slike virkninger er krevende å forutsi med sikkerhet.

I Sverige har man riktignok åpnet for en viss adgang til justering av kontraktsvilkår ved såkalte «fortlöpande eller delbara prestationer», jf. den nærmere omtalen ovenfor. Også der avtalte ytelser etter en avtale er fullt ut delbare, kan imidlertid avtaleparten ha en beskyttelsesverdig interesse i at ytelsene leveres samlet. I begrunnelsen for forslaget i SOU 2021:12 er det som nevnt blant annet vist til at en slik regel kan gi skyldneren mer fleksibilitet til å utnytte f.eks. en leieavtale kun i en overgangsperiode. I norske regler antar departementet at den gjeldende adgangen til å velge at kun den gjenstående delen av en løpende avtale skal fastholdes, slik at tidligere krav inngår i rekonstruksjonsforhandlingene selv om avtalen fastholdes, bør videreføres. Med slike regler vil skyldneren som i dag ha valget mellom å videreføre avtalen på opprinnelige vilkår, bli enig med avtalemotparten om endringer eller gå bort fra avtalen og la krav etter den inngå som dividendekrav i rekonstruksjonsforhandlingen. Departementets foreløpige antakelse er at disse reglene bør anses å gi tilstrekkelig fleksibilitet.

En slik løsning vil, som *BAHR* påpeker i innspillsrunden, kunne føre til at en skyldner ser seg tvunget til å videreføre driftskritiske avtaler fullt ut selv om de kun delvis utnyttes. Departementet ber om høringsinstansenes innspill, særlig i lys av de relativt mange innspillene som har kommet i departementets innspills- og evalueringsrunde og de svenske reglene. Går innspillene ut på at det bør foreslås regler om rett til ensidig eller pliktig justering av avtalevilkår, er det imidlertid ønskelig at forslag til reguleringer konkretiseres så langt som mulig og at mothensynene som er nevnt over, adresseres.»

17.1.3 Høringsinstansenes syn

Konkursrådet og *Oslo tingrett* gir uttrykk for at de støtter departementets forslag om i hovedsak å videreføre reglene i dekningsloven kapittel 7 og forslaget til justeringer i § 7-3 a.

Konkursrådet mener likevel at det bør innføres regler som gir skyldneren mulighet til å endre tyngende kontraktsvilkår. Konkursrådet uttaler:

> «Konkursrådet mener det kan være gode grunner for at særlig tyngende avtaler skal kunne revideres. Om skyldneren har en langsiktig tyngende kontrakt for en løpende eller delbar ytelse, bør det i alle fall være mulig å få redusert lengden på avtalen. Dersom skyldneren for eksempel har en leieavtale som er langsiktig og tyngende bør det være mulig å beholde avtalen i en periode slik at skyldneren kan finne et annet lokale eller avvikle denne lokasjonen. Tapet for medkontrahenten ved en utflytting før utløpet av avtalen, vil da bli en dividendefordring. Dette kan eventuelt følge allerede i dag av en «fra det mer til det mindre» tolkning av den ekstraordinære oppsigelsesretten selskapet har etter dekningsloven. M.a.o. dersom man kan si opp en tidsbestemt avtale med 3 måneders varsel, bør man også kunne velge å si opp med en lengre oppsigelsesfrist, f.eks. at selskapet velger å si opp en 10-årig avtale med 18 måneders oppsigelsesfrist.»

Advokatforeningen ser det derimot slik at en ensidig adgang for skyldneren til å endre inngåtte avtaler er for inngripende. Advokatforeningen uttaler:

> «Departementet har vurdert, men ikke foreslått, regler som gir skyldneren anledning til ensidig å endre uforholdsmessig tyngende avtaler. Departementet er tilbakeholden med å foreslå regler som legger til rette for at skyld-

neren benytter rekonstruksjonsforhandlinger til å endre kontraktsvilkår (jf. høringsnotatet side 62 og side 143). I dag er skyldneren gitt anledning til enten å videreføre avtaler eller til å tre ut av dem fullstendig. Mellomløsninger må i dag forhandles fritt. Selv om det antas at for uforholdsmessig tyngende avtaler for skyldneren vil en revisjon/reforhandling kunne bidra til smidigere løsninger og øke mulighetene for vellykkede rekonstruksjoner, er Advokatforeningen enig i at en ensidig/tvungen revisjonsadgang vil kunne være for inngripende for den annen part.

Etter Advokatforeningens oppfatning bør det imidlertid vurderes å gi regler som tillater at skyldneren får avklart/fastsatt størrelsen på (betingede) erstatningskrav gjennom en forenklet rettslig prosess.»

Advokatforeningens innspill om avklaring av størrelsen på erstatningskrav er nærmere omtalt i punkt 13.3.4.

17.1.4 Departementets vurdering

Departementet anser utgangspunktet om at skyldnerens avtaler løper videre under en rekonstruksjonsforhandling, som et naturlig utslag av partsforholdet og situasjonen for øvrig når det er åpnet rekonstruksjonsforhandling. I motsetning til ved konkurs driver skyldneren virksomheten videre under rekonstruksjonsforhandlingen, og formålet er nettopp å sikre fortsatt drift. Departementet mener derfor at dette utgangspunktet bør videreføres, jf. forslaget til dekningsloven § 7-3 a første ledd.

Generelt mener departementet også at beskyttelsen mot heving under en rekonstruksjonsforhandling bør videreføres. I likhet med forslaget i høringsnotatet foreslår departementet å videreføre utgangspunktet om at åpningen av rekonstruksjonsforhandling i seg selv ikke gir den annen part rett til å heve avtalen. Dette er slått fast i forslaget til § 7-3 a annet ledd første punktum. Videre går departementet i § 7-3 a annet ledd annet punktum inn for et forbud mot avtalebestemmelser som gir den annen part adgang til å heve på grunn av at skyldneren har eller i overskuelig fremtid vil få alvorlige økonomiske problemer, eller på grunn av at det er åpnet rekonstruksjonsforhandling. Det vil etter departementets syn være i tråd med rekonstruksjons- og insolvensdirektivet, jf. artikkel 7 nr. 5, og det opprinnelige formålet med bestemmelsen som var å sikre at åpning av rekonstruksjonsforhandling ikke gir den annen part rett til å heve avtalen, jf. Ot.prp. nr. 26 (1998–99) side 254. Som følge av at departementet i proposisjonen går inn for at forbud mot enkeltforfølgning skal inntre automatisk ved åpningen av rekonstruksjonsforhandlingen, er høringsnotatets alternativ om hevingsforbud når det er besluttet forbud mot enkeltforfølgning, ikke videreført.

Departementet går også inn for å videreføre unntaket fra hevingsforbudet der avtalens art tilsier det, jf. § 7-3 a annet ledd tredje punktum. I likhet med forslaget i høringsnotatet mener departementet at unntaket ikke bør knyttes til skylderens insolvens som opphørsgrunn, men heller til skyldnerens økonomiske problemer.

Høringsinstansene har ikke kommet med innvendinger mot forslaget i høringsnotatet om å videreføre rekonstruksjonsloven § 63 annet ledd om «reetablering» av en avtale som er hevet i perioden før rekonstruksjonsforhandlingen på grunn av skyldnerens betalingsforsinkelse. Departementet foreslår en tilsvarende bestemmelse i lovforslaget § 7-3 a tredje ledd.

Departementet ba i høringsnotatet om innspill fra høringsinstansene om hvorvidt det bør foreslås særlige regler om reforhandling eller endring av tyngende kontraktsforpliktelser. Av høringsinstansene er det kun *Konkursrådet* og *Advokatforeningen* som har uttalt seg om temaet. *Advokatforeningen* mener som nevnt at en ensidig adgang til avtalerevisjon vil være for inngripende. *Konkursrådet* er derimot mer positiv til at det åpnes for reforhandling av avtaler, men viser da konkret til en mulighet for skyldneren til å få redusert lengden på avtalen. Departementet vurderer Konkursrådets forslag nedenfor i punkt 17.2. Det er der omtalt som et spørsmål om adgangen for skyldneren til å nyttiggjøre seg av en løpende avtale for en begrenset periode, og departementet ser dette i sammenheng med reglene om ekstraordinær oppsigelse.

Departementet foreslår ikke andre regler som gir skyldneren en adgang til å revidere avtaler. Advokatforeningen har i høringen uttalt at det bør vurderes å gi regler som tillater at skyldneren får avklart størrelsen på erstatningskrav gjennom en forenklet rettslig prosess. I punkt 13.3.5 vurderes det om det bør åpnes for at enkelte krav kan avgjøres med endelig virkning under rekonstruksjonsforhandlingen. Som det fremgår der, foreslås det ikke slike regler nå.

17.2 Skyldnerens adgang til å avslutte kontraktsforholdet som følge av rekonstruksjonsforhandlingene

17.2.1 Gjeldende rett

At skyldnerens avtaler i utgangspunktet videreføres under rekonstruksjonsforhandlingene, innebærer at skyldneren fortsatt er forpliktet og berettiget etter avtalens vilkår, jf. dekningsloven § 7-4 a første ledd første punktum.

Skyldneren kan imidlertid velge at avtalen skal omfattes av rekonstruksjonsforhandlingene, jf. § 7-4 a første ledd annet punktum. Dette må i så fall meddeles avtaleparten senest når forslaget til rekonstruksjon sendes ut.

Videre følger det av dekningsloven § 7-6 første ledd første punktum at skyldneren, uansett avtalens bestemmelser om oppsigelse, kan si opp avtalen med sedvanemessig varsel, eller dersom slik sedvane ikke foreligger, med tre måneders varsel. Under rekonstruksjonsforhandlingen er skyldneren dermed ikke bundet av avtalevilkår om at avtalen skal løpe uten oppsigelsesrett i et bestemt tidsrom, eller av særlig lange oppsigelsesfrister. Lider den andre parten tap ved at avtalen sies opp før skyldneren skulle hatt adgang til det, kan parten bringe tapet inn som dividendekrav i rekonstruksjonsforhandlingen, jf. § 7-6 annet ledd.

Dekningsloven kapittel 7 kommer til anvendelse bare når ikke annet følger av andre lovbestemmelser eller «vedkommende rettsforholds egenart», jf. § 7-1. Noen avtaler anses for eksempel for å være udelelige, slik at den ekstraordinære oppsigelsesadgangen etter § 7-6 ikke får anvendelse.

17.2.2 Forslaget i høringsnotatet

Det ble ikke foreslått å endre reglene om skyldners adgang til å tre ut av kontrakten i høringsnotatet, og departementet gikk inn for å videreføre reglene i dekningsloven § 7-4 a første ledd annet punktum og § 7-6.

17.2.3 Høringsinstansenes syn

Det har ikke kommet innvendinger mot at de gjeldende reglene videreføres, men *Konkursrådet* peker i sitt høringssvar på at forholdet mellom dekningsloven § 7-4 a og § 7-6 bør presiseres. Konkursrådet uttaler:

> «Det fremgår av dekningsloven § 7-3a at «Skyldnerens avtaler løper videre etter åpning av gjeldsforhandling». Denne bestemmelsen ble tatt inn i dekningsloven etter forslag i NOU 1993:16. Tidligere måtte skyldneren, med samtykke fra endringene i konkursloven i 1999, gjeldsnemnden, velge om man ville «tre inn» i løpende avtaler.
>
> […]
>
> Dekningsloven § 7-4a viser at skyldneren kan komme ut av avtalen ved å gi beskjed «senest ved utsendelsen av forslaget». Samme lov § 7-4a sier også at § 7-4 andre og tredje ledd «uansett gjelder tilsvarende». Når man leser § 7-4a ser det ut som skyldneren kan komme ut av en avtale med en gang, om man sier ifra senest samtidig med utsendelse av forslaget.
>
> […]
>
> Det har under noen rekonstruksjoner blitt stilt spørsmål om skyldneren kan komme ut av løpende avtaler med umiddelbar virkning, dvs. uten noen oppsigelsestid, ved å gi beskjed senest samtidig med utsendelsen av forslaget, eller om det for alle løpende avtaler gjelder en oppsigelstid på 3 måneder etter dekningsloven § 7-6.
>
> Om sistnevnte forståelse er korrekt, vil det innebære at oppsigelige avtaler vil løpe videre i 3 måneder, selv om man sier dem opp umiddelbart etter åpning av rekonstruksjon. Dette vil i så fall medføre at skyldneren alltid må dekke løpende vederlag i minst 3 måneder etter åpning av rekonstruksjon, selv om skyldneren både erklærer at man ikke vil videreføre avtalen senest samtidig med utsendelse av forslaget, og avslutter bruk av avtale (flytter ut fra lokaler eller tilbakeleverer en leaset eiendel). I disse tilfellene mener Konkursrådet at skyldneren ikke må betale for en oppsigelsestid. Det skal da kun betales for den tiden skyldneren har nyttiggjort seg avtalen.
>
> Konkursrådet antar at regelen om oppsigelsestid i § 7-6 bare får betydning på avtaler som har løpt videre under rekonstruksjonsforhandlingen og avtalen løper videre etter at forslaget ble sendt ut. Hvorvidt det gjelder alle avtaler som har løpt videre eller bare langsiktige avtaler om løpende ytelser som skyldneren har benyttet etter at forslaget er sendt ut er uklart. Det synes klart at «avtalen etter sin art» må være oppsigelig for at § 7-6 skal komme til anvendelse.
>
> Det er i forarbeidene ikke noe som tyder på at lovgiver mente å utvide kretsen av «massekravs» berettigede kreditorer, tvert imot. Regelendringen skulle gi skyldneren tid til å områ seg for å vurdere hvilke avtaler som skal beholdes

og hvilke man skal tre ut av, og slik at tapet for medkontrahenten gjøres opp med dividende.

Dersom skyldneren alltid må betale for eksempel leie, i tre måneder, selv om lokalene tilbakeleveres før utsendelsen av forslaget, så har skyldneren ikke fått tid til å områ seg med å ta stilling til om avtalen skal videreføres.

[…]

Konkursrådet mener at bestemmelsene i dekningsloven § 7-6, som også gjelder i rekonstruksjon, bør tolkes slik:

- Når skyldneren melder ifra senest samtidig med utsendelsen av forslaget at denne ikke skal beholde en avtale, kan skyldneren komme ut av avtalen uten å betale i en oppsigelsestid, forutsatt at også bruken opphører før senest samtidig med utsendelsen av forslaget. Da skal det kun betales for den tiden avtalen er benyttet.
- Alternativt kan skyldneren i en overgangsperiode å beholde avtalen etter utsendelse av forslaget «for senere å tre ut av disse og dekke den annen parts tap som dividendefordring». I dette tilfellet må skyldneren betale så lenge avtalen benyttes, og deretter med sedvanlig oppsigelsestid.

Uansett mener Konkursrådet at ordlyden i § 7-4a og § 7- 6 bør endres slik at det kommer klart frem:

- At: Der skyldneren tilbakeleverer og terminerer en senest samtidig med utsendelsen av forslaget, så opphører plikten til å betale vederlag som massekrav.
- Om: Skyldneren – for å benytte den ekstraordinære oppsigelsesadgangen må si i fra senest samtidig med utsendelsen av forslaget, for å benytte oppsigelsesadgangen § 7-6.»

17.2.4 Departementets vurdering

Departementet er enig med *Konkursrådet* i at forholdet mellom gjeldende § 7-4 a og § 7-6 bør klargjøres. Som Konkursrådet peker på, var rettstilstanden før § 7-4 a ble innført at skyldneren med gjeldsnemndas samtykke kunne velge å tre inn i løpende avtaler, tilsvarende det som gjelder ved konkurs i dag, jf. dekningsloven § 7-4. I en slik situasjon har man i utgangspunktet to alternativer: enten å la avtalen opphøre umiddelbart eller å tre inn i avtalen og for tiden fremover være fullt ut forpliktet på avtalens vilkår. Dekningsloven § 7-6 gir i slike tilfeller en mulighet for delvis utnyttelse av avtalen hvis det er behov for å la avtalen løpe videre i en begrenset periode. I NOU 1972: 20 side 317 uttaler utvalget følgende om begrunnelsen for regelen i dekningsloven § 7-6:

> «Ofte vil det være hensiktsmessig å fortsette driften av forretningen i noen tid, f.eks. for å fullføre påbegynt produksjon eller selge ut foreliggende varebeholdninger. Men alt dette forutsetter at boet får adgang til å tre inn i en rekke løpende kontrakter, først og fremst kontrakter om leie av butikk- eller fabrikklokaler og avtaler med funksjonærer og arbeidere, men dessuten avtaler om levering av vann, elektrisitet o.l., lisensavtaler, avtaler om levering av råstoffer, salgsavtaler vedrørende bedriftens produkter m. m. Er disse avtalene langsiktige, må boet derfor gies en rett til tidsbegrenset inntreden. Dette arrangeres enklest ved at man gir boet en ekstraordinær adgang til å si opp de kontrakter det har trådt inn i.»

I 1999 ble utgangspunktet om at skyldneren aktivt må velge at en avtale skal løpe videre etter åpningen av gjeldsforhandling, endret ved innføringen av en ny § 7-3 a (jf. endringslov 3. september 1999 nr. 72). Utgangspunktet ble med det at en avtale i utgangspunktet løper videre selv om det er åpnet gjeldsforhandling. Samtidig ble § 7-4 a innført, og i første ledd annet punktum er skyldneren gitt en rett til å la skyldners avtaler omfattes av gjeldsforhandlingen, så fremt den annen part meddeles dette senest ved utsendelsen av forslaget til gjeldsordning. I NOU 1993: 16 side 116 er regelen i § 7-4 a forklart på følgende måte:

> «Hvis debitor derimot foreslår at akkorden skal omfatte kontraktsforpliktelsen, ligger det i sakens natur at tilfredsstillende sikkerhet for medkontrahentens prestasjon, jf § 7-5 første ledd, ikke vil bli stilt. Medkontrahenten kan da enten fastholde kontrakten mot dividendebetaling eller heve avtalen og kreve dividende av erstatningskravet, jf forslagene til § 7-7 første ledd annet punktum og § 7-8. Erstatningskravet ansees i denne henseende å ha oppstått før åpningen av gjeldsforhandlingene, selv om kravet strengt tatt er en følge av akkordforslaget.
>
> Debitor og gjeldsnemnda vil trenge tid til å gjennomgå debitors uoppfylte kontraktsforhold. Samtidig kan medkontrahenten ha et visst behov for avklaring. Konkurslovutvalget foreslår likevel at medkontrahenten ikke gis en interpellasjonsrett ved åpning av gjeldsforhandlinger tilsvarende hva som gjelder ved konkurs, jf dagens bestemmelse i § 7-3 første

ledd annet punktum. Det klare utgangspunkt er at driften skal fortsette som før, og innenfor denne rammen er medkontrahentens interesse ivaretatt ved bestemmelsen om gjensidig ytelse eller sikkerhetsstillelse, jf § 7-5 første ledd. Dessuten kan skifteretten bestemme at det skal stilles sikkerhet også for den annen parts oppfyllelsestid, jf § 7-5 tredje ledd. Slik sikkerhetsstillelse synes praktisk hvor medkontrahenten f.eks. pådrar seg store utgifter i forbindelse med produksjon av spesialtilvirket vare og det er lenge til ytelsen skal presteres, se også NOU side 316-317. Det er da et særlig behov for sikkerhetsstillelse. Motsatt bør det neppe kunne kreves sikkerhetsstillelse på forhånd hvor medkontrahentens innkjøp gjelder kurante ferdigvarer.

Den endelige avklaring vil altså komme når forslaget til gjeldsordning sendes ut. Konkurslovutvalget foreslår således at skyldnerens kontraktsforpliktelser bare skal omfattes av frivillig gjeldsforhandling eller tvangsakkord hvis medkontrahenten meddeles dette senest ved utsendelsen av forslaget til gjeldsordning, jf utkastet til § 7-4 a første ledd annet punktum.

Når det gjelder avtaler som er delvis oppfylt ved gjeldsforhandlingenes åpning, bør de ovenfor nevnte prinsipper bare gjelde for den uoppfylte dels vedkommende. Forutsatt at ytelsene ikke er udelelige eller på grunn av sammenhengen må ansees om en enhet, finnes det liten grunn til ikke å anse vederlaget for den oppfylte del som en alminnelig dividendefordring. Tilsvarende bør også vederlaget for løpende ytelser, slik som strøm og telefon, betraktes som dividendefordring for så vidt gjelder ytelser prestert før åpning av gjeldsforhandlingene. Prinsippene i dekningsloven § 7-4 annet og tredje ledd bør således fortsatt komme til anvendelse under gjeldsforhandlinger, jf forslaget til § 7-4 a annet ledd, selv om kontrakten altså løper videre.»

For avtaler som etter sin natur ikke er oppsigelige, har § 7-4 a et selvstendig virkeområde. Der skyldneren tidligere umiddelbart måtte ta stilling til om avtalen skulle fastholdes selv om det var åpnet gjeldsforhandling, vil § 7-4 a gi skyldneren tid til å områ seg. Skylderen kan bruke tiden helt til utsendelsen av forslaget til å beslutte om avtalen skal oppfylles, eller om den skal omfattes av rekonstruksjonsplanen. For avtaler om løpende ytelser er forholdet mellom § 7-4 a og § 7-6 mer uklart. Før innføringen av § 7-4 a gjaldt kravet om oppsigelsestid i § 7-6 kun for de avtaler som skyldneren aktivt valgte å videreføre. Øvrige avtaler, også avtaler om løpende ytelser, opphørte ved åpningen av gjeldsforhandling, slik at avtalemotparten kun hadde krav på dividende for sitt krav. Det er uklart om innføringen av § 7-4 a medfører at alle oppsigelige avtaler må sies opp, og da i så fall med den konsekvens at avtalemotparten har krav på fullt vederlag i oppsigelsesperioden.

Departementet tar ikke stilling til uklarheten som ligger i forholdet mellom gjeldende § 7-4 a og § 7-6, men foreslår heller en avklaring i form av en ny § 7-6 a som samler reglene om skyldnerens adgang til å si opp en avtale under rekonstruksjonsforhandlingen eller la den omfattes av rekonstruksjonsplanen. Det innebærer at § 7-6 etter forslaget ikke lenger vil gjelde ved rekonstruksjon, og at § 7-4 a første ledd annet punktum flyttes til § 7-6 a.

Lovforslaget § 7-6 a første ledd regulerer etter dette skyldnerens adgang til å si opp en løpende avtale under rekonstruksjonsforhandlingen. Bestemmelsen er delvis en videreføring av § 7-6 første ledd første punktum. Den gjelder kun for avtaler som etter sin art er oppsigelige, typisk avtaler om leie av lokaler eller løpende levering av ytelser. Dersom skyldneren sier opp avtalen i løpet av de første to månedene etter åpningen av rekonstruksjonsforhandlingen, gjelder det etter forslaget ingen oppsigelsestid, jf. første ledd nr. 1. Etter dette tidspunktet og frem til utsendelsen av forslaget til rekonstruksjonsplan kan skyldneren si opp avtalen med tre måneders varsel. Etter departementets vurdering balanserer bestemmelsen skyldnerens behov for å områ seg og avtalemotpartens behov for forutsigbarhet. Som nevnt var rettstilstanden før innføringen av dekningsloven § 7-3 a at alle avtaler i utgangspunktet opphørte ved åpningen av gjeldsforhandlingen, med mindre skyldneren aktivt valgte å videreføre avtalen. Med § 7-3 a ble utgangspunktet endret til at alle avtaler løper videre ved åpningen. Dersom det skulle gjelde en oppsigelsesfrist for alle avtaler som ikke skulle løpe videre, ville det innebære en stor utvidelse av kretsen av massekravberettigede fordringshavere sammenlignet med rettstilstanden før innføringen av § 7-3 a. Også for de avtaler som skyldneren allerede på tidspunktet for åpningen av rekonstruksjonsforhandlingen har besluttet at ikke skal videreføres, ville det gjelde en oppsigelsestid. En slik løsning ville ikke gi skyldneren mer tid til å områ seg, som var formålet med § 7-3 a, snarere tvert imot. Samtidig mener departementet at en regel som gir skyldneren mulighet til å si opp alle avtaler helt frem til utsendelsen av forslaget, slik *Konkursrådet* foreslår i høringen, vil rekke for langt. At skyldneren kan si opp en avtale uten oppsigelsestid, innebærer en

belastning og risiko for tap for avtalemotparten, da det reduserer mulighetene for effektiv tapsbegrensning (avtale med nye leietakere osv.). Etter departementets syn er det derfor ikke rimelig at skylderen skal ha en slik mulighet helt frem til forslaget sendes ut. Slik departementet ser det, er skylderens behov for å områ seg størst de første månedene etter åpningen av rekonstruksjonsforhandlingen. Etter dette vil skylderen fremdeles kunne si opp løpende avtaler, men da med en tre måneders oppsigelsesfrist. Avtalemotparten kan kreve sitt tap som følge av at skyldneren sier opp avtalen, dekket som en dividendefordring.

Konkursrådet har i sitt høringssvar tatt til orde for at skyldneren bør gis en adgang til å kunne redusere lengden på langsiktige og tyngende avtaler slik at avtaleforholdet kan avvikles på en hensiktsmessig måte, se punkt 17.1.3. Departementet er enig i at det kan være behov for en slik adgang, og viser til at flere av de samme hensynene begrunner skyldnerens adgang til å si opp en løpende avtale under rekonstruksjonsforhandlingen, jf. Ot.prp. nr. 26 (1998–99) side 256. Hvis skyldneren allerede er gitt en mulighet til å tre ut av avtaleforholdet uten eller på kort varsel under rekonstruksjonsforhandlingen, ser ikke departementet at det skulle være særlig mer byrdefullt å la skyldneren velge at en avtale skal sies opp med mer enn tre måneders varsel. I lovforslaget § 7-6 a første ledd nr. 2 er skyldneren derfor gitt en adgang til i rekonstruksjonsplanen å fastsette at en avtale skal sies opp på et bestemt tidspunkt etter utsendelsen av forslaget til rekonstruksjonsplan. Departementet antar likevel at det bør settes en grense på hvor lenge en skyldner ensidig kan velge å la avtalen løpe videre, og foreslår en grense på tolv måneder etter stadfestelsen av rekonstruksjonsplanen. Avtalen kan imidlertid uansett ikke sies opp med mindre enn tre måneders varsel, som betyr at skyldneren ikke kan fastsette i rekonstruksjonsplanen at avtalen skal sies opp før det er gått tre måneder fra utsendelsen av forslaget, med mindre slik oppsigelse er varslet tidligere og sagt opp i medhold av første ledd nr. 1.

Det fremgår av forslaget til § 7-6 a annet ledd at skyldnerens rett etter første ledd til å la en avtale sies opp, ikke griper inn i den andre partens rett i den utstrekning den er beskyttet ved tinglysning eller på annen tilsvarende måte. Dette er en videreføring av gjeldende rett, jf. dekningsloven § 7-6 tredje ledd.

Av departementets forslag til ny § 7-6 a tredje ledd følger det at skyldneren for andre avtaler kan bestemme at avtalen skal omfattes av rekonstruksjonsforhandlingen, men at den andre parten i så fall må meddeles dette senest ved utsendelsen av forslaget til rekonstruksjonsplan. Dette er en videreføring av gjeldende § 7-4 a første ledd annet punktum for disse avtalene, men med noen språklige justeringer.

17.3 Avtalemotpartens rett til å kreve oppfyllelse, sikkerhet eller heving under rekonstruksjonsforhandlingen

17.3.1 Gjeldende rett

Dersom en avtale skal løpe videre under rekonstruksjonen, og det er tid for hel eller delvis oppfyllelse fra avtalemotparten, kan sistnevnte kreve at skyldneren oppfyller en tilsvarende del av avtalen eller stiller sikkerhet for dette, jf. dekningsloven § 7-5 første ledd.

Ved avtaler som gjelder løpende ytelser til skyldneren, hvor vederlaget skal leveres etterskuddsvis for en periode av gangen, er utgangspunktet at sikkerheten til enhver tid skal dekke den terminen som forfaller først, forutsatt at denne gjelder ytelser som leveres i tiden etter åpningen av rekonstruksjonsforhandlingen, jf. § 7-5 annet ledd. Ved rekonstruksjonsloven ble det vedtatt en midlertidig særregel om at skyldneren kan kreve at hver termin for sikkerhetsstillelse eller forskuddsbetaling etter dekningsloven § 7-5 annet ledd ikke skal være lenger enn to uker om gangen, jf. rekonstruksjonsloven § 63 tredje ledd. Bestemmelsen bygger på et forslag i Villars-Dahls utredning, og det er på side 57 i Prop. 75 L (2019–2020) vist til at en slik regel «kan være hensiktsmessig for å hindre at skyldnerens likviditet blir for presset der de avtalte terminene er lange».

Er den andre partens ytelse overgitt til skyldneren etter åpningen av rekonstruksjonsforhandlingen, skal skyldneren levere ytelsen tilbake, foreta kontraktsmessig oppgjør eller stille sikkerhet for slikt oppgjør, jf. dekningsloven § 7-9 annet ledd.

Hvis skyldneren mangler midler til å oppfylle sin del av en gjensidig tyngende avtale, har avtalemotparten rett til å holde tilbake sin ytelse inntil det blir stilt sikkerhet for skyldnerens motytelse, jf. dekningsloven § 7-2. Det gjelder selv om tidspunktet for skyldnerens ytelse ikke er kommet.

Dersom skyldneren ikke oppfyller eller stiller sikkerhet, kan den andre parten heve avtalen, jf. § 7-7 første ledd.

Avtalemotparten kan under rekonstruksjonsforhandlingen også heve som følge av mislighold

fra skyldnerens side «som ikke står i direkte sammenheng med insolvensen», etter de regler som gjelder for den aktuelle avtalen, jf. § 7-7 første ledd tredje punktum. Har motparten levert sin ytelse helt eller delvis før åpningen av rekonstruksjonsforhandlingen, kan vedkommende for den leverte delen bare heve hvis det er tatt gyldig forbehold om tilbakeføring av ytelsen eller det dreier seg om en pengeytelse, jf. § 7-7 annet ledd. Den andre parten har krav bare på dividende av pengeytelse som skal tilbakeføres på grunn av heving.

Ved rekonstruksjonsloven ble det vedtatt en ny regel som avskjærer skyldnerens avtalemotparter fra å påberope, etter at rekonstruksjonen er stadfestet, mislighold fra skyldnerens side i tiden før det ble innledet rekonstruksjonsforhandling, jf. rekonstruksjonsloven § 55. En tilsvarende bestemmelse finnes ikke i konkurslovens gjeldsforhandlingsregler. I Prop. 75 L (2019–2020) er det uttalt på side 74 og 75:

> «Motparten må fremsette reklamasjon overfor rekonstruktøren for å kunne påropе seg misligholdet på samme måte som krav fremsettes. Dersom misligholdet fortsetter etter at rekonstruksjonen er gjennomført, vil motparten derimot kunne påberope seg dette på vanlig måte.
>
> Bestemmelsen tar sikte på at det ikke skal komme overraskelser for virksomheten etter vedtaket om rekonstruksjon. Dette gir forutberegnelighet for skyldneren, men særlig for kreditorer som konverterer gjeld til egenkapital, og nye eiere som skyter inn frisk egenkapital.»

Har skyldneren misligholdt en avtale om leie av fast eiendom, kan avtalen bare heves dersom begjæring om fravikelse er mottatt hos namsmannen eller tingretten før åpningen av rekonstruksjonsforhandlingen, jf. § 7-3 a annet ledd.

For avtaler om rett til å tre inn i langsiktige kraftavtaler mv. gjelder det særlige regler, jf. dekningsloven § 7-14.

17.3.2 Forslaget i høringsnotatet

I høringsnotatet foreslo departementet å videreføre de gjeldende reglene om fordringshaverens rett til samtidig ytelse eller sikkerhetsstillelse, jf. dekningsloven §§ 7-2 og 7-5. Reglene ble ansett å være i samsvar med rekonstruksjons- og insolvensdirektivet, som i artikkel 7 nr. 4 annet avsnitt gir adgang til å gi regler som sikrer fordringshaverne passende garantier mot urimelig skade.

Departementet foreslo også å videreføre regelen i rekonstruksjonsloven § 63 tredje ledd om at perioden det skal stilles sikkerhet eller betales forskudd for under rekonstruksjonsforhandlingen, ikke skal være lenger enn to uker om gangen. Dette ble foreslått som en endring av dekningsloven § 7-5 annet ledd.

Departementet foreslo heller ingen endringer i reglene om avtalemotpartens adgang til å heve dersom skyldneren ikke oppfyller sine forpliktelser, jf. dekningsloven § 7-7 og § 7-3 a annet ledd, eller i reglene om ytelser overgitt etter åpningen av rekonstruksjonsforhandlingen, jf. § 7-9 annet ledd.

Den midlertidige regelen i rekonstruksjonsloven § 55 ble også foreslått videreført, da departementet ikke kjente til forhold som skulle tilsi at regelen ikke bør videreføres.

Det ble ikke foreslått endringer i reglene om rett til å tre inn i langsiktige kraftavtaler mv., jf. dekningsloven § 7-14.

17.3.3 Høringsinstansenes syn

Det er kun *Oslo tingrett* som har uttalt seg om forslaget til regler om fordringshavernes rett til samtidig ytelse eller sikkerhetsstillelse. Oslo tingrett har ingen innsigelser til de foreslåtte endringene i dekningsloven § 7-5 annet ledd, men stiller spørsmål ved om retten til å påberope mislighold fra skyldnerens side i tiden før rekonstruksjonsforhandlingen ble innledet etter rekonstruksjonsloven § 55 bør begrenses til kun å gjelde betalingsmislighold. Oslo tingrett uttaler:

> «Vi har ingen innsigelser til forslaget til endring av dekningsloven § 7-5 annet ledd om forskuddsbetaling hvor terminene ikke skal være lenger enn to uker.
>
> Oslo tingrett vil reise spørsmål om bestemmelsen i utkastet § 59 (den midlertidige loven § 55A) om rett til å påberope mislighold bør begrenses til bare å gjelde betalingsmislighold. Det kan være gode grunner til at bestemmelsen ikke bør omfatte mislighold i form av mangelfull levering, hvor mangelen oppdages lang tid etter levering, og først etter gjennomføring av rekonstruksjonen.»

Også *Advokatforeningen* uttaler seg om forslaget om å videreføre rekonstruksjonsloven § 55 og uttaler at bestemmelsen reiser mange uklare spørsmål.

17.3.4 Departementets vurdering

Departementet går inn for at de gjeldende reglene om avtalemotpartens rettigheter ved skyldners mislighold i all hovedsak videreføres. Det vises til at det, med forbehold for *Oslo tingretts* uttalelser om rekonstruksjonsloven § 55, ikke har kommet innvendinger mot forslaget i høringsnotatet.

Departementet går etter dette inn for å videreføre gjeldende § 7-5 første ledd i dekningsloven om at avtalemotparten, når denne skal oppfylle sin del av avtalen, har rett til å kreve at skyldneren oppfyller en tilsvarende del av avtalen eller stiller sikkerhet for dette. Reglene om hvilken sikkerhet som skal stilles ved avtaler om løpende ytelser, foreslås også videreført, jf. § 7-5 annet ledd. Det samme gjelder bestemmelsen i rekonstruksjonsloven § 63 tredje ledd, som foreslås inntatt som nytt annet punktum i dekningsloven § 7-5 annet ledd.

Departementet går også inn for å videreføre regelen om at avtalemotparten kan holde tilbake sin ytelse dersom skyldneren ikke oppfyller sin del eller stiller sikkerhet for denne, jf. § 7-2. Departementet presiserer at retten til å holde ytelsen tilbake kun gjelder dersom skyldneren ikke oppfyller eller stiller sikkerhet. Dersom skyldneren foretar ett av disse alternativene, skal avtalemotparten prestere i samsvar med avtalen.

Videre foreslås det ikke endringer i dekningsloven § 7-7 om avtalemotpartens rett til å heve dersom skyldneren ikke oppfyller sine forpliktelser, eller i § 7-9 annet ledd om avtalemotpartens rettigheter dersom ytelsen er levert etter åpningen av rekonstruksjonsforhandling. Det samme gjelder de særlige reglene om heving av avtale om leie av fast eiendom i § 7-3 a annet ledd.

Etter en fornyet vurdering foreslår departementet ikke å videreføre bestemmelsen i rekonstruksjonsloven § 55, som etter stadfestelsen av rekonstruksjonen hindrer kontraktsmotparter i å påberope seg skyldnerens mulige mislighold i tiden før rekonstruksjonsbehandlingen. Departementet ser fordelene ved å redusere usikkerheten om hvorvidt det kan dukke opp krav som endrer forutsetningene for fordringshaverne og nye investorer, men mener bestemmelsen kan rekke for langt. Departementet antar at de alminnelige reglene om reklamasjonsfrister, foreldelse og passivitet ivaretar disse hensynene på en tilfredsstillende måte.

Departementet foreslår å videreføre dekningsloven § 7-14 om avtaler om å tre inn i langsiktige kraftavtaler mv.

17.4 Medkontrahentens krav på vederlag og erstatning

17.4.1 Gjeldende rett

Ethvert krav mot skyldneren som eksisterer når rekonstruksjonsforhandlingen åpnes, omfattes i utgangspunktet av forhandlingene. Det gjelder også for avtaler som er delvis oppfylt når rekonstruksjonsforhandlingen åpnes, og for avtaler om løpende ytelser til skyldneren. I slike tilfeller er det imidlertid kun vederlagskravet *ved åpningen* av rekonstruksjonsforhandlingen som er omfattet, jf. § 7-4 a annet ledd, jf. § 7-4 annet ledd første punktum og tredje ledd. Det innebærer at for avtaler som løper videre etter åpningen av rekonstruksjonsforhandlingen, dekkes vederlaget for tiden etter åpningen fullt ut. Unntak fra reglene gjelder dersom avtalen er udelelig eller må sees på som en enhet, jf. § 7-4 a annet ledd, jf. § 7-4 annet ledd annet punktum.

For avtaler om produksjonsavgift og gaver gjelder særlige regler, jf. dekningsloven §§ 7-12 og 7-13.

I tilfeller hvor en avtale faller bort eller blir hevet som følge av at det åpnes rekonstruksjonsforhandling, kan den andre parten kreve at et eventuelt tap ved at avtalen ikke blir riktig oppfylt, dekkes som dividendefordring, jf. § 7-8. Tilsvarende kan en avtalemotpart kreve dividende av det tapet vedkommende lider som følge av at skyldneren sier opp en avtale i medhold av dekningsloven § 7-6 første ledd, jf. § 7-6 annet ledd.

Er den andre partens ytelse overgitt til skyldneren etter åpningen av rekonstruksjonsforhandlingen, skal skyldneren levere ytelsen tilbake, foreta kontraktsmessig oppgjør eller stille sikkerhet for slikt oppgjør, jf. dekningsloven § 7-9 annet ledd.

17.4.2 Forslaget i høringsnotatet

Det ble i høringsnotatet ikke foreslått endringer i reglene om at den andre partens vederlagskrav ved rekonstruksjonsforhandlingens åpning omfattes av forhandlingen, jf. dekningsloven § 7-4 a annet ledd og § 7-4 annet og tredje ledd.

Det ble heller ikke foreslått endringer i dekningsloven §§ 7-6 eller 7-8 om fordringshaverens rettigheter ved oppsigelse, heving eller bortfall av avtalen eller i de særlige reglene om avtaler om produksjonsavgift og gaver i §§ 7-12 og 7-13.

17.4.3 Høringsinstansenes syn

Ingen av høringsinstansene har uttalt seg om temaet.

17.4.4 Departementets vurdering

Departementet går inn for å videreføre de gjeldende reglene om den andre partens krav på vederlag og erstatning i dekningsloven § 7-4 a annet ledd, jf. § 7-4 annet og tredje ledd, og § 7-6, § 7-8 og § 7-9 annet ledd. Det har ikke kommet innvendinger mot reglene i høringen. Det foreslås imidlertid noen språklige og strukturelle endringer i enkelte av bestemmelsene, både som følge av endringer i andre bestemmelser i dekningsloven kapittel 7, og for å tydeliggjøre bestemmelsenes innhold.

Departementet foreslår at henvisningen til § 7-4 annet og tredje ledd i § 7-4 a annet ledd erstattes av en egen bestemmelse om vederlagskrav ved åpningen av en rekonstruksjonsforhandling.

Etter departementets forslag til ny utforming av § 7-4 a annet ledd følger det av første punktum at den andre partens vederlagskrav ved åpningen av rekonstruksjonsforhandlingen omfattes av rekonstruksjonsforhandlingen selv om avtalen løper videre ved åpningen. Dette gjelder også for avtaler som er delvis oppfylt ved åpningen, og for avtaler om løpende ytelser. Bestemmelsen er ment å videreføre gjeldende rett.

Dersom den andre partens eller skyldnerens ytelse etter avtalen er udelelig eller på grunn av sammenhengen mellom de enkelte delene må betraktes som en enhet, følger det likevel av § 7-4 a annet ledd annet punktum at den andre partens vederlagskrav ved åpningen bare omfattes av rekonstruksjonsplanen dersom skyldneren ikke viderefører avtalen etter § 7-6 a tredje ledd. Også dette er ment å videreføre gjeldende rett, slik at rettspraksis om § 7-4 annet og tredje ledd vil være relevant også ved tolkningen av § 7-4 a annet ledd. Bestemmelsen innebærer at dersom skyldneren velger å beholde en slik avtale, blir skyldneren forpliktet til å betale fullt vederlag også for den delen av vederlaget som skriver seg fra tiden før åpningen av rekonstruksjonsforhandlingen. Dersom skyldneren derimot velger å la avtalen omfattes av rekonstruksjonsplanen, er skyldneren forpliktet til kun å betale dividende av det totale vederlagskravet. Bestemmelsen vil typisk kunne omfatte tilvirkningskontrakter.

Velger skyldneren å si opp en avtale eller la den omfattes av rekonstruksjonsforhandlingen, innebærer departementets lovforslag at skyldneren skal betale fullt vederlag for den tiden avtalen eventuelt nyttiggjøres etter åpningen av rekonstruksjonsforhandlingen. Departementet foreslår at dette slås uttrykkelig fast i loven for å unngå tvil, jf. lovforslaget § 7-6 a fjerde ledd første punktum. Det innebærer at skyldneren skal betale fullt vederlag både i en eventuell oppsigelsesperiode og for eventuell faktisk bruk utover dette, eksempelvis så lenge lokaler ikke er flyttet ut av. Det tapet den andre parten lider som følge av at skyldneren benytter sine rettigheter etter § 7-6 a, det vil si for eksempel et eventuelt tap utover en oppsigelsesperiode, kan kreves dekket som dividendefordring under rekonstruksjonsforhandlingen, jf. § 7-6 a femte ledd.

Departementet foreslår ingen endringer i dekningsloven § 7-8 om den andre partens erstatningskrav dersom en avtale faller bort eller blir hevet som følge av at det åpnes rekonstruksjonsforhandling, utover at henvisningen til gjeldsforhandling byttes ut med rekonstruksjonsforhandling.

Det samme gjelder de særlige reglene om avtaler om produksjonsavgift og gaver, jf. dekningsloven §§ 7-12 og 7-13.

18 Forholdet til reglene om offentlig støtte

Offentlige fordringshavere deltar i rekonstruksjonsforhandlinger både utenrettslig og i rekonstruksjoner for domstolene. Når en offentlig fordringshaver ettergir gjeld eller gir skyldneren andre lettelser i gjeldsansvaret, reiser det seg spørsmål om et slikt tiltak omfattes av EØS-avtalens regler om offentlig støtte, jf. EØS-avtalen artikkel 61 og EØS-loven § 1, jf. § 2. I hvilken grad et statlig tiltak utgjør offentlig støtte etter EØS-avtalen artikkel 61, vurderes opp mot seks kumulative vilkår: 1) om støtten er gitt av staten eller av statsmidler i enhver form, 2) om mottakeren av støtten er et foretak som utøver en økonomisk aktivitet, 3) om støtten innebærer en økonomisk fordel for mottakeren, 4) om støtten begunstiger enkelte foretak eller produksjonen av enkelte varer og tjenester, 5) om støtten kan virke konkurransevridende, og 6) om støtten kan påvirke samhandlingen mellom EØS-landene. Offentlig støtte er i utgangspunktet ikke tillatt, jf. EØS-avtalen artikkel 61 nr. 1, men det er flere unntak fra dette utgangspunktet. Unntak fra forbudet krever imidlertid at støtten må falle inn under bestemte unntak og prosedyrer som gjelder for enkelte typer av støtte.

I kommisjonens forslag til rekonstruksjons- og insolvensdirektivet (COM/2016/723/FINAL) er forholdet til statsstøttereglene generelt omtalt i punkt 1 om bakgrunnen for forslaget. Der fremgår det følgende:

> «Forslaget vil ikke berøre statsstøtteregler. Offentlige kreditorer giver ikke afkald på deres tilgodehavender, og de kan derfor ikke anses for at yde uforenelig statsstøtte til skyldnere bare ved at deltage i en rekonstruktionsplan, forudsat at rekonstruktionsforanstaltningerne påvirker offentlige kreditorer på samme måde som private kreditorer, og forudsat at de optræder lige som private erhvervsdrivende i en markedsøkonomi i en sammenlignelig situation. Dette forslag berører heller ikke regler om fuld tilbagesøgning af ulovlig statsstøtte, jf. sag C-454/09, New Interline, præmis 36, og sag C-610/10, Magefesa , præmis 104.»

Rekonstruksjons- og insolvensdirektivet gjør ingen unntak for offentlige krav fra direktivets regler. I direktivets fortale forutsettes det at offentlige krav kan omfattes av en rekonstruksjonsplan. I punkt 44 fremgår det at medlemsstatene kan «behandle typer kreditorer, der ikke har tilstrækkeligt ensartede interesser, i særskilte klasser, f.eks. skatte- eller socialsikringsmyndigheder». Direktivet synes heller ikke å være til hinder til for at fortrinnsberettigede skatte- og avgiftskrav som kan omfattes av rekonstruksjonsplanen etter lovforslaget § 32, deles inn i egne klasser for fortrinnsberettigede krav. I fortalen punkt 52 forutsettes det at testen av fordringshavernes beste interesse (se blant annet punkt 14.3) kan anvendes på en måte som sikrer at offentlige krav med fortrinnsrett behandles i samsvar med den privilegerte stillingen kravet har ved en konkursbehandling av skyldneren.

I hvilken grad ettergivelse av skyldnerens gjeld eller andre lettelser i gjeldsansvaret utgjør offentlig støtte, må dermed vurderes opp mot reglene om offentlig støtte i hvert enkelt tilfelle. Om tiltaket er å anse som offentlig støtte, vil være avhengig av om tiltaket som foreslås i rekonstruksjonsplanen, utgjør en selektiv fordel for skyldneren. Støttebegrepet omfatter ikke bare positive ytelser, slik som tilskudd, men også inngrep som letter byrder som normalt belaster en virksomhets budsjett, se for eksempel EU-domstolens dom 24. januar 2013 i sak C-73/11 P (Frucona Košice vs. Kommisjonen) avsnitt 69. Men dersom virksomheten kunne oppnå den samme fordelen på normale markedsvilkår, utgjør ikke fordelen støtte, jf. samme dom avsnitt 70. Når det gjelder lettelser i gjeldsansvar, benytter EU-domstolen «the private creditor test» for å fastslå om dette er tilfelle. Dette innebærer at lettelser i gjeldsansvar utgjør offentlig støtte dersom en mottaker med økonomiske problemer ikke kunne mottatt tilsvarende lettelser fra en privat fordringshaver i en sammenlignbar situasjon som den offentlige fordringshaveren er i, se avsnitt 72 i avgjørelsen i sak C-73/11 P (Frucona Košice vs. Kommisjonen). I vurderingen av om mottakeren ikke kunne ha mottatt tilsvarende lettelser fra en privat for-

dringshaver, er det etter EU-domstolens praksis relevant å se hen til om en privat fordringshaver i en sammenlignbar situasjon ville ha valgt å akseptere løsningen skyldneren tilbyr i rekonstruksjonsplanen, eller om fordringshaveren i stedet ha ville forsøkt å oppnå andre, mer fordelaktige løsninger overfor skyldneren. I denne vurderingen har det betydning både hvilken kreditorposisjon staten er i (om staten har sikkerhet for kravet eller har fortrinnsrett, og hvilken innflytelse kreditorposisjonen gir i forhandlingen), sannsynligheten for at virksomheten vil kunne fortsette, og fordelene og ulempene ved alternative dekningsmuligheter, herunder varigheten av slike alternative fremgangsmåter for dekning og hvilken dekning som kan forventes i slike tilfeller (for eksempel ved konkurs), se EU-domstolens dom 16. mars 2016 i sak T-103/14 (Frucona Košice vs. Kommisjonen) avsnitt 136.

I Decision No 094/24/COL vurderte ESA den tilbudte gjeldsløsningen for Eksportfinansiering Norge (Eksfin) i rekonstruksjonen av flyselskapet SAS. Rekonstruksjonen skjedde etter de amerikanske «chapter 11»-reglene og den svenske rekonstruksjonsloven, som bygger på EU-direktivets regler. ESA kom til at tiltaket ikke utgjorde offentlig støtte etter en vurdering av om foretaket kunne oppnådd en tilsvarende fordel som rekonstruksjonsplanens løsning gikk ut på for Eksfin under normale markedsforhold. ESA vurderte Eksfins alternative handlingsmåter for å få dekning for kravet og fant at en privat kreditor ikke ville valgt en annen handlemåte enn å akseptere rekonstruksjonsplanens løsning.

Lovforslaget i § 33 tredje ledd oppstiller et grunnkrav om at en fordring ikke kan stilles dårligere etter rekonstruksjonsplanen enn det som kan forventes ved en konkurs, eller ved det alternative sannsynlige utfallet dersom rekonstruksjonsforhandlingen ikke lykkes (med mindre fordringshaveren samtykker til dette).

Departementet har i tillegg i lovforslaget § 52 første ledd annet punktum foreslått at rekonstruksjonsplanen ikke kan binde en fordring til en løsning som strider mot andre regler i lov eller forskrift. Dette innebærer at en offentlig fordringshaver ikke kan bindes til en løsning i rekonstruksjonsplanen som innebærer ulovlig offentlig støtte.

19 Forenklet rekonstruksjonsforhandling

19.1 Gjeldende rett

I rekonstruksjonsloven § 61 annet ledd er det inntatt en forskriftshjemmel til å gi bestemmelser om enklere regler for små foretak. Slike regler ble gitt ved forskrift 19. juni 2020 nr. 1247 om forenklet rekonstruksjonsforhandling for små foretak. Forskriften var midlertidig og ble opphevet 1. januar 2025. Formålet med forskriften var å forenkle og forkorte rekonstruksjonsprosessen for små foretak, og dermed begrense rekonstruksjonskostnadene for denne gruppen skyldnere.

I forskriften § 1 var «små foretak» definert etter nærmere fastsatte terskelverdier for antall ansatte, driftsinntekter og balansesum. Forskriften § 3 åpnet for at retten kunne oppnevne en rådgiver til å utarbeide et forslag til rekonstruksjon, som kunne vedlegges begjæringen om åpning av rekonstruksjonsforhandling. Rådgiveren måtte være en advokat med kvalifikasjon for å være rekonstruktør, og skulle normalt oppnevnes som rekonstruktør ved en etterfølgende rekonstruksjonsforhandling.

En begjæring om forenklet rekonstruksjon måtte ifølge forskriften oppfylle de alminnelige vilkårene i rekonstruksjonsloven § 3. I tillegg stilte forskriften § 6 krav om at begjæringen skulle inneholde enkelte ytterligere opplysninger som skulle legge til rette for en forenklet behandling. Ved en slik forenklet behandling skulle retten som hovedregel ikke oppnevne kreditorutvalg, og det skulle normalt ikke oppnevnes borevisor, jf. §§ 7 og 9. Med mindre det var særlig behov for det, skulle det etter § 10 heller ikke avholdes fordringshavermøte.

Forskriften § 11 åpnet for en forenklet fordringsanmeldelse med en frist på to uker. Rekonstruktørens gjennomgåelse av skyldnerens regnskaper og forretningsførsel skulle som hovedregel være en forenklet gjennomgåelse. Det var også åpnet for en forenklet avstemning over rekonstruksjonsforslag som kun omfattet betalingsutsettelse, jf. § 13.

Rekonstruksjonsloven inneholder ikke særlige regler om forenklet behandling ved forhåndsavtalte løsninger (såkalt «pre-pack»), utover at reglene generelt åpner for at det kan besluttes noen forenklinger i saksbehandlingen. Her kan det blant annet vises til at loven åpner for at det på nærmere vilkår kan unnlates å oppnevne borevisor og kreditorutvalg eller å avholde fordringshavermøte.

19.2 Rekonstruksjons- og insolvensdirektivet

Rekonstruksjons- og insolvensdirektivet inneholder ikke en egen, forenklet prosedyre for mindre foretak, men gjør på noen punkter unntak fra kravene i direktivet for mikroforetak og små og mellomstore foretak. Det gjelder blant annet reglene om klasseinndeling og gjennomtvingelse overfor kreditorklasser. I tillegg stiller direktivet krav om at informasjon om fremgangsmåte og tiltak knyttet til rekonstruksjon mv. skal være lett tilgjengelig og brukervennlig for slike foretak. Direktivet inneholder også regler om gjeldssanering for fysiske personer med næringsgjeld. Disse reglene behandles ikke i denne proposisjonen.

19.3 Forslaget i høringsnotatet

I høringsnotatet 13. januar 2023 ble det vist til at det er et spørsmål om det fortsatt bør gjelde egne, forenklede regler for små foretak, eller om det heller bør legges bedre til rette for at lovens regler kan tilpasses blant annet hvor oversiktlig skyldnerens økonomi er. Departementet viste til at innspillene i evalueringen som gjelder behovet for endringer i definisjonen av «små foretak», kunne tale for det siste. Departementet pekte som en mulighet på at utvalgte regler i forskriften kan løftes opp i loven. Det ble antatt at dette særlig kunne vurderes for forskriftens regler om oppnevning av rådgiver, jf. § 3, og adgangen til å legge frem et forslag allerede ved åpningen av forhandlingene, jf. forskriften § 5.

Departementet ga samtidig uttrykk for tvil om hvilke besparelser eller andre fordeler en slik utvidet adgang til å få oppnevnt en rådgiver før åpnin-

gen av rekonstruksjonsforhandlingen i praksis vil kunne innebære. Det ble vist til at innspillene i evalueringen av den midlertidige loven tilsier at det i første rekke er rekonstruktørens og rettens behandling av forslaget til rekonstruksjonsplan som medfører kostnader og tar tid. Departementet antok videre at hovedregelen fortsatt bør være at rådgiveren oppnevnes som rekonstruktør ved en senere rekonstruksjon, og at det vil være begrensede fordeler ved å flytte enkelte av rekonstruktørens oppgaver frem i tid til før åpningen av forhandlingene. Departementet foreslo ut fra dette foreløpig ikke å ta inn regler om oppnevning av rådgiver i loven, men ba om høringsinstansenes innspill til de nevnte spørsmålene.

Departementet uttalte videre:

> «Departementet ser derfor foreløpig for seg en videreføring av forenklede regler for små foretak i forskrift til loven, som vil bli sendt på egen høring. Det er samtidig naturlig å se behovet for slike regler i sammenheng med de innspillene som måtte komme til lovforslaget.»

Departementet ga også uttrykk for usikkerhet om behovet for særregler om såkalt «pre-pack»:

> «Etter departementets syn kan det være grunn til å se behovet for slike regler i sammenheng med den fleksibiliteten som allerede ligger i lovforslaget. Departementet antar at gode forberedelser vil kunne bidra til å redusere kostnadene og tidsforløpet ved en rekonstruksjonsforhandling, samtidig som hensynet til en betryggende prosess som nevnt må ivaretas dersom domstolene skal være involvert. Departementet ønsker derfor særlig innspill om hvilke konkrete begrensninger lovforslaget etter høringsinstansenes syn medfører for muligheten til å gjennomføre rekonstruksjonsforhandlinger basert på forhåndsavtalte løsninger, og hvilke andre mekanismer som eventuelt kan bidra til å ivareta nødvendige minimumskrav til gjennomføringen og til de involverte aktørenes oppgaver i en slik prosess.»

19.4 Høringsinstansenes syn

Konkursrådet uttaler:

> «Departementet bør vurdere nærmere om det skal åpnes opp for en forberedende prosess og gis adgang for en «pre pack»-løsning der det – allerede før prosessen kunngjøres – åpnes opp for en forberedelse til rekonstruksjonsforhandling under veiledning fra en forhåndsoppnevnt rekonstruktør. Dette kan medføre større ro rundt den innledende delen av prosessen og for å sondere løsninger med kreditorene, slik at den formelle prosessen etter formell åpning og kunngjøring kan effektiviseres. Videre kan det korte ned prosessen vesentlig, og dermed også redusere kostnadene med prosessen vesentlig. Konkursrådet støtter at forberedende prosess og «pre-pack» utredes nærmere. Som en alternativt forenklet prosess kunne man også for eksempel tenke seg at et forslag som selskapet kan dokumentere allerede har fått mer enn 50 % tilslutning fra kreditorene, kan behandles i et vesentlig raskere spor. Departementet bør vurdere om forenklede regler for små foretak skal tas inn i loven. Dette er i dag regulert i en forskrift, som Konkursrådet forstår er lite brukt. Det bør følgelig vurderes om disse reglene bør endres, og eventuelt om en prosess uten rekonstruktør kan være en del av en slik forenklet prosess. Videre bør de reglene som legger til rette for en forenklet og raskere prosess i loven, systematiseres og samles på en bedre måte.»

Skatteetaten gir uttrykk for følgende:

> «Lovforslaget ivaretar i tilstrekkelig grad departementets siktemål med å skape større fleksibilitet i gjennomføringen av rekonstruksjonsforhandlingene, og i denne sammenheng noterer vi oss at departementet foreslår å videreføre hjemmelen for å gi forenklede regler for små foretak i forskrift til loven. Et formelt skille mellom rekonstruksjon og forebyggende rekonstruksjon, slik man har i Danmark, fremstår imidlertid som mer tungrodd og mer ressurskrevende å følge opp. Etter vårt syn vil det derfor ikke være hensiktsmessig med et slikt tosporet system.»

Advokatforeningen er positiv til at man ser på ulike måter å forenkle reglene på, og uttaler:

> «Det bør tilstrebes å sikre at også mindre, ellers levedyktige virksomheter som ikke har råd til en rekonstruksjonsprosess, får tilgang til en rettslig prosess som gjør det mulig å redde virksomheten fra konkurs dersom et flertall av kreditorene støtter en slik løsning. Per i dag foreligger forskrift 19. juni 2020 nr. 1247 om forenklet rekonstruksjonsforhandling for små

foretak. Advokatforeningen oppfatter imidlertid at denne forskriften har vært svært lite brukt i praksis.»

19.5 Departementets vurdering

Lovforslaget i proposisjonen inneholder ikke et eget sett med forenklede regler for små foretak. Forslaget åpner for at det på enkelte punkter kan besluttes en noe enklere saksbehandling, men disse reglene bygger ikke på et formelt skille mellom små og store foretak eller noe skille ut fra andre bestemt angitte kjennetegn ved skyldneren. Det vises blant annet til § 7 femte ledd om at retten i visse tilfeller kan unnlate å oppnevne kreditorutvalg, og til § 11 om at det ikke nødvendigvis må oppnevnes borevisor. Videre kan det etter §§ 19 og 36 unnlates å holde fordringshavermøte. Skyldneren kan også velge hvilke fordringshavere som skal omfattes av rekonstruksjonsplanen, og holde hele prioritetsklasser utenfor, se punkt 10.5. Det er mulig å gjennomføre forhandlingen med én klasse av fordringshavere, som for eksempel kan bestå av en klasse med usikrede fordringshavere. Det er også valgfritt om eierne involveres gjennom tiltak etter lovforslaget § 33 første ledd nr. 2. Dersom færre parter omfattes av planen, vil forhandlingene kunne gjennomføres raskere.

Etter departementets syn er det likevel grunn til å vurdere om de foreslåtte reglene om rekonstruksjonsforhandling i proposisjonen i tilstrekkelig grad ivaretar de små foretakene og deres behov for enkle og relativt raske prosesser for å begrense kostnadene. Selv om lovforslaget legger opp til en viss grad av fleksibilitet, foreslås det også regler som vil kunne oppleves som vanskelige å forstå og anvende. Dersom reglene krever spesialisert rådgivning, vil dette være kostnadskrevende for små foretak. Det vises her særlig til reglene om klasseinndeling i § 35 og om gjennomtvingelse i § 45 annet ledd. Det vil være uheldig om små foretak unnlater å benytte seg av rekonstruksjonsreglene fordi prosessen som loven legger opp til, er for kostnadskrevende.

Samtidig må det erkjennes at det for å sikre en betryggende prosess må stilles enkelte minimumskrav til gjennomføringen og til de involverte aktørenes oppgaver. For eksempel må det settes slike rammer for rekonstruktørens oppdrag at det kan ivaretas på en faglig forsvarlig måte. På samme måte er det en grunnleggende forutsetning at retten sikres et tilstrekkelig beslutningsgrunnlag når den skal vurdere om rekonstruksjonsplanen kan stadfestes. Skal rekonstruksjonen foregå innenfor rettslige rammer, vil det med andre ord legge visse føringer for hvor mye prosessen kan forenkles og kostnadene reduseres.

Et mulig forenklingstiltak for små foretak kunne være å åpne opp for at det ikke skal være obligatorisk å oppnevne rekonstruktør. Dette ble lagt frem som et forslag i høringsnotatet, men følges ikke opp i proposisjonen her, se begrunnelsen for dette i punkt 6.1.5. Som det fremgår der, mener departementet at det kan være nyttig å se hen til blant annet erfaringene fra Danmark før det eventuelt foreslås slike regler i norsk rett.

Hvis det skal gis regler som gir mulighet for en enklere prosedyre for rekonstruksjonsforhandlinger for små foretak eller i andre tilfeller der det kan være behov for dette, er det lovteknisk sett flere måter å gjøre det på. En mulighet er å fastsette slike regler i forskrift tilsvarende ordningen etter rekonstruksjonsloven. En annen mulighet er å fastsette et tosporet system i loven, der de enklere reglene for eksempel kan fremgå av et eget kapittel avslutningsvis i lovens del I. Man kan også se for seg at det i tilknytning til enkelte paragrafer gis noen unntak eller særregler for små foretak.

Departementet har ikke tatt stilling til hva som vil gi den beste løsningen. Først må det vurderes om og eventuelt i hvilken utstrekning det er hensiktsmessig å gi egne, forenklede regler for små foretak eller skyldnere med en oversiktlig og enkel økonomi. Forslag om slike forenklede regler er ikke nærmere vurdert og har ikke vært på høring. Behovet for slike regler må også vurderes ut fra hvilke alminnelige regler om rekonstruksjonsforhandling som til slutt blir vedtatt. Dette er noe departementet derfor må komme tilbake til.

Det kan ut fra dette fortsatt være behov for en forskriftshjemmel tilsvarende hjemmelen i rekonstruksjonsloven § 61 annet ledd. Departementet foreslår derfor at forskriftshjemmelen foreløpig videreføres, se § 58 i lovforslaget. Dette vil gi mulighet til å gi regler i forskrift. Hvis man kommer til at det bør gis enklere regler for små foretak i selve loven, kan hjemmelen oppheves i forbindelse med vedtakelsen av disse reglene.

20 Tvangsakkord under konkurs

I konkurslovens annen del er det i kapittel XIV gitt regler om tvangsakkord under konkurs. Det følger av § 123 første ledd at skyldneren kan fremsette forslag til tvangsakkord under konkursbehandlingen. Dette kan gjøres etter at det er avgitt innberetning etter § 120 og frem til boet blir opptatt til slutning. Reglene om tvangsakkord under konkurs viser i stor grad til gjeldsforhandlingsreglene i lovens første del.

Forslaget til tvangsakkord må ifølge § 123 annet ledd være i samsvar med § 30. Det innebærer blant annet at den foreslåtte akkorden kan gå ut på følgende ordninger: betalingsutsettelse (tvungent moratorium), prosentvis reduksjon av gjelden (alminnelig tvangsakkord) eller en avvikling av skyldnerens formue eller en nærmere avgrenset del av denne «mot at skyldneren frigjøres for den del av gjelden som ikke dekkes ved likvidasjonen, likevel så at skyldneren må innestå for at dekningen minst vil utgjøre en viss prosent av gjelden» (tvungen likvidasjonsakkord). Akkordforslaget kan også gå ut på en kombinasjon av de nevnte ordningene. En tvangsakkord kan i tillegg gå ut på at enhver fordringshavers samlede tilgodehavende skal dekkes fullt ut opp til en viss sum.

Videre følger det av henvisningen til § 30 at en alminnelig tvangsakkord må gå ut på betaling av minst 25 prosent av de alminnelige fordringshavernes tilgodehavender, og at ved en tvungen likvidasjonsakkord må skyldneren innestå for at de alminnelige fordringshaverne får en nærmere angitt minstedekning, som ikke må settes lavere enn 25 prosent.

Forslaget skal sendes bostyreren eller bostyret, som skal sende det videre til retten med sin anbefaling, jf. § 123 annet ledd. Retten skal etter § 124 avgjøre om forslaget skal tas under behandling, og det skal i så fall sendes til alle kjente fordringshavere. Den videre saksbehandlingen følger i stor grad gjeldsforhandlingsreglene i lovens første del, jf. henvisningen i § 124 annet ledd til §§ 40 til 44. I disse bestemmelsene er det gitt regler om avstemningen, fordringshaverliste, fordringer som ikke gir stemmerett, flertallskrav og adgang til å fremme et nytt akkordforslag. Henvisningen til § 43 innebærer at dersom akkordforslaget går ut på å betale minst 50 prosent av fordringshavernes tilgodehavende, anses det for vedtatt når det er godtatt av minst tre femdeler av de fordringshaverne som har deltatt i avstemningen, og disse representerer minst tre femdeler av det samlede beløp som gir stemmerett. Går forslaget derimot ut på å betale mindre enn 50 prosent av fordringshavernes tilgodehavende, kreves det tre firedels flertall i begge henseender. Gjelder forslaget en likvidasjonsakkord, kreves det tre firedels flertall i begge henseender. Dersom skyldneren har innestått for at fordringshaverne får en minstedividende på 50 prosent eller mer, er tre femdels flertall likevel nok.

I § 125 er det gitt regler om rettens stadfestelse av akkorden. Også denne bestemmelsen viser i stor grad til gjeldsforhandlingsreglene, blant annet til i hvilke tilfeller retten skal eller kan nekte stadfestelse. Det følger videre av § 125 at dersom akkorden blir stadfestet, skal bobehandlingen innstilles samtidig.

§ 126 har regler om at dersom skyldneren dør før boet er opptatt til slutning, kan arvingene i skyldnerens sted fremsette forslag om tvangsakkord eller fortsette forhandlingen om et allerede fremsatt forslag. Også i denne bestemmelsen er det vist til bestemmelser i lovens første del, se henvisningene i bestemmelsens annet ledd.

Når reglene om gjeldsforhandling i lovens første del blir erstattet av nye regler om rekonstruksjon, nødvendiggjør det endringer også i reglene om tvangsakkord under konkurs. Disse reglene viser som nevnt i stor grad til gjeldsforhandlingsreglene, og henvisningene gir ikke lenger mening når reglene det vises til, er flyttet, bortfalt eller har fått et annet innhold.

Reglene om tvangsakkord under konkurs ble ikke endret i forbindelse med vedtakelsen av rekonstruksjonsloven. Forslag til endringer av reglene var heller ikke en del av høringsnotatene fra januar 2023 og mars 2024. Når reglene nå må endres, er det ikke gitt at man kan nøye seg med å erstatte henvisningene til gjeldsforhandlingsreglene med henvisninger til reglene om rekonstruksjonsforhandling. Det er for eksempel mulig at reglene om klasseinndeling og gjennomtvin-

gelse i §§ 35 og 45 ikke passer så godt for den gruppen skyldnere som reglene om tvangsakkord under konkurs først og fremst bør rette seg mot. Hva reglene bør gå ut på når de ikke lenger skal bygge på gjeldsforhandlingsreglene, og i hvilken grad de i stedet bør tilpasses reglene om rekonstruksjonsforhandling, må derfor vurderes nærmere. I denne omgang foreslår departementet derfor kun en omskriving av reglene slik at de i det vesentlige videreføres med det innholdet de har i dag. Dette er en foreløpig løsning for å sikre at det fortsatt skal være mulig for en skyldner å kunne oppnå tvangsakkord også under konkursbehandling. På sikt bør det vurderes om det er behov for en mer omfattende gjennomgang av reglene.

En innholdsmessig videreføring av dagens regler, men uten mulighet til å kunne vise til gjeldsforhandlingsreglene, innebærer at reglene i større grad må skrives ut. Regler som i dag står i lovens første del, og som utgår når de nye reglene om rekonstruksjonsforhandling trer i kraft, må med andre ord i stedet gjengis i kapittelet om tvangsakkord under konkurs. Dette innebærer at dette kapittelet får noen flere paragrafer. I noen tilfeller er de foreslåtte reglene om rekonstruksjonsforhandling likevel såpass like de nåværende reglene om gjeldsforhandling at henvisninger til gjeldsforhandlingsreglene i stedet kan erstattes av henvisninger til reglene om rekonstruksjonsforhandling.

Hvilke fordringer som kan omfattes av tvangsakkorden, vil fortsatt tilsvare de samme fordringene som etter gjeldsforhandlingsreglene, se lovforslaget § 124 d. Det vil si at sikrede og fortrinnsberettigede fordringer ikke omfattes av tvangsakkorden. I tillegg er det foreslått et tilsvarende unntak som etter lovforslaget § 32 annet punktum for fordringer som skal gis full dekning ved gjeldsordning etter gjeldsordningsloven, for å gi større samsvar med gjeldsordningslovens regler.

Selv om siktemålet med endringene i denne omgang kun er å sikre en videreføring av adgangen til tvangsakkord under konkurs, ser departementet likevel behov for tre litt større innholdsmessige endringer.

Departementet foreslår for det første at adgangen til å kunne fremsette forslag til tvangsakkord under en konkursbehandling forbeholdes fysiske personer. Departementet viser her til at det først og fremst er fysiske personer med næringsgjeld som har behov for regler om tvangsakkord under konkurs. Gjeldsordning etter gjeldsordningsloven vil ofte ikke være noe alternativ for disse skyldnerne da gjeldsordningsloven gjør vesentlige unntak for personer med gjeld knyttet til egen næringsvirksomhet. På grunn av kostnadene vil rekonstruksjonsforhandling vanligvis heller ikke være noe alternativ. I motsetning til et aksjeselskap vil en fysisk person dessuten hefte videre for gjelden også etter at konkursen er avsluttet. En tvangsakkord kan derfor gi personen mulighet til en ny start med gjeldsforpliktelser som det etter konkursbehandlingens avslutning vil være mulig å håndtere.

Selskaper med gjeldsproblemer som med rettens bistand ønsker å oppnå ordninger med fordringshaverne, bør etter departementets syn henvises til reglene om rekonstruksjonsforhandlinger. Bakgrunnen for dette er blant annet ansvaret for omkostningene. Er skyldneren slått konkurs etter begjæring av en fordringshaver, vil forhandlingene med fordringshaverne gjennomføres helt eller delvis for denne fordringshaverens regning, jf. konkursloven § 73. Henvises skyldneren derimot til å begjære rekonstruksjonsforhandling, er det skyldneren selv som må ta ansvaret for omkostningene etter § 3 i lovforslaget. Reglene bør ikke legge til rette for at et selskap kan unngå ansvaret for disse omkostningene ved å vente til noen slår selskapet konkurs for deretter å ta initiativ til en prosess med forhandlinger med fordringshaverne. Departementet viser også til at reglene om rekonstruksjon gir selskapet tilgang til et sett med virkemidler som gir større mulighet til å lykkes med forhandlingene med fordringshaverne enn reglene om tvangsakkord under konkurs.

Begrensningen om at det bare er fysiske personer som kan fremme forslag om tvangsakkord under konkurs, er inntatt i § 123 første ledd i lovforslaget. Ved en eventuell senere gjennomgang av reglene om tvangsakkord ved konkurs vil det være nærliggende at man også ser nærmere på reglenes virkeområde.

Departementet viser videre til at det etter de nåværende reglene om tvangsakkord under konkurs gjelder svært strenge vilkår for at akkorden skal kunne vedtas. Som det fremgår foran, gjelder dette både kravet til tilslutning fra fordringshaverne og kravet til minstedekning. Det gir ikke så god mening å videreføre reglene om tvangsakkord under konkurs hvis de videreføres med en så høy terskel for vedtakelse av akkorden at det i realiteten ikke er mulig å oppfylle vilkårene. Endringene av kravet til tilslutning fra fordringshaverne og kravet til minstedekning var noen av de viktigste endringene som ble innført ved rekonstruksjonsloven, og endringene har vært et viktig bidrag til at disse reglene har blitt mer effektive

enn reglene om gjeldsforhandling, slik at flere kan oppnå vellykkede løsninger og unngå konkurs. Departementet foreslår på bakgrunn av dette at man for tilslutningskravet og kravet til minstedekning tar inn de samme reglene som i dag gjelder for rekonstruksjonsforhandlinger etter rekonstruksjonsloven. Dette innebærer at kravet til minimumsdividende på 25 prosent erstattes av et krav om at ingen fordringshaver kan stilles dårligere enn det vedkommende kan forventes å ville blitt stilt ved en konkurs, med mindre fordringshaveren samtykker. Kravet må anvendes på samme måte som for fysiske skyldnere under rekonstruksjonsforhandlinger, se punkt 14.3.5, slik at det tas hensyn til fremtidige inndrivelsesmuligheter hos skyldneren i en viss tid i etterkant av en konkurs. Denne bestemmelsen følger av § 123 tredje ledd i lovforslaget. Videre innebærer endringsforslaget en reduksjon av flertallskravet, slik at et forslag til tvangsakkord kan vedtas med tilslutning fra fordringer som representerer minst en halvdel av det samlede beløpet som har stemmerett. Dette er inntatt som § 124 a fjerde ledd i lovforslaget. Det er neppe noen grunn til at det skal gjelde helt andre og langt strengere regler for vedtakelse av en tvangsakkord under konkurs enn for vedtakelse av en løsning med fordringshaverne utenfor konkurs. Siden man nøyer seg med å kopiere regler som allerede gjelder for rekonstruksjonsforhandlinger, og som har vært vurdert og på høring ved flere anledninger tidligere, kan ikke departementet se avgjørende grunner som taler mot å innta disse endringene i reglene om tvangsakkord under konkurs allerede nå og uten en egen høring av forslagene. Departementet viser dessuten til at siden forslagene i denne omgang er begrenset til kun å omfatte fysiske personer, vil regelendringene få betydning i et begrenset antall saker. De nevnte endringene støtter samtidig godt opp om formålet om at også fysiske personer med næringsgjeld bør gis en reell mulighet til å kunne få til ordninger med fordringshaverne for å unngå konkurs og dermed også en mulighet til å fortsette videre uten et livslangt ansvar for uhåndterlige gjeldsforpliktelser.

21 Økonomiske og administrative konsekvenser

Et hovedformål med forslaget til nye rekonstruksjonsregler i konkurslovens første del er å bidra til at selskaper med alvorlige økonomiske problemer kan komme tilbake i velfungerende drift, slik at arbeidsplasser og verdier sikres. Å unngå unødige konkurser i levedyktige virksomheter er positivt for den enkelte bedriften, for fordringshaverne og for næringslivet generelt. Samtidig bør virksomheter som ikke er levedyktige, avvikles. Effektive rekonstruksjonsregler som treffer en riktig balanse mellom disse hensynene, har stor betydning for næringslivet og for samfunnet for øvrig.

Forslaget tar også sikte på et bedre samsvar mellom norske regler om rekonstruksjon og reglene i rekonstruksjons- og insolvensdirektivet, se punkt 2.3. Nasjonale ulikheter i vilkårene og rammene for rekonstruksjon vil kunne innebære økte kostnader for virksomheter som opererer i flere land og skal rekonstrueres, og for investorer som skal vurdere risiko. Forskjeller har et potensial til å føre til ulike vilkår for tilgang til kreditt og for inndriving av gjeld. Selv om rekonstruksjons- og insolvensdirektivet ikke er ansett relevant for inkorporering i EØS-avtalen, har departementet derfor tatt utgangspunkt i at det er ønskelig å harmonisere norske regler med direktivet, med mindre gode grunner tilsier noe annet.

Forslaget i proposisjonen vil kunne innebære at rekonstruksjonsforhandlingene blir mer kompliserte, og stille høyere krav til spesialkompetanse hos rekonstruktør og rådgivere som bistår skyldneren. Det vil også kunne føre til at rekonstruksjonsforhandlinger kan trekke mer ut i tid enn i dag. Samtidig er forslaget utformet slik at det gis et handlingsrom for å tilpasse forhandlingene til de konkrete behovene hos skyldneren, og muligheter for å gjennomføre ulike rekonstruksjonsløsninger. Departementet legger på bakgrunn av dette til grunn at forslaget ikke i seg selv vil medføre økte rekonstruksjonskostnader, men at dette derimot vil kunne være en konsekvens av at flere virksomheter, med mer kompleks kapitalstruktur, kan nyttiggjøre seg reglene.

Forslaget i punkt 13.2.5 om at stemmerettstvister kan kreves avgjort på et tidligere tidspunkt enn ved stadfestelsen, antas å kunne bidra til større forutberegnelighet for skyldneren. I punkt 9.2.5 foreslås en ny fremgangsmåte for verdsettelse av pantobjekter som antas å kunne være tids- og kostnadsbesparende sammenlignet med de gjeldende reglene om skiftetakst. Det er også foreslått enkelte andre endringer i saksbehandlingsreglene med sikte på å oppnå en mer effektiv prosess. Blant disse forslagene er forslaget om å korte ned ankefristene i lovforslaget, se punkt 16. Det antas at forslagene samlet sett vil kunne bidra til å redusere forhandlingenes varighet og bidra til en rask avklaring av om den stadfestede rekonstruksjonsplanen kan iverksettes, noe som igjen antas å øke sjansene for en vellykket rekonstruksjon.

Lovforslaget innebærer at flere kreditorgrupper enn etter rekonstruksjonsloven kan omfattes av en rekonstruksjonsplan, se punkt 10. Samtidig får disse gruppene større innflytelse på rekonstruksjonsforhandlingen. I punktene 12.4, 13 og 14 foreslås endrede regler om klasseinndeling, vedtakelse, avstemning og stadfestelse som har betydning for fordringshavernes stilling. Ettersom fordringshaverne ikke kan stilles dårligere enn etter det som ville vært alternativet til rekonstruksjonen, vil en stadfestet rekonstruksjonsplan være i fordringshavernes beste interesse samtidig som skyldnerens mulighet til å få gjennomført en vellykket rekonstruksjon øker.

Forslaget i punkt 10.2 om at pantesikrede fordringshavere skal kunne berøres av en rekonstruksjonsplan, antas å øke effektiviteten av rekonstruksjonsreglene og gjøre det enklere å få rekonstruert virksomheter som er levedyktige. I tillegg innebærer forslaget at handlingsrommet rekonstruksjons- og insolvensdirektivet gir til å inkludere flere fordringer i rekonstruksjonen, utnyttes bedre. Dette vil kunne gi løsninger som i større grad tilsvarer løsninger i EU-land som bygger på direktivets regler. Pantesikrede fordringshavere kan også i dag påvirkes av en rekonstruksjon dersom sikkerheten ikke dekker hele kravet. Den sikrede og usikrede delen må verdsettes for å fastslå den stemmeberettigede usikrede delen av kravet, som vil få dividende ved en rekonstruksjon. Pantheftelser som ligger utenfor pantobjek-

tets antatte verdi, bortfaller ved en tvangsakkord, jf. rekonstruksjonsloven § 36. For den sikrede delen av kravet innebærer imidlertid ikke forslaget betydelige konsekvenser selv om det kan berøres av planen. For at pantesikrede fordringshavere skal kunne berøres for den sikrede delen av kravet, må et kvalifisert flertall av de pantesikrede fordringshaverne stemme for dette. Det er derfor lagt til rette for at det er rekonstruksjonsplaner som legger opp til løsninger som er i fordringshavernes beste interesse, som vedtas og stadfestes etter de nye reglene. Departementet legger på bakgrunn av dette til grunn at forslaget ikke vil få stor innvirkning på kredittmarkedet. Forslaget kan gi noe økte rekonstruksjonskostnader ved at det kan bli flere tvister om verdsettelse av pantsatte eiendeler underveis i forhandlingene.

Det foreslås i proposisjonen punkt 8 en utvidelse av adgangen til å etablere pantesikkerhet for lån med såkalt superprioritet sammenlignet med den midlertidige rekonstruksjonslovens løsning ved at det kan etableres superprioritetspant i alle eiendeler. En adgang til lån med pant med superprioritet i allerede pantsatte eiendeler vil kunne svekke pantekreditorenes stilling noe, samtidig som det vil kunne sikre flere midler til rekonstruksjonsforhandlingen. En sterk realkreditt har flere viktige funksjoner. Pantsettelsesadgangen virker kredittskapende, og dersom kredittyterne blir mer varsomme med å tilby kreditt fordi verdien av pantet blir mer usikkert, kan dette føre til en lavere kredittilgang. En svekkelse av sikkerheten kan også påvirke prisingen av kreditt. Det er usikkert hvordan en slik utvidelse vil kunne påvirke kredittyternes atferd. En superprioritetsadgang for alle eiendeler vil også kunne gjøre risikoutsatte virksomheter mindre attraktive som låntakere, fordi sikkerheten som kan tilbys, potensielt må vike i en eventuell rekonstruksjonsforhandling. Samtidig vil en slik utvidet adgang til finansiering med pant med superprioritet kunne sikre mer midler til rekonstruksjonsforhandlingen og dermed bidra til flere vellykkede rekonstruksjoner. I tillegg kan en begrenset superprioritetsadgang som etter rekonstruksjonsloven, der det gis adgang til pantsettelse med superprioritet bare i enkelte eiendeler, påvirke kredittfordelingen mellom ulike næringer. Det vises for øvrig til drøftelsene i punkt 8.5. I den samfunnsøkonomiske analysen som ble innhentet som en del av arbeidet med nye rekonstruksjonsregler, se punkt 2.6, vektlegges viktigheten av å sikre mulighet til finansiering av den daglige driften av selskapet hvis man ønsker en samfunnsmessig optimal løsning. Manglende finansiering av driften vil kunne føre til tap av nøkkelmedarbeidere, kunder og partnere og en generell forvitring av selskapets verdier.

I punkt 10.3 foreslås det at fortrinnsberettigede fordringer etter dekningsloven § 9-4 første ledd nr. 1, 3 og 4 kan omfattes av en rekonstruksjonsplan. Forslaget innebærer at disse fordringene får lavere dekning enn etter gjeldsforhandlingsreglene i konkursloven, men høyere dekning enn etter rekonstruksjonsloven. Fordringene vil være sikret en dekning som ikke er dårligere enn det relevante sannsynlige alternativet til at rekonstruksjonsplanen stadfestes, og lovreglene antas å kunne bidra til at flere virksomheter kan gjennomføre en vellykket rekonstruksjon. At det midlertidige unntaket fra fortrinnsrett for fordringer etter dekningsloven § 9-4 første ledd nr. 1, 3 og 4 ikke videreføres, kan imidlertid føre til færre vellykkede rekonstruksjoner sammenlignet med at unntaket videreføres permanent.

Aksjeeiernes stilling i en rekonstruksjon er omtalt i punkt 11. Skyldnerselskapets aksjeeiere skal etter forslaget stemme i en egen klasse ved avstemningen dersom rekonstruksjonsplanen går ut på tiltak der det som ledd i rekonstruksjonen skal besluttes kapitalforhøyelse, kapitalnedsettelse eller utstedelse av finansielle instrumenter etter aksjeloven eller allmennaksjeloven kapittel 10, 11 eller 12 uten generalforsamlingsbehandling. Forslaget innebærer et lempet flertallskrav for beslutningene samt at en rekonstruksjonsplan kan «tvinges gjennom» overfor klassen av aksjeeiere dersom lovens vilkår for dette er oppfylt. Dette innebærer en begrensning av aksjeeiernes rettigheter ved en rekonstruksjon sammenlignet med rekonstruksjonslovens regler. Hensynet til de ansatte, fordringshaverne og til de samfunnsøkonomiske konsekvensene av en konkurs for øvrig tilsier at hensynet til eierne bør tillegges mindre vekt når selskapet er i alvorlige økonomiske problemer.

Forslaget vil kunne innebære behov for enkelte tilpasninger i domstolenes saksbehandlingssystemer og noen flere rekonstruksjonssaker for domstolene. Forslaget vil dessuten kunne medføre behov for noen mindre tilpasninger i Brønnøysundregistrene.

22 Merknader til de enkelte bestemmelsene

22.1 Til endringene i konkursloven

Til § 1

Bestemmelsen regulerer vilkårene for åpning av rekonstruksjon og viderefører rekonstruksjonsloven § 2 første ledd. Den er omtalt i de alminnelige merknadene punkt 5.1.

Bestemmelsen fastsetter at rekonstruksjon, i motsetning til gjeldsordning etter de nåværende reglene i konkursloven, kan åpnes etter begjæring både fra en skyldner og fra en fordringshaver. Vilkåret for at en skyldner kan begjære rekonstruksjon, følger av *første ledd* og innebærer at det ikke er noe krav om at skyldneren er illikvid. Det er tilstrekkelig at skyldneren «har eller i overskuelig fremtid vil få alvorlige økonomiske problemer». I *annet ledd* reguleres en fordringshavers rett til å begjære rekonstruksjon hos en skyldner. For at en fordringshaver skal kunne begjære rekonstruksjon, kreves det at skyldneren er illikvid.

Det foreslås at rekonstruksjonsloven § 2 annet ledd, som angir at lovens formål er en rekonstruksjon med frivillig ordning av gjelden eller en tvangsakkord, utgår. Bakgrunnen er at det ikke foreslås å videreføre reglene om frivillig rekonstruksjon. Det vil også etter forslaget være mulig for en skyldner å inngå en avtale med fordringshaverne om frivillig rekonstruksjon, men det foreslås ikke egne prosessregler for inngåelsen av en slik avtale. Se nærmere om frivillig rekonstruksjon i de alminnelige merknadene punkt 4.1.

Til § 2

Bestemmelsen viderefører rekonstruksjonsloven § 3 med enkelte endringer.

Endringen i *annet ledd nr. 7* innebærer at skyldneren i forbindelse med en begjæring om åpning av rekonstruksjonsforhandling også skal gi tingretten en oppdatert skatteattest. Om bakgrunnen for forslaget vises det til de alminnelige merknadene punkt 5.2. Hvor ny en attest må være for å kunne regnes som oppdatert, må vurderes konkret, men generelt antas det at skatteattesten ikke bør være eldre enn et par uker på tidspunktet for innsendelsen til tingretten.

Tredje ledd oppstiller kravene til en begjæring om rekonstruksjonsforhandling fra en fordringshaver. Som *Nordic Trustee* peker på i sitt høringssvar, må kravene tilpasses at fordringshaveren gjerne sitter på begrenset informasjon. Kravene må derfor ikke tolkes for strengt.

Øvrige endringer i § 2 er språklige eller av teknisk karakter for å tydeliggjøre bestemmelsens innhold og er ikke ment å innebære noen realitetsendring.

Til § 3

Bestemmelsen viderefører i det vesentlige rekonstruksjonsloven § 4 med enkelte språklige endringer. Den er nærmere omtalt i punkt 5.3.

Etter *første ledd første punktum* er det den som begjærer at det åpnes rekonstruksjonsforhandling, som kan pålegges å innbetale et forskudd eller stille sikkerhet for omkostningene ved rekonstruksjonsforhandlingen. Det betyr at også fordringshavere kan pålegges en slik plikt. Etter *annet punktum* hefter likevel en fordringshaver kun for kostnadene i den utstrekning skyldnerens midler ikke kan dekke omkostningene som er omfattet av forskuddet eller sikkerhetsstillelsen. Så langt skyldnerens midler rekker, er det altså skyldneren som skal bære kostnadene ved rekonstruksjonsforhandlingen, uavhengig av hvem som fremsatte begjæringen.

Statens ansvar etter *tredje ledd* er en snever unntaksregel, og retten og rekonstruktøren må under rekonstruksjonsforhandlingen påse at det ikke påløper omkostninger som overstiger det forskuddet, sikkerheten eller skyldnerens øvrige midler kan dekke. Det vil derfor bare være i unntakstilfeller at statens ansvar kan bli aktualisert.

I nytt *fjerde ledd* er det gitt en forskriftshjemmel til å gi utfyllende regler om forskudd og sikkerhetsstillelse, herunder regler om forskudd og sikkerhetsstillelse for små foretak.

Til § 4

Bestemmelsen viderefører rekonstruksjonsloven § 5 med enkelte endringer.

Bestemmelsen i rekonstruksjonsloven § 5 første ledd nr. 1 er delt opp i nytt nr. 1 og 2. Bestemmelsen i *første ledd nr. 1* presiserer at tingretten skal avslå en begjæring om åpning av rekonstruksjonsforhandling dersom skyldneren ikke oppfyller inngangsvilkåret etter lovforslaget § 1. Den viderefører henvisningen i rekonstruksjonsloven § 5 første ledd nr. 1 til at inngangsvilkåret må være oppfylt for at rekonstruksjonsforhandling kan åpnes. Første ledd *nr. 2* viderefører henvisningen i rekonstruksjonsloven § 5 nr. 1 til innholdet i begjæringen om åpning av rekonstruksjonsforhandling.

Første ledd *nr. 3, 4 og 6* viderefører rekonstruksjonsloven § 5 første ledd nr. 2 til 4 med nødvendige tilpasninger. I *nr. 5* foreslås det en ny bestemmelse om at retten skal avslå begjæringen dersom de opplysningene som foreligger, klart tyder på at skyldneren på en illojal måte har innrettet seg med sikte på å oppnå rekonstruksjon, eller det åpenbart vil virke støtende å åpne rekonstruksjonsforhandling. Forslaget har bakgrunn i et innspill fra *Finans Norge* og er ment som en snever sikkerhetsventil for retten til å avslå begjæringen.

Etter *tredje ledd annet punktum* kan en kjennelse som tar en begjæring til følge, ikke angripes ved anke. Bestemmelsen gjelder både når begjæringen er fremsatt av skyldneren, og når den er fremsatt av en fordringshaver, i motsetning til etter rekonstruksjonsloven § 5 tredje ledd der det kun er en kjennelse som tar en begjæring fra skyldneren til følge, som ikke kan ankes. Ettersom skyldneren kan motsette seg at det åpnes rekonstruksjonsforhandling, jf. første ledd nr. 6, ser ikke departementet grunn til på dette punktet å behandle begjæringer fremsatt av en fordringshaver på annen måte enn begjæringer fremsatt av skyldneren.

Bestemmelsen i nåværende § 5 tredje ledd tredje punktum om ankefrist på en uke er sløyfet da det samme følger av lovforslaget § 153 første ledd, se punkt 16.

Til § 5

Bestemmelsen svarer til § 6 første og tredje ledd i rekonstruksjonsloven.

Annet ledd i rekonstruksjonslovens bestemmelse er sløyfet, da den er erstattet av § 19 tredje ledd i lovforslaget.

Til § 6

Bestemmelsen svarer til § 7 i rekonstruksjonsloven. Det foreslås enkelte innholdsmessige endringer i tillegg til en viss omstrukturering av bestemmelsen.

Etter innspill fra *Brønnøysundregistrene* i innspillsrunden forut for høringen er ordlyden i *første ledd første punktum* endret for å tydeliggjøre at det er Konkursregisteret som sørger for kunngjøringen i Brønnøysundregistrenes elektroniske kunngjøringspublikasjon.

I første ledd *annet punktum* er det foreslått en ny bestemmelse om hva som skal fremgå av kunngjøringen. Det skal for det første fremgå hvem som er oppnevnt som rekonstruktør. I tillegg foreslås det at det i kunngjøringen skal fremgå en frist på fem dager for fordringshaverne til å gi innspill til kreditorutvalgets sammensetning. Forslaget har sammenheng med den foreslåtte endringen i § 7 i lovforslaget om at det ikke lenger skal være et krav at kreditorutvalget oppnevnes straks etter kjennelsen om åpningen av rekonstruksjonsforhandlingen, og formålet om å legge bedre til rette for en dialog innledningsvis om kreditorutvalgets sammensetning. Se nærmere om dette punkt 12.1.5.

Nåværende § 7 første ledd annet til fjerde punktum er ikke videreført. Bestemmelsene er erstattet av § 19 annet ledd i lovforslaget om at rekonstruktøren skal underrette skyldneren og fordringshaverne om møtetidspunkt osv. etter å ha mottatt opplysninger om dette fra retten.

Også etter innspill fra *Brønnøysundregistrene* er det i *annet og tredje ledd* foreslått en tydeliggjøring av hvem som skal stå for tinglysing og registreringer av åpningen i forskjellige registre. Disse bestemmelsene avløser gjeldende tredje ledd. Det følger av annet ledd at det er føreren av Konkursregisteret som skal sørge for at åpning av rekonstruksjonsforhandling registreres i Løsøreregisteret og Foretaksregisteret, mens det etter tredje ledd er rekonstruktøren som skal sørge for at rekonstruksjonsforhandlingen tinglyses eller registreres i grunnboken og lignende realregistre og i verdipapirsentralen, hvis det er behov for det. Ifølge Brønnøysundregistrene er det slik reglene delvis praktiseres i dag, i tillegg til at en slik oppgavefordeling vil forenkle saksbehandlingen.

Fjerde ledd svarer til nåværende annet ledd.

Til § 7

Bestemmelsen er i stor grad en videreføring av rekonstruksjonsloven § 8. Det foreslås en viss

omstrukturering av paragrafen som følge av endringene i annet ledd.

Første ledd svarer dels til første ledd og tredje ledd i nåværende § 8. Når det gjelder kvalifikasjonskravet for rekonstruktøren i *annet punktum*, vises til punkt 6.2 om dette.

I *annet ledd første, annet og tredje punktum* er det inntatt nye regler om at skyldneren skal foreslå medlemmer til kreditorutvalget, og at retten skal oppnevne kreditorutvalget på bakgrunn av skyldnerens forslag og de innspillene som eventuelt har kommet inn fra kreditorene etter oppfordringen i kunngjøringen om dette etter § 6 første ledd annet punktum. Dette innebærer at kreditorutvalget ikke kan oppnevnes «straks» etter kjennelsen om åpningen av rekonstruksjonsforhandlingen, slik regelen etter rekonstruksjonsloven § 8 første ledd går ut på. Formålet med disse endringene er å legge til rette for en dialog innledningsvis om kreditorutvalgets sammensetning. Videre vil det uansett være behov for en kartlegging av aktuelle medlemmer av kreditorutvalget som kan ta noe mer tid enn det dagens ordlyd legger opp til. Departementet foreslår derfor at retten skal oppnevne kreditorutvalget «så snart som mulig» etter at den har mottatt de nevnte innspillene.

I *fjerde punktum* foreslås det en utvidelse av antallet medlemmer som kan delta i kreditorutvalget. Etter rekonstruksjonsloven § 8 fjerde ledd skal utvalget ha mellom ett og tre medlemmer. Etter lovforslaget skal antallet være mellom ett og fem medlemmer. Departementet legger til grunn at det særlig i store rekonstruksjoner kan være behov for et noe større kreditorutvalg enn det som følger av rekonstruksjonsloven. Som det fremgår av bestemmelsen, skal medlemmene representere forskjellige grupper av fordringshavere, og blant annet i lys av at det i § 32 foreslås at også pantesikrede fordringshavere kan omfattes av rekonstruksjonsplanen, vil det kunne være vanskelig å sikre tilstrekkelig representasjon hvis antallet medlemmer i kreditorutvalget ikke kan være flere enn tre. Blant annet på grunn av kostnadene bør imidlertid retten uansett påse at kreditorutvalget ikke gjøres større enn nødvendig.

Departementet vil også bemerke at «grupper av fordringshavere» etter forslaget må forstås slik at man bør prøve å inkludere medlemmer fra ulike prioritetsklasser. Dersom pantesikrede fordringshavere berøres av planen, bør de alltid ha en representant i kreditorutvalget.

I *sjette punktum* er det inntatt en presisering om at dersom det oppnevnes en representant for de ansatte, økes maksimumsgrensen etter fjerde punktum fra fem medlemmer til seks medlemmer. En lignende klargjøring følger av konkursloven § 7 annet ledd tredje punktum.

Tredje til femte ledd viderefører rekonstruksjonsloven § 8 henholdsvis femte ledd, annet ledd og sjette ledd.

Til § 8

Bestemmelsen viderefører i det vesentlige rekonstruksjonsloven § 9.

I *annet ledd* foreslås det å føye til en bestemmelse i et nytt *annet punktum* om at konkursloven § 84 første ledd annet punktum gjelder tilsvarende. Den nevnte bestemmelsen gjelder bostyrerens informasjon til de ansatte om deres rettigheter mv. ved konkurs, og den slår fast at dette kan skje «gjennom et møte med de ansatte eller deres representanter, i brev eller på annen hensiktsmessig måte». Departementet ser det som naturlig med en tilsvarende klargjøring av hvordan informasjonen til de ansatte kan formidles når rekonstruktøren skal informere de ansatte om deres rettigheter i forbindelse med en rekonstruksjonsforhandling.

Det foreslås også noen mindre justeringer i *tredje og fjerde ledd* uten innholdsmessig betydning.

Til § 9

Bestemmelsen viderefører rekonstruksjonsloven § 10 med noen endringer.

I forslaget brukes «avgjørelse» i stedet for «vedtak». «Avgjørelse» skal her forstås som alle beslutninger av betydning for rekonstruksjonsforhandlingen, se tilsvarende Wiker og Ro: Konkursloven, kommentarutgave (2003) side 57 om bestemmelsen i konkursloven § 10 om overprøving av gjeldsnemndas vedtak. Departementet foreslår samtidig at lovens krav til saksbehandlingen ved rekonstruksjonsutvalgets avgjørelser lempes noe for å tilpasse dem bedre til hvordan beslutninger etter de tilsvarende bestemmelsene i konkursloven og rekonstruksjonsloven i praksis treffes.

I *annet ledd første punktum* er det foreslått en endring om at rekonstruksjonsutvalget kan behandle saker også utenfor møte, så lenge behandlingsmåten er betryggende. Det er videre foreslått et nytt *fjerde ledd* om at rekonstruktørens avgjørelser etter loven så vidt mulig skal nedtegnes skriftlig.

Til § 10

Bestemmelsen viderefører rekonstruksjonsloven § 11 med noen språklige endringer. I tillegg er nåværende annet ledd tredje punktum i rekonstruksjonsloven § 11 erstattet med en henvisning til oppfriskningsadgangen etter lovforslaget § 23 tredje ledd.

Til § 11

Bestemmelsen viderefører rekonstruksjonsloven § 12 med mindre språklige endringer. Rekonstruksjonslovens formulering «foreta revisjon av skyldnerens regnskaper og forretningsførsel» er erstattet med «foreta nødvendige undersøkelser og vurderinger av skyldnerens regnskaper og forretningsførsel» for å understreke forskjellen fra selskapsrevisorens arbeidsoppgaver.

Til § 12

Bestemmelsen viderefører i all hovedsak rekonstruksjonsloven § 13. I *første ledd første punktum nr. 3* er fullmektig for skyldneren føyd til. Som fullmektig vil regnes en som representerer skyldneren utad, slik at en disposisjon som gjøres av fullmektigen, anses som en disposisjon foretatt av skyldneren selv.

Til § 13

Bestemmelsen viderefører rekonstruksjonsloven § 14 med enkelte språklige og strukturelle endringer uten innholdsmessig betydning.

Til § 14

Bestemmelsen tilsvarer rekonstruksjonsloven § 15 med noen endringer.

Det følger av *første ledd første til tredje punktum* at rekonstruksjonsutvalget fører tilsyn med skyldneren under rekonstruksjonsforhandlingen og kan i denne forbindelse gi pålegg til skyldneren. I *fjerde punktum* fremgår det at rekonstruktøren kan utføre tilsynet alene. Rekonstruktøren alene kan imidlertid bare gi pålegg etter tredje punktum i saker som ikke er av vesentlig betydning, jf. *femte punktum*. Dersom det ikke er oppnevnt kreditorutvalg, jf. lovforslaget § 7 femte ledd, har imidlertid rekonstruktøren tilsvarende kompetanse som rekonstruksjonsutvalget. Første ledd viderefører i hovedsak reglene i rekonstruksjonsloven § 15 første ledd, men kreditorutvalget er ikke gitt kompetanse til å føre tilsyn og gi pålegg alene, slik som etter rekonstruksjonsloven. I tillegg er rekonstruktørens kompetanse til å gi pålegg begrenset til saker som ikke er av vesentlig betydning. Departementet antar at disse endringene er i samsvar med intensjonen bak lovendringen som ble foreslått i Leif Villars-Dahls utredning, som omtales på side 43 i utredningen og vises til i Prop. 75 L (2019–2020) side 28. I den tilsvarende bestemmelsen i konkursloven § 14 er det gjeldsnemnda som har kompetansen etter første ledd.

Av *annet ledd* fremgår det at skyldneren må ha rekonstruksjonsutvalgets tillatelse til visse disposisjoner under rekonstruksjonsforhandlingen. I den tilsvarende bestemmelsen i rekonstruksjonsloven § 15 annet ledd er kompetansen lagt til kreditorutvalget, mens det er gjeldsnemnda som har kompetanse etter konkursloven § 14 annet ledd. Endringen i annet ledd er ikke kommentert nærmere i Prop. 75 L (2019–2020) eller i Villars-Dahls utredning. Departementet antar at det er mest naturlig at kompetansen etter annet ledd ligger til rekonstruksjonsutvalget, og foreslår derfor en endring av dette.

Til § 15

Bestemmelsen viderefører rekonstruksjonsloven § 16 med noen mindre språklige endringer.

Til § 16

Bestemmelsen viderefører rekonstruksjonsloven § 17. Den er nærmere behandlet i punkt 7.

Første og annet ledd er endret slik at bestemmelsene tar høyde for at også fordringshavere kan begjære rekonstruksjonsforhandling.

I *første ledd* er det inntatt et nytt *annet punktum* som presiserer at rettsmøte om behandling av spørsmålet om åpning av konkurs, jf. konkursloven § 70 annet ledd, kan gjennomføres uten hinder av regelen i første punktum. Bestemmelsen tar sikte på å gi retten mulighet til å gjennomføre et rettsmøte om konkursåpningsspørsmålet selv om skyldneren imøtegår konkursbegjæringen med en begjæring om åpning av rekonstruksjonsforhandling. Rettsmøtet vil gi grunnlag for at retten kan avsi kjennelse om åpning av konkurs dersom det viser seg at det likevel ikke åpnes rekonstruksjonsforhandling, uten at det må avholdes et nytt rettsmøte om spørsmålet (der skyldneren igjen kan fremsette begjæring om åpning av rekonstruksjonsforhandling). Dette kan for eksempel være aktuelt der det ikke innbetales forskudd for rekonstruksjonsforhandlingen etter lov-

forslaget § 3, jf. rettsgebyrloven § 3 sjette ledd. Selve vurderingen av konkursåpningsspørsmålet må utsettes til begjæringen om åpning av rekonstruksjonsforhandling er tilbakekalt eller rettskraftig avslått, eller rekonstruksjonsforhandlingen er rettskraftig innstilt eller avsluttet, jf. første punktum. Bestemmelsen vil hindre at skyldnere kan trenere åpningen av konkurs ved å fremsette gjentatte begjæringer om åpning av rekonstruksjonsforhandling i rettsmøte om konkursåpningsspørsmålet. Retten gis en skjønnsmessig kompetanse til å vurdere om rettsmøtet om konkursåpningsspørsmålet skal gjennomføres eller ikke.

Det følger av nåværende første punktum i *fjerde ledd* at det kan fremmes konkursbegjæring uten hinder av reglene i første til tredje ledd hvis den fremsettes av minst tre dividendeberettigede fordringshavere hvis fordringer utgjør minst en halvdel av de kjente dividendeberettigede fordringenes samlede beløp. Departementet foreslår at denne bestemmelsen sløyfes. Det er behov for å endre bestemmelsen på grunn av de foreslåtte reglene i § 45 annet ledd om gjennomtvingelse. Hvis man først mener at det for å kunne oppnå vellykkede rekonstruksjoner er behov for regler om at rekonstruksjonsplanen kan bli vedtatt uten at alle klasser samtykker, harmonerer det dårlig med en regel som likevel gir en viss andel av fordringshaverne adgang til å begjære konkurs under forhandlingene.

Som følge av at nåværende fjerde ledd første punktum ikke er videreført, er det behov for en endring av ordlyden i tidligere annet punktum. Endringen er uten realitetsbetydning.

Til § 17

Bestemmelsen viderefører rekonstruksjonsloven § 18 med noen mindre språklige endringer.

Etter *annet ledd* krever unntak fra forbudet mot tvangsdekning i skyldnerens eiendeler etter tvangsfullbyrdelsesloven kapittel 8 til 12 samtykke fra rekonstruktøren, på samme måte som etter gjeldende rett. Departementet bemerker at også det å ikke gi slikt samtykke må forstås som en avgjørelse som kan begjæres overprøvd av retten etter reglene i lovforslaget § 10.

I annet ledd *nytt annet punktum* foreslås det en tilføyelse om at forbudet mot tvangsdekning også omfatter eiendeler i utlandet, se nærmere omtale i punkt 7.

Til § 18

Bestemmelsen svarer til rekonstruksjonsloven § 23 første ledd. Annet ledd i rekonstruksjonslovens bestemmelse er sløyfet, da denne bestemmelsen er erstattet av § 19 annet ledd i lovforslaget.

Første ledd svarer i hovedsak til første ledd i rekonstruksjonslovens bestemmelse. Når det gjelder hvordan underretningen skal skje, vises det til lovforslaget § 156 og merknaden til denne bestemmelsen.

Annet ledd er nytt. Det følger av bestemmelsen at når skyldneren er et selskap, skal selskapets styre underrette selskapets eiere om at det er åpnet rekonstruksjonsforhandling. Åpningen vil være av stor betydning for selskapet, og departementet ser derfor behov for en bestemmelse som sikrer at eierne får informasjon om dette. Departementet legger videre til grunn at det i denne innledende fasen er mest nærliggende at det er styret som underretter eierne, ikke rekonstruktøren.

I *tredje ledd* videreføres bestemmelsen i rekonstruksjonsloven § 23 første ledd om at fordringshaverne skal orienteres om hvem som er oppnevnt som medlemmer av kreditorutvalget. Ettersom det kan gå noe tid etter åpningen før retten får oppnevnt et kreditorutvalg, kreves det ikke etter forslaget at det skal orienteres om hvem som er oppnevnt som medlemmer, samtidig med underretningen etter første ledd. Dersom kreditorutvalget er klart når underretningen etter første ledd skal sendes, er det ikke noe i veien for at det opplyses om kreditorutvalgets sammensetning i samme underretning.

Til § 19

Bestemmelsen avløser § 22 første, annet og sjette ledd i rekonstruksjonsloven.

Departementet foreslår en noe annen struktur for fordringshavermøtene enn det de gjeldende reglene legger opp til. Etter departementets syn er det behov for klarere regler om fordringshavernes dialog med skyldneren og hverandre om rekonstruksjonsplanens innhold. En side av dette er forslaget i § 6 første ledd annet punktum og § 7 annet ledd annet punktum om at fordringshaverne gis en større innflytelse på sammensetningen av kreditorutvalget ved åpningen av rekonstruksjonsforhandlingen. Etter departementets syn er det i tillegg behov for en noe annen regulering av hvordan fordringshavermøtene skal avholdes, og hvilket innhold de skal ha. Fordringshavermøtet skal etter gjeldende rett avholdes innen

fire uker etter åpningen av rekonstruksjonsforhandlingen, jf. rekonstruksjonsloven § 22. På dette møtet skal skyldnerens forslag til rekonstruksjonsplan drøftes, og det skal avholdes en avstemning over hvorvidt skyldneren skal gå videre med forslaget. Fordringshavermøtet kan likevel utsettes til et senere tidspunkt i forhandlingene.

Departementet foreslår at det kan holdes et innledende fordringshavermøte, jf. *første ledd første punktum,* og senere et møte før avstemningen over rekonstruksjonsplanen, se lovforslaget § 36 og merknaden til denne bestemmelsen. Formålet med det innledende møtet er å starte skyldnerens og fordringshavernes dialog om rekonstruksjonsplanen og mulige løsninger. Det foreslås ikke at skyldneren skal fremlegge et forslag til rekonstruksjonsplan i forkant av eller på dette innledende møtet slik løsningen er etter gjeldende lov. I mange tilfeller vil man ikke ha kommet langt nok i prosessen til at dette vil være hensiktsmessig. Det er likevel ikke noe i veien for at skyldneren presenterer et forslag til en plan på det innledende fordringshavermøtet, og at det stemmes over om skyldneren skal gå videre med planen på møtet, hvis dette er mulig og skyldneren ønsker det. Som følge av innspillene på møtet kan skyldneren i så fall endre planen for å sikre tilstrekkelig støtte fra fordringshaverne.

Departementet legger til grunn at fordringshavermøtet ikke er å anse som et rettsmøte, jf. domstolloven § 122 første ledd og det forholdet at konkursloven § 149 sjette ledd bare omfatter skiftesamlinger.

Det følger av første ledd *annet punktum* at retten etter begjæring fra rekonstruktøren kan beslutte at det ikke skal holdes møte. Det er åpnet for at man kan unnlate å holde møtet dersom dette anses «unødvendig». Kreditorutvalget bør gis anledning til å uttale seg om behovet for møtet.

Et innledende møte kan for eksempel anses unødvendig fordi skyldneren i stedet ønsker å raskt fremlegge et forslag til rekonstruksjonsplan direkte på et fordringshavermøte før avstemningen etter § 36, og retten anser dette som den beste løsningen med tanke på fremdriften i forhandlingene. Det kan også være at det fremstår klart at fordringshaverne ikke ser behov for et fordringshavermøte.

Det følger av *annet ledd* at retten skal gi de nærmere opplysningene om gjennomføringen av fordringshavermøtet til rekonstruktøren, som skal videreformidle dette til skyldneren og fordringshaverne. Bestemmelsen innebærer at det skal opplyses om hvordan møtet skal gjennomføres, hvordan man kan delta (for eksempel hvordan man kan koble seg opp hvis møtet skal være elektronisk, eller hvor et fysisk møte skal avholdes), og tidspunktet for møtet.

I *tredje ledd* foreslås det å snu utgangspunktet for hvordan fordringshavermøter skal gjennomføres. Utgangspunktet etter rekonstruksjonsloven § 22 første ledd er at møtet skal være fysisk, men at retten kan beslutte at det i stedet skal være elektronisk. Etter lovforslaget er utgangspunktet at møtet skal være elektronisk. Departementet legger til grunn at det i dag er mest praktisk at møtet holdes elektronisk, og det bør da også være lovens utgangspunkt. Muligheten for elektronisk deltakelse kan også legge til rette for at møtet kan berammes raskere enn hvis det skal innkalles til et fysisk møte.

Endringene i *fjerde ledd* er av rent språklig art for å tilpasse ordlyden til hovedregelen etter tredje ledd om elektronisk, ikke fysisk, møtedeltakelse.

Femte ledd svarer fullt ut til gjeldende § 22 sjette ledd.

Til § 20

Bestemmelsen svarer til rekonstruksjonsloven § 37 med enkelte endringer. Reglene i rekonstruksjonsloven § 37 om hvordan underretningen skal gis, er foreslått endret på bakgrunn av at bestemmelsene om rekonstruktørens kommunikasjon etter forslaget vil følge av konkursloven § 156.

Skyldnerens standpunkt til det enkelte krav må som hovedregel legges til grunn, men rekonstruksjonsutvalget må kunne gi pålegg om å godta småkrav dersom det vil være prosessøkonomisk ulønnsomt å bestride kravet. Rekonstruksjonsutvalget kan antakelig ikke gi skyldneren pålegg om å godta fordringer han bestrider, utover eksempelet over, se om den tilsvarende bestemmelsen i rekonstruksjonsloven § 37 i Wiker og Ro: Konkursloven, kommentarutgave (2003) side 147 flg.

Til § 21

Bestemmelsen viderefører rekonstruksjonsloven § 24 første ledd med noen språklige endringer. Reglene om verdsettelse i rekonstruksjonsloven § 24 annet ledd følger av lovforslaget § 22.

Til § 22

Bestemmelsen gjelder verdsettelsen av skyldnerens eiendeler og er omtalt i punkt 9. Innholdet er

dels en videreføring av rekonstruksjonsloven § 24 annet ledd.

Prinsippene for rekonstruktørens verdsettelse av skyldnerens eiendeler følger av *første ledd annet punktum*. Rekonstruktøren må verdsette eiendelene ut fra to ulike situasjoner. For det første skal den verdien angis som eiendelene antas å ville ha dersom rekonstruksjonsforhandlingen lykkes og en rekonstruksjonsplan blir stadfestet, jf. *nr. 1*. For det annet skal den verdien angis som eiendelene antas å ville ha ved en mislykket rekonstruksjonsforhandling, og da enten ved at forhandlingen ender med åpning av konkurs, eller ved et sannsynlig alternativt utfall dersom det ikke er mest sannsynlig at det åpnes konkurs hos skyldneren, jf. *nr. 2*. Verdsettelsen ved en vellykket rekonstruksjon vil blant annet danne grunnlag for oppdelingen av pantesikrede krav i en sikret og en usikret del, mens verdsettelsen etter det andre alternativet vil danne grunnlaget for vurderingen av om en fordring kommer dårligere ut etter rekonstruksjonsplanen enn den ville blitt ved en tenkt konkursbehandling eller eventuelt et annet sannsynlig utfall, jf. lovforslaget § 33 tredje ledd og § 46 nr. 5.

På samme måte som etter gjeldende rett kan rekonstruktøren velge å benytte sakkyndige til å foreta verdsettelsen der det er behov for dette, jf. *annet ledd første og annet punktum*.

Til § 23

Bestemmelsen gir enkelte særregler for verdsettelsen av skyldnerens eiendeler som er beheftet med pant, og er omtalt i punkt 9. Pantesikrede krav skal etter lovforslaget i § 35 tredje ledd deles inn i en sikret og en usikret del basert på eiendelens verdi dersom rekonstruksjonsforhandlingen lykkes.

De enkelte panthaverne gis adgang til å innhente en verdivurdering før rekonstruktøren fastsetter verdien av pantobjektet, jf. *første ledd første punktum*. Er det flere panthavere med pant i samme pantobjekt, vil alle panthaverne ha adgang til å innhente en verdivurdering. Det mest praktiske kan likevel være at disse går sammen om å legge frem en felles vurdering.

Verdsettelsen etter § 23 skal sendes til alle panthaverne så snart som mulig etter at den er klar, jf. første ledd *annet punktum*. Det er viktig for fremdriften av rekonstruksjonsforhandlingen at uenighet om verdsettelse kan løses så tidlig som mulig i prosessen. Normalt vil verdsettelsen også sendes ut som en del av rekonstruktørens redegjørelse, jf. lovforslaget § 27 første ledd annet punktum nr. 3.

Panthaverne kan etter *annet ledd første punktum* fremme innsigelser mot rekonstruktørens verdsettelse av pantobjektets verdi. Innsigelsene kan gjelde samtlige av verdsettelsesalternativene etter § 22 første ledd annet punktum. Dersom skyldneren og panthaveren ikke blir enige, skal partene i fellesskap oppnevne en eller flere verdsettere, som skal foreta en ny verdsettelse innen en frist rekonstruktøren setter, jf. annet ledd *annet punktum*. Dersom det ikke er oppnevnt nye verdsettere, eller det ikke foreligger noen ny verdsettelse innen fristen, kan hver av partene be retten fastsette verdien ved kjennelse, jf. annet ledd *tredje og fjerde punktum*. Det følger av konkursloven § 150 at tingrettens avgjørelser er kjennelser når loven kaller dem det, eller «når de avgjør en rettstvist som ikke skal avgjøres ved dom». Det er ikke opplagt hva som ligger i dette siste alternativet. I juridisk teori er det lagt til grunn at det siktes til saker hvor to eller flere parter i samsvar med det kontradiktoriske prinsipp tvistes om ett eller flere rettsforhold, se Huser: Gjeldsforhandling og konkurs, bind 2, side 469-470. For å unngå tvil om rettens avgjørelse etter § 23 skal anses som en avgjørelse av «en rettstvist», foreslås det at det klargjøres i bestemmelsen at avgjørelsen skal skje ved kjennelse. Den samme tvilen kan reise seg for avgjørelser etter § 39 annet ledd, og departementet foreslår en tilsvarende presisering om at rettens avgjørelse treffes ved kjennelse der. I bestemmelser der det ikke er tatt inn slike presiseringer av hvilken form som skal benyttes, må dette avgjøres ut fra ordlyden i § 150.

I *tredje ledd* er det gitt en bestemmelse om at det kan begjæres oppfriskning ved oversittelse av fristene i annet ledd første og tredje punktum. Lovforslaget innfører enkelte preklusive frister for handlinger av betydning for fordringshaverne. Det bør derfor åpnes for en adgang til at retten kan gi oppfriskning ved fristoversittelse, men av hensyn til fremdriften i rekonstruksjonsforhandlingen foreslås det nokså strenge vilkår for dette. Det foreslås at oppfriskning kan gis etter vilkårene i tvisteloven § 16-12 annet ledd første punktum og tredje ledd. I tillegg gjelder det etter forslaget et vilkår om at oppfriskning ikke må forsinke gjennomføringen av rekonstruksjonsforhandlingen vesentlig. Oppfriskning kan også gis på samme vilkår som etter § 23 tredje ledd ved oversittelse av fristene i lovforslaget § 10, § 29 og § 37 annet ledd annet punktum.

Fjerde ledd er en videreføring av rekonstruksjonsloven § 36 annet ledd tredje punktum og fast-

setter at kostnadene ved verdsettelse etter bestemmelsens annet ledd annet punktum bæres av panthaveren dersom rekonstruktørens verdsettelse opprettholdes eller endres med mindre enn ti prosent. Dersom en panthaver har innsigelser mot verdsettelsen av flere pantobjekter, gjelder terskelen på ti prosent for hvert av pantobjektene.

Terskelen på ti prosent skal i tillegg beregnes for hvert av verdsettelsesalternativene. Det vil si at hvis den opprinnelige konkursverdien for eksempel endres med fem prosent, mens verdien basert på en vellykket rekonstruksjon endres med syv prosent, er det panthaveren som skal dekke kostnadene. Verdien er da ikke endret med ti prosent eller mer for noen av verdsettelsesalternativene. Bestemmelsen skal videre forstås slik at det bare er endringer som gir en høyere verdi, som kan føre til at det er skyldneren, og ikke panthaveren, som må dekke kostnadene. Settes konkursverdien for eksempel til et beløp som er 15 prosent lavere enn opprinnelig fastsatt verdi, mens verdien basert på en vellykket rekonstruksjon settes syv prosent høyere, dekkes kostnadene av panthaveren.

Kostnadene det siktes til i fjerde ledd, er kostnadene ved verdsettelsen etter annet ledd annet punktum. Dersom retten avgjør verdsettelsesspørsmålet etter annet ledd tredje til femte punktum, gjelder de alminnelige reglene om sakskostnader, jf. konkursloven § 149 første ledd.

I *femte ledd* er panthaveren gitt en rett til å få lagt til grunn salgsverdien av pantet for oppgjøret etter rekonstruksjonsplanen. Bestemmelsen er ny og er omtalt i punkt 9.

Til § 24

Bestemmelsen viderefører med en mindre språklig endring i annet ledd rekonstruksjonsloven § 20.

Til § 25

Bestemmelsen viderefører med en mindre språklig endring i første punktum rekonstruksjonsloven § 21.

Til § 26

Bestemmelsen tilsvarer rekonstruksjonsloven § 38 med noen språklige endringer.

Til § 27

Bestemmelsen viderefører rekonstruksjonsloven § 25 med enkelte mindre endringer. *Første ledd annet punktum nr. 1 og 2* svarer til nåværende nr. 1.

I første ledd annet punktum *nr. 6* er det gjort språklige endringer.

Departementet legger til grunn at bestemmelsen i første ledd *fjerde punktum* bør omfatte de mest sentrale personene i sammenslutningens eller stiftelsens ledelse. «Forretningsfører» er derfor endret til «daglig leder», som er den betegnelsen som brukes i dagens sammenslutningsrettslige lovgivning.

Femte ledd viderefører delvis rekonstruksjonsloven § 25 femte ledd. Det er gjort språklige endringer i *første punktum*. I *annet punktum* er lagt til at redegjørelsen, i tillegg til at den skal sendes alle kjente fordringshavere, også skal sendes til retten. Forslaget har bakgrunn i innspill fra *Oslo byfogdembete* i innspillsrunden til den midlertidige rekonstruksjonsloven.

Til § 28

Bestemmelsen viderefører med en del endringer rekonstruksjonsloven § 19 første ledd, som åpner for at det for lån til finansiering av drift av virksomheten under rekonstruksjonsforhandling og til finansiering av rekonstruksjonsforhandlingen kan stiftes panterett i driftstilbehør, varelager og utestående fordringer etter panteloven §§ 3-4, 3-8, 3-9, 3-10, 3-11 og 4-10 med prioritet foran andre panteretter. Bestemmelsen er nærmere behandlet i punkt 8. Konkurslovens gjeldsforhandlingsregler har ikke noen tilsvarende bestemmelse.

Vilkårene for at det kan stiftes pant med prioritet foran andre panteretter, såkalt superprioritet, fremgår av *første ledd*.

Til forskjell fra rekonstruksjonsloven § 19 oppstiller ikke bestemmelsen i seg selv noen begrensning for hva slags type eiendeler som kan pantsettes med superprioritet, se nærmere punkt 8.5.1. Det fremgår etter dette av første ledd *første punktum* at det kan stiftes panterett etter bestemmelsen «i skyldnerens eiendeler». Det gjelder likevel et unntak for formuesgoder som inngår i en finansiell sikkerhetsstillelse etter lov om finansiell sikkerhetsstillelse, se tredje ledd og omtalen av denne bestemmelsen under.

Panterett etter § 28 må i utgangspunktet regnes som et alminnelig avtalepant, og pantelovens regler om denne typen pant gjelder på vanlig måte. Det er bare den prioriteten loven gir hjem-

mel for, som skiller panteretten fra andre avtalebaserte panteretter. Dette innebærer blant annet at panteloven § 1-2 annet ledd om at avtalepant bare kan stiftes der dette er hjemlet i lov, gjelder. Lovforslaget § 28 er ikke i seg selv å regne som en hjemmel for panterett i relasjon til panteloven § 1-2 annet ledd. Panteretten må også sikres rettsvern etter vanlige regler, jf. Prop. 75 L (2019–2020) side 67.

Panterett etter § 28 har i likhet med rekonstruksjonslovens bestemmelse prioritet foran alle andre panteretter. Departementet foreslår en presisering om at panteretten har prioritet også foran legalpant, jf. panteloven kapittel 6. Det følger samtidig av panteloven § 6-4 første ledd tredje punktum at legalpant etter denne bestemmelsen går foran «annet lovbestemt pant og alle andre heftelser i formuesgodet». Det kan dermed reises spørsmål om forholdet mellom de to bestemmelsene. Departementet foreslår derfor en presisering i panteloven § 6-4 første ledd tredje punktum om at pant etter konkursloven § 28 likevel går foran. Legalpant etter panteloven § 6-4 har prioritet foran legalpant etter § 6-1, jf. ordlyden i § 6-4 første ledd tredje punktum og Ot.prp. nr. 23 (2003–2004) side 62. Det er derfor ikke nødvendig med en tilsvarende presisering om forholdet mellom pant etter konkursloven § 28 og legalpant etter panteloven § 6-1.

Den lovbestemte prioriteten som følger av § 28, er ufravikelig i den forstand at dersom rekonstruksjonsutvalget samtykker til finansiering med superprioritetspant etter § 29, må eventuelle avtaler om prioritet som skyldneren har inngått med eksisterende panthavere, vike. Hvilke konsekvenser det i tilfelle vil få for avtalen ellers, må vurderes konkret. At prioritetsbestemmelsen i § 28 er ufravikelig, er likevel selvsagt ikke til hinder for at det under rekonstruksjonen inngås avtaler om finansiering med en annen prioritet enn det som følger av bestemmelsen. Man er da utenfor virkeområdet for denne bestemmelsen.

Første ledd *annet punktum* stiller nærmere vilkår som må være oppfylt for at det skal kunne tas opp lån som er sikret med pant med superprioritet. Vilkårene som følger av *nr. 1, 4 og 5*, er i det vesentlige i samsvar med vilkårene som følger av § 19 i rekonstruksjonsloven, men likevel slik at det i nr. 1 er inntatt et vilkår om at det må være sannsynlig at det kan oppnås en vellykket rekonstruksjon, og slik at beskyttelsen av eksisterende panthaveres sikkerhet etter nr. 4 er noe sterkere enn etter rekonstruksjonsloven. Vilkårene i *nr. 2 og 3* er imidlertid nye. Det vises til omtalen av disse bestemmelsene i punkt 8.5.3.

I *annet ledd* er det gitt regler om at panthavere som fra før har panterett i pantobjektet, har fortrinnsrett til å tilby lån som nevnt i første ledd. Det vises til omtalen av forslaget i punkt 8.5.2. Som det fremgår der, er det likevel bare panthavere som har reell sikkerhet i pantobjektet, som gis en førsterett til å tilby lån med superprioritetspant. Dette er det ment å få frem ved formuleringen «har sikkerhet for hele eller deler av sin fordring i pantobjektet». Dette vilkåret bør ikke tolkes strengt. Hvis verdien av pantobjektet er usikker, slik at det også er usikkert om panthaverens fordring er sikret helt eller delvis, bør det legges til grunn at panthaveren har fortrinnsrett til å tilby lån etter bestemmelsen.

I *tredje ledd* er det etter innspill fra *Finans Norge* i høringen inntatt en presisering om at adgangen til å etablere pant med superprioritet etter første ledd ikke omfatter formuesgoder som inngår i en finansiell sikkerhetsstillelse etter lov 26. mars 2004 nr. 17 om finansiell sikkerhetsstillelse. Unntaket svarer til unntakene som følger av § 6-4 niende ledd og § 6-5 annet ledd annet punktum i panteloven. Det vises til begrunnelsen for disse unntakene i Ot.prp. nr. 58 (2004–2005) side 67 som har tilsvarende relevans.

Til § 29

Bestemmelsen svarer til rekonstruksjonsloven § 19 annet ledd. Reglene i §§ 28 og 29 om pant med såkalt superprioritet er nærmere behandlet i punkt 8.

Det følger av *første ledd første punktum* at avtale om lån med superprioritetspant bare kan inngås med samtykke fra rekonstruksjonsutvalget.

Rekonstruksjonsutvalget vil bare kunne samtykke til lånet hvis vilkårene i § 28 er oppfylt, jf. første ledd *annet punktum*. Det foreslås også en hovedregel om at dersom vilkårene i § 28 er oppfylt, *skal* rekonstruksjonsutvalget samtykke til låneopptaket. Det åpnes likevel for at samtykke kan nektes dersom det foreligger særlige grunner. Dette er ment som en snever sikkerhetsventil for tilfeller der det er omstendigheter ved låneopptaket som tilsier at det til tross for at vilkårene i § 28 er oppfylt, vil være uheldig at det gjennomføres.

I *tredje punktum* stilles det krav om at det forut for rekonstruksjonsutvalgets behandling skal legges frem en del dokumentasjon om låneopptaket, se nærmere punkt 8.5.3. Rekonstruksjonsutvalget skal basere sin avgjørelse på denne dokumentasjonen.

Berørte panthavere kan etter *annet ledd* fremme begjæring for retten om at rekonstruksjonsutvalgets samtykke skal omgjøres. I annet ledd er det også gitt nærmere saksbehandlingsregler for slik begjæring og for rettens behandling og avgjørelse. Disse reglene er nærmere omtalt i punkt 8.5.4. Det er presisert at det kan gis oppfriskning av fristen etter annet ledd *annet punktum* ved at det i *tredje punktum* er tatt inn en henvisning til den nye oppfriskningsbestemmelsen i lovforslaget § 23 tredje ledd.

Til § 30

Bestemmelsen svarer til rekonstruksjonsloven § 26.

Første ledd har fått en noe enklere utforming sammenlignet med rekonstruksjonslovens bestemmelse. Nåværende annet punktum er flyttet til § 31 første ledd nr. 8.

Endringene i *annet ledd* går kun ut på endring av henvisninger og terminologi.

Til § 31

Bestemmelsen oppstiller krav til innholdet i en rekonstruksjonsplan. Den er ny og tilsvarer i all hovedsak rekonstruksjons- og insolvensdirektivets krav til innholdet i en rekonstruksjonsplan, jf. direktivet artikkel 8. Rekonstruksjonsloven § 26 første ledd oppstiller enkelte innholdsmessige krav til rekonstruksjonsforslaget, men de er lite detaljerte. Særlige innholdskrav gjelder imidlertid for rekonstruktørens redegjørelse, jf. rekonstruksjonsloven § 25, og for fordringshaverlisten, jf. § 40. § 31 i lovforslaget erstatter rekonstruksjonsloven §§ 26 og 40. Fordringshaverlisten vil etter forslaget fremgå av selve rekonstruksjonsplanen.

Rekonstruksjonsplanen skal inneholde opplysninger om skyldnerens og rekonstruktørens identitet, jf. *første ledd nr. 1*. Dette tilsvarer direktivet artikkel 8 nr. 1 bokstav a og f. Videre skal planen etter første ledd *nr. 2 og 3* inneholde en kort redegjørelse for skyldnerens økonomiske problemer og en beskrivelse av ansettelsesforhold og involvering av ansatte så langt, jf. direktivet artikkel 8 nr. 1 bokstav b. Direktivet artikkel 8 nr. 1 bokstav b krever i tillegg at planen skal inneholde en oversikt over skyldnerens aktiver og passiver og verdien av skyldnerens eiendeler. Disse opplysningene vil etter lovforslaget fremgå av rekonstruktørens redegjørelse, som skal vedlegges planen, jf. § 37 tredje ledd.

Rekonstruksjonsplanen skal videre inneholde en liste over fordringene som berøres av tiltak i rekonstruksjonsplanen etter § 33 første ledd nr. 1, og en liste over fordringer som ikke berøres av slike tiltak, jf. første ledd *nr. 4 og 5*, jf. direktivet artikkel 8 nr. 1 bokstav c og e. Bestemmelsene viderefører rekonstruksjonsloven § 40 første ledd. Et tiltak som går ut på konvertering av gjeld til aksjekapital, vil være å regne som et tiltak etter § 33 første ledd nr. 1 siden konverteringen til aksjer endrer rettigheter knyttet til dekningen av fordringen (selv om et slikt tiltak også forutsetter tiltak etter § 33 første ledd nr. 2).

Første ledd *nr. 6* stiller krav om at rekonstruksjonsplanen inneholder rekonstruksjonsforslagets betingelser, jf. direktivet artikkel 8 nr. 1 bokstav g. Ved omtalen av hvilke tiltak rekonstruksjonsplanen går ut på, er det naturlig at også begrunnelsen for tiltakene fremgår, inkludert begrunnelse for eventuell forskjellsbehandling av fordringshaverne. Dersom det er aktuelt, skal det begrunnes hvorfor enkelte fordringer holdes utenfor planen, jf. nr. 6 *bokstav b*.

Planen skal etter første ledd *nr. 7* inneholde en redegjørelse for klasseinndelingen og verdien av kravene og interessene i hver klasse, jf. direktivet artikkel 8 nr. 1 bokstav d.

Rekonstruksjonsplanen skal dessuten inneholde en begrunnelse for hvorfor rekonstruksjonsplanen gir rimelige utsikter til å avverge skyldnerens insolvens og sikre virksomhetens levedyktighet, jf. første ledd *nr. 8*. Bestemmelsen tilsvarer direktivet artikkel 8 nr. 1 bokstav h samt rekonstruksjonsloven § 26 første ledd annet punktum.

Annet ledd viderefører rekonstruksjonsloven § 40 annet ledd.

Til § 32

Bestemmelsen angir hvilke fordringer som kan omfattes av en rekonstruksjonsplan, og hvilke fordringer som ikke kan berøres av planen. Den er også omtalt i punkt 10. Bestemmelsen skiller seg fra rekonstruksjonsloven, som i § 54 i stedet har en bestemmelse om hvilke fordringer tvangsakkorden er bindende for. Lovforslaget her åpner for at skyldneren (innenfor rammene av § 32) kan velge hvilke fordringer som skal berøres av planen, jf. også forslaget til § 52 om hvem som bindes av en stadfestet rekonstruksjonsplan.

Alle fordringer på skyldneren som skriver seg fra tiden før åpningen av rekonstruksjonsforhandlingen, kan omfattes av rekonstruksjonsplanen, jf. *første punktum*, med mindre de faller inn under unntakene i annet punktum. At de «kan» omfattes, refererer seg til at det er opp til skyldneren å

bestemme hvilke fordringer som skal omfattes av planen. Bestemmelsen innebærer ut fra sin ordlyd at også ukjente og uanmeldte fordringer kan omfattes. Følger det av planen at for eksempel alle usikrede fordringer er omfattet, gjelder dette også for usikrede fordringer som er ukjente eller ikke anmeldt på tidspunktet for vedtakelsen av planen. I § 52 annet ledd er det gitt en bestemmelse som avklarer hva en fordringshaver med en ukjent fordring da har krav på.

Av *annet punktum* fremgår det forutsetningsvis at også fordringer sikret ved panterett, og fordringer med lovbestemt fortrinnsrett etter dekningsloven § 9-4 første ledd nr. 1, 3 og 4 kan omfattes av en rekonstruksjonsplan, og dermed bindes av planen, jf. også lovforslaget § 52. Fordringer sikret ved andre sikkerhetsretter og fordringer med fortrinnsrett etter dekningsloven § 9-4 første ledd nr. 2 kan ikke omfattes av rekonstruksjonsplanen. På samme måte som etter gjeldende rett vil likevel en slik fordringshaver kunne uttrykkelig frafalle fortrinnsretten eller sikkerhetsretten. Det har ikke vært ansett nødvendig å presisere dette i lovteksten. Annet punktum *nr. 5* er ny og unntar fordringer som er unntatt gjeldsordning etter gjeldsordningsloven § 4-8 første ledd annet punktum bokstav d og h. Ettersom det kan åpnes rekonstruksjonsforhandling for fysiske personer, bør unntakene etter gjeldsordningsloven gjelde også når det åpnes rekonstruksjonsforhandling etter konkursloven for en fysisk person. Fordringer «som skal gis full dekning» er ment å også omfatte de fordringer som etter en nærmere vurdering skal holdes utenfor gjeldsordning etter gjeldsordningsloven. Forslaget er omtalt i punkt 10.4.5.

Til § 33

Bestemmelsen regulerer hvilke tiltak som kan fastsettes i en rekonstruksjonsplan, og som binder fordringene og skyldnerens aksjeeiere etter lovforslaget § 52. Bestemmelsen er omtalt i punkt 12.2.

I *første ledd nr. 1* presiseres det at rekonstruksjonsplanen for fordringshavere kan gå ut på tiltak som endrer rettigheter og forpliktelser knyttet til betaling av eller sikkerhet for fordringer som kan omfattes av rekonstruksjonsplanen etter lovforslaget § 32.

For aksjeeierne kan planen gå ut på at det som ledd i rekonstruksjonen besluttes kapitalforhøyelse, kapitalnedsettelse eller utstedelse av finansielle instrumenter etter aksjeloven eller allmennaksjeloven kapittel 10, 11 eller 12 uten beslutning i selskapets generalforsamling, jf. første ledd *nr. 2*. En vedtatt og stadfestet rekonstruksjonsplan erstatter da de nødvendige generalforsamlingsbeslutningene, jf. lovforslaget § 34.

Fastsetter rekonstruksjonsplanen tiltak etter første ledd nr. 2, anses dette alltid å berøre samtlige aksjeeiere. Samtlige aksjeeiere har dermed de rettigheter som lovforslaget legger til parter som er berørt av planen, jf. for eksempel § 37 første ledd om at rekonstruksjonsplanen skal sendes berørte parter. Tiltak etter første ledd nr. 2 anses også alltid som tiltak som går ut på samme løsning for eierne. De kan dermed ikke deles inn i ulike klasser etter § 35 basert på at det er tilbudt ulike løsninger, slik fordringer kan etter § 35 første ledd annet punktum. Dersom bare enkelte av aksjeeierne for eksempel skal delta i en rettet emisjon i forbindelse med rekonstruksjonsplanen, mens andre ikke får det samme tilbudet, er ikke dette å regne som ulike løsninger for eierne. Grunnen til dette er at den enkeltes deltakelse i kapitalforhøyelsen ikke er å anse som et tiltak etter § 33 som vedkommende aksjeeier blir bundet til gjennom planen. Plikten til å delta i kapitalforhøyelsen må baseres på et annet rettslig grunnlag enn stadfestelsen av rekonstruksjonsplanen, se nærmere punkt 12.2.5. Tiltaket aksjeeierne som sådan bindes til gjennom planen, er bare at det i selskapet skal gjennomføres en kapitalforhøyelse, en kapitalnedsettelse eller utstedelse av finansielle instrumenter etter de reglene som fremgår av lovforslaget § 34, og tiltaket innebærer slik sett at de gjennom planen har fått samme løsning.

I *annet ledd* foreslås det en begrensning for hvilke tiltak rekonstruksjonsplanen kan gå ut på, ved at det presiseres at tiltak etter første ledd ikke kan stride mot regler gitt i eller i medhold av annen lov. En lik begrensning følger også av § 52 første ledd annet punktum, og det vises til omtalen av denne i punkt 15.1.5.

Av *tredje ledd* følger en sentral begrensning for tiltak etter første ledd nr. 1. En fordring kan ikke stilles dårligere etter rekonstruksjonsplanen enn det som kan forventes ved en konkurs eller ved det alternative sannsynlige utfallet dersom rekonstruksjonsforhandlingen ikke lykkes, med mindre fordringshaveren samtykker til dette. Dette omtales gjerne som at planen må være i «fordringshavernes beste interesse». Retten skal prøve om dette vilkåret er oppfylt ved stadfestelsen av planen dersom en fordringshaver som har stemt mot planen, begjærer det, jf. lovforslaget § 46 nr. 5. At fordringen ikke kan stilles dårligere enn ved konkurs eller det sannsynlige alternativet, innebærer

også at endringer i sikkerheten for fordringen ikke kan være dårligere enn hva som kan forventes ved en mislykket rekonstruksjonsforhandling.

Fjerde ledd viderefører rekonstruksjonsloven § 34 tredje ledd med noen språklige endringer og en mindre innholdsmessig endring ved at det foreslås at fordringshavere som ikke ønsker konvertering av gjeld til egenkapital, aktivt må motsette seg dette.

Femte ledd første punktum viderefører med enkelte endringer rekonstruksjonsloven § 34 annet ledd om at en tvangsakkord kan gå ut på at alle fordringer dekkes opp til en viss sum. Det er presisert at virkeområdet for bestemmelsen er forenklet oppgjør av småkrav. Den gir ikke hjemmel til å dekke større beløp på denne måten. Den delen av en fordring som dekkes etter femte ledd, eventuelt hele fordringen hvis den dekkes fullt ut, anses ikke omfattet av rekonstruksjonsforhandlingen, jf. *annet punktum*. Det som er dekket, settes med andre ord ut av betraktning ved stemmegivningen osv. Hele fordringen skal likevel regnes med ved vurderingen etter tredje ledd av om en fordring stilles dårligere etter rekonstruksjonsplanen enn ved konkurs.

Til § 34

Bestemmelsen avløser rekonstruksjonsloven § 35. Den er nærmere behandlet i punkt 11.

Bestemmelsen gjelder tilfeller der forslaget til rekonstruksjonsplan går ut på tiltak etter § 33 første ledd nr. 2, det vil si at det i selskapet som er under rekonstruksjon, som ledd i rekonstruksjonen skal foretas kapitalforhøyelse, utstedelse av finansielle instrumenter og/eller kapitalnedsettelse etter aksjeloven eller allmennaksjeloven kapittel 10, 11 eller 12. Skal det i forbindelse med rekonstruksjonen treffes andre beslutninger av betydning for selskapet eller dets eiere, gjelder aksjelovens og allmennaksjelovens regler på vanlig måte. Det samme er tilfellet dersom det skal treffes beslutninger etter aksjeloven eller allmennaksjeloven kapittel 10, 11 eller 12 av andre grunner enn som ledd i rekonstruksjonen. Fremgangsmåten som § 34 åpner for, gjelder bare når beslutning etter de nevnte kapitlene er tiltak som «anses nødvendig for å avhjelpe skyldnerens økonomiske vanskeligheter», jf. § 33 første ledd.

En endring sammenlignet med rekonstruksjonsloven er at beslutningen om kapitalforhøyelse, kapitalnedsettelse eller utstedelse av finansielle instrumenter ikke skal treffes av selskapets generalforsamling etter de alminnelige reglene i aksjeloven og allmennaksjeloven, men som en del av vedtakelsen og stadfestelsen av rekonstruksjonsplanen. Det følger etter dette av *første ledd første punktum* at en stadfestet rekonstruksjonsplan erstatter de nødvendige generalforsamlingsbeslutningene etter kapittel 10, 11 og 12 i aksjeloven og allmennaksjeloven. Dette innebærer at reglene om innkalling til generalforsamling og om avholdelse og gjennomføring av generalforsamling i kapittel 5 i de to lovene ikke får anvendelse. Flertallskravene i § 5-17 første ledd og § 5-18 første ledd gjelder heller ikke siden disse erstattes av flertallskravet i lovforslaget § 41 tredje ledd. De øvrige flertallskravene i aksjeloven kapittel 5 avsnitt IV og allmennaksjeloven kapittel 5 avsnitt V får imidlertid anvendelse (i den grad de skulle være relevante), herunder § 5-21 i de to lovene om misbruk av generalforsamlingens myndighet.

En annen følge av at vedtakelsen og stadfestelsen av rekonstruksjonsplanen trer i stedet for generalforsamlingens beslutning, er at slike bestemmelser som etter aksjelovgivningen må inntas i generalforsamlingens beslutning, i stedet må inntas i rekonstruksjonsplanen, jf. første ledd *annet punktum*. Rekonstruksjonsplanen må etter dette inneholde slike bestemmelser som generalforsamlingens beslutning skal inneholde etter aksjeloven § 10-1 annet ledd, § 10-2 første ledd, § 10-5, § 11-2 tredje ledd, § 11-4 annet punktum, jf. § 10-5, § 11-10 tredje ledd, § 11-12 tredje ledd, § 11-13 første ledd annet punktum, jf. § 10-5, og § 12-1 annet ledd, eventuelt etter tilsvarende bestemmelser i allmennaksjeloven. Forslag til nødvendige vedtektsendringer som følge av kapitalendringene må også inntas i planen.

Videre vil forslaget til rekonstruksjonsplan erstatte styrets forslag til de nevnte generalforsamlingsbeslutningene etter reglene i aksjeloven og allmennaksjeloven § 10-3 første ledd, § 11-3 annet punktum, § 11-12 siste ledd annet punktum og § 12-3 første ledd. Dette er slått fast i første ledd *tredje punktum*.

Aksjeloven og allmennaksjeloven har regler om at styret må begrunne forslaget til generalforsamlingsbeslutning om kapitalforhøyelse, utstedelse av finansielle instrumenter eller kapitalnedsettelse, jf. § 10-3 annet og tredje ledd, jf. § 11-3 annet punktum og § 11-12 siste ledd annet punktum, og § 12-3 annet ledd i de to lovene. Aksjeeierne bør få en tilsvarende begrunnelse fra styret når beslutningene treffes i forbindelse med vedtakelsen og stadfestelsen av en rekonstruksjonsplan. Det følger derfor av første ledd *fjerde punktum* at styrets begrunnelse skal følge som vedlegg til rekonstruksjonsplanen. Skal aksjer kunne tegnes mot innskudd i annet enn penger etter § 10-2 i de to lovene, må det dessuten

utarbeides en redegjørelse etter aksjelovens og allmennaksjelovens vanlige regler om dette, men siden aksjeloven og allmennaksjeloven § 10-2 fjerde ledd legger opp til at redegjørelsen skal inntas i eller vedlegges innkallingen til generalforsamlingen, og det i disse tilfellene ikke skal holdes noen generalforsamling, er det i fjerde punktum også presisert at redegjørelsen i stedet skal vedlegges rekonstruksjonsplanen. Aksjeeierne vil få tilgang til disse dokumentene i forkant av stemmegivningen ved at rekonstruksjonsplanen med vedlegg skal sendes dem etter § 37.

Tilsvarende kan fristen for verdsettelsen av eiendeler som skal skytes inn som aksjekapital etter aksjeloven og allmennaksjeloven § 10-2 tredje ledd annet punktum, ikke knyttes til tidspunktet for generalforsamlingen. I *femte punktum* er det derfor presisert at fristen i stedet skal knyttes til fristen for stemmegivningen etter § 37 annet ledd.

Gjennomføringen av en kapitalforhøyelse krever medvirkning fra dem som skal tildeles de nye aksjene, ved at de må tegne seg for aksjene etter reglene i aksjeloven § 10-7 eller allmennaksjeloven § 10-7. Man kan ikke nødvendigvis legge til grunn at alle som skal delta i kapitalforhøyelsen, vil medvirke på denne måten, blant annet fordi § 33 fjerde ledd åpner for at fordringshavere unntaksvis kan pålegges å være med på en ordning med omgjøring av gjeld til egenkapital mot sin vilje. I *annet ledd* foreslås det derfor at aksjene anses tegnet ved rettens stadfestelse av rekonstruksjonsplanen. I tillegg til det nevnte hensynet om at enkelte av dem som skal tegne aksjer, kan komme til å unnlate å gjennomføre denne disposisjonen, kan en slik løsning også være praktisk hvis det er mange tegnere. Det foreslås likevel et forbehold om at aksjer kan tegnes på et annet tidspunkt hvis dette fremgår av rekonstruksjonsplanen. Departementet antar at det kan være et praktisk behov for fleksibilitet på dette punktet, og at loven ikke bør stenge for at aksjene eller noen av aksjene tegnes på et senere tidspunkt. Hvis det i rekonstruksjonsplanen fastsettes at aksjene ikke skal anses tegnet ved stadfestelsen, gjelder aksjelovens og allmennaksjelovens regler om tegning på vanlig måte, med det forbeholdet at ved anvendelsen av aksjelovgivningens regler må disse leses slik at stadfestelsen av planen erstatter generalforsamlingsbeslutningen (jf. særlig fristen i aksjeloven § 10-1 annet ledd nr. 5).

Aksjelovens og allmennaksjelovens regler om søksmål om ugyldige generalforsamlingsbeslutninger passer ikke godt når det er ved rettens stadfestelse av rekonstruksjonsplanen at beslutningene etter kapittel 10, 11 eller 12 blir truffet. Den som ønsker å angripe beslutningen, bør i stedet gjøre dette etter de regler som følger av rekonstruksjonsloven, det vil si ved anke over stadfestelseskjennelsen etter § 49 annet ledd innen fristen som er fastsatt der. I *tredje ledd* er det etter dette slått fast at reglene i §§ 5-22 til 5-24 i aksjeloven og allmennaksjeloven ikke gjelder for beslutninger etter første ledd om kapitalforhøyelse, kapitalnedsettelse eller utstedelse av finansielle instrumenter i en vedtatt og stadfestet rekonstruksjonsplan.

I *fjerde ledd* slås det fast at utover de særreglene som følger av paragrafen, får aksjelovens og allmennaksjelovens bestemmelser anvendelse på vanlig måte, men med nødvendige tilpasninger. Styret må for eksempel etter aksjelovens og allmennaksjelovens regler sørge for at beslutningene meldes til Foretaksregisteret.

Selv med de presiseringene som er foreslått i første til fjerde ledd, kan det reise seg spørsmål om forholdet mellom aksjelovenes regler og rekonstruksjonslovens regler i tilfeller der rekonstruksjonsplanen går ut på beslutninger etter § 33 første ledd nr. 2, jf. § 34. Departementet foreslår derfor i *femte ledd* en hjemmel til å gi nærmere regler i forskrift om anvendelsen av aksjelovens og allmennaksjelovens regler når rekonstruksjonsplanen går ut på slike tiltak. Det foreslås også at det i en slik forskrift kan gjøres unntak både fra reglene i konkursloven § 34 og fra aksjelovens og allmennaksjelovens regler. Formålet må imidlertid i så fall være å klargjøre rollefordelingen mellom disse lovene, og unntakene må for aksjelovenes del begrense seg til de regler som gjelder avholdelse av generalforsamling og vedtakelse og gjennomføring av beslutninger som nevnt i kapittel 10, 11 eller 12.

Til § 35

Bestemmelsen er ny og innfører regler om at avstemningen over om rekonstruksjonsplanen skal vedtas, skal gjennomføres ved inndeling i stemmeklasser. Bestemmelsen er omtalt i punkt 12.4 i proposisjonen.

Klasseinndelingen gjøres for å sikre en rettferdig avstemning. Inndelingen vil imidlertid også – for de fordringshaverne som deltar i avstemningen – speile hvilke fordringshavere som har krav på hvilke løsninger for sine fordringer.

Regler om når fordringer skal deles inn i en eller flere klasser følger av *første ledd første og annet punktum*. Fordringer som gir stemmerett etter § 38, skal deles inn i ulike stemmeklasser

hvis fordringene vil ha ulik stilling i konkurs, og hvis det tilbys ulike løsninger for fordringene i rekonstruksjonsplanen. Fordringer som ikke gir stemmerett, skal ikke deles inn i klasser, ettersom disse ikke skal delta i avstemningen.

Pantesikrede fordringer, fortrinnsberettigede fordringer og usikrede fordringer skal alltid deles inn i ulike klasser, jf. første ledd *tredje punktum*. Disse gruppene av fordringer har ikke en sammenlignbar stilling i konkurs. Kriteriet om ulik stilling i konkurs kan innebære at det kan være aktuelt å dele de pantesikrede fordringene inn i ytterligere klasser. Det kan for eksempel være usikkert hvilken dekning pantet vil gi i en konkurs, enten på grunn av panteobjektet eller prioriteten for panteretten. Hovedformålet med klasseinndelingen – å sikre en rettferdig avstemning – vil være retningsgivende for hva som må anses å utgjøre en ulik stilling i konkurs.

Videre skal fordringer i disse prioritetsgruppene deles inn i ytterligere klasser dersom det tilbys forskjellige løsninger for fordringene i rekonstruksjonsplanen. Hva som utgjør ulike løsninger, er nærmere omtalt i punkt 12.4.5. I hvilke tilfeller det er adgang til å tilby tiltak som innebærer ulike løsninger for fordringer med samme prioritet, er omtalt i punkt 12.3.

Dersom skyldnerens aksjeeiere omfattes av tiltak etter § 33 første ledd nr. 2, skal de plasseres i en egen stemmeklasse, jf. *annet ledd*. Som det fremgår av ordlyden i § 38 første ledd annet punktum og merknaden til bestemmelsen, vil alle selskapets aksjeeiere ha stemmerett hvis det foreslås tiltak etter § 33 første ledd nr. 2. Tiltak etter § 33 første ledd nr. 2 anses alltid å gå ut på samme løsning for aksjeeierne, se nærmere merknaden til bestemmelsen om dette. Det er dermed ikke aktuelt å dele inn aksjeeierne i ytterligere klasser basert på at de tilbys ulike løsninger. Departementet foreslår heller ikke at aksjeeierne kan deles inn i ulike klasser basert på et kriterium om at de ikke har tilstrekkelig sammenlignbare interesser til å stemme sammen, se punkt 12.4.5.

Tredje ledd første punktum fastsetter at dersom en fordring sikret med panterett ikke er sikret fullt ut, skal den deles inn i en sikret og en usikret del, slik at den fordeles på to forskjellige klasser. Inndelingen skal baseres på den verdien pantobjektet antas å ha dersom rekonstruksjonsforhandlingen lykkes. Ettersom lån som er sikret med pant med superprioritet etter lovforslaget §§ 28 og 29, skal innfris i forbindelse med iverksettingen av rekonstruksjonsplanen, skal det etter *annet punktum* sees bort fra superprioritetspantet i vurderingen av hvor stor del av fordringen som har pantesikkerhet.

Til § 36

Bestemmelsen viderefører rekonstruksjonsloven § 39 annet ledd første punktum med enkelte endringer. Departementet foreslår at det som hovedregel skal holdes et fordringshavermøte senest en uke før skyldnerens rekonstruksjonsplan sendes ut til avstemning, jf. *første punktum*. Formålet er at fordringshaverne skal gis anledning til å ha en dialog om innholdet i forslaget og drøfte alternative løsninger før rekonstruksjonsplanen sendes ut til avstemning. Selv om departementet ikke foreslår at fordringshaverne skal gis anledning til å fremme alternative forslag til rekonstruksjonsplan, jf. punkt 12.1.5, vil et fordringshavermøte som dette gi mulighet for fordringshaverne til å presentere alternative løsninger til skyldnerens plan og diskutere dette med øvrige fordringshavere og skyldneren.

Det følger av *tredje punktum* at retten etter begjæring fra rekonstruktøren kan beslutte at det ikke skal holdes møte. Det er åpnet for at man kan unnlate å holde møtet dersom dette anses «unødvendig». Kreditorutvalget bør gis anledning til å uttale seg om behovet for møtet.

Det vil være viktigere å holde møtet etter denne bestemmelsen om drøftelse av forslaget til rekonstruksjonsplan enn det innledende møtet etter lovforslaget § 19. Selv om vilkårene er de samme, skal det derfor mer til for å unnlate å holde møte etter § 36 enn etter § 19 første ledd. Beslutter retten at det ikke skal holdes møte, kan man gå rett til utsendelse av planen til avstemning etter § 37. Retten bør derfor ha klare holdepunkter for at en slik enklere prosess er hensiktsmessig og tilstrekkelig før den beslutter å sløyfe dette fordringshavermøtet.

Bestemmelsene i lovforslaget § 19 annet til fjerde ledd gjelder tilsvarende for gjennomføringen av fordringshavermøtet etter § 36, se bestemmelsens *fjerde punktum*.

Til § 37

I § 37 er det gitt regler om utsendelsen av rekonstruksjonsplanen for avstemning og om gjennomføringen av avstemningen. Bestemmelsen svarer til rekonstruksjonsloven § 39 med enkelte endringer.

Første ledd første punktum slår fast at når planen er ferdigstilt, skal den sendes til parter som er berørt av planens tiltak etter § 33 første ledd, til

avstemning. Det følger av § 33 første ledd at både fordringshavere og skyldnerens eiere kan være berørt av planen. Reglene i nåværende første ledd annet og tredje punktum om hvordan utsendelsen skal foregå, er erstattet av en felles bestemmelse om kommunikasjon, se lovforslaget § 156 annet ledd. Når det gjelder utsendelse til eierne, se også § 156 fjerde ledd.

I første ledd *annet punktum* er det tatt inn en ny bestemmelse om at rekonstruksjonsplanen ikke kan sendes ut til avstemning før verdsettelsen av eiendeler og pant er avgjort. Med «avgjort» menes at også eventuell anke over verdsettelsesspørsmålet er avgjort og rettskraftig. Bakgrunnen for regelen er at verdsettelsen vil kunne ha betydning for klasseinndelingen, avstemningen og om løsningene i rekonstruksjonsplanen er i samsvar med lovens krav.

Annet ledd første punktum viderefører rekonstruksjonsloven § 39 første ledd første punktum. Rekonstruktøren skal ved utsendelsen sette en frist for stemmegivningen. Denne fristen kan på samme måte som etter rekonstruksjonsloven ikke være kortere enn to uker.

I *annet punktum* foreslås en ny bestemmelse om at rekonstruktøren ved utsendelsen av rekonstruksjonsplanen må opplyse om at eventuelle innsigelser mot planen fra parter som er berørt av planens tiltak, må fremsettes så snart som mulig og senest innen utløpet av fristen for stemmegivningen. Formålet med bestemmelsen er at skyldneren skal gis mulighet til å vurdere innsigelsene mot planen og om disse gir grunnlag for å endre planen, jf. lovforslaget § 42. Etter fristen kan parter som er berørt av planens tiltak etter § 33 første ledd, ikke fremsette innsigelser mot den, med mindre innsigelsen gjelder forhold partene ikke kjente eller burde kjenne til på tidspunktet for stemmegivningen. Slike innsigelser kan fremsettes frem til retten behandler spørsmålet om stadfestelse av rekonstruksjonsplanen, jf. *fjerde punktum*. Fristen etter annet punktum gjelder bare for parter som er berørt av planens tiltak. Innsigelser fra rekonstruktøren eller kreditorutvalget kan fremsettes frem til rettens behandling av stadfestelsesspørsmålet, jf. i den forbindelse § 43 første ledd nr. 5 og merknaden til bestemmelsen. Retten kan gi oppfriskning ved fristoversittelse på samme måte som etter lovforslaget § 23 tredje ledd, se henvisningen i § 37 annet ledd *tredje punktum*.

I *tredje ledd* om hvilke vedlegg som skal følge med ved utsendelsen av rekonstruksjonsplanen, er det i *nr. 1* presisert at kreditorutvalgets uttalelse om rekonstruktørens redegjørelse, jf. § 27 femte ledd, skal vedlegges redegjørelsen.

I tredje ledd *nr. 3* er det presisert at rekonstruksjonsutvalget ikke bare skal ha uttalt seg om hvorvidt det anbefaler planen, men også om hvorfor. For øvrig svarer bestemmelsen til gjeldende lov.

Nordic Trustee uttaler i tilknytning til denne bestemmelsen at rekonstruksjonsutvalget bør uttale seg om «rimeligheten av rekonstruksjonsforslaget, herunder om prinsippet om fordringshavernes interesse er ivaretatt». Departementet viser til at det følger av § 30 i lovforslaget at rekonstruksjonsplanen skal drøftes med rekonstruksjonsutvalget. Videre følger det av forslaget til § 37 tredje ledd nr. 3 at rekonstruksjonsutvalget i sin uttalelse om planen blant annet skal redegjøre for om det anbefaler at rekonstruksjonsplanen vedtas, og hvorfor, utsikten til at den kan bli oppfylt, vilkår utvalget har satt for å anbefale den, og om hvordan boets stilling antas å bli i tilfelle av konkurs. Dersom rekonstruksjonsutvalget mener at forslaget til rekonstruksjonsplan ikke er rimelig, eller ikke gir fordringshaverne en dekning som tilfredsstiller vilkåret om fordringshavernes beste interesse, vil det være naturlig at dette omtales i utvalgets uttalelse. Departementet ser derfor ikke behov for at det gis en uttrykkelig bestemmelse om dette i lovteksten.

Fjerde ledd svarer til rekonstruksjonsloven § 39 annet ledd annet punktum og gir regler om hvordan avstemningen over rekonstruksjonsplanen skal gjennomføres. Som etter gjeldende lov gjøres dette ved at de som skal delta i avstemningen, jf. § 38, sender skriftlig melding til rekonstruktøren. Når det gjelder hvordan meldingen skal sendes, vises det til lovforslaget § 156 annet og fjerde ledd og merknaden til bestemmelsen. Gjeldende § 39 annet ledd første punktum om adgangen til å avholde fordringshavermøte før avstemningen er videreført med noen endringer i lovforslaget § 36.

Til § 38

Bestemmelsen regulerer hvem som har stemmerett i avstemningen over rekonstruksjonsplanen. Den avløser rekonstruksjonsloven § 41 og er nærmere behandlet i punkt 13.1.

Første ledd første punktum fastslår et utgangspunkt om at alle fordringer som er berørt av tiltak i rekonstruksjonsplanen som nevnt i § 33 første ledd nr. 1, har stemmerett. Det er presisert at dette også gjelder fordringer som ikke er meldt til rekonstruktøren.

Fordringer som er holdt utenfor planen (som ikke berøres av tiltak etter første ledd nr. 1), kan

det derimot ikke stemmes for. Går rekonstruksjonsplanen ut på at alle fordringer skal dekkes opp til en bestemt sum, jf. § 33 femte ledd, kan det heller ikke stemmes for disse i den grad de dekkes av denne summen. Dette fremgår også uttrykkelig av annet ledd nr. 4.

Det følger av første ledd *annet punktum* at dersom det foreslås tiltak etter § 33 første ledd nr. 2, har også selskapets aksjeeiere stemmerett. Som det fremgår av ordlyden, har i så fall alle aksjeeierne rett til å delta i avstemningen. En beslutning om kapitalforhøyelse, kapitalnedsettelse eller utstedelse av finansielle instrumenter som gir rett til å tegne aksjer, vil alltid måtte anses å ha betydning for selskapets aksjeeiere. Samtlige aksjeeiere bør derfor kunne delta tilsvarende det de ville kunne ha gjort hvis beslutningen hadde blitt truffet av generalforsamlingen etter aksjelovgivningens alminnelige regler. (En annen sak er at flertallskravet er redusert sammenlignet med aksjelovgivningens regler.) Se i denne forbindelse også merknadene til §§ 33 og 35.

Hvordan aksjeeiernes stemmerett utøves, er presisert i § 41 tredje ledd.

Annet ledd viderefører unntakene fra stemmerett i rekonstruksjonsloven § 41, med enkelte endringer. Rekonstruksjonsloven § 41 første ledd nr. 1 om at fordringer akkorden ikke er bindende for, ikke har stemmerett, ivaretas av forslagets første ledd om at det kun er fordringer som er omfattet av tiltak som nevnt i § 33 første ledd nr. 1, som har stemmerett, jf. også lovforslaget § 52. I annet ledd *nr. 4* videreføres rekonstruksjonsloven § 41 første ledd nr. 5. Etter bestemmelsen har fordring eller del av fordring som skal dekkes fullt ut av rekonstruksjonsplanen etter § 33 femte ledd, ikke stemmerett. Fordringen eller delen av fordringen som dekkes på denne måten, settes ut av betraktning ved stemmegivningen, slik at det bare er den eventuelt resterende delen som omfattes av tiltak etter § 33 første ledd nr. 1, som gir stemmerett. Etter annet ledd *nr. 5* skal ingen etterprioriterte fordringer ha stemmerett. Endringen er omtalt i punkt 13.1.5.

Til § 39

Bestemmelsen avløser rekonstruksjonsloven § 46 første ledd. Forslaget er omtalt i punkt 13.2.

Første ledd viderefører rekonstruksjonsloven § 46 første ledd om at retten avgjør stemmerettstvister som en del av behandlingen av spørsmålet om rekonstruksjonsplanen skal stadfestes. Tingretten trenger bare å avgjøre stemmerettstvister ved stadfestelsen i den utstrekning det er nødvendig for å fastslå utfallet av avstemningen, jf. første ledd *første punktum*. Avgjørelsen kan bare ankes sammen med avgjørelsen av stadfestelsesspørsmålet, jf. *annet punktum*. En avgjørelse i en stemmerettstvist etter første ledd har, på samme måte som etter rekonstruksjonsloven, bare virkning for spørsmålet om fordringshaverens stemmerett, jf. *tredje punktum*.

Bestemmelsen i *annet ledd* er ny og gir skyldneren mulighet til å be retten avgjøre stemmerettstvister på et tidligere tidspunkt enn ved stadfestelsen, dersom dette er nødvendig for gjennomføringen av rekonstruksjonsforhandlingen. Skyldneren kan ha et behov for avklaring av stemmerettstvister som kan få avgjørende betydning for om rekonstruksjonsforhandlingen kan lykkes, på et tidligere tidspunkt enn ved stadfestelsen. Etter annet ledd gjelder det ikke noen begrensing om at retten kun skal ta stilling til stemmerettsspørsmålet i den utstrekning det er nødvendig for å fastslå utfallet av avstemningen, ettersom en slik begrensning ville gi liten mening når spørsmålet avgjøres før avstemningen.

Retten avgjør spørsmål etter annet ledd ved kjennelse, se i den forbindelse merknaden til § 23. Avgjørelsen skal treffes så raskt som mulig og normalt innen tre uker etter at kravet er fremsatt, jf. annet ledd *annet punktum*. Avgjørelsen av stemmerettstvisten kan ankes av skyldneren og fordringshavere som berøres av den, jf. annet ledd *tredje punktum*. Det vil først og fremst være fordringshaveren med den bestridte fordringen og skyldneren som har et berettiget behov for å kunne få avgjørelsen overprøvd. Men det kan ikke utelukkes at avgjørelsen kan ha en slik betydning også for andre fordringshavere i rekonstruksjonsforhandlingen at det begrunner ankeadgang. Til sammenligning kan skyldneren, parter som har stemt mot rekonstruksjonsplanen, og etterprioriterte fordringshavere som er omfattet av rekonstruksjonsplanen, anke stadfestelseskjennelsen. Ankefrist for rettens kjennelse følger av lovforslaget § 153 første ledd nr. 1. Også for avgjørelser av stemmerettstvister etter annet ledd er virkningen av avgjørelsen begrenset til stemmerettsspørsmålet, jf. *fjerde punktum*.

Retten kan beslutte å innhente ytterligere opplysninger før den treffer avgjørelser etter bestemmelsen. Dette følger av *tredje ledd*.

Til § 40

Bestemmelsen avløser rekonstruksjonsloven § 46 annet ledd. Forslaget er omtalt i punkt 13.2.

I *første ledd* gis regler om avsetning av dividende til omtvistede fordringer. Bestemmelsen svarer til rekonstruksjonsloven § 46 annet ledd med noen endringer. Krav om avsetning av dividende kan i prinsippet fremsettes av en fordringshaver på ethvert tidspunkt under forhandlingen, men avgjøres som hovedregel ved stadfestelsen, jf. *første punktum*. Det vil etter forslaget fremdeles være opp til rettens skjønn om det skal foretas avsetning eller ikke. Retten bestemmer «om, og for hvilket beløp» det skal avsettes dividende, jf. *annet punktum*. I dette ligger at retten også kan bestemme at det skal settes av et mindre beløp enn fordringshaveren pretenderer å ha krav på. Videre foreslås det å angi uttrykkelig i loven de hensynene som skal vektlegges i vurderingen. Retten må foreta en viss prejudisiell prøving av kravet og sannsynligheten for at det vil føre frem, men også fordringshaverens behov for sikkerhet og belastningen avsetningen vil medføre for skyldneren, vil inngå i vurderingen av om det skal avsettes dividende.

Etter *annet ledd* kan skyldneren be retten avgjøre om det skal avsettes dividende etter første ledd på et tidligere tidspunkt enn ved stadfestelsen, dersom dette er nødvendig for gjennomføringen av rekonstruksjonsforhandlingen.

På samme måte som etter gjeldende rett foreslås det at det ikke er ankerett over spørsmålet om avsetning av dividende. Dette fremgår av *tredje ledd*.

Til § 41

Bestemmelsen regulerer kravene til flertall for at en klasse skal anses å ha gitt tilslutning til rekonstruksjonsplanen. Som det fremgår av § 35, er det bare fordringer som gir stemmerett etter § 38, som skal deles inn i stemmeklasser.

Første ledd oppstiller strengere flertallskrav for tilslutning fra klasser med pantesikrede fordringer enn andre fordringer. Bestemmelsen oppstiller to alternative flertallskrav, som beregnes på to forskjellige måter: enten tilslutning fra fordringshavere som representerer minst to tredeler av det samlede beløpet i den aktuelle klassen (jf. *første punktum*), eller tre firedeler av det samlede beløpet blant fordringshaverne som har deltatt i avstemningen i den aktuelle klassen (jf. *annet punktum*). Fordringshavere som har stemt blankt, regnes ikke for å ha deltatt i avstemningen etter det sistnevnte alternativet.

For øvrige fordringer er det i *annet ledd* på samme måte oppstilt to alternative flertallskrav, som beregnes på to forskjellige måter: enten tilslutning fra fordringshavere som representerer minst halvparten av det samlede beløpet i den aktuelle klassen (jf. *første punktum*), eller to tredeler av det samlede beløpet blant fordringshaverne som har deltatt i avstemningen i den aktuelle klassen (jf. *annet punktum*).

I *tredje ledd* er det gitt regler om flertallskrav i klassen av aksjeeiere. Aksjeeierne skal stemme på samme måte som de stemmer på generalforsamlingen, men med et redusert flertallskrav. Dette vil si at dersom det er fastsatt begrensninger i stemmeretten for enkelte aksjer eller aksjeeiere i vedtektene etter aksjeloven § 5-3 første ledd eller allmennaksjeloven § 5-4 første ledd, gjelder disse begrensningene også for avstemningen etter § 41. På samme måte som etter aksjeloven og allmennaksjeloven § 5-18 første ledd annet punktum vil imidlertid også stemmerettsløse aksjer telles med ved at det er et krav om tilslutning også fra aksjekapitalen.

Til § 42

Bestemmelsen svarer til rekonstruksjonsloven § 43 med noen endringer. Det foreslås at skyldneren, i tillegg til å kunne fremlegge et nytt forslag til rekonstruksjonsplan dersom rekonstruksjonsplanen ikke har oppnådd det tilstrekkelige flertallet for stadfestelse etter § 45, kan fremlegge en ny rekonstruksjonsplan for avstemning dersom skyldneren ønsker å gjøre endringer som følge av innsigelser som er fremsatt mot planen. I lovforslaget § 37 annet ledd annet punktum foreslås det at innsigelser mot rekonstruksjonsplanen fra parter som er berørt av planens tiltak, skal fremsettes innen utløpet av fristen for stemmegivningen. Dette gir skyldneren mulighet til å endre planen og legge frem en ny plan til avstemning før planen sendes over til retten for avgjørelse av spørsmålet om stadfestelse. Dette gjelder da selv om planen har fått tilstrekkelig tilslutning til å kunne stadfestes, jf. § 45.

Når skyldneren legger frem en ny plan for avstemning med samtykke fra rekonstruksjonsutvalget etter § 42, gjelder reglene om utsendelse av forslaget, innsigelser, avstemning osv. på vanlig måte. Det kan ses bort fra reglene i kapittel VIII om stadfestelse for den opprinnelige planen.

Nåværende første ledd fjerde og femte punktum er ikke videreført, se i stedet lovforslaget § 156 annet og fjerde ledd og merknaden til denne bestemmelsen.

Til § 43

Bestemmelsen svarer med noen endringer til rekonstruksjonsloven § 44. De fleste av endringene er språklige eller konsekvenser av endringer ellers i lovforslaget.

Første ledd gjelder rekonstruktørens plikt til innen en uke etter avstemningen å sende tingretten en redegjørelse for resultatet av avstemningen. Med redegjørelsen skal det etter *annet punktum* nr. 1 til 5 følge enkelte vedlegg.

Endringen i *nr. 1* innebærer ingen realitetsendring. Det vises til lovforslaget § 37, der det blant annet fremgår at rekonstruktøren ved utsendelsen av rekonstruksjonsplanen skal angi hvem som har stemmerett, og fristen for å stemme.

Nr. 2 svarer fullt ut til gjeldende nr. 2.

Nr. 3 svarer delvis til gjeldende nr. 3. Det følger av nr. 3 i rekonstruksjonslovens bestemmelse at også listen over fordringshavere skal legges ved. Dette er utelatt i lovforslaget da denne listen etter § 31 nr. 4 og 5 er en del av rekonstruksjonsplanen, som etter § 43 nr. 4 skal sendes retten.

Nr. 4 svarer innholdsmessig til gjeldende nr. 4, men med en ordlyd som er tilpasset lovforslaget ellers.

Nr. 5 svarer til gjeldende nr. 5. I likhet med den gjeldende bestemmelsen skal eventuelle innsigelser mot at rekonstruksjonsplanen stadfestes, legges ved redegjørelsen. Dette vil omfatte innsigelser fra berørte parter som er fremsatt i samsvar med fristen etter § 37 annet ledd annet punktum. Videre skal innsigelser som denne fristen ikke gjelder for, jf. § 37 annet ledd fjerde punktum, legges ved dersom de foreligger på tidspunktet for oversendelsen. Gjør de ikke det, følger det av § 43 annet ledd tredje punktum at de skal fremsettes og sendes retten så snart som mulig.

Også eventuelle innsigelser fra rekonstruktøren eller kreditorutvalget mot at planen stadfestes, skal vedlegges redegjørelsen hvis de foreligger på tidspunktet for oversendelsen. Det gjelder ikke noen frist for når rekonstruktøren og kreditorutvalget kan fremsette sine innsigelser; de kan fremsettes helt frem til retten påbegynner sin behandling av stadfestelsesspørsmålet. Men hvis innsigelsene foreligger når rekonstruktøren sender redegjørelsen til retten, noe det må antas at helst vil være tilfellet, skal de følge med som vedlegg.

Det følger av *annet ledd første punktum* at redegjørelsen om avstemningen med vedlegg også skal sendes parter som er berørt av rekonstruksjonsplanens tiltak etter § 33 første ledd. Disse partene skal i oversendelsen opplyses om at innsigelser som ikke omfattes av fristen etter § 37 annet ledd annet punktum, det vil si innsigelser som omfattes av § 37 annet ledd fjerde punktum, skal sendes retten så snart som mulig, jf. *annet punktum*.

Når det gjelder spørsmålet om hvordan redegjørelsen med vedlegg og eventuelle innsigelser skal sendes, vises det til lovforslaget § 156 og merknaden til bestemmelsen.

Til § 44

Bestemmelsen svarer til i all hovedsak til rekonstruksjonsloven § 45.

I samsvar med gjeldende lov følger det av *første ledd første punktum* at retten kan avgjøre spørsmålet om stadfestelse ved at det innkalles til rettsmøte, eller ved skriftlig behandling. Departementet foreslår en presisering om at retten kan velge å behandle stadfestelsesspørsmålet ved delvis skriftlig behandling. Dette innebærer at retten kan kalle inn til rettsmøte om stadfestelsen, men likevel henvise enkelte spørsmål til skriftlig behandling. For eksempel kan retten, hvis det er mange eiere eller fordringshavere med små krav, be disse om å uttale seg skriftlig om stadfestelsesspørsmålet, mens stadfestelsen for øvrig behandles i rettsmøte. Retten må på bakgrunn av innsigelsene som er fremmet mot rekonstruksjonsplanen, vurdere om spørsmålene som skal behandles, er av en slik art at det er behov for å avholde rettsmøte før avgjørelse om stadfestelse treffes.

Gjeldende § 45 annet ledd første punktum fastsetter at skyldneren, rekonstruktøren, kreditorutvalget og fordringshaverne skal innkalles til rettsmøtet. I lovforslaget er det i *annet ledd første punktum* presisert at dersom det er besluttet skriftlig behandling, skal det være anledning til å uttale seg skriftlig. Videre er det foreslått en endring ved at det ikke er «fordringshaverne», men «parter som er berørt av rekonstruksjonsplanens tiltak etter § 33 første ledd», som skal kunne delta. Dette innebærer at fordringshavere som ikke er berørt av rekonstruksjonsplanen, ikke skal kalles inn eller gis anledning til å delta. Videre innebærer det at skyldnerens aksjeeiere skal kalles inn eller gis anledning til å delta hvis de er berørt på grunn av tiltak som nevnt i § 33 første ledd nr. 2, se nærmere merknaden til den nevnte bestemmelsen. Alle aksjeeierne anses berørt dersom rekonstruksjonsplanen går ut på tiltak etter § 33 første ledd nr. 2. Det vises også til lovforslaget § 156 fjerde ledd om at det kan overlates til skyldneren å innkalle aksjeeierne.

I *tredje punktum* er «han eller hun» erstattet med «skyldneren». Siden skyldneren i de aller fleste tilfellene er et selskap, treffer det ikke så godt med en ordlyd som indikerer at vedkommende har et kjønn. Hvem som kan representere skyldneren i rettsmøtet i de tilfeller der skyldneren er en sammenslutning, og som spørsmålet om gyldig fravær dermed kan være aktuelt for, må avgjøres etter alminnelige prosessregler og sammenslutningsrettslige regler, jf. i den forbindelse konkursloven § 149 første ledd.

Nåværende femte ledd er ikke videreført da det samme følger av § 49 første ledd første punktum.

Til § 45

Bestemmelsen er ny og oppstiller krav til tilslutning fra klassene for at rekonstruksjonsplanen kan stadfestes. I lovforslaget § 41 oppstilles krav til tilslutning innad i de enkelte klassene for at en klasse skal anses å ha gitt tilslutning til planen. I § 45 fastsettes derimot hvor mange klasser som må ha gitt tilslutning for at rekonstruksjonsplanen kan stadfestes. Tilslutningskravene er formulert som forutsetninger for stadfestelse. Stadfestelse kan likevel nektes etter reglene i lovforslaget §§ 46 og 47 selv om vilkårene for tilslutning fra klassene er oppfylt.

Bestemmelsen er nærmere omtalt i punkt 14.2 i proposisjonen.

Hovedregelen for hvor mange klasser som må ha sluttet seg til rekonstruksjonsplanen, følger av *første ledd*. Utgangspunktet er at alle klasser må ha gitt tilslutning til planen for at den kan stadfestes.

Selv om ikke alle klasser har gitt tilslutning til planen, kan den likevel stadfestes etter *annet ledd* dersom visse vilkår er oppfylt. Det er dette som ofte omtales som «gjennomtvingelse», altså at rekonstruksjonsplanen tvinges gjennom mot enkelte klassers vilje.

Annet ledd *nr. 1* innebærer for det første et vilkår om at planen må ha fått tilslutning fra flere enn halvparten av klassene. Videre må minst én av klassene som har stemt for, omfatte fordringer som kan forventes å få hel eller delvis dekning ved en konkurs, dersom rekonstruksjonsplanen omfatter fordringer som kan forventes å få slik dekning. En klasse av usikrede fordringshavere som vil få dividende i konkurs, vil for eksempel tilfredsstille kravet. Vurderingen av om en klasse av fordringer kan forventes å få dekning ved en konkurs, må gjøres med utgangspunkt i den samme verdsettelsen av konkursscenariet som etter testen av fordringshavernes beste interesse i § 46 nr. 5 om stadfestelse, se nærmere om verdsettelse i punkt 9.

I annet ledd *nr. 2* oppstilles det et krav til rekonstruksjonsplanens fordeling for at rekonstruksjonsplanen skal kunne stadfestes selv om ikke alle klasser har gitt tilslutning til den. Fordringer i klasser som har stemt mot rekonstruksjonsplanen, må gis full dekning før fordringer med lavere prioritet gis dekning eller beholder noen rettigheter. Med prioritet menes her rekkefølgen klassene ville fått dekning etter ved en konkurs. Fordringer i en klasse som har stemt mot planen, må her sammenlignes både med fordringer med lavere prioritet som omfattes av tiltak i rekonstruksjonsplanen, og fordringer som kan omfattes av en rekonstruksjonsplan etter § 32, men som skyldneren har valgt å holde uberørt av rekonstruksjonsplanen. Fordringer med pantesikkerhet i en klasse som har stemt mot planen, skal alltid ha full dekning før fordringer uten pantesikkerhet får dekning eller beholder rettigheter etter planen. Av annet ledd nr. 2 følger det også et vilkår om likebehandling av fordringer av samme prioritet.

I *nr. 3* fastslås det at ingen klasse kan få eller beholde mer enn den fulle verdien av sine fordringer eller rettigheter.

Etter *tredje ledd første punktum* kan det gjøres unntak fra kravene i annet ledd nr. 2 i den utstrekning det anses nødvendig for å nå målene med rekonstruksjonsplanen, og planen ikke urimelig skader de berørte fordringshavernes rettigheter eller interesser. Det kan imidlertid ikke gjøres unntak fra kravet om at pantesikrede fordringer i en klasse som har stemt mot planen, skal ha full dekning før fordringshavere uten pantesikkerhet får dekning eller beholder rettigheter, jf. *annet punktum*. Det er den reelt sikrede delen av kravet etter verdsettelsen, altså fordringen som deltar i klassen for pantesikrede fordringer, som skal ha full dekning.

I *fjerde ledd* gjøres det unntak fra vilkårene i annet ledd nr. 2 for tiltak etter planen som går ut på at alle fordringshavere får dekket sitt samlede krav opp til en bestemt sum. Et slikt tiltak etter rekonstruksjonsplanen er ment som en enkel måte å dekke små krav på, slik at disse kan holdes utenfor avstemningen, men løsningen vil nødvendigvis måtte innebære at noen fordringshavere får dekket en større del av kravene sine enn andre.

Til § 46

Bestemmelsen erstatter sammen med lovforslaget § 47 rekonstruksjonsloven §§ 47, 48 og 49 og er

omtalt i punkt 14.3. Bestemmelsen angir forhold som alltid skal føre til at retten nekter å stadfeste rekonstruksjonsplanen. Enkelte av nektelsesgrunnene kan bare prøves dersom det er fremmet innsigelse om forholdet.

§ 46 *nr. 1* viderefører rekonstruksjonsloven § 47 nr. 1.

Bestemmelsen i rekonstruksjonsloven § 47 nr. 2 om at retten skal nekte å stadfeste rekonstruksjonsforslaget dersom det ikke er vedtatt med nødvendig flertall, følger nå av lovforslaget § 45, som oppstiller krav til tilslutning fra klassene for at retten skal kunne stadfeste rekonstruksjonsplanen.

Etter *nr. 2* skal retten nekte stadfestelse dersom klasseinndelingen ikke oppfyller kravene til klasseinndeling i lovforslaget § 35. Det kan fremmes innsigelser om dette som en del av innsigelsene mot stadfestelsen av planen, se lovforslaget § 37 annet ledd, men retten skal vurdere om klasseinndelingen oppfyller kravene etter § 35 av eget tiltak. Bestemmelsen er omtalt i punkt 12.5 og 14.3.

Videre skal stadfestelse nektes dersom retten, etter innsigelse fra en fordringshaver som har stemt mot rekonstruksjonsplanen eller ikke hadde stemmerett etter § 38 annet ledd, finner at ny finansiering ikke har vært nødvendig for gjennomføringen av rekonstruksjonsplanen eller er til urimelig skade for fordringshaverne, jf. *nr. 3*. Lån med såkalt «superprioritet» etter lovforslaget §§ 28 og 29 inngår ikke i «ny finansiering» etter dette vilkåret. Slike lån kan bare prøves etter reglene i § 29 annet ledd. Etter *nr. 4* skal stadfestelse imidlertid nektes dersom det er tatt opp lån med pant med «superprioritet» etter §§ 28 og 29 og rekonstruksjonsplanen ikke på en tilfredsstillende måte fastsetter hvordan lånet skal innfris ved iverksettelsen av rekonstruksjonsplanen.

Etter *nr. 5 første punktum* skal retten nekte å stadfeste rekonstruksjonsplanen dersom den etter innsigelse fra en fordringshaver finner at fordringshaveren vil bli dårligere stilt etter planen enn det vedkommende kan forventes å bli stilt ved en konkurs eller eventuelt ved det alternative sannsynlige utfallet dersom rekonstruksjonsforhandlingen ikke lykkes. Bestemmelsen gjennomfører direktivet artikkel 10 nr. 2 bokstav d, den såkalte testen av «fordringshavernes beste interesse».

Retten skal bare prøve om stadfestelse skal nektes på dette grunnlaget etter innsigelse fra en fordringshaver som enten har stemt mot rekonstruksjonsplanen, eller som ikke hadde stemmerett etter § 38 annet ledd. Også fordringshavere uten stemmerett bør kunne fremme innsigelse mot rekonstruksjonsplanen på dette grunnlaget. En fordringshaver som stemmer for en løsning som for seg er dårligere enn konkurs eller det relevante alternativet, anses å ha samtykket til dette og bør derfor ikke kunne fremme innsigelse mot stadfestelse av rekonstruksjonsplanen på dette grunnlaget.

Retten kan ikke overprøve verdsettelsen av panteobjekter etter § 23 annet ledd som ledd i testen av fordringshavernes beste interesse etter lovforslaget § 46 nr. 5. Dette må prøves etter innsigelse fra en panthaver som er fremsatt innen fristen i lovforslaget § 23 annet ledd første punktum, eventuelt må det fremmes innsigelse etter lovforslaget § 46 nr. 6 om senere endringer i verdien av pantsatte eiendeler.

Har skyldneren ubegrenset gjeldsansvar, vil dette ha betydning for hvordan testen av fordringshavernes beste interesse skal anvendes. Departementet legger til grunn at dekningsmulighetene for restgjelden ved at fordringshaveren kan søke dekning på grunnlag av det personlige gjeldsansvaret, vil måtte hensyntas i vurderingen av hva det er sannsynlig at vil bli dekningen i et tenkt konkursscenario. Når det gjelder fremtidige dekningsmuligheter, antar departementet at et naturlig utgangspunkt kan være et tidsperspektiv opp mot fem år, men dette må avgjøres konkret.

Nr. 6 fastsetter at retten skal nekte å stadfeste en rekonstruksjonsplan dersom den finner at det er overveidende sannsynlig at verdien av en pantsatt eiendel har endret seg så mye at det vil være urimelig å legge denne verdien til grunn for rekonstruksjonsplanen. Retten skal bare prøve spørsmålet etter innsigelse fra panthaveren. Bestemmelsen er ment å gi en snever adgang til å nekte stadfestelse på grunn av verdiendringer, se punkt 9.2.5.

Forslaget i *nr. 7* viderefører delvis rekonstruksjonsloven § 49 nr. 2 bokstav b. Forslaget i *nr. 8* viderefører rekonstruksjonsloven § 48 første ledd nr. 1 med enkelte endringer. Departementet foreslår at retten skal nekte å stadfeste rekonstruksjonsplanen dersom det vil virke støtende å stadfeste den, eller rekonstruksjonsplanen ikke er rimelig. Den tilsvarende bestemmelsen i rekonstruksjonsloven krever at rekonstruksjonsplanen ikke anses «rimelig og rettferdig» overfor fordringshaverne for at stadfestelse skal kunne nektes. Departementet mener det er tilstrekkelig at vurderingstemaet er om rekonstruksjonsplanen ikke er rimelig, og at dette vil fange opp også urettferdige rekonstruksjonsplaner. Retten skal bare prøve om vilkårene i nr. 8 er oppfylt dersom

det fremmes innsigelse om det fra rekonstruktøren, kreditorutvalget eller noen som er berørt av planens tiltak etter § 33 første ledd nr. 1. Slike innsigelser kan fremmes uavhengig av om parten har stemt mot rekonstruksjonsplanen. Aksjeeierne kan ikke fremme innsigelser etter bestemmelsen. Deres vern mot urimelige utslag av rekonstruksjonen må vurderes etter selskapsrettslige regler.

Til § 47

Bestemmelsen erstatter deler av rekonstruksjonsloven §§ 48 og 49 og er omtalt i punkt 14.3. Se for øvrig lovforslaget § 46 og merknaden til denne bestemmelsen.

I § 47 foreslås det regler om hvilke omstendigheter som gir retten grunnlag for å nekte å stadfeste rekonstruksjonsplanen etter en nærmere vurdering. Vurderingen av om stadfestelse skal nektes, vil blant annet avhenge av hvor grovt det aktuelle forholdet er.

Første ledd nr. 1 viderefører rekonstruksjonsloven § 48 første ledd nr. 2, første ledd *nr. 2* viderefører rekonstruksjonsloven § 48 første ledd nr. 3, første ledd *nr. 3* viderefører delvis rekonstruksjonsloven § 49 nr. 1 og første ledd *nr. 4* viderefører rekonstruksjonsloven § 49 nr. 2 bokstav c.

Forslaget i *annet ledd* er en videreføring av rekonstruksjonsloven § 48 annet ledd om at straffbare forhold hos daglig leder eller styremedlem kan gi grunnlag for å nekte stadfestelse av rekonstruksjonsplan for foretak.

Til § 48

Bestemmelsen svarer til rekonstruksjonsloven § 50 med enkelte henvisningsendringer som følge av endringer i paragrafnummereringen.

Til § 49

Bestemmelsen viderefører rekonstruksjonsloven § 51 med enkelte endringer.

Første ledd tilsvarer rekonstruksjonsloven § 51 med noen språklige endringer. Ordlyden i *annet og tredje punktum* tar høyde for forslaget i § 44 om at behandlingen av spørsmålet om stadfestelse kan avgjøres ved en kombinasjon av rettsmøte og skriftlig behandling. I disse tilfellene er det fristen etter annet punktum som gjelder, i og med at det da har vært avholdt rettsmøte. Fristen etter tredje punktum gjelder bare der det har vært utelukkende skriftlig behandling.

I *annet ledd første punktum* er det gjort noen endringer som følge av at flere parter enn etter rekonstruksjonsloven kan omfattes av en rekonstruksjonsplan. Etter forslaget har også aksjeeiere som har stemt mot rekonstruksjonsplanen, anke-rett.

Annet ledd *annet punktum* er nytt og fastsetter at fristen for å anke kjennelsen om stadfestelse er ti dager. Fristen regnes fra avsigelsen av kjennelsen, jf. lovforslaget § 153 annet ledd fjerde punktum. Endringen av ankefristen er omtalt i punkt 16.4.

Tredje ledd viderefører rekonstruksjonsloven § 51 tredje ledd.

I nytt *fjerde ledd* er det presisert at retten skal sørge for at stadfestelseskjennelsen blir forkynt straks den er avsagt, se begrunnelsen for forslaget i punkt 16.4.

Til § 50

Bestemmelsen viderefører rekonstruksjonsloven § 52 første ledd. Nåværende annet og tredje ledd er videreført med noen endringer i § 56 annet og tredje ledd.

Melding om stadfestelsen skal etter *første punktum* sendes til alle som er berørt av tiltak etter § 33 første ledd. Se om dette lovforslaget § 156 annet og fjerde ledd og merknaden til bestemmelsen.

Det er inntatt en ny bestemmelse i *annet punktum* om at det skal opplyses om ankefristen. Begrunnelsen for dette fremgår av punkt 16.4.

Til § 51

Bestemmelsen svarer innholdsmessig fullt ut til § 53 i rekonstruksjonsloven. Det er kun foreslått mindre justeringer for å tilpasse den til lovforslaget ellers.

Til § 52

Bestemmelsen gir regler om virkningen av en stadfestet rekonstruksjonsplan og erstatter rekonstruksjonsloven § 54 om hvem akkorden er bindende for. Den er nærmere omtalt i punkt 15.

Første ledd første punktum bestemmer at en stadfestet rekonstruksjonsplan er bindende for alle fordringshavere med fordringer som er omfattet av planens tiltak etter § 33 første ledd nr. 1, og for eierne dersom planen går ut på tiltak etter § 33 første ledd nr. 2.

En stadfestet rekonstruksjonsplan avgjør ikke det underliggende rettsforholdet mellom fordringshaveren og skyldneren, som fordringens eksistens eller størrelse. Fastsetter planen at for-

dringen skal dekkes med for eksempel fem prosent dividende, er det med andre ord fem prosent av den endelig fastsatte fordringen som fordringshaveren har krav på. Denne siden av § 52 må sees i sammenheng med § 145 om tingrettens kompetanse i saker om rekonstruksjonsforhandling, se nærmere merknaden til den sistnevnte bestemmelsen.

Det følger også av bestemmelsen at partene bindes på de vilkår som fremgår av rekonstruksjonsplanen.

Det følger av *annet punktum* at en part ikke er bundet av planen hvis den strider mot regler gitt i eller i medhold av annen lov. Bestemmelsen er omtalt i punkt 15.1.5. Innsigelser som gjelder regler i konkursloven selv om prosessen eller om hva rekonstruksjonsplanen kan gå ut på, må fremmes som innsigelser mot at planen stadfestes etter §§ 46 og 47, se særlig § 46 nr. 1 og 2. Tingretten, eventuelt ankedomstolen, avgjør med endelig virkning om vilkårene for stadfestelse er oppfylt. Se ellers nærmere om dette merknaden til § 145.

Også ukjente fordringer og ikke anmeldte fordringer kan omfattes av rekonstruksjonsplanen. Dette følger av ordlyden i § 32 første punktum, som generelt slår fast at rekonstruksjonsplanen kan omfatte fordringer som skriver seg fra tiden før åpningen av rekonstruksjonsforhandlingen (se likevel unntakene i annet punktum). En fordringshaver med en ukjent fordring vil dermed være bundet av planen etter regelen i § 52 første ledd første punktum hvis fordringen er av en slik art at den er omfattet av tiltak som nevnt i § 33 første ledd nr. 1. *Annet ledd* avklarer hva fordringshaveren da har krav på og dermed er bundet til for sin fordring. Bestemmelsen slår fast at en fordringshaver med en ukjent fordring har krav på den løsningen det er sannsynlig at rekonstruksjonsplanen ville ha gått ut på for denne fordringen hvis fordringen hadde vært kjent på tidspunktet for vedtakelsen av planen.

Tredje ledd tilsvarer rekonstruksjonsloven § 36 første ledd, men er tilpasset at pantesikrede krav etter lovforslaget kan omfattes av en rekonstruksjonsplan. Det er dermed pantheftelser som overstiger den delen av det sikrede kravet som er i behold etter rekonstruksjonsplanens stadfestelse, som bortfaller ved rekonstruksjonen.

Til § 53

Bestemmelsen viderefører rekonstruksjonsloven § 32 og henvisningen til § 32 i § 54 annet ledd med språklige endringer og endringer som følge av at skillet mellom frivillig rekonstruksjon og rekonstruksjon med tvangsakkord er foreslått opphevet. Det er gjort noen språklige endringer i bestemmelsen.

Til § 54

Bestemmelsen viderefører rekonstruksjonsloven § 33 og § 54 annet ledd med språklige endringer og endringer som følge av at skillet mellom frivillig rekonstruksjon og rekonstruksjon med tvangsakkord er foreslått opphevet. Det er gjort noen språklige endringer i bestemmelsen.

Til § 55

I rekonstruksjonsloven fremgår bestemmelsene om innstilling av rekonstruksjonsforhandlingen i §§ 56, 57 og 58. I lovforslaget foreslås det at spørsmål om innstilling av rekonstruksjonsforhandlingen reguleres samlet i § 55.

Bestemmelsens *første ledd* viderefører rekonstruksjonsloven § 58 med enkelte endringer. Bestemmelsen regulerer både tilfeller der konkurs åpnes samtidig med at rekonstruksjonsforhandlingen innstilles, jf. innledningen til første ledd, og der innstilling skjer uten at det samtidig åpnes konkurs, jf. tredje ledd første punktum. Første ledd *nr. 1 til 3* viderefører rekonstruksjonsloven § 58 første ledd nr. 1 til 3.

I *annet ledd* videreføres rekonstruksjonsloven § 58 annet ledd. Bestemmelsen i tredje ledd første punktum innebærer også her at retten kan innstille rekonstruksjonsforhandlingen uten at det åpnes konkurs.

Det følger av *tredje ledd* at rekonstruksjonsforhandlingen skal innstilles uten at det åpnes konkurs dersom skyldneren godtgjør å være solvent. Tilsvarende bestemmelse fremgår av rekonstruksjonsloven § 57. Tredje ledd gjelder både ved innstilling etter første og annet ledd og ved innstilling på et hvert tidspunkt under rekonstruksjonsforhandlingen dersom skyldneren godtgjør solvens. Innstilling ved at skyldneren godtgjør solvens underveis i forhandlingen, må forutsette en begjæring fra skyldneren til retten om innstiling på dette grunnlaget.

Etter rekonstruksjonsloven § 56 kan rekonstruksjonsforhandlingen innstilles dersom et flertall av de kjente fordringshaverne samtykker. Etter den tilsvarende bestemmelsen i konkursloven § 56 kreves det samtykke fra alle kjente fordringshavere (med unntak av sikrede fordringshavere). Med de nye reglene i lovforslaget om klasseinndeling og stadfestelse av rekonstruksjonsplanen selv om ikke alle klasser samtykker,

er det vanskelig å oppstille et krav til et bestemt flertall for innstilling av rekonstruksjonsforhandlingen. Alternativet er da reguleringen i konkursloven § 56, som krever samtykke fra alle de kjente fordringshaverne. Etter at det med rekonstruksjonsloven § 57 ble innført en bestemmelse om innstilling av rekonstruksjonsforhandlingen dersom skyldneren godtgjør å være solvent, ville virkeområdet for en bestemmelse som tilsvarer rekonstruksjonsloven § 56, dermed være insolvente skyldnere. Departementet ser det ikke som aktuelt å foreslå en bestemmelse om at et bestemt flertall av fordringshaverne skal kunne samtykke til innstilling av rekonstruksjonsforhandlingen for en insolvent skyldner. Da bør det i stedet vedtas en rekonstruksjonsplan etter de alminnelige reglene i lovforslaget. Departementet foreslår likevel en bestemmelse om at rekonstruksjonsforhandlingen kan innstilles etter begjæring fra skyldneren, dersom alle kjente fordringshavere samtykker til det. Bestemmelsen innebærer at skyldneren i slike tilfeller ikke trenger å godtgjøre solvens for retten for at forhandlingen skal innstilles og boet tilbakeleveres.

I *fjerde ledd første punktum* er det presisert at retten treffer avgjørelsen om innstilling ved kjennelse. Et slikt krav følger av konkursloven §§ 56 og 57 om innstilling av rekonstruksjonsforhandlingen, og av rekonstruksjonsloven §§ 56 og 58.

I fjerde ledd *tredje punktum* er det foreslått at en kjennelse som gjelder spørsmål om innstilling uten at det samtidig åpnes konkurs, kan ankes av skyldneren og alle kjente fordringshavere. Dersom det ankes over en kjennelse som også åpner konkurs, gjelder konkursloven § 72 annet ledd, jf. tredje ledd *fjerde punktum*. Ankefristen er i begge tilfeller en uke, jf. § 153 første ledd i lovforslaget, idet også en kjennelse om åpning av konkurs her må regnes som en avgjørelse etter lovens første del i relasjon til § 153 første ledd nr. 1.

Femte ledd fastsetter at rekonstruktøren skal sende melding om innstillingen til alle kjente fordringshavere og til eierne, jf. i den forbindelse de foreslåtte endringene i § 156 fjerde ledd.

Til § 56

I bestemmelsen gis det regler om når rekonstruksjonsforhandlingen skal anses avsluttet, og forskjellige oppgaver som skal utføres i den forbindelse.

Første ledd viderefører rekonstruksjonsloven § 59 om tidspunktet for rekonstruksjonsforhandlingens avslutning med noen endringer. Bestemmelsen er utformet noe annerledes på bakgrunn av at innstilling er foreslått regulert samlet i lovforslaget § 55. I tillegg er avslutning ved at det åpnes konkurs samtidig som rekonstruksjonsforhandlingen innstilles, foreslått regulert i bestemmelsen. Etter rekonstruksjonsloven § 59 skal rekonstruksjonsforhandlingen anses avsluttet når forhandlingen er innstilt enten fordi en rekonstruksjonsplan er stadfestet ved rettskraftig kjennelse, eller det er avsagt kjennelse om innstilling av rekonstruksjonsforhandlingen etter rekonstruksjonsloven §§ 56 og 57. At rekonstruksjonsforhandlingen er innstilt og det er åpnet konkurs etter rekonstruksjonsloven § 58, reguleres ikke som avslutning av rekonstruksjonsforhandlingen i rekonstruksjonsloven § 59. Dette har sammenheng med at bestemmelsens formål er å angi når virkningene av en rekonstruksjonsforhandling opphører. Etter departementets syn er det en fordel at avslutningstidspunktet reguleres også for disse tilfellene, ettersom opphøret av virkningene av rekonstruksjonsforhandlingen overfor skyldneren og overfor fordringshaverne etter kapittel III i lovforslaget ellers ikke vil fremgå av loven. I tillegg vil avslutningen registreres i Brønnøysundregistrene etter reglene i annet ledd. I departementets forslag svarer dermed første ledd *nr. 1* til nåværende § 59 nr. 2 i rekonstruksjonsloven, mens første ledd *nr. 2* svarer delvis til gjeldende nr. 3. Første ledd *nr. 3* er ny og regulerer tidspunktet for rekonstruksjonsforhandlingens avslutning når det åpnes konkurs samtidig med at rekonstruksjonsforhandlingen innstilles. Forslaget innebærer at rekonstruksjonsforhandlingen anses avsluttet først når konkursåpningskjennelsen er blitt rettskraftig. Dette skyldes at en kjennelse om åpning av konkurs kan oppheves ved en ankebehandling. Bestemmelsen skal likevel forstås slik at virkningene av konkursåpningen fra konkursåpningstidspunktet trer i stedet for virkningene av åpningen av rekonstruksjonsforhandlingen, på samme måte som etter rekonstruksjonsloven og konkursloven.

Nåværende nr. 1 er ikke videreført, da reglene om frivillig rekonstruksjon ikke er videreført i lovforslaget, se nærmere punkt 4.1.5. Nåværende nr. 4 er heller ikke videreført. Denne bestemmelsen har ikke lenger relevans etter ikrafttredelsen av endringslov 3. september 1999 nr. 72, se Wiker og Ro: Konkursloven, kommentarutgave (2003) side 212-213.

Annet ledd avløser rekonstruksjonsloven § 52 annet ledd og henvisningen til § 52 i § 56 annet ledd. Ved å flytte disse bestemmelsene til § 56 oppnår man en samlet regulering av plikten til å sørge for kunngjøring og slettinger i ulike registre

mv. som følge av at rekonstruksjonsforhandlingen anses avsluttet etter første ledd. Oppgavefordelingen svarer til oppgavefordelingen i forbindelse med åpningen av rekonstruksjonsforhandlingen, jf. § 6 og merknaden til denne bestemmelsen. I *første punktum* er det presisert at det skal kunngjøres både at rekonstruksjonsforhandlingen er avsluttet, og hva som er grunnen, se alternativene som følger av første ledd.

Tredje ledd svarer innholdsmessig fullt ut til rekonstruksjonsloven § 52 tredje ledd. I likhet med gjeldende lov får den bare anvendelse når rekonstruksjonsforhandlingen er avsluttet ved at det er oppnådd en stadfestet rekonstruksjonsplan og kjennelsen om dette er rettskraftig.

Til § 57

Bestemmelsen svarer innholdsmessig fullt ut til rekonstruksjonsloven § 60.

Til § 58

Bestemmelsen svarer i det alt vesentlige til forskriftshjemmelen i rekonstruksjonsloven § 61 annet ledd. Den er nærmere behandlet i punkt 19.

Til § 59

Bestemmelsen samler enkelte hjemler til å fastsette særlige regler i forskrift til loven.

Første ledd viderefører forskriftshjemmelen i rekonstruksjonsloven § 61 tredje ledd. Bestemmelsen kom inn med rekonstruksjonsloven og er i Prop. 75 L (2019–2020) på side 76 begrunnet med at det «i den spesielle situasjonen domstolene står i, kan være hensiktsmessig å ha fleksibilitet til å kunne gi midlertidige særregler om verneting ved behov». Det må antas at det siktes til situasjonen med utbrudd av covid-19, som var bakgrunnen for den midlertidige lovens vedtakelse. Departementet foreslår å videreføre forskriftshjemmelen i de permanente reglene om rekonstruksjon. Ettersom det dreier seg om relativt få saker hvert år, og lovforslaget inneholder komplekse regler om rekonstruksjonsforhandling, kan det være hensiktsmessig å åpne for at slike saker kan behandles ved særskilte verneting. Dette vil gjøre det mulig å opparbeide kompetanse og erfaring med regelverket i utvalgte domstoler.

I *annet ledd* er det foreslått en forskriftshjemmel til å gi nærmere regler om kunngjøringer, registreringer og slettinger etter §§ 6 og 56. Bakgrunnen for dette er at det vil kunne oppstå et behov for å kunne tilpasse oppgavefordelingen til eventuelle nye systemer og rutiner for kunngjøringer, registreringer og tinglysinger.

Tredje ledd gir hjemmel til å fastsette særlige regler i forskrift om forkynnelse av kjennelser under rekonstruksjonsforhandlingen. Ettersom kretsen av berørte parter under rekonstruksjonsforhandlingen etter lovforslaget utvides til blant annet å kunne omfatte skyldnerens aksjeeierne, som kan være svært mange, ser departementet behov for å ha mulighet til å fastsette nærmere regler i forskrift om til hvem og hvordan kjennelser under rekonstruksjonsforhandlingen skal forkynnes.

I fjerde ledd er det gitt en forskriftshjemmel for å fastsette regler om forsikring for rekonstruktøren og kreditorutvalgets medlemmer, herunder regler om plikt til å tegne forsikring for ansvaret disse aktørene kan pådra seg under rekonstruksjonsforhandlingen.

Til § 65

Endringene går ut på endret terminologi og henvisningsendringer som følge av forslaget om nye regler om rekonstruksjonsforhandling i lovens første del.

Til § 73

Endringen går ut på en henvisningsendring i *tredje ledd annet punktum* som følge av forslaget om nye regler om rekonstruksjonsforhandling i lovens første del.

Til § 75

Endringene går ut på endret terminologi og henvisningsendringer i *første ledd tredje punktum* som følge av forslaget om nye regler om rekonstruksjonsforhandling i lovens første del.

Til § 76

Endringen går ut på endret terminologi og en henvisningsendring i *første ledd første punktum* som følge av forslaget om nye regler om rekonstruksjonsforhandling i lovens første del.

Til § 101

Det foreslås endringer av henvisninger i *annet og fjerde ledd* som følge av forslaget om nye regler om rekonstruksjonsforhandling i lovens første del.

Til § 109

Endringene i *annet ledd første punktum* går ut på endret terminologi og henvisningsendringer som følge av forslaget til nye regler om rekonstruksjonsforhandling og endringene i dekningsloven § 1-4.

Til § 117

Som følge av at fristen på seks måneder er foreslått sløyfet i § 17 annet ledd, som svarer til gjeldende § 17 annet ledd, foreslås det at innholdet i gjeldende § 17 annet ledd tas direkte inn i § 117 tredje ledd i stedet for dagens henvisning. Lovforslaget innebærer ingen realitetsendring.

Til § 120

Endringene i *tredje ledd* går ut på endret terminologi og henvisningsendringer som følge av forslaget til nye regler om rekonstruksjonsforhandling og endringene i dekningsloven § 1-4.

Til § 123

Det foreslås endringer i reglene om tvangsakkord under konkurs som følge av at de nåværende reglene om gjeldsforhandling i konkurslovens første del erstattes av nye regler om rekonstruksjonsforhandling. Siden de nåværende reglene om tvangsakkord under konkurs i stor grad viser til gjeldsforhandlingsreglene, må de skrives noe om. Se nærmere om dette punkt 20.

Første ledd svarer til nåværende første ledd, men det er foreslått en endring ved at adgangen til å kunne få tvangsakkord under konkurs er begrenset til fysiske personer. Begrunnelsen for dette fremgår av punkt 20.

Annet til fjerde ledd erstatter henvisningen i § 123 annet ledd til nåværende § 30. Bestemmelsen i *tredje ledd* er ny. Den erstatter kravet til minstedekning i nåværende § 30 annet og tredje ledd, se nærmere punkt 20.

Femte ledd avløser de øvrige delene av § 123 annet ledd. *Sjette ledd* avløser § 124 første ledd.

Til § 124

Bestemmelsen erstatter delvis nåværende § 124 annet ledd og henvisningen der til § 40 første ledd og § 41. Se for øvrig merknaden til § 123 og punkt 20.

Til § 124 a

Om bakgrunnen for forslaget, se merknaden til § 123 og punkt 20.

Første og annet ledd erstatter henvisningen i nåværende § 124 annet ledd til § 40 annet og fjerde ledd.

Tredje ledd erstatter henvisningen i nåværende § 124 annet ledd til § 42.

Bestemmelsen i *fjerde ledd* er ny. Den avløser de avstemningsreglene som følger av henvisningen til nåværende § 43 i § 124 annet ledd. Se om dette punkt 20.

Til § 124 b

Bestemmelsen avløser henvisningen i nåværende § 124 annet ledd til § 44.

Om bakgrunnen for forslaget, se merknaden til § 123 og punkt 20.

Til § 124 c

Bestemmelsen avløser nåværende § 125 første ledd. Henvisningen i nåværende § 125 første ledd til nåværende § 55 dekkes av lovforslaget § 124 d.

Om bakgrunnen for forslaget, se merknaden til § 123 og punkt 20.

Til § 124 d

Bestemmelsen avløser henvisningen i nåværende § 125 første ledd til nåværende § 55 om hvem tvangsakkorden er bindende for. Tilsvarende unntak som etter lovforslaget § 32 annet punktum for fordringer som skal gis full dekning ved gjeldsordning etter gjeldsordningsloven, er føyd til i *annet punktum*.

Om bakgrunnen for forslaget, se merknaden til § 123 og punkt 20.

Til § 125

Bestemmelsen svarer til nåværende § 125 annet og tredje ledd. Henvisningene til gjeldsforhandlingsreglene i lovens første del er erstattet av henvisninger til de nye reglene om rekonstruksjon.

Om bakgrunnen for forslaget, se merknaden til § 123 og punkt 20.

Til § 126

Bestemmelsen svarer til nåværende § 126. *Annet ledd* foreslås endret for å erstatte henvisningene til nåværende §§ 18 og 39, som er plassert i lovens

første del om gjeldsforhandling, og som vil bli erstattet av reglene om rekonstruksjonsforhandling. For øvrig foreslås det ikke endringer.

Om bakgrunnen for forslaget, se merknaden til § 123 og punkt 20.

Til § 136

Endringen går ut på en henvisningsendring i *annet ledd annet punktum* som følge av forslaget om nye regler om rekonstruksjonsforhandling i lovens første del.

Til § 145

Det foreslås at det presiseres i paragrafoverskriften til bestemmelsen at den gjelder tingrettens saklige kompetanse i saker etter konkursloven.

Videre foreslås det at nåværende første ledd deles opp i to ledd.

Endringene i *første ledd* går ut på at bestemmelsen i nåværende første punktum nr. 1 oppheves som en følge av at skillet mellom frivillig rekonstruksjon og rekonstruksjon med tvangsakkord ikke er videreført i forslaget, se punkt 4.1.5. I bestemmelsen slås det fast at det hører under tingretten å avgjøre alle spørsmål som gjelder åpning og gjennomføring av rekonstruksjonsforhandling og konkurs. Det innebærer at rettens kompetanse etter første ledd formuleres likt både i konkurs og under rekonstruksjon. Ut over dette er første ledd ment å videreføre gjeldende rett.

Tingretten har etter første ledd kompetanse til å treffe avgjørelser som er nødvendige for gjennomføringen av rekonstruksjonsforhandlingen, med sikte på å avgjøre spørsmålet om stadfestelse av rekonstruksjonsplanen. Tingretten kan i den forbindelse måtte ta stilling til tvister i den utstrekning det er nødvendig for å gjennomføre forhandlingen, slik som stemmerettstvister. Retten avgjør da spørsmålet med virkning for fordringens stemmerett, jf. også lovforslaget § 39. Spørsmål som angår det underliggende rettsforholdet mellom fordringshaveren og skyldneren, og som det må tas stilling til som ledd i avgjørelsen av stemmerettsspørsmålet, slik som fordringens eksistens eller størrelse, avgjøres i slike tilfeller bare med prejudisiell virkning.

Tingretten avgjør om vilkårene for stadfestelse er oppfylt. Dette gjelder også om det etter lovforslaget § 46 er en betingelse for at retten kan prøve spørsmålet, at en part har fremmet innsigelse om forholdet. Dersom det ikke er fremmet innsigelse i samsvar med reglene om dette før retten avgjør spørsmålet om stadfestelse, kan ikke parten senere gå til søksmål for å få fastslått om tiltaket fordringen er tilbudt, er dårligere enn konkurs, eller at rekonstruksjonsplanen ikke er rimelig.

Annet ledd viderefører bestemmelsen i gjeldende første ledd annet punktum nr. 3. Gjeldende første ledd annet punktum nr. 4 foreslås opphevet. Det vises til omtalen i punkt 13.3.

I *fjerde ledd* er det gjort endringer som følge av endringene i første og annet ledd. Tredje punktum i nåværende tredje ledd er foreslått sløyfet, da det nå kun er én type tvist som er nevnt i annet ledd.

Til § 153

I *første ledd* foreslås det at fristen for å anke over rettens avgjørelser etter lovens del I om rekonstruksjonsforhandlinger som hovedregel er en uke. Dette gjelder med mindre loven fastsetter en annen ankefrist, se § 49 annet ledd og § 51 annet ledd. Etter gjeldende lov er den alminnelige ankefristen en måned. Forslaget er nærmere behandlet i punkt 16.

I *annet og tredje ledd* foreslås det mindre språklige endringer.

Til § 156

Bestemmelsen gir en adgang til forenklet underretning av fordringshaverne mv., og den regulerer også adgangen til å bruke elektronisk kommunikasjon. Den er plassert i konkurslovens tredje del og gjelder derfor både for rekonstruksjonsforhandling og konkurs.

I *første ledd* foreslås det kun noen mindre språklige endringer.

Det følger av nåværende *annet ledd* at bruk av elektronisk kommunikasjon forutsetter at senderen og mottakeren har lagt til rette for det, og at mottakeren har godtatt det. Departementet foreslår nye regler som kan lette adgangen til å kunne benytte elektronisk kommunikasjon ved utsendelser til aktører som etter loven skal motta forskjellige former for informasjon.

De gjeldende reglene i § 156 annet ledd kom inn i loven i 2006 (endringslov 27. januar 2006 nr. 4). Siden den gangen har det blitt enda vanligere å kommunisere med e-post eller andre former for elektronisk kommunikasjon, og det er grunn til å anta at det for de aller fleste er denne kommunikasjonsformen som er den foretrukne. For mange hører det heller til sjeldenhetene at man i dag mottar informasjon som fysisk post.

Videre er det viktig at konkurslovens nye regler om rekonstruksjon legger til rette for løsnin-

ger som kan virke tidsbesparende, og som effektiviserer kommunikasjonen mellom aktørene i rekonstruksjonsforhandlingene. Elektronisk kommunikasjon er både raskere og billigere enn tradisjonell post. Det vil derfor være en fordel om loven i så stor grad som mulig åpner opp for elektroniske løsninger fremfor at informasjon må formidles i brev. Dette må likevel selvsagt veies opp mot hensynet til dem som skal motta informasjonen.

Mye taler etter departementets syn for en fornyet og mer helhetlig vurdering av konkurslovens regler om kommunikasjon. En slik mer omfattende vurdering av disse reglene ligger likevel noe på siden av dette lovarbeidet siden den også ville måtte omfatte reglene om konkurs, ikke bare reglene om rekonstruksjon. Et forslag til endringer i § 156 har heller ikke vært på høring. Departementet foreslår derfor i denne omgang en noe mer forsiktig revisjon av reglene.

Reglene i annet ledd *første og annet punktum* om at elektronisk kommunikasjon må være godtatt, foreslås etter dette videreført, men i et *nytt tredje punktum* foreslås det en lemping av kravet til hva som skal til for at man skal kunne anses for å ha godtatt bruken av elektronisk kommunikasjon. Departementet foreslår en regel om passiv godtakelse. Nærmere bestemt går forslaget ut på at en fordringshaver skal anses for å ha godtatt bruk av elektronisk kommunikasjon dersom fordringshaveren ikke aktivt reserverer seg. Forutsetningen er at vedkommende på en betryggende måte først har blitt informert om at dette vil være konsekvensen av å forholde seg passiv og ikke reservere seg. Departementet utelukker ikke at reglene allerede til en viss grad praktiseres slik at elektronisk kommunikasjon benyttes med mindre mottakeren aktivt reserverer seg, men det vil uansett være en fordel at loven gir en klar hjemmel for denne fremgangsmåten.

Bestemmelsen i nytt tredje punktum omfatter bare informasjon som etter loven skal sendes til fordringshaverne. Grunnen er at dette vil kunne utgjøre et betydelig antall mottakere, og i så fall vil det kunne være av stor praktisk betydning at man kan basere seg på elektroniske løsninger uten at det først må foreligge et aktivt samtykke. De samme utfordringene med mange mottakere kan gjøre seg gjeldende for informasjon som skal sendes til skyldnerens eiere, og det foreslås en egen regel om informasjon til eierne i et nytt fjerde ledd, se merknaden under. For annen kommunikasjon som er pålagt etter loven, ser departementet ikke det samme behovet for regler om passivt samtykke eller andre ytterligere regler om hvordan kommunikasjonen skal eller kan foregå. Disse øvrige reglene om at noe skal sendes eller formidles, gjelder kommunikasjon mellom langt færre aktører, for eksempel mellom rekonstruktøren og kreditorutvalget, og departementet legger til grunn at disse vil finne frem til praktiske måter å kommunisere seg imellom på uten at man trenger særlige regler om det.

Kommunikasjon til og fra retten følger de vanlige reglene i domstolloven § 197 a, og det skulle ikke være noen grunn til en egen regulering av dette for saker om rekonstruksjonsforhandling eller konkurs. Henvisningen til domstolloven § 197 a i gjeldende annet ledd tredje punktum foreslås inntatt i et nytt *tredje ledd*.

I nytt *fjerde ledd første punktum* foreslås det en ny regel om informasjon som skal sendes eller formidles til eierne. Bestemmelsen har sammenheng med at også skyldnerens eiere kan være berørt av rekonstruksjonsplanen, jf. lovforslaget § 33 første ledd nr. 2. I lovforslaget er det derfor flere regler om at forskjellige typer informasjon også skal sendes eierne, se blant annet § 18 annet ledd og § 37 første ledd, jf. § 33 første ledd nr. 2. Departementet foreslår at informasjon og dokumenter som etter konkursloven skal sendes eierne, skal sendes på den samme måten som det som gjelder internt for selskapet når det gjelder utsendelser som selskapet er pålagt etter selskapslovgivningen. Eierne vil da motta informasjonen på den samme måten som de er vant til når de for eksempel mottar innkallinger til generalforsamling eller annet som skal sendes eller formidles etter selskapslovgivningen. Selskapslovgivningen legger i stor grad til rette for elektronisk kommunikasjon. For aksjeselskaper og allmennaksjeselskaper følger det av aksjeloven § 1-7 første ledd og allmennaksjeloven § 1-7 første ledd at meldinger mv. som selskapet skal sende til aksjeeierne etter disse lovene, skal gis på den måten styret bestemmer. Den eneste begrensningen etter de nevnte bestemmelsene er at styret skal informere aksjeeierne i rimelig tid før ny kommunikasjonsmåte tas i bruk, og at kommunikasjonsmåten må være betryggende og hensiktsmessig. Den foreslåtte bestemmelsen i konkursloven § 156 fjerde ledd første punktum innebærer at man for informasjon og dokumenter som skal sendes etter konkursloven, kan benytte seg av de kanaler og rutiner som selskapet allerede benytter ved utsendelser etter selskapslovgivningen.

Som en følge av fjerde ledd første punktum og formålet med denne bestemmelsen foreslås det i *annet punktum* en presisering om at bestemmelser i konkursloven om at rekonstruktøren skal

sende noe til eierne, ikke er til hinder for at dette overlates til skyldneren, altså selskapet selv. Som eksempler på bestemmelser hvor dette kan være aktuelt, kan nevnes § 37 første ledd, § 42 annet ledd og § 50. Det vil gjerne være enklere for selskapet å stå for utsendelsene enn for rekonstruktøren, særlig når man skal benytte seg av samme kommunikasjonsform som selskapet allerede benytter for utsendelser etter selskapslovgivningen.

Til § 157

Endringene i *paragrafoverskriften og første og annet ledd* er tekniske følgeendringer av at reglene om gjeldsforhandling erstattes av regler om rekonstruksjonsforhandling.

22.2 Til endringene i panteloven

Til § 1-5

Endringene er terminologiske konsekvensendringer som følge av at reglene om gjeldsforhandling erstattes av regler om rekonstruksjonsforhandling.

Til § 1-13

Det foreslås en tilføyelse om at unntak fra bestemmelsens prioritetsregler kan følge av lov. Forbeholdet foreslås som følge av de foreslåtte bestemmelsene i konkursloven §§ 28 og 29 om lån med pant som kan stiftes med prioritet foran alle andre panteretter. Se nærmere punkt 8.5.1.

Til opphevelsen av § 3-1 a

Forslaget har bakgrunn i forslaget i konkursloven §§ 28 og 29 og er nærmere begrunnet i punkt 8.5.1. Se for øvrig merknaden til endringen av rekonstruksjonsloven § 64 annet ledd annet punktum i punkt 22.5.

Til § 3-21

Endringene er terminologiske konsekvensendringer som følge av at reglene om gjeldsforhandling erstattes av regler om rekonstruksjonsforhandling.

Til opphevelsen av § 4-10 fjerde ledd

Forslaget har bakgrunn i forslaget i konkursloven §§ 28 og 29 og er nærmere begrunnet i punkt 8.5.1. Se for øvrig merknaden til endringen av rekonstruksjonsloven § 64 annet ledd annet punktum i punkt 22.5.

Til § 6-4

Det foreslås en presisering i *første ledd tredje punktum* om at pant med superprioritet etter konkursloven §§ 28 og 29 har prioritet foran legalpantet etter § 6-4, se nærmere merknaden til § 28.

Til opphevelsen av § 6-5

Det foreslås å oppheve bestemmelsen som følge av at bestemmelsene i konkursloven §§ 28 og 29 er foreslått å skulle gjelde alle typer pantobjekter, ikke bare driftstilbehør, varelager og utestående fordringer slik rekonstruksjonsloven § 19 går ut på. Det vises til punkt 8.5.1. Se også merknaden til endringen av rekonstruksjonsloven § 64 annet ledd annet punktum i punkt 22.5.

22.3 Til endringene i dekningsloven

Til § 1-1

Endringene er rent tekniske følgeendringer av at reglene om gjeldsforhandling erstattes av regler om rekonstruksjonsforhandling.

Til § 1-2

Endringene er rent tekniske følgeendringer av at reglene om gjeldsforhandling erstattes av regler om rekonstruksjonsforhandling.

Rekonstruksjonsloven § 63 første ledd har en egen bestemmelse om fristdagen i tilfeller der begjæring fra en fordringshaver om åpning av rekonstruksjonsforhandling ble forkastet fordi skyldneren motsatte seg rekonstruksjonsforhandling. Bestemmelsen er ikke videreført i lovforslaget da det samme følger av dekningsloven § 1-2 annet ledd nr. 1.

Til § 1-4

Nåværende § 1-4 har regler blant annet om åpning av gjeldsforhandling og åpning av forhandling om tvangsakkord og skiller mellom dette i første og annet ledd. Dette må etter forslaget til nye regler om rekonstruksjonsforhandling i konkurslovens første del erstattes med åpning av rekonstruksjonsforhandling. Nåværende første og annet ledd er etter dette slått sammen til en felles bestemmelse om rekonstruksjonsforhandling, jf. *første*

ledd i lovforslaget. Også endringene i lovforslagets *fjerde og femte ledd* er slike terminologiske endringer.

Til § 5-1

Endringen er av terminologisk art som følge av forslaget til nye regler om rekonstruksjonsforhandling i konkurslovens første del.

Til § 5-15

Endringen er av terminologisk art som følge av forslaget til nye regler om rekonstruksjonsforhandling i konkurslovens første del.

Til § 7-3 a

Bestemmelsen gjelder betydningen for skyldnerens kontrakter av at det er åpnet rekonstruksjonsforhandling og er nærmere behandlet i punkt 17.1.

Etter *første ledd* vil skyldnerens avtaler bestå etter åpningen av rekonstruksjonsforhandlingen. Ordlyden er endret sammenlignet med gjeldende lov hvor den tilsvarende bestemmelsen angir at avtalene løper videre. Endringen er ikke ment å innebære noen endring av gjeldende rett, men er kun en språklig presisering for å tydeliggjøre at regelen gjelder for alle avtaler, ikke bare skyldnerens løpende avtaler.

Annet ledd annet og tredje punktum er i hovedsak en videreføring av gjeldende § 7-3 a første ledd tredje punktum. I stedet for å henvise til bestemmelsene i § 7-3 annet ledd, foreslår departementet at de inntas direkte i § 7-3 a. Som følge av at vilkåret for å åpne rekonstruksjonsforhandling er endret, jf. rekonstruksjonsloven § 2 og lovforslaget § 1, foreslås det videre at hevingsforbudet ikke lenger rettes mot avtalebestemmelser om heving på grunn av skyldnerens insolvens. Endringen er nærmere omtalt i punkt 17.1.4.

Tredje ledd viderefører rekonstruksjonsloven § 63 annet ledd.

Fjerde ledd viderefører gjeldende annet ledd i § 7-3 a.

Til § 7-4 a

Bestemmelsen er nærmere behandlet i punkt 17.2 og 17.4.

Første ledd viderefører gjeldende § 7-4 a første ledd første punktum med en språklig endring. Gjeldende første ledd annet punktum er videreført i ny § 7-6 a tredje ledd.

Annet ledd er en videreføring av gjeldende § 7-4 a annet ledd. Bestemmelsen viser i dag til at § 7-4 annet og tredje ledd gjelder tilsvarende, mens i lovforslaget er det skrevet ut i § 7-4 a hva dette innebærer i rekonstruksjonsforhandlingen. Selv om avtalen består ved åpningen av rekonstruksjonsforhandlingen, og skyldneren derfor fortsatt er forpliktet og berettiget på avtalens vilkår, er den annen parts vederlagskrav *på åpningstidspunktet* likevel en fordring som kan omfattes av rekonstruksjonsplanen. At fordringen *kan* omfattes av rekonstruksjonsplanen, er kun ment å være en henvisning til at skyldneren etter departementets forslag til nye regler om rekonstruksjon også kan velge å holde fordringer uberørt av rekonstruksjonsplanen.

For avtaler som er udelelige eller på grunn av sammenhengen mellom de enkelte deler må betraktes som en enhet, vil vederlagskravet behandles samlet, jf. *annet ledd annet punktum*. Avtalemotparten vil derfor enten ha krav på full dekning av hele vederlagskravet etter avtalen, eller så omfattes det i sin helhet av rekonstruksjonsplanen, avhengig av om skyldneren velger å la avtalen omfattes av rekonstruksjonsplanen eller ikke, jf. § 7-6 a tredje ledd. Bestemmelsen tilsvarer reglene om boets rett til delvis inntreden i skyldnerens avtaler i konkurs, jf. § 7-4 annet ledd. Avtaler som typisk omfattes av bestemmelsen i annet ledd annet punktum, er entreprisekontrakter, jf. NOU 1972: 20 side 314-315.

Til § 7-5

Det foreslås et *nytt annet punktum i annet ledd* som viderefører regelen i rekonstruksjonsloven § 63 tredje ledd. Bestemmelsen innebærer at skyldneren kan kreve at terminen det skal betales forskudd for når det gjelder løpende ytelser, ikke skal være lenger enn to uker om gangen. Hensikten er å hindre at skyldnerens likviditet blir for presset ved at det må stilles sikkerhet for lange terminer. Se for øvrig punkt 17.3.

Til § 7-6

Overskriften er endret som følge av forslaget til ny § 7-6 a for å synliggjøre at bestemmelsen etter forslaget kun regulerer ekstraordinær oppsigelse i konkurs.

Gjeldende § 7-6 første ledd første punktum er tatt ut som følge av forslaget til ny § 7-6 a.

Til § 7-6 a

Bestemmelsen er ny, men er dels en videreføring av gjeldende § 7-4 a første ledd annet punktum og § 7-6 første ledd første punktum. Til dels har den også et nytt innhold. Bestemmelsen er nærmere behandlet i punkt 17.2 og 17.4.

Første ledd fastsetter skyldnerens adgang til å si opp en avtale som etter sin art er oppsigelig. Bestemmelsen gjelder uavhengig av om avtalen selv inneholder bestemmelser som gir skyldneren en slik rett, og hvordan slike bestemmelser eventuelt er utformet. Avtaler som etter sin art er oppsigelige, er typisk avtaler om husleie eller løpende leveranser av strøm eller varer. At de er oppsigelige etter sin art, betyr at de naturlig kunne ha vært inngått som tidsubestemte avtaler med oppsigelsesadgang. Hvorvidt avtalen rent faktisk har en oppsigelsesadgang er som nevnt uten betydning for vurderingen.

Første ledd *nr. 1* regulerer skyldnerens adgang til å si opp en avtale i perioden mellom åpningen av rekonstruksjonsforhandlingen og utsendelsen av rekonstruksjonsplanen etter lovforslaget § 37. Bestemmelsen gir anvisning på to ulike oppsigelsesfrister som i så fall gjelder, avhengig av når skyldneren gir avtalemotparten beskjed om oppsigelsen. Dersom skyldneren sier opp avtalen i løpet av de to første månedene etter at rekonstruksjonsforhandlingen ble åpnet, gjelder ingen oppsigelsestid, jf. nr. 1 annet punktum. Det innebærer at skyldnerens forpliktelse til å dekke avtalemotpartens vederlagskrav etter åpningen fullt ut, opphører samme dag som skyldneren sier opp avtalen. Dersom skyldneren fortsetter å nyttiggjøre seg avtalen etter oppsigelsen, for eksempel fordi skyldneren ikke flytter ut av lokalene innen oppsigelsen, må skyldneren likevel betale fullt vederlag for hele den tiden avtalen nyttiggjøres, jf. *fjerde ledd første punktum.* Etter de første to månedene av rekonstruksjonsforhandlingen kan skyldneren si opp avtalen med tre måneders varsel etter nr. 1 tredje punktum. Skyldneren må alltid betale fullt vederlag frem til oppsigelsen trer i kraft, det vil si ut utløpet av oppsigelsestiden, jf. *fjerde ledd annet punktum*.

Første ledd nr. 2 regulerer skyldnerens adgang til å si opp en avtale som et ledd i rekonstruksjonsplanen. Det kan fastsettes i rekonstruksjonsplanen at avtalen skal løpe til et bestemt tidspunkt, som ikke kan være senere enn tolv måneder etter stadfestelsen av rekonstruksjonsplanen. Tidspunktet kan i rekonstruksjonsplanen angis på den måten skyldneren finner det mest hensiktsmessig, for eksempel som en bestemt dato eller som et bestemt antall måneder etter stadfestelsen av rekonstruksjonsplanen. At avtalen likevel ikke kan sies opp med mindre enn tre måneders varsel, innebærer at dersom rekonstruksjonsplanen fastsetter at avtalen skal sies opp i løpet av de tre første månedene etter utsendelsen av planen, må skyldneren i tillegg varsle avtalemotparten om dette senest tre måneder før datoen for oppsigelse. Dersom skyldneren ikke gir avtalemotparten slikt varsel, er ikke avtalen sagt opp før det har gått tre måneder fra avtalemotparten ble varslet.

Annet ledd viderefører § 7-6 tredje ledd.

Tredje ledd viderefører dekningsloven § 7-4 a første ledd annet punktum, og gjelder for avtaler som etter sin art ikke er oppsigelige. Slike avtaler kan skyldneren bestemme at skal omfattes av rekonstruksjonsplanen, slik at motparten får dekket kravet sitt som dividendefordring i rekonstruksjonen.

I *fjerde ledd første punktum* er det eksplisitt slått fast at skyldneren skal betale fullt vederlag etter avtalen i den utstrekning eller for den tiden avtalen nyttiggjøres etter rekonstruksjonsforhandlingens åpning. Det er i utgangspunktet en presisering av reglene i dekningsloven § 7-3 a første ledd og § 7-4 a. Bestemmelsen klargjør skyldnerens plikt til å betale vederlag for avtaler som sies opp underveis i rekonstruksjonsforhandlingen eller som en del av rekonstruksjonsplanen. Av *annet punktum* følger det at skyldneren alltid er forpliktet til å betale fullt vederlag frem til avtalen er sagt opp, det vil si når eventuell oppsigelsesfrist er løpt ut.

Femte ledd tilsvarer § 7-6 annet ledd og er dermed også en videreføring av gjeldende rett for de oppsigelser som omfattes av gjeldende § 7-6 første ledd første punktum. Bestemmelsen i lovforslaget gjelder imidlertid generelt for alle skyldnerens disposisjoner etter § 7-6 a. Bestemmelsen har dels overlappende virkeområde med § 7-8, men departementet antar at det er uproblematisk i og med at bestemmelsene gir anvisning på samme løsning.

Til § 9-2

Endringen er av terminologisk art som følge av forslaget til nye regler om rekonstruksjonsforhandling i konkurslovens første del.

Til § 9-4

Fjerde ledd, som gir forskriftshjemmel for å gjøre midlertidig unntak fra fortrinnsretten etter bestemmelsen (fortrinnsrett for visse skatte- og avgiftskrav), foreslås opphevet. I stedet foreslås

det at fordringer med fortrinnsrett etter dekningsloven § 9-4 første ledd nr. 1, 3 og 4 kan omfattes av en rekonstruksjonsplan, se lovforslaget § 32 første ledd første punktum, jf. annet punktum nr. 2. Endringen er nærmere omtalt i punkt 10.3.

22.4 Til endringen i arveloven

Til § 178

Det foreslås endringer i henvisningene til konkursloven. De nåværende reglene viser til gjeldsforhandlingsreglene i konkurslovens del I. Det foreslås at det i stedet vises til konkurslovens regler om tvangsakkord under konkurs i §§ 123 flg. Endringene er ikke ment å innebære realitetsendringer utover de endringene som følger av den foreslåtte omskrivingen av reglene om tvangsakkord under konkurs, se nærmere punkt 20.

22.5 Til endringene i rekonstruksjonsloven

Til § 6-4

Rekonstruksjonsloven § 64 *annet ledd første punktum* bestemmer at loven oppheves 1. juli 2026.

Den midlertidige rekonstruksjonsloven bør gjelde frem til den blir avløst av de nye reglene om rekonstruksjon i konkurslovens første del. Det er ingen grunn til at konkurslovens tidligere regler om gjeldsforhandling skal gjelde i en mellomperiode – som ville ha vært den alternative løsningen. Innrettelseshensyn og de ulempene en slik veksling mellom tre ulike regelsett ville ha hatt for pågående rekonstruksjonsforhandlinger og for domstolene, taler også klart for at rekonstruksjonsloven bør gjelde frem til endringene i konkursloven trer i kraft.

Selv om endringene i konkursloven vedtas før rekonstruksjonsloven oppheves, er det ikke gitt at endringene vil være i kraft på dette tidspunktet. Særlig domstolene bør få noe tid til å innrette seg etter de nye reglene før de settes i kraft. Departementet foreslår derfor å oppheve rekonstruksjonsloven § 64 annet ledd første punktum om opphevelse 1. juli 2026, og at denne endringen settes i kraft straks (jf. del XXVIII nr. 1 første punktum). Det foreslås at bestemmelsen i § 64 annet ledd første punktum i stedet erstattes av en bestemmelse i del XXVIII nr. 2 i endringsloven om at rekonstruksjonsloven oppheves fra det tidspunktet de nye reglene om rekonstruksjon i konkursloven trer i kraft. Man er da sikret at rekonstruksjonsloven vil gjelde frem til de nye reglene om rekonstruksjon i konkursloven er på plass, selv om det skulle gå noe tid fra vedtakelsen til de kan settes i kraft.

Videre følger det av rekonstruksjonsloven § 64 annet ledd *annet punktum* at de midlertidige endringene som følger av lovens § 66 i konkursloven § 1, panteloven §§ 3-1 a, 4-10 og 6-5 og dekningsloven § 9-4, oppheves på samme tidspunkt som selve rekonstruksjonsloven, det vil si 1. juli 2026. Departementet foreslår at også denne bestemmelsen oppheves med ikrafttredelse straks. I punkt 8.5.1 foreslås det at reglene i panteloven §§ 3-1 a, 4-10 og 6-5 oppheves som følge av endringene i reglene om finansiering med pant med superprioritet (konkursloven §§ 28 og 29 i lovforslaget), og opphevelsene av disse bestemmelsene er inntatt i lovforslaget del II sammen med andre endringer i panteloven. Når det gjelder dekningsloven § 9-4 fjerde ledd, vises det til at det er foreslått å oppheve bestemmelsen i lovforslagets del III, se nærmere punkt 10.3.5. Endringen av konkursloven § 1 vil avløses av de nye reglene i konkurslovens første del. Det er etter dette ikke behov for bestemmelsen i rekonstruksjonsloven § 64 annet ledd annet punktum ved siden av de nevnte endringene i lovforslaget.

22.6 Til del VI til XXVII – endringer i diverse andre lover

Forslaget om at reglene om gjeldsforhandling i konkurslovens første del skal erstattes av regler om rekonstruksjonsforhandling, medfører at det må gjøres følgeendringer i en rekke andre lover og også i konkurslovens andre, tredje og fjerde del. Slike endringsforslag er inntatt i del VI til XXVII i lovforslaget. Disse endringene er av utpreget teknisk art og innebærer i liten grad innholdsmessige endringer.

De nevnte følgeendringene er først og fremst av terminologisk art. Ordet «gjeldsforhandling» benyttes flere steder i lovverket og må erstattes av «rekonstruksjonsforhandling» (eller andre former av disse ordene). Noen bestemmelser i annen lovgivning bruker også ord og uttrykk som «offentlig akkordforhandling», «offentlig gjeldsforhandling», «tvangsakkord» eller «akkord». Også denne terminologien må erstattes med terminologien som benyttes i reglene om rekonstruksjonsforhandling.

En annen type følgeendringer er justering av henvisninger til bestemmelser i konkurslovens første del om gjeldsforhandling. Siden de foreslåtte nye reglene om rekonstruksjon vil føre til

omfattende endringer både når det gjelder innhold og plassering, er det flere lovbestemmelser som i dag viser til gjeldsforhandlingsreglene, som må endres. Også endringen av leddinndelingen i dekningsloven § 1-4 i del III i lovforslaget krever noen slike henvisningsendringer i annen lovgivning. Videre må lovbestemmelser som viser til konkurslovens fulle tittel, endres, siden denne er foreslått endret fra «lov om gjeldsforhandling og konkurs» til «lov om rekonstruksjonsforhandling og konkurs».

22.7 Til del XXVIII – ikrafttredelse og overgangsregler

I *nr. 1* foreslås det at loven skal tre i kraft fra den tid Kongen bestemmer. Et unntak fra dette er likevel at endringen i del V om opphevelse av § 64 annet ledd i rekonstruksjonsloven skal tre i kraft straks, se merknaden til denne bestemmelsen.

Justis- og beredskapsdepartementet

t i l r å r :

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et fremlagt forslag til proposisjon til Stortinget om endringer i konkursloven mv. (rekonstruksjonsforhandling).

Vi HARALD, Norges Konge,

s t a d f e s t e r :

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak til lov om endringer i konkursloven mv. (rekonstruksjonsforhandling) i samsvar med et vedlagt forslag.

Forslag
til lov om endringer i konkursloven mv. (rekonstruksjonsforhandling)

I

I lov 8. juni 1984 nr. 58 om gjeldsforhandling og konkurs gjøres følgende endringer:

Lovens tittel skal lyde:

Lov om rekonstruksjonsforhandling og konkurs (konkursloven)

Lovens første del skal lyde:

Første del. Rekonstruksjonsforhandling.

Kapittel I. Åpning av rekonstruksjonsforhandling.

§ 1 *Vilkår for åpning av rekonstruksjonsforhandling.*

En skyldner som har eller i overskuelig fremtid vil få alvorlige økonomiske problemer, kan begjære *at det åpnes* rekonstruksjonsforhandling etter reglene i *denne* loven.

En fordringshaver kan begjære *at det åpnes* rekonstruksjonsforhandling *for en skyldner som* ikke kan oppfylle sine forpliktelser etter hvert som de forfaller.

§ 2 *Begjæring om åpning av rekonstruksjonsforhandling.*

Begjæring om åpning av rekonstruksjonsforhandling fremsettes skriftlig for tingretten.

En skyldner som begjærer rekonstruksjonsforhandling, skal gi tingretten

1. en kort redegjørelse for de økonomiske problemene, deriblant om forpliktelsene kan oppfylles etter hvert som de forfaller
2. en kort redegjørelse for hvordan rekonstruksjonen skal gjennomføres
3. en *realistisk og konkret* skisse til hvordan gjelden tenkes ordnet, *og* for kontakten med fordringshaverne om dette
4. en redegjørelse for hvordan driften av virksomheten under rekonstruksjonsforhandlingen skal finansieres
5. en oppgave *over eiendeler og gjeld*, med angivelse av de sikkerheter som hefter for gjelden
6. *en angivelse av tidspunktet for når gjelden og sikkerheten ble stiftet, i tilfeller der en fordringshaver har* panterett eller annen tilsvarende sikkerhetsrett i skyldnerens eiendeler
7. *en oppdatert skatteattest*
8. en redegjørelse for hvordan registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger er innrettet.

En fordringshaver som begjærer rekonstruksjonsforhandling, skal *i begjæringen til tingretten*

1. angi de omstendigheter begjæringen grunnes på
2. sannsynliggjøre *sitt* krav mot skyldneren
3. sannsynliggjøre at skyldneren ikke kan oppfylle sine forpliktelser etter hvert som de forfaller
4. gi en kort redegjørelse for hvordan rekonstruksjonen skal gjennomføres
5. gi en skisse til hvordan gjelden tenkes ordnet
6. gi en redegjørelse for hvordan driften av virksomheten under rekonstruksjonsforhandlingen skal finansieres.

Tingretten *gir* begjæringen påtegning om dagen og klokkeslettet da den kom inn til retten. Begjæringen kan tilbakekalles eller endres så lenge retten ikke har avsagt kjennelse om hvorvidt *det skal åpnes rekonstruksjonsforhandling*.

Når *begjæringen er fremsatt* av en fordringshaver, skal *retten forelegge den* for skyldneren med en kort frist for uttalelse. Retten kan innkalle til et rettsmøte eller avgjøre begjæringen uten rettsmøte.

Retten kan kreve at skyldneren og fordringshaveren gir nærmere opplysninger om ethvert forhold som den mener er av betydning for spørsmålet om *det skal åpnes rekonstruksjonsforhandling*.

Retten kan i den utstrekning og på den måten den finner det hensiktsmessig, innhente opplysninger fra skyldnerens fordringshavere og drøfte begjæringen med dem.

§ 3 *Ansvar for omkostningene ved rekonstruksjonsforhandlingen. Forskudd og sikkerhet.*

Retten kan kreve at den som begjærer *at det åpnes rekonstruksjonsforhandling*, skal *betale* et passende forskudd til dekning av omkostninger ved rekonstruksjonsforhandlingen som ikke dekkes av gebyr etter rettsgebyrloven, eller at det blir stilt sikkerhet for disse omkostningene. Dersom *rekonstruksjonsforhandlingen er begjært åpnet av en fordringshaver*, hefter fordringshaveren bare for innbetalt forskudd eller sikkerhet i den utstrekning skyldnerens midler ikke kan dekke omkostninger som er omfattet av forskuddet eller sikkerhetsstillelsen.

Rettsgebyrloven § 3 tredje og sjette ledd og § 5 annet ledd gjelder tilsvarende.

Omkostninger som skyldneren ikke kan betale, og som ikke dekkes av forskudd eller sikkerhetsstillelse etter første ledd, plikter staten å dekke.

Kongen kan i forskrift gi utfyllende regler om forskudd og sikkerhetsstillelse, herunder om forskudd og sikkerhetsstillelse for små foretak.

§ 4 *Tingrettens avgjørelse. Rettsmidler.*

Tingretten skal avslå begjæringen dersom

1. *vilkårene etter § 1 ikke er oppfylt*
2. *begjæringen* ikke tilfredsstiller kravene etter *§ 2, og* manglene ikke blir rettet i tide
3. skyldneren unnlater å skaffe de ytterligere opplysningene som tingretten krever
4. tingretten *ut fra de opplysninger* som foreligger, finner det lite sannsynlig at skyldneren vil kunne oppnå *en vellykket rekonstruksjon*
5. *de opplysninger som foreligger, klart tyder på at skyldneren på illojal måte har innrettet seg med sikte på å oppnå rekonstruksjon, eller det åpenbart vil virke støtende å åpne rekonstruksjonsforhandling*
6. skyldneren motsetter seg rekonstruksjonsforhandling når begjæringen er fremsatt av en fordringshaver.

Retten skal treffe sin avgjørelse snarest mulig, normalt innen tre dager etter at skyldnerens begjæring kom inn til retten, eller innen to uker etter at en fordringshavers begjæring kom inn til retten.

Retten treffer sin avgjørelse ved kjennelse. En kjennelse som tar *begjæringen* til følge, kan ikke angripes ved *anke*.

Blir begjæringen tatt til følge, anses rekonstruksjonsforhandlingen for å være åpnet fra det tidspunktet da begjæringen kom inn til retten.

§ 5 *Melding ved åpning av rekonstruksjonsforhandling.*

Blir en begjæring om åpning av rekonstruksjonsforhandling tatt til følge, skal retten gi skyldneren skriftlig melding om skyldnerens plikter etter §§ *14* og *24* og om følgen av å handle mot dem, jf. § *55 annet ledd*.

Når retten har avsagt kjennelse om åpning av rekonstruksjonsforhandling i institusjon som deltar i system som nevnt i lov om betalingssystemer m.v. § 1-1 første ledd eller § 1-2, skal den straks underrette Norges Bank.

§ 6 *Kunngjøring, tinglysing og offentlighet ved rekonstruksjonsforhandling.*

Når *retten har avsagt kjennelse om åpning av rekonstruksjonsforhandling*, skal *den* uten opphold *sende melding om dette til Konkursregisteret, som sørger for å kunngjøre åpningen i* Brønnøysundregistrenes elektroniske kunngjøringspublikasjon. *I kunngjøringen skal det fremgå hvem som er oppnevnt som rekonstruktør, jf. § 7, og en frist på fem dager fra kunngjøringen for fordringshaverne til å gi innspill til kreditorutvalgets sammensetning.*

Føreren av Konkursregisteret sørger for at melding om åpning av rekonstruksjonsforhandling tinglyses eller registreres i Løsøreregisteret og Foretaksregisteret dersom skyldneren er innført der.

Melding om *åpning av rekonstruksjonsforhandling* skal på begjæring av rekonstruktøren *også* tinglyses *eller registreres* i

1. grunnboken og liknende realregistre *dersom* skyldneren eier fast eiendom eller andre registrerte eiendeler
2. *en verdipapirsentral*, dersom det er registrert rettigheter der som rekonstruktøren mener tilhører skyldneren.

Rettsmøter som holdes under *rekonstruksjonsforhandling*, er offentlige med mindre retten beslutter lukkede dører etter domstolloven §§ 125 flg.

Kapittel II. Rekonstruktør, kreditorutvalg og borevisor.

§ 7 *Oppnevning av rekonstruktør og kreditorutvalg. Rekonstruksjonsutvalget.*

Retten skal straks etter at den har avsagt kjennelse om åpning av rekonstruksjonsforhandling, oppnevne en *rekonstruktør. Rekonstruktøren* skal være en advokat med erfaring fra insolvensbehandling.

Skyldneren skal overfor rekonstruktøren så snart som mulig etter at rekonstruksjonsforhandlingen er åpnet, foreslå medlemmer til et kreditorut-

valg. Rekonstruktøren skal straks legge dette forslaget og eventuelle forslag fra fordringshaverne, jf. § 6 første ledd annet punktum, frem for retten. Retten skal deretter så snart som mulig oppnevne kreditorutvalget. Kreditorutvalget skal *ha mellom ett og fem* medlemmer, som fortrinnsvis skal representere forskjellige grupper av fordringshavere. I den utstrekning det er mulig, skal minst ett av medlemmene ha kyndighet i den næringen skyldneren driver. *Skal det etter § 8* i tillegg oppnevnes en representant for de ansatte*, kan kreditorutvalget ha seks medlemmer.*

Rekonstruktøren og kreditorutvalget utgjør sammen rekonstruksjonsutvalget.

Rekonstruktøren og kreditorutvalget skal bistå skyldneren under *rekonstruksjonsforhandlingen* i samsvar med denne loven og skal samtidig ivareta fordringshavernes felles interesser. Så langt det er forenlig med disse interessene, skal de i samarbeid med offentlige myndigheter medvirke til at hensynet til berørte arbeidstakere og særlige samfunnsinteresser ivaretas under rekonstruksjonsforhandlingen.

Hvis boet er lite eller retten av andre grunner finner at rekonstruksjonsutvalgets gjøremål kan utføres av rekonstruktøren alene, kan retten unnlate å oppnevne kreditorutvalg. Kreditorutvalgets gjøremål utføres da av rekonstruktøren.

§ 8 *Representant for de ansatte som medlem av kreditorutvalget.*

Etter krav fra et flertall av de ansatte i skyldnerens næringsvirksomhet skal retten oppnevne en representant for de ansatte som medlem av kreditorutvalget. Det samme gjelder når slikt krav fremsettes av en lokal fagforening som organiserer et flertall av de ansatte i virksomheten, eller av flere lokale fagforeninger som til sammen organiserer et flertall av de ansatte.

Når *retten har avsagt* kjennelse om åpning av *rekonstruksjonsforhandling, skal den* snarest mulig underrette de ansatte i skyldnerens næringsvirksomhet om deres rettigheter etter første ledd. *§ 84 første ledd annet punktum gjelder tilsvarende.*

Retten *kan etter* en vurdering av boets stilling, utsiktene for videre drift og omstendighetene for øvrig *likevel* unnlate å oppnevne en *representant for de ansatte.* Retten skal i så fall på forhånd innhente uttalelse fra de medlemmene av kreditorutvalget som er oppnevnt på dette tidspunktet.

Kongen kan *i forskrift gjøre* unntak fra denne paragrafen. Kongen kan også gi utfyllende forskrifter, blant annet om reglenes anvendelse i konserner og konsernliknende forhold.

§ 9 *Rekonstruksjonsutvalgets avgjørelser mv.*

Rekonstruksjonsutvalget treffer *avgjørelser* ved stemmeflertall. Ved stemmelikhet gjelder det som rekonstruktøren har stemt for.

Rekonstruksjonsutvalget behandler saker i møte, med mindre rekonstruktøren finner at saken kan behandles skriftlig eller på annen måte. Behandlingsmåten skal være betryggende. Rekonstruktøren leder alle utenrettslige møter under rekonstruksjonsforhandlingen og fører protokoll over møtene og de *avgjørelser* som blir *tatt*. Protokollen underskrives for hvert møte av *alle medlemmene* av rekonstruksjonsutvalget *som har deltatt i møtet*.

Rekonstruksjonsutvalget kan, i den utstrekning det finner det hensiktsmessig, overlate til rekonstruktøren å ta avgjørelse i saker som ikke er av vesentlig betydning. At rekonstruktøren har handlet utenfor sin kompetanse, kan ikke påberopes overfor godtroende *tredjepersoner.*

Rekonstruktørens avgjørelser etter loven skal så vidt mulig nedtegnes skriftlig.

Retten kan når som helst kreve at rekonstruktøren og kreditorutvalgets medlemmer gir fulle opplysninger om rekonstruksjonsforhandlingen.

§ 10 *Overprøving av rekonstruktørens og rekonstruksjonsutvalgets avgjørelser.*

Retten kan etter begjæring fra skyldneren, en fordringshaver, rekonstruktøren eller et medlem av kreditorutvalget ved kjennelse oppheve eller omgjøre avgjørelser som er gjort av rekonstruktøren eller rekonstruksjonsutvalget, dersom avgjørelsen

1. er i strid med skyldnerens, en fordringshavers eller en tredjepersons rett
2. *er i strid med lov eller forskrift*, eller
3. er åpenbart urimelig.

Begjæring etter første ledd må *settes frem* uten ugrunnet opphold. Den som har truffet *avgjørelsen*, kan sette en frist for å bringe *det* inn for retten. *§ 23 tredje ledd gjelder tilsvarende.*

§ 11 *Oppnevning av borevisor.*

Retten skal etter innstilling fra rekonstruksjonsutvalget oppnevne en borevisor til å foreta *nødvendige undersøkelser og vurderinger* av skyldnerens regnskaper og forretningsførsel, hvis ikke retten finner det ubetenkelig å overlate *dette* til et av rekonstruksjonsutvalgets medlemmer.

§ 12 *Habilitetsregler for rekonstruktøren, medlemmene av kreditorutvalget og borevisor.*

Til rekonstruktør, medlem av kreditorutvalget eller borevisor *kan* ikke oppnevnes den

1. som er i slekt eller svogerskap med skyldneren i oppstigende eller nedstigende linje eller i sidelinje så nær som søskenbarn
2. som er eller har vært gift med skyldneren, bor eller har bodd sammen med skyldneren i et ekteskapsliknende forhold, er forlovet med skyldneren, eller er skyldnerens *fosterforeldre* eller fosterbarn
3. som er verge *eller fullmektig* for skyldneren eller har vært det etter åpningen av rekonstruksjonsforhandlingen
4. som er i skyldnerens tjeneste eller har vært det i de to siste årene før åpningen av rekonstruksjonsforhandlingen, eller i det nevnte tidsrommet har fungert som skyldnerens faste juridiske rådgiver eller revisor
5. som er medlem av skyldnerens styre, representantskap eller bedriftsforsamling eller har vært det i de to siste årene før åpningen av rekonstruksjonsforhandlingen, dersom skyldneren er en sammenslutning eller en stiftelse
6. som selv søker rekonstruksjon, eller hvis bo er tatt under konkursbehandling, eller
7. som på grunn av andre særlige omstendigheter ikke kan antas å være tilstrekkelig uhildet.

Første punktum nr. 4 gjelder ikke ved valg av representant for de ansatte til medlem av kreditorutvalget *etter § 8*.

Til rekonstruktør, medlem av kreditorutvalget eller borevisor bør som regel ikke oppnevnes noen som skyldneren i de siste to årene før åpningen av rekonstruksjonsforhandlingen fortrinnsvis har benyttet som juridisk eller forretningsmessig rådgiver.

Den som oppnevnes som rekonstruktør eller borevisor, skal ha allmenn tillit i kreditorfellesskapet.

Rekonstruktøren, medlem av kreditorutvalget og borevisor *kan* ikke delta i behandlingen eller avgjørelsen av spørsmål som vedkommende har en fremtredende personlig eller økonomisk særinteresse i.

§ 13 *Tilbakekall av oppnevning.*

Dersom rekonstruktøren, et medlem av kreditorutvalget eller borevisor senere kommer i en stilling som ville ha ført til at vedkommende ikke kunne ha blitt oppnevnt, kan retten etter begjæring fra skyldneren eller en fordringshaver eller av eget tiltak tilbakekalle *oppnevningen* og oppnevne en annen. *Det samme gjelder dersom* retten finner at den som er oppnevnt, ikke har vist seg skikket eller av andre grunner ikke bør gjøre tjeneste.

Vedkommende skal gis anledning til å uttale seg før *det treffes avgjørelse om å tilbakekalle oppnevningen.*

Kapittel III. Virkningen av at det er åpnet rekonstruksjonsforhandling.

§ 14 *Skyldnerens rådighet og rekonstruksjonsutvalgets tilsyn med skyldneren.*

Under rekonstruksjonsforhandlingen beholder skyldneren rådigheten over sin virksomhet og sine formuesforhold for øvrig, men er under *tilsyn av rekonstruksjonsutvalget*. *Rekonstruksjonsutvalget* skal gis full adgang til å føre tilsyn med skyldnerens virksomhet og økonomiske *forhold*. *Skyldneren* skal rette seg etter de pålegg *rekonstruksjonsutvalget* gir i den forbindelse. *Tilsyn etter første og annet punktum kan også utføres av rekonstruktøren alene. I saker som ikke er av vesentlig betydning, kan rekonstruktøren gi pålegg som nevnt i tredje punktum.*

Skyldneren må ikke uten *rekonstruksjonsutvalgets* tillatelse stifte eller fornye gjeld, foreta pantsettelse eller avhende eller leie bort sin faste eiendom, sine forretningslokaler eller noen formuesgjenstand av vesentlig betydning.

Dersom skyldneren er næringsdrivende og virksomheten skal drives videre under rekonstruksjonsforhandlingen, skal skyldneren fremlegge et driftsbudsjett og en finansieringsplan for rekonstruksjonsutvalget.

§ 15 *Skyldnerens legitimasjon utad.*

Gyldigheten av skyldnerens disposisjoner er i forholdet til en godtroende tredjeperson ikke betinget av at de er foretatt med tillatelse av rekonstruksjonsutvalget.

Hvis en tredjeperson ikke var i god tro, har vedkommende ikke adgang til å gjøre noe krav gjeldende mot skyldneren eller til å ta imot dekning fra skyldneren før etter at rekonstruksjonsforhandlingen er avsluttet *og* en *eventuell stadfestet rekonstruksjonsplan* er oppfylt.

§ 16 *Begrensning av adgangen til å åpne konkurs.*

Dersom en konkursbegjæring er fremsatt, men ikke tatt til følge på tidspunktet *da begjæringen* om åpning av rekonstruksjonsforhandling blir inngitt til retten, skal behandlingen av konkursbegjæringen utsettes til begjæringen om åpning av rekonstruksjonsforhandling er tilbakekalt eller rettskraftig avslått, eller *til* rekonstruksjonsforhandlingen er rettskraftig innstilt eller avsluttet. *Første punktum er ikke til hinder for at det gjennomføres rettsmøte etter § 70 annet ledd.*

Dersom en konkursbegjæring blir fremsatt etter *at begjæringen* om åpning av rekonstruksjonsforhandling ble inngitt til retten, men før begjæringen om åpning av rekonstruksjonsforhandling er tilbakekalt eller rettskraftig avgjort, skal behandlingen av konkursbegjæringen utsettes til etter de sistnevnte tidspunktene. Dette gjelder likevel ikke når konkursbegjæringen er fremsatt av en fordringshaver hvis fordring skriver seg fra tiden etter at begjæringen om åpning av rekonstruksjonsforhandling ble inngitt til retten, og som ikke grunner seg i avtale som er inngått med rekonstruktørens samtykke.

Dersom *det åpnes rekonstruksjonsforhandling*, kan skyldnerens bo ikke tas under konkursbehandling etter begjæring av en fordringshaver hvis fordring skriver seg fra tiden før rekonstruksjonsforhandlingen ble *åpnet*.

Etter at rekonstruksjonsforhandlingen er rettskraftig innstilt eller avsluttet, *kan det fremsettes konkursbegjæring uten hinder av første til tredje ledd*.

§ 17 *Begrensning av adgangen til å ta utlegg og gjennomføre tvangsdekning. Forholdet til panthaverne.*

Om ikke annet er bestemt, kan *det under* rekonstruksjonsforhandlingen *ikke* tas utlegg i skyldnerens eiendeler for gjeld som skriver seg fra tiden før rekonstruksjonsforhandlingen ble åpnet. § *16* første og annet ledd gjelder tilsvarende. Behandlingen av en begjæring om utlegg skal likevel ikke utsettes lenger enn til begjæringen om åpning av rekonstruksjonsforhandling er rettskraftig avgjort.

Etter at *det er åpnet rekonstruksjonsforhandling*, og frem til den er avsluttet etter *§ 56, kan* tvangsdekning i skyldnerens eiendeler etter tvangsfullbyrdelsesloven kapittel 8 til 12 ikke gjennomføres uten rekonstruktørens samtykke. *Det samme gjelder tvangsdekning i tilsvarende eiendeler i utlandet.*

Eiendeler som skyldneren erverver etter at *det er åpnet rekonstruksjonsforhandling*, omfattes ikke uten rekonstruktørens samtykke av panteretter som er stiftet før åpningstidspunktet.

Skyldneren kan med rekonstruktørens samtykke avhende varer av pantsatt varelager og driftstilbehør som nevnt i panteloven §§ 3-4, 3-8, 3-9, 3-10 og 3-11, dersom dette skjer innenfor rammen av skyldnerens vanlige næringsvirksomhet og panthaverens sikkerhet ikke blir vesentlig forringet. Retten kan etter begjæring fra en panthaver forby salg som ikke oppfyller vilkårene i første punktum.

Rekonstruktøren skal utarbeide en plan for ivaretakelse av panthaverens interesser og kan i den forbindelse bestemme at panthaveren skal motta en andel av vederlaget ved salg som nevnt i fjerde ledd.

Kapittel IV. Gjennomgåelse av skyldnerens økonomiske forhold mv.

§ 18 *Underretning om at det er åpnet rekonstruksjonsforhandling.*

Rekonstruktøren skal uten opphold underrette hver enkelt av skyldnerens kjente fordringshavere om at *det er* åpnet rekonstruksjonsforhandling, og om hvem som er oppnevnt som *rekonstruktør. Samtidig* skal fordringshaverne oppfordres *til å sende* rekonstruktøren en spesifisert oppgave over sine fordringer på skyldneren *innen tre uker*. Med oppgaven skal følge de dokumenter som tjener som bevis for fordringene, og det skal opplyses om fordringenes grunnlag, om de sikkerheter i skyldnerens eller i tredjepersons eiendeler som måtte hefte for dem, og om det er solidarisk medforpliktede.

Er skyldneren et selskap, skal selskapets styre uten opphold sørge for at eierne underrettes om at det er åpnet rekonstruksjonsforhandling i selskapet, og om hvem som er oppnevnt som rekonstruktør.

Når retten har oppnevnt et kreditorutvalg, jf. § 7 annet ledd tredje punktum, skal fordringshaverne underrettes om hvem som er oppnevnt som medlemmer av utvalget.

§ 19 *Innledende fordringshavermøte.*

Innen fire uker fra rekonstruksjonsforhandlingen ble *åpnet,* skal retten *holde et innledende* fordringshavermøte *der fordringshaverne og skyldneren kan utveksle synspunkter om mulige løsninger i rekonstruksjonsplanen. Dersom slikt møte anses unødvendig, kan retten etter begjæring fra rekonstruktøren likevel beslutte at* møtet ikke skal *holdes.*

Retten gir de nærmere opplysningene om gjennomføringen av fordringshavermøtet til rekonstruktøren, som underretter skyldneren og fordringshaverne om møtetidspunktet, om møteformen og om fremgangsmåten for å delta på møtet.

Møter etter denne bestemmelsen gjennomføres elektronisk, for eksempel ved telefon- eller videomøte eller på annen betryggende måte, *med mindre retten beslutter at det skal holdes fysisk møte.*

Skyldneren plikter å *delta* på *fordringshavermøtet hvis skyldneren ikke* har gyldig fravær eller har fått tillatelse av rekonstruktøren eller retten til *ikke å delta*.

Fordringshavermøtet kan også uttale seg om hvorvidt medlemmene av kreditorutvalget skal

fortsette, eller om retten bør oppnevne andre *representanter fra fordringshaverne*.

§ 20 *Bestridte fordringer.*

Dersom en anmeldt fordring helt eller delvis blir bestridt, skal rekonstruktøren uten opphold underrette fordringshaveren og samtidig gjøre vedkommende oppmerksom på reglene i § *39 og § 40*.

§ 21 *Gjennomgåelse av regnskaper og forretningsførsel.*

Rekonstruktøren skal i samarbeid med borevisor snarest mulig gjennomgå skyldnerens regnskaper og forretningsførsel og søke å utarbeide en uttømmende oversikt over skyldnerens eiendeler og forpliktelser. Omfatter skyldnerens næringsvirksomhet salg til *forbrukere, skal det så langt det er mulig, gis en oversikt* over forpliktelser i forbindelse med reklamasjoner og garantier *i slike avtaleforhold*.

§ 22 *Verdsettelse av skyldnerens eiendeler.*

Rekonstruktøren skal verdsette skyldnerens eiendeler. Så langt det er mulig, skal følgende to verdier angis:

1. *verdien eiendelene antas å ha hvis rekonstruksjonsforhandlingen lykkes*
2. *verdien eiendelene antas å ha hvis rekonstruksjonsforhandlingen ikke lykkes og skyldneren tas under konkursbehandling, eventuelt hvis det mest sannsynlige utfallet ikke er konkurs, verdien ved det alternative sannsynlige utfallet.*

Dersom verdsettelsen vil kreve særskilt sakkyndighet eller rekonstruktøren av andre grunner ikke vil utføre den selv, kan rekonstruktøren oppnevne en eller flere kvalifiserte sakkyndige medhjelpere som skal foreta verdsettelsen etter anerkjente verdsettelsesprinsipper. § 12 gjelder tilsvarende for slike medhjelpere.

§ 23 *Særlige regler om verdsettelsen av pantsatte eiendeler.*

Når en eiendel som skal verdsettes etter § 22, er beheftet med pant, skal de som har pant i eiendelen, gis mulighet til å legge frem egne verdivurderinger før rekonstruktøren verdsetter eiendelen. Rekonstruktøren skal sende verdsettelsen til de som har pant i eiendelen, så snart som mulig etter at den er klar.

En panthaver med sikkerhet utenfor eiendelens antatte verdi kan innen en uke etter at verdsettelsen av eiendelen er mottatt, fremme innsigelse mot rekonstruktørens verdsettelse. Oppnås det ikke enighet om verdsettelsen, skal en eller flere verdsettere som panthaveren og skyldneren blir enige om, foreta en ny verdsettelse innen en frist rekonstruktøren setter. Oversittes fristen, kan hver av partene innen en uke be retten fastsette verdien av eiendelen. Retten avgjør saken ved kjennelse så snart som mulig og normalt innen tre uker etter at kravet etter tredje punktum ble fremsatt.

Oversittes fristen i annet ledd første eller tredje punktum, kan retten gi oppfriskning på samme vilkår som etter tvisteloven § 16-12 annet ledd første punktum og tredje ledd. Oppfriskning kan likevel ikke gis dersom dette vil forsinke gjennomføringen av rekonstruksjonsforhandlingen vesentlig. Retten treffer avgjørelse om oppfriskning ved kjennelse. Avgjørelsen kan ikke ankes.

Kostnadene ved *verdsettelse etter annet ledd annet punktum* bæres av panthaveren dersom *rekonstruktørens* verdsettelse *av eiendelen* opprettholdes eller endres med mindre enn ti prosent.

Dersom rekonstruksjonsplanen går ut på at en pantsatt eiendel skal selges, kan panthaveren eller skyldneren kreve at kjøpesummen blir lagt til grunn for oppgjøret etter rekonstruksjonsplanen i stedet for verdien som er fastsatt etter § 22 første ledd nr. 1.

§ 24 *Skyldnerens opplysningsplikt.*

Skyldneren skal bistå tingretten, rekonstruktøren, kreditorutvalget og borevisor med å skaffe alle opplysninger av betydning for rekonstruksjonsforhandlingen, herunder opplysninger om sin forretningsførsel, sine økonomiske forhold og sine fremtidsutsikter.

Retten kan, der den finner det påkrevd, pålegge skyldneren å gi opplysninger som nevnt i første ledd selv om *dette innebærer at skyldneren må gi innsyn i* en forretnings- eller driftshemmelighet. Retten kan i så fall bestemme at opplysningen bare skal gis til retten selv, til rekonstruktøren, til borevisoren eller til ett eller flere av kreditorutvalgets medlemmer. Den som får opplysninger om forretnings- eller driftshemmeligheter etter denne paragrafen, plikter å hindre at andre får adgang eller kjennskap til disse opplysningene.

§ 25 *Regnskapsførerens og revisorens bistandsplikt.*

Skyldnerens regnskapsfører og revisor plikter å utlevere regnskaper og regnskapsmateriale *som gjelder* skyldneren, til rekonstruktøren, kreditorutvalget og *borevisoren*. Dette gjelder selv om honorar for utført arbeid ikke er betalt. Rekonstruktørens, kreditorutvalgets og borevisorens krav på utlevering er særlig tvangsgrunnlag etter tvangsfullbyrdelsesloven kapittel 13. Regnskapsfører og revisor plikter også vederlagsfritt å bistå rekon-

struktøren, kreditorutvalget og borevisoren med opplysninger om skyldnerens regnskaps- og forretningsførsel. Bistandsplikten etter denne paragrafen kan oppfylles *uhindret* av eventuell taushetsplikt.

§ 26 *Omstøtelse.*

Krav om omstøtelse av skyldnerens disposisjoner etter dekningsloven kapittel 5 *kan gjøres* gjeldende av rekonstruksjonsutvalget.

Det *kan settes* som vilkår *i rekonstruksjonsplanen* at søksmål til omstøtelse av skyldnerens disposisjoner skal anlegges eller fortsettes for skyldnerens regning etter nærmere bestemmelse fra rekonstruktøren eller den som er ansvarlig for tilsyn.

§ 27 *Rekonstruktørens redegjørelse.*

Når rekonstruksjonsutvalget har skaffet seg nødvendig oversikt over skyldnerens forhold og finner *at skyldneren* vil kunne oppnå rekonstruksjon, skal rekonstruktøren utarbeide en redegjørelse. *Redegjørelsen* skal blant annet inneholde

1. en oversikt *over de* forhold som har ført til rekonstruksjonsforhandlingen
2. *en oversikt over* skyldnerens forretningsførsel med opplysning om hvordan registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger har vært
3. en oversikt over boets stilling, med opplysning blant annet om skyldnerens kausjonsforpliktelser, de heftelser som hviler på skyldnerens eiendeler, og hvordan eiendelene er verdsatt
4. opplysning om skyldnerens ekteskapelige formuesforhold *hvis dette er relevant*
5. opplysning om skyldneren antas å ha foretatt disposisjoner som kan omstøtes i tilfelle av *rekonstruksjon* eller konkurs, og om det er holdt tvangsforretninger hos skyldneren som i så fall vil være uvirksomme
6. opplysning om skyldneren tidligere har *begjært åpnet insolvensbehandling,* med angivelse av *hvilken dekning* fordringshaverne *eventuelt* oppnådde
7. opplysning om skyldneren tidligere har gjort seg skyldig i straffbare forhold i forbindelse med økonomisk virksomhet, og om det nå må antas å foreligge forhold som kan gi grunn til strafforfølging mot *skyldneren* i forbindelse med slik virksomhet.

I oversikten etter første punktum nr. 1 bør skyldnerens to siste årsregnskap og årsberetninger (status, driftsregnskap) inntas, og dessuten oppgave over omsetningen. Er skyldneren en sammenslutning eller en stiftelse, skal det i redegjørelsen etter første punktum nr. *7* gis opplysning om det foreligger forhold som nevnt *for daglig leder* eller styremedlem.

Rekonstruktørens gjennomgåelse etter første ledd nr. 1 til *7* skal avpasses *etter* konkrete forhold for skyldneren. Dersom det er foretatt kun en forenklet gjennomgåelse, skal det opplyses særskilt om dette i rekonstruktørens redegjørelse.

Borevisorens innberetning skal vedlegges dersom det er oppnevnt borevisor.

Finner rekonstruktøren at det kan være grunn til strafforfølgning for forhold som nevnt i første *ledd nr. 7,* skal redegjørelsen sendes til påtalemyndigheten. Rekonstruktøren bør i nødvendig utstrekning gi påtalemyndigheten underretning om mulige straffbare forhold også på et tidligere tidspunkt.

Rekonstruktørens redegjørelse *skal forelegges for* kreditorutvalget, som *gir en uttalelse om redegjørelsen*. Redegjørelsen med kreditorutvalgets uttalelse sendes så til alle kjente fordringshavere *og til retten*.

Kapittel V. Pant for lån til finansiering av virksomheten under rekonstruksjonsforhandlingen.

§ 28 *Pant for lån til finansiering av virksomheten under rekonstruksjonsforhandlingen.*

For lån til finansiering av drift av virksomheten under *rekonstruksjonsforhandlingen* og til finansiering av selve rekonstruksjonsforhandlingen kan det stiftes panterett i *skyldnerens eiendeler med prioritet foran alle andre panteretter, herunder lovbestemt pant. For at det kan stiftes slik panterett, må følgende vilkår være oppfylt:*

1. *Det er sannsynlig at det kan oppnås en vellykket rekonstruksjon, og lånet anses nødvendig for å oppnå dette.*
2. *Lånet er på markedsmessige vilkår.*
3. *Lånet skal innfris senest ved iverksettelsen av rekonstruksjonsplanen.*
4. *Sikkerheten for panthavere som fra før har panterett i pantobjektet, blir bare i begrenset grad forringet.*
5. *Det foreligger samtykke etter § 29.*

Panthavere som fra før har sikkerhet for hele eller deler av sin fordring i pantobjektet, har rett til å yte lån som nevnt i første ledd før andre tilbydere. Det skal settes en frist for panthavernes tilbud, som ikke kan være kortere enn ti dager. Dersom flere av panthaverne har pant i samme objekt, skal retten følge prioritetsrekkefølgen.

Første ledd omfatter ikke eiendeler som inngår i en finansiell sikkerhetsstillelse etter lov 26. mars 2004 nr. 17 om finansiell sikkerhetsstillelse.

§ 29 *Samtykke fra rekonstruksjonsutvalget.*

Avtale om lån med sikkerhet som nevnt i *§ 28* kan bare inngås med samtykke fra rekonstruksjonsutvalget. *Samtykke kan bare gis hvis vilkårene i § 28 er oppfylt, og kan i så fall bare nektes hvis det foreligger særlige grunner. Som grunnlag for rekonstruksjonsutvalgets avgjørelse skal skyldneren legge frem følgende:*

1. *lånetilbudet det bes om samtykke til, og eventuelle andre inngitte tilbud*
2. *et likviditetsbudsjett for driften som viser at lånet er nødvendig, og som er kontrollert av borevisor dersom det er oppnevnt borevisor*
3. *en skisse til rekonstruksjonsplan*
4. *en plan for hvordan lånet skal tilbakebetales*
5. *berørte panthaveres uttalelser om lånets betydning for deres sikkerhet*
6. *en vurdering av om det finnes andre tilfredsstillende finansieringsmuligheter*
7. *en vurdering av om lånet oppfyller vilkårene i § 28 første ledd.*

Berørte panthavere *skal underrettes om rekonstruksjonsutvalgets samtykke og kan fremme* begjæring for retten om at *samtykket* skal omgjøres. *Begjæringen må fremmes* innen en uke etter at *panthaveren har mottatt underretningen. § 23 tredje ledd gjelder tilsvarende. I underretningen skal rekonstruktøren opplyse om fristen etter annet punktum og om at låneopptaket ikke senere kan prøves av retten, jf. § 46 nr. 3. Retten skal omgjøre samtykket dersom den finner at vilkårene for samtykke ikke er oppfylt. Avgjørelsen treffes ved kjennelse. Den skal treffes så snart som mulig etter at begjæringen ble fremmet. Kjennelsen kan ikke ankes.*

Kapittel VI. Utforming av rekonstruksjonsplanen.

§ 30 *Skyldnerens utarbeidelse av forslag til rekonstruksjonsplan.*

Skyldneren skal utarbeide et forslag til rekonstruksjonsplan, som skal drøftes med rekonstruksjonsutvalget. Rekonstruksjonsutvalget kan sette som betingelse for å anbefale forslaget at bestemte tiltak skal gjennomføres, og at bestemmelser om dette innarbeides i forslaget.

Dersom rekonstruksjonsutvalget finner at det ikke er utsikt til at skyldneren vil kunne oppnå rekonstruksjon, skal rekonstruksjonsutvalget gi innberetning til retten om forholdet, jf. § *55* første ledd nr. 1. *Det samme* gjelder dersom skyldneren ikke innen rimelig tid har *fremlagt* forslag til *rekonstruksjonsplan for rekonstruksjonsutvalget.*

§ 31 *Innholdet i en rekonstruksjonsplan.*

En rekonstruksjonsplan skal inneholde

1. *opplysninger om skyldnerens og rekonstruktørens identitet*
2. *en kort redegjørelse for skyldnerens økonomiske problemer, herunder om forpliktelsene kan oppfylles etter hvert som de forfaller*
3. *en beskrivelse av ansettelsesforhold og involvering av ansatte så langt*
4. *en liste over fordringer som omfattes av tiltak etter § 33 første ledd nr. 1, og de opplysningene som trengs for å avgjøre om en fordring skal regnes med ved avstemningen, herunder om en fordring er helt eller delvis bestridt*
5. *en liste over fordringer som ikke omfattes av tiltak etter § 33 første ledd nr. 1*
6. *rekonstruksjonsplanens betingelser, herunder*
   a. *hvilke tiltak rekonstruksjonsplanen skal gå ut på, jf. § 33, og varigheten av tiltakene*
   b. *om det i rekonstruksjonsplanen tilbys ulik løsning for fordringer med samme prioritet eller sikkerhetsrett, eller om fordringer som kan omfattes av planen etter § 32, skal holdes uberørt av planen, og i så fall begrunnelsen for dette*
   c. *forventet ny finansiering og i så fall begrunnelsen for at dette anses nødvendig*
   d. *eventuelle generelle konsekvenser for ansettelsesforhold og ordninger for involvering av de ansatte*
7. *en redegjørelse for inndelingen i klasser etter § 35 og opplysninger om verdiene av fordringene og interessene i hver klasse*
8. *en begrunnelse for hvorfor rekonstruksjonsplanen gir rimelige utsikter til å avverge skyldnerens insolvens og sikre virksomhetens levedyktighet, herunder en utredning av mulighetene for lønnsom drift dersom rekonstruksjonsplanen forutsetter at skyldnerens næringsvirksomhet skal drives videre, og nødvendige forutsetninger for at planen kan lykkes.*

For fordringer som åpenbart ikke vil være av betydning for avstemningen, er det i listen etter første ledd nr. 4 tilstrekkelig å angi disse fordringenes samlede beløp. *Det samme gjelder listen etter første ledd nr. 5 for fordringer som vil* få full dekning *etter § 33 femte ledd.*

§ 32 *Fordringer som kan omfattes av rekonstruksjonsplanen.*

Rekonstruksjonsplanen kan bare omfatte fordringer som skriver seg fra tiden før åpningen av rekonstruksjonsforhandlingen. Rekonstruksjonsplanen kan likevel ikke omfatte følgende fordringer:

1. *fortrinnsberettigede fordringer etter dekningsloven § 9-3*
2. *fortrinnsberettigede fordringer etter dekningsloven § 9-4 første ledd nr. 2*
3. *fordringer som er sikret ved annen sikkerhetsrett enn panterett i skyldnerens eiendeler, i den utstrekning fordringen faller innenfor sikkerhetens antatte verdi*
4. fordringer som kan kreves avgjort ved motregning i den utstrekning de dekkes av motkravet
5. *fordringer som skal gis full dekning ved gjeldsordning etter gjeldsordningsloven § 4-8 første ledd annet punktum bokstav d og h, når skyldneren er en fysisk person.*

§ 33 *Tiltak som kan foreslås i rekonstruksjonsplanen.*

I den utstrekning det anses nødvendig for å avhjelpe skyldnerens økonomiske vanskeligheter, kan rekonstruksjonsplanen gå ut på

1. *at det gjøres endringer i rettigheter eller forpliktelser knyttet til dekning av eller sikkerhet for fordringer som kan omfattes av rekonstruksjonsplanen etter § 32*
2. *at det som ledd i rekonstruksjonen besluttes kapitalforhøyelse, kapitalnedsettelse eller utstedelse av finansielle instrumenter etter aksjeloven eller allmennaksjeloven kapittel 10, 11 eller 12 uten generalforsamlingsbehandling etter reglene i § 34.*

Tiltak etter første ledd kan ikke stride mot regler gitt i eller i medhold av annen lov.

En fordring kan ikke stilles dårligere etter rekonstruksjonsplanen enn det som kan forventes ved en konkurs eller ved det alternative sannsynlige utfallet dersom rekonstruksjonsforhandlingen ikke lykkes, med mindre fordringshaveren samtykker til dette.

Et tiltak i rekonstruksjonsplanen som går ut på at fordringer skal benyttes som aksjeinnskudd ved forhøyelse av skyldnerens aksjekapital, kan bare omfatte fordringshavere som ikke motsetter seg det. Hvis tungtveiende hensyn taler for det, kan retten ved kjennelse likevel beslutte at tiltaket skal omfatte fordringshavere som har motsatt seg tiltaket, hvis de åpenbart ikke har rimelig grunn til det.

For å forenkle oppgjøret av fordringer som utgjør små beløp, kan rekonstruksjonsplanen gå ut på at enhver fordringshavers samlede krav skal dekkes opp til en bestemt sum. Den delen av fordringene som dekkes, anses ikke omfattet av rekonstruksjonsforhandlingen, men likevel slik at også denne delen skal regnes med ved vurderingen etter tredje ledd.

§ 34 *Særlige regler når rekonstruksjonsplanen krever beslutning etter aksjeloven eller allmennaksjeloven kapittel 10, 11 eller 12.*

Når rekonstruksjonsplanen fastsetter det, jf. § 33 første ledd nr. 2, treffes beslutning om kapitalforhøyelse, kapitalnedsettelse eller utstedelse av finansielle instrumenter etter aksjeloven eller allmennaksjeloven kapittel 10, 11 eller 12 ved at rekonstruksjonsplanen, dersom den stadfestes, erstatter nødvendige generalforsamlingsbeslutninger hos skyldneren. I rekonstruksjonsplanen skal det i så fall inntas slike bestemmelser som etter aksjeloven eller allmennaksjeloven skal inngå i generalforsamlingens beslutning. Skyldnerens forslag til rekonstruksjonsplan erstatter aksjelovens og allmennaksjelovens regler om styrets forslag til generalforsamlingsbeslutning. Styrets begrunnelse for forslaget som skal utarbeides etter de nevnte kapitlene i aksjeloven og allmennaksjeloven, og eventuell redegjørelse etter aksjeloven § 10-2 tredje ledd eller allmennaksjeloven § 10-2 tredje ledd skal følge som vedlegg til rekonstruksjonsplanen. Ved anvendelsen av aksjeloven og allmennaksjeloven § 10-2 tredje ledd annet punktum kan tidspunktet for verdsettelsen tidligst være fire uker før fristen for stemmegivningen etter § 37 annet ledd.

Ved kapitalforhøyelse etter aksjeloven kapittel 10 eller allmennaksjeloven kapittel 10 anses aksjene tegnet ved rettens stadfestelse av rekonstruksjonsplanen, med mindre det fremgår av planen at aksjer skal tegnes på et senere tidspunkt.

Aksjeloven §§ 5-22 til 5-24 og allmennaksjeloven §§ 5-22 til 5-24 gjelder ikke når beslutning etter aksjeloven eller allmennaksjeloven kapittel 10, 11 eller 12 treffes etter reglene i denne paragrafen.

Med de nødvendige tilpasningene som følger av første og annet ledd, får aksjelovens og allmennaksjelovens bestemmelser ellers anvendelse.

Kongen kan i forskrift gi nærmere regler om anvendelsen av aksjeloven og allmennaksjeloven for beslutninger etter denne paragrafen. I forskriften kan det gjøres unntak fra aksjelovens og allmennaksjelovens bestemmelser og fra bestemmelsene i denne paragrafen.

§ 35 *Klasseinndeling.*

I rekonstruksjonsplanen skal fordringer som gir stemmerett etter § 38, deles inn i ulike stemmeklasser hvis fordringene vil ha ulik stilling i konkurs. Det samme gjelder hvis rekonstruksjonsplanen går ut på tiltak som innebærer at fordringene gis ulik løsning. Pantesikrede fordringer, fortrinnsberettigede fordringer og usikrede fordringer skal alltid deles inn i ulike klasser.

Hvis det i rekonstruksjonsplanen foreslås tiltak etter § 33 første ledd nr. 2, skal også skyldnerens aksjeeiere plasseres i en stemmeklasse.

For fordringer sikret ved panterett der pantet ikke vil gi full dekning, skal fordringen deles inn i en sikret og en usikret del basert på den verdien pantobjektet antas å ha dersom rekonstruksjonsforhandlingen lykkes, jf. §§ 22 og 23. Er det i det samme pantobjektet stiftet panterett etter §§ 28 og 29, skal det ses bort fra denne panteretten i vurderingen av om eller i hvilken utstrekning en fordring er sikret eller usikret etter første punktum.

Kapittel VII. Avstemning.

§ 36 *Fordringshavermøte før avstemningen.*

Senest to uker før rekonstruksjonsplanen sendes ut til avstemning etter § 37, skal retten holde et fordringshavermøte til drøftelse av skyldnerens forslag til rekonstruksjonsplan. Forslaget skal sendes til fordringshaverne senest en uke før møtet. Dersom slikt møte anses unødvendig, kan retten etter begjæring fra rekonstruktøren likevel beslutte at møtet ikke skal holdes. § 19 annet til fjerde ledd gjelder tilsvarende.

§ 37 *Utsendelse av rekonstruksjonsplanen. Avstemningen.*

Når rekonstruksjonsplanen er ferdigstilt, skal rekonstruktøren sende planen med vedlegg til parter som er berørt av planens tiltak etter § 33 første ledd. Rekonstruksjonsplanen kan ikke sendes ut før eventuelle tvister om verdsettelse av pant, jf. § 23 annet ledd, er avgjort.

Ved utsendelsen skal rekonstruktøren angi hvem som har stemmerett, og sette en frist for stemmegivningen på minst to uker. Det skal også opplyses om at eventuelle innsigelser mot stadfestelse av rekonstruksjonsplanen må sendes rekonstruktøren så snart som mulig og senest innen utløpet av fristen for stemmegivingen. § 23 tredje ledd gjelder tilsvarende ved oversittelse av fristen for innsigelser etter annet punktum. Innsigelser som gjelder forhold partene ikke kjente eller burde kjenne til på tidspunktet for stemmegivningen, kan likevel fremmes frem til retten behandler spørsmålet om stadfestelse av rekonstruksjonsplanen.

Med rekonstruksjonsplanen skal følge

1. redegjørelsen etter § *27 med kreditorutvalgets uttalelse*
2. skyldnerens erklæring om at alt skyldneren eier og skylder, er oppgitt
3. rekonstruksjonsutvalgets uttalelse om hvorvidt det anbefaler at *rekonstruksjonsplanen* vedtas*, og hvorfor*, om utsikten til og sikkerheten for at *den* vil bli oppfylt fra skyldnerens side, om vilkår utvalget har satt for å anbefale *rekonstruksjonsplanen*, og om hvordan boets stilling antas å ville bli i tilfelle av konkurs.

Avstemningen skjer ved at de stemmeberettigede etter § 38 sender skriftlig melding til rekonstruktøren om hvorvidt de stemmer for eller imot rekonstruksjonsplanen.

§ 38 *Stemmerett.*

Ved avstemningen over rekonstruksjonsplanen gir alle kjente fordringer som er berørt av planens tiltak etter § 33 første ledd nr. 1, stemmerett, også fordringer som ikke er meldt til rekonstruktøren. Dersom det foreslås tiltak etter § 33 første ledd nr. 2, har også selskapets aksjeeiere stemmerett.

Følgende fordringer gir likevel ikke stemmerett:

1. fordring som er avhengig av en betingelse som ennå ikke er inntrådt
2. fordring som er overdratt til fordringshaveren etter at rekonstruksjonsforhandlingen ble åpnet
3. fordring som tilhører skyldnerens nærstående, jf. dekningsloven § 1-5
4. fordring eller del av fordring som *dekkes etter reglene i § 33 femte ledd*
5. etterprioritert *fordring.*

En fordringshaver med fordring som nevnt i annet ledd nr. 2 har likevel stemmerett for fordringen dersom fordringshaveren ved ervervelsen var uvitende om at begjæring om åpning av rekonstruksjonsforhandling var innkommet til retten, eller hvis fordringshaveren har overtatt fordringen i samsvar med en tidligere forpliktelse.

§ 39 *Stemmerettstvister.*

Dersom det er tvist eller uklarhet om hvorvidt eller for hvilket beløp en fordring skal gi stemmerett, avgjør retten spørsmålet så langt det er nødvendig for å fastslå utfallet av *avstemningen. Avgjørelsen treffes* i forbindelse med avgjørelsen av *om rekonstruksjonsplanen skal stadfestes,* og kan bare ankes sammen med denne. Avgjørelsen har virkning bare for spørsmålet om fordringshaverens stemmerett.

Skyldneren kan med rekonstruktørens samtykke be retten avgjøre tvist eller uklarhet om hvorvidt eller for hvilket beløp en fordring skal gi stemmerett, på et tidligere tidspunkt enn stadfestelsen, dersom dette er nødvendig for gjennomføringen av rekonstruksjonsforhandlingen. Avgjørelsen treffes ved kjennelse så snart som mulig og normalt innen tre uker etter at kravet er fremsatt. Avgjørelsen kan ankes av skyldneren og fordringshavere som berøres av den. Avgjørelsen har virkning bare for spørsmålet om fordringshaverens stemmerett.

Før retten *treffer avgjørelse etter denne paragrafen kan den* innhente ytterligere opplysninger.

§ 40 *Avsetning av dividende til omtvistede fordringer.*

Når fordringshaveren krever det, kan retten *ved stadfestelsen* bestemme at den dividenden som faller på en omtvistet fordring, eller på den omtvistede delen av en fordring, skal settes i bank på en separat konto som disponeres av rekonstruktøren. *Ved vurderingen av om, og for hvilket beløp, det skal settes av dividende, skal retten legge vekt på sannsynligheten for at fordringshaveren har en fordring, fordringshaverens behov for sikkerhet for fordringen og hvilken belastning en slik avsetning vil medføre for skylderen. Bestemmer retten at det skal settes av dividende, skal retten* samtidig gi fordringshaveren en frist til å reise søksmål. Blir søksmål ikke reist innen fristens utløp, skal retten pålegge rekonstruktøren å frigi beløpet til skyldneren, med mindre noe annet fremgår av *rekonstruksjonsplanen*.

Skyldneren kan med rekonstruktørens samtykke be retten avgjøre om det skal avsettes dividende etter reglene i første ledd på et tidligere tidspunkt enn ved stadfestelsen, dersom dette er nødvendig for gjennomføringen av rekonstruksjonsforhandlingen. Avgjørelsen treffes ved kjennelse så snart som mulig og normalt innen tre uker etter at kravet er fremsatt.

Rettens avgjørelse etter første eller annet ledd kan ikke ankes.

§ 41 *Flertallskrav for tilslutning fra klassene.*

I en klasse med pantesikrede fordringer anses klassen for å ha sluttet seg til rekonstruksjonsplanen dersom fordringshavere som representerer minst to tredeler av det samlede beløpet i den aktuelle klassen, har stemt for planen. Det samme gjelder dersom fordringshavere som representerer minst tre firedeler av det samlede beløpet blant fordringshaverne som har deltatt i avstemningen i den aktuelle klassen, har stemt for planen.

I andre fordringsklasser anses klassen for å ha sluttet seg til rekonstruksjonsplanen dersom fordringshavere som representerer minst halvparten av det samlede beløpet i den aktuelle klassen, har stemt for planen. Det samme gjelder dersom fordringshavere som representerer minst to tredeler av det samlede beløpet blant fordringshaverne som har deltatt i avstemningen i den aktuelle klassen, har stemt for planen.

I klassen med aksjeeiere anses klassen for å ha sluttet seg til planen dersom minst halvparten av de avgitte stemmene og aksjekapitalen som har deltatt i avstemningen, har stemt for rekonstruksjonsplanen. Aksjeloven § 5-3 annet og tredje ledd gjelder tilsvarende.

§ 42 *Ny rekonstruksjonsplan.*

Har *rekonstruksjonsplanen* ikke oppnådd det nødvendige flertallet *for stadfestelse* etter *§ 45, eller gjør skyldneren endringer i planen før stadfestelsen som følge av innsigelser fremsatt etter § 37 annet ledd annet punktum,* kan skyldneren *legge frem en ny plan for avstemning hvis* rekonstruksjonsutvalget finner å kunne anbefale *den nye planen.*

Rekonstruktøren skal snarest mulig sende den nye planen med rekonstruksjonsutvalgets anbefaling vedlagt *til parter som er berørt av planens tiltak etter § 33 første ledd, med* en ny avstemningsfrist. Den nye fristen må ikke utløpe senere enn tre uker etter den opprinnelige avstemningsfristen.

Skyldneren kan ikke *foreta endringer i den nye rekonstruksjonsplanen* etter at *den* er sendt *de nevnte partene.*

Kapittel VIII. Stadfestelse.

§ 43 *Oversendelse av redegjørelse for resultatet av avstemningen mv.*

Rekonstruktøren skal innen en uke etter fristen for avstemningen sende tingretten en redegjørelse for resultatet av avstemningen med uttalelse om hvorvidt det antas å foreligge forhold som vil være til hinder for stadfestelse av *rekonstruksjonsplanen. Med* redegjørelsen skal følge

1. *en* bekreftelse av at *rekonstruksjonsplanen har vært sendt ut i samsvar med reglene i § 37*
2. protokoll fra rekonstruksjonsutvalgets møter
3. *i* den grad det foreligger omtvistede eller uklare fordringer, kopi av fordringsanmeldelsene og *relevante dokumenter om dette*
4. *rekonstruksjonsplanen og dokumentasjon som viser partenes stemmegivning*
5. *eventuelle innsigelser som er fremsatt* mot stadfestelse av *rekonstruksjonsplanen, og* andre dokumenter som måtte være fremlagt i forbindelse med avstemningen.

Samtidig med oversendelsen til retten skal rekonstruktøren sende redegjørelsen og dokumentene som nevnt i første ledd til parter som er berørt av rekonstruksjonsplanens tiltak etter § 33 første ledd. Det skal fremgå av oversendelsen at innsigelser som kan fremsettes etter § 37 annet ledd fjerde punktum, skal sendes retten så snart som mulig.

§ 44 *Rettsmøte før stadfestelse.*

Retten avgjør om det skal kalles inn til rettsmøte til behandling av spørsmålet om stadfestelse

av *rekonstruksjonsplanen*, eller om *spørsmålet om* stadfestelse *helt eller delvis skal* avgjøres ved skriftlig behandling. Rettsmøtet skal i tilfelle holdes innen tre uker etter at retten har mottatt rekonstruktørens redegjørelse for resultatet av avstemningen.

Skyldneren, rekonstruktøren, kreditorutvalget *og parter som er berørt av rekonstruksjonsplanens tiltak etter § 33 første ledd, skal gis anledning til å delta i behandlingen av spørsmålet om stadfestelse, enten ved å delta i rettsmøte eller ved å uttale seg skriftlig. Skal det kalles inn til rettsmøte, kan retten* pålegge rekonstruktøren å sørge for *innkallingen. Skyldneren* plikter å *delta på* møtet *hvis skyldneren ikke* har gyldig fravær eller har fått rettens tillatelse til *ikke å delta*.

Viser det seg nødvendig å innhente ytterligere opplysninger, kan retten utsette behandlingen til et senere rettsmøte, som bør holdes innen to uker.

Rettens avgjørelse *etter denne paragrafen kan ikke ankes.*

§ 45 *Krav til tilslutning fra klassene for at en rekonstruksjonsplan kan stadfestes.*

Alle klassene må ha sluttet seg til rekonstruksjonsplanen for at retten skal kunne stadfeste den, jf. likevel annet ledd.

Dersom ikke alle klassene har sluttet seg til rekonstruksjonsplanen, kan retten likevel stadfeste den dersom følgende vilkår alle er oppfylt:

1. *Rekonstruksjonsplanen må ha fått tilslutning fra flere enn halvparten av klassene. Dersom rekonstruksjonsplanen omfatter fordringer som kan forventes å få hel eller delvis dekning ved en konkurs, må minst én av disse klassene bestå av en klasse med slike fordringer.*
2. *Pantesikrede fordringer i en klasse som ikke har sluttet seg til planen, må behandles minst like fordelaktig som andre pantesikrede fordringer, og gis full dekning før fordringer som ikke er pantesikret, gis dekning eller beholder noen rettigheter. For øvrige fordringer må fordringer i klasser som ikke har sluttet seg til planen, behandles minst like fordelaktig som andre fordringer med lik prioritet og gis full dekning før fordringer med lavere prioritet gis dekning eller beholder noen rettigheter.*
3. *Ingen klasse får eller beholder mer enn den fulle verdien av sine fordringer eller rettigheter.*

Retten kan stadfeste rekonstruksjonsplanen selv om vilkårene i annet ledd nr. 2 ikke er oppfylt, i den utstrekning det anses nødvendig for å nå målene med rekonstruksjonsplanen og rekonstruksjonsplanen ikke urimelig skader de berørte fordringshavernes rettigheter eller interesser. Det kan for pantesikrede fordringer likevel ikke gjøres unntak fra kravet om full dekning før fordringer som ikke er pantesikret, gis dekning eller beholder noen rettigheter.

Annet ledd nr. 2 gjelder ikke for tiltak etter § 33 femte ledd som går ut på at enhver fordringshavers samlede krav skal dekkes opp til en bestemt sum.

§ 46 *Tilfeller hvor retten skal nekte å stadfeste rekonstruksjonsplanen.*

Selv om vilkårene for stadfestelse etter § 45 er oppfylt, skal retten nekte å stadfeste rekonstruksjonsplanen

1. *hvis* reglene om fremgangsmåten ved rekonstruksjonsforhandlingen ikke har vært overholdt og retten finner det sannsynlig at feilen har hatt avgjørende betydning for vedtakelsen av *rekonstruksjonsplanen*
2. *hvis klasseinndelingen ikke oppfyller kravene i § 35*
3. *hvis retten, etter innsigelse fra en fordringshaver som har stemt mot rekonstruksjonsplanen eller ikke hadde stemmerett etter § 38 annet ledd, finner at ny finansiering ikke har vært nødvendig eller er til urimelig skade for fordringshaverne, likevel slik at opptak av lån med pant etter § 28 bare kan prøves av retten etter reglene i § 29 annet ledd*
4. *hvis det er tatt opp lån med pant etter §§ 28 og 29, og rekonstruksjonsplanen ikke på en tilfredsstillende måte fastsetter hvordan lånet skal innfris ved iverksettelsen av rekonstruksjonsplanen*
5. *hvis retten, etter innsigelse fra en fordringshaver som har stemt mot rekonstruksjonsplanen eller ikke hadde stemmerett etter § 38 annet ledd, finner at fordringshaveren vil bli dårligere stilt etter rekonstruksjonsplanen enn vedkommende kan forventes å ville bli stilt ved en konkurs eller ved det alternative sannsynlige utfallet dersom rekonstruksjonsforhandlingen ikke lykkes*
6. *hvis retten, etter innsigelse fra en panthaver, finner at det er overveiende sannsynlig at verdien av en pantsatt eiendel, jf. § 23, har endret seg så mye at det vil være urimelig å legge denne verdien til grunn i rekonstruksjonsplanen*
7. *hvis retten, etter innsigelse fra en fordringshaver som har stemt mot rekonstruksjonsplanen eller ikke hadde stemmerett etter § 38 annet ledd, finner at fordringsbeløpene som skal dekkes fullt etter § 33 femte ledd, er så betydelige at det innebærer en urimelig forfordeling av fordringshaverne*
8. *hvis retten, etter innsigelse fra rekonstruktøren, kreditorutvalget eller noen som er berørt av planens tiltak etter § 33 første ledd nr. 1, finner at*

det vil virke støtende å stadfeste rekonstruksjonsplanen, eller at den ikke er rimelig.

§ 47 *Tilfeller hvor retten kan nekte å stadfeste rekonstruksjonsplanen.*

Retten kan nekte å stadfeste *rekonstruksjonsplanen*

1. *hvis* skyldneren vegrer seg for å gi de opplysninger retten trenger ved avgjørelsen, eller uten gyldig grunn uteblir fra rettsmøter i forbindelse med *rekonstruksjonsforhandlingen*
2. *hvis* retten finner det godtgjort at skyldneren i løpet av de siste tre årene før åpningen av rekonstruksjonsforhandlingen eller senere har gjort seg skyldig i straffbare forhold i forbindelse med økonomisk virksomhet
3. *hvis* det påvises at rekonstruksjonsplanen er brakt i stand ved at en fordringshaver er blitt begunstiget eller har fått løfte om begunstigelse, enten av skyldneren eller av en tredjeperson
4. *hvis rekonstruksjonsplanen ikke gir rimelige utsikter til å avverge skyldnerens insolvens eller sikre virksomhetens levedyktighet.*

Er skyldneren en sammenslutning eller en stiftelse, kan stadfestelse nektes dersom daglig leder eller *et* styremedlem i de siste tre årene før åpningen av rekonstruksjonsforhandlingen eller senere har gjort seg skyldig *i straffbare forhold i forbindelse med økonomisk virksomhet* til skyldnerens fordel eller på skyldnerens vegne.

§ 48 *Vilkår om tilsyn med oppfyllelsen av rekonstruksjonsplanen.*

Dersom retten finner grunn til det, kan den sette som vilkår for stadfestelse at skyldneren underkaster seg tilsyn med oppfyllelse av *rekonstruksjonsplanen*.

Tilsyn utøves av rekonstruktøren eller av ett eller flere av kreditorutvalgets medlemmer eller av *en* eller flere andre personer som oppnevnes av retten. Tilsynet skal påse at skyldneren innretter sin forretningsførsel slik at skyldneren i rett tid får til rådighet de midler som trenges til å oppfylle *rekonstruksjonsplanen, og* at skyldneren gjennomfører de tiltak som rekonstruksjonsutvalget har satt som vilkår for å anbefale rekonstruksjonsplanen. Tilsynet skal videre søke å hindre at noen fordringshaver får dekning til skade for andre. Skyldneren plikter å gi full adgang til tilsyn med sin forretningsførsel *og å* rette seg etter de pålegg tilsynet gir i denne forbindelse.

§§ 10, 12 og 13 gjelder tilsvarende for tilsynet.

§ 49 *Stadfestelseskjennelsen.*

Retten avgjør spørsmålet om stadfestelse *av rekonstruksjonsplanen* ved *kjennelse. Kjennelsen* bør avsies innen en uke etter *rettsmøtet* etter § *44. Har det ikke vært avholdt slikt rettsmøte, bør kjennelsen avsies* innen tre uker etter at retten har mottatt rekonstruktørens redegjørelse for resultatet av avstemningen. Dersom *rekonstruksjonsplanen innebærer* at pantheftelser helt eller delvis bortfaller, jf. § *52 tredje ledd*, skal stadfestelseskjennelsen inneholde en nøyaktig angivelse av i hvilken utstrekning pantheftelsene bortfaller.

En kjennelse som stadfester *rekonstruksjonsplanen*, *kan* ankes av skyldneren, *av parter som har stemt mot rekonstruksjonsplanen,* og av etterprioriterte fordringshavere som er berørt av *rekonstruksjonsplanen*. *Fristen for å anke er ti dager, jf. § 153 annet ledd fjerde punktum. Kjennelsen skal angi datoen for utløpet av ankefristen.* Skyldneren fortsetter å stå under rekonstruksjonsutvalgets tilsyn inntil kjennelsen er blitt rettskraftig.

Dersom tingretten eller ankeinstansen nekter stadfestelse, skal den samtidig treffe de avgjørelser *som følger av § 55.*

Når stadfestelseskjennelsen er avsagt, skal retten straks sørge for at den blir forkynt.

§ 50 *Melding om stadfestelsen.*

Dersom retten stadfester *rekonstruksjonsplanen, skal* rekonstruktøren straks sende melding om dette til alle *som er berørt av planens tiltak etter § 33 første ledd. I meldingen skal det opplyses om ankefristen, jf. § 49 annet ledd.*

§ 51 *Bestemmelse om tilsyn truffet etter stadfestelsen.*

Dersom det begjæres av en fordringshaver og retten finner særlig grunn til det, kan *den* også etter at *rekonstruksjonsplanen* er stadfestet, bestemme at skyldneren skal undergis tilsyn *frem til rekonstruksjonsplanen* er oppfylt.

Retten treffer sin avgjørelse ved kjennelse etter at skyldneren har fått anledning til å uttale seg. En kjennelse som tar begjæringen til følge, kan ankes av skyldneren innen tre dager. En kjennelse som avslår begjæringen, kan ikke ankes.

§ 48 annet ledd og §§ 10, 12 og 13 gjelder tilsvarende *for tilsynet.*

§ 52 *Virkningen av en stadfestet rekonstruksjonsplan.*

En stadfestet rekonstruksjonsplan er, på de vilkår som følger av planen, bindende for alle for-

dringshavere med fordringer som er berørt av planens tiltak etter § 33 første ledd nr. 1, og for eierne dersom planen går ut på tiltak etter § 33 første ledd nr. 2. Dette gjelder likevel bare i den utstrekning planen ikke strider mot regler gitt i eller i medhold av annen lov.

En fordringshaver med en fordring som ikke var kjent på tidspunktet for vedtakelsen av rekonstruksjonsplanen, har krav på den løsningen som det er sannsynlig at planen ville ha gått ut på for denne fordringen hvis den hadde vært kjent på vedtakelsestidspunktet.

Når rekonstruksjonsplanen er stadfestet, bortfaller pantheftelser som overstiger den delen av det sikrede kravet som er i behold etter rekonstruksjonsplanen.

§ 53 *Virkninger av uriktige eller ufullstendige opplysninger mv.*

Dersom *rekonstruksjonen er* kommet i stand ved

1. at skyldneren forsettlig eller uaktsomt har gitt uriktige eller ufullstendige opplysninger om sine eiendeler eller forpliktelser, eller
2. at skyldneren eller en tredjeperson med skyldnerens medvirkning i strid med *rekonstruksjonsplanen* og forutsetningene for den har gitt eller tilsagt en eller flere fordringshavere særlige fordeler,

plikter skyldneren *å dekke fordringene* til alle de fordringshaverne som ikke har kjent til forholdet, *som om rekonstruksjonsplanen ikke var kommet i stand.*

Fordringshaverens krav etter første ledd foreldes ett år fra den dagen da fordringshaveren fikk vite om *forholdet. Kravet* kan ikke i noe tilfelle gjøres gjeldende om *det* ikke er erkjent eller gjort gjeldende ved søksmål senest tre år etter at rekonstruksjonsforhandlingen er opphørt.

§ 54 *Konkurs før rekonstruksjonsplanen er gjennomført.*

Dersom skyldneren går konkurs etter stadfestelsen av rekonstruksjonsplanen og en fordringshaver ikke har fått *fullt oppgjør etter planen, skal* konkursdividende *beregnes* av fordringens hele opprinnelige beløp. Fordringshaveren kan likevel ikke få utbetalt mer enn *den gjenstående delen av det fordringshaveren skulle ha fått dekket etter rekonstruksjonsplanen*. Fordringshaveren kan ikke kreve utlegg i konkursboet *før de* øvrige fordringshaverne *har fått utbetalt* like mange prosenter som *det oppgjøret fordringshaveren har fått etter rekonstruksjonsplanen.*

Første ledd første og tredje punktum gjelder tilsvarende for fordringshavere som er ubundet av *rekonstruksjonsplanen* etter § *53.*

Kapittel IX. Rekonstruksjonsforhandlingens avslutning.

§ 55 *Innstilling av rekonstruksjonsforhandlingen.*

Retten skal innstille rekonstruksjonsforhandlingen og åpne konkurs i skyldnerens bo *dersom*

1. retten etter innberetning fra rekonstruksjonsutvalget finner at det ikke er utsikt til at skyldneren vil kunne oppnå *rekonstruksjon*, *eller* at skyldneren ikke innen rimelig tid har *fremlagt* forslag til *rekonstruksjonsplan*, *jf.* § *30* annet ledd
2. rekonstruksjonsforhandlingen ikke er avsluttet innen seks måneder fra åpningen eller innen en lengre frist som retten har satt etter anmodning fra rekonstruksjonsutvalget
3. retten nekter å stadfeste *rekonstruksjonsplanen*, jf. § *49.*

Retten kan etter begjæring fra rekonstruksjonsutvalget innstille rekonstruksjonsforhandlingen og åpne konkurs i skyldnerens bo *dersom den* finner at skyldneren grovt eller gjentatte ganger har handlet mot sine plikter etter §§ *14* og *24.*

Dersom *skyldneren godtgjør* å være *solvent, skal* retten *innstille forhandlingen* uten *å åpne konkurs. Det samme gjelder dersom det begjæres av skyldneren etter utløpet av fristen i § 18 første ledd, og det foreligger skriftlig samtykke fra samtlige kjente fordringshavere.*

Retten *treffer avgjørelsen* ved kjennelse. Før kjennelsen avsies, skal retten forelegge spørsmålet for skyldneren med en kort frist for uttalelse. *Kjennelse om innstilling uten at det åpnes konkurs, kan ankes av skyldneren og alle kjente fordringshavere.* Ved anke over *kjennelse som åpner konkurs, gjelder* § 72 annet *ledd.*

Rekonstruktøren skal straks sende melding om innstillingen til alle kjente fordringshavere og til eierne.

§ 56 *Tidspunktet for rekonstruksjonsforhandlingens avslutning.*

Rekonstruksjonsforhandlingen anses for avsluttet når

1. *en rekonstruksjonsplan er* stadfestet ved rettskraftig kjennelse, jf. § *49*
2. det er avsagt kjennelse om innstilling av rekonstruksjonsforhandlingen etter § *55 uten at det samtidig åpnes konkurs,* og kjennelsen er blitt rettskraftig
3. *det er avsagt kjennelse om at det skal åpnes konkurs etter § 55, og kjennelsen er blitt rettskraftig.*

Når rekonstruksjonsforhandlingen anses avsluttet, skal retten sende melding om dette til Konkursregisteret, som sørger for at avslutningen og avslutningsgrunnen kunngjøres i Brønnøysundregistrenes elektroniske kunngjøringspublikasjon. Føreren av Konkursregisteret sørger for at meldinger som er tinglyst eller registrert etter § 6 annet ledd, blir slettet. Rekonstruktøren skal samtidig sørge for sletting av meldinger etter § 6 tredje ledd.

Dersom *en stadfestet rekonstruksjonsplan etter § 49* innebærer at pantheftelser som er registrert i et rettsvernsregister, helt eller delvis bortfaller, skal rekonstruktøren, straks stadfestelsen er rettskraftig, sørge for at kjennelsen registreres. Ved håndpant eller ved pant i enkle krav skal melding om bortfallet gis til den som besitter pantet, eller til skyldneren for kravet.

§ 57 *Følgene av at skyldneren dør under rekonstruksjonsforhandlingen.*

Dersom skyldneren dør før kjennelse om konkursåpning er avsagt *etter § 55*, eller før rekonstruksjonsforhandlingen anses for avsluttet *etter § 56 første ledd nr. 1 og 2*, skal rekonstruksjonsforhandlingen innstilles og skyldnerens bo behandles i samsvar med arveloven.

Kapittel X. Generelle bestemmelser om rekonstruksjonsforhandling.

§ 58 *Enklere regler for små foretak.*

Kongen kan *i forskrift gi* særlige regler for små foretak med sikte på forenklet rekonstruksjonsforhandling. Slike regler kan fravike reglene i denne *lovens første del*. Forskriften fastsetter hvilke foretak som skal regnes som små *foretak*. *Kongen* kan blant annet gi bestemmelser om

1. skyldnerens adgang til å fremlegge forslag til *rekonstruksjonsplan* sammen med begjæring om rekonstruksjonsforhandling
2. skyldnerens adgang til å få oppnevnt en *rådgiver* til å bistå med forslag til rekonstruksjonsplan, inkludert forhandling om salg av hele eller deler av virksomheten til ny eier, før det leveres begjæring om *rekonstruksjonsforhandling*
3. *forenklet* gjennomgang av skyldnerens økonomi og vurdering av mulige omstøtelige disposisjoner og straffbare forhold.

§ 59 *Forskrifter til loven.*

Kongen *kan i forskrift gi* særlige regler for tingrettens stedlige kompetanse i saker om rekonstruksjon etter denne *lovens første del*. Slike regler kan *fravike § 146*.

Kongen kan i forskrift gi nærmere regler om kunngjøringer, registreringer og slettinger etter § 6 første til tredje ledd og § 56 annet og tredje ledd. I forskriften kan det gjøres unntak fra de nevnte bestemmelsene.

Kongen kan i forskrift gi særlige regler om forkynnelse av kjennelser under rekonstruksjonsforhandlingen, herunder om hvem kjennelser skal forkynnes for. Det kan i forskriften gjøres unntak fra reglene i tvisteloven og domstolloven.

Kongen kan i forskrift gi regler om forsikring for rekonstruktøren og medlemmene av kreditorutvalget, herunder regler om plikt til å tegne forsikring for ansvaret disse kan pådra seg i rekonstruksjonsforhandlingen.

§ 65 skal lyde:

§ 65 *Konkurs som følge av skyldnerens pliktforsømmelse under oppfyllelse av en rekonstruksjonsforhandling.*

Dersom en skyldner som har fått *stadfestet en rekonstruksjonsplan*, og som er blitt undergitt tilsyn med oppfyllelse av *planen*, grovt eller gjentatte ganger har handlet mot sine plikter etter §§ *48* eller *51*, skal retten åpne konkurs i skyldnerens bo etter begjæring av tilsynet når det ikke er klart at skyldneren likevel kan oppfylle *rekonstruksjonsplanen*.

§ 73 tredje ledd annet punktum skal lyde:

Det samme gjelder omkostninger ved en konkurs åpnet i henhold til §§ *55 eller* 65 når disse ikke kan dekkes av boets midler.

§ 75 første ledd tredje punktum skal lyde:

Disse regler gjelder tilsvarende når *rekonstruksjonsutvalget* har gitt innberetning som nevnt i § *55* første ledd nr. 1.

§ 76 første ledd første punktum skal lyde:

Den som fremsetter eller opprettholder en konkursbegjæring *etter § 55* annet ledd, § 60 eller § 65 uten å ha skjellig grunn til å anta at vilkårene for konkursåpning er til stede, plikter hvis begjæringen blir forkastet, å erstatte skyldneren det tap denne kan antas å være tilføyd som følge av begjæringen.

§ 101 annet til fjerde ledd skal lyde:

For øvrig gjelder reglene i § *24* annet ledd tilsvarende.

Skattemyndighetene skal på forlangende fra retten eller bostyreren gi opplysninger om skyldnerens formues- og inntektsforhold.

Om regnskapsførers og revisors bistandsplikt gjelder § *25* tilsvarende.

§ 109 annet ledd første punktum skal lyde:
Dersom konkursen blir åpnet i direkte fortsettelse av en *rekonstruksjonsforhandling*, jf lov om fordringshavernes dekningsrett § 1-4 *femte* ledd, og fordringen under denne forhandlingen er meldt til *rekonstruktøren*, er det ikke nødvendig å melde den på nytt.

§ 117 tredje ledd skal lyde:

I de første seks månedene etter fristdagen kan tvangsdekning i skyldnerens eiendeler etter tvangsfullbyrdelsesloven kapittel 8 til 12 ikke gjennomføres uten samtykke fra bostyreren, eller fra bostyret dersom det er oppnevnt kreditorutvalg.

§ 120 tredje ledd skal lyde:

Dersom konkursen blir åpnet i direkte fortsettelse av en *rekonstruksjonsforhandling*, jf dekningsloven § 1-4 *femte* ledd, og det under denne har vært utarbeidet en redegjørelse i samsvar med § *27*, kan denne redegjørelsen med de nødvendige tillegg og endringer benyttes som konkursinnberetning.

Nåværende kapittel VIII til XIX blir nye kapittel XI til XXII.

Nytt kapittel XVII (nåværende kapittel XIV) skal lyde:

Kapittel XVII. Tvangsakkord under konkurs.

§ 123 *Akkordforslag.*

En skyldner som er en fysisk person, kan fremsette forslag til tvangsakkord etter at innberetning nevnt i § 120 er avgitt, og inntil boet blir opptatt til slutning.

Forslaget kan gå ut på

1. betalingsutsettelse (tvungent moratorium)
2. prosentvis reduksjon av gjelden (alminnelig tvangsakkord)
3. avvikling av skyldnerens formue eller en nærmere avgrenset del av denne mot at skyldneren frigjøres for den del av gjelden som ikke dekkes ved likvidasjonen, likevel *slik* at skyldneren må innestå for at dekningen minst vil utgjøre en viss prosent av gjelden (tvungen *likvidasjonsakkord)*
4. *at* enhver fordringshavers samlede tilgodehavende skal dekkes fullt ut opptil en viss sum, eller
5. en kombinasjon av disse ordningene.

En fordring kan ikke stilles dårligere enn det som kan forventes ved en konkurs, med mindre fordringshaveren samtykker til dette.

En tvangsakkord kan bare gå ut på dekning til etterprioriterte fordringer når de alminnelige fordringshaverne er tilsagt full dekning.

Forslaget fremsettes skriftlig overfor bostyreren eller overfor bostyret dersom det er oppnevnt kreditorutvalg, som sender det til tingretten med sin uttalelse om hvorvidt forslaget anbefales vedtatt, om utsikten til og den sikkerheten som has for at forslaget vil bli oppfylt fra skyldnerens side, og om de betingelser som bostyreren eller bostyret har satt for å anbefale forslaget. Dersom forslaget forutsetter at skyldnerens næringsvirksomhet skal drives videre, må mulighetene for lønnsom drift i fremtiden i nødvendig utstrekning utredes. Bostyreren eller bostyret kan sette som betingelse for å anbefale forslaget at bestemte tiltak skal gjennomføres, og at bestemmelser om dette innarbeides i forslaget. Dersom bostyreren eller bostyret kommer til at avstemningen over forslaget bør skje i avstemningsmøte, jf. § *124 a første ledd*, skal begjæring om dette samtidig sendes tingretten.

Retten avgjør ved kjennelse om forslaget skal tas under behandling og tar samtidig stilling til en eventuell begjæring om at avstemningen skal skje i avstemningsmøte. Behandling skal nektes dersom retten ikke finner at det er utsikt til at forslaget kan bli vedtatt og stadfestet. En kjennelse som nekter behandling, kan ankes innen tre dager. *En kjennelse som går* ut på at forslaget skal behandles, *kan* ikke *ankes*.

§ 124 *Utsendelse av forslaget.*

Når forslaget er besluttet tatt under behandling, skal bostyreren sende det sammen med sin eller bostyrets *uttalelse til* alle kjente fordringshavere med angivelse av en frist på minst to uker for skriftlig svar til *bostyreren eller bostyret*. Med forslaget skal følge

1. en tilsvarende redegjørelse som nevnt i § *27*
2. *en liste over de anmeldte fordringene*
3. skyldnerens erklæring om at alt skyldneren eier og skylder er oppgitt
4. *bostyrerens eller bostyrets* uttalelse om hvorvidt *det anbefales at forslaget blir* vedtatt, om utsikten til og den sikkerhet som has for at forslaget vil bli oppfylt fra skyldnerens side, om de betingelser som *er* satt for å anbefale forslaget, samt om hvordan boets stilling antas å ville bli i tilfelle av konkurs.

Listen etter nr. 2 skal være påført de opplysninger som trengs for å avgjøre om fordringene skal medregnes ved avstemningen. Er en fordring helt

eller delvis bestridt, skal dette anmerkes på listen. For fordringer som etter forslaget vil få full dekning, jf. *§ 123 annet ledd nr. 4*, er det tilstrekkelig å angi fordringenes samlede beløp. Tilsvarende gjelder for andre grupper av fordringer som åpenbart ikke vil være av betydning for avstemningen. Når noen i forbindelse med avstemningen bestrider en oppført fordring eller mener at en fordring er ført opp med et for lite beløp eller med urette er blitt utelatt, *påføres dette* listen.

§ 124 a *Avstemning over forslaget.*

Retten kan etter begjæring fra *bostyreren eller bostyret* beslutte at det skal stemmes over skyldnerens akkordforslag i et avstemningsmøte. Dersom det er truffet beslutning om avstemningsmøte, skal forslaget og vedleggene nevnt i § *124* sendes til fordringshaverne minst to uker før møtet med angivelse av tid og sted for møtet.

Tilbakekalling av en vedtakelse må skje ved en skriftlig erklæring som sendes til bostyreren eller bostyret innen den fastsatte avstemningsfristen eller eventuelt leveres i et avstemningsmøte.

Ved avstemningen over akkordforslaget skal alle kjente fordringer regnes med, selv om de ikke er meldt til *bostyreren eller bostyret*. *Fordring som nevnt i § 38 annet ledd, jf. tredje ledd,* skal likevel settes ut av betraktning. *Det samme gjelder* fordring som akkorden etter § *124 d* ikke vil bli bindende for. Dersom en fordring er sikret ved panterett eller annen sikkerhetsrett i skyldnerens eiendeler, kan fordringshaveren utøve stemmerett for den delen av fordringen som sikkerheten antas ikke å ville gi dekning for, eller, hvis fordringshaveren uttrykkelig frafaller sin sikkerhetsrett for en større del av *fordringen, for* denne delen. En *fordring med* lovbestemt fortrinnsrett gir stemmerett i den utstrekning fortrinnsretten uttrykkelig frafalles.

Forslaget anses vedtatt når fordringer som representerer minst en halvpart av det samlede beløpet som har stemmerett, har stemt for forslaget.

§ 124 b *Nytt akkordforslag.*

Har skyldnerens akkordforslag ikke oppnådd nødvendig flertall ved en skriftlig avstemning, kan skyldneren bare fremme et nytt akkordforslag dersom *bostyreren eller bostyret* finner å kunne anbefale forslaget. *§ 42 annet og tredje ledd gjelder tilsvarende.*

Dersom skyldneren i et avstemningsmøte vil gjøre forandringer i akkordforslaget, og *bostyreren eller bostyret* etter å ha hørt de tilstedeværendes mening finner å kunne anbefale det endrede *forslaget*, skal *det berammes* et nytt møte til behandling av og avstemning over forslaget. Møtet skal holdes innen tre uker. Innkalling til møtet skal snarest sendes fordringshaverne med forslaget og *bostyrerens eller bostyrets* uttalelse om dette vedlagt. I det nye avstemningsmøtet kan skyldneren ikke gjøre noen forandring i akkordforslaget.

§ 124 c *Stadfestelse av tvangsakkorden.*

Når avstemning er foretatt, avgjør retten ved kjennelse om *tvangsakkorden* skal stadfestes. Er ikke boets kontantbeholdning tilstrekkelig til å dekke massefordringer og fortrinnsberettigede fordringer, kan akkorden stadfestes bare hvis det stilles betryggende sikkerhet for at det manglende beløpet blir innbetalt i tilfelle av stadfestelse.

Retten skal nekte å stadfeste *tvangsakkorden*

1. når reglene om fremgangsmåten for *tvangsakkorden* ikke har vært overholdt, og retten finner det sannsynlig at feilen har hatt avgjørende betydning for vedtakelsen av *tvangsakkorden*
2. når akkordforslaget går ut på betaling av mindre enn *det som følger av § 123 tredje ledd*, eller ikke er blitt vedtatt med *nødvendig* flertall
3. når *tvangsakkorden* ikke vil gi lik rett for alle alminnelige fordringshavere som den vil bli bindende for, og som ikke har samtykket i å stå tilbake
4. *når retten, etter innsigelse fra bostyreren, bostyret eller en fordringshaver, finner at det vil virke støtende å stadfeste akkordforslaget, eller at forslaget ikke er rimelig.*

For øvrig får *§ 26, § 39, § 40, § 47 første ledd nr. 1, 2 og 3, § 48 og § 51* tilsvarende anvendelse.

Rettens kjennelse kan ankes av skyldneren og enhver fordringshaver som vil bli bundet av akkorden.

§ 124 d *Hvem akkorden er bindende for.*

Den stadfestede akkorden er bindende for alle fordringshavere hvis fordringer skriver seg fra tiden før konkursåpningen. Akkorden er likevel ikke bindende for

1. fordringer som har lovbestemt fortrinnsrett
2. fordringer som er sikret ved panterett eller annen sikkerhetsrett i skyldnerens eiendeler, i den utstrekning fordringen faller innenfor pantets antatte verdi
3. fordringer som kan kreves avgjort ved motregning for så vidt de dekkes av motkravet
4. *fordringer som skal gis full dekning ved gjeldsordning etter gjeldsordningsloven § 4-8 første ledd annet punktum bokstav d og h.*

§ 125 *Tvangsakkordens avslutning.*

Dersom akkorden blir stadfestet, skal bobehandlingen samtidig innstilles. Når kjennelsen er blitt rettskraftig, skal kunngjøring om at akkorden er blitt stadfestet og bobehandlingen innstilt, offentliggjøres på den måte som er bestemt i § 78 tredje ledd. § *56* tredje ledd gjelder tilsvarende, idet bostyreren trer istedenfor *rekonstruktøren*.

Når kjennelsen om stadfestelse er blitt rettskraftig, skal bostyreren betale massefordringene og de fortrinnsberettigede fordringer, eller – for så vidt fordringene er omtvistet – sette inn i bank de nødvendige beløp til dekning av dem, idet § *40 første ledd* får tilsvarende anvendelse.

§ 126 *Tvangsakkord etter at skyldneren er død.*

Dersom skyldneren dør før boet er opptatt til slutning, kan arvingene i skyldnerens sted fremsette forslag om tvangsakkord eller fortsette forhandlingen om et allerede fremsatt forslag såfremt de

1. overfor retten erklærer at de overtar fullt og udelt ansvar for oppfyllelsen av den akkorden som måtte bli brakt i stand, og
2. etter arveloven for øvrig ville ha hatt adgang til å overta skyldnerens bo til privat skifte.

Reglene i § *24* gjelder i så fall tilsvarende for arvingene. *Arvingene* plikter å være til stede på *avstemningsmøtet* hvis ikke *de* har gyldig fravær, men *bostyreren kan gjøre unntak fra møteplikten.*

Reglene i første og annet ledd anvendes tilsvarende på skyldnerens ektefelle eller samboer dersom *ektefellen eller samboeren* etter arveloven har rett til å sitte i uskiftet bo og sender melding til retten om at han eller hun vil nytte sin rett under forutsetning av at akkord blir brakt i stand. Uskifteattest som nevnt i arveloven § 97 utferdiges i så fall av retten når rettskraftig stadfestelseskjennelse foreligger.

§ 136 annet ledd annet punktum skal lyde:
Når kjennelsen om tilbakelevering er blitt rettskraftig, skal bostyreren betale massefordringene eller - for så vidt fordringene er omtvistet - sette inn i bank de nødvendige beløp til å dekke dem, idet § *40 første* ledd får tilsvarende anvendelse.

Lovens tredje del overskriften skal lyde:

Tredje del. Fellesregler for rekonstruksjonsforhandling og konkurs.

§ 145 skal lyde:
§ 145 *Tingrettens saklige kompetanse i saker etter konkursloven.*

Det hører under tingretten å *avgjøre alle* spørsmål som gjelder åpning og gjennomføring av *rekonstruksjonsforhandling* og konkurs.

Det hører under den tingrett som har behandlet *begjæring om åpning av konkurs* etter *første ledd,* å *avgjøre tvist* om hvorvidt anmeldt masse- eller konkursfordring skal godkjennes, og om dens størrelse og *prioritet*.

Tingretten kan dessuten avgjøre spørsmål om omstøtelse som ikke etter en ufravikelig vernetingsregel hører under en annen domstol. Dette gjelder selv om boets motpart har alminnelig verneting i utlandet.

Bostyreren eller bostyret hvis det er oppnevnt kreditorutvalg, kan med tingrettens samtykke avtale at en tvist som nevnt i *annet ledd* skal avgjøres ved søksmål for en annen domstol som er kompetent etter de vanlige vernetingsregler, eller ved voldgift. I så fall gjelder bestemmelsene i § 154 *tilsvarende.*

Andre krav mot et konkursbo kan bringes inn for tingretten etter reglene i denne lov når de ikke etter ufravikelig vernetingsregel hører under en annen domstol eller må behandles etter andre prosessregler.

Skyldneren kan bringe sitt krav etter § 76 inn for tingretten etter denne lov eller ved ordinært søksmål etter tvistelovens regler

§ 153 skal lyde:
§ 153 *Frister for rettsmidler.*

Med mindre loven fastsetter noe annet, gjelder følgende ankefrister etter loven her:

1. *Fristen for å anke over rettens avgjørelser etter lovens første del er en uke.*
2. *Fristen for å anke over rettens avgjørelser etter lovens annen, tredje og fjerde del er en måned.*

Fristene for anke over en avgjørelse som ikke skal forkynnes eller meddeles vedkommende, regnes fra den *dagen da* avgjørelsen ble tatt. Skal avgjørelsen meddeles vedkommende, regnes fristen fra den *dagen* meddelelsen er avsendt. For utlodninger regnes fristen alltid fra utlodningsdagen. For anke over kjennelser som nevnt i § *49* annet ledd og § 125 første ledd regnes fristen fra avsigelsen.

Etter at *stadfestelsen* av *en rekonstruksjonsplan* eller sluttutlodning er blitt rettskraftig, kan oppfriskning mot forsømmelser under bobehandlingen ikke gis og gjenåpning ikke kreves.

§ 156 første til fjerde ledd skal lyde:

Retten kan bestemme at påbudt underretning skal skje på annen måte enn bestemt, at underretning bare skal skje til fordringshavere hvis tilgodehavende er prioritert eller overstiger et visst beløp, eller at underretning helt skal unnlates, dersom omkostningene ved å benytte den påbudte *fremgangsmåten* vil stå i fremtredende misforhold til fordringenes størrelse eller den *dekningen* de kan ventes å få. Beslutning etter denne *paragrafen* skal så vidt mulig meddeles alle som berøres av beslutningen, med mindre det synes klart ubetenkelig å unnlate å gi slik melding.

Kommunikasjon som etter loven *her* skal skje skriftlig, kan formidles elektronisk om senderen og mottakeren har lagt til rette for det og mottakeren har godtatt det. Det samme gjelder når loven her fastsetter at informasjon skal sendes, meldes eller meddeles, eller at det skal gis varsel eller underretning. *En fordringshaver skal anses for å ha godtatt bruk av elektronisk kommunikasjon etter loven her dersom fordringshaveren ikke har reservert seg etter at vedkommende på en betryggende måte er informert om at dette vil være konsekvensen av ikke å reservere seg.*

For kommunikasjon med retten gjelder domstolloven § 197 a.

Underretninger og meldinger mv. etter loven her til skyldnerens eiere skal kommuniseres på den samme måten som det som gjelder for selskapet etter selskapslovgivningen, jf. blant annet aksjeloven § 1-7 første ledd og allmennaksjeloven § 1-7 første ledd. Bestemmelser i loven her om at rekonstruktøren skal sende noe til eierne, er ikke til hinder for at dette overlates til skyldneren.

Nåværende tredje til sjette ledd blir femte til åttende ledd.

§ 157 paragrafoverskriften skal lyde:
§ 157 *Godtgjørelse til rekonstruksjonsutvalgets medlemmer, bostyreren og kreditorutvalgets medlemmer.*

§ 157 første og annet ledd skal lyde:

Når en *rekonstruksjonsforhandling* skal innstilles eller avsluttes, skal *rekonstruksjonsutvalget* fremsette forslag for tingretten til godtgjørelse for *rekonstruksjonsutvalgets* medlemmer. Når en konkursbehandling skal avsluttes, skal bostyreren eller bostyret, dersom det er oppnevnt kreditorutvalg, fremsette forslag for retten til godtgjørelse for bostyreren og kreditorutvalgets medlemmer. I forbindelse med forslaget skal det gis opplysning om de provisjoner, inkassosalærer og mulige andre inntekter som de nevnte personene har hatt i forbindelse med bobehandlingen.

Forslaget skal forelegges for skyldneren til uttalelse. I konkurs skal forslaget forelegges fordringshaverne til uttalelse i forbindelse med at sluttregnskapet for boet sendes ut, jf. § 122. Forslaget skal også forelegges fordringshaverne ved innstilling av *rekonstruksjonsforhandling og åpning av konkurs* etter § *55*.

II

I lov 8. februar 1980 nr. 2 om pant gjøres følgende endringer:

§ 1-5 første ledd bokstav b skal lyde:

b. renter som er opptjent senere enn to år før en panthaver begjærer tvangsdekning, forutsatt at dekning gjennomføres, eller senere enn to år før det åpnes *gjeldsforhandling etter* gjeldsordningsloven, *rekonstruksjonsforhandling* eller konkurs hos eieren.

§ 1-13 skal lyde:
§ 1-13 *Forholdet mellom flere panteretter.*

Når to eller flere har panterett i samme formuesgode, går den retten foran som først ble påheftet, om ikke annet er avtalt eller følger av reglene om rettsvern *eller av lov*.

§ 3-1 a oppheves.

§ 3-21 annet ledd annet punktum skal lyde:
Fristene avbrytes også når det er åpnet gjeldsforhandling *etter gjeldsordningsloven, rekonstruksjonsforhandling* eller konkurs hos skyldneren og salgspant uttrykkelig påberopes i fordringsanmeldelsen.

§ 4-10 fjerde ledd oppheves.

§ 6-4 første ledd tredje punktum skal lyde:
Panteretten går foran annet lovbestemt pant og alle andre heftelser i formuesgodet *med unntak av panterett etter konkursloven §§ 28 og 29*.

§ 6-5 oppheves.

III

I lov 8. juni 1984 nr. 59 om fordringshavernes dekningsrett gjøres følgende endringer:

§ 1-1 skal lyde:
§ 1-1 *Fristdagen ved rekonstruksjonsforhandling.*

Fristdagen ved *rekonstruksjonsforhandling* er dagen da begjæringen om åpning av *rekonstruksjonsforhandling* kom inn til tingretten.

Blir behandlingen av en konkursbegjæring utsatt *etter konkursloven* § 16 første ledd, er fristdagen *ved rekonstruksjonsforhandlingen* likevel dagen da konkursbegjæringen kom inn til retten. Det samme gjelder hvor begjæring om åpning av *rekonstruksjonsforhandling* ble fremsatt senest tre uker etter at en begjæring om åpning av konkurs ble tilbakekalt eller rettskraftig avvist eller forkastet.

§ 1-2 skal lyde:
§ 1-2 *Fristdagen ved konkurs.*

Fristdagen ved konkurs er dagen da den begjæring om åpning av konkurs som ble tatt til følge, kom inn til tingretten.

Fristdagen er likevel dagen da begjæring om åpning av *rekonstruksjonsforhandling* kom inn til retten, såfremt

1. konkurs er åpnet på grunnlag av en begjæring som kom inn til retten senest tre uker etter at en tidligere begjæring om *rekonstruksjonsforhandling* ble tilbakekalt eller rettskraftig avvist eller forkastet,
2. *rekonstruksjonsforhandlingen* er gått over til konkurs i samsvar med *konkursloven § 55*,
3. konkurs er åpnet på grunnlag av en begjæring som kom inn til retten senest tre uker etter at *rekonstruksjonsforhandlingen* ble rettskraftig innstilt eller avsluttet,
4. skyldneren dør under *rekonstruksjonsforhandlingen*.

Dagen for skyldnerens død er fristdagen når konkurs er åpnet i skyldnerens dødsbo, og det ikke er på det rene at skyldneren var solvent da han døde, med mindre reglene i annet eller fjerde ledd fører til at fristdagen kommer tidligere.

Dagen da en tidligere begjæring om åpning av konkurs kom inn til retten, er fristdagen når konkurs er åpnet på grunnlag av en begjæring som kom inn til retten senest tre uker etter at den tidligere begjæring ble tilbakekalt eller rettskraftig avvist eller forkastet, med mindre reglene i annet ledd fører til at fristdagen kommer tidligere; disse regler gjelder tilsvarende hvor konkurs er åpnet i samsvar med *konkursloven § 55.*

§ 1-4 skal lyde:
§ 1-4 *Tidspunktet for åpning av bobehandlingen mv.*

Med tidspunktet for åpning av *rekonstruksjonsforhandling* forstås det tidspunktet da begjæring om åpning av *rekonstruksjonsforhandling* kom inn til *tingretten*.

Med tidspunktet for konkursåpningen forstås det tidspunktet da kjennelse om åpning av konkurs ble avsagt.

Med tidspunktet for åpning av offentlig skifte av insolvent dødsbo forstås tidspunktet for skyldnerens død.

Med tidspunktet for åpning av bobehandlingen forstås for *rekonstruksjonsforhandling* det tidspunktet som er nevnt i første *ledd, for* konkurs det tidspunktet som er nevnt i *annet* ledd, og for offentlig skifte av insolvent dødsbo det tidspunktet som er nevnt i *tredje* ledd.

Med en umiddelbart forutgående *rekonstruksjonsforhandling* forstås en *rekonstruksjonsforhandling* hvor fristdagen i en etterfølgende konkurs bestemmes av reglene i § 1-2 annet ledd.

§ 5-1 skal lyde:
§ 5-1 *I hvilke bo omstøtelse kan skje.*

Reglene i dette kapittel gjelder ved *rekonstruksjonsforhandling*, ved konkurs og ved offentlig skifte av insolvent dødsbo.

§ 5-15 første ledd skal lyde:

Boets rett til å kreve omstøtelse foreldes ett år fra åpning av konkurs eller *rekonstruksjonsforhandling*. Fristen beregnes fra åpningen av *rekonstruksjonsforhandlingen* også hvor forhandlingen er gått over til konkurs i samsvar med konkursloven § *55*. Rett til omstøtelse foreldes likevel tidligst seks måneder fra det tidspunkt da boet, *rekonstruksjonsutvalget* eller gjeldsnemnda fikk eller burde ha fått kjennskap til de omstendigheter som ligger til grunn for kravet om omstøtelse, begrenset til 10 år fra åpning av konkurs eller *rekonstruksjonsforhandling*. Medkontrahentens rett etter § 5-13 første ledd foreldes seks måneder regnet fra det tidspunkt da medkontrahenten fikk kjennskap til at omstøtelse ville bli gjort gjeldende mot vedkommende.

§ 7-3 a skal lyde:
§ 7-3 a *Skyldnerens avtaler ved åpning av rekonstruksjonsforhandling.*

Skyldnerens avtaler *består også* etter *at det er åpnet rekonstruksjonsforhandling.*

Åpningen gir ikke i seg selv den *andre parten* rett til å heve avtalen med skyldneren. *En avtalebestemmelse som gir den andre parten rett til å heve på grunn av at skyldneren har eller i overskuelig fremtid vil få alvorlige økonomiske problemer, eller av at det er åpnet rekonstruksjonsforhandling, er ikke bindende. Første og annet punktum griper likevel ikke inn i den andre partens rett til å påberope skyldnerens økonomiske problemer som opphørsgrunn etter avtalens art.*

Heving som er gjort gjeldende i de siste fire ukene før fristdagen på grunn av skyldnerens betalingsforsinkelse, kan ikke gjøres gjeldende under rekonstruksjonsforhandling med mindre den andre parten har disponert i henhold til hevingen.

Har skyldneren misligholdt en avtale om leie av fast eiendom, kan avtalen *heves bare* dersom begjæring om fravikelse er mottatt hos namsmannen eller tingretten før åpningen av *rekonstruksjonsforhandlingen.*

§ 7-4 a skal lyde:
§ 7-4 a *Virkningen av at avtalen består under rekonstruksjonsforhandlingen.*

Skyldneren er under *rekonstruksjonsforhandlingen* fortsatt forpliktet og berettiget på avtalens *vilkår.*

Den *andre partens* vederlagskrav ved *åpningen av rekonstruksjonsforhandlingen er likevel en fordring som kan* omfattes av *rekonstruksjonsplanen, jf. konkursloven § 32*. Dersom *den andre partens* eller skyldnerens ytelse etter avtalen er udelelig eller på grunn av sammenhengen mellom de enkelte deler må betraktes som en enhet *og avtalen ikke skal omfattes av rekonstruksjonsplanen, jf. § 7-6 a tredje ledd, har avtalemotparten likevel hele vederlagskravet i behold.*

§ 7-5 skal lyde:
§ 7-5 *Plikt til å oppfylle eller stille sikkerhet.*

Trer konkursboet inn i skyldnerens avtale, eller skal en avtale *bestå* etter åpning av *rekonstruksjonsforhandling*, og er tiden for hel eller delvis oppfyllelse fra den annen parts side kommet, kan den annen part kreve at en tilsvarende del av avtalen oppfylles eller dersom henstand er gitt, at det stilles sikkerhet for slik oppfyllelse. Samme rett har den annen part som har levert en ytelse, dersom ytelsen kunne vært krevd tilbake om konkursboet ikke var trådt inn i avtalen, eller dersom avtalen løper videre etter åpning av *rekonstruksjonsforhandling*. Sikkerhet kan ikke kreves stilt for den del av motytelsen som den annen part allerede har oppnådd rettsvern for.

Angår avtalen en løpende ytelse til skyldneren, og skal vederlaget leveres etterskuddsvis for en periode om gangen, skal sikkerheten til enhver tid dekke den først forfalte terminen for så vidt denne gjelder tiden etter åpning av konkurs eller *rekonstruksjonsforhandling. For sikkerhetsstillelse eller forskuddsbetaling under en rekonstruksjonsforhandling kan skyldneren kreve at hver termin ikke skal være lenger enn to uker om gangen.*

Finner retten at en sikkerhetsstillelse etter reglene i de foregående ledd ikke gir den annen part tilstrekkelig beskyttelse, kan den bestemme at det skal stilles sikkerhet også før den annen parts oppfyllelsestid er kommet eller i videre omfang enn nevnt.

Avtaler som skyldneren og den annen avtalepart har truffet om plikt til å stille sikkerhet, kan settes til side av retten dersom de er urimelig tyngende for konkursboet eller skyldneren under *rekonstruksjonsforhandling*.

§ 7-6 skal lyde:
§ 7-6 *Ekstraordinær oppsigelse under konkurs.*

Trer konkursboet inn i skyldnerens avtale, kan det, uansett avtalens bestemmelser om oppsigelse, si opp avtalen med sedvanemessig varsel, eller dersom slik sedvane ikke foreligger, med tre måneders varsel.

Sies avtalen opp før det etter denne er adgang til det, kan den annen part kreve det *tapet* vedkommende derved lider, dekket som dividendefordring.

Ekstraordinær oppsigelse etter første ledd griper ikke inn i den annen parts rett i den utstrekning den er beskyttet ved tinglysing eller på annen tilsvarende måte.

Ny § 7-6 a skal lyde:
§ 7-6 a *Ekstraordinær oppsigelse m.m. under rekonstruksjonsforhandling.*

For avtaler som etter sin art er oppsigelige, gjelder følgende uavhengig av om avtalen inneholder bestemmelser om oppsigelse:

1. *Skyldneren kan si opp avtalen frem til utsendelsen av rekonstruksjonsplanen etter konkursloven § 37. Dersom skyldneren sier opp avtalen innen to måneder etter åpningen av rekonstruksjonsforhandlingen, gjelder ingen oppsigelsestid. Etter dette kan skyldneren si opp avtalen med tre måneders varsel.*
2. *Skyldneren kan fastsette i rekonstruksjonsplanen at en avtale skal sies opp på et bestemt tidspunkt etter utsendelsen av rekonstruksjonsplanen, men ikke senere enn tolv måneder etter stadfestelsen av rekonstruksjonsplanen. Avtalen kan likevel*

ikke sies opp etter denne bestemmelsen med mindre enn tre måneders varsel.

Første ledd griper ikke inn i den andre partens rett i den utstrekning den er beskyttet ved tinglysing eller på annen tilsvarende måte.

For avtaler som etter sin art ikke er oppsigelige, kan skylderen bestemme at avtalen skal omfattes av rekonstruksjonsplanen dersom den andre parten meddeles dette senest ved utsendelsen av rekonstruksjonsplanen.

Skyldneren skal betale fullt vederlag etter avtalen i den utstrekning eller for den tiden etter åpningen av rekonstruksjonsforhandlingen som skyldneren nyttiggjør seg avtalen. Skyldneren anses alltid for å ha nyttiggjort seg avtalen i perioden frem til den er sagt opp.

Det tapet den andre parten lider som følge av at skyldneren benytter sine rettigheter etter denne paragrafen, kan kreves dekket som dividendefordring i rekonstruksjonsplanen.

§ 9-2 tredje ledd nr. 2 skal lyde:
2. andre forpliktelser påført skyldnerens bo med *rekonstruksjonsutvalgets* tillatelse under en umiddelbart forutgående *rekonstruksjonsforhandling* eller med rettens samtykke under offentlig dødsboskifte;

§ 9-4 fjerde ledd oppheves.

IV

I lov 14. juni 2019 nr. 21 om arv og dødsboskifte skal § 178 tredje til syvende ledd lyde:

Akkordforslaget må være i samsvar med konkursloven § *123 annet til sjette ledd*, og det skal fremsettes skriftlig overfor tingretten. Finner retten at det er utsikt til at forslaget kan bli vedtatt og stadfestet, skal den sende det til alle kjente kreditorer vedlagt en uttalelse om hvorvidt den anbefaler at det vedtas. Retten skal også uttale seg om sin vurdering av utsikten til og sikkerheten for at forslaget vil bli oppfylt fra arvingenes eller ektefellens eller samboerens side.

Reglene i konkursloven § *126 annet ledd* og §§ *124, 124 a og 124 b* gjelder tilsvarende, likevel slik at retten trer i stedet for *bostyret og bostyreren*.

Etter avstemningen avgjør retten ved kjennelse om akkorden skal stadfestes. Hvis boets kontantbeholdning ikke er tilstrekkelig til å dekke massekrav og fortrinnsberettigede krav, kan akkorden stadfestes bare hvis det stilles betryggende sikkerhet for at det manglende beløpet vil bli innbetalt i tilfelle av stadfestelse. For øvrig gjelder konkursloven *§ 124 c* tilsvarende.

Blir akkorden stadfestet, skal skiftebehandlingen innstilles samtidig. Kunngjøring om at akkorden er blitt stadfestet og skiftebehandlingen innstilt, skal sendes til alle kjente kreditorer.

Når kjennelsen om stadfestelse er rettskraftig, skal retten dekke massekravene og de fortrinnsberettigede kravene, eller sette inn i bank nødvendige beløp til dekning av omtvistede krav, jf. konkursloven § *40 første ledd, jf. § 124 c tredje ledd.*

V

I midlertidig lov 7. mai 2020 nr. 38 om rekonstruksjon for å avhjelpe økonomiske problemer som følge av utbrudd av covid-19 oppheves § 64 annet ledd.

VI

I følgende bestemmelser skal ordene «gjeldsforhandling» og «gjeldsforhandlingen» endres til henholdsvis «rekonstruksjonsforhandling» og «rekonstruksjonsforhandlingen»:

1. lov 30. juni 1916 nr. 1 om kommisjon § 47 første og annet ledd og § 56 annet ledd
2. lov 31. mai 1918 nr. 4 om avslutning av avtaler, om fuldmagt og om ugyldige viljeserklæringer § 23 annet ledd
3. lov 27. mai 1932 nr. 2 om veksler § 43 annet ledd og § 44 sjette ledd
4. lov 8. februar 1980 nr. 2 om pant § 1-9 første ledd bokstav c
5. lov 17. desember 1982 nr. 86 om rettsgebyr § 17 første ledd
6. lov 8. juni 1984 nr. 58 om gjeldsforhandling og konkurs § 80 første ledd, § 147, § 149 annet ledd, § 151, § 161 første ledd, § 164 første ledd, § 168 første ledd, § 174 første og annet ledd
7. lov 8. juni 1984 nr. 59 om fordringshavernes dekningsrett § 1-3 første ledd, § 1-6 første og annet ledd, § 2-1 første ledd, § 2-6 fjerde ledd, § 4-2, § 7-3 første ledd, § 7-7, § 7-8, § 7-9 annet ledd, § 7-12, § 7-13 første ledd og § 8-5 annet ledd
8. lov 21. juni 1985 nr. 79 om enerett til foretaksnavn og andre forretningskjennetegn mv. § 7-1 annet ledd
9. lov 24. juni 1994 nr. 39 om sjøfarten § 44 første ledd nr. 5
10. lov 29. november 1996 nr. 72 om petroleumsvirksomhet § 6-4 annet ledd

11. lov 13. juni 1997 nr. 44 om aksjeselskaper § 6-18 første ledd og § 17-3 første ledd
12. lov 13. juni 1997 nr. 45 om allmennaksjeselskaper § 6-18 første ledd og § 17-3 første ledd
13. lov 15. juni 2001 nr. 93 om helseforetak m.m. § 5 tredje ledd
14. lov 6. juni 2003 nr. 38 om bustadbyggjelag § 6-16 første ledd og § 11-3 første ledd
15. lov 6. juni 2003 nr. 39 om burettslag § 12-3 første ledd
16. lov 26. mars 2004 nr. 17 om finansiell sikkerhetsstillelse § 5 tredje ledd
17. lov 20. mai 2005 nr. 28 om straff § 90, § 407 og § 408
18. lov 17. juni 2005 nr. 85 om rettsforhold og forvaltning av grunn og naturressurser i Finnmark § 14 annet ledd
19. lov 29. juni 2007 nr. 81 om samvirkeforetak § 81 første ledd og § 155 første ledd
20. lov 10. april 2015 nr. 17 om finansforetak og finanskonsern § 16-12 annet ledd, § 20-2 og § 21-8
21. lov 1. juni 2018 nr. 24 om nasjonal sikkerhet § 9-3 fjerde ledd
22. lov 22. juni 2018 nr. 83 om kommuner og fylkeskommuner § 29-1 annet ledd
23. lov 15. mars 2019 nr. 6 om verdipapirsentraler og verdipapiroppgjør mv. § 6-6 første ledd nr. 5 og § 10-3
24. lov 22. mars 2019 nr. 7 om mineralvirksomhet på kontinentalsokkelen § 7-4 annet ledd
25. lov 14. juni 2019 nr. 21 om arv og dødsboskifte § 103 første ledd bokstav b
26. lov 18. desember 2020 nr. 146 om finansavtaler § 3-51 første ledd bokstav b, § 6-3 fjerde ledd og § 6-10 femte ledd
27. lov 16. desember 2022 nr. 91 om låneformidling § 5-2 annet ledd
28. lov 13. desember 2024 nr. 76 om elektronisk kommunikasjon § 2-12 første og tredje ledd
29. lov 10. april 2025 nr. 9 om statsføretak § 5-16 første ledd

I følgende bestemmelser skal ordet «gjeldsforhandlinger» endres til «rekonstruksjonsforhandling»:
1. lov 17. juni 2005 nr. 62 om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern mv. § 14-2 åttende ledd
2. lov 24. april 2020 nr. 31 om tros- og livssynssamfunn § 14 syvende ledd
3. lov 18. desember 2020 nr. 146 om finansavtaler § 6-9 annet ledd annet punktum
4. lov 13. desember 2024 nr. 76 om elektronisk kommunikasjon § 2-12 annet ledd

I følgende bestemmelser skal ordene «offentlig akkordforhandling» eller «offentlig gjeldsforhandling» endres til «rekonstruksjonsforhandling»:
1. lov 21. juni 1985 nr. 83 om ansvarlige selskaper og kommandittselskaper § 2-36 første ledd bokstav a
2. lov 24. juni 1994 nr. 39 om sjøfarten § 116 annet ledd nr. 2 og § 119 annet ledd
3. lov 19. juni 2009 nr. 58 om merverdiavgift § 9-6 fjerde ledd bokstav b
4. lov 25. november 2011 nr. 44 om verdipapirfond § 11-5 første ledd
5. lov 20. juni 2014 nr. 28 om forvaltning av alternative investeringsfond § 9-4 første ledd

I følgende bestemmelser skal ordene «konkursloven kapittel VIII» endres til «konkursloven kapittel XI»:
1. lov 13. juni 1997 nr. 44 om aksjeselskaper § 16-14 tredje ledd, § 16-17 annet ledd og § 16-19 tredje ledd
2. lov 13. juni 1997 nr. 45 om allmennaksjeselskaper § 16-14 tredje ledd, § 16-17 annet ledd og § 16-19 tredje ledd
3. lov 6. juni 2003 nr. 38 om bustadbyggjelag § 10-13 tredje ledd og § 10-16 annet ledd
4. lov 29. juni 2007 nr. 81 om samvirkeforetak § 140 tredje ledd og § 143 annet ledd
5. lov 10. april 2015 nr. 17 om finansforetak og finanskonsern § 20-31 annet ledd og § 21-16 annet ledd

VII

I lov 13. august 1915 nr. 5 om domstolene skal § 70 annet ledd nr. 3 lyde:
3. ikke være under *rekonstruksjonsforhandling* eller konkursbehandling eller i konkurskarantene,

VIII

I lov 7. juni 1935 nr. 2 om tinglysing gjøres følgende endringer:

§ 23 skal lyde:

For at en rett som er stiftet ved avtale, skal kunne stå seg overfor konkurs, må rettsstiftelsen utenfor de tilfeller som er nevnt i § 21 tredje ledd og § 22, være registrert senest dagen før konkursåpningen. Har det vært åpnet *konkurs etter* en umiddelbart forutgående *rekonstruksjonsforhandling*, jf. lov om fordringshavernes dekningsrett § 1-

4 *femte* ledd, må rettsstiftelsen være registrert senest dagen før åpningen av *rekonstruksjonsforhandlingen*. Når rettsstiftelsen er foretatt med samtykke av *rekonstruksjonsutvalget*, er likevel dens gyldighet overfor konkursboet ikke avhengig av tinglysing.

For at en rett som er stiftet ved avtale, skal kunne stå seg ved *en rekonstruksjonsforhandling*, må rettsstiftelsen utenfor de tilfeller som er nevnt i § 21 tredje ledd og § 22, være registrert senest dagen før åpningen av *rekonstruksjonsforhandlingen*.

§ 32 tredje ledd annet punktum skal lyde:
En pantheftelse som er falt bort ved *rekonstruksjonsforhandling*, skal uten hensyn til bestemmelsen i annet ledd første punktum slettes når det registreres en stadfestelseskjennelse etter konkursloven § *49*, jf. § *56*, som viser at heftelsen er falt bort.

IX

I lov 17. februar 1939 nr. 1 om gjeldsbrev skal § 17 lyde:

Utgjevaren kann likeins gjera gjeldande at gjeldsbrevet er falskt eller forfalska, underskrive på hans vegner utan fullmakt eller ugildt på grunn av grov tvang (§ 28 i avtalelova), manglande rettsleg handleevne eller sinnssjukdom, at gjeldsbrevet er sagt maktlaust, eller at kravet er bortfalle eller brigda etter reglane om deponering, forelding, preklusjon, *tvangsakkord eller rekonstruksjonsforhandling*.

X

I lov 18. mai 1979 nr. 18 om foreldelse av fordringer gjøres følgende endringer:

§ 13 tredje punktum skal lyde:
Ved konkurs, *rekonstruksjonsforhandling* eller offentlig skifte gjelder §§ 18, 21 og 22 nr. 2 og 3.

§ 18 overskriften skal lyde:
§ 18 *(Konkurs, rekonstruksjonsforhandling, gjeldsforhandling og skifte)*.

§ 18 annet ledd skal lyde:

2. Er skyldnerens bo under konkurs, *rekonstruksjonsforhandling eller* offentlig skifte, eller er det åpnet gjeldsforhandling etter gjeldsordningsloven, avbrytes ellers foreldelse når fordringshaveren anmelder fordringen i boet eller til namsmannen. Foreldelse av alle fordringer som blir anmeldt innen utløpet av meldefristen i boet anses avbrutt den dag da det ble åpnet konkurs, *rekonstruksjonsforhandling, gjeldsforhandling etter gjeldsordningsloven* eller offentlig skifte.

§ 22 tredje ledd skal lyde:

3. Ved *rekonstruksjonsforhandling* gjelder bestemmelsen i nr. 2 annet punktum tilsvarende for rettidig anmeldt fordring.

XI

I lov 17. desember 1982 nr. 86 om rettsgebyr skal § 16 nr. 2 lyde:

2. For *rekonstruksjonsforhandling* betales 5 ganger rettsgebyret. Tas skyldnerens bo under konkursbehandling i forbindelse med innstilling av *rekonstruksjonsforhandlingen*, betales i stedet gebyr etter nr. 1.

XII

I lov 16. juni 1989 nr. 69 om forsikringsavtaler gjøres følgende endringer:

§ 16-2 første ledd første punktum skal lyde:
Forsikringstakerens konkursbo, *rekonstruksjonsforhandlingsbo* eller insolvente dødsbo kan kreve vederlag av forsikringsforetaket for premiebetaling som er skjedd i de siste tre år før fristdagen, jf lov 8 juni 1984 nr. 59 om fordringshavernes dekningsrett § 1-2, i den utstrekning premiebetalingen da den skjedde var åpenbart urimelig, hensett til forsikringstakerens økonomiske stilling og forholdene ellers.

§ 17-1 femte ledd annet punktum skal lyde:
Er det åpnet *rekonstruksjonsforhandling*, eller er konkurs åpnet i forsikringstakerens bo, skal dette registreres på begjæring av *rekonstruktøren*, eventuelt bostyreren eller tingretten, jf konkursloven §§ *6* og 79.

XIII

I lov 11. juni 1993 nr. 101 om luftfart gjøres følgende endringer:

§ 3-31 overskriften skal lyde:
§ 3-31 *Rettsvern ved konkurs og rekonstruksjonsforhandling*

§ 3-31 annet ledd første punktum skal lyde:
Har det vært åpnet *konkurs etter* en umiddelbart forutgående *rekonstruksjonsforhandling*, jf. lov om fordringshavernes dekningsrett § 1-4 *femte* ledd, må retten være dagbokført senest dagen før åpningen av *rekonstruksjonsforhandlingen*.

§ 3-31 tredje ledd første punktum skal lyde:
For at en frivillig stiftet rett skal ha rettsvern ved en *rekonstruksjonsforhandling*, må retten være dagbokført senest dagen før åpningen av *rekonstruksjonsforhandlingen*.

§ 3-35 fjerde ledd skal lyde:

En pantheftelse som er falt bort ved *en rekonstruksjonsforhandling*, skal uten hensyn til bestemmelsen i annet ledd første punktum slettes når det registreres en stadfestelseskjennelse etter konkursloven § *49*, jf. § *56*, som viser at heftelsen er falt bort.

XIV

I lov 24. juni 1994 nr. 39 om sjøfarten gjøres følgende endringer:

§ 25 skal lyde:
§ 25 *Rettsvern ved konkurs og rekonstruksjonsforhandling*

For at en frivillig stiftet rett skal ha rettsvern i konkurs, må retten være innført i dagboken senest dagen før konkursåpningen, bortsett fra de tilfeller som er nevnt i § 24 tredje, fjerde og femte ledd.

Har det vært åpnet *konkurs etter* en umiddelbart forutgående *rekonstruksjonsforhandling*, jf dekningsloven § 1-4 *femte* ledd, må retten være innført i dagboken senest dagen før åpningen av *rekonstruksjonsforhandlingen*. Når retten er stiftet med samtykke av *rekonstruksjonsutvalget*, er likevel dens rettsvern overfor konkursboet ikke avhengig av registrering.

For at en rett som er stiftet ved avtale skal kunne stå seg ved *en rekonstruksjonsforhandling*, må rettsstiftelsen utenfor de tilfeller som er nevnt i § 24 tredje, fjerde og femte ledd være innført i dagboken senest dagen før *åpningen av rekonstruksjonsforhandlingen.*

§ 29 femte ledd skal lyde:

En pantheftelse som er falt bort ved *en rekonstruksjonsforhandling*, skal uten hensyn til bestemmelsen i annet ledd første punktum slettes når det registreres en stadfestelseskjennelse etter konkursloven § *49*, jf. § *56*, som viser at heftelsen er falt bort.

XV

I lov 29. november 1996 nr. 72 om petroleumsvirksomhet gjøres følgende endringer:

§ 10-13 tredje ledd skal lyde:

En tillatelse kan tilbakekalles dersom den sikkerhet rettighetshaver plikter å stille etter § 10-7, er vesentlig svekket, eller dersom selskapet eller annen sammenslutning som innehar tillatelsen, oppløses eller *det åpnes rekonstruksjonsforhandling eller konkurs*.

§ 11-3 annet ledd skal lyde:

Konkurs og *rekonstruksjonsforhandling* etter lov 8. juni 1984 nr. 58 om *rekonstruksjonsforhandling og konkurs kan* ikke åpnes i selskapet.

XVI

I lov 29. januar 1999 nr. 6 om interkommunale selskaper skal § 23 annet punktum lyde:
Konkurs og *rekonstruksjonsforhandling kan* ikke åpnes i selskapet.

XVII

I lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt på formue og inntekt gjøres følgende endringer:

§ 14-6 annet ledd skal lyde:

(2) Hvis skattyter åpner *rekonstruksjonsforhandling eller forhandling om tvangsakkord under konkurs* eller oppnår underhåndsakkord med en eller flere av sine kreditorer, kan underskudd for inntektsåret og tidligere år bare kreves fratrukket for den del som overstiger det ettergitte gjeldsbeløpet.

§ 16-61 annet ledd skal lyde:

(2) Hvis skattyter åpner *rekonstruksjonsforhandling eller forhandling om tvangsakkord under konkurs* eller oppnår underhåndsakkord med én eller flere av sine kreditorer, skal skattefradrag som nevnt i første ledd bare gis for den del av underskuddet som overstiger det ettergitte gjeldsbeløpet.

XVIII

I lov 17. desember 1999 nr. 95 om betalingssystemer m.v. skal § 1-3 åttende ledd lyde:

Med innledning av insolvensbehandling menes tidspunkt for åpning av *rekonstruksjonsforhandling* etter lov 8. juni 1984 nr. 58 om *rekonstruksjonsforhandling* og *konkurs* § 4 fjerde ledd, tidspunkt for åpning av konkurs etter konkursloven § 74 første ledd, eller tidspunkt for vedtak om offentlig administrasjon etter lov 10. april 2015 nr. 17 om finansforetak og finanskonsern § 21-11.

XIX

I lov 6. juni 2003 nr. 39 om burettslag skal § 6-11 lyde:

§ 6-11 *Rettsvern ved konkurs og rekonstruksjonsforhandling*

(1) For at ein rett som byggjer på frivillig disposisjon, skal ha rettsvern i konkurs, må retten vere registrert seinast dagen før konkursopninga. Likevel har rettserverv som nemnde i §§ 6-6 tredje og fjerde ledd og § 6-7 rettsvern i konkurs utan omsyn til om og når ervervet er registrert

(2) Har det vore opna *rekonstruksjonsforhandling* rett før konkursen, jf. dekningsloven § 1-4 *femte* ledd, må retten vere registrert seinast dagen før opninga av *rekonstruksjonsforhandlinga*. Når retten er stifta med samtykke av *rekonstruksjonsutvalet*, er likevel rettsvernet i høve til konkursbuet ikkje avhengig av registrering.

(3) For at ein frivillig stifta rett skal ha rettsvern ved *rekonstruksjonsforhandling*, må retten vere registrert seinast dagen før opninga av *rekonstruksjonsforhandlinga*.

XX

I lov 15. mai 2008 nr. 35 om utlendingers adgang til riket og deres opphold her skal § 77 femte ledd bokstav c lyde:

c. ikke er under *rekonstruksjonsforhandling* eller konkursbehandling eller i konkurskarantene

XXI

I lov 10. april 2015 nr. 17 om finansforetak og finanskonsern skal § 16-12 annet ledd lyde:

(2) Personer som omfattes av første ledd, skal fremlegge ordinær politiattest etter politiregisterloven § 40 og bekreftelse fra Brønnøysundregistrene om at vedkommende ikke er under konkursbehandling, konkurskarantene, *rekonstruksjonsforhandling* eller gjeldsforhandling.

XXII

I lov 23. mars 2018 nr. 3 om Bankenes sikringsfond skal § 1 sjette ledd lyde:

(6) Konkurs eller *rekonstruksjonsforhandling* kan ikke åpnes i Bankenes sikringsfond.

XXIII

I lov 15. mars 2019 nr. 6 om verdipapirsentraler og verdipapiroppgjør mv. skal § 8-3 første ledd nr. 3 annet punktum lyde:

Føreren av Konkursregisteret, retten, bostyrer og *rekonstruktør* som er oppnevnt av retten, har rett til å få alle opplysninger som er registrert om en konkursskyldner eller en skyldner som er under *rekonstruksjonsforhandling*, eller om en avdød ved skifte av insolvent dødsbo, herunder alle opplysninger om finansielle instrumenter som er innført i verdipapirsentralen.

XXIV

I lov 22. mars 2019 nr. 7 om mineralvirksomhet på kontinentalsokkelen skal § 9-9 første ledd bokstav e lyde:

e. den sikkerheten som rettighetshaveren plikter å stille etter § 9-2 er vesentlig *svekket, selskapet* eller sammenslutningen som innehar tillatelsen, oppløses*, eller det åpnes rekonstruksjons-*

forhandling eller konkurs i selskapet eller sammenslutningen.

XXV

I lov 20. desember 2019 nr. 109 om behandling av opplysninger i kredittopplysningsvirksomhet skal § 9 annet ledd lyde:

Opplysninger om konkurs, *rekonstruksjonsforhandling* og gjeldsforhandlinger kan bare hentes fra Brønnøysundregistrene og Norsk lysingsblad.

XXVI

I lov 18. desember 2020 nr. 146 om finansavtaler skal § 6-3 fjerde ledd lyde:

(4) Blir kredittyteren kjent med at kredittkunden er død, at det er åpnet *rekonstruksjonsforhandling* eller konkurs i kredittkundens bo, eller at kredittkunden har søkt om gjeldsforhandling etter gjeldsordningsloven, skal kausjonisten varsles uten ugrunnet opphold.

XXVII

I lov 22. desember 2021 nr. 163 om forsikringsformidling skal § 6-5 første og annet ledd lyde:

Person som nevnt i §§ 6-1 til 6-4 skal ikke være dømt for straffbart forhold eller i stilling eller ved utøvelsen av andre verv ha utvist adferd som gir grunn til å anta at vedkommende ikke vil kunne ivareta stillingen eller vervet på en forsvarlig måte. Person som nevnt i §§ 6-1 til 6-4 skal heller ikke være under konkursbehandling, konkurskarantene, *rekonstruksjonsforhandling* eller gjeldsforhandling.

Kravene i første ledd skal dokumenteres gjennom foreleggelse av ordinær politiattest etter politiregisterloven § 40 og bekreftelse fra Brønnøysundregistrene om at personen ikke er under konkursbehandling, konkurskarantene, *rekonstruksjonsforhandling* eller gjeldsforhandling.

XXVIII

1. Endringen av rekonstruksjonsloven i del V i loven her trer i kraft straks. For øvrig gjelder loven fra den tid Kongen bestemmer. De enkelte bestemmelser kan settes i kraft til ulik tid.
2. Fra den tid endringene av konkurslovens første del i del I i loven her trer i kraft, oppheves midlertidig lov 7. mai 2020 nr. 38 om rekonstruksjon for å avhjelpe økonomiske problemer som følge av utbrudd av covid-19.
3. Departementet kan gi overgangsregler.

Bestilling av publikasjoner

Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon
publikasjoner.dep.no
Telefon: 22 24 00 00

Publikasjonene er også tilgjengelige på
www.regjeringen.no

Trykk: Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon – 03/2026

Trykksak
2041 0446